ෂර්ලොක් හෝම්ස්ගේ
විස්මිත ප්‍රීතාගාර 06

සමුදුරේ සටන

සහ තවත්
ෂර්ලොක් හෝම්ස් කථා

චන්දන මෙන්ඩිස්

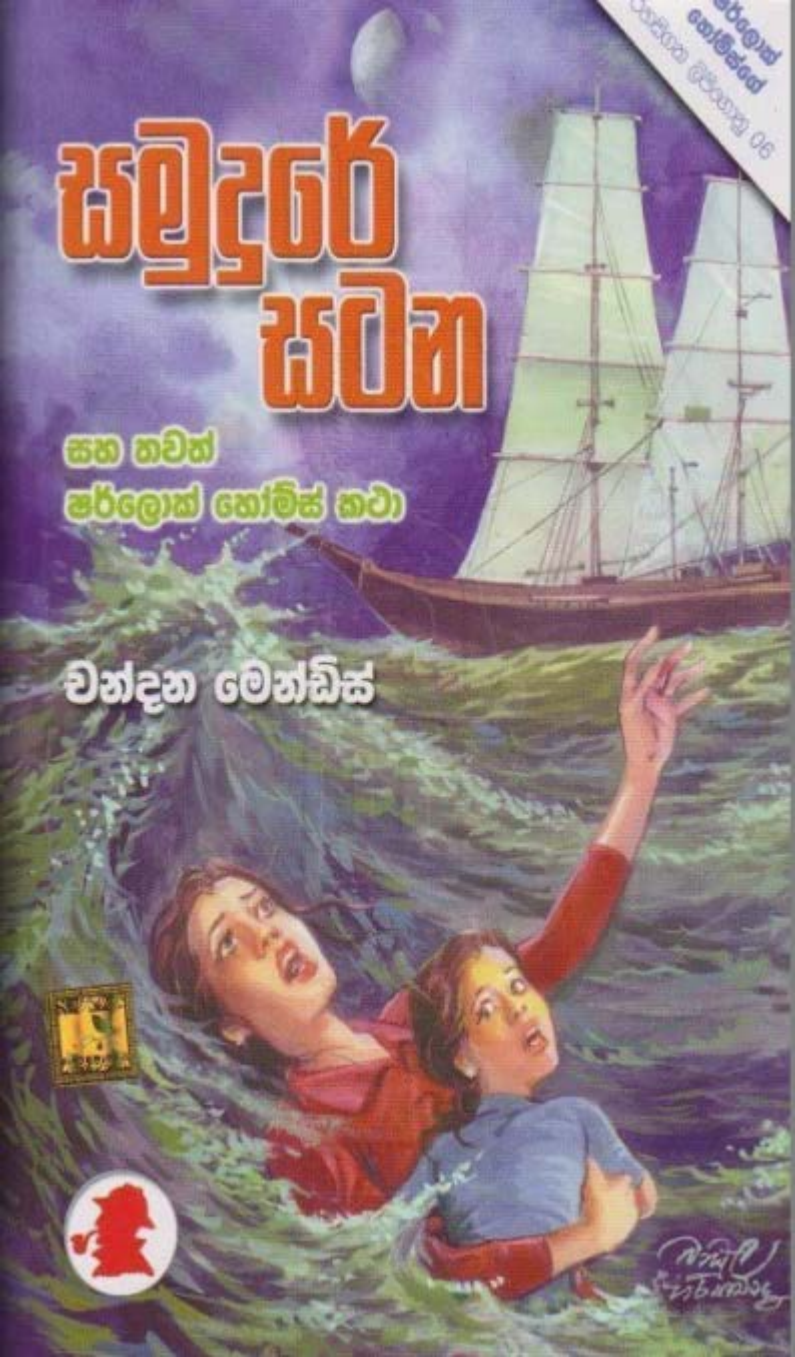

Reading Purpuse Only.Not For Commercial Use.

සමුදුරේ සටන

සහ තවත්

ෂර්ලොක් හෝම්ස් කතා

සියලුම අයිතිකම්
© චන්දන මෙනේඩිස්

පළමුවන මුද්‍රණය - 2009

ISBN-978-955-1262-10-5

මෙම ග්‍රන්ථය ශ්‍රී. ව. 2003 පුද්‍රිමය දෙවන මිලිනද ශ්‍රී ලංකා සහ ජාතෙන්තර නීතිය යටතේ ආරක්ෂිත වේ. මෙම පොත සම්පූර්ණයෙන්ම හෝ කොටසක් උපුටා දැක්වීම, මුද්‍රිත, ලිඛිත, ඉලෙක්ට්‍රොනික හෝ වීඩියෝ ධ්‍රැවකක් ආදී කවර ආකාරයකින් හෝ පළකිරීම, ධ්‍රැවලේඛ කිරීම, සුරැකි විදුලි නාලය සඳහා අනුවර්තනය කිරීම සම්පූර්ණයෙන් තහනම් වේ. කියලා කාර්යයන් සඳහා කර්තෘගේ ලිඛිත අවසරය ලබාගත යුතුය. අනවසරයෙන් වැනි කටයුතු සඳහා මෙම කෘතිය යොදාගන්නන්ට එරෙහිව නීතිමය පියවර ගනු ලැබේ.

මෙම නිවේදනය වැරදීමක් පොත් මුද්‍රණකරුවන්, හොර පොත් බෙදාහරින්නන් හා අලෙවිකරන්නන් වෙතය

අංක 360F දරන (2003) දෙවැනි නීතිමය පනත අනුව තමාට නීතිමයක් නොමැති පොතක් වැරදීමක් ලෙස මුද්‍රණය කිරීම, වැනි පොත් දනුවන්ව හෝ නොදනුවන්ව විකිණීම, වෙළඳසැලක තබාගැනීම රුපියල් සත්ලක්ෂයක දඩයක් (රු 500,000) හෝ මාස හයක සිරදඬුවමක් හෝ ඒ දෙකම දඬුවම් ලෙස ලැබිය හැකි වැරදි.

Any person who does any unauthorised act in relation to this publication may be liable to criminal prosecution and civil claims for damages.

පිටකවරයේ චිත්‍රය
සන්ජීවා ගරේජිගේ

අක්ෂර සංයෝජනය
ප්‍රසාද් සමරසේකර

ප්‍රකාශනය
චන්දන මෙනේඩිස් ප්‍රකාශන
141/2, ලුව පාර, බැද්දගාන, කෝට්ටෙ.

මුද්‍රණය
කාරි ප්‍රින්ටර්ස්
කපිඅලවල් පාර,
හාවත්ත, මහරගම.

මේරිලොක් හෝම්ස් සමග ලොක්හාර් වොට්සන්

ෂර්ලොක් හෝම්ස් අභිරහස් ලෙස අතුරුදන්වීම

මෙම අපරාධය සම්බන්ධයෙන් වොට්සන් හිරභාරයට ගැනේ!

(විශේෂ වාර්තාකරුවකු විසිනි)

බේකර් වීදියේ වාසය කළ සුප්‍රකට ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා සාතනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ලන්ඩනයේ සෙන්ට් ජෝන්ස්වුඩ්හි රජින වීදියේ පදිංචි දොක්ටර් වොට්සන් (එම්.ඩී) නම් මහතෙකු පොලිස් අත් අඩංගුවට පත්විය.

මෙසේ සිරභාරයට ගැනීම අප්‍රසිද්ධව සිදු කෙරිණ. වුදිතයා එම අවස්ථාවේ තම කිරිඳ සමග උදේ ආහාරය ගනිමින් සිටි බැව් අපට

දැනගන්නට ලැබී ඇත. තමන් පැමිණියේ කුමන කටයුත්තක් සඳහාද යන්න පොලිස් නිලධාරයෝ දොස්තර වොට්සන්ට දැනුම් දුන්හ. ඔහු එයින් කලබලයට පත් නොවූ අතර, ඒ සඳහා නිකුත් කළ වරෙන්තුව තමාට පෙන්වන මෙන් පොලීසියෙන් ඉල්ලීමක් කර ඇත. එය පෙන්වූ විගස දොස්තර වොට්සන් පොලීසියට භාරවූ බැව් පැවසේ.

වෛද්‍යවරයාගේ ශල්‍යාගාරයේ වැඩ කරයුතු කරගෙන යාම සඳහා, වෙනත් වෛද්‍යවරයෙකු සොයාගැනීමට අවකාශ සැලසිය හැකි බැව් පොලීසිය දොස්තර වොට්සන්ට කියා ඇත. තමා බලාගත් රෝගියා රටින් බැහැර ගොස් ඇති නිසා, වෙනත් වෛද්‍යවරයෙකු පත්කිරීම අනවශ්‍ය බව දොස්තර වොට්සන් පවසා ඇත. වුදිතයා ගෙන් කෙරෙන ඕනෑම ප්‍රශ්නයක්, ඔහුට එරෙහිව සාක්ෂි ලෙස යොදාගැනීමට හැකියාව ඇතැයි, පොලිස් පරීක්ෂක ලෙස්ට්‍රේඩ් දැනුම් දුන්නේ මෙවිටයි. ඉන්පසු දොස්තර වොට්සන් කිසිදු ප්‍රකාශයක් නොකොට නිහඬ වූ බැව් සැලයි. අනතුරුව ඔහු බෝ වීදියේ පොලිස් ස්ථානය වෙත රැගෙන යන ලදි.

හෝම්ස් අභිරහස

ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා මෑතකදී අතුරුදන් වූ අභිරහස් ආකාරය බොහෝ දෙනාගේ කතාබහට ලක්විය. එබැවින් මේ පිළිබඳව අපේ පාඨකයන් වෙත කරුණු කිහිපයක් සිහිපත් කළ යුතුය.

මැදිවියේ පුද්ගලයෙකු වූ හෝම්ස් මහතා සැහෙන කලක සිට බේකර් වීදියේ අංක 221B දරණ ස්ථානයේ පදිංචිව සිටියේය.

ඔහු වෘත්තියෙන් උපදේශක රහස් පරීක්ෂකවරයෙක් විය. තම වෘත්තියෙන් ඉහළම දක්ෂතා පෙන්වූ ඔහු විසඳූ ගැටලු සංඛ්‍යාව දහසකට කිට්ටු බව පැවසේ. ලොව මවිතකළ එම විසඳීම් පිළිබඳව, මෙම පුවත්පතේ පාඨකයනට ඔබතු ඇතුලා නිසැකය. එංගලන්තයේ පමණක් නොව, යුරෝපයේ හා ඇමරිකාවේ පොලිස් ප්‍රධානීන් පුදුමයෙන් පුදුමයට පත් කරමින්, හෝම්ස් මහතා මේ අභිරහස් විසඳූ හැටි විස්මය ජනකය. ඒ සඳහා ඔහුට සහාය වී ඇත්තේ ද, ඉහත සඳහන් දොස්තර වොට්සන් ම වීම, දෛවයේ සරදමක්ද? මෙම පරීක්ෂණ සඳහා හෝම්ස් හා වොට්සන් දෙදෙනා දිවා රෑ නොබලා සංචාරවල යෙදුණු බව ද හෙළි වී ඇත. එය ද වොට්සන්ට එරෙහිව සැකයක් එල්ල වන කරුණකි. මෙම මෙන්බිමන් නිසා තම වෛද්‍ය චිකිත්සාගාරය නිසිලෙස පවත්වාගෙන යෑමට දොස්තර වොට්සන්ට නොහැකිවූ බැව් පැහැදිලිය. ඒ අනුව ඔහු මුදල් ප්‍රශ්නවලට මුහුණපාන්නට ඇති බැව් සිතා ගැනීම අපහසු නැත.

සති දෙකකට පමණ පෙර විදේශ ගතවූ ෂර්ලොක් හෝම්ස් මෙතා හදිසියේම මරණයට පත්වූ බැව් එංගලන්තයට ආරංචි විණි. මේ හදිසි මරණය අතිශයින්ම සැකසහිත එකක් බව විද්වතුන්ගේ මතයයි. අපට දැනගන්නට ලැබුණේ, හෝම්ස් හා වොට්සන් දෙදෙනා කෙටි සංචාරයක් සඳහා ස්විට්සර්ලන්තය බලා පිටත්වී ගිය බවයි. වේගයෙන් කරා කැළෙන රයිචෙන්බාක් දිය ඇල්ල අසල දී, හෝම්ස් අතුරුදන් වූ බව විදුලිපුවතක් ලන්ඩනයට ලැබිණි. කිසිවෙකු විසින් හෝම්ස් දිය ඇල්ලෙන් පහළට තල්ලුකර ඇතුවාද? එසේත් නැත්නම් ප්‍රපාතය මතියට ගිය ඔහු, පය ලිස්සා එයට ඇදවැටුණාද? මේම දිය ඇල්ල අඩි දහසක් පමණ උස එකකි. බොහෝ අනතුරුවලට මුහුණ දුන්නත් අඟුනවයෙන් පණ බෙරාගෙන ඇති හෝම්ස්, මෙවරද දිවි ගළවාගෙන එහු ඇතැයි බොහෝ දෙනා විශ්වාස කළහ. එහෙත් එය එසේ සිදුනොවිණි.

වොට්සන්ගේ කටලන්තරය

ස්විට්සර්ලන්ත පොලිසියේ බලකිරීම මත, කට උත්තරයක් දීමට වොට්සන්ට සිදුවිය. ඔහු තැබූවේ මෙම සංචාරය හදිසියේ සැලසුම් කරන ලද්දක් බවයි. ඊට හේතුවූයේ, හෝම්ස් ඝාතනය කිරීමේ අරමුණෙන් ඔහු හමා ආ, මොරියාටි නම් අපරාධකාරයාගෙන් ගැලවීමේ අරමුණ බැව්, වොට්සන් සඳහන් කළේය. එම මොරියාටි වත්වාගෙන ගිය පාතාල ලෝකයේ 'අපරාධ සමාගම' හෝම්ස් විසින් බිඳ දැමීම නිසා, ඔහුගෙන් පලිගන්නා බවට මොරියාටි දිවුරා සිටියේලු. මෙයින් තැතිගත් හෝම්ස්, වොට්සන්ගේ ආරක්ෂාව ද ලබාගෙන ගුරෝතයට පැනගොස් ඇත. රයිචෙන්බාක් දිය ඇල්ලට ළඟා වෙන තුරු සියල්ල සාර්ථකව සිදුවූ බව වොට්සන් පැවසීය. තමා වෙත ගෙන ආ ලියුම් කැබැල්ලක් නිසා, තමා ආපසු හෝටලයට ගිය බවත්, ආපසු ගැමිණි විට තම මිත්‍රයා එහි නොසිටි බවත්, වොට්සන් තවදුරටත් කීය. මෙය විශ්වාස කළ හැකිද?

මරන අදහස්

වොට්සන් පොලිස් අත්අඩංගුවට පත්වීම ගැන කිසිවෙකු පුදුම නොවනු ඇත. සාධාරණත්වය හා යුක්තිය ඉෂ්ටවීම සඳහා කුමන හෝ සියවරක් ගතයුතු බව බොහෝ දෙනාගේ මතයයි. මොරියාටිට බියවී, හෝම්ස් එංගලන්තයෙන් පලා ගිය බැව් වොට්සන් කියා ඇත. අප්‍රතිහත ධෛර්යයකින් කටයුතු කරන බවට ප්‍රසිද්ධ හෝම්ස්, මේ ආකාරයෙන් සතුරෙකුට භයේ පලායාවිද? බිහිසුණු අන්තරායයන්ට

මුහුණ දී ඇති නිර්භය පුද්ගලයෙකු ලෙස කවුරුන් හඳුනන හෝම්ස්, මෙලෙස පැන දුවාවි යැයි වොට්සන් කියන කථාව, කෙසේ නම් විශ්වාස කළ හැකිද?

වොට්සන් තම මිතුයා ගැන ලියා මුද්‍රණය කළ කථාන්තර ඇතුළත් ග්‍රන්ථ සියල්ල, පොලීසිය විසින් ඔවුන්ගේ භාරයට ගෙන ඇත. මේ සියල්ල නඩු විභාගයේදී අධිකරණය හමුවට පැමිණවීමට නියමිතයි. අපරාධකාරයින් අත්අඩංගුවට ගැනීමට, හෝම්ස් අවස්ථා කීපයකදීම රිවෝල්වරයක් එල්ල කළ බැව් අපට මතක ඇත. හෝම්ස්ගේ ඒ රිවෝල්වරය කෝ?

අන්තරායදායක අවස්ථාවල උන්ධනයේදී පවා, හෝම්ස් නිවසෙන් පිටවී ගියේ උණ්ඩ පිරවූ රිවෝල්වරය තබා සාක්කුවේ දමාගෙන බව වොට්සන් සඳහන් කර ඇත. එසේ නම් ස්විට්සර්ලන්තයට යද්දී හෝම්ස් තම ආයුධය ගෙන නොගියේ ඇයි? තම සතුරා වන මහාචාර්ය මොරියාටි භයානක අපරාධකාරයකු බව හෝම්ස් හොඳින් දැන සිටි කරුණකි. මොරියාටි තම කාගේ පුද්ගලයා තමා ලුහුබැඳ එන බව දැන දැනත්, රිවෝල්වරයක් තමා ළඟ තබා නොගෙන පාළු අඩවියක සැරිසැරීමට තරම් හෝම්ස් මෝඩයෙක්ද?

වොට්සන්ගේ කට උත්තරය අනුව ඇත එන මොරියාටි දුටු හෝම්ස්ට, සතුරාට වෙඩි තැබීමට මනාතරම් කල්වේලා තිබිණි. හෝම්ස් ළඟ රිවෝල්වරයක් තොතිබුණේ යයි මොහොතකට සිතමු. එසේ නම් පාතාල ලෝකයේ අපරාධකාරයෙකු වූ මොරියාටි හෝම්ස්ට, වෙඩි නොතැබුවේ ඇයි? ඔහුටත් රිවෝල්වරයක් ගෙන ඒමට අමතක වූවාද? පොලීසියේ සැකය වඩාත් තිව්‍ර වන්නේ, වොට්සන් සඳහන් කළ මෙම කාරණා නිසාය.

මෙම අභිරහස බිඳිබඳ පරීක්ෂණය භාරවී ඇත්තේ ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසියේ සුප්‍රසිද්ධ ජී. ලෙස්ට්‍රේඩ් මහතාටය. ඔහු විසින් කර ඇති නිගමන ගැන තමන්ට සෑහීමට පත්වීමට නොහැකි බැව්, නම සඳහන් කිරීමට අකැමති වෙනත් පරීක්ෂකවරු දෙදෙනෙක් පැවසූහ. මේ අතර ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසියේ ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස්, ටෙරියස් ග්‍රෙග්සන්, ඇතල්නි ජෝන්ස් යන පරීක්ෂකවරු ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා ගැන සොයා බැලීමට ස්විට්සර්ලන්තය බලා යෑමට නියමිතය.

මේ දැන් ලැබුණු පුවතක් -

ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා මීට ස්වල්ප වේලාවකට පෙර ඕතර් විදියේ නිවසට පැමිණ ඇත!

(1893 දෙසැම්බර් St. James's සඟරාවේ පළවූ ලිපියකි)

පටුන

1. රිජන්ට් උද්‍යානයේ මිනීමැරුම 13

2. නේපියර් ප්‍රහේලිකාව 45

3. ස්පාඤ්ඤ යුද්ධය 86

4. විශේෂඥ වෛද්‍යවරයාගේ ගැටලුව 122

5. විම්බල්ඩන් බෙදාවාරකය 145

6. සමුදුරේ සටන 182

ශ්‍රීමත් ආතර් කොනන් ඩොයිල්

රීජන්ට් උද්‍යානයේ මිනිමැරුම

1886 වසරේ අග භාගය මගේ හිතමිත්‍ර ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතාට වැඩරාජකාරි අධික වූ කාලයකි. අමතුරෙ මුහුණ පරිත්‍යාගය මහු ඒ කාලයේ විසඳූ එක් ගැටලුවකි. ඊට අමතරව බිශොප්ගේට් හි මංකොල්ලය, විලෝරියා නම් හළඹන පිළිබඳ සිද්ධිය ආදිය ද මේ කාලයේ සිදුවූ බැව් මගේ සටහන් වල ඇත. ප්‍රසිද්ධ පශු වෛද්‍යවරයෙකු වූ ජෝජ් ටොරිංටන් සම්බන්ධ සිද්ධිය, එකල ප්‍රසිද්ධියට පත්වූයේ රීජන්ට් උද්‍යානයේ මිනිමැරුම ලෙසයි. ඒ මීට පෙර මා ඔබට නොපෙනී කතාවකි.

මෙම වසරේ ශීත සෘතුව මුළු යුරෝපයටම අධික ශීතලක් තිබූ කාලයක් විය. ලන්ඩන් නගරය පුරා හිම වැටෙන්නට පටන්ගෙන තිබිණි. ලා කොළ පැහැති ඝන මිදුමක් තේම්ස් නදිය අසලින් අහළට නැග, නගරය පුරා පැතිර ගියේය. එයින් ගමන් බිමන් මෙන්ම එදිනෙදා වැඩ කටයුතු ද අඩාල වීණි. ගැටලු කිහිපයක් විසඳීමට එක දිගට දින කිහිපයක් නිදි මැරූ මගේ මිත්‍රයා, දැඩි වෙහෙසකට පත්ව සිටියේය.

"දැන් මේ අපරාධ පරිත්‍යාගෙ හැම එකක්ම මං හැත්තකින් කියනවා වොට්සන්" මහු කීය. "තවත් දවස් දෙකක් මං ගත කරන්නේ විවේක ගතිමින්. ඒ කියන්නේ මගේ රසායන විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ වල යෙදෙමින්"

"හැබැට? මොකක්ද ඔබ මෙවර යෙදෙන්න බලාපොරොත්තුවන පර්යේෂණය?" මම ඇසීමි.

"ඔබට ඔබේ කාබනික රසායන විද්‍යාව මතකද මං දන්නෙ නෑ වොට්සන්, සාමාන්‍ය මතය අනුව, සමහර ඇල්ඩිහයිඩ රසායනික ප්‍රතික්‍රියා මගින් බහු අවයවීකරණය කරන්න පුළුවනි. ඒ වුණාට බෙන්සැල්ඩිහයිඩ වලට එහෙම දෙයක් කරන්න බැහැ කියලයි සාමාන්‍ය මතය. එහෙම නේද?"

"ඉතින්?"

"ඇසිටැල්ඩිහයිඩ බහු අවයවීකරණයෙන් අපට ලැබෙනවා පැරාල්ඩිහයිඩ, මෙටැල්ඩිහයිඩ ඇසිටැල්ඩිහයිඩ රෙසින් වැනි

සංයෝග. ඒවා මොන තරම් ප්‍රයෝජනවත්ද? සමහරක් ඒවා ඖෂධ. මට හොඳටම විශ්වාසයි, ඔට වඩා ප්‍රයෝජනවත් දේවල් සාදාගන්න පුළුවනි, බෙන්සැල්ඩිහයිඩ් ඛනුඅවයවීකරණය කළොත්"

"නමුත් ඒක සාර්ථකව කුරන්න, මේ දක්වාත් කවුරුවත් සමත් වෙලා නැහැ.....?" මම කීවෙමි.

"ඔව් වොට්සන්. ඔවුනට සාර්ථක ප්‍රතිඵල නොලැබුණේ ඔවුන් ඊට යොදාගන්නේ, රසායනාගාරයේ රාත්‍රිකවල තිබෙන සාම්ප්‍රදායික ප්‍රතිකාරක නිසා, නමුත් මම....."

මේ අවස්ථාවේ හෝම්ස්ගේ කථාවට බාධාකරමින් සීනුව නාද විය. පහළ තට්ටුවට පිවිසුණු කිසිවෙකු හඬසන් මහත්මිය සමග කතාබස් කරන හඬ ඇසිණ. මේ නම අපට අනුග්‍රාහකයෙකු වියයුතු බැව්, මම අනුමාන කළෙමි. මගේ මිත්‍රයාගේ මුහුණ බලාසිටියදීම වෙනස්විය. දෙදෙනෙකු පියගැට පෙළේ උඩුමහලට එන හඬ ඇසිණ. මම විසිත්ත කාමරයේ දොර විවෘත කළෙමි.

"හෝම්ස් මහත්මයා හමුවන්න අනුග්‍රාහිකාවක්" හඬසන් මහත්මිය කීවාය.

මඳවේලාවක් ගතවෙද්දී ගිනිඳැලුන අසල සුවපහසු අසුන්වල හිඳගෙන, අපි අමුත්තාගේ කතාවට සවන්දීමට සූදානමෙන් සිටියෙමු.

"මේ ප්‍රශ්නය ගැන ඔබ හමුවන්න කියල මට කිව්වේ එදෙරිජ් මහත්මිය..... කෝඩෙලියා එදෙරිජ්. ඇගේ අතුරුදන් වූ ස්වාමිපුරුෂයා හොයා දුන්නේ ඔබ බව ඇය මට කිව්වා"

වයස හැට ඉක්ම වූ තරබාරු කාන්තාවක වූ අමුත්තා, හති දමමින් කතාව පටන්ගත්තාය. ඇගේ කටහඬේ තිබුණේ ශෝකී ස්වරයකි.

"මගේ ස්වාමිපුරුෂයා ගැන ඔබ අහල ඇති මහත්මයා" ඇය කීවාය. "ඔහු තමයි සර් බර්නාඩ් ටොරිංටන්....."

"ඔබ කියන්නේ පශු වෛද්‍ය විද්‍යාවේ නව සොයා ගැනීම් කිහිපයක් කළ පශු වෛද්‍ය විශේෂඥයා ද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"අන්න හරි මහත්මයා" ඇය කීවාය. "මගේ සැමියා ලන්ඩන් විශ්වවිද්‍යාලයේ මහාචාර්ය තනතුරෙන් විශ්‍රාම ගත්තා. අපට ඉන්නේ පුතුන් තුන්දෙනයි. අපේ වැඩිමහල් පුතුන් දෙදෙනාම තෝරාගත්තේ නීතිඥ වෘත්තිය. ඒ නිසා බාලම පුතාවත් පශු වෛද්‍ය විශේෂඥයකු කිරීමයි, මගේ සැමියාගේ එකම අරමුණ වී

තිබුණේ. නමුත් බාල පුතා ජෝජ් තරක මිතුරන්ගේ ආශ්‍රයට වැටිලා නොමග ගියා. ඒකෙනුයි මේ ඔක්කොම කරදර....."

"ටොරිංටන් ආර්යාවෙනි." හෝම්ස් කීය. "මා හමුවෙන්න ආවෙ ඇයි කියා ඔබ මුලින්ම කියනවා නම් මං වඩාත් කැමතියි" හෝම්ස් කීය.

"ප්‍රශ්නය ඇතිවෙලා තියෙන්නේ බාලපුතා ජෝජ් සම්බන්ධයෙන්" ඇය කීවාය. "මිනිමැරුමක් සම්බන්ධයෙන් ඔහුට විරුද්ධව චෝදනා එල්ල වීමට ඉඩ තියෙනවා. අයියලාගේ උපදෙස් පිට ඔහු හැංගුණා. නමුත් කොයි මොහොතේ හෝ පොලීසියෙන් ඔහුව අත්අඩංගුවට ගනිවි. ඔහු අකීකරු ළමයෙක් බව ඇත්තයි. නමුත් මිනිමරන අපරාධකාරයෙක් නම් නෙමෙයි මහත්මයා. මිනිමැරීමේ චෝදනාවකට ඔහුට උසාවි යන්න වුණොත්, ඒක මොනතරම් ලැජ්ජාවක්ද? අපේ පරම්පරාවක කිසිකෙනෙක් මේ වගේ අපරාධ වලට පැටළිලා නෑ. ඔබ දන්නෙ නැද්ද ඊයෙ රෑ වුණු සිද්ධිය?"

"මට තවම පුවත්පත් කියවන්න බැරිවුණා" හෝම්ස් කීය. "අධික මිදුම නිසා පුවත්පත් ප්‍රමාදයි. එනෙම නේද වොට්සන්?"

"නෑ හෝම්ස්. අපේ පුවත්පත් සියල්ලම වගේ ලැබුණා. පැය භාගයකට කලින් මම කියවෙමි. "ඔබ දවස් දෙකක් විවේක ගන්නවා කියූ නිසා, මං ඒවා ගැන ඔබට මතක් කළේ නැහැ"

මගේ එම ක්‍රියාව ඔහු අනුමත නොකළ බැව් හෝම්ස්ගේ මුහුණෙන් දිස්විය. මම වහාම පුවත්පත් සියල්ල ඔහු අතට දුන්නෙමි. "මෝනිං ක්‍රොනිකල්" පුවත්පතේ මේ සිදුවීමට මුල්තැනක් දී තිබිණි.

"රිජන්ට් උද්‍යානයේ මිනිමැරුමක්!

මුදල් මංකොල්ලකෑමේ අරමුණෙන් කරන ලද්දක් බව පැහැදිලියි"

අද එළිවෙන පාන්දර දෙකට තුනට පමණ මෙම මිනිමැරුම සිදුවූයේ රීජන්ට් උද්‍යානයේ, පෝට්ලන්ඩ් පෙදෙසට මුහුණ ලා ඇති උද්‍යාන චන්ද්‍රවංකය අසලදීය. දැනට අප වෙත ලැබී ඇති තොරතුරු අනුව සිද්ධිය සැකෙවින් මෙසේ ය.

මෙය ඇරඹුණේ ඊයේ එනම් පෙබරවාරි 6 වැනිදා රාත්‍රියේයි. බටහිර උද්‍යාන මාවතේ අංක 30 දරණ නිවසේ පදිංචි ක්‍රිස්ටෝෆර්

හන්ට් මහතා තරුණ ව්‍යාපාරිකයෙකි. ලැහැමි සමාජ ශාලාවේ රාත්‍රී කාලයේ පැවැත්වෙන සුදු ක්‍රීඩාවලට, පසුගිය දින කිහිපයේම ඔහු සහභාගී විය. දිනාගත් විශාල මුදලත් සාක්කුවේ දමාගෙන, ඔහු රිසේ රාත්‍රී 2 ට පමණ සමාජ ශාලාවෙන් තනිවම එළියට බැස ඇත. ඔහුගේ අරමුණ වූයේ බටහිර උද්‍යාන මාවතේ පිහිටි තම නිවස වෙත පැමිණීමයි.

ඊට පැයකට පමණ පසු මෙම පාරේ පදිංචිකරුවන් කෝලාහලයක හඬ ඇසී නින්දෙන් අවදිවී ඇත. පිරිමියෙකු කෝපයෙන් කෑගැසූ හඬ, මිනිත්තු දෙක තුනක් අසන්නට ලැබිණි. අනතුරුව අසන්නට ලැබුණේ, "මිනිමරනවෝ! මාව බේරාගන්න! පොලිස් පොලිස්!!!" යනුවෙන් කළ කෑගැසීමකි. ඒ මොහොතේම ඇසුණේ ගිනිඅවියක් දෙවරක්ම ක්‍රියාත්මක වූ වෙඩි ශබ්දයයි. ඉන්පසු කිසිම ශබ්දයක් නොමැතිණි.

රිසේ රාත්‍රියේද මෙම පෙදෙසේ අධික ලෙස ගතකම මීදුමක් පැවතිණ. මෙවැනි මීදුමක වෙඩිහඬ නිකුත්වූයේ කොතැනින්ද යන්න සොයා ගැනීම පහසු කටයුත්තක් නොවේ. කෙසේ වෙතත් මුර සංචාරයේ යෙදී පෝට්ලන්ඩ් පෙදෙසේ ඉදිරියට පැමිණ සිටි පොලිස් භටයාට, මෙතැනට ඊමට ගතවූයේ මිනිත්තු දෙකකි. ඔහු පොලිස් නළාව පිඹ, මුර සංචාරයේ යෙදී සිටි තම සගයනට අනතුර සංඥා කළේය. ගත මීදුමේ හා අඳුරේ අනපත ගාමින් ඔවුන් උත්සාහ කළේ, අපරාධයක් සිදුවී ඇත්නම්, එම ස්ථානය සොයාගැනීමටයි. බටහිර උද්‍යාන මාවතේ නිවාසවල පදිංචිකරුවෝ, උවුමහල්වල ජනේල විවෘතකරගෙන පොලිස් භටයන් අමතා කෑගැසූහ.

"කෑගහනවා ඇහුණේ පාරේ තව හුගක් ඉස්සරහින්!"

"උද්‍යානයේ ආරක්ෂක ඒට ළඟින්ම වගෙයි මට ඇහුණේ!"

"නෑ නෑ. ඊට වඩා හුගක් මෙහායින්. මේ පැත්තට ළඟින්."

"පදික වේදිකාවෙන් අනෙක් පැත්තේ. මට නම් හොඳටම විශ්වාසයි."

"නෑ. මොන පිස්සුද, ඒ පැත්තේ නෙමෙයි"

මේ අන්දමින් ඔවුහු විවිධ මත පළකළහ. අන්තිමේදී එය සොයාගනු ලැබුවේ දකුණු පැත්තේ සිට බටහිර උද්‍යාන මාවතට පැමිණි, රේමන්ඩ් හිල් නම් පොලිස් භටයෙකු විසිනි. අතේ ලන්තෑරුමක් තිබුණ ද කළුවර මෙන්ම මීදුම ද ගතකම වූ බැවින්,

ඔහුට පාර හරිහැටි නොපෙනිණ. තම දෙපය එම සිරුරේ පැටළී, තව ටිකෙන් හිල් බිම ඇදවැටීමට ඉඩ තිබිණ. සිරුරේ හිස හා බෙල්ල උද්‍යානයේ ආරක්ෂක වැටට හේත්තු වන සේ තිබිණ. සිරුරේ ඉනිරි හරිය තිබුණේ පදික වේදිකාව මතයි. මේ වනවිට එම පාරේ පදිංචිකරුවෝ කිහිපදෙනෙක් ද පොලිසියේ සහයට පැමිණ සිටියෝය. පොලිස් භටයා තම අතේ තිබූ ලන්තෑරුමේ එළිය, කෙළින්ම සිරුරේ මුහුණට එල්ල කළේය. ඔහුට දකින්නට ලැබුණේ අසරණ මිනිසා මියගොස් ඇති බවයි.

මළසිරුරේ මුහුණ දුටු වහාම එතැනට පැමිණ සිටි අසල්වැසියෙකුට කෑ ගැසිණ.

"දෙවියනේ! මේ නොම්මර 30 ගෙදර ක්‍රිස් හත්ට මහත්මයා නේද?"

හුරුපුරුදු නමක් අසන්නට ලැබුණු වහාම, ඒ පාරේ පදිංචිකරුවෝ තුන් හතර දෙනෙක්ම එතැනට දුව ආහ.

"මේ අපේ අල්ලපු ගෙදර මහත්තයා." නොම්මර 31 ගෙදර පදිංචි වෙල්ස් මහතා කීය. ඔහු අධිනීතිඥයෙකි. "මේ මනුස්සයා මේ අවේලාවේ, මීදුමක් ගලද්දී ඕයේ මොන ඉළවිවකටද? ඊටත් වඩා පයින්ම?"

"අනේ අසරණයා! ඉස්සර කාලෙ වගේ බෙල්ල මිරිකා කළු මංකොල්ලකෑමක ගොදුරක් වෙලා වගෙයි" තවෙකෙක් කීය.

"එයා හැමදාමත් ගෙදර එන්නේ රෑ වෙලා" නොම්මර 29 ගෙදර පදිංචි වයස්ගත මහත්මයෙක් කීය. "මං හිතන්නේ එයා නගරයේ සුදු ක්‍රීඩා සමාජයක සාමාජිකයෙක්. මේ වෙලාවෙ ගෙදර එන්න කුලිරියක් අල්ලාගන්න බැරිවෙන්න ඇති. එයා ගැන හරි තොරතුරක් මමත් දන්නෙ නෑ. දැක්ක වෙලාවට හිතාවෙලා, ඔළුව පහත්කරනවා විතරයි. ඊට වඩා යාළුකමක් නෑ"

"කොහොම වුණත් අපරාධකාරයා නම් වැඩේ බාගෙට කරන්න හිතලා නෑ. කිසිම සැකයක් නෑ. මේ මහත්තයාව මරන්නමයි ඔහු තීරණය කරලා තියෙන්නේ" පොලිස්භටයා කීවේ, එතැන බිම වැටී තිබූ ගිනිඅවියක් අනුලාගනිමිනි. "මෙන්න තියෙනවා රිවෝල්වරයක්. මේ මහත්වරුන්ටත් ටික වේලාවකට කලින් ඇහුණද වෙඩි ප්‍රහාරයක හඬ?"

"ඔව්. ඇහුණා නේන්නම්. එක ළඟ වෙඩිපහරවල් දෙකක් පත්තුවුණු ශබ්දය ඇහුණා. ඒකටයි මට ඇහැරුණේ. මට ඉබේටම වෙලාව බැලුණා. හරියටම පාන්දර තුනයි!"

"ඒ වුණත් මේ අසරණයාට වෙඩි වැදුණු බවට සලකුණක් නෑ. මරණය සිදුවෙන්න ඇත්තේ හුස්ම හිරවීමෙන්" තවෙකෙක් කිය.

"මට නම් හිතෙන්නේ වෙනත් දෙයක්" පොලිස් භටයෙක් කිය." මේ මහත්තයා තමා වෙඩි තියන්න ඇත්තේ, තමන්ගේ මුදල් උදුරාගන්න ආ සතුරාට. ඔහුට වෙඩිපාර යන්තමින් හරි වැදිලා නම්, අපරාධකාරයා ගිය පාර හොයාගන්න අපට බැරිවෙන එකක් නෑ"

"ඒ වුණත් මේ මීදමේ, මේ ගන කළුවරේ කිසිම සලකුණක් දකින්න ලැබෙන එකක් නෑ" තවත් පොලිස් භටයෙක් කිය.

අපරාධය ලන්ඩන් නගරය මධ්‍යයේම සිදුවූ නිසා, වැඩි පමාවක් නොමැතිව ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසිය වෙත දන්වනු ලැබිණ. එහි සුපුකට අපරාධ පරීක්ෂකයෙකු වන ටෝනියස් ග්‍රෙග්සන් මහතා අප්‍රමාදව එතැනට පැමිණියේය. උද්‍යාන චතුරශ්‍රයට ඇතුළුවිය හැකි හා එයින් පිටවිය හැකි සියලුම දොරටු වසා දමා, සෑම තැනකම පොලිස් භටයන් රැඳවීමට ඔහු වහා පියවර ගත්තේය. මේ අපරාධය විසඳීමට තමා ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතාගෙන් උපදෙස් ගන්නා බැව්, ග්‍රෙග්සන් මහතා අප පුවත්පතට පැවසීය.

මෙම අපරාධයට වගකිවයුත්තා, ලැංහැම් සමාජශාලාවේ සුදු කප්පිත්තෙකු වන පශු වෛද්‍යවරයෙකු වීය හැකි බැව්, විශ්වාස කටයුතු මාර්ග වලින් දැනගන්නට ලැබී ඇත."

හෝම්ස් පුවත්පත ඉවතින් දැමුවේ, "එහෙනම් ග්‍රෙග්සනුත් අප හොයාගෙන ළඟ ළඟම එනවා ඇති" යයි මා අමතා කියමිනි.

"ඔබට පෙනෙනවා නේද මහත්මයා?" ටොරිංටන් ආර්යාව කිවේ කැලැඹුණු සිත් ඇතිවාය. "ඔවුන් ඈතටම මගේ පුතා මේකට පටලවලා. ඒ නින්දා තමයි මං ඔබ හමුවෙන්න ආවේ. මට හොඳටම විශ්වාසයි. මගේ පුතා අනිංසකයි. දෙවියන්වත් නොඉවසන චෝදනාවක් නේ මේක" කී ඇගේ දෙනෙත් කඳුළෙන් සිරිණ.

"පුවත්පත්වල නමක් සඳහන් කර නැහැ" හෝම්ස් කීය. "ඒ වුණත් මේ තරම් විදියට ඇඟවීමක් කරන එක සම්පූර්ණයෙන්ම වැරදියි. මේවා පුවත්පතේ ප්‍රධාන කර්තෘවරයා ගේ අනුදැනීමක් නැතිව, තරුණ උපකර්තෘවරුන් නොසැලකිල්ලෙන් කරන වැඩ. හොඳයි ආර්යාවෙනි. තව ටික වෙලාවක් යද්දි ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසියෙන් මෙහේට එන්න ඉඩ තියෙනවා. ඔබට කියන්න තිබෙන හැමදෙයක්ම ඊට කලින් මට කියන්න"

"මගේ පුතා අහිංසකයෙක් මහත්මයා" ආර්යාව කීවාය. "ඔබ කියන මුදලක් මං ගෙවන්නම්. ඔහු බේරාගැනීම ඔබට භාරයි. බොරු චෝදනා එල්ල වෙලා එල්ලුමගසට නියම වූ අය පවා, ඔබ බේරාගෙන තියෙනවාලු"

"ආර්යාවෙනි, මං අධිනිතීඥයෙක් නම් නොවෙයි" හෝම්ස් කීය. "මං කරන්නේ මෙතැන අහිරහසක් තියෙනවා නම්" එය හෙළිකරගෙන, අපරාධකාරයා අල්ලා ගැනීමට පොලීසියට උදව්දීම පමණයි. ඔබේ පුතා අතින් අපරාධයක් සිදුවී නැත්නම් පමණක්, මට හැකිවේවි ඔහු බේරාගන්න"

"හෝම්ස් මහත්මයා" ආර්යාව කතාව ඇරඹුවාය. "අපේ දරුවන්ගෙන් ඉගෙනීමට වැඩිසම දක්ෂකම් පෙන්නුවේ ජෝජ්. ඒ නිසා ඔහු පශුවෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයට යොමුකරන්න මගේ සැමියාට උවමනා වී තිබුණා. ජෝජ් ඒ විභාග ඉහළින්ම සමර්ථ වුණා. අපි හිතුවා ඔහු කථිකාචාර්යවරයෙකු වී පියාගේ අඩිපාරේ යයි කියලා. නමුත් ජෝජ්ට උවමනා වුණේ සල්ලි. ඊළඟට ඔහු තරක මිත්‍රයන්ගේ ආශ්‍රයට වැටුණා.

ඔහු ලන්ඩන් නගරය කිට්ටුවම පශු වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානයක් ඇරඹුවා. අශ්වයින්ගේ හා සුනඛයින්ගේ රෝග හඳුනාගැනීමට, ඔහුට තියෙනවාලු පුදුමාකාර දක්ෂකමක්. උදේ සිට රෑවෙන තුරු ඔහුගෙන් උදව් පතාගෙන එන අනුග්‍රාහකයන් ගණන අප්‍රමාණයි. ඔහුට කෑමටවත් විවේකයක් නෑ. ඔහු ඉතා විශාල මුදලක් උපයනවා. ඒත් ඒ මුදල් ඊලඟට වෙන්නේ මොනවද කියල දෙයියො තමයි දන්නෙ!"

"ඇයි ඔබ එහෙම කියන්නෙ?"

"පැය දහයක් රස්සාව කරලා උපසන මුදල් අරගෙන, ඔහු යන්නේ සුදුවට, බොහොම වේලාවට ලැහැබ් සමාජශාලාවටැ නැත්නම් ප්‍රිම්රෝස් සමාජශාලාවට. ඒකෑන් වල සූදු කෙළින අය, ජෝජ් එනතුරු මඟබලාගෙන ඉන්නවා. ඊළඟට ඔහු අතේ එක පැන්සයක් නැතිවෙනතුරු සූදු කරනවා. ඊට පස්සේ තමයි ගෙදර යන්නේ"

"ඔහු විවාහකද?"

"නැහැ"

"ඔහු පදිංචිව ඉන්නේ ඔබ සහ සර් බර්නාඩ් සමග නෙමෙයිද?"

"නැහැ මහත්මයා." ඇය පිළිතුර දුන්නාය. "ජෝජ් දුශ්චරිතයේ ඇලී ගැලී ඉන්නා හැටි දුටුවාම, මගේ සැමියා දැඩි කෝපයට

පත්වුණා. ඔහු කොයිනරම් ජෝජ්ට අවවාද කළාද, ඒත් වැඩක් වුණේ නැහැ. අපේ වතුපිඩි වලින් ජෝජ්ට ආදායම් ලැබෙන මාර්ග සියල්ල කපාහැරියා. ඒත් වැඩක් වුණේ නැහැ. ඔහු ඒ තැන්වලට ගිහින් කර්ජනය කරලා මුදල් අරගෙන තිබුණා. එතකොට මගේ සැමියා කිව්වා, "ජෝජ්, උඹ ඕට පස්සේ මේ ගෙදරට අඩියක් තියන්න එපා. උඹ මෙහේ ආවොත් මං උඹව පොලීසියට භාරදෙනවා. උඹට සුදු කෙළින්න සල්ලි උවමනා නම් මහත්සිවෙලා හම්බකර ගනිං. හමුත් උඹේ අම්මටත් ඇහෙන්න මං අද කියන්නම්. උඹ ජීවිතය අවසාන කරගන්නේ මහා විනාශයකින්. සුදු කෙළියට ඇබ්බැහිවෙන එක අඩිං වලට ඇබ්බැහි වීම වගෙයි."

ඉතින් හෝම්ස් මහත්මයා, අපේ පුතාට කරදර වලට මුහුණදෙන්න වෙන බව, මගේ ස්වාමියා කිව්වේ අනාගත වාක්‍යයක් කියනවා වගේ. දින කීපයකට කලින් ජෝජ් අපේ නිවසට ආවා. ඇවිත් පවුම් 300 ක් ඉල්ලා මට වද කළා. මං සල්ලි දීම ප්‍රතික්ෂේප කළා. ඔහු දැන් චෙක්පත් අගරු වෙලා, ළඟදීම ඔහුට තිරේ යන්න වෙච්චි. ඔහෙන් මුදල් ඉල්ලා ආයාචනා කළා. මගේ හිත උණුවෙලා මං ඔහුට පවුම් පන්සියක් දුන්නා. දැන් ඊළඟට මේ මහා කරදරයක පැටළිලා. හෝම්ස් මහත්මයා, මගේ පුතා නිවැරදිකරු බව ඔප්පුකරන්න ඔබට පුළුවන් උත්සාහයක් ගන්න. මගේ හිතේ දරුවා ගැන තියෙන ආදරය නිසයි මං මෙහෙම කියන්නේ" කඳුළු වැගිරූ ටොරින්ටන් ආර්යාව කරාව අවසන් කළාය.

ඇයගේ හා ජෝජ් ටොරින්ටන්ගේ ලිපින ඉල්ලාගත් හෝම්ස්, වැඩිදුර ප්‍රශ්න කිරීම සඳහා ඇය හමුවීමට ඇගේ නිවසට එන බව පැවසුවේය. කිසිවෙකු අපේ පියගැට පෙළ නගින හඬ ඇසෙද්දී, ආර්යාව අපෙන් සමුගෙන පිටවී ගියාය. අප සිතූ ලෙසම අප හමුවීමට ආවේ, ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසියේ පරීක්ෂක ටෝබියස් ග්‍රෙග්සන්ය.

"ග්‍රෙග්සන්, ඔබ පියගැට පෙළ නගිද්දී, කාන්තාවක් පහළට බසිනවා ඔබට හමුවුණාද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ඔව්, ඇයි හෝම්ස් මහත්මයා එහෙම අහන්නෙ?"

"ඒ තමා ඔබ හොයන ජෝජ් ටොරින්ටන්ගේ මව" යයි හෝම් පවසද්දී පොලිස් නිලධරයාගේ කට බාගෙට ඇරිණි.

"ඒ හොර තක්කඩියා එහෙනම් මටත් වඩා ඉක්මන් වෙලා.....

හෝම්ස් මහත්තයගෙන් උපදෙස් ගන්න අම්මට එවලා?" ග්‍රෙග්සන් තීවේ කෝපයට පත්වය. "මිනීමරුවා උෆ නොවෙයි නම් වෙන කවුද?"

"ග්‍රෙග්සන්" හෝම්ස් කීය. "මං ලෙස්ට්‍රේඩටත් හොප්කින්ස්ටත් නිතරම කියන දෙයක් තියෙනවා. ප්‍රමාණවත් කරම් දත්ත නොමැතිව නිගමනයකට ඒම හරිම භයානකයි. "මෝනිං ක්‍රොනිකල්" පුවත්පතේ තිබුණු විස්තර මං කියෙව්වා. ඔබට මොනවද කියන්න තියෙන්නේ?"

"මං කෙටියෙන් කියන්නම් හෝම්ස් මහත්මයා. ඝාතනය වුණු ක්‍රිස්ටෝෆර් හන්ට් මහත්මයා සාර්ථක ව්‍යාපාරිකයෙක්. ඔහු ක්ලිෆ්ටන් සහ හන්ට් සමාගමේ කනිෂ්ඨ හවුල්කරුවා. ඔහුට මේ සියල්ලම උරුම වෙලා තියෙන්නේ, තමන්ගේ පියාගේ මරණයෙන් පස්සේ. මේ ඉන්දියාවෙන් හා ලංකාවෙන් එංගලන්තයට තේ ආනයන කර බෙදාහරින සමාගමක්. වයස 32 ක්වන ඔහු තවමත් අවිවාහකයි.

මං ඔහුගේ ගෙදරට ගිහින් කරුණු විමසා බැලුවා. ගෙදර ඉන්නවා වයස්ගත සේවකයෙක් හා සේවිකාවක්. හන්ට් මහත්මයාට කිසිම නෑදෑයෙක් ඉන්න බවක් පෙනෙන්න නෑ"

"සිද්ධිය වුණු ආකාරය ගැන ඔබට මොනවද දැනගන්න හැකිවුණේ?" මගේ මිත්‍රයා විමසුවේය.

"හන්ට් මහත්මයා හොඳට මුදල් හදල් තිබුණු පොහොසතෙක්" ග්‍රෙග්සන් කීය. "ආශ්‍රය කරන්න කෙනෙකු නොතිබී නිසා, නිතර ලැංහැම් සමාජශාලාවට ගිය බවයි අහන්න ලැබෙන්නේ. සිරිතක් විදයෙන් ඔහු ආපහු ගෙදර එන්නේ පාන්දර යාමයේලු. යන හැමදාකම ඔහු මුදල් ඔට්ටුවට කාඩ් ක්‍රීඩාවේ යෙදෙනවලු. පසුගිය දින තුනේදීම ඔහු සෑහෙන තරම් විශාල මුදල් ප්‍රමාණ දිනාගෙන තියෙනවා.

ඊයෙත් රෑ 10 වෙද්දි කාඩ් ක්‍රීඩා පිටියෙ සුදුව ඇරඹී තියෙනවා. බොහොම ඉහළ මුදල් ප්‍රමාණවලට ඔට්ටු ඇල්ලීම පටන්ගත්තේ, රෑ දොළහත් පහුවුණාට පස්සෙලු. දහයක පමණ පිරිසක් මේ දු කෙළියට සම්බන්ධ වුණාලු. හන්ට් ඇරෙන්න අනිත් හැමදෙනෙක්ම වගේ පරාදලු.

ජෝජ් ටොරිංටන් මේ ක්‍රීඩා සමාජයේ බොහොම ප්‍රසිද්ධ චරිතයක්. ඔහු අත දිග හැර වියදම් කරන්නෙක්. ඒ වගේම ලෝභ නැතුව අනෙක් අයට සංග්‍රහ කරන්නෙක්. මිත්‍රයන් කියන්නේ ජෝජ්

කිසිවිටෙකත් තරහ හිතේ තියාගෙන ඉන්න කෙනෙක් නොවෙයි කියලයි"

"හරි අපි සූදානම් ඔබ සමග යන්න" හෝම්ස් කීය. "අපි යන අතරේ ඉතිරි විස්තර කියන්න"

"පිට පිටම තුන්වැනි දවසටත්, ජෝජ් ටොරිංටන් සුදුවෙන් විශාල වශයෙන් මුදල් පරාදවූ. ඔහුට මිත්‍රයන් කිපදෙනෙක්ම ඉන්නවා. එයිනුත් හිතවත්ම මිත්‍රයා තමයි රැල්ෆ් කනිංහැම්. පසුගිය දින කිපයම හන්ට් ජයගත්තු බව ප්‍රසිද්ධ කරුණක්. මේ වුණු පරාජයෙන් නැවතිලා, හන්ට් එක්ක තවත් සුදුවේ යෙදීම නවත්වන්න කියල, යාළුවො හැමදෙනෙක්ම ජෝජ් ටොරිංටන්ට කියල තියෙනවා. ඔහු හරි හිතුවක්කාරයෙක්. යාළුවන් කියූ කිසිවකට කන්දීල නැහැ. මත්පැනෙනුත් පදම් වී සිටි ඔහු, දිගින් දිගටම පවුම් පහේ නෝට්ටු ක්‍රිස් හන්ට් වෙත විසි කරමින් ඔට්ටු ඇල්ලුවලු. රෑ එක විතර වෙද්දි ටොරිංටන්ගේ සාක්කුවේ එක පැන්සයක් ඉතිරිවෙලා තිබිල නෑ. මිළඟට ඔහු යාළුවන්ගෙන් සල්ලි ණයට ගනිමින් ඔට්ටු ඇල්ලුවලු. ඒවත් පරාදවූ. අන්තිමේදී ක්‍රිස් හන්ට් මහත්මයා ටොරිංටන්ට කිව්වලු.

"මේ සෙල්ලම් කළ හරිය අදට ඇති. දැන් නුඹක් රෑ වුණා. ඒ නිසා අදට නවත්වලා හෙට ආයෙත් සෙල්ලම් කරමු" කියලා.

මේකට ටොරිංටන් හරියට කේන්ති ගත්තලු. ඔහු කිව්වලු.

"මොකද සල්ලි ඔක්කොම දිනාගෙන පිටවෙලා යන්නද හදන්නෙ? අපි සෙල්ලම් කරල ඉවර නෑ. තවත් වට තුන හතරක් සෙල්ලම් කරල මිසක්, ඔතේට පිටවෙලා යන්න දෙන්න බෑ. මගේ තාත්ත විශාල පොහොසතෙක්. මුදල් වෙනුවට මං අත්සන් කරලා ප්‍රොමිසරි නෝට්ටු දෙන්නම්. මගේ තාත්තා ඒවට මුදල් ගෙවන බවට සහතිකයි. ක්‍රීඩාව පටන්ගමු"

රෑ එකහමාරත් වුණා, ටොරිංටන් දිගින් දිගටම පරාදවූ. ඔහු මේ වෙනකොට හන්ට්ට පවුම් 1500 ක් ණය වෙලාලු. එතැනින් එහාට ප්‍රොමිසරි නෝට්ටු භාරගැනීම, ක්‍රිස් හන්ට් ප්‍රතික්ෂේප කරාලු. මෙකෙන් දෙන්නා අතරේ බහින්බස් වීමක් ඇතිවෙලා තියෙනවා. ටොරිංටන් තරමක් බීමත්ව සිටි නිසා, ඒක වඩාත් උණුසුම් වෙන්න ඇති. නමුත් සමාජ ශාලාවේ අය මැදිහත් වෙලා ඒක ඛෙරා හැරියලු.

මේ අතර ටොරිංටන්ගේ හොඳම මිත්‍රයා රැල්ෆ් කනිංහැම්, ටොරිංටන්ව එළියට කැඳවාගෙන ඇවිත් අවවාද කරාලු.

"ජෝජ්. සල්ලි පරාදවුණු වේලාවේ බීලා, සණ්ඩු කරුවල් කරන එක නුවණට හුරු වැඩක් නෙමෙයි. අපි මෙතැනින් යමු. මයා ඇන් ගෙදර ගිහිං නිදාගන්න. ආයෙත් හෙට වෙනතුරු කාඩ් ගැහ ගිහන්න එපා" කනිංහැම් මා එක්ක කිව්වේ. ටොරිංටන් ගෙදර යවලා, නමත් රු 1.40 ට සමාජ ශාලාවට ගිය බවයි. එතකොටත් ක්‍රිස් හන්ට් සමාජශාලාවේ ඉඳල තියෙනවා"

මේ වනවිට අපි සිද්ධිය වූ තැනට ළඟාවී සිටියෙමු. පාන්දර යාමයේ තැන් තැන්වල රඳවන ලද පොලිස් භටයෝ තවමත් රාජකාරියේ යෙදී සිටියහ.

ලන්ඩන් නගරය හුරු පුරුදු බොහෝ දෙනෙකුට නම් මෙම ස්ථානයේ පිහිටීම තේරුම් ගැනීම පහසුය. එහෙත් පාඨකයන් වැඩි දෙනෙකුගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා, රීජන්ට් උද්‍යානයේ මේ කෙළවරේ දළ සිතියමක් සමග මෙතැන පිහිටීම විස්තර කරමි.

මෙම සියලු සිදුවීම් වලට පසුබිම් වූයේ, රීජන්ට් උද්‍යානයේ කුඩා කොටස් දෙකකි. මේවා පිහිටා තිබෙන්නේ උද්‍යානයේ දකුණු කෙළවරේ ප්‍රධාන දොරටුව අසලයි.

හැඩයෙන් ඍජුකෝණාස්‍රාකාර පළමු කොටස හැඳින්වෙන්නේ "චතුරශ්‍ර මල් උයන" නමිනි. අනික් කොටස අඩසඳක හැඩය ගනී. එය හැඳින්වෙන්නේ "අඩසඳ මල්උයන" නමින්. මේ දෙක වෙන් වන්නේ නිතර වාහන ගමන් ගන්නා ප්‍රධාන වීදියකින්. ඒ මැරිල්බෝන් වීදියයි. මල්උයනේ කොටස් දෙක එකට සම්බන්ධ කෙරෙන උමගක්, මේ වීදියට යටින් පිහිටා ඇත. එහෙත් වාහන ගමනාගමනය අඩු රාත්‍රී කාලයට, මල්උයනේ එක් කොටසක සිට අනෙක් කොටසට, පාර හරහා ගමන් කිරීම අපහසු කටයුත්තක් නොවේ.

චතුරශ්‍ර මල් උයනේ බටහිර හා නැගෙනහිර මායිම ලෙස ඇත්තේ මාවත් දෙකකි. ඒවා උද්‍යාන මාවත බටහිර හා උද්‍යාන මාවත නැගෙනහිර යනුවෙන් හැඳින්වේ. චතුරශ්‍ර මල් උයනට දකුණින් ඇති අඩසඳ මල් උයන වටා ද මාවතක් පිහිටා ඇත. ඒ උද්‍යාන චන්ද්‍රවංකය නම් අර්ධ කවාකාර මාවතය. පෝට්ලන්ඩ් පෙදෙස නම් තවත් ප්‍රධාන පාරක් එයට සම්බන්ධවන්නේ ලම්බකවය. අපේ කතාවට සම්බන්ධ සමාජ ශාලා දෙක, පිහිටා තිබෙන්නේ පෝට්ලන්ඩ් පෙදෙසේ අනික් කෙළවර පිහිටි සතරමං

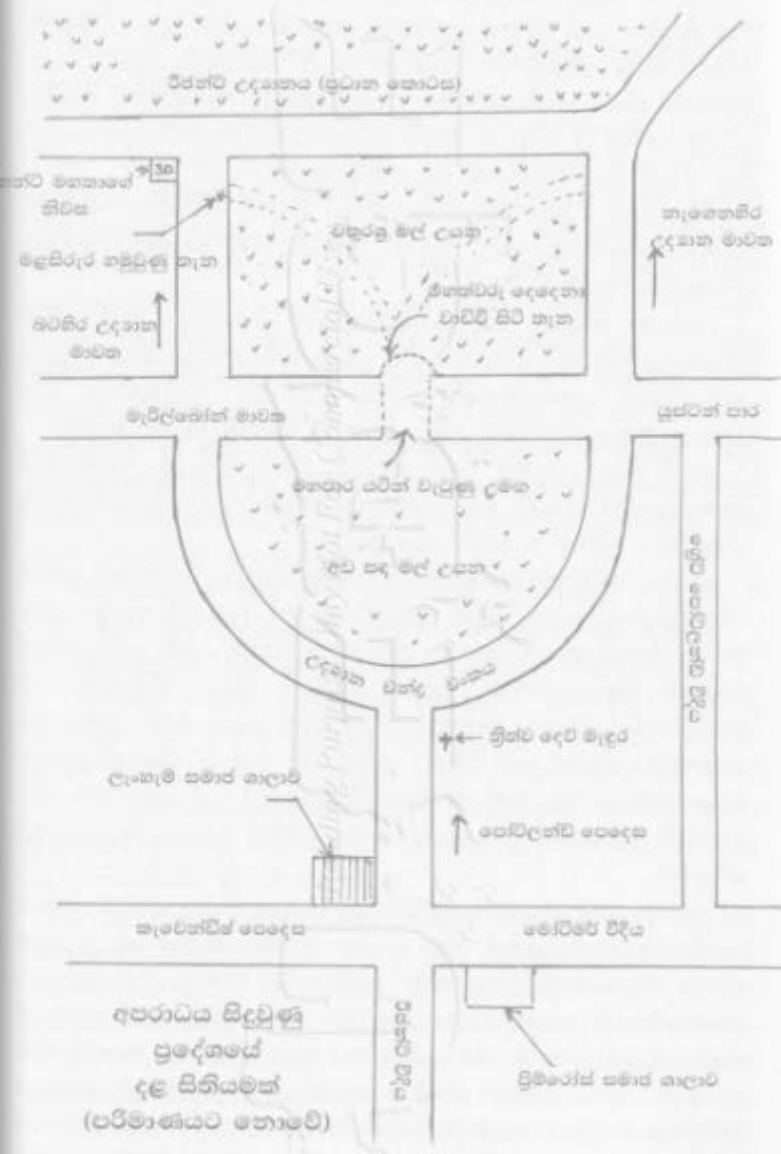
විජන්ට උද්‍යානය (ප්‍රධාන කොටස)
38
මගතාගේ හිවස
ලෙසිරුර නමුවුණු තැන
ගොඩිර උද්‍යානය මාවත
වතුරලු මල් උයන
ඕගස්ටස් දෙදෙනා වාඩිවී සිටි තැන
නැගෙනහිර උද්‍යාන මාවත
මැරිල්බෝන් මාවත
ලුස්ටන් පාර
මගතාර යටින් වැලුණු උමග
අව සඳ මල් උයන
උද්‍යාන වන්දු මංකොස
ලේගිව පෙරටුවේ පිදිය
ත්‍රීන්ව දෙව මැදුර
ලැංහැම් සමාජ ශාලාව
පෙන්ඩලන්ඩ් පෙදෙස
කැවෙන්ඩිෂ් පෙදෙස
මෝටිමේර් වීදිය
අපරාධය සිදුවුණු ප්‍රදේශයේ දළ සිතියමක් (පරිමාණයට නොවේ)
ලුම්බෝස් සමාජ ශාලාව

සන්ධියට නුදුරෙනි. ඒ කැවෙන්ඩිෂ් චතුරශ්‍රයේ පිහිටි ලැංහැම් සමාජශාලාව සහ මෝටිමර් වීදියේ ප්‍රිමරෝස් සමාජ ශාලාවය.

"ග්‍රෙග්සන්. පොලිස් භටයන් යොදවා උද්‍යාන දොරටු ආරක්ෂා කිරීමට, ඔබ ගත් පියවර ඉතාම නුවණැති එකක්" හෝම්ස් කියද්දී පොලිස් නිලධරයා අතිශය සතුටට පත්වූ බැව් දුටුවෙමි. "ඔබේ මිත්‍රයා ලෙස්ට්‍රේඩ්ට නම් මෙහෙම දේවල් ඔතක් වෙන්නෙ නෑ. දිග සිගිපයක් ගිම වැටිලා, ආයෙ දියවෙලා, පොළොව තරමක් මඩවෙලා. ඒ මත පා සටහන් ඉතාම හොඳින් සලකුණු වෙනවා. මේ දවස්වල කාලගුණය අයහපත් එකත් අපට වාසියක්."

නම් කාවය හා සටහන් පොත අතට ගත් හෝම්ස්, අපරාධයට අදාළ ප්‍රදේශයේ පොළොව පරීක්ෂා කර බැලීමට පටන්ගත්තේය. ඔහු ඊට මිනිත්තු හතළිහක් පමණ ගත කළේය. මල් උයනේ කොටස් දෙකම හෝම්ස්ගේ අවධානයට ලක්වූ බැව් මම දුටුවෙමි.

"මේ විදියට පැහැදිලිවම අඩිසටහන් දකින්න ලැබෙන්නේ බොහොම කලාතුරකින්" හෝම්ස් තමාටම කියාගත්තේය. "ඒ වුණත් මේවායින් කියවෙන්නේ, අපට තේරුම් ගන්න අමාරු කතාවක්"

දල්වාගෙන සිටි පයිප්පය නිවා සාක්කුවේ දමාගත් හෝම්ස් ග්‍රෙග්සන් ඇමතුවේය.

"මේ සිද්ධිය ඇහෙන් දුටු පොලිස් භටයන් දෙදෙනෙකු ඉන්නවා කිව්ව නේද? ඔවුන් මෙතැන ඉන්නවද?"

"රාත්‍රිය පුරා නිදිමැරූ නිසා, මං ඔවුනට අවසර දුන්නා තමන්ගේ ගෙවල්වලට යන්න" ග්‍රෙග්සන් කීය. "මට පැය බාගයක් දෙන්න. මං ඔවුන් ඔබ හමුවට පමුණුවන්නම්"

හෝම්ස් මේ අතර මළසිරුර පරීක්ෂා කිරීම ඇරඹුවේය. ක්‍රිස්ටෝෆර් හන්ට් කෙටිවූ තරුණයෙකු බැව් මම දුටුවෙමි. මරණයට හේතුව නුස්ම හිරවීම බව දැක්වෙන සියලුම සලකුණු එහි තිබිණ. දම් පැහැ ගැන්වී එළියට තල්ලු වූ දිව, බොර පැහැ වූ දෙනෙත් පමණක් නොව, බෙල්ල හිරකළ බවට කළුපැහැති සලකුණු ද දැකිය හැකි විය. මෘත ශරීරයේ දෑත්, ඇඟිලි නුඩු, ඇකුළු කබා, පිටකබා, කලිසම්වල සාක්කු වෙත මගේ මිත්‍රයා අවධානය යොමු කළේය. ඔහු වැඩිම සැලකිල්ලක් යොමුකළේ මියගිය තැනැත්තාගේ පාවහන්වල අඩියේ වූ කටට රටාව සහ ඔහුගේ සාක්කුවේ තිබූ සුරුට්ටු වෙතයි.

"හෝම්ස් මහත්මයා, අර පොලිස් භටයන් දෙන්නා ඇවිත් ඉන්නවා" ග්‍රෙග්සන් කීවේ හෝම්ස් එතැන වැටී තිබූ සුරුට්ටු කොටයක් කුඩා ලියුම් කවරයකට දමාගනිද්දීය.

"මගේ නම රේමන්ඩ් බිල්" තරුණ පොලිස් භටයා කීය. "ඊයේ රෑ මට මුර සංචාරයට නියම වෙලා තිබුණෙ පෝට්ලන්ඩ් පෙදෙස. ඔක්ස්ෆෝඩ් හතරමං හන්දියේ සිට උද්‍යාන චන්ද්‍රවංකය දක්වා පාරෙ, මං කිප වාරයක් ඉහළ පහළ ගියා. මේ අන්දැකීමට මුහුණ දෙනකොට මැදියම් රෑයත් පහුවෙලා, සෑහෙන වෙලාවක් ගතවෙලා.

මං පෝට්ලන්ඩ් පාරේ ත්‍රිත්ව දෙව්මැඳුර ළඟින් යද්දි තමයි, එහි ඔරලෝසු කුලුනේ සීනුව නාද වුණේ. එතකොට වෙලාව හරියටම පාන්දර දෙකහමාරයි. මං ගියේ චන්ද්‍රවංකය පැත්තට. මේ වෙලාව වෙනකොට මීදුමේ ගනකම තරමක් අඩුවෙලා. රෑ දොළහට-එකට තිබුණු තරම් ගන මීදුමක් තිබුණෙ නෑ.

උද්‍යාන චන්ද්‍රවංකයේ බටහිර පැත්තෙන් ගිහිං, මං මැරිල්බෝන් මාවතට වැටුණා. එතැනින් පාර හරහා ගිහිං දකුණට හැරිලා, චතුරශ්‍ර මල්උයනේ යකඩවැට දිගේ ඉදිරියට ගියා. චතුරශ්‍ර මල් උයනට ඇතුළුවෙන දොරටුව අසලට මං ළංවුණා. එතකොට මං දුටුවා උද්‍යානයේ ආරක්ෂක වැටකි හේත්තු වෙලා, කෙටි තාප්පය උඩ වාඩිවී හිටි මහත්වරු දෙන්නෙක්. මෙහෙම අය අපට ඕන තරම් දකින්න ලැබෙනවා. අධික විශයෙන් මත්පැන් පානය කර, සමාජ ශාලාවලින් ගෙදර යන අය තමයි, මේ වෙලාවට තාප්ප වලට හේත්තු වෙලා, නැත්නම් කාණුවල වැටිලා ඉන්නේ.

මේ මහත්වරු දෙන්නාම ඔමෙන් ආරක්ෂා වෙන්න දමන පිටකබා හැඳගෙන හිටියා. ඊළඟට "බෝලර්" වර්ගයේ හිස්වැසුම් දමාගෙන හිටියා. ගෑස් පහනක එළිය යන්නමින් ඒ හරියට වැටුණා. නමුත් මීදුම නිසා ඔවුන්ගේ මුහුණු නම් මට පෙනුණේ නෑ. ඒ මුහුණු බලාගන්න මං උත්සාහ කළෙත් නෑ. මට හිතුණේ ඔවුන් දෙන්නා යහළුවන් දෙන්නෙකු වෙන්න ඇති කියලයි. ඒ මොකද දෙන්නා එක ළඟින්මයි වාඩිවෙලා හිටියේ. එක්කෙනෙක් අනෙකාගේ අතෙන් අල්ලාගෙන උන්නේ මිත්‍රශීලී විදියට. එයාලා වැටට හේත්තු වී සිටියේ උද්‍යානයට ඇතුළුවීම සඳහා ඇති දොරටුවට ළඟින්. මං එතැනට ළංවෙද්දීම එක්කෙනෙක් අනෙකාට මෙහෙම කිව්වා.

"හන්ට් මහත්තයා. මෙතැන තියෙන්නේ කාලය පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් විතරයි. මගේ තාත්තා ළඟ සල්ලි ඕන තරම් තියෙනවා. ඔය ණය මුදල ඔහු ඔබට ආපහු ගෙවාවි. ඒක සහතිකයි. දවස් කීපයක් ඉවසන්න. ඔබට පාඩුවක් වෙන්නේ නෑ"

ඒ මිනිහා කියූ දේට අනෙක් මිනිහා කිසිම උත්තරයක් දුන්නේ නෑ. එතකොට කලින් කතා කළ මිනිහා මෙහෙම කිව්වා.

"හන්ට් මහත්මයා, ඇයි ඔබ වචනයක් වත් කියන්නෙ නැත්තෙ. මං කළ යෝජනාවට කැමති නැද්ද? හෙට රෑ සුදුව පටන්ගන්න කලින්, ණය මුදලෙන් බාගයක් ඔබව ගෙවන බවට, මං පොරොන්දු වෙනවා. එතකොට හරි නේද?"

ඒකටත් උත්තරයක් දුන්නු බවක් මට ඇහුණෙ නෑ. මං අහගෙන හිටියෙක් නෑ. එතැන තවත් රැඳී නොසිට මං යන්න ගියා. මුර සංචාරයේ වටය සම්පූර්ණ කර, මං ආයෙ මෙතැනට එද්දී, ඒ මහත්වරු දෙන්නා මෙතැන හිටියේ නෑ.

හෝම්ස්ගේ පරීක්ෂණ කටයුතු අවසන් වෙද්දී පොලිස් ශල්‍ය වෛද්‍යවරයා එතැනට පැමිණියේය. පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණයේදී ද අපුත් යමක් දැනගන්නට නොලැබිණ. මරණයට හේතුව හුස්ම නිරවීම බැව් නහවුරු විය.

"ටොරිංටන්ගේ මිත්‍රයා රැල්ෆ් කතිංහැම්ට, මේ ගැන කියන්න තියෙන්නෙ මොනවද?" හෝම්ස් ග්‍රෙග්සන්ගෙන් විමසුවේ අප පොලිස් මූලස්ථානයට පැමිණි පසුවය.

"මං ඔහුගේ කට උත්තරයක් සටහන් කරගත්තා. එය හෝම්ස් මහත්තයාට දෙන්නද?"

"එපා" හෝම්ස් කීය. "මේ සිද්ධිය වුණු ආකාරය මට නවමත් පැහැදිලි නෑ ග්‍රෙග්සන්. සිද්ධියේ තැනින් තැනින්, නොයෙක් දේවල් අහන්න ලැබුණා. ඒවා හරියට ප්‍රහේලිකාවක කොටස් වගේ. මං ඊට වඩා කැමතියි, සිද්ධිය දුටු කෙනෙක් මේ කතන්දරය, මුල ඉඳල අගටම කියනවා නම්. ඔබට පුළුවන්ද රැල්ෆ් කතිංහැම් බෙකර් වීදියේ අපේ නවාතැනට එවන්න?"

"ඇත්තෙන්ම පුළුවනි. කීයටද මං ඔහුව එවන්න ඕන?"

"හවස හතරට ඔහු පිළිගන්න මං සූදානම්" හෝම්ස් කීය.

අපි ආපසු බෙකර් වීදියේ අපේ නිවහනට පැමිණියෙමු. දහවල් ආහාරයෙන් පසු මගේ මිත්‍රයා තම පයිප්පය දල්වාගෙන හාන්සි පුටුවට වී කල්පනා කළේය.

මේ අපරාධය ගැන ඔහුගේ මතය පවසනැයි යන අපේක්ෂාවෙන්, මඳ වේලාවක් ඒ අසල හිඳගෙන මම බලාසිටියෙමි. එහෙත් මා සමග කතාබස් කිරීමට ඔහු උනන්දුවක් දැක්වූයේ නැත. නිදිමතක් ද දැනුණෙන් මම මගේ නිදන කාමරයට ගියෙමි.

මා අවදිවනවිට සවස හතරට ළංවී තිබිණ. මම වහාම විසිත්ත කාමරයට එබී බැලුවෙමි. ෂර්ලොක් හෝම්ස් එහි සිටියේය. එහෙත් ඔහු සිටියේ කල්පනා කරමින් නොව, එහි ලී බඩු එහා මෙහා කරමිනි. විසිත්ත කාමරයේ බිම එළා තිබූ ගුමුතුරුණු සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත්කොට තිබූ ආකාරය දැක, මම විමතියට පත්වූයෙමි.

"මේ මොකද හෝම්ස් මේ?"

"මේ ගුමුතුරුණේ මඩ පැල්ලම් තිබෙන බව මං දැකලා හුගක් දවස්," ඔහු කීය. "මං තීරණය කළා ඒක වහාම ඉවත්කරන්න. ග්‍රෙග්සන් පණිවුඩයක් එවා තිබුණා, ටොරිංටන්ගේ මිත්‍රයා රැල්ෆ් කනිංහැම් හවස හතරට මෙහේට එනවා කියල. ඔවුන් බොහොම සරුසාර පවුල්වල අය. අපේ ගුමුතුරුණු කිළිටි වී ඇති ආකාරය, ඒ අයට පෙන්වන්නෙ මොකටද? ඒ නිසා මං ගිහිල්ලා ඒක තාවකාලිකව ඉවත් කරන්න. වොට්සන්, ඔහුගේ කතාබහට කන්දෙන්න ඔබ බලාපොරොත්තු වේනවද? එහෙනම් ඉක්මන් කරන්න. හැඳ පැලඳගෙන යුදානම් වෙන්න. ඔබට තවත් මිනිත්තු පහකට වඩා නෑ."

මම වහාම මුහුණ සෝදාගෙන හැඳ ඇලඳ ගතිමි. අනුග්‍රාහකයන් හමුවීමට මගේ මිත්‍රයා වෙනදාට මේ තරම් සැලකිල්ලක් දැක්වූයේ නැත. විසිත්ත කාමරයේ තිබූ දුම්කොළ රොවු හා පයිප්පයෙන් හැළුණු අළු සියල්ල, හෝම්ස් අපේ සේවකයා ලවා අතුගා පිරිසුදුකොට තිබිණි. මා හැඳ ඇලඳගෙන එද්දී සේවකයා පියගැට පෙළ පිරිසිදු කරමින් සිටියේය.

"වොට්සන්, ගිනිඋදුන ළඟම තියෙන ඔය අසුන රැල්ෆ් කනිංහැම්ට." හෝම්ස් කීවේ මා විසිත්ත කාමරයට ඇතුළුවෙද්දීය. ඔබ ඒ පැත්තට යන්න එපා. මෙහෙන් හිඳගන්න. ඔහුට කියන්න තියෙන්නේ මොනවද කියල අපි අහගන්න ඕන."

රැල්ෆ් කනිංහැම් වැඩි ප්‍රමාදයක් නොමැතිවම අප නිවසට පැමිණියේය. අඩි හයයි අඟල් තුනක් පමණ උස්වූ, හැඩිදැඩි දේහයක් තිබූ ඔහුගෙන් දිස්වූයේ, රග්බි පාපන්දු ක්‍රීඩකයකුගේ පෙනුමයි.

"ලන්ඩන් විශ්වවිද්‍යාලයේ රග්බි පාපන්දු කණ්ඩායමට, කලකට පෙර ක්‍රීඩා කළ කනිංහැම් ඔබද?" හෝම්ස් අමුත්තාගෙන් විමසුවේ ඔහුට වෙන්කළ අසුනේ හිඳගන්නා මෙන් සංඥා කරමිනි.

"මං පාසලේ ඉගෙන ගනිද්දී රග්බි ක්‍රීඩාවේ යෙදුණා" අමුත්තා කීය. "ඒත් විශ්වවිද්‍යාලයේ මං එච්චර දීර්ඝ කාලයක් හිටියේ නැහැ. ඒ නිසා එහි රග්බි කණ්ඩායමට එක්වෙන්න මට අවස්ථාවක් ලැබුණේ නැහැ. ඔබ ඔය කියන්නේ කාය ව්‍යවච්ඡේද විද්‍යාව පිළිබඳ මහාචාර්ය, ස්ටැන්ලි කනිංහැම්ගේ පුතා ගැන විය යුතුයි. ඒ මගේ දුර ඥාතියෙක්."

"හොඳයි කනිංහැම් මහත්මයා" හෝම්ස් කීය. "ක්‍රිස් හන්ට් ඝාතනය ගැන පොලීසියේ සැකය යොමුවෙලා තියෙන්නේ, ඔබේ මිත්‍රයා ටොරිංටන් වෙකයි. ඒ ගැන ඔබට අමුතුවෙන් කියන්න උවමනා නැහැනෙ. එහෙම නේද? දැන් අපට කියන්න ඊයේ රාත්‍රී මෙම සිදුවීම වුණු ආකාරය"

"ජෝජ් ටොරිංටනුයි මමයි, දීර්ඝ කාලයක ඉඳලාම හොඳ මිත්‍රයෝ" කනිංහැම් කීය. "ඒ වගේම ලැංහැම් සහ ප්‍රිමරෝස් සමාජශාලාවල සාමාජිකයෝ. ජෝජ් නම් එයා හම්බකරන මුළු සේසතම සූදු කෙළියට යොදවනවා. සියයට අනූනවයක්ම අවස්ථාවල ඔහු පරාදිනවා. මං ක්‍රීඩා කරන්නේ ඉතාම සුළු මුදල් ප්‍රමාණ වලට පමණයි. මං ක්‍රීඩා සමාජයට දිගින් දිගටම යන්නේ ජෝජ් එක්ක තියෙන හිතවත් කමට.

මං කලිනුත් සඳහන් කළා වගේ, ඊයෙ රෑත් ජෝජ් දිගින් දිගටම ක්‍රීඩා කරල, විශාල මුදලක් පරාජය වුණා. ඒ නිසා ඔහු සිටියේ හරිම කම්පාවකට පත්වෙලා. රෑ 1.30ට අපි ක්‍රීඩාව නැවැත්තුවා. ඒත් ඒ දෙන්නා අතරේ උණුසුම් වචන හුවමාරුවක් ඇතිවුණා. අන්තිමේදී බොහොම අමාරුවෙන් තමයි ජෝජ්ව, මං කියන දේකට කැමතිකරවා ගත්තෙ. එයාවත් අතින් ඇදගෙන මං ලැංහැම් සමාජ ශාලාවෙන් එළියට බැස්සා. එතකොට වෙලාව 1.40 යි. මං එයාව ඇදගෙන ගියේ නිව්බොන්ඩ් වීදිය කෙළවරට. ඔහුට උවමනා වෙලා තිබුණෙ අතික් අයගෙන් ඈත්වෙලා, හිදහසේ ටිකක් කල්පනා කරන්න. ඔහු මට කිව්වා පිකැඩලිය පැත්තේ ටිකක් ඇවිදලා, ඊට පස්සේ ගෙදර යනවා කියල. ජෝජ් එහෙම කිව නිසා මං ආපහු ලැංහැම් සමාජශාලාවට ආවා."

"ඔබ ආපහු ආවෙ කීයටද?"

"මං මිනිත්තු දහයකින් ආපහු ආවා. මං එතකොට වෙලාව දෙකට දහයයි. මං ඇතුළුවෙද්දී එතැන මුරකාරයා මගෙන් වෙලාව ඇහුවා. ඒකයි මට ඊක හොඳට මතක"

"එතකොට ඔබ එළියෙ ගතකරල තියෙන්නෙ මිනිත්තු දහයයි"

"ඔව්"

"හොඳයි ඔබේ තතන්දරය කියන්න" හෝම්ස් ඉල්ලා සිටියේය.

"මං එහේ ගිහින් මිනිත්තු දහයකින් විතර ක්‍රිස් හන්ට ගෙදර යන්න තීරණය කළා" කනිංහැම් කීය. "බින්ති ඔරලෝසුවේ දෙක නාද වෙද්දී තමා ඔහු අසුනෙන් නැගිටලා. දිනු මුදල් ඔක්කෝම ඔහු කබායේ හා කලිසම් සාක්කුවල පුරවාගෙන, සමාජ ශාලාවෙන් පිටවුණා. මං සමාජ ශාලාවෙන් පිටවුණේ ඊටත් පැය බාගයකට පස්සේ වෙන්න ඕන. ඒ කියන්නේ දෙකහාමාරට විතර."

"එතකොට අර "මිනිමරනවෝ!" "පොලිස් පොලිස්!" කියල කළ කෑගැසීම්, වෙඩිශබ්ද ඇහිල තිබුණේ කීයටද?"

"ඒ ශබ්ද ඇහිල තිබුණේ පාන්දර තුනට විතර නේ"

"ඒ වෙලාවෙ ඔබ කොහෙද හිටියෙ?"

"මං පිකැඩලියෙ මගේ ගෙදරට ගිහින්"

"එතැන තිබිල හමුවුණු රිවෝල්වරය ගැන ඔබ මොනවද දන්නෙ?" හෝම්ස් විමසීය.

"ඒක ජෝජ්ට අයිති එකක් ඔවට ඔහුගේ සේවකයා හඳුනාගන්නා." කනිංහැම් කීය. "ඒක ගැන වැඩි විස්තර මං දන්නෙ නෑ"

"නමුත් අහන්න ලැබෙන තොරතුරු වලින්, පොලිසියේ අවධානය යොමුවන්නේ එකම දිශාවකට" හෝම්ස් කීය. "ඒ තමයි අපරාධය සිදුකළේ ජෝජ් ටොරිංටන් කියන එක. මේවා වක්‍ර සාක්ෂි වලින් ගන්නා නිගමන. ඒකෙන් ඇතිවෙන ප්‍රතිඵලය මොකක්ද කියා ඔබට හිතාගන්න පුළුවන්ද?"

"මට හිතාගන්න අමාරුයි"

"පොලීසිය කියන්නේ ටොරිංටන්ට එරෙහිව ප්‍රමාණවත් තරම් සාක්ෂි තියෙනවා. ඒ නිසා ඔහු අත්අඩංගුවට ගන්න වරෙන්තු නිකුත් කරන්න කියල" හෝම්ස් කීය.

"ටොරිංටන් එයාගෙ නීතිඥයන්ගේ මාර්ගයෙන් උසාවියට ඉදිරිපත් වෙවි" කී කනිංහැම් අපෙන් සමුගෙන පිටවී ගියේය.

මගේ මිත්‍රයා යළිත් වරක් ගැඹුරු කල්පනාවකට වැටුණේය. මුලදී මෙය අපට පෙනුණේ ඉතා සරල ගැටලුවක් විලසිනි. එහෙත් අවුතෙත් එකතුවුණු දත්ත සමග, මෙය ඉතා සංකීර්ණ එකක් වීමේ ලක්ෂණ ඇතැයි හෝම්ස් කීය. ඔහු විසින්ත කාමරයේ තම අසුනට වී දිගින් දිගටම කල්පනා කරන අයුරු මම දුටුවෙමි. එබැවින් පුවත්පත් කිහිපයක් එකතුකරගෙන, මම මගේ කාමරයට වැදුණෙමි.

රාත්‍රී ආහාර වේලාව පැමිණිය ද, මගේ මිත්‍රයා තවමත් සිටියේ කලින් ඉරියව්වෙන් ම ය. එහෙත් තරමක උද්‍යෝගිමත් බවක් ඔහු වෙතින් දුටුවෙමි. පැය කිහිපයකට පෙර ඉවත්කළ ගුමුතුරුණ විසින්ත කාමරයේ බිම යළිත් එළා තිබිණ.

මේ මිනිමැරුමට අදාළ තවත් පුවත් පසුවදා පුවත්පත් වල පළ විය. ඒවා ද ටොරිංටන්ට එරෙහි සාක්ෂි විය.

"මය කියන දවසෙ රෑ මගේ හාමිපුතා ගෙදර ආවෙ, රෑ දෙකට මිනිත්තු දහයක් තියෙද්දි" ජෝජ් ටොරිංටන්ගේ නිවසේ සේවය කළ ප්‍රධාන ගෘහ සේවකයා වූ චාලි ග්‍රීන් කියා තිබිණ. ඒ පොලිසිය, කළ විමසීම් වලදීය. "ඒ වෙනකොටත් මං නින්දට ගිහිං හිටියෙ නෑ. ගෙදර ඇවිත් මිනිත්තු පහක් ඉිටියෙ නෑ. ජෝජ් මහත්තයා ආයෙමත් පිටවෙලා ගියා. මහත්තයා කිව්වා තමන් ආපහු එනකොට තවත් ප්‍රමාද වේවි කියලා. ඒ ඉන්දා මට බලාගෙන ඉන්නෙ නැතුව නින්දට යන්න කිව්වා. මහත්තයා ළඟ ඉස්සරහ දොරට යතුරක් තියෙනවා. ඒ නිසා ඔහු ආපහු ආවෙ කීයටද කියන්න මං දන්නෙ නෑ"

මෙය ජෝජ් ටොරිංටන්ට තදබල අවාසියක් ගෙනදෙන සාක්ෂියක් බැව්, පැහැදිලිවම පෙනිණ.

"මිනිත්තු පහකට ගෙදර ඇවිත් යන්න, ඔහුට වෙන කිසිම උවමනාවක් තිබුණෙ නෑ" ග්‍රෙග්සන් කීවේ තම මතය හෝම්ස්ට ඉදිරිපත් කරමිනි. "එයා ආවෙ තමන්ගේ රිවෝල්වරය අරගෙන යන්න"

"ඔහුගේ ගෙදර තියෙන්නෙ ග්‍රේට් පෝට්ලන්ඩ් වීදියෙ නේද?" හෝම්ස් ඇසීය.

"ඔව් හෝම්ස් මහත්තයා," ග්‍රෙග්සන් කීය. "ග්‍රේට් පෝට්ලන්ඩ් වීදියේ තැපැල් කාර්යාලය ළඟ. ඒ කියන්නේ සමාජශාලාවට හොඳටම ළඟින්. තමන්ට මුහුණ දෙන්න වුණු පරාජය නිසා, ඔහු සිටියේ හරිම කැලඹීමකින්. ඒ මදිවාට ක්‍රිස් හන්ට් සමග ඇතිවුණු

බහින් බස්වීම. ටොරිංටන් ගෙදර ගිහිං ආයුධයක් අරගෙන ආවේ, හන්ට් ගෙදර යද්දි මගදී අල්ලගන්න. මෙතැනදී අපේ පොලිස් භටයා ඇසින් දුටු දර්ශනය හරි වැදගත් වෙනවා. ඊළඟට ඔහු දුන් සාක්ෂිය මතකද?"

"හන්ට් මහත්තයා. මෙතැන තියෙන්නේ කාලය පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් විතරයි. මගේ තාත්තා ළඟ ඕනෑ තරම් සල්ලි තියෙනවා....."

ක්‍රිස් හන්ට් මේ යෝජනාවට කොහොමටවත් එකඟ වෙන්න නෑ. ඔහු ඒ ගැන වාද විවාද කරන්න ගියෙත් නෑ. ඔහු නිශ්ශබ්දවම යන්න ගියා. ටොරිංටන් ගියා පිටිපස්සෙන්. හන්ට්ගේ නිවසට හොඳටම කිට්ටු වෙද්දි තමා ඔහුව ටොරිංටන්ට අනුවුණේ. ඔහු හන්ට්ට නොදැනෙන්න, හන්ට්ව ග්‍රහණය කරගෙන, මේ නින්දිත අපරාධය සිදුකළා. මිළඟට හන්ට්ගේ සාක්කු හිස්කළා.

යම් විදියකින් හන්ට්ගේ ප්‍රණ යන්තමින් හෝ රැඳිල තිබුණොත් හැමදෙයක්ම එළිවෙනවා. ඒ නිසා කටයුත්ත ඉවරයක් කරල දාන්න රිවෝල්වරයෙන් වෙඩි දෙකකුත් තැබුවා. හිතේ තිබුණු කලබලේ නිසා ටොරිංටන් ඉන්න ඇත්තේ, කෝපයෙන් නැත්නම් භයෙන් වෙවුළමින්. ඒ නිසා කළුවරේ වෙඩි සාරවල් දෙක වැදුණේ හන්ට්ට නොවෙයි අහකට.

ඊට පස්සේ ටොරිංටන්, වතුරශ්‍ර මල් උයන හරහා ආපහු ඇවිත් පාර යට උමගෙන්, ගියා මැරිල්බෝන් මාවත හරහා. ඊටත් පස්සේ උදෑසන චන්ද්‍රවංකය පැත්තෙන් පෝට්ලන්ඩ් පෙදෙසට වැටිලා පැන ගියා. ඔන්න ඔහොමයි හෝම්ස් මහත්මයා මේ සිද්ධිය වුණු ආකාරය, මම යළි නිර්මාණය කරන්නේ. පුළුවන් නම් පෙන්වන්න කෝ අඩුපාඩුවක්!"

එහෙත් හෝම්ස්ට කීමට කිසිවක් නොතිබිණ. මහේස්ත්‍රාත් උසාවියේදී නඩුව විභාගයට ගන්නා බවට ආරංචි පැතිර ගියේය. ජෝජ් ටොරිංටන් තම සොහොයුරන් මගින් පොලිසියට භාර විය. නඩුව විභාගයට ගැනිණ.

වෛද්‍ය ටොරිංටන් තමන්ගේ නිදහසට කී කරුණුවලට සවන්දීමට විශාල පිරිසක් රැස්ව සිටියහ.

"දිගු කාලයක සිට මං මේ ක්‍රීඩා සමාජයේ මුදල් ඔට්ටුවට කාඩ ගහනවා. මීට පෙරත් අවස්ථා ගණනාවකදී, මං විශාල වශයෙන්

මුදල් පරාජය වෙලා තියෙනවා. මුදලක් පරාජය වුණා කියල. මට මිනියක් මරන්න තරම් කේන්ති යන්නෙ නෑ.

මං ලැංහැම් සමාජශාලාවෙන් එළියට බැස්සේ රෑ 1.40 ට. ක්‍රිස් හන්ට් හෙන්මයා සමග තනිවෙලා, වැදගත් කාරණයක් කතාබහ කරගන්න උවමනාව, මගේ හිතේ තිබුණා. ඒ තමයි, මං ඔහුට ණයවී තිබූ පවුම් 1500 ගෙවීම. තවත් දින කිහිපයකින් කල් දමා ගැනීම. එහෙම සහනයක් මට ලබාදෙන්න කියලා හන්ට් මහත්තයාගෙන් ඉල්ලා සිටීම, මං ලැජ්ජාවට පත්වෙන කරුණක්. ඒ නිසා ඒක අනිත් අය ඉස්සරහ කරන්න, මං කැමතිවුණේ නෑ.

මං අග්වයින්ට ලබාදෙන වගුවෙද ප්‍රතිකාර වෙනුවෙන්, හැම අනුග්‍රාහකයෙක්ම, මට එවෙලේම මුදල් ගෙවන්නේ නෑ. අග්වයින් ගණනාවක් ගිම් ධනවත්තු, සතුන් ප්‍රතිකාර සඳහා එවන්නේ සේවකයන්ගේ අතේ, නැත්නම් පුහුණුකරුවන්ගේ අතේ. මං ඒ සමගම බිල්පත යවනවා. එතකොට මා වෙත මුදල් එවන්නේ දවසක් හෝ දෙකක් ගතවෙලා. බොහෝවිට ඒ රාත්‍රී කාලයට පණිවුඩකරුවන්ගෙ අතේ.

ඒ ආකාරයට මා වෙත ලැබිය යුතු මුදල් විශාල ප්‍රමාණ තිබෙනවා. එදා රෑ මං මිනිත්තු පහකට ගෙදර ගිය හේතුවත් ඒකයි. මට එවිය යුතු මුදල් කවුරුන් හෝ එවා තිබෙනවා, කියා බලන්න. එහෙම එව්මට පොරොන්දු වුණු අය හිටියා. එහෙම මුදල් ලැබී තිබුණා නම්, ණයෙන් විශාල කොටසක් එවෙලේම ගෙවා නිදහස් වෙන්න මට හැකියාව තිබුණා. ඒ මිසක් මං ගියේ පොලිසිය අනුමාන කළ ආකාරයට, රිවෝල්වරයක් අරගෙන එන්න නෙමෙයි.

මිදුම සහිත රාත්‍රිවල එළියේ ගමන් කරද්දී, මගේ ළඟ කොයිවෙලෙත් රිවෝල්වරය තියෙනවා. සහ මිදුම ගලන වෙලාවට ආයුධ ගත් අපරාධකාරයන්, කොයි මොහොතේ කොතැනින් මතුවේද කියා කාටවත් කියන්න බෑ. මේ වෙලාවට අපි සමාජ ශාලාවෙන් පිටවෙන්නේ, සුදු කෙළියේ යෙදී ඉඳලා බව උන් දන්නවා. උන් හිතන්නේ එහෙම එන හැම මිනිහෙකුගේම සාක්කු රන් පවුම් වලින් පිරී ඉතිරෙනවා කියලයි.

ගෙදර ආව මම මිනිත්තු පහෙන් ගෙදරින් පිටවුණා. මං ගියේ සමාජශාලාව දෙසට. එහි සිට ආපහු ගෙදර බලා එන හන්ට් මට හමුවුණේ, සමාජශාලාව කිට්ටුවදී. හන්ට් මහත්තයා එක්කම මං

සෑහෙන දුරක් ආවා. අපි දෙන්නගෙ කතාබහ සිදුවුණේ බොහොම සුහදව.

පෝට්ලන්ඩ් පෙදෙසා දිගේ අපි දෙන්නා ඉදිරියට ආවේ සුහදව කතාකරමින්. ඊටපස්සේ අපි අඩසඳ මල්ලයන හරහා ගිහින්, මැරිල්බෝන් පාර හරහා ගියේ පාර යටින් තිබුණ උමගෙන්. එතැනින් එළියට ආව අපි ඒ ළඟම වාඩිවුණා. ඒ කියන්නේ චතුරශ්‍ර මල්ලයනට ඇතුල්වෙන පොරටුව ළඟ, තාප්ප කැල්ල උඩ වාඩිවුණා. ඒකෙ යකඩකුරු වැටට හේත්තුවෙලා, අපි විතක් වෙලා කතාබහ කළා. එතැනදි තමයි අර පොලිස්භටයා අපි දෙන්නව දුටුවේ. ඔහු අපි දෙන්නාගේ කතාබහට කන්දෙමින්, එතැනින් ගමන් කළේ බොහොම හෙමින්. ඒ වෙලාවෙ නම් මං ඒකට කැමති වුණේ නෑ. නමුත් දැන් ඔබ නිතෙනවා එහෙම වුණු එකත් හුඟක් හොඳයි කියලා.

හන්ට් මහත්මයා මා එක්ක කිව්වේ, ඔහු චතුරශ්‍ර මල්ලයනට ඇතුළුවෙලා, ඒක හරහා වැටුණු අඩි පාර දිගේ තමන්ගේ ගෙදර යන බව. ඒක තමයි කෙටිම පාර. ඒක ඇත්තයි. නමුත් මේ වෙලාවෙ ඒකෙ ගමන්කරන එක අවදානම් බව මං ඔහුට කිව්වා. ඒ මොකද රෑස්ස ගස් හා පඳුරු වලින් පිරුණු උද්‍යානය, දවාලටත් අන්ධකාර තැනක්. මේ මන රෑ ඒකෙ තිබෙන අන්ධකාරය ගැන අමුතුවෙන් කියන්න උවමනාද? ඒ මදිවාට ගත සැරේට තිබුණු මිදුම.

ගමනේ දුර දෙගුණයකින් වැඩිවුණත්, ආරක්ෂා සහිත වෙන්නේ මහපාරෙන් යෑම බව, මං හන්ට්ට මතක් කළා. විශේෂයෙන්ම ඒ වෙලාවෙ ඔහුගේ සාක්කුවල ලොකු මුදලක් තිබුණු නිසා. රෑවුණු වෙලාවෙ මුරසංචාරයේ යෙදුන පොලිස් භටයන්, කොයිවෙලෙත් උද්‍යාන චන්ද්‍රවංකයේ සහ මැරිල්බෝන් පාරේ ඇවිදිනවා. ඒ නිසා මහපාරේ පරෙස්සම් හොඳයි.

උද්‍යානය ඇතුළතින් ගමන් කිරීමේ තිබූ අවදානම, ඔහුට පැහැදිලි කර දෙනකොට, හන්ට් මහත්තයා මං කියූ දේ අහගෙන හිටියා. නමුත් ඔහු මං කියූ දේට එකඟවුණේ නෑ. ඔහු කිව්වේ මෙහෙමයි. "මහපාරෙ යද්දී අඩි ශබ්දය ඇතටත් ඇහෙනවා. අනික හුඟක් දුරයි. මට පුළුවනි උද්‍යානය තුළින් නිශ්ශබ්දව ගෙදරට යා ගන්න" මගේ බලවත් ඉල්ලීම නිසා තමන්ගේ ආරක්ෂාවට, මගේ රිවෝල්වරය අරගෙන යන්න ඔහු කැමැතිවුණා. මා ළඟ වටිනා

යමක් නොතිබුණු නිසා, මට ඒ වෙලාවේ ආයුධයක් අවශ්‍යවුණේ නැහැ. අපරාධය සිදු කළ තැන මගේ රිවෝල්වරය හමුවුණේ අන්න ඒ ආකාරයට.

මුදල් පැරදුණු නිසා ආයෙත් ලැහැම් සමාජ ශාලාවට යන්න මගේ කැමැත්තක් තිබුණෙ නෑ. මගේ හිතවත් මිත්‍රයින් "බ්‍රිජ්" ක්‍රීඩාවේ යෙදෙන්නේ "ප්‍රිමරෝස්" එකේ. ඒ හින්දා මං හිතුවා රතැනට යන්න. දෙව් මැඳුරේ ඔරලෝසුවේ 2.45 සීනු හාදය මට ඇහුණේ, මං පෝට්ලන්ඩ් පෙදෙස දිගේ එද්දි. ප්‍රිමරෝස් සමාජශාලාවට එන්න මට තවත්, මිනිත්තු පහක් ගතවෙන්න ඇති. ඒ මොහොතෙ ඉඳලා තවත් පැය එකහමාරකට කිට්ටු කාලයක් මං හිටියේ එතැන. ඒ කියන්නේ පාන්දර හතරහමාර වෙනතුරු. මං වෙනුවෙන් සාක්ෂිදෙන අය ඒ ගැන සහතික වෙවි."

"මිනිමරනවෝ!" කියා කළ කෑගැසීමත් රිවෝල්වරයෙන් නැගුණු වෙඩි ශබ්දත් අහන්න ලැබුණේ පාන්දර තුනටලු" පැමිණිල්ලේ නීතිඥයා කීය. "එතකොට ඔබ කියන්නේ ඒ වෙලාවේ ඔබ හිටියේ ප්‍රිමරෝස් සමාජශාලාවෙ කියලද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්. පාන්දර තුනට නෙමෙයි. ඊටත් මිනිත්තු දහයට කලින් ඉඳලා, මං හිටියේ ප්‍රිමරෝස් සමාජ ශාලාවේ. එය තිබෙන්නේ මළසිරුර හමුවුණු තැනට හැකැක්ම තුන්කාලක් පමණ දුරින් කියලයි මට හිතෙන්නේ. මං එතැන හිටි බව සහතික කර සාක්ෂි දෙන්න, සාක්ෂිකරුවන් දොළොස් දෙනෙකු ඉන්නවා. ඔවුන්ගේ නම මගේ නීතිඥයා, දැනටමත් අධිකරණයට දැනුම්දීලයි තියෙන්නේ"

එම දොළොස් දෙනා අතර, විශ්වවිද්‍යාල මහාචාර්යවරයෙක්, ඉංජිනේරුවෙක්, වෛද්‍යවරු දෙදෙනෙක්, හමුදාවේ කපිතාන්-වරයෙක් හා මේජර්වරයෙක්, ව්‍යාමලත් විනිශ්චයකාරවරයෙක් හා ප්‍රකට ව්‍යාපාරිකයෝ කිහිප දෙනෙක් ද වූහ. මේ ලේඛනයෙන් ටොරිංටන් සමග සෑදුවම් කාඩ් ක්‍රීඩාවේ යෙදුණු හයදෙනෙකු තෝරාගත් මහේස්ත්‍රාන්වරයා, ඔවුන්ගෙන් සාක්ෂි විමසීමටත්, හරස් ප්‍රශ්න ඇසීමටත් අවසර දුන්නේය. ඔවුන් සෑම දෙනෙකුගෙන්ම අසන්නට ලැබුණේ එකම කතාවකි.

ඒ, නගරයේ සුප්‍රසිද්ධ පශු වෛද්‍යවරයෙකු වන ජෝජ් ටොරිංටන්, පාන්දර තුනට මිනිත්තු කිහිපයකට පෙර ප්‍රිමරෝස් සමාජශාලාවට පැමිණි බවය. මුලින්ම ඒ බැව් කතාවුරු කළේ ගේට්ටුව මුරට සිටි ආරක්ෂක භටයාය

"ඔහු ප්‍රිමරෝස් එකට එදිදී කාඩ් ක්‍රීඩාව පැවැත්වෙන ශාලාවේ ඉතිරිව ගිටියේ 10 ක් 15 ක් අතර ප්‍රමාණයක්" ඉංජිනේරුවා කීය. "ටොරිංටන් දොස්තර මහත්තයා අපි හැමදෙනාම අමතා කතා කළා. ඔහු මෙහෙම කිව්වා,

"අද මගේ ජීවිතයේ ඉතාම අවාසනාවන්ත දවසක්. සූදුවට ගිහිං මා සතුව තිබූ සියලුම මුදල් පරාජය වුණා. හෙට උදේ ඉර පෑව්වාට පසු සූදුකෙළියේ යෙදීම මං සම්පූර්ණයෙන්ම, සදහටම නවත්වනවා. ඊට කලින් මං මගේ අවසාන කාඩ් තරඟයේ යෙදෙන්න ඕන. ඒ විශේෂ අවස්ථාව සමරන්න ඔබ හැමදෙනාටම මගේ ගණනේ බීම රවුමක් අරගෙන දෙනවා." මෙහෙම කියූ ඔහු විස්කි, ජින්, ෂෙරි, බ්‍රැන්ඩි ආදියෙන් මේ අයට සංග්‍රහ කරන්න කියල අවත්හලේ සේවකයාට කිව්වා. "මහත්වරුනි, දැන් බලන්න ඔරලෝසුව දිහා. වෙලාව පාන්දර තුනයි. හෙට උදේ 8 ට ඉර පායනවා. මට තවත් ඉතිරි වී තියෙන්නේ පැය පහයි. කරුණාකර තුන්දෙනෙක් ඉදිරිපත් වෙන්න මා එක්ක "බ්‍රිජ්" ක්‍රීඩා වටයක් සඳහා....."

මෙහෙම කියූ ඔහු සමාජශාලාවේ අයිතිකරු ළඟට ගිහින්, තමන් සතුව තිබුණු වටිනා දියමන්ති මුද්දක් උගස්කරලා මුදල් ලබාගත්තලු. ඒ බව මට දැනගන්න ලැබුණේ පසුව.

පාන්දර හතරහමාර වන තුරු අපි බ්‍රිජ් ක්‍රීඩාවේ වට දෙකක් සෙල්ලම් කළා. අන්තිමේදී ටොරිංටන් සමාජශාලාවෙන් පිටවී ගියේ විශාල මුදලක් දිනාගෙන. එපමණක් නොවෙයි; උගස් තැබූ තමන්ගේ දියමන්ති මුද්දත් උගසෙන් බේරාගත්තාලු"

ටොරිංටන් සමග "බ්‍රිජ්" ක්‍රීඩාකළ හයදෙනා සහ සමාජශාලාවේ හිමිකරු ද එම කථාව එලෙසම කීහ. ටොරිංටන්ට එරෙහිව ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි නොතිබීම නිසා, ඔහු මුදාහැරීමට මහේස්ත්‍රාත්වරයාට සිදුවී තිබිණ.

"මොන තරම් අපරාධකාරයෙකුට වුණත්, එකම මොහොතක තැන් දෙකක ඉන්න බැහැ නේද හෝම්ස් මහත්මයා?" ටෝබියස් ග්‍රෙග්සන් පොලිස් පරීක්ෂකවරයා කීය. ඒ ඔහු අප නිවස පැමිණ මේ ගැන කතාබහ කරද්දීය. "මේ එක තැනක ඉඳන් අනිත් තැනට දුර හැතැක්ම භාගයක් පමණ වෙනවා. ඒකෙන් තීරණය වෙන්නේ අපරාධකාරයා ටොරිංටන් නොවෙන බව. එතකොට මේ අපරාධය කළේ කවුද? හාඳුනන මිනිමරුවෙක්ද? හාඳුනන

මංකොල්ලකාරයෙක්ද? එහෙම නම් ඒ දෙය කළේ කොයි වෙලාවෙද? කොහොම්ද ඔහුට හැකිවුණේ මේ හැම දෙයක්ම මිනිත්තුවෙන් කරල, පොලිස් හටයන්ට නොපෙනී පැනගන්න?

අපරාධකාරයා ටොරිංටන් විය යුතුයි කියල මම පූර්ව නිගමනයකට ආවා. ඒකයි මට වැරදුණේ. හෝම්ස් මහත්මයා, ඔබ හැම තිස්සෙම කියනවා, ප්‍රමාණවත් තරම් සාක්ෂි නොමැතිව නිගමනයක් කරන්න බැහැ කියල. ඒක නම් සම්පූර්ණ ඇත්ත. මේ ගැන කල්පනා කරන්න කරන්න, මගේ මොළය තව තවත් අවුල් වෙනවා"

හෝම්ස් තවමත් නිහඬව කල්පනා කරමින් සිටියේය. ඔහුගේ පයිප්පයෙන් නොකඩවාම දුම් පිටවිණි. මේ අන්දමින් දුම්පානය කිරීම ඔහුගේ ශරීර සෞඛ්‍යයට අහිතකර බැව්, වෛද්‍ය විශේෂඥවරු කිහිපවරක්ම පවසා තිබිණි.

"මට තවත් පැය හතරක් කල් දෙන්න ග්‍රෙග්සන්" හෝම්ස් අන්තිමේදී කීවේ පයිප්පය මුවෙන් ඉවතට ගෙන එය නිවාදමමිනි. "මේ ගැටලුව විසඳීම මට භාර කළේ කැතරින් ටොරිංටන් ආර්යාව. මේ ගැන ගැඹුරටම හොයා බලල මේක විසඳනවා කියල, මං ඇයට පොරොන්දු වුණා. ඊළඟට මේක නිවැරදිව විසඳීම, සමාජය වෙනුවෙන් මං ඉටුකළ යුතු සුතුකමක්"

"හෝම්ස් මහත්මයා, එතකොට ඔබ කියන්නේ, අද දවස තුළ මේ ගැටලුව විසඳනවා කියලද?"

"ඔව්"

"ඒක අහන්නත් සන්තෝසයි. කීයටද මං ඔබ හමුවෙන්න ආයෙ එන්න ඕන?" ග්‍රෙග්සන් විමසුවේ පිටවී යාමට සූදානමෙන් තම අසුනෙන් නැගිටිමිනි.

"හවස 5 වෙන කොට එන්න" හෝම්ස් කීය, "මං විශ්වාස කරනවා ඒ වෙලාවට, අපරාධකාරයා හමුවෙන්න අපට හැකිවේවි කියල. ඔබේ රිවෝල්වරය සහ අනෙකුත් අවශ්‍ය දේ අරගෙන එන්න, අමතක කරන්න එපා. වොට්සන් මං ඔබටත් මතක් කරන්නේ. ඔබේ රිවෝල්වරයත් සූදානම් කරගන්න. ඒකත් අපට උවමනා වෙන්න පුළුවනි."

පුවත්පත් වලින් කපාගත් කොටස් අලවා හෝම්ස් සකස් කළ "ස්ක්‍රැප්" පොත් කිහිපයක්ම ඔහුගේ රාක්කයේ තිබිණි. ඒ සමහරක තිබුණේ පසුගිය දීර්ඝ කාලයක් තුළ සිදුවූ අපරාධ පිළිබඳ ප්‍රවෘත්තිය

මුදල් මංකොල්ලකෑම්, බැංකු බිඳීම්, ජාත්‍යන්තර සොරුන්, ඝාතකයන් ආදී පොත්, වෙන වෙනම විෂයයන් යටතේ වර්ග කර තිබිණි. හෝම්ස් ඒවාට තම අවධානය යොමු කළේය. මගේ කාමරයට ගොස් මම සුවන්පත් කියවීමට පටන්ගත්තෙමි.

ඔරලෝසුවේ සවස පහ නාද වෙද්දී පොලිස් පරීක්ෂක ග්‍රෙග්සන් අප හමුවීමට පැමිණියේය.

"හෝම්ස් මහත්මයා. ඔන්න ඔබ නියම කළ වෙලාවට මං ආවා. ලොකු කුලීරියක ආවේ....."

"හරි මම සූදානම්" හෝම්ස් කීය, "මගේ මිත්‍ර දොස්තර වොට්සන් සූදානම් නම්, අපට පුළුවනි පිටත්වෙන්න"

හෝම්ස්ගේ උපදෙස් අනුව අපේ කුලීරිය ගමන් ගත්තේ මෝටිමර් වීදියටය. එය සෝටලන්ඩ් පෙදෙස හා සම්බන්ධ වන මංසන්ධිය අසල, ප්‍රිමිරෝස් සමාජශාලාව ඉදිරිපිට රිය නවත්වන ලදී. ග්‍රෙග්සන් පෙන්වූ පොලිස් හැඳුනුම්පත නිසා, දොරටුවේ ආරක්ෂකයා අපට ඇතුළුවීමට අවසර දුන්නේය.

මේ වන විට එළියේ හිමවැටීම ඇරඹී තිබිණ. එහෙත් සමාජශාලාව තුළ සැහෙන මෙණ සෙනගක් සිටි බැව් අපි දුටුවෙමු. පසුළු තට්ටුවේ අප දුටුවේ බීම වීදුරු අතැතිව, බිලියඩ් මේස වටේ එකතුවී සිටි පිරිසකි.

"කාඩ් ක්‍රීඩා කෙරෙන්නේ උඩු මහලේ වෙන්න ඇති. අපි යමු උඩට" හෝම්ස් කීය.

උඩුමහලේ එතරම් සෙනගක් නොවිය. කාඩ් ක්‍රීඩාව සඳහා වෙන්වූ අංශයේ එක් මේසයක් හැරෙන්නට, අනෙක් සෑම එකක්ම හිස්ව තිබිණි. බොහෝ විට ඒවායේ වැඩ කටයුතු ඇරඹෙන්නේ රාත්‍රී කාලයේදී වියයුතුය.

එකම මේසයට වාඩිවී සිටි හතරදෙනාද කාඩ් ක්‍රීඩාවේ යෙදී සිටි බවක් දක්නට නොලැබිණ. මත්පැන් බෝතල් හා බීම වීදුරු අතැතිව, ඔවුන් සිටියේ සුහද කතාබහකය. අප එතැනට ළංවෙනු දුටු සැනින් ඔවුන්ගේ කතාබහ නැවතිණ. පොලිස් නිලධර ග්‍රෙග්සන් හඳුනාගැනීමට එක් බැල්මෙන්ම ඔවුන් සමත්වූ බැව්, මම තේරුම් ගතිමි.

ජෝජ් ටොරිංටන්ගේ ඡායාරූප සුවන්පත් වල පළ වූ බැවින් ඔහුද, අප නිවසට පැමිණි රැල්ප් කතිංහැමිද හඳුනාගැනීමට මට හැකිවිය.

අප හඳුනාගත් මවුනු වහා තම අසුන්වලින් නැගී සිටියහ. ඒ යමක් ඉවවැටී විය යුතුය.

"කරුණාකර ඔබ ළඟ තියෙන ගිනි අවි, වහාම ඔය මේසය උඩින් තියන්න" ග්‍රෙග්සන් කීවේ තම රිවෝල්වරය මවුන් දෙසට එල්ල කරමිනි. ඒ සමගම හෝම්ස් සහ මම ග්‍රෙග්සන්ගේ සහායට අපේ රිවෝල්වරද මොවුන් වෙත එල්ල කළෙමු.

තමනට මෙවැනි තර්ජනයක් හදිසියේ එල්ල වෙතැයි, ඔවුන් කිසිසේත් නො සිතන්නට ඇත. වේතයට පත් ඔවුහු ගල් ගැසී බලාසිටියහ. මා සහ හෝම්ස් ගිනි අවි එල්ලකරගෙන සිටියදී, ග්‍රෙග්සන් තරුණයන් ඛිව්ඳේනාගේ ඇඳුම් හා සාක්කු පරීක්ෂා කරමින් අවිආයුධ එකතු කළේය.

"මොකක්ද මේ වැඳේ තේරුම?" ජෝජ් ටොරිංටන් කෑගැසුවේ කෝපයෙන් වෙවුලමිනි. "උපාවියෙන් මාව නිදහස් කළා නිවැරදි කාරයෙක් කියල. මේ විධියට අපට කරදර කරන්න මොකක්ද ඔහේලට තියෙන අයිතිය?"

"ඒ හැම එකක්ම ඔබට විස්තර සහිතව කියා දෙන්නම් මහත්වරුනි" හෝම්ස් කීය. "නමුත් අවිආයුධ ඉවත්කරන එක, අපි කාගේත් පරෙස්සමට හොඳයි. දැන් ඉතින් ඔබේ අසුන්වල හිඳගන්න. මගේ කතාව අහන්න අකරේ. විදුරු වල තියෙන දේ බීමට ගත්තත් මගේ අමනාපයක් නෑ.

එදා රෑ රිජන්ට් උද්‍යානයේ චතුරශ්‍ර මේදයන අසල සිදුවුණේ මොකක්ද කියන එක, දැන් මං ඔබට කියන්නම්. ඊකෙ වැරදි නැත් තියෙනවා නම් ඔබට පුළුවනි පෙන්වා දෙන්න. ජෝජ් ටොරිංටන් සහ රැල්ෆ් කනිංහැම් ඉතා ළමැදි මිත්‍රයන් දෙදෙනෙක්. දෙන්නා එකතුවෙලා මේ අපරාධය සැලසුම් කරන්න ඇත්තේ, දවසකට හෝ දෙකකට කලින්.

රෑ 1.40 ට ලැංහැම් සමාජ ශාලාවෙන් එළියට බැස්ස දෙන්නා, තමන්ගේ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කරන්න තීරණයකට ආවා. මිනිත්තු දහයකින් එනම් 1.50 ට කනිංහැම් ආපහු සමාජ ශාලාවට ආවා. ටොරිංටන් රිවෝල්වරය අරගෙන ඒමට ගෙදර ගියා.

රිවෝල්වරයත් අරගෙන ආපහු සමාජශාලාව ළඟ, පොම් ගස් වවා තිබෙන විශාල පඳුර ළඟට එන්න, ටොරිංටන්ට හසුවෙන්න ඇත්තේ මිනිත්තු දෙකක් නැත්නම් තුනක්. ක්‍රිස් හත්ව සමාජ ශාලාවෙන් පිටවුණේ පාන්දර 2 ට. මෙපමණ දවසක් මුදල්

අරගෙන තනියම ගිය හන්ට්ට, තනියම යෑමට භයක් තිබුණේ නැහැ. නමුත් අද නම් මාරයා තමන් පිටුපස එයි කියා ඔහුට හිතුණේ නෑ. හන්ට් එළියට බැහැල ගන අඳුරේ ඇවිද යද්දී, ටොරිංටන් ඒ පිටිපස්සේ ගියේ බැටළුවෙකු ලුහුබඳින වෘකයෙකු වගේ නිශ්ශබ්දව.

ඔබ හිතනවාද දෙන්නා සුහදව සාකච්ඡා කරමින් ආව කියලා? නැහැ. ඔබ හිතනවද මුදල් ගෙවන්න කල් ඉල්ලුවා කියල? නැහැ. ඒ ඔක්කොම බොරු.

ඔබ දන්නවා අඩසඳමල් උයනේ වැඩි වශයෙන්ම තිබෙන්නේ වෙස්ට් නට්, බීව්, ඔක්, මේපල් වැනි යෝධ රුස්ස ගස් බව. මේ ගස් හා පඳුරු අතරින් වැටී තිබෙන අඩි පාර, දවල් කාලයටත් අඳුරුයි. තැනින් තැන ගෑස් ලාම්පු තිබෙන බව ඇත්තයි. නමුත් මේ ගන මිදුමේ ඒවායේ එළිය, යාළුවක් දුරට විහිදෙන්නේ නෑ. තමන්ට උවමනා කරන පාළු අඩවියට ආවම, ටොරිංටන් හන්ට් වෙත කඩාපැන්නේ, ගොදුරක් වෙත කඩා පතින වෘකයෙක් වගේ. මේක ටොරිංටන් පුරුදු පුහුණු කළ පිම්මක් හෝ ග්‍රහණයක් නෙමෙයි. ඒ නිසා ඔහුට එක්වරම හන්ට්ගේ ගෙල අනුවෙන්න නැතුව ඇති. තෙත පස්මත හැම දෙයක්ම හොඳින් සලකුණු වී තිබුණා.

ඔහුට ඇසුණු අසාමාන්‍ය ශබ්දයක් නිසා වෙන්න ඇති, හන්ට් යාර හතරක් පහක් ඉදිරියිව දිවගොස් තිබෙනවා. ටොරිංටන්, තමන්ගේ ගොදුර ලුහුබැඳ ගිය හැටිත්, පැහැදිලිවම සලකුණු වී තිබුණා. ඔහුගේ ග්‍රහණයෙන් මිදෙන්න හන්ට් සෑහෙන වෙලාවක් දඟලා තියෙනවා. නමුත් ඒක සාර්ථක වී නැහැ. බල නහර තදකොට තිරිසන් සතුන් මෙල්ලකර පළපුරුදු ටොරිංටන්ට, මේ කෙසඟ මනුස්සයා එච්චර අභියෝගයක් වෙන්න නැහැ. ශරීර ශක්තියෙන් වැඩි ටොරිංටන්ගේ ග්‍රහණය, යකඩ දඬු අඩුවකින් යෙදූ ග්‍රහණයක් වගේ වෙන්න ඇති. ගිය ශතවර්ෂයේදී අපරාධකාරයින් හැමිස්ටෙඩ් මුදුබිමේ හා ඩෙවොන්යෙර් විල්ලුවේදී යොදාගත්තේ මේ ක්‍රමයමයි."

"ඒ වුණාට හෝම්ස් මහත්මයා" කථාවට බාධා කළේ ග්‍රෙග්සන්ය. "චතුරශ්‍ර මල්දයනේ දොරටුව ළඟ වැටට හේත්තු වෙලා, පාන්දර 2.30 ට දෙන්නෙක් අතින් අත අල්ලාගෙන කතා බහ කරමින් සිටි හැටි රේමන්ඩ් හිල් දැකල තිබුණා. ඒ දෙන්නා ටොරිංටන් සහ හන්ට් බව පැහැදිලියි. කතාබහ කළ දේවල් පවා පොලිස් භටයාට ඇසී තිබුණා.

"මෙතැන දෙන්නෙක් කතාබහ කරමින් හිටියේ නැහැ ග්‍රෙග්සන්" හෝම්ස් කීය.

"එහෙනම් හිල් දැකලා තිබුණේ?"

"දෙන්නෙක් යකඩ වැටට හේත්තු වෙලා අතින් අත අල්ලාගෙන හිටි බව ඇත්තයි" හෝම්ස් කීය. "නමුත් කතා කළේ එක්කෙනයි. ඒ ටොරිංටන්. ඒ වෙලාවේ පණපිටින් හිටියේ ඔහු පමණයි!"

"දෙසියෝ සාක්කි!"

"අඩසඳ මල්උයනේදී හන්ට් මියගියාම, ඔහුගේ මළසිරුර කර උඩ තියාගෙන ටොරිංටන් එන්න ඇති, මැරිල්බෝන් පාරට යටින් තිබෙන උමගෙන්. දෙවිමැළුරේ ඔරලෝසුවේ පාන්දර දෙකහමාර වදින කොට ක්‍රිස් හන්ට් මළසිරුරක් පමණයි. ඔහුගේ ශරීරයේ උඩ කොටස යකඩ වැටට හේත්තු කරගෙන, තොප්පියෙන් මුහුණ ආවරණය කරලා, ටොරිංටන් කථා කළේ හන්ට්ගේ මළසිරුරට.

පොලිස් භටයාගේ සපත්තු ශබ්දය අඩුවී යන හැටි ටොරිංටන් අහගෙන ඉන්න ඇති. ඊළඟට ඔහු මළසිරුර තමන්ගේ කරමත හොවාගෙන, චතුරශ්‍ර මල්උයන හරහා ගමන් කළා. ඒක කාටවත් දකින්න ලැබුණේ නෑ. කෙළිවූ සිරුරක් තිබුණු හන්ට් ඔසවාගෙන යාම, හැඩිදැඩි ශක්තිමත් සිරුරක් ඇති ටොරිංටන්ට අපහසු කරුණක් වෙන්න බෑ.

මේ අතරේ ඔහුගේ මිත්‍රයා රැල්ෆ් කනිංහැම් සමාජශාලාවෙන් පිටවෙලා, ඉතාම වේගයෙන් මේ පැත්තට එනවා. ඒ අඩිපාරෙම ආව කනිංහැම්ට තමන්ගේ මිත්‍රයා හිටිකැනට ළංවෙන්න, එච්චර වෙලාවක් ගතවෙන්න නෑ.

චතුරශ්‍ර මල්උයන මැදදී, හන්ට්ගේ මළසිරුර, ටොරිංටන්ගේ කරමතින් යන්නේ කනිංහැම්ගේ කරමතට. එහෙම කළ තැන මට පුළුවනි, ඔබට පැහැදිලිවම පෙන්වා දෙන්න. හිම දියවෙන වෙලාවට ඒක නොගැඹුරු දිය කඩිත්තක්. ඊළඟට මළසිරුර කරේ තියාගෙන, කනිංහැම් බොහොම වේගයෙන් චතුරශ්‍ර මල් උයනේ ඉදිරියට යනවා. හන්ට් ගේ නිවස තියන බටහිර උද්‍යාන මාවතට ඔහු පිවිසෙන්නේ බොහොම පරෙස්සමෙන්. ඒ මොකද මේක පොලිස් භටයන් මූරසංචාරයේ යෙදෙන වීදියක්. සහ අඳුරත් මිදුමත් නිසා, කනිංහැම්ට එච්චර වෙලා බලාගෙන ඉන්න සිදුවුණේ නෑ. ඔහු ඉක්මනින් මළසිරුර පඳික වේදිකාව මත දමනවා.

මේ හැමදෙයක්ම සිදුවෙන අතරේ ටොරිංටන් වේගයෙන් ආපහු දුවනවා, මෝටිමර් වීදියේ ප්‍රිමරෝස් සමාජශාලාවට. ඔහු මෙතැනට ළඟාවෙද්දී අසාමාන්‍ය ලෙස හඬිදමමින් සිටියාලු. ඒ බව ගේට්ටුවේ මුරකරුවා මා සමග කිව්වා. ඔහුට ඒ බව මතක්වුණේ මං ඒ ගැන විමසූ විටයි. ඩහදිය පෙරමින් හිටි ටොරිංටන්, පාන්දර තුනට මිනිත්තු පහක් තියලා කාඩ් මේසෙටත් වාඩිවෙලා.

තමන්ගේ මිත්‍රයාට උවමනා කරන තැනට - ඒ තියන්නේ ප්‍රිමරෝස් සමාජශාලාවට යන්න, කනිංහැම් මිනිත්තු 15 ක් පමණ කාලය ලබාදෙනවා. ඒ සඳහා ඔහු සෑඛවි හිටිය මල්පඳුරත් මට පුළුවනි පෙන්වා දෙන්න. පාන්දර 3 වෙද්දී කනිංහැම් කලබලයක් රහ දක්වනවා. "මිනි මරනවෝ! පොලිස් පොලිස්! මාව බේරාගන්න!" කියා ඔහු කෑ ගහන්නේ යටි උගුරෙන්. තද නින්දෙන් අවදිවෙන අයට, කටහඬවල් අඳුනගන්න අමාරුයි. ඒ තියා ඒ ශබ්ද මොනවද, ඇහුණේ කොහෙන්ද, කියල වත් හිතාගන්න බෑ. තවත් මිනිත්තුවක් ගතවෙද්දී ඔහු රිවෝල්වරයෙන් අහසට වෙඩි තියලා රිවෝල්වරය බිමට දමා උදෑසනයේම නැගෙනහිර පැත්තට දුව ගිහින් යූස්ටන් පාරෙන් පැන යනවා.

අපරාධය සිදුවුණු වේලාව පාන්දර තුන බව දැන් හැමෝටම සහතිකයි. කාට නො ඇහුණත් මුර පංචාරය යෙදුණු පොලිස් භටයත් තුන්දෙනෙකුටම වෙඩි ශබ්දය ඇහුණා. හරියටම පාන්දර තුනට. ඒ වේලාවෙ ටොරිංටන් හිටියෙ කොහේද? මෙතැනට සැතපුම් බාගයක් පමණ දුරින්, අඳුනන නාඳුනන දහදොළොස්දෙනෙකු ඉදිරියේ.

කල් තියා හිතා බලලා ඔවුන් හැමදෙයක්ම නිවැරදිව සැලසුම් කළා. ටොරිංටන් උගස්කළ දියමන්ති මුද්ද කනිංහැම්ට අයිති එකක්. මේ තරම් වටිනා මුද්දක් සුදුසුන්තුවෙක් අතේ කවදාවත් රැඳෙන්නෙ නෑ. ග්‍රෙග්සන්, මෙතැනදි ඔබ අත්අඩංගුවට ගන්නා දෙදෙනා සිටියදී, අපි අනෙක් අය නිදහස් කර ගමු"

"උඹ නම් මහා කාලකණ්ණි යක්ෂයෙක්" කෝපාවිෂ්ටව සිටි ටොරිංටන්, ෂර්ලොක් හෝම්ස් වෙත කඩා පෑන්නේ දත් මිටි තමිනි. "මාව බේරාගන්න කියලා, මගේ අම්මා උඹට පවුම් සීයක් ගෙව්වලු"

"පවුම් සීයක් නෙමෙයි මහත්මයා. පවුම් එකසිය පනහක් ගෙව්වා" හෝම්ස් කීවේ තම මුදල් පසුම්බිය එළියට අදිමිනි. "ඒ

මුදල් මං ඔබට ආපසු දෙන්නම්. මං ඇයට කිව්වා මුදල් අරගෙන අපරාධකාරයෙක් බේරා යවන්න, මං අධිනීතිඥයෙකු නොවන බව. සවුමි එකසිය පනහ නොවෙයි; එක්ලක්ෂ පනස්දාහක් දුන්නත්, අපරාධකාරයෙකු, මිනිමරුවෙකු බේරා යවන්න, මං උදව්කරන්නෙ නෑ ටොරිංටන් මහත්මයා"

අපරාධකාරයන් දෙදෙනා රැගෙන ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසිය වෙත යෑම සඳහා, ග්‍රෙග්සන් තම සහයට තවත් පොලිස් භටයෙකු කැඳවා ගත්තේය. අප දෙදෙනා බේකර් වීදියේ නිවහන වෙත ඇවිද ආවේ කුලීරියක ඒමට තරම් දුරක් නොතිබූ බැවිනි.

"කොහොමද හෝම්ස්, ඔබ බලාගෙන හිටියා වගේ මේ හැම්දෙයක්ම හොයාගත්තේ?" මා විමසුවේ අප මැරිල්බෝන් මහ මග දිගේ එද්දීය.

"ප්‍රධාන වශයෙන්ම පා සටහන් වලින් චොටසන්" හෝම්ස් සීවේ පයිප්පය දල්වා ගනිමිනි. "තවත් අවුරුදු සියක් ගියත්, පා සටහන් වලින් අපරාධකාරයෙක් හොයාගැනීමේ ක්‍රමය අභාවයට යන්නෙ නෑ. ඔබට මතක ඇති ක්‍රිස් හන්ට්ගේ සපත්තුවේ අඩිය, මා උනන්දුවෙන් පරීක්ෂා කළ හැටි. ඔහු පැළඳ සිටියේ 7 ප්‍රමාණයේ ජෝන් චයිට් වර්ගයේ සපත්තු. එය යන්තමින්වත් නොගෙවුණු අලුත්ම පාවහන් යුගලක්. එහි අඩියේ ඉදිරිපස 'W' අකුර සහ විළඹේ කුඩාරවුම් සෑම තැනකම පැහැදිලිවම දකින්න ලැබුණා.

ඊළඟට අනෙක් අයගේ පාවහන් ගැන කියනවා නම්, ජෝජ් ටොරිංටන් නිතරම පාවිච්චි කරන්නේ, රබර් අඩිය තිබෙන ඇන්කල් බූට් - වළලුකර වැහෙන සපත්තු. පශු වෛද්‍යවරුන් කවුරුත් රාජකාරි වෙලාවට පළඳින්නේ ඒ වර්ගයේ සපත්තු. ඒ මොකද ඔවුන්ගේ චිකිත්සාගාරය, විෂබීජ නාශක කාබොලික් අම්ලය හා ජලයෙන් නිතර නිතර සෝදන්න ඔවුන්ට සිදුවෙනවා. එවැනි පොළොවකට සම් අඩිය සහිත පාවහන් සුදුසු නෑ. ඒකයි ඔවුන් අධික තෙතමනයට මරොත්තු දෙන, ටයර්වල වගේ රළු කට්ට රටාවක් තිබෙන, රබර් අඩිය සහිත පාවහන් පළඳින්නේ. මංගල උත්සවයකට යන වෙලාවට ඇරෙන්න, අනික් සෑම විටකම ඔවුන් පළඳින්නෙ මේ පාවහන්. නමුත් මට අපහසු වුණේ ඒ සමග තිබුණු අනික් පාවහන් ජෝඩුවේ සලකුණු හඳුනාගැනීම."

"ඒ කියන්නේ රැල්ෆ් කනිංහැම්ගෙ?"

"අන්න හරි." හෝම්ස් කීය. "අඩියේ නෙළුම් මලක සලකුණු තියෙන "ලෝටස්" නම් පාවහන් වර්ගය එංගලන්තයේ එතරම් ප්‍රචලිත වර්ගයක් නෙමෙයි. මේක වැඩියෙන්ම නිෂ්පාදනය කෙරෙන්නේ ඕස්ට්‍රේලියාව, කැනඩාව සහ ඉන්දියාව වැනි යටත්විජිත වලට අපනයනය කිරීමට. මගේ හිතේ ගැටලුවක් ඇති කළ අතේ කරුණ වූයේ ඒ පාවහන් වල ප්‍රමාණය 10 1/2. අනික පියවර දෙකක් අතර තිබුණේ ඉතා අසාමාන්‍ය දුරක්. ඒකෙන් මං තේරුම් ගත්තා, ඒ පුද්ගලයා අඩි හයකටවත් වඩා උස, හැඩිදැඩි අයෙකු විය යුතු බව."

"ඒත් ඔබ කොහොමද ඔහු ඒ පාවහන් පළඳින බව තහවුරු කරගත්තේ?"

"ඇයි වොට්සන්, එදා මං බේකර් වීදියට ඔහු කැඳෙව්වේ ඇයිද කියන කරුණ, ඔබට තවමත් තේරුම්ගන්න අපහසුද? මං විසිත්ත කාමරයේ බුමුතුරුණ සහ දුවිලි ඉවත් කළා. ඊළඟට සින්ක් ඔක්සයිඩ් කුඩු සහ ඉයුජිනෝල් මිශ්‍රණය තැන් කිහිපයක තවරා, ඊට උඩින් ඇලුමිනියම් කුඩු ඉස්සා. උවමනා නම් ඡායාරූප ගතකිරීමට වුණත් පැහැදිලි කරමට, කනිංහැම් ගේ පාවහන්වල නෙළුම් මල් සලකුණ වැදිලා. ඒක දැන් ඉවත් කරන්නත් බැරි කරමට ලෑල්ලට අල්ලලා. හඩසන් මහත්මිය ඒක දුටුවොත් මට සෑහෙන්න බැණුම් අහන්න වේවි. මං ඊට කලින් බුමුතුරුණ එළා ඒ සලකුණු වසා දැම්මා!

මීට අවුරුදු තුනකට කලිනුත් මෙවැනිම අපරාධයක්, රිජන්ට් උද්‍යානයේ සිදුවුණා ඔබට මතක ඇති. එහිදී මැරුම් කෑවේ සමාජ ශාලාවෙන් මුදල් දිනාගෙන ගෙදර ගිය වයසක මහත්මයෙක්. ඒ අපරාධකාරයන් අල්ලාගන්නත් පොලීසියට හැකිවුණේ නෑ. මගේ හිතේ සෑහෙන විශ්වාසයක් තියෙනවා, ඒක කළෙත් මේ දෙන්නා විය යුතුයි කියලා."

ඕල්ඩ් බේලි අධිකරණයේ පැවැති නඩු විභාගයේදී, ජෝජ් ටොරිංටන් හා රැල්ෆ් කනිංහැම් මිත්‍රයන් දෙදෙනාට මරණ දඬුවම නියම විය.

"හෝම්ස් දැන් ඉතින් ඔබට පුළුවනි හොඳ විවේකයක් ගන්න" මා කීවේ එම තීන්දුව සඟිත පුවත්පත පසෙකින් තබමිනි.

"කොහොමටවත් බෑ වොට්සන්. දැන් ඉතින් මං බලන්න ඕන බෙන්සැල්ඩිහයිඩ් බහුඅවයවීකරණය සඳහා යොදාගත යුතු ප්‍රතිකාරකය මොකක්ද කියලා?"

නේපියර් ප්‍රහේලිකාව

ඒ 1890 වසරේ වසන්ත සෘතුවේ එක් උදෑසනකි. අහස කළු වලාකුළින් වැසී තිබූ අතර, විදුලිකොටන අයුරුද එරින් වර දක්නට ලැබිණ. එබැවින් එළියට බැසීමටවත් අපේ අදහසක් නොවීය. හෝම්ස් තම අණ්වීක්ෂයෙන් යමක් පරීක්ෂා කරමින් සිටියේය. යෙදිය යුතු විශේෂ කටයුත්තක් නොතිබුණෙන්, මම සති අන්ත පුවත්පත්වල විශේෂාංග කියවමින් සිටියෙමි.

"මේ අහන්න හෝම්ස්" මම කීවෙමි. "නවීන විද්‍යාවේ නව සොයාගැනීම් සමග අද ලෝකය බොහොම වේගයෙන් ඉදිරියට යනවා. මේ වගේ කාලයක අපිට ජීවත්වෙන්න ලැබීමත් මොන තරම් වාසනාවක්ද?"

"මොකද වොට්සන් ඔය වගේ අදහසක් එක්වරම ඔබේ මොළේට ආවේ?"

"මේ පුවත්පතේ අලුත් සොයාගැනීම් ගැන ලිපියක් මං කියවමින් හිටියේ" මම කීවෙමි. "විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයට විදුලිබලය එකතුවීමත් සමගම, විද්‍යාඥයන් නව ජවයකින් ක්‍රියාත්මක වෙලා. මවුන් පුදුමාකාර දේවල් අලුතෙන් නිෂ්පාදනය කරන්න පටන් අරගෙන. මේකෙ තියෙනවා "කාබන් - ආක් වෙල්ඩිං" කියලා ලෝහ පාස්සන නව ක්‍රමයක් හොයාගෙනලු. විදුලිය ආධාරයෙන් උපද්දවන පුලිඟුවක් මගින් අනාගතයේදී, ලෝහ කැබලි දෙකක් එකට පාස්සන්න හැකිවෙන්වලු."

"ඔබේ අදහස ඉතාම නිවැරදියි වොට්සන්. ඔන්න ඇමරිකන් කාරයො විදුලි බලයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙන පුටුවක් හදලා"

"ඒ මොකටද?"

"මීට පස්සේ මරණ දණ්ඩුවම නියම වෙන අපරාධකාරයින්ව එල්ලුම ගස් යවන්න උවමනා නෑ." හෝම්ස් කීය. "ඔවුන් ඒ විදුලි පුටුවට තියලා බැඳලා, සුවිචයක් දමන්න විතරයි තියෙන්නේ. ප්‍රතිඵලය - ක්ෂණික මරණය"

"පත්තරේ තවත් සොයාගැනීම් ගැන තියෙනවා." මම කීවෙමි. "ෆින්ක් කියල විද්‍යාඥයෙක් ඇස ඇතුළේ පළඳින්න පුළුවන් කාච

වගයක් නිෂ්පාදනය කරලලු. පෙනීම අඩු අය ඒව පළඳින කොට උපැස් පළඳින බවක් කාටවත් පෙනෙන්නෙ නෑ"

"අපට මේ වෙලාවෙ ඔය ගැන වැඩිදුර කතාකරන්න ලැබෙන්නෙ නෑ වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "අප හමුවෙන්න අමුත්තෙක් එන බවයි පෙනෙන්නෙ"

හෝම්ස් එසේ කියද්දීම පියගැට පෙළ නැග ආ හඩසන් මහත්මිය දොරට තට්ටු කොට, විසිත්ත කාමරයට ඇතුළුවූවාය.

"හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබ හමුවෙන්න තරුණ නෝනා මහත්මියක් ඇවිත්" ඇය කීවේ ආගන්තුක පත්‍රයක් හෝම්ස් වෙත දිගුකරමිනි. එය දෙසට නෙත් යොමුකළ මගේ මිත්‍රයා, අමුත්තා කැඳවාගෙන එන මෙන් හඩසන් මහත්මියට දැනුම් දුන්නේය.

විසිත්ත කාමරයට ඇතුළුවූයේ, අවුරුදු තිහක් පමණ වයස් වූ තරුණ රූමත් කාන්තාවකි. ඉතා අලංකාර, නවීන මෝස්තරයේ ඇඳුම් පැළඳුම් වලින් සැරසී සිටි ඇය, ඩෙවොන්ෂයර් ආදිපාදවරිය පළඳින මෝස්තරයේ හිස්වැස්මක් පැළඳ සිටියාය. හෝම්ස් හමුවීමට එන කාන්තාවන් බොහෝවිට අප විසිත්ත කාමරයට ඇතුළුවන්නේ, අවිශ්වාසයෙන් මෙන්ම කැලඹීමෙනි; කම්පාවට පත් සමහරුන් පැමිණෙන්නේ සියලු බලාපොරොත්තු කඩවූ විලසිනි. එහෙත් මෙම තරුණිය ආත්ම විශ්වාසයෙන් මෙන්ම තැන්පත් සිතකින් සිටි බැව් මම නිරීක්ෂණය කළෙමි.

"කරුණාකර ඔය අසුනේ හිඳගන්න ඩයිසන් මෙනෙවිය. මමයි ෂර්ලොක් හෝම්ස්. මේ මගේ මිත්‍රයා දොක්තර වොට්සන්. ඔබට මගෙන් උදව්වක් උවමනා වී ඇති බවයි මට පෙනෙන්නේ. ඒ මොකක්ද?"

"මහත්මයා, කරුණාකර මෙන්න මේක දිහා බලන්න." කී කාන්තාව අත් බෑගයෙන් ගත් කුඩා කුනි ලෑලි කැබැල්ලක්, හෝම්ස් දෙසට දිගු කළාය. ඔහු එය අතට ගෙන සුපුරුදු ලෙස උත්තල කාචයෙන් පරීක්ෂා කර බැලීමට පටන් ගත්තේය.

"මේක කුනි ලෑලි කැබැල්ලක් මත ඇලවූ ඡායාරූපයක කොටසක්" හෝම්ස් කීය. "මේක ඉතාම සියුම් කියන් තලයකින් කපා ඇති බව පැහැදිලියි. ඒ සඳහා පැන්සලකින් කළ සලකුණු අපට අනික් පැත්තේ දකින්න පුළුවනි. මේකෙ ඇති වැදගත්කම මොකක්ද?"

"මේක සති කිහිපයකට කලින්, මගේ ගේ ඇතුළට දමනු ලැබුවා." ඇය කීවාය. "ඊට පස්සේ සතියකට එකක් බැගින් ඔය ආකාරයේ ලැලි කැබලි, කලින් කී ආකාරයටම මට ලැබුණා" කී ඇය කඩදාසි තවරයක තිබූ තුනීලැලි කැබලි හය හතක් මේසය මතට හැලුවාය.

එම කැබලි එකිනෙකට ළං කරමින් ඇත්කරමින්, ඡායාරූපය සම්පූර්ණ කිරීමට හෝම්ස් උත්සාහ දැරුවේය. මේ, මෑත කාලයේ කුඩා දරුවන් අතර අතිශය ජනප්‍රියත්වයට පත්, "ජිග්සෝ" ප්‍රහේලිකාවක කොටස් බැව් මම හඳුනාගතිමි. මේවා විශාල වශයෙන් නිෂ්පාදනය කිරීමට හැකිවූයේ ද, විදුලිබලයෙන් ක්‍රියාකරන සිහින් තලය සහිත කියත නිෂ්පාදනය කිරීමත් සමග ය.

"මෙතැන කැලි දහයක් තියෙනවා" හෝම්ස් කීය. "ඒවා ලැබුණු පිළිවෙළ ඔබට මතක ද?"

"මට මුලින්ම ලැබුණේ කොත් හතර" ඇය කීවාය. "ඊට පස්සේ ඒවා ආව පිළිවෙළ දැන් නම් මට මතක නෑ. මුලින්ම මේවා මා අතට ලැබෙද්දී, මං හිතුවේ මේක මගේ මිතුරිය - පෙනීගේ විහිළුවක් කියලයි. ඇගේ නම් පෙනිලෝප් ක්ලින්ටන්. අපි දේන්නා විහිළුවට තැපෑලෙන්, තොයෙක් සුළු සුළු දේවල් හුවමාරු කරගන්නවා."

"නමුත් දැන් ඔබට විශ්වාසයි මේක ඇගේ වැඩක් නොවෙයි කියලා?"

"මට හොඳටම විශ්වාසයි. මං ඒ ගැන ඇයගෙන් විමසුවා. මෙවැනි දෙයක් ගැන තමන් කිසිවක් නොදන්නා බව, පෙනී මට කිව්වා"

"මේක යම්කිසි වෙළඳ ප්‍රචාරක උපක්‍රමයක් වෙන්ඩ බැරි ද?" මම ඇසීමි. "මේ කැලි ටික එකතු කරාම අන්තිමට හැදේවි "හන්ටලි සහ පාමර් සමාගමේ ක්‍රීම් ක්‍රැකර් විස්කෝතු මිලට ගන්න" වැනි ප්‍රචාරක පාඨයක්"

"ඔබට හිතෙන්නේ එහෙමද මහත්මයා?" ඩයිසන් මෙනෙවිය ඇසුවාය.

"ඔබේ හිතට ආව අදහසත් විශිෂ්ට එකක් වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "ඒ වුණත් මේ ඡායාරූපය නම් එහෙම දෙයක් නොවෙයි කියලයි මට හිතෙන්නේ. මේක තවමත් සම්පූර්ණ වෙලා නැති බව

ඇත්තයි. ඒ වුණත් දැන්වීමක් වුණා නම් මේ වෙනකොට. මොනවාම හරි පාඨයක අකුරු කිහිපයක්වත් අප දැකිය යුතුයි"

"ඒ වුණත් හෝම්ස් මෙතැන තියෙන්නේ ප්‍රහේලිකාවක කැබලි කිපයක් පමණයි. ඒගේසෝ ප්‍රහේලිකාවක සමහරවිට කැබලි සියගණනෙක් වුණත් තිබෙන්න පුළුවනි."

"ඒ වුණත් මේක සකස් කිරීමේදී යොදාගෙන තිබෙන්නේ ඡායාරූපයක්" හෝම්ස් කීය. "සාමාන්‍යයෙන් ඡායාරූප මුද්‍රණය කිරීමට යොදාගන්නේ අඟල් 4 1/2 × 6 1/2 කඩදාසිය; නැත්නම් අඟල් 10 × 12 ප්‍රමාණය. කොන් සතරත් දාරයකුත් ලැබී ඇති නිසා, ඒක මුලින් තියූ ප්‍රමාණය බව අපට සහතික වෙන්න පුළුවනි. ඡායාරූපයේ භාගයක් ප්‍රමාණ මෙතැන තියෙනවා. නමුත් එහි වැදගත්ම කොටස් මෙහි නැහැ. ඒවා මෙතෙක් එවා නැත්තේ හිතාමතාම වෙන්නත් පුළුවනි."

"හෝම්ස් මහත්මයා, මේ සතියේ මට ලැබුණේ මෙන්න මේ කැල්ල" තරුණිය එක් කැබැල්ලකට ඇඟිල්ල දිගු කළාය. "ඔබ ඉතාම හොඳින් එය පරීක්ෂා කළොත් ඔබට පෙනේවි; මේක කොහොමටවත් හිතවත් මිත්‍රයෙකුගේ විහිළුවක් වෙන්න බැරි බව. යාළුවෙකුට පුළුවන්ද ඒ තරම් නපුරු වෙන්න?"

හෝම්ස් යළිත් වරක් එම කැබැල්ල පරීක්ෂා කළේය. "ඔව්. ඒක සොහොන් කොතක් බව හඳුනාගන්න මට පුළුවනි. එහි කැටයම් කර ඇති නමත් කියවීමට පුළුවන්. මෙකෙ සඳහන් වෙනවා "රෙබෙකා ඩයිසන්" කියල. ඒ සමහරවිට ඔබේ ඥාතියෙක් වෙන්න ඇති.....?"

"හෝම්ස් මහත්මයා, මම තමයි රෙබෙකා ඩයිසන්!"

"ඒ වුණාට ඔබේ ආගන්තුක පත්‍රයේ තිබෙන්නේ වික්ටෝරියා ඩයිසන් කියල?"

"ඔව්. මට දෙමව්පියන් දුන් නම වික්ටෝරියා රෙබෙකා ඩයිසන්. මගේ ආච්චිගේ — ඒ කියන්නේ මගේ අම්මගේ අම්මා..... ඇයත් රෙබෙකා. මගේ අම්මගේ නමත් රෙබෙකා. මටත් ඒ නම දැම්මේ අම්මගේ දැඩි උවමනාව නිසාලු. ඒ වුණාට තාත්තා ඒ නමට කොහොමට වත් කැමතිවුණේ නැහැ. ඒ නිසා ඔහු අපේ මහ රජිනගේ නම — වික්ටෝරියා කියන නම මට දැම්මාලු. අම්මා ජීවත්ව සිටියදී පැටලීමක් ඇති නොවෙන්න, රෙබෙකා කියන නම මම පාවිච්චි කළේ නැහැ"

"ඒ කියන්නේ ඔබේ මව දැන් ජීවතුන් අතර නැද්ද?"

"නැහැ. මීට අවුරුදු අටකට පෙර, ඒ කියන්නේ මට අවුරුදු විස්ස ලබද්දී අම්මා මියගියා." තරුණිය කීවාය. "ඔබ බාග වෙලාවට අහලත් ඇති, ඩල්විච් පිඟන් කෝපප ගැන? ඒ පිඟන්බඩු කර්මාන්තශාලාව පටන්ගන්නේ මගේ සීයා. ඒ කියන්නේ මගේ අම්මාගේ තාත්තා. ඔහු ඒක ආරම්භ කොට එය හුඟක් දියුණු කළා. නමුත් ඒ ව්‍යාපාරය භාරදෙන්න, ඔහුට පුත්තු හිටියේ නෑ. ඉතින් මගේ අම්මා විලියම් ඩයිසන් හඳුනාගෙන, ඔහු සමග විවාහවුණාම සීයා සන්තෝෂ වුණා. ඔහුගේ පිඟන්බඩු නිෂ්පාදන ව්‍යාපාරයට ඉන්පසු බෑනා වත් හවුල්කරගත්තා. සීයාගේ ඒ තීරණය නිවැරදි එකක් බව තාත්තා සිද්ධ කළා. ඔහු නවීන තාක්ෂණයත් යොදාගෙන, ඒක බොහොම දියුණු තත්ත්වයකට ගෙන ආවා. මගේ තාත්තා මීට මාස හයකට කලින් මියගියා. ඒ වෙනකොට බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යයට අයත් රටවල් විසිහතරකට පමණ අපේ පිඟන් බඩු අපනයනය කරනවා."

"එතකොට දැන් එම ව්‍යාපාරයේ එකම හිමිකරුවා ඔබයි?"

"නැහැ. බර්ට්‍රම් නම් ඒක සොහොයුරෙක් මට ඉන්නවා." ඇය කීවාය. "ඔහු තමයි මුළු ව්‍යාපාරයම, කර්මාන්තශාලාව, පරිපාලනය කරන්නේ. මට ඒ වැඩ කිසිවක් නෑ. නමුත් ව්‍යාපාරයේ කොටසක් මට අයිති නිසා, මගේ ලාභාංශ මට හිමිවෙනවා. ඒක ඉතාම හොඳ ආදායමක්."

"ඔබ විවාහවෙලා නැහැ?"

"නැහැ"

"ඔබ පදිංචි වෙලා ඉන්නේ කෙනම නිවසකද?"

"මව් හෝම්ස් මහත්මයා. මගේ තාත්තාට අයිති අපේ නිවස තිබෙන්නේ ඩල්විච්වල විදාහල මාවතේ. අම්මාගේ මරණයෙන් පස්සේ තාත්තා හිටියේ හරි පාළුවකින්. ඒ නිසයි මං ඒ ගෙදර පදිංචියට ගියේ. නමුත් තාත්තාගේ මරණයෙන් පසුවත්, මම දිගටම එහි පදිංචිව ඉන්නවා. තනි ගැහැනියකට නම් ඒ ගෙදර ලොකු වැඩි තමයි. ඒ වුණත් හැමදාම තනිකඩව ඉන්න නම් මගේ බලාපොරොත්තුවක් නෑ. මෙපමණ කාලයක් මං විවාහ නොවී සිටියෙත්, තාත්තාගේ දුකසැප හොයාබලමින්, ඔහු වෙනුවෙන් කාලය ගතකිරීමට තිබුණු උවමනාව නිසා."

"හොඳයි ඩයිසන් මෙනෙවිය" හෝම්ස් කීය. "දැන් මට කියන්න. මේව ආවෙ වරකට එකක් බැගින්ද? ඒව ආවේ නැපෑලෙන්ද?"

"ආවේ වරකට එකක් බැගින් නමයි. නමුත් තැපෑලෙන් නම් නොවෙයි. පරණ පත්තර තැබැල්ලක ඔතලා, දොරේ සවිකළ ලියුම් පෙට්ටියට, ලියුම් දැමීමට තිබෙන කවුළුව තුළින් ගේ ඇතුළට දමා තිබුණා. එතකොට වැටෙන්නේ පාපිස්ස උඩට. ඒ නිසා ශබ්දයක් ඇහුණෙත් නෑ. එය කර තිබුණේ රාත්‍රී කාලයේ."

"රාත්‍රී කාලයේ?"

"ඔව්. එහෙම විය යුතුයි" ඇය කිවාය. "ඒ මොකද අපට ඒවා දකින්න ලැබුණේ උදේ පාන්දර, පාපිස්ස මත. ගෙදර අන්තිමට නින්දට ගිය සේවකාව රාත්‍රී 10 ට නිදන්න යද්දිත්, ඒවා ලැබී තිබුණේ නැහැ."

"මෙත ඔබේ සේවක මණ්ඩලයේ කාගෙ හරි වැඩක් වෙන්න බැරිද?" මම ඇසීමි.

"මං ඒ ගැනත් හිතුවා" ඩයිසන් මෙනෙවිය කීවාය. "මගේ හිතවත්ම සේවිකාව සොෆී. අපි දෙන්නා හුඟක් සමීපයි. ඇයට නොදැනෙන්න ගෙදර කිසිම දෙයක් සිදුවේවි කියල මං හිතන්නෙ නෑ."

"හ්ම්" හෝම්ස් කීය. "මේවා ලියුම් පෙට්ටියට දමලා තිබුණේ සතියේ යම්කිසි විශේෂ දිනයකද?"

"එහෙමත් නෑ"

"කොහොම වුණත් සතියට එක් වරයි?"

"ඔව්"

"දැන් අපි ළඟ පිත්තුරුයේ කැලි දහයක් තියෙනවා." හෝම්ස් කීය. "මගේ නිගමනය නිවැරදි නම් පිත්තුරුයේ භාගයක් පමණ අපට ලැබී අවසන්. එය සම්පූර්ණ වෙන්න නම් ඉතිරි කොටස් සියල්ලම ලැබිය යුතුයි. ඒකට තවත් සති දහයක් පමණ ගතවේවි. එතෙක් අපට වැදගත් යමක් කළ හැකි වේවි කියල මං හිතන්නෙ නෑ. ඩයිසන් මෙනෙවිය. හිත කලබල කරගන්න එපා. සමහර වෙලාවට මේක පිටුපස මොනවා හරි දුෂ්ඨ චේතනාවක් තැතිවෙන්නත් පුළුවනි."

"ඒ වුණත් හෝම්ස් මහත්තයා....." ඇය කීවේ දෙනෙත් කඳුළෙන් පිරෙද්දීය. "ඔබේ නම සඳහන් සොහොන් කොතක්?

නොතක්ද ඒකෙ තේරුම? මට නං හිතෙන්නේ මේක මට කරන අනතුරු ඇඟවීමක් තියලයි....."

"ප්‍රමාණවත් තරම් දත්ත නොමැතිව නිගමනයකට ඒම සම්පූර්ණයෙන්ම වැරැදි ක්‍රියාමාර්ගයක්" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේය. "මගේ හිතවත් දොස්තර වොට්සන් ඒ ගැන ඔබට කියාවි. කොහොම වුණත් මේ ගැටලුව සම්බන්ධයෙන් මා හමුවීමට ඒම ගැන, මං ඔබට ස්තූතිවන්ත වෙනවා. මේ තුනීලෑලි කැබලි හැම එකක්ම මා ළඟ තබාගත යුතුයි. ඊළඟට ඔබට අලුතෙන් ලැබෙන කැබලි හැම එකක්ම, හැකි ඉක්මනින් මා වෙත ලැබෙන්න සලස්වන්න. එය ඔතා ඇති තන්තර කැබැල්ල ඉවත දමන්න එපා. අනෙක මිට කලින් ලැබුණු පත්තර පිටු තිබෙනවා නම්, ඒවාත් මට එවන්න"

"මං හිතන්නේ මගේ සේවිකාව ඒවා ආරක්ෂා කරල ඇති" ඩයිසන් මෙනෙවිය කිවාය. "ඒවාත් ඔබට එවන්නම්"

"මෙනෙවිය. ඔබ පිටවී යාමට පෙර, අවසන් වශයෙන් මා විමසිය යුතු කාරණා දෙකක් තිබෙනවා. පළමුවැනි එක බොහොම පෞද්ගලික කරුණක්. නමුත් මා එය දැනගත යුතුමයි. ඔබේ ප්‍රේම සම්බන්ධතා තිබුණා නම්; ඒ කවුරු සමග ද, කොපමණ කාලයක් ඒවා තිබුණාද, හැම දෙයක්ම මට කියන්න. ඒ කියන්නේ කලින් තිබි අත්හැරුණු සබඳතා. ඔබ කවුරුන් සමග හෝ ළඟදීම විවාහ වීමට බලාපොරොත්තු වෙනවාද?"

ඩයිසන් මෙනෙවියගේ මුහුණ ලජ්ජාවෙන් රතු විය. ඇය පිළිතුරක් දීමට සූදානම් බවක් නොපෙනිණ.

"ඔබ ඒවා දැන ගත යුතු ම ද මහත්මයා?" ඇය විමසුවාය.

"මෙවැනි පෞද්ගලික දේ විමසන්න සිදුවීම ගැන මට කණගාටුයි" හෝම්ස් කීය. "නමුත් මා එය දැන සිටීම අත්‍යවශ්‍යයි"

"හොඳයි, මං ඔබට හැමදෙයක්ම කියන්නම්. මං මුලින්ම ඉගෙනුම ලැබුවේ හිවිස්ටෙඩ් කාන්තා විද්‍යාලයේ. ඒ කාලයේ තරුණයෙකු සමග මගේ ප්‍රේම සම්බන්ධයක් ඇතිවුණා. ඔහුට ස්ථිර රැකියාවක් තිබුණේ නෑ. මලල ක්‍රීඩාවට හා පිහිනීමට දක්ෂ ඔහු ඉතාම කඩවසම් කෙනෙක්. ඔහු වෙත මගේ හිත ඇදී ගියේ කොහොමද කියල මම ම දන්නෙ නෑ. මේ ගැන මගේ තාත්තාට ආරංචිවුණා. ඔහු ඒ ගැන දැඩිව විරෝධය පෑවා"

"තරුණයාගේ නම?" හෝම්ස් විමසුවේ සටහන් පොත අතට ගනිමිනි.

"ජෝන් ඔස්බෝන්" ඇය කිවාය. "පසුව ඔහුට පී ඇන්ඩ ඕ මරියන්ට් නැව් සමාගමේ නාවිකයෙකු ලෙස රැකියාවක් ලැබුණා. ඔහු සේවය කළ නැව ඒඩන්, බොම්බාය, කොළඹ හා සිංගප්පූරුව යන නගරවල නැංගුරම් දමද්දී, ඔහු මා වෙත ලිපි එවා තිබුණා. මං ඒවාට නැව් සමාගම බාරේ පිළිතුරුත් යැව්වා. මෙයට තාත්තා දැක්වූ අකමැත්ත නිසා, ඔහු මාව ඉගෙනගත් පාසලෙන් අස්කර, ඩෝචෙස්ටර්හි සවුත්ලන්ඩ්ස් කාන්තා විද්‍යාලයට ඇතුළු කළා. මගේ ඉගෙනීම අවසන් කළේ එහේදී. මේ වෙනකොට මගේ අම්මා මියගියා. ජෝන් එවූ ලිපි ලබා නොලැබී යාම නිසා ඒ සම්බන්ධය බිඳ වැටුණා.

ආපහු ලන්ඩන් නගරයට ඇවිත් අවුරුද්දකට කිට්ටු කාලයක් මං ගත කළේ ගෙදරමයි. ප්‍රංශ හා ඉතාලි භාෂා ඉගෙන ගැනීමට, ඒ කාලේ සිටම මගේ හිතේ ලොකු කැමැත්තක් තිබුණා. ඒ නිසා මම වෙස්ට්මින්ස්ටර්හි, රෝයල් ස්කූල් ඔෆ් ලැංවේජස් නම් ආයතනයට බැඳුණා. එහිදී මට එක්තරා තරුණයෙකු හඳුනාගන්න ලැබුණා. ඔහුගේ නම චෝල්ටර් කොඩ්රිංටන්. ඔහු ලන්ඩන් සරසවියේ ඉතිහාසය හා පුරා විද්‍යාව පිළිබඳ උපාධිධරයෙක්. යෝක් හි ආදිපාදවරියට ඔහුගේ දුර නෑකමකුත් තියෙනවා. විදේශ සිවිල් සේවයට බැඳීමේ අරමුණෙන්, පෙරදිග භාෂා ඉගෙන ගන්නයි, කොඩ්රිංටන් මහත්මයා ඒ පාසලට බැඳුණේ. ඔහු සමග මා ඇතිකරගත් පෙම් සබඳතාවයට මගේ තාත්තාගේ අනුමැතිය ලැබුණා. අපි බලාපොරොත්තු වුණේ මේ ජූනි මාසයේ විවාහවෙන්න. නමුත් තාත්තාගේ හදිසි මරණය නිසා ඒ කටයුතු කල් දාන්න අපට සිදුවුණා. මේ අතරේ ඔහුට රැකියාව සඳහා පෙරදිගට යන්න සිදුවුණා. ඒ නිසා අපේ විවාහය අපි ලබන පෙබරවාරි දක්වා කල්දැමිමා."

"කොඩ්රිංටන් මහත්මයා පෙරදිගට ගියේ එහි යම් තනතුරක් භාරගැනීමට ද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"නැහැ මහත්මයා" ඇය කිවාය. "ඔහු ගියේ මලයාවට. ඒ මාස දෙකක පුහුණු කාලයකට. ඒ යටත් විජිත භාර මහ ලේකම්වරයාගේ නියෝග මත. ලබන සැප්තැම්බර් වෙද්දී වොලී ආපහු ඒවි. මට

ඇතිවී තිබෙන ගැටලුවට ඔහු සම්බන්ධ වෙන්නෙ කොහොමද? ඒක මට හිතාගන්න අමාරුයි"

"මේ ගැටලුවට ඔහු කොහොමටවත් සම්බන්ධ ඇතියි කියා මා හිතන්නේ නෑ ඩයිසන් මෙනෙවිය" හෝම්ස් කීය. "ඊළඟට මං කැමතියි දැනගන්න ඔබේ පියාගේ තොරතුරු. ඔහුගේ මරණය හදිසි එකක්ද? ඔහුට සතුරන් සිටිනවාද?"

"මා දන්නා තරමින් තාත්තාට සතුරන් කවුරුවත් හිටියේ නැහැ." ඇය කිවාය. "පළාතේ පුණ්‍යායතන වලට ඔහු විශාල වශයෙන් මුදල් පරිත්‍යාග කළා. ඒ නිසාම ඔහුට පළාතේ වැදගත් තැනක් හිමිවී තිබුණා. මගේ තාත්තාට තිබුණු එකම දුර්වල කම, ඉතාම සුළු වරදක් හෝ අඩුපාඩුවක් දුටු වහාම නදින් කෝපයට පත්වීමයි.

ඔහුගේ මරණයට මාස පහ-හයකට කලින්, තාත්තා, සණ්ඩුවකට පැටළුණා. මං හිතන්නේ ඒකෙදි තාත්තාගේ නිසට පහරක් එල්ල වුණා. ඒ නිසා වෙන්නැති, පසුව තාත්තාගේ ස්වභාවය වෙනස් වුණා. ඔහු මානසික බිඳ වැටීමකට ලක්වී ඇති බවයි වෛද්‍යවරුන් කිව්වේ. ඒ කාලයේ ඔහු අධිකව මත්පැන් පානය කරන්න පටන්ගත්තා. ඒ වෙලාවලට දෙවේවේ අපට තේරුම් ගන්න බැරි දේවල්, ව්‍යාපාරය කරගෙන යන්න ගිහේ මල්ලි සිටි එක හොඳට ගියා. එම රෝගී තත්ත්වය නිසයි තාත්තා ඉක්මනින් මියගියේ"

"ඔබේ පියා විසින් කර්මාන්තශාලාවේ රැකියාවෙන්, අස්කර දැමූ පුද්ගලයන් ගැන ඔබ දන්නවාද?" හෝම්ස් ඇසීය. "ඒ නිසා තරහක් ඇතිකරගෙන සිටි අය ගැන?"

"ඒ ගැන නම් මං කිසිවක් දන්නෙ නෑ මහත්මයා. මගේ මල්ලි බර්ට්‍රම්ගෙන් විමසිය යුතුයි"

"දැනට මට දැනගන්න උවමනා එපමණයි." හෝම්ස් කීය. "කරුණාකර ඔබේ සහ ඔබේ සොහොයුරාගේ ලිපින මට දෙන්න"

"මොනවද හෝම්ස් ඔබට මේ ගැන හිතෙන්නෙ?" මා විමසුවේ ඇය වීදියට බසිනවාත් සමගම පිටත්වූ කුලීරියක හඬ ඇසුණු පසුවය.

"මට මොකුත්ම හිතාගන්න අමාරුයි වොට්සන්. මං හිතන්නේ අපට විකක් ඉවසන්න වෙනවා" මගේ මිත්‍රයා කීය.

මේ අතුරින් සති කීපයක්ම ගෙවී ගියේය. සතියක් පාසාම ඇය වෙත ලැබුණු ප්‍රහේලිකාවේ කැබලි, ඩයිසන් මෙනෙවිය අප වෙත එව්වාය. විසිත්ත කාමරයේ පැත්තකින් වූ කුඩා මේසයක් මත

හෝම්ස් එය සකස් කෙළේය. ඔහු වරින්වර එය පරීක්ෂා කරමින් කල්පනා කරන ආකාරයද මම දුටුවෙමි. පින්තූරය බොහෝ දුරට සම්පූර්ණ වෙමින් තිබියදී, එහි තවත් කැබැල්ලක් අප වෙත රැගෙන එන ලදී. මෙවර පැමිණියේ අපේ අනුග්‍රාහිකාවගේ සොහොයුරා වූ බර්ට්‍රම් ඩයිසන් මහතාය.

"හෝම්ස් මහත්මයා. මගේ අක්කාගේ හිතේ ඔබ ගැන ලොකු විශ්වාසයක් තියෙනවා. ඒ වුණාට මට නම් හිතෙන්නේ, මේක තවුරු හරි පිස්සෙකුගේ විහිළුවක් කියලයි. ඔළුව අවුල්කරගන්න තරම් දෙයක් මෙතැන තියෙනවා කියල මම නම් හිතන්නෙ නෑ. කොහොම වුණත් මේක මහ විකාර, ගැටලු සහගත අවුලක් බව මම පිළිගන්නවා"

"ඩයිසන් මහත්මයා" හෝම්ස් කීය. "අපි නොදන්නා පුද්ගලයෙක් තමයි, මේ කැබලි වලට කැපූ ඡායාරූප ඇය වෙත එවන්නේ. මේකට හේතුව මොකක් කියලද ඔබට හිතෙන්නේ? මොකක් හරි භයානක අනතුරක සේයාවක්ද?"

"මට නම් එහෙම දෙයක් හෙනෙන්නේ නෑ" බර්ට්‍රම් ඩයිසන් කීය.

"ඇයගෙ හිතේ යම්කිසි තැතිගැන්මක් ඇති වී තියෙනවා" හෝම්ස් කීය. "මටත් හිතෙනවා ඉය පිටුපස, මොකක් හරි විහිසුණු අරමුණක් තියෙනවදෝ කියලා. නමුත් ඒ බවක් මං ඇයට කිව්වෙ නෑ"

"හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබ ඔහොම කියන කොට මගේ හිතෙත් ලොකු භයක් ඇතිවෙනවා. ඉම් තරම් වෙලා මං හිතාගෙන හිටියේ මේක තවුරු හරි පිස්සෙකුගේ විහිළුවක් කියලයි"

"බාගවෙලාවට ඒක එහෙම වෙන්නත් පුළුවනි" මගේ මිත්‍රයා කීය. "ඒ වුණත් තමන්ගේ නම සඳහන් සොහොන් කොතක ඡායාරූපයක් එව්වාම, ඒක කෙනෙකුගේ ඔළුව අවුල් කරන දෙයක් නොවෙයි ද? ඒක එවන්නෙත් මහ පුදුමාකාර පිළිවෙළකට!"

"ඒක නේන්නං"

"හ හා!" හෝම්ස් කීවේ ඩයිසන් ගෙන ආ ලෑලි කැබැල්ල ප්‍රහේලිකාවේ සකස් කරමිනි. "මට හිතෙන හැටියට..... ඡායාරූපය සම්පූර්ණ කරන්න අපට අවශ්‍ය තවත් කැබලි දෙකක් පමණයි. බලන්න මේ දිහා!"

"ඇයි දෙයියනේ..... මෙක අලංකාර දර්ශනයක් නේ" ඩයිසන් කීය. "ගම්බද පළාතක අලංකාර දෙවිමැදුරක් හා එය වටා භූමිය. වික්ටෝරියා තියූ හැටියට මං හිතුවේ, මොකක් හරි භයානක හැඟීම් මතු කරන චිත්‍රයක් තියලයි"

"අලංකාර දර්ශනයක් ඔවට ඔබ කියූ කරුණ ඇත්ත තමයි" හෝම්ස් කීය. "ඒ වුණත් මෙන්න මේ තැන් වලට වැටෙන කොටස් අපට තවමත් ලැබිල නැහැනේ. ඒ ළඟම ඇති ප්‍රදේශය හොඳින් බලන්න. සොහොන්කොතට ඉහළින් මොනව හරි ඔබට පෙනෙනවාද?"

"ඔව්" ඩයිසන් කීය. "සොහොන්කොත මත තබාගෙන ඉන්නා කාගෙ හරි දෑත් මට පෙනෙනවා. ඔහු හැඳ සිටින ඇඳුම..... මං හිතන්නේ කබායක්."

"සොහොන්කොත පිටපසින් එය බදාගෙන ඉන්නේ කවුරු හරි පිරිමියෙක්" හෝම්ස් කීය. "ප්‍රහේලිකාවේ ඉතිරි කැබලි දෙක ලැබෙද්දී අපට පුළුවන්වේවි ඔහුව පැහැදිලිව දකින්න"

"ඒ වුණත් කවුද ඒ මිනිහා?" ඩයිසන් විමසීය.

"ඊක නම් මටත් කියන්න බෑ මහත්මයා" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේය. "ඒ කෑලි අන්තිමටම එවන්න ඔහු තීරණය කරන්න ඇති, හොඳට හිතාමතාම. ඒ, පුද්ගලයා කවුද කියා හඳුනාගැනීම අන්තිම මොහොත දක්වා පමා කිරීමේ අරමුණෙන්."

"නමුත් මොන අරමුණකින්ද ඔහු හෝ ඇය මේ වගේ නින්දිත වැඩක් කරන්නේ?" අමුත්තා විමසුවේ කෝපයට පත් හඬෙනි.

"ඩයිසන් මහත්මයා. මේ ගැටලුව විසඳා ගැනීමට මට තවත් තොරතුරු රාශියක් උවමනා වෙනවා. සඳමුවෙන්ම මං දැනගන්න කැමතියි, ඔබේ සොයුරිය සමග පෙම් සබඳතාවක් ඇතිකරගෙන හිටි පුද්ගලයා ගැන — නැව් සමාගමට බැඳුණු ජෝන් ඔස්බෝන් ගැන. ඔබ මොනවද ඔහු ගැන දන්නේ?"

"ඔහු කිසි වැඩකට නැති මිනිහෙක් හෝම්ස් මහත්මයා" ඩයිසන් කීය. "ඔහු කඩවසම් කෙනෙකු බව ඇත්තයි. නමුත් බොහොම දුප්පත් පවුලක ඉපදී, කිසිම උගත්කමක් නොලැබූ කෙනෙක්. මලල ක්‍රීඩා හා පිහිනුම් තරඟවලදී ඔහු දක්නට පෙන්වා තිබුණා. ඔහුගේ අක්කාගෙ හිත ඔහු වෙත ඇදී යන්න ඊකත් හේතුවක් වෙන්න ඇති. එවැනි කෙනෙක් පවුලට සම්බන්ධ කරගන්න මගේ තාත්තා කැමැතිවුණේ නැහැ. මගේ සොයුරිය ඩෙවොන්ෂයර්හි පාසලකට

යැවුණේත් ඒ නිසයි. ඒ බව නොදැන දවසක් ජෝන් ඔස්බෝන් ඇය හමුවෙන්න අපේ නිවසට ආවා. ඔහු වික්ටෝරියා ගැන විමසුවාම, එයින් තදින් කෝපවුණු තාත්තා ඔස්බෝන්ට හොඳටම බැණ වැදී එළවා දැම්මා. මං හිතුවා තාත්තා, ඔස්බෝන්ට පහරදේවි කියලා. තාත්තාගේ සාමාන්‍ය ස්වභාවය ඒකයි. නමුත් එහෙම කළා නම් ප්‍රශ්නය දුරදිග යනවා. ඔස්බෝන් ශක්තිමත් තරුණයෙකු වුණත්, තාත්තා කළ නින්දා අපහාස, නිශ්ශබ්දව විඳ දරා ගත්තා. ඊට පස්සේ ඔහුගෙන් ප්‍රශ්නයක් ඇතිවුණේ නැහැ."

"මේ ගැටලුව ඡායාරූප සම්බන්ධ ගැටලුවක් බව ඔබට පෙනෙනවා ඇති." හෝම්ස් කීය. "ඔස්බෝන්ගේ ඡායාරූපයක් මට අවශ්‍යයි. ඇත්තෙන්ම එය විමසිය යුත්තේ ඔබේ සොයුරියගෙන්."

"මං හිතන්නේ ඇය ළඟ ඇති. ඔබ එය ඉල්ලූ බව මං ඇයට දැනුම් දෙන්නම්"

"මිළඟට මට දැනගන්න උවමනායි, ඔබේ පවුල සමග අමනාප වුණු අය ගැන" හෝම්ස් කීය. "විශේෂයෙන්ම ඔබේ ආයතනයේ කලක් සේවය කොට රැකියාවෙන් ඉවත් කළ අය?"

"ඒ විස්තර අඩංගු ලේඛනයක් අප ළඟ තියෙනවා. ඒ තොරතුරු ඔබට ලබා දෙන්න කියල, මං මගේ ප්‍රධාන ලිපිකරුවාට කියන්නම්. ඔබට අවශ්‍ය නම් ඔවුන්ගේ ඡායාරූපත් ඔබට ලබාදෙන්න හැකි වේවි."

"ඒව ඉතාමත් ප්‍රයෝජනවත් වේවි ඩයිසන් මහත්මයා"

"හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබ හිතන්නේ මේ ඡායාරූපයේ ඉන්නේ ඒක එවන පුද්ගලයා කියලද?"

"අපට එකපාරටම එහෙම නිගමනයකට එන්න අමාරුයි" හෝම්ස් කීය. "නමුත් ඔහුගේ එයට යම් සම්බන්ධයක් තියෙන්න පුළුවනි. ඔහුගේ මුහුණ තමා වැදගත් වෙන්නේ"

ඩයිසන් තරුණයා කැලඹීමට පත්ව සිටි බැව් අපි දුටුවෙමු.

"මේ ඡායාරූපය පරීක්ෂා කරල ඒ ගැන ඔබේ අදහස කියන්න" හෝම්ස් තරුණයාගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. "මේ ඔබ කලින් දැක ඇති හෝ හුරුපුරුදු ස්ථානයක්ද?"

"මෙහෙම තැනක් මීට පෙර දැකපු බවක් මට මතක නෑ" තරුණයා කීය. "මේ ගම්බද පළාතක දෙව්මැදුරක් සමීපයේ සොහොන් බිමක් නේද? ඡායාරූපයේ වම් පැත්තෙන් දෙව්මැදුරේ

කොටසකුත් පෙනෙනවා. දකුණු පැත්තේ පිදුරු සෙවලි කළ මඩුවක් හා නිවාස කිහිපයක් ඇතින් පෙනෙනවා."

ඊට අමතරව යමක් කීමට තරුණයා අපොහොසත් විය. ඡායාරූපය අතට ගෙන කාචයෙන් ද එය පරීක්ෂා කළ හෝම්ස් කතාව ඇරඹුවේය.

"මෙහි තිබෙන සොහොන් කොත් සමහරක් ඉතාම පැරණි ඒවා" හෝම්ස් කීය. "ඔබට පෙනෙනවා ඇති ඒවා, ඉතාම විශාල ලෙස ඉදිකර ඇති බව. ඉදිරි පරම්පරාවල අයටත් මහ පොළොවෙන් හතර රියනක් උවමනා බව, ඒ කාලෙ අයට මතක්වෙන්න නැහැ. මෑත කාලයේ සොහොන් කොත්, ප්‍රමාණයෙන් ඉතාම කුඩා ඒවා බව ඔබ දැකලා ඇති.

මිළඟට සොහොන් පිටියේ හුගක් උසට, තණකොළ සහ වල් පැළෑටි වැවී තිබෙනවා. ඒකෙන් අපට තීරණය කරන්න පුළුවන් මොකක්ද? මේක මහජනයාගේ වැඩි අවධානයක් නොලබන, දුප්පත් දෙව්මැදුරක සොහොන් පිටියක් බව. කොහොම වුණත් ඡායාරූපය ගැනීමට පෙර 'ඩයිසන්' නම් ඇති සොහොන ඉදිරියේ උසට තිබූ තණකොළ සියල්ල කපා දමලා. ඒකට යොදාගත් ආයුධය ඔබට පෙනෙනවා ඇති. දෙව්මැදුරේ බිත්තියට හේත්තු කර තිබෙන්නේ ඒ විසිකැත්ත. එහිත් යම් යම් විශේෂ සලකුණු දකින්න පුළුවනි. දැනට නම් ඡායාරූපයෙන් හොයාගන්න පුළුවන් එම තොරතුරු පමණයි."

"හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබ මොනවද මිළඟට කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ?" ඩයිසන් විමසුවේ අසුනෙන් නැගිටිමිනි.

"මගේ අරමුණ මේ දෙව්මැදුර සහ සොහොන්පිටිය සොයා ගැනීම"

ඩයිසන් සහ මම දෙදෙනාම මවිතයට පත්ව හෝම්ස් දෙස බැලීමු.

"දෙයියෝ සාක්ෂි හෝම්ස්!" මට කියැවිණි. "මේ එංගලන්තයේ දෙව්මැදුරු සොහොන්පිටි දස දහස් ගණනක් ඇති. ඔබ කොහොමද මේක හොයාගත්තේ?"

"ඒක බොහොම හෙමින් සීරුවේ කල්පනා කර නිගමනය කළ යුතු දෙයක් වොට්සන්."

ඩයිසන් අපෙන් සමුගෙන පිටවී ගිය පසු මගේ මිත්‍රයා කතාබහ යළි ඇරඹුවේය.

"අර තරුණයා නිවැරදිව කිව්වා වගේ, මේක බොහොම ගම්බද පළාතක දෙව්මැඳුරක් බවට සැකයක් නෑ. එතකොට මේ රටේ තිබෙන දෙව්මැඳුරු වලින් බාගයක් අපට අත්අරින්න පුළුවනි. ඊළඟට බලන්න වොට්සන්, මේ දෙව්මැඳුරේ ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය දිහා. මේකෙ ප්‍රධාන කුලුනේ විශේෂත්වයක් ඔබ දුටුවද?"

"ඒකෙ තියෙන්නේ රවුම් හැඩයක් බව මං දුටුවා"

"විශිෂ්ටයි. ඊළඟට එය නිර්මාණය කිරීමට යොදාගත් අමුද්‍රව්‍ය? කුලුන සිමෙන්තියෙන් කපරාරු කර නැහැ"

මම කල්පනාකර බැලීමි. එහෙත් කිසිවක් මගේ සිහියට නොනැගිණ.

"කපරාරු නොකිරීමෙන් පැහැදිලියි, මේක ඉතාමත් පැරණි දෙව්මැඳුරක් බව." හෝම්ස් කීය, "එය ඉදිකිරීමට යොදාගෙන තියෙන්නේ, ගඩොල්වත් කළුගල්වත් නොවෙයි. ගෝලාකාර හෝ ඕවාල හැඩැති 'ෆ්ලින්ට්' වර්ගයේ පාෂාණ. බැලූ බැල්මට ස්වල්ප වශයෙන් විනිවිද පෙනෙන, අළු පැහැති බවක් ෆ්ලින්ට් ගල්වල තියෙනවා. පුරාණයේ මේ ආකාරයට දෙව්මැඳුරු හා ගෙවල් ඉදිකළේ, මේ රටේ එක් පළාතක පමණයි. ඒ කොහේද වොට්සන්?"

"නෝෆෝක්! ඊස්ට් ඇංග්ලියා!!" මට කෑගැසිණ. "දැන් මට මතකයි. වරක් අපි නෝෆෝක් ගි නිවාඩුවක් ගතකරන්න ගිය වෙලාවෙ එහි දෙව්මැඳුරු වල ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය ගැන ඔබේ හිත ඇදී ගියා. ඔබ ඊට අවධානය යොමු කළ බව මට දැන් මතකයි."

"අන්න හරි" හෝම්ස් කීය, "ඔබේ මතකය ඉතාම හොඳයි මිත්‍රයා. මේ වගේ කුලුනු ඊස්ට් ඇංග්ලියාව පුරාම දකින්න ලැබෙනවා; වැඩිවශයෙන් නෝෆෝක් වලත් සුළු වශයෙන් සෆෝක් වලත් තිබෙනවා. ඒකනේ මවුන් නෝෆෝක් වලට 'දෙව්මැඳුරු ඉදිකරන්නන්ගේ ප්‍රාන්තය' කියල කිව්වෙ"

"විශිෂ්ටයි හෝම්ස්. නමුත් නෝෆෝක් වල දෙව්මැඳුරු දහස් ගණනක් ඇති?"

"මගේ මතකය නිවැරදි නම් ඔය පළාතේ දෙව්මැඳුරු හයසීයක් පමණ තියෙනවා. එයිනුත් ෆ්ලින්ට් ගල් යොදා ඇති, කුලුන රවුම් ඒවා ගණන, තවත් අඩුවෙවි." හෝම්ස් කීය.

"කොහොම වුණත් මේ නැන හරියටම සොයාගන්න අපිට මාස ගණනක් ගතවේවි තේද?" මම ඇසීමි. "නමුත් අපට තව ඉතිරිවෙලා තියෙන්නේ සති දෙකයි. ඔබ කියන විදියට ඩයිසන් මෙනෙවියට චිත්‍රයේ ඉතිරි කොටස් දෙක ලැබුණාම තමා, අවදානම් ඉරණම ඇය ඉදිරියට එන්නේ"

"මං එහෙමම කිව්වෙ නෑ වොට්සන්. අවදානමක් තිබෙන්න ඉඩ තියෙනවා කියලයි මං කිව්වේ" හෝම්ස් කීය. "කොහොම නමුත් අපේ කටයුත්තට ගතවෙන කාලය තවත් අඩුකර ගත හැකියි. ඔබ දැන් බැහැරක යනවාද?"

"මට කැපැල්ලලට යන්න උවමනායි" මම කීවෙමි. "ඔබට අවශ්‍ය යමක් තියෙනවා නම්, එන ගමනේ අරගෙන එන්නත් පුළුවනි."

"මට දුම්කොළ අවුන්ස හතරක් පමණ උවමනායි. බැරිවිලා දන්නවා මට උවමනා වර්ගය. ඊළඟට පියර්ස් ඇන්ඩ් පෝල් පොත්හලෙන් අරගෙන එන්න, නෝමෝක් සහ සලෝක්හි අගලේ සිතියමක්."

දෙදිනක් යනතුරුම මගේ මිත්‍රයා කාලය ගතකළේ, සිතියම් සහ එක් විශේෂ පොතක් ගැඹුරින්ම අධ්‍යයනය කරමිනි. ඒ ජෝප් බෝ සහ සැමුවෙල් ලැංඩන් නම් දේවගැතිතුමන් සැකසූ "එංගලන්තයේ හා ස්කොට්ලන්තයේ පෞරාණික දෙවිමැඳුරු" නම් කෝෂ ග්‍රන්ථයයි. ඡායාරූප රැසක් තිබූ එම පොත ප්‍රහේලිකාවට ළං කරගෙන, හෝම්ස් පැය ගණනාවක් ගත කළේය.

"දැන් ඉතින් අපි නෝෆෝක් බලා යාමට පිටත්විය යුතුයි" මගේ මිත්‍රයා කීවේ එක් දිනක රාත්‍රියේය.

"යන්න ඕන තැන ඔබ හඳුනාගත්තද?" මා විමසුවේ කෝෂග්‍රන්ථය පෙත්වමිනි.

"සෑම දෙවිමැඳුරකම ඡායාරූප ඒකෙ නැහැ" හෝම්ස් කීය. "සෑම එකකම විස්තර තිබුණත්, ඡායාරූප තියෙන්නේ වැදගත් ඒවා වල පමණයි. ඒ වුණත් සොයා බැලිය යුතු තැන් රාශියක්ම මං සලකුණු කරගත්තා. ලැංඩන් දේවගැතිතුමා කියනවා නෝෆෝක් ප්‍රදේශයේ රවුම් කුලුනු ඇති දෙවිමැඳුරු ගැන. ඔහු කියනවා ෆ්ලින්ට් පාෂාණයෙන් සැක්සන්වරු හැදූ දෙවිමැඳුරු 120කට කිට්ටු ප්‍රමාණයක් තියෙනවාලු."

ඩයිසන් මෙනෙවියට ලැබුණු ප්‍රහේලිකාවේ අඩංගු ඡායාරූපයේ සතුටුදායක පිටපත් දෙකක් සාදා ගැනීමට මගේ මිත්‍රයා සමත් වී

තිබිණ. ඒ ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලිසියේ ඡායාරූප අංශයේ උපකාරයෙනි.

අපි හෝන්ෆ්ලීට් බලා පිටත්වී ගියෙමු. තානායම් හා හෝටල් වල ලැගුම් ගනිමින් එම ප්‍රදේශ පිරා බැලුවෙමු. අපේ ඡායාරූප ප්‍රදේශවාසීනට හා පූජකවරුනට පෙන්වමින් විමසා බැලුවෙමු. හෝම්ස් සාදාගෙන තිබූ නාමාවලියේ නම් එකින් එක කපාහැරිණි. දින හයක් ගතවී ගියද, සතුටුදායක කිසිවක් අසන්නට හෝ දකින්නට නොලැබිණ. එබැවින් එදා උදේම අපි ආපහු ලන්ඩනය බලාඒමට තීරණය කළෙමු.

"මේ සතියේ ලැබෙන ඡායාරූප කොටසෙන්, තවත් මොනවා හරි සොයාගන්න හැකිවුණොත්, තවත් වාරයක් මෙහේ එන්න වෙනවා" හෝම්ස් කීවේ දුම්රිය අසුනේ හිඳගෙන පයිප්පය දල්වා ගනිමිනි.

"හෝම්ස් ඔබට හොඳටම විශ්වාසද, ඔය දෙව්මැඳුරයි සොහොන්බිමයි හොයා ගැනීමෙන්, මේ ගැටලුව විසඳාගන්න පුළුවන් කියලා?" මම ඇසීමි.

"වෙන කිසිම හේතුවක් නැහැ. ඒ නිසා ලැබී තිබෙන එක ගැන ගැඹුරටම සොයා බැලීමයි අපට තිබෙන එකම විකල්පය" මගේ මිත්‍රයා කීය.

* * *

අප නොසිටි දිනයක රෙබෙකා ඩයිසන් මෙනෙවිය හෝම්ස් හමුවීමට පැමිණි බැව් හඩ්සන් මහත්මිය කීවාය. තමා වෙත ලැබුණු ප්‍රහේලිකාවේ තවත් කොටසක් හා ඒවා එතීමට යොදාගත් පුවත්පත් ද ඇය ගෙනැවිත් තිබිණි. අලුතෙන් ලැබුණු කොටස ජීග්සෝ ප්‍රහේලිකාවට එකතුකිරීමට හෝම්ස් වහා පියවර ගත්තේය.

"හරි" හෝම්ස් කීය. "තවත් එක කෑබැල්ලයි අඩු. මේ සොහොන් කොත අසල නැගිට ඉන්නේ පිරිමියෙක් බව පැහැදිලියි. නමුත් ඔහුගේ මුහුණ මෙකැන නැහැ. එය ඇත්තේ ඇයට ලැබෙන අන්තිම කොටසේ"

මිළඟට ඔහු ඇය ගෙනැවිත් තිබූ පුවත්පත් පිටු පරීක්ෂා කළේය. ඔහු ඒ ගැන මා සමග කීවේ රාත්‍රී ආහාරයට ද පසුවය. "ඒ වල කිසි වැදගත්කමක් නෑ වොට්සන්. ඩේලි මේල්, ඩේලි ගැසට්, මෝනිං

ක්‍රොනිකල්, සන්ඩේ එක්ස්ප්‍රස් ආදී පුවත්පත් වල පිටු. බොහෝ දෙනෙකු කියවීමෙන් ඒවා ඉරී පොඩිවී තිබුණා. නාගරික කියවීම් කාලාවක් අසල කසළ බඳුනකින් මෙවැනි පත්තර පිටු ඔනෑතරම් හොයාගන්න පුළුවනි."

"එහෙම නම් අපි තවමත් එතැනමයි?"

"ප්‍රහේලිකා කැබැල්ලේ මං එක්තරා විශේෂත්වයක් දුටුවා" හෝම්ස් කීය. "මෙක නිර්මාණය කරන පුද්ගලයා, "ෆ්‍රෙටසෝ" කියනෙන් තුනී ලෑලි කැපීමට හොඳ පළපුරුද්දක් ඇති කෙනෙක්..... බොහෝවිට වෘත්තීය වඩුවෙක්. ඇයි මං එහෙම කියන්නේ?

තමන් ලෑල්ල කැපිය යුතු ඉර ඔහු 4B වර්ගයේ පැන්සලකින්, ඡායාරූපය නොමැති පැත්තේ ඇඳගෙන තියෙනවා. ඒක සරල රේඛාවක් නොවෙයි; විචිත්‍ර අතට හැරුණු වක්‍රවීම් රාශියක් ඇති රේඛාවක්. විදුලි බලයෙන් ක්‍රියාකරන කියත්තලය ඉතාම සිහින් එකක්. ඒක ඉහළ පහළ යන්නේ අධික වේගයකින්. ඔහු ඉතාම නිවැරදිව පැන්සල් ඉර මතම කැපීම සිදු කර තියෙනවා. වැරැදීමක් සිදුවී ඇත්තේ බොහොමන්ම කලාතුරකින්."

අපි ඩයිසන් මෙනෙවිය හමුවීම සඳහා පසුවදා උදයේ ඩල්විච් වෙත පිටත්ව ගියෙමු.

"ඔබ දකින්න ලැබෙන එක මට ලොකු සැනසීමක් හෝම්ස් මහත්මයා" ඇය කීවේ අප සාදරයෙන් පිළිගනිමිනි. "අලුතෙන් යමක් හොයාගැනීමට ඔබට හැකිවුණා ද?"

"අප නෝෆෝක් වෙත ගිය ගමනින් නම්, එතරම් සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලැබුවා කියන්න බැහැ" හෝම්ස් කීය. "ඒත් ඔබට පෙම්කළ ජෝන් ඔස්බෝන් ගැන තොරතුරු ස්වල්පයක් හොයාගන්න මට හැකිවුණා"

"මොනවා?" කී ඇගේ මුහුණ රතුවීය.

"ඔහු දක්ෂ පිහිනුම්කරුවෙකු නිසා තොරතුරු හොයාගැනීම පහසුවුණා" හෝම්ස් කීය. "නැව් සමාගමෙන් ඉවත්වෙලා මාස හයකට කලින් ඔහු විවාහවෙලා. ඒ ඔහු පිහිනීම පුහුණුකරුවෙකු ලෙස සිටි ක්‍රීඩා සමාජයක පිහිනීම පුහුණුකාරියක සමග. සැන්ඩ්‍රිංහැම් හි පාසලක පිහිනීම උපදේශකයන් ලෙස, ඔස්බෝන් යුවළට පත්වීම් ලැබිල තියෙනවා. ඉන්පසු ඔවුන් ආ ගිය අතක් මට හොයාගන්න බැරිවුණා".

"ඒ වුණත් ජෝන් මේ වගේ දෙයක් කරාවි කියල. මං කොහොමටවත් හිතන්නෙ නෑ" ඩයිසන් මෙනෙවිය කිවාය.

"ඔහුගේ හිතේ ඔබ සමග තරහක් නැති බව ඇත්තයි." හෝම්ස් කීය. "නමුත් ඔහු ඔබේ දියා සමග ඇතිකරගත් අමනාපය නිසා..... ඔහු හිතන්නේ කොහොමද කියන්න අපි දන්නෙ නෑ"

"නමුත් ජෝන් එහෙම කෙනෙක් නෙමෙයි. මට ඒක හොඳටම විශ්වාසයි" ඇය කිවාය.

සැන්ඩ්‍රිංහැම් පිහිටියේද නෝෆෝක් ප්‍රාන්තයේ බැව් ආපසු එද්දී මට සිහිවිය.

"හෝම්ස් ඔබට හිතෙන්නේ නැද්ද, මේක කෘතිමව නිර්මාණය කළ ඡායාරූපයක් කියා?" මා විමසුවේ කුලීරියේ එන අතරදීය.

"කෘතිමව? ඒ කොහොමද?"

"ඒක ඒ තරම් අමාරු කටයුත්තක් කියල මං හිතන්නෙ නෑ" මම කීවෙමි. "කඩදාසියක 'මරබෙකා ඩයිසන්' ආදිය ලියල දැනටත් තිබෙන සොහොන් කොත්ත නාම වලකය උඩින් අලවනවා. කඩදාසියට දිය සායම ආලේප කිරීමෙන් පැරණි පෙනුමක් ගන්න පුළුවනි. ඊට පස්සේ එය ඡායාරූප ගතකරලා, අර කඩදාසි කැබැල්ල ඉවත් කර දමනවා."

"හැබැමයි වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ අතිශය සතුටට පත්වය. "මෙවැනි දෙයක් කෙනෙකුට කරන්න බැරිකමක් නැහැ. ඒක මට හිතමට වත් කල්පනා වුණේ නැහැ.

ඒක නෙමෙයි වොට්සන්. ඊයෙ රාත්‍රි ඔය ප්‍රහේලිකාව දිහා බලාගෙන කල්පනා කරන කොට, මට තවත් දේවල් කල්පනා වුණා. ඔබට මතක තේද ඡායාරූපයේ තැත්තක තිබුණු සෙවිලි කළ මඩුව? ගම්බද ගෙවල් හෝ මෙවැනි මඩු සෙවිලි කරන්න හැමවිටම යොදාගත්තේ, ඒ පළාතේ සුලභ, නැත්නම් ලාභයට ගත හැකි ද්‍රව්‍ය. එක්කෝ පිදුරු, නැත්නම් වියාගත් පාම් අතු, නැත්නම් මඩවගුරු ආශ්‍රිතව වැවෙන, ෆ්‍රැග්මයිට් වර්ගයේ බටපඳුරු වල අතු. මෙතැන යොදාගෙන තිබෙන්නේ පිදුරු වත් පාම්අතු වත් නෙමෙයි, බටඅතු. පසුගිය කාලයේ අපි නෝෆෝක් වල කළ සංචාරයේදී අපට මඩවගුරු හා පහත් බිම් දකින්න ලැබුණා. එහෙම නම් අපට උවමනා නැන හොයන කොට, ඒ කාරණයත් ප්‍රයෝජනවත් වේවි. අපි වහාම-හෙට නැත්නම් අනිද්දා. නෝෆෝක් වෙත පිටත්වී යායුතුයි. අපට ඒ හැටි කාලයක්

ඉතිරිවෙලා නෑ. ලබන සතියට ඔබ මොනවා හරි වැඩකටයුතු යොදාගෙන නැහැ නේද?"

"කණගාටුයි හෝම්ස්. මට එන්න හැටියක් නෑ" මම කීවෙමි.

"ඒ ඇයි?"

"එච්. එම්. එස් නයිටිංගේල් නොකාව පෙරේදා රාත්‍රී. ලන්ඩන් වරායේ නැංගුරම් ඇමුවලදී. ඒකෙ රාජකාරි සඳහා මා යායුතුයි"

"ආ..... ඒකත් එහෙමද? අමතර මුදලක් උපයාගන්න ඔබට තියෙන ඒ අවස්ථාව, අහිමි කරන්න මං කැමති නෑ" හෝම්ස් කීය.

මෙවර 'නයිටිංගේල්' නොකාව යොදාගෙන ලන්ඩනය වෙත රැගෙන විත් තිබුණේ, නැගෙනහිර ඉන්දීය සිරගෙවල්වල රඳවා සිට නිදහස් කෙරෙන බ්‍රිතාන්‍ය සිරකරුවන්ය. ඔවුන් සමාජයට මුදා හැරීමට පෙර, ඔවුන් වෛද්‍ය පරීක්ෂණවලට ලක්කොට නිරෝගී අය වෙන්කිරීම සිදුවේ. සර්ම කලාපික දේශගුණ යටතේ ලෙඩරෝග වලට ගොදුරු වී ඇති අය හඳුනාගැනීමත්, ඔවුන් සුදුසු වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර වලට යොමුකිරීමත් මෙම පරීක්ෂණවලදී සිදුවේ.

"..... කමක් නෑ වොට්සන්. මෙදා පාර මං තනියම යන්නම්. මෙක හරි ඒකාකාරී කටයුත්තක්. ඒ වුණත් වෙන කරන්න දෙයක් නෑ" මගේ මිත්‍රයා කීය.

වෛද්‍ය පරීක්ෂණ පැවැත්වුණේ කිංස්ක්‍රොස් රෝහලේදීය. මේ සඳහා ඉදිරිපත් වූ වෛද්‍යවරුනට රජයෙන් විශාල මුදලක් ගෙවන ලදී. එබැවින් මම ද ඊට කැමැත්තෙන් ඉදිරිපත් වූයෙමි. රෝහලේ නිවාසයක රැඳී සිටිමින්, දින පහක් මම ඒ කටයුත්තේ යෙදුණෙමි. ඉන්පසු එක් සැන්දෑයාමයක මම ආපසු බේකර් වීදියේ නිවහන වෙත පැමිණියෙමි. නෝල්ලෝක් ගිය හර්ලොක් හෝම්ස් ආපසු පැමිණ සිටිනු දැක, මම අපමණ ප්‍රීතියට පත්වුණෙමි.

"ඔබ දැකීමත් සතුටක් හෝම්ස්. කොහොමද ගිය කටයුතු සාර්ථකද?"

"මං ආපහු ඇවිත් තවමත් තුන්පැයක් ගතවුණේ නෑ වොට්සන්. යම් යම් කාරණා හොයාගැනීමට නම් මට හැකිවුණා. ඒ වුණත් ඒවා මේ ගැටලුව විසඳාගන්න ප්‍රයෝජනවත් වේවිද කියන එක ගැන නම් මට සහතික වෙන්න බෑ.

ප්‍රහේලිකාවේ අවසන් කැබැල්ල ලැබීමට නියමිත මේ සතියේ. දැනටමත් දින කිහිපයක් ගතවී අවසන්. මං හිතුවා අපි නැති අතරේ, ඩයිසන් මෙනෙවිය මෙහේ එන්න ඇති කියලා. නමුත් ඇය ඇවිත්

නැහැ. ඇගේ පණිවිඩකරුවෙකු වත් නොපැමිණි බවයි හඩිසන් මහත්මිය කියන්නේ. අපි වහාම යා යුතුයි ඩල්විච් වෙත!"

දැඩි ලෙස විඩාපත්ව සිටි මා ආපසු පැමිණියේ, දින කිහිපයක් විවේක ගැනීමේ අරමුණෙනි. එහෙත් ඊට ඉඩක් නොමැති බැව් මට පෙනී ගියේය. මගේ මිත්‍රයා සිටියේ සිතේ කැලඹීමෙනි. ඒ නිසා ඔහු කළ කැඳවීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට මට හැකියාවක් නොතිබිණි.

"අන්තිම ලැලි කැබැල්ල ගෙනැත් දොරේ කවුළුවෙන් දමද්දී අපි ඔහු අල්ලා ගනියුතුයි" හෝම්ස් කීවේ අප ඩල්විච් බලා යමින් සිටියදීය.

"ඒකට රාත්‍රිය පුරා අපි එතැන ඉංගිලා බලාගෙන ඉන්න වෙනවා?" මම ඇසීමි.

"ඇත්තෙන්ම ඔව්" කී මගේ මිත්‍රයා කල්පනා කරමින් පයිප්පයෙන් දුම් පිටකළේය. ඒ මිස තමන් ඒ කටයුත්ත කිරීමට බලාපොරොත්තු වෙන ආකාරය ඔහු මට පහදා දුන්නේ නැත.

රෙබෙකා ඩයිසන් මෙනෙවිය නිරුපද්‍රිතව නිවසේ සිටිනු දැක අපි අපමණ සතුටට පත්විමු.

"මොනවා හරි සිදුවීම වලට ඔබ අලුතෙන් මුහුණ දුන්නද?" හෝම්ස් විමසීය.

"මොකුත්ම නැහැ මහත්මයා" ඇය කීවාය. "මට උදව්කරන්න ඔබ ආ ඒක මට ලොකු සැනසීමක්"

"ඔබට රාත්‍රි කාලයේ නවාතැන් ගත හැකි තැනක් මේ අවට තියෙනවාද?" හෝම්ස් ඇසීය.

"ඇයි ඔබ එහෙම ඇහුවේ?"

"අද සිට සතියක් යනතුරු සෑම රාත්‍රියකම, දොස්තර වොට්සන් සහ මම මේ ගෙදර රැඳී ඉන්නවා." හෝම්ස් කීය. "ඔබට පෞද්ගලිකව මොකක් හරි අවදානමක් තියෙනවද කියන කරුණ, මට තවමත් හරියටම කියන්න බැහැ."

"මට පුළුවනි මගේ මල්ලී බර්ටිගේ නිවසේ නවාතැන් ගන්න"

"එපා!" හෝම්ස් කීය. "ඒ සඳහා වෙනත් තැනක් තෝරාගන්න. අපට මුහුණදෙන්න වෙන මිනිහා, කොයිතරම් දරුණු කෙනෙක්ද කියන එක අපි තවම දන්නෙ නෑ. කවුද දන්නෙ, සමහරවිට ඔබේ සොහොයුරාගෙ ජීවිතෙත් අවදානමේද නැද්ද කියල?"

"දෙයියෝ සාක්ෂි හෝම්ස් මහත්මයා!" ඩයිසන් මෙනෙවියට කැගැසිණ. "අපේ පස්සෙන් එළවන මේ අපරාධකාරයා කවුද? ඇයි

ඔහු මේ විදියට අපේ පස්සෙන් එන්නේ? අපි මොන වැරැද්දක් කළාවද?"

"වැඩි දවසක් යන්න කලින්, මේ හැම දෙයක්ම පැහැදිලි වේවි. ඔබට රාත්‍රියට නවාතැන් ගන්න තැනක්....."

"මට පුළුවනි මගේ මිතුරිය පෙනී ක්ලින්ටන්ගේ ගෙදර නවතින්න. ඇය ඉන්නේ රැජින වීථියේ"

"බොහොම හොඳයි" හෝම්ස් කීය. "හැකි වහාම මෙහෙන් පිටවී යන්න. ඔබේ ඇඳුම් පැළඳුම් සහ අනික් අවශ්‍ය දේවල් සූදානම් කරගන්න. මගෙන් පණිවුඩයක් ලැබෙන තුරු ඔබ එහි රැඳී සිටිය යුතුයි. අපි දෙන්නා මෙහේ නවාතැන් ගත්තා බවත්, ඒක රහසක් ලෙස රැකගත යුතු බවත්, ඔබේ සේවක මණ්ඩලයට දැනුම් දෙන්න"

"හෝම්ස් මහත්මයා, මොකක්ද ඔබ කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ?"

"දොස්තර වොට්සන් සහ මම, ඇඳිරි වැටුණු වෙලාවෙ සිට මේ ගෙදරට වෙලා බොහොම සෝදිසියෙන් ඉන්නවා. මෙම ප්‍රහේලිකාව ගෙට එන්නෙ රාත්‍රී කාලයේදි, ගෙදර කවුරුත් නින්දට ගියාට පස්සෙ. ඒ වෙලාව ළං වෙන කොට මං ඉන්නෙ ඉදිරි දොරටුව පිටුපසින් ගේ ඇතුළෙ. දොස්තර වොට්සන් ඉන්නෙ ගෙදරින් එළියෙ හැංගිලා"

හෝම්ස්ගේ සැලැස්ම ගැන මේ මට අහන්නට ලැබුණු පළමු අවස්ථාවයි. තමා එම කටයුත්ත කිරීමට බලාපොරොත්තු වන ආකාරය මගේ මිත්‍රයා ඩයිසන් මෙනෙවියට විස්තර කළේය.

"දොර වහල තිබුණට අපි ඒක යතුරු දමන්නෙ නෑ" හෝම්ස් කීය. "පාර්සලය ලියුම් කවුළුව තුළින් ගේ ඇතුළට දමන කොටම, මං වහාම දොර ඇරලා මිනිහව අල්ල ගන්නවා. ඒ එක්කම දොස්තර වොට්සන් එළියෙ ඉඳලා දොර පැත්තට පැන්නාම, හොරාට පැනයන්න ඉඩක් නෑ."

"ඒක ඔය විදියට කරන්න, ඔබට ඉඩක් ලැබෙන්නෙ නෑ" ඩයිසන් මෙනෙවිය කීවාය.

"ඒ ඇයි?"

"මේ වීථියේ රාත්‍රී මුර සංචාරයේ යෙදෙන පොලිස් භටයා හැම දොරක්ම සෝදිසි කරනවා" ඇය කීවාය. "ඔහු දොර බෝලය කරකවා බලනවා. දොර අගුළු දමලා නැත්නම් ගෙදර අය

අවදිකරනවා. ඊ ළඟට ඔහු පිටත්වෙලා යන්නේ දොර අගුළු දැමීමට පස්සේ"

"හැබෑට?" හෝම්ස් ඇසීය. "පොලිස් භටයා එහෙම දෙයක් කරන්නේ, මොකක් හරි විශේෂ හේතුවක් නිසාද?"

"මව්. ඒ අවුරුද්දකට පමණ කලින් වුණු සිදුවීමක් නිසා"

"ගෙවල් බිඳීමක් ද?"

"මහ රාත්‍රියේ අප නිදාසිටියදී වුණු සිදුවීමක් නම් නොවෙයි" ඇය කීවාය. "එදා අපේ ගෙදර රෑ කෑමට මිතුරන් රාශියක් ඇවිත් හිටියා. කවුද ඉස්සරහ දොරට තට්ටුකරන ශබ්දයක් ඇහුණා. ඒ ගැන හොයා බලන්න ගියේ ගෙදර ප්‍රධාන මෙහෙකරුවා.

"ඒ රස්තියාදුකාර චණ්ඩියෙක් වගේ මිනිහෙක් මහත්තයා" සේවකයා කිව්වා. "අපට කරදර නොකර පිටවී යන්න කියල මං ඔහුට කීපවරක් කිව්වා. කොච්චර කිව්වත් ඔහු අහන්නෙ නෑ. ගේ ඇතුළට ඇවිත් මහත්තය එක්ක කතාකරන්න ඕනලු.

මං කිව්වා මහත්තයා ගෙදර නෑ කියල. ඔහු ඒකට කන්දුන්නෙ නෑ. මාවත් ඩේවිඩ්වත් පෑත්තකට තල්ලුකරල දමල, බලෙන් ගේ ඇතුළට කඩාවදින්නයි හැදුවේ. බොහොම අමාරුවෙන් ඔහුව එළියට තල්ලුකරල අපි දොර වැහුවා. දැන් ඔහු එළියෙ ඉන්නවා. මිනිත්තු පහකින් දොර ඇරියෙ නැත්නම්, දොර කඩනවා කියල අපට තර්ජනය කළා"

මේකට මගේ තාත්තට හොඳටම තරහ ගියා. හෝම්ස් මහත්මයා, මං ඔබට කලිනුත් කිව්වා වගේ, ඔහු අධික ලෙස කෝපයට පත්වෙන කෙනෙක්. වයසට ගිහින් හිටියත් ඔහු සෑහෙන තරම් ශක්තිමත්. කිවයුතු තරම් අසතීපයක් තිබුණෙත් නෑ. තාත්තා කෙළින්ම ඉදිරි දොර වෙත ගියේ අපි එපා කියද්දි.

මීළඟට අපට අහන්න ලැබුණේ කෑගෝ ගහන ශබ්දයක්. ගෙදරට ආව චණ්ඩියා හෝ හිඟන්නා, බලෙන් ගෙට ඇතුළුවෙන්න හදලා තියෙනවා. තාත්තා ඔහුට පහරදීලා බිම දමලා. කෝපයෙන් වියරු වී සිටි තාත්තා හිටියේ, ඒ මිනිහාට පයින් ගහමින්. අපේ අමුත්තන්ගේ උදව් ඇතිව, මං තාත්තව අහකට ඇදලා ගත්තේ හරි අමාරුවෙන්. තාත්තා ඒ වෙලාවෙ පිස්සෙකු වගේ කෑගහමින් ශාපකරමින් සිටියේ. ඔහු ඒ තරම් කෝපයට පත්වුණු දවසක් මං ජීවිතේට දැකල නෑ. මං හිතන්නේ අර චණ්ඩියා තාත්තටත් පහර කීපයක් එල්ල කරන්න ඇති. ඒ මිනිහා තරුණයෙක්. අපේ

සේවකයන් ඔහුව අල්ලා ගන්නා. ඊළඟට පොලීසිය කැඳවලා වණ්ඩියාව පොලීසියට බාරදුන්නා.

මගේ තාත්තාගේ සේන්නිය සංසිඳුණා. නමුත් ඔහු කවදාවත් අර මුලින් උන්නු තත්ත්වයට පත්වුණේ නෑ. පොලීසිය ගියින් අර තක්කඩියාව උසාවියට ඉදිරිපත් කෙරුණා. ඔහුට එරෙහිව සාක්ෂි දෙන්න තාත්තව උසාවියට කැඳෙව්වා. ඒ මිනිහා ගෙදර සාලයේ තිබුණු රිදී මරලෝසුවත් සහ පොරොණික ලේඛනත් හොරකම් කළ බවට තාත්තා සාක්ෂි දුන්නා.

ඒ වුණත් ඒ අසරණ මිනිහා එහෙම දෙයක් කළේ නැහැ හොයේ මහත්තයා. ඒ මිනිහට ඒවට අත තියන්නවත් ඉඩක් ලැබුණේ නෑ. මං හිතන්නේ තාත්තා නුගක් කෝපයට පත්වුණේ. හිතමිත්‍රයන සමග භෝජන සංග්‍රහයට සූදානම් වෙද්දී, ඊට බාධා කෙරුණු නිසා වෙන්න ඇති. ඒ මිනිහා මොන වණ්ඩියෙකු වුණත්, විමල අමාරසිංහ අර විදියට ඔහුට පයින් ගහන්න උවමනාවක් තිබුණේ නෑ කියලයි මට හිතෙන්නෙ."

"ඩයිසන් මෙනෙවිය, ඔබ කියන්නේ ඔබේ පියා, නඩුවෙදි අර මිනිහට විරුද්ධව චෝදනා ඉදිරිපත් කළ බවද?"

"ඔව් හෝම්ස් මහත්මයා" ඇය කීවාය. "ඒ මෝඩ මිනිහාට එරෙහිව තාත්තා කටයුතු කළ හැටි නම්, මට කොහොමටවත් අනුමත කරන්න බෑ. තාත්තට උවමනා වුණේ ඒ මිනිහව රටින් පිටකරන්න. භයානක අපරාධ කරන අය ඉස්සර කාලේ ඕස්ට්‍රේලියාවට පිටුවහල් කළ බව මං අසා තිබුණා. නමුත් සුර සොරකමකට චෝදනා ලැබුවෙකුට, එවැනි දැඩි දඬුවමක් දිය නොහැකි බවයි අපට අහන්න ලැබුණේ."

"අපරාධකාරයින් ඒ විදියට පිටුවහල් කිරීම තවත්වලා දැන් බොහොම තල්" හෝම්ස් කීය. "අවුරුදු ගණනාවකින් එහෙම දෙයක් සිදුවෙලා නෑ."

"ඒ අසරණ මිනිහා ගැන මට හරියට දුක හිතුණා" ඩයිසන් මෙනෙවිය කීවාය. "තාත්තා සාක්ෂි දෙමින් දිගින් දිගටම කිව්වේ, අර මිනිහා හොර තක්කඩියෙකු බවයි. මගේ තාත්තා මේ ප්‍රදේශයේ බලවතෙක්; අනෙක් අයගේ ගෞරවාදරයට රාත්‍රවුණු කෙනෙක්. අපරාධකාරයා දීර්ඝ කාලයකට හිරගෙට යවන්න, තාත්තා දැඩි උත්සාහයක් දැරුවා.

මං ඒකට කැමතිවුණේ නෑ හෝම්ස් මහත්තයා. නඩුව විභාග කළ මහේස්ත්‍රාත්වරයා මගේ සාක්ෂිය හොඳින් හිතට ගත්තා. විත්තිකරු කර තිබෙන්නේ නීතිවිරෝධී ලෙස බලෙන් නිවසකට ඇතුළුවීම පමණයි කියා තීරණය වුණා."

"මොකක්ද ඔහුට ලැබුණු දඬුවම?"

"ඔහු අවුරුද්දකට හිරේට නියමවුණා"

"ඔබේ පියා වෙනදාටත් මේ ආකාරයට හැසිරෙනවද?"

"ඔහු දැඩි හිතක් තිබුණු කෙනෙක්" ඇය කීවාය. "සුළු දේකට වුණත් කෝපයට පත්වෙනවා. ඒක ලේසියට සංසිඳෙන්නේ නෑ. දින ගණනාවක් යනතුරු කථා නොකර තරහෙන් ඉන්නවා, මුහුණ නරක් කරගෙන. මේ සණ්ඩුවේදී තාත්තාගේ ඔළුවට පහරක් එල්ල වෙන්න ඇති කියලයි මං හිතන්නේ. ඒකෙන් ඔහුගේ මොළේට හානියක් වුණාද මං දන්නේ නෑ. මාස හයකින් ඔහු මොළයේ නහරයක් පිපිරීම නිසා මියගියා."

"අහන්නත් පුදුම හිතෙන කතාවක්" හෝම්ස් කීය. "කොහොම වුණත් දොර පිළිබඳ ප්‍රශ්නය අපි මේ විදියට විසඳගමු. දොරේ යතුර එකවාරයක් කරකවා අගුළු දමමු. ඒක ආපහු කරකවලා දොර ඇරගන්න, මට තත්පර පහකට දහයකට වඩා ගතවෙන එකක් නෑ. ඒ මොකද මං හොඳ අවධානයෙන් ඉන්නේ, මේ ගැන කල්තියා පොලිස්භටයා දැනුවත් කරල තියන්න මං කැමති නෑ. එහෙම කළොත් මේ සැලැස්ම අවුල් වෙනවා."

"ඔබට කැමති හැටියක් හෝම්ස් මහත්මයා"

හෝම්ස්ගේ සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම ගැන අපි කල්පනා කර බැලුවෙමු. ඔහුට නිවස තුළ සැඟවී සිටීම අපහසු කරුණක් නොවීය. ප්‍රශ්නය වූයේ නිවසෙන් පිටත, මට සැඟවීමට තැනක් සොයාගැනීමයි. මෙම නිවසේ ඉදිරි දොර පිහිටා තිබුණේ මහපාරට ඉතාම සමීපයෙනි. කෙසේ වෙතත්, දොරට අඩි තුන හතරක් ඈතින් තිබූ ක්‍රෝටන් පඳුරු කිහිපයක් මට සැඟවීමට ප්‍රමාණවත් බැව් හෝම්ස් කීය.

එදා රාත්‍රී එකොළහ වන විට මම මල්පඳුරු අතරේ සැඟවුණෙමි. නිවසේ පහන් නිවා දමන ලදී. වාසනාවකට මෙන් වීථියේ තිබූ ගෑස්පහනක ආලෝකය යන්තමින් ඉදිරි දොර අසලට වැටිණි. මගේ දෙනෙත් ක්‍රමයෙන් අඳුරට හුරු විය. කිසිවෙකු දොර අසලට පැමිණියහොත් දැකීමට හැකිතරම් ආලෝකය ප්‍රමාණවත් විය.

රෑ වෙද්දී වීථියේ අශ්වකරත්ත ගමන් කළේ කිහිපයක් පමණි. මැදියම් රෑය පසුවෙද්දී වීථිය සම්පූර්ණයෙන්ම නිශ්චල විය. ස්වෙටරයක් ඇඳ සිටියත් මගේ ඇඟට සීතලක් දැනිණි. පඳුරු අතර වකුටු වී සිටි ඉරියව්වද, මට ඉතා අපහසු එකක් විය. කිහිපවාරයක්ම මගේ කකුල්වල මස්පිඩුවලින් වේදනා දැනිණ. මා ඇෆ්ගනිස්ථානයේ යුද පෙරමුණේ ගතකළ කාලය මට සිහිවිය. එකල මේ ආකාරයෙන් පඳුරු අතර මා සැඟවී සිටියත් ඒ උණුසුම් දේශගුණයේය. මම එයට හුරුවී සිටියෙමි. මට ඉවසීමට නොහැකි වූයේ ශීතලය. කාමරයේ ඇඳට වී සුවපහසු ලෙස නිදාගැනීමට ඇත්නම් යන සිතිවිල්ල. මගේ සිතට නැගුණේ වරක් දෙවරක් නොවේ.

පාන්දර තුනට පමණ කිසිවෙකු පාර දිගේ පැමිණෙන අඩි ශබ්දයක් මට ඇසිණ. එක් ක්ෂණයකින්, මම මගේ දෙපාවලට බරදුන්නෙමි. එහෙත් ගෑස්පහනෙන් නිකුත්වූ ආලෝකයෙන් මට දකින්නට ලැබුණේ, ලන්ඩන් පොලිස් භටයාගේ සුපුරුදු රූපයයි. ඉදිරි දොර වෙත පැමිණි ඔහු දොර බෝලය කරකවා, එය ඇගුළු දමා ඇති බැව් සැක හැර දැනගෙන පිටවී ගියේය. ඊළඟ නිවාසවලද ඔහු දොරගුළු පරීක්ෂා කළ හඬ මට පසුව අසන්නට ලැබිණ.

අරුණලු වැටෙද්දී ගෙදර සේවකයන් අවදිවුණු හඬ නිවස තුළින් ඇසිණ. ඒ සමගම හෝම්ස් දොර විවෘත කර මා කැඳවිය.

"වොට්සන්, ගෙදර අය අපට උදේ කෑම බීම සූදානම් කරනවා. මේ ඒ කටයුත්තට සුදුසු වෙලාවක් නම් නොවෙයි. නමුත් මේක එයාල සන්තෝෂෙන් කරන දෙයක් නේ. අපි ඒක ප්‍රතික්ෂේප කළොත් එයාලගෙ හිත් හරක් වේවි."

එබැවින් අසාමාන්‍ය වෙලාවක උදේ ආහාරය ගෙන, අපි ආපසු බේකර් වීථිය බලා ඒමට පිටත්වුණෙමු. උදේ ආහාරයෙන් පසු නින්දට යෑමට අලුතෙන් පුරුදු වූයෙමු. මීළඟ රාත්‍රි දෙකද ගත වී ගියේ එම ආකාරයටම ය.

හතරවැනි රාත්‍රියේ "මුර රාජකාරි" ඇරඹීමට සූදානම් වෙද්දී, මගේ දුක්ගැනවිල්ල මම හෝම්ස්ට ඉදිරිපත් කළෙමි.

"හෝම්ස්, ඔබ නම් හැම රෑකම ගේ ඇතුළෙ උණුසුම් තැනකට වෙලා, පහසු ඉරියව්වකින් ඉන්නවා, මං හැම රෑකම හීතලේ ගැහී ගැහී පඳුරු අතරට වෙලා වකුටුවෙලා ඉන්නවා. තරකද අපි එළියෙ රාජකාරිය මාරුවෙන් මාරුවට කළොත්?"

"මගේ නිතවත් වොට්සන්, මට සමාවෙන්න" ඔහු කීවේ අතිශය කණගාටුවෙනි. "මට ඒක යන්තමින් වත් කල්පනා නොවුණු හැටි! ඔබ කියන දේ සම්පූර්ණ ඇත්ත. අද රාත්‍රියට මං ඉන්නවා එළියේ. ඔබ ගේ ඇතුළේ ඉන්න. හැබැයි හොඳ කල්පනාවෙන් ඉන්න. නිදි කිරා වැටෙන්න එපා. මට නම් තවමත් සැකයි, මේක මේ ගේ ඇතුළෙ ඉන්න, ගෙදර සේවකයන් කරන වැඩක්ද කියල"

"ඒක හරි පුදුමයක් නේ හෝම්ස්"

"කිසිම දෙයක් එහෙම වෙන්නෙ නෑ කියල. අපට අමතක කරන්න බෑ" ඔහු කීය. "දුෂ්ටයා අල්ලා ගන්න අපට ලැබෙන අවසන් අවස්ථාව මේක"

ගේ ඇතුළට වී දොර අසල මුරකිරීම, ඉතාම පහසු කටයුත්තක් බැව් මට පෙනිණ. දොර අසලින්ම හිඳගැනීම සඳහා සැපපහසු අසුනක් මට ලැබිණ. මා සිටියේ දොරට ඉතාමත් සමීපයෙනි. රාත්‍රිය පුරා නිවසේ සාලය තුළ, දීප්තිමත් ආලෝකයක් විහිදුවමින් පහනක් දැල්විණි. එහි ආලෝකයෙන් මම පොතක් කියවීමට පටන් ගත්තෙමි.

මා කියවීමට ආශා කළ, විලියම් ක්ලාක් රසල්ගේ මුහුදු කථාන්තර පොතක් ගෙන ඒමට මට අමතක විය. නිවසේ පුස්තකාලයෙන් මා තෝරාගෙන තිබුණේ ඓතිහාසික නවකථාවකි. එය සිත් ඇදගන්නා කථාවක් නොවූ බැව් මට ඉක්මනින් වැටහිණි. රාත්‍රිය ගෙවීයද්දී මගේ දෙනෙත් නිදිමතෙන් බරවිය. නිවසේ තිබූ උණුසුම් සමග, මා නොදැනුවත්වම, සුවපහසු අසුනේ මට නින්ද යන්නට ඇත. ශබ්දයක් ඇසී, මම එක්වරම නැගිටින්නට අවදිවූයෙමි. ඒ මගේ උකුළ මත තිබූ පොත බිමට වැටුණු හඬය. මම සාලයේ වූ බිත්ති ඔරලෝසුව දෙස බැලීමි. දෙවියනි! මිනිත්තු හතළිහකට ආසන්න කාලයක් මට නින්ද ගොස් ඇත!

එහෙත් අපට උවමනා පුද්ගලයා දොර වෙත පැමිණෙන්නට නැත. ඔහු පැමිණියා නම් හෝම්ස් ඔහු වෙත කඩාපනිනු නො අනුමානය. එහෙත් මෙතෙක් වෙලා තිබුණේ දැඩි නිශ්ශබ්දතාවයක් නොවේද. ඉදිරි දොර අසල වූ පාපිස්ස වෙත මගේ නෙත් යොමු කළෙමි. මට එය දක්නට ලැබුණේ එවිටයි. පත්තර කැබැල්ලකින් එතූ යමක් පාපිස්ස මත! එය එතැනට වැටෙන්නට ඇත්තේ මට නින්ද ගොස් තිබියදී!

එසේ නම් හෝම්ස් ක්‍රියාත්මක නොවූයේ ඇයි? එය මට සිතාගැනීමට අපහසු විය. මගේ මිත්‍රයා සිතන අයුරින් මෙය පාපිස්ස මතට දමන්නට ඇත්තේ, නිවස තුළ සිටිනා සේවකයෙකු විය යුතු ය. පසු ගිය දින කිහිපයම හෝම්ස් දැඩි අවධානයකින් සිටි නිසා, තක්කඩියාට එම කටයුත්ත අපහසු වන්නට ඇත. මම දොර විවෘත කොට හෝම්ස් ඇතුළට කැඳෙව්වෙමි.

"ඇයි මොකක්ද වොට්සන් ප්‍රශ්නෙ?"

සිදුවී ඇති දෙය මම ඔහුට පැහැදිලි කළෙමි. "මට නින්ද ගිය අතරෙ මේක කරන්න ඇත්තෙ ගේ ඇතුළෙ කෙනෙක්. මට සමාවෙන්න හෝම්ස්. වැරැද්ද මගේ අතේ"

සුවපහසු අසුනකට වූ ඔහු පයිප්පය දල්වාගෙන, දෙනෙත් පියාගෙන කල්පනා කළේය. මා අතින් සිදුවූ ප්‍රමාදය ගැන, මට දැඩි ලැජ්ජාවක් ඇතිණ. මගේ මිත්‍රයාගේ සිහිවිලි දාමය බිඳින්නට මම උත්සාහ නොකළෙමි. ඇතින් වූ අසුනකට වී මම නිහඬවූයෙමි.

ගෙදර සේවිකාවක් උදේ ආහාරය මේසය මත සූදානම් කළාය. තවමත් කිසිවක් නොකී මගේ මිත්‍රයා, උදේ ආහාරය ගත්තේද නිහඬවමය. මීළඟට ඔහු අසුනෙන් නැඟී සිටියේ "වොට්සන්, අපේ කුලීරිය ඇවිත්" කියමිනි. දිනපතාම උදේ බෙකර් වීදියට අප කැඳවාගෙන යාම හඳුනන කුලීරථ රියැදුරෙකුට හාරදී තිබිණ.

"වෙනදා වගේම බේකර් වීදියට නේද මහත්මයා?" රියැදුරා විමසුවේ අප කරන්නයට නගිද්දීය.

"නැහැ. අද පොලිස් ස්ථානයට" හෝම්ස් කීය.

අප පොලිස් ස්ථානයට ළඟාවෙන තුරුත් පයිප්පය උරමින් සිටි මගේ මිත්‍රයා කිසිවක් පැවසුවේ නැත. එතැන රාජකාරියේ යෙදී සිටි සාජන්ට්වරයා හෝම්ස් හඳුනාගත්තේය.

"මේ ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්තයා නේ. ඔබතුමාගේ පැමිණීමත් අපට ගෞරවයක් මහත්මයා. මොකද අද උදේ පාන්දරින්ම?"

"මට මුලින්ම මෙන්න මේ කරුණ කියන්න සාජන්ට්" කී හෝම්ස් කලින්දා රාත්‍රියේ අප අතට පත්වුණු ප්‍රහේලිකා කැබැල්ල තම කබා සාක්කුවෙන් ගෙන පොලිස් නිලධරයා අතට දුන්නේය. "මෙයා අඳුනනවද?"

"සොහොන් කොනක් බලාගෙන ඉන්න තරුණයෙක්. ටිකක් ඇතට ගනිපු ඡායාරූපයක්..... අඳුනන්න අමාරුයි" කී පොලිස් නිලධරයා එය දෙස බලාගෙන මඳ වේලාවක් කල්පනා කළේය.

"හරියටම විශ්වාස නෑ හෝම්ස් මහත්මයා. කොහොම වුණත් මේ පළාතේ ප්‍රසිද්ධ අපරාධකාරයෙක් නම් නොවෙයි."

"බොහොම ස්තුතියි" හෝම්ස් කීය. "දැන් මට මෙන්න මේ කාරණයත් කියන්න.

"මං මේ ළඟ ගෙදරක් සම්බන්ධ පරීක්ෂණයක යෙදිල ඉන්නවා. ඒ විද්‍යාල මාවතේ. ඊයේ රාත්‍රි එහි මුර සංචාරයේ යෙදුණු පොලිස් භටයා තවුද කියල ඔබට කියන්න පුළුවන්ද?"

"පුළුවනි. ඒ ආතර් ස්ටෙඩ් නම් පොලිස් භටයා; රාජකාරි අවසන් කරල මේ වෙලාවෙ ගෙදර ගිහිං. ඔබට උවමනා නම් ඔහුව මෙහාට කැඳවන්න පුළුවනි?"

"එපා එපා" හෝම්ස් කීය. "මට උවමනා ඔහුත් එක්ක වචන කිහිපයක් කථාකරන්නයි. ඔහුගේ ලිපිනය මට දෙන්න පුළුවන්ද?"

අපි ආතර් ස්ටෙඩ්ගේ නිවස වෙත ගියෙමු. තමා කවුරුන්ද යන්න හෝම්ස් ස්ටෙඩ්ව හඳුන්වා දුන්නේය.

"අපට තියෙනවා කාරණා කිහිපයක් දැනගන්න"

"මට පුළුවන් උදව්වක් කරන්නම් මහත්මයා"

"ඊයේ රාත්‍රි..... නැත්තම් අද පාන්දර, ඔබ විද්‍යාල මාවතේ නිවසක දොරේ ලියුම් පෙට්ටියට, කුඩා පාර්සලයක් දැම්මා. එහෙම නේද?"

"ඔව් මහත්මයා. ඒකෙ මොකක්වත් වැරැද්දක් නැහැ නේද?"

"ඒ ගෙදර තැපැල් පෙට්ටියට ඒ වගේ ලෑලි කැබලි, ඔබ ගෙනගොස් දැමූ පළමුවැනි වතාව මේක නොවෙයි. මීට කලින් කිහිපවතාවක්ම ඔබ ඒ කටයුත්ත කළා. එහෙම නේද?"

"ඔව් මහත්මයා. මං හිතන්නේ එවැනි පාර්සල් දහයක් පහළොවක්..... මං දමන්න ඇති"

"ඔබ දන්නවද ඒ පැකට්ටු ඇතුළේ තිබුණෙ මොනවද කියලා?"

"මං හිතන හැටියට ඒ පුංචි ළමයින්ගේ ජිග්සෝ ප්‍රහේලිකාවක කොටස්"

"ඔබ හිතන හැටියට.....? ඔබ හරියටම දන්නෙ නැද්ද? කොහොමද ඔබට ඒක ලැබුණෙ? මේක සාමාන්‍යයෙන් පොලිස්භටයෙකු අතින් නොවෙන කටයුත්තක්"

"මෙහෙමයි මහත්මයා" ස්ටෙඩ් කීවේ ඔහුගේ මුහුණ රතු පැහැ වෙද්දීය. "මට ඒක දුන්නේ මගේ සහෝදරයා හෙන්රි. එයා ඇහුවා විද්‍යාල මාවතේ තියෙන ඩයිසන් මහත්මයාගෙ ගෙදර මං දන්නවද

කියල. මං ඔහුට කිව්වා, ඒක මං රාත්‍රී මුර සංචාරයේ යෙදෙන පාරක් බව. එතකොට ඔහු කිව්වා, කෙනෙක් ජීග්සෝ ප්‍රහේලිකාවක කොටස් ඩයිසන් මහත්මයාගෙ ගෙදරට යවනවා. මට පුළුවන්ද ඇහුවා, ඒ කැබලි ඒ ගෙදර තැපැල් පෙට්ටියට දමන්න"

"ඉතින්?"

"කොහොමටත් ඒ ගෙදරත්, ඒ පාරෙ අනික් ගෙවල්වලත් දොරවල් අඟුළු දාලද කියල මං පරීක්ෂා කළ යුතුයි. ඒ නිසා මං ඒ කටයුත්ත භාරගත්තා. මං දැන හිටියා ඒ ගෙදර ඉන්නේ තරුණ නෝනා කෙනෙක් බව. ඒ හින්දා ඒක තරුණයෙකුගේ විහිළුවක් වෙන්න ඇති, නැත්නම් රහස් ගනුදෙනුවක් කියලයි මට හිතුණේ"

"මේ මොකක්ද කියලා ඔබේ හිතේ තවදුරටත් කුතූහලයක් ඇතිවුණේ නැද්ද? ඔබේ සහෝදරයාගෙන් විමසුවේ නැද්ද?"

"නරක දෙයක් වැරදි දෙයක් කරන්න කියලා නම්, හෙන්රි ටෙ කියන එකක් නෑ" ස්ටෙඩ් කීය. "දෙකුන් වරක්ම එය ඔතා තිබුණු කඩදාසිය ගළවා, මං පාර්සල් පරීක්ෂා කර බැලුවා. ඒ හැම එකකම තිබුණේ කුනිලැලි කැබැල්ලක ඇලවූ, ජීග්සෝ ප්‍රහේලිකාවක කොටස්. ඇයි මහත්මයා ඒකෙන් මොකුත් ප්‍රශ්නයක් ඇතිවෙලාද?"

"ඒකෙන් ඒ තරුණ නෝනා කලබල වෙලා"

"කලබල වෙලා? එහෙනම් ඒක ඒ නෝනා බලාපොරොත්තු වුණු දෙයක් නෙමෙයිද?"

"මට මේ ටිකත් කියන්න ස්ටෙඩ්" හෝම්ස් කීය. "ඔබේ සොහොයුරා වඩුවැඩ කරන කෙනෙක්ද? ඔහු ජීග්සෝ ප්‍රහේලිකා හදනවාද?"

"නැහැ මහත්මයා. ඔහු රැකියාව කරන්නේ වර්මවුඩ් බන්ධනාගාරයේ. ඔහු රැඳවියන් මුරකරන ජේල්ගාඩ් කෙනෙක්"

"ඔබට ස්තූතියි ස්ටෙඩ්" හෝම්ස් කීය. "මගේ ඔළුවේ තිබුණු ප්‍රහේලිකාව ඔබ විසඳා දුන්නා"

වහාම කුලීරියට නැගුණු හෝම්ස් මීළඟට රියැදුරාට උපදෙස් දුන්නේ, "ඩල්විච් වීක්ලි" නම් සතිපතා ප්‍රාදේශීය පුවත්පත නිකුත් කළ කාර්යාලය වෙත රියපදවන ලෙසයි. අපි එහි ලේඛනාගාරය වෙත පිවිසුණෙමු. පසුගිය අවුරුද්දක පමණ කාලයක "ඩල්විච් වීක්ලි" පුවත්පතේ කලාප පරීක්ෂා කිරීමට අවශ්‍ය බැව්, හෝම්ස් ලේඛනාගාරය භාරකරුවාට දැන්වීය. මේ කිසිවක් තේරුම් ගැනීමට අපහසුව මම විමතියට පත්ව සිටියෙමි.

"මෙන්න තියෙනවා වොට්සන්, අපට උවමනා කරන ප්‍රවෘත්තිය" හෝම්ස් කීවේ පරණ පුවත්පත් රාශියක් පෙරළා බැලීමෙන් පසුව ය.

"සුප්‍රසිද්ධ ඩල්විච් ව්‍යාපාරිකයා හොරෙකු අල්ලා ගැනීමට සමත් වෙයි"

"මං හිතන්නේ අපට උවමනා එපමණයි." හෝම්ස් කීය. "බලන්න අපරාධකාරයාගෙ නම මොකක්ද කියලා?"

"නෝමන් හොවාඩ්"

මිළඟට අප ගමන්ගත්තේ වර්මවුඩ් බන්ධනාගාරය වෙතයි. එහි කාර්යාලයට ඇතුළුවීමට අපට අවසර නොලැබිණ. බන්ධනාගාරයේ රැඳවියන් ගේ තොරතුරු ලබාදෙන කවුළුවක් එහි විය. හෝම්ස් එතැනට ළංවූයේ යටහත් පහත් ආකාරයෙනි.

"ඔබට කරදර කරන්න සිදුවීම ගැන කණගාටුයි" හෝම්ස් කීය. "අපි ආවේ නිදහස ලබන සිරකරුවන් පුනරුත්ථාපනය කරන ආයතනයකින්. නෝමන් හොවාඩ් නම් සිරකරුවා ළඟදීම නිදහස්වීමට නියමිත බව අපට දැනගන්න ලැබුණා. කවදද ඒ දිනය?"

ජේලර්වරුන් අඳින කාකි නිල ඇඳුමක් හැඳ සිටි නිලධරයා, මේසය මත තිබූ ලොකු පොතක් අතට ගත්තේය. එහි පිටු පෙරළමින් සෝදිසි කළ ඔහු, ඊළඟට හෝම්ස් ඇමතුවේය.

"නෝමන් හොවාඩ් නිදහස්වීමට නියමිත හෙට, හෙට උදේ 10 ට"

"ඔබට ස්තූතියි"

අන්තිමේදී අපි බේකර් වීදියේ අපේ නිවහන වෙත පැමිණියෙමු. වෙහෙසට පත්ව නිදිමතෙන් සිටි මම, වහාම ඇඳට වැටුණෙමි. සැන්දෑවේ මා අවදිවනවිට මගේ මිත්‍රයා දක්නට නොලැබිණි. රාත්‍රී ආහාරය ගෙන මා යළිත් නින්දට යනවිටත් ඔහු නිවසට පැමිණ සිටියේ නැත.

පසුවදා උදේ ආහාරය සඳහා මම කෑම මේසය වෙත පැමිණියෙමි. මට දකින්නට ලැබුණේ, හෝම්ස් මා එනතුරු නොසිට උදේ ආහාරය ගෙන අවසන් කර ඇති බවයි.

"සුභ උදෑසනක් ඔබේ හිතවත් වොට්සන්. මේ පුදුමාකාර ප්‍රහේලිකාව විසඳන හැටි දකින්න ඔබ කැමැති ඇති. එහෙනම් වහාම සූදානම් වෙන්න. අපි ඉක්මනින් පිටත්වී යා යුතුයි"

මෙවරද අප ගියේ ඩල්විච් වෙතය.

"මේ සැරෙත් අපට සතුරා එනතුරු, නිදිමරාගෙන රැකල ඉන්න වෙනවද හෝම්ස්?" මම ඇසීමි.

"මව්, ඒත් මේ සැරේ අපට ඉන්න වෙන්නේ, ඩයිසන් මෙනෙවියගේ විසිත්ත කාමරයේ සුවපහසු අසුන්වල. ඊයෙ මඟ නිදාගන්නා අතරේ, මං ගියා ඇයව හමුවෙන්න. ඇය හිටියේ ඇගේ මිතුරිය පෙනිලොප් ක්ලින්ටන්ගේ නිවසේ. වහාම ආපසු නිවසට යන්න කියල මං ඇයට දැනුම් දුන්නා. සැලසුමේ හැම දෙයක්ම අපි කතාකරගත්තා. ගෙදර සේවකයො සලකාවි අපි එහි පදිංචිකරුවන් විදියට."

මුළු උදේ වරුවම අපි ඇයගේ විසිත්ත කාමරයේ අසුන්ගෙන සිටියෙමු. හෝම්ස් දී තිබූ උපදෙස් අනුව, ඩයිසන් මෙනෙවිය ඇගේ කාමරය තුළම රැඳී සිටියාය. ජනේලය තුළින් වීදිය දෙස බලාසිටි හෝම්ස්, එක් මොහොතකටවත් තම දෙනෙත් ඉවතට නොගත්තේය. පැය ගණනකට පසු මගේ මිත්‍රයාගේ කටෙන් ශබ්දයක් පිටවිය.

"ආ! ඔන්න අන්තිමට අපව උවමනා කරන මිනිහ එනවා. ඔහුට නොපෙනෙන විදියට ජනෙල් රෙද්දට ඔබා වෙලා මිනිහව බලාගන්න."

නිවස දෙස බලමින් වීදියේ ඉහළ පහළ ගමන් කළ පුද්ගලයා තරුණයෙකි. එතරම් නිරෝගී පෙනුමක් නොතිබුණු ඔහු හැඳ සිටියේ බාල ඇඳුම් පැලඳුම්ය. සොහොන් කොත සමග ඡායාරූපයේ සිටි තරුණයා මොහු වියහැකි බවට මම අනුමාන කළෙමි.

"හෝම්ස් මොකක්ද ඔබට හිතෙන්නෙ? මිනිහා කැරකෙමින් ඉන්නේ ඇඳිරි වැටෙන තුරුද?"

"ඒක මට හරියටම විශ්වාස නෑ" හෝම්ස් කීය. "ඒ මොකද ගිය සැරේ බලෙන් ගෙට ඇතුළුවෙන්න හදලා, ඔහුට ලැබුණු සංග්‍රහය තවම අමතක නැතුව ඇති..... මම..... හරි මට තේරුණා. මිනිහ බලාගෙන ඉන්නේ, කවුරු හරි මේ ගෙදරට ඇතුළුවෙන තුරු, නැත්නම් මේ ගෙදරින් පිටවෙන තුරු, ඒ අවසරයෙන් ගෙට ඇතුළුවෙන්න."

"මොකටද ඔහු ගෙට ඇතුළුවෙන්නෙ? ඩයිසන් මෙනෙවිය හමුවෙන්නද?"

"නැහැ. ඩයිසන් මහත්මයා හමුවෙන්න" හෝම්ස් කීය.

"ඒ වුණාට ඒ මනුස්සයා මාස ගණනකට කලින් මියගිහින් තෙ!"

"නමුත් ඒ කාරණාව මේ අමුත්තා දන්නෙ නැහැ වගේ. ඒක ඔහුට දැනුම්දීම අපේ යුතුකමක් වොට්සන්. එන්න අපට පොඩි ප්‍රයෝගයක් යොදන්න වෙනවා"

අප දෙදෙනා එක්වරම නිවසෙන් පිටවූයේ කලින් කතාකරගත් සැලැස්මකට අනුවය. හෝම්ස් වම්පසට හැරී පාරේ පියවර කිහිපයක් ඉදිරියට ගියේය. මම දකුණට හැරී ඒ ආකාරයෙන්ම ඉදිරියට ගියෙමි. නිවස ඉදිරිපිට පාරේ අනෙක් පැත්තට වී නිවස දෙසම බලා සිටි අමුත්තා දෙස, අපි එක්වරක් හෝ නොබැලුවෙමු. කලින් කතාකරගත් පියවර ගණන අවසන් වූ පසු, පාර හරහා ගොස් අපි අමුත්තා සිටි දෙසට හැරී, ඔහු දෙසට ගමන් කළෙමු. තවමත් නිවස ඉදිරිපිට වටපිට බලමින් සිටි තරුණයා, අප දුටු වහාම පැනදිවීමට තැත් කළේය.

"අල්ල ගන්න වොට්සන්!" කී හෝම්ස් ඔහු දෙසට කඩා පැන්නේය. මම තරුණයාගේ පපුව දෙපසින් දැත් යවා ඔහු තදින් බදාගත්තෙමි. හෝම්ස් තරුණයාගේ දැත් දැඩිව ග්‍රහණය කරගත්තේය. තරුණයා ශක්තිමත් පුද්ගලයෙකු නොවීය. එබැවින් ඔහු රඳවා ගැනීමට එපමණ වෙහෙසක් දැරීමට අපට සිදු නොවිණි. අපි ඔහු බලෙන් ඩයිසන් මෙහෙවියගේ නිවස තුළට ඇදගෙන ගියෙමු.

"මේ තෝමන් හොවාඩ් මහත්මයා නේද?" හෝම්ස් විමසුවේ ග්‍රහණය මඳක් ලිහිල් කරන මෙන් මට සංඥා කරමිනි. අපේ සිරකරු පැනයාමට තැත්කරන බවක් නොපෙනිණි. එහෙත් දොර වසා දැමූ හෝම්ස් යතුර කරකවා, එය තම සාක්කුවට දමා ගත්තේය.

"මගේ නම ෂර්ලොක් හෝම්ස්. මං අපරාධ පරීක්ෂකයෙක්. මේ ඉන්නේ මගේ මිත්‍ර දොස්තර වොට්සන්. අපට මේ කටයුත්ත භාරදුන්නේ වික්ටෝරියා ඩයිසන් මෙනෙවිය. ඔබේ කරාවේ හුඟක් දේවල් මං දන්නවා මහත්මයා. ඔබ මේ නිවස දෙස බලමින් රැඳී සිටියේ ඇයි ද කියන කරුණත් මං දන්නවා. ඒ විලියම් ඩයිසන් මහත්මයා මරා දැමීමට. එහෙම නේද?"

"ඒ කාලකණ්ණි අධමයාට නම් ශාප වේවා" සිරකරු කීය. "ඔහු නිසා අවුරුද්දක් හිරබත්කාලා මං නිදහසක් ලැබුවා විතරයි. ඒ වහාම ඔහු තමන්ගේ චණ්ඩීන් එවනවා මට පහරදෙන්න."

"මං කියන දේ අහන්න මහත්මයා" හෝම්ස් කීය. "ඔබට ඔබේ පියාගෙන් පළිගන්න ක්‍රමයක් නෑ. ඔහු මියගියා!"

"මියගියා?"

"ඔව්. මීට මාස හයකට පමණ පෙර මියගියා"

තරුණයාගේ මුහුණේ මතුවූයේ, සියලු බලාපොරොත්තු බිඳවැටී පරාජයට පත් සලකුණුය. "එහෙනම් ඒකත් ඉවරයි. ඔහු මගෙන් බේරුණා!" කී තරුණයා තම කබා අත තුළ සඟවාගෙන සිටි ආයුධයක් එළියට ගෙන, එය අප ඉදිරියේ බිමට දැමීමේය. ඒ දෙපැත්තම මුවහත් දිගු තලයක් තිබූ, කිණිස්සක් බැව් අපි දුටුවෙමු. හෝම්ස් වහාම එම ආයුධය තමා භාරයට ගත්තේය.

"මහත්මයා, කියන්න හුඟක් දේ ඔබට තියෙන බව මම දන්නවා. ඊට කලින් මං මේ කටයුත්ත මට භාරදුන්නු වික්ටෝරියා ඩයිසන් මෙනෙවිය මෙතැනට කැඳවිය යුතුයි"

අසල සිටි සේවකයෙකුට හෝම්ස් කළ සංඥාව අනුව ඩයිසන් මෙනෙවිය වහා එතැනට පැමිණ අසුනක හිඳගත්තාය.

"ඩයිසන් මෙනෙවිය" හෝම්ස් කීය. "මේ නෝමන් හොවාඩ් මහත්මයා. ඔබට මීට පෙර ඔහු හමුවී ඇති බව මම දන්නවා. ඔහු ඔබේ සමීපම ඥාතියෙක්. ඔබ ඒ බව දන්නේ නෑ. මේ කථාවේ මං දන්නා කොටස ඔබ හැම දෙනාටම කියන්නම්. ඊට පස්සේ මේ මහත්මයා ඔහුගේ කොටස කියාවි. ඊට කලින් අපි මොනවා හරි බීල ඉඳිමු."

නිවසේ ප්‍රධාන ගෘහසේවකයා සිසිල් බීම සහිත ට්‍රොලිය අප සිටි දෙසට තල්ලු කරගෙන ආවේය. එයින් සප්පායම් වූ පසු සේවකයන් එතැනින් ඉවතට යැවූ මගේ මිත්‍රයා, ඩයිසන් මෙනෙවිය පමණක් එහි සිටියදී, ඇතුළත දොරවල් වසා දැමීමේය.

"මගේ කතාව කියන අතරේ දුම්පානය කළාට ඔබේ විරුද්ධත්වයක් නැතිව ඇති කියා මං විශ්වාස කරනවා" කී හෝම්ස් සිය පයිප්පය දල්වා ගත්තේය.

"මේ මහත්තයා මාස කිහිපයක් තිස්සේ මේ නිවසට එවූ ප්‍රහේලිකාව විසඳීමට අපි සෑහෙන උත්සාහයක් දැරුවා" හෝම්ස් කීය. "මාත් මගේ හිතමිත්‍ර වොට්සනුත් නෝෆෝක් ප්‍රාන්තය පුරා දින ගණනක් ඇවිද්දා. අපි උත්සාහ කළේ අර සොහොන් කොත තිබූ දෙව්මැඳුර හොයාගන්න. නමුත් අපට එය හැකිවුණේ නැහැ. යළිත් ලන්ඩන් නගරයට ඇවිත් දෙවැනි සැරේ මං නෝෆෝක්

ගියේ තනියම. එතකොටයි මං සෙවූ කැන මට හමුවුණේ. ඒ ස්වොෆ්හැම් ප්‍රදේශයේ තෝප් සෙන්ට් නේපියර් ගම්මානයේ. මෙතෙක් අපට හමුනොවුණු සොහොන් බිම හා දෙව්මැඳුර එහි තිබුණා.

ඡායාරූපයේ තිබූ සොහොන් කොත එලෙසම තිබුණා. එහි සඳහන්ව තිබුණේ

රෙබෙකා ඩයිසන්

උපත 1835 විපත 1863

වෙන කිසිවක් එහි සඳහන් කර තිබුණේ නැහැ. මං ගියා ඒ දෙව්මැඳුරේ දේවගැතිතුමා හමුවෙන්න. ස්ටැන්ලි බිෂොප් නම් මහු බොහොම වයස්ගත ඒ වගේම කරුණාවන්ත පූජකවරයෙක්.

"මහත්මයා. 1863 කාලයේ මමත් මේ දේවස්ථානයට පත්වී ඇවිත් නැහැ. ඒ කාලයේ මෙහේ සිටියේ හොරේෂියස් ඩෝල්බි දේවගැතිතුමා. ඔබට දැනගන්න උවමනා කරුණු "භූමිදාන වාර්තා" පොතේ සඳහන්වී ඇති. අපි එය පරීක්ෂා කර බලමු."

නමුත් එහි සඳහන්වී තිබුණේ එක් වගන්තියක් පමණයි.

"රෙබෙකා ඩයිසන් මහත්මිය. වයස 28යි. භූමිදානය 1863 නොවැම්බර් 14"

"දේවගැතිතුමනි" මං කිව්වා. "ඩයිසන් කියන නම යටතේ දෙව්මැඳුරේ වාර්තා පොත්වල මොනවා හරි තොරතුරු සටහන් වෙලා තියෙන්න පුළුවනි. කරුණාකර ඒ විස්තර මට ලබාදෙන්න පුළුවන් නම් ලොකු උදව්වක්."

"හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබට උදව් කරන්න හැකිවේවිද කියල නම් මං දන්නෙ නෑ" බිෂොප් දේවගැතිතුමා කිව්වා. "ඩයිසන් කියන නම මේ පළාතේ එතරම් ප්‍රසිද්ධ නමක් නෙමෙයි. අවුරුදු ගණනාවකින්, මං එහෙම නමක් අහල නෑ. ඔබට උවමනා ඕනෑම පොතක් පරීක්ෂා කරල බලන්න. මගේ කිසිම විරුද්ධත්වයක් නෑ"

ඊළඟට මම දෙව්මැඳුරේ විවාහ ලේඛන රාක්කයේ. පොත් එකින් එක අතට ගෙන පරීක්ෂා කළා. සෙවූ දේ මට අන්තිමට හමුවුණා.

"1856 ජූනි මස 14 වැනි දින 25 හැවිරිදි විලියම් ඩයිසන් මහතා සමග 21 හැවිරිදි රෙබෙකා හොවාඩ් මෙනෙවියගේ විවාහය සිදුකරන ලදී"

ඒ සටහන කරල තිබුණේ එදා දෙව්මැඳුර භාරව සිටි ඩෝල්බි දේවගැතිතුමා විසින්.

"හෝම්ස් මහත්මයා, අන්න ඒක නම් බොහොම සිත් ඇදගන්නා සුලු සොයාගැනීමක්" ඕශොට් දේවගැතිතුමා කිව්වේ හරිම උදෙස්ගයකින්. "හොවාඩ් කියන නම මේ පළාතේ බොහොම ප්‍රසිද්ධ නමක්. ඒ බව ඔබ ඔය ලේඛන වලත් දකින්න ඇති. හොවාඩ් පෙළපත ශතවර්ෂ ගණනාවක් ඉඳල මෙහේ පදිංචි පරම්පරාවක්."

"හොවාඩ් පෙළපත් නාමය දරන, නුගක් වයසට ගිය කවුරු හරි, මේ අවට ඉන්නවද?" මං ඇහුවා.

"ඉන්නවා තේන්නම්" දේවගැතිතුමා කිව්වා. මේ දෙවිමැදුරට පෙනෙන හරියේ ගෙදරක තමයි, ඩොරින් ග්‍රීන්වුඩ් මැතිණිය පදිංචි. ඇය තමයි කපිතාන් ඩේරික් ග්‍රීන්වුඩ්ගේ වැන්දඹු බිරිඳ. විවාහයට පෙර ඇයත් හොවාඩ් කෙනෙක්. ඔබට දැනගන්න උවමනා තොරතුරු ඇයගෙන් දැනගැනීමට හැකිවේවි"

මම ගියා ග්‍රීන්වුඩ් මහත්මිය හමුවෙන්න. අවුරුදු හැත්තෑ ගණනක් වයස් වුණත්, ඇය බොහොම නිරෝගී කඩිසර තැනැත්තියක්. නමුත් මං වැනි නාදුනන කෙනෙකුට, තමන්ගේ පවුලේ යටගිය රහස් එක්වරම හෙළිකරන්න, ඇය කැමතිවුණේ නැහැ. නමුත් බොහොම වෙහෙස මහන්සියක් දරලා ඇය කැමතිකරගන්න මට හැකිවුණා. ඇය කී තොරතුරු ඒ හැටියටම මං ඔබට කියන්නම්.

"රෙබෙකා හොවාඩ් කියන්නේ මගේ බාප්පාගේ එකම දියණිය." ග්‍රීන්වුඩ් මහත්මිය කිව්වා. "ඇය තරම් රූපසුන්දරියක් මේ නෝප් සෙන්ට් නේපියර් ගමේ තියා, ස්වොල්හැම් පළාතටවත් හිටියේ නෑ. නෝෆෝක් ප්‍රාන්තයේ ඉහළම වංශවත් පවුල්වලින්, සෆෝක් හි ඉඩම් හිමි රදළ පවුල්වලින්, ඇයට මංගල යෝජනා ඉදිරිපත්වුණා. නමුත් ඒ පවුලක තරුණයෙකු වෙත රෙබෙකාගෙ හිත ගියේ නෑ. යන්නම් අවුරුදු 21 ක් වුණු ඇය ඉක්මනින් කාටහරි විවාහ කර දෙන්න, ඇගේ දෙමව්පියන් කැමතිවුණෙත් නෑ.

ඔන්න ඔය අතරෙදි තමයි විලියම් ඩයිසන් කියන පුද්ගලයා මේ ගමට ආවෙ. කොයි ලෝකෙන් ඔහු මෙහේට පහත්වුණාද කියල කිසිකෙනෙක් දැනගෙන හිටියෙ නෑ. නමුත් ඔහු බොහොම කඩවසම් තරුණයෙක්. ඒ වගේම ඔහු කථාකළ විලාසයට ඕනම කෙනෙක් වශීවුණා. යුරෝපය පුරා සංචාරය කර හිටි ඔහුට, කතා කරන්න අප්‍රමාණ දේවල් තිබුණා. ඩයිසන්ගේ කඩවසම් පෙනුමටයි, මෝස්තර වලටයි, කතාබහටයි, මේ ගමේ උන්නු තරුණියන් පිස්සු

වැටුණා. විලියම් ඩයිසන් තමන්ගේ පවුලට සම්බන්ධ කරගන්න, සමහර වැඩිහිටියන් පවා උත්සාහ කළා. නමුත් විලියම් ඩයිසන්ගේ හිත ගියේ රෙබෙකා හොවාඩ්ට. ඇයත් ඔහුට ආදරය කරන්න පටන්ගත්තේ පිස්සුවෙන් වගේ. නමුත් මේ සම්බන්ධයට ඇගේ දෙමව්පියන් එකහෙළාම විරුද්ධ වුණා.

මගේ බාප්පා හිලරි හොවාඩ්, බොහොම තද හිතක් තිබුණු, ඒ වගේම බුද්ධිමත් කෙනෙක්. ඔහු කීවේ ඩයිසන් තරුණයා කොහොමටවත් තමන්ගේ පවුලට ගැළපෙන කෙනෙක් නොවෙන බවයි. පවුලේ පසුබිම ගැන කිසිම දෙයක් නොදන්න, අහසින් කඩාවැටුණු කෙනෙකු තමන්ගේ බැනා හැටියට බාරගන්න තමන් සූදානම් නැති බව බාප්පා ප්‍රසිද්ධියේ කිව්වා.

"ඩයිසන් කියන්නේ කොයි ලෝකෙන් ආව හොරෙක්ද, මැරවරයෙක්ද, බේබද්දෙක්ද කියල අපි දන්නේ නෑ. උගේ තාත්තා මිනී මරල එල්ලුම් ගස් ඛියාද, අශ්වකරත්ත මංකොල්ලකාල හිරේ ගියාද කියලත් අපි දන්නෙ නෑ. රෙබෙකාට මොළේ එක අබමල් රේණුවක් තියෙනවා නම්, කිසිම තොරතුරක් නොදන්න ඩයිසන් එක්ක විවාහවෙන්න තීරණය කරන එකක් නෑ"

දෙමව්පියන් විරුද්ධ වුණත්, රෙබෙකා ඔවුන් කියන දේට කන්දුන්නෙ නෑ. ඇගේ අම්මා මොන තරම් ආයාචනා කළත්, රෙබෙකා ඇගේ තීරණය වෙනස් කළේ නෑ. ඇගේ වයස සම්පූර්ණ නිසා, ඒ විවාහය නවත්වන්න දෙමව්පියන්ට හැකිවුණේ නෑ. ඇය විවාහවුණේ මේ දෙව්මැදුරෙදිමයි.

විවාහයෙන් ටික දවසක් ගතවෙද්දියි ආරංචිවුණේ, ඩයිසන් හතරවටේටම ණයවෙලා හිටි කෙනෙකු බව. ඊට අමතරව, ඔහු සුදුවට ඇඹිබැහි වෙලා, මිල මුදල් නාස්ති කළ බවත් අහන්න ලැබුණා.

මේ ගමේ මිනිස්සු මගේ බාප්පාට දැක්වූවේ ලොකු ගෞරවයක් වගේම භයක්. ඒ නිසාම ඔවුන් ඩයිසන් ජෝඩුවට හරි හැටි මුහුණ දුන්නෙ නෑ. අන්තිමට ඒ දෙන්නා මේ ගම අත්හැරලා කොහේ හරි ගියා. ගියේ කොහේද කියල කවුරුවත් දැනගෙන හිටියෙ නෑ.

යළිත් වරක් අපට රෙබෙකාව දකින්න ලැබුණේ අවුරුදු හතකට පස්සෙ. ඇය ආපහු ගමට ආවේ අවුරුදු පහක හයක පුංචි ළමයෙකුත් අරගෙන. කලින් තිබුණු ඇගේ රූමත්කම තවත් ඉතිරිවෙලා තිබුණේ නෑ. ඇය බොහොම දුක් කරදර වලට මුහුණ

දිල. රෝගීව හිටි බරක් තමයි අපට දකින්න ලැබුණෙ. කොලු පැටියත් ලෙඩපාට දුර්වල එකෙක්.

ඇය හිතුවේ දරුවා දකින්න ලැබුණාම. දෙමව්පියන්ගේ හිත වෙනස් වෙවි තියලයි. රෙබෙකා දවුවාම මගේ පුංචි අම්මාගේ හිත හරියට උණුවුණා. මොනවා වුණත් තමන්ගේ දරුවානේ. නමුත් බාප්පා එයාගේ සැරපරුම බව. එක අංශු මාත්‍රයකින් අවුකළේ නෑ. ඔහු තමන්ගේ දුවට කිසිම සමාවක් දන්නේ නෑ. ඒ විකරක හෙමෙයි. රෙබෙකාට කිසිම උදව්වක් කරන්න එපා කියල ඔහු හොඳට පවුලේ හැමෝට කිව්වා.

ඒ වුණත් මහත්මයා අපි හොරෙන් හොරෙන් රෙබෙකාට උදව් කළා. මගේ අම්මාත් තාත්තත් [illegible] න්නා, රෙබෙකාට මුදලින් උදව් කළා. ඇඳුම් පැලඳුම් කෑම බීම දන්නා. ඒත් ඇය තමන්ගේ පවුලට ළඟකර ගැනීමට කවුරුත් පෙළඹුණා. විලියම් ඩයිසන් කිට්ටුව ගමකට වෙලා සෝදිසියෙන් ඇති, කියලයි කවුරුත් කතාවුණේ. ඔහු තමන් කිරිඳ නා පුතා දෙමව්පියන් වෙත එවමින්, වංචනික අරමුණකින් වෙන්න ඇති. අපි තේරුම්ගත්තේ එහෙමයි. දෙමව්පියන් ඇයට සමාව දීල රෙබෙකාව ආදරයෙන් භාරගනිව්; ඔවුන්ගේ දේපළ ඇය තමට පවරාවි- ඊළඟට ඔහුගත් ගමේ ඇවිත් මන ගෙදර වදිංචි වෙන්න හැකිවෙව කියල ඔහු හිතන්න ඇති. නමුත් ඒ එකත්වත් හරි ගියේ නෑ. තමන්ගේ කුට උපක්‍රමය සාර්ථක නොවුණු බව ඩයිසන් ඉක්මනින් තේරුම් ගන්න ඇති. අන්තිමේදී ඔහු රෙබෙකා සහ දරුවා අත්හැර දාල කොහේ හරි යන්න ගියා. ඒ ගියා ගියාමයි. කවදාවත් ආපහු ආවෙ නෑ.

රෙබෙකා හරි අවාසනාවන්ත ගැහැණියක්. මේ කරදර දෙවාට ඇය මොකක් හරි බරපතළ රෝගයකින් පෙළුණා. ඒ හැම එකකටම මුල්වෙන්න ඇත්තේ. ඇගේ හිතේ තිබුණු වේදනාව. කොහොම වුණත් ඇයට කුගත් තල් දුන් විඳින්න සිදුවුණේ නෑ. ඇය සිංහලින් රෝහලේදී මියගියා."

"දරුවාට මොකද වුණේ?"

"අනාථවුණු ඒ දරුවා ගැන අපි කාගේත් හිත්වල ඇතිවුණේ ලොකු අනුකම්පාවක් වේදනාවක්" ග්‍රීන්වුඩ් මහත්මිය කිව්වා "ඔහුව හදාවඩාගන්න කීපදෙනෙකුටම උවමනා වී තිබුණා. ඒ වුණත් මගේ බාප්පාගේ තර්ජනය නිසා, කවුරුවත් ඊකට ඉදිරිපත් වුණේ නෑ. ඒ ළමයා කොහේ හරි අනාථ නිවාසයකට යැවුණා. ඔහු

රෝගී පෙනුමක් තිබූ දරුවෙක්. ඒ දවස්වලම ඔහු මියයන්න ඇති" ග්‍රීන්වුඩ් මහත්මිය කතාව අවසන් කළා."

මඳ වේලාවකට නිහඬ වූ හෝම්ස් බලාසිටියේ, කාගෙන් හෝ ප්‍රශ්නයක් ඉදිරිපත්වේද කියාය. එසේ නොවුණු තැන ඔහු යළිත් කතාව ඇරඹුවේය.

"මේ ගැන කල්පනා කරද්දි මට හිතුණේ, මේ ළමයා අදටත් ජීවත්ව ඉන්නවා නම්, අවුරුදු 33 ක පමණ කෙනෙකු විය යුතුයි. හොවාඩ් මහත්මයා අපි දන්නවා, ඒ ඔබ බවත්, ඔබේ පියා විලියම් ඩයිසන් බවත්. මේ කතාවේ අපි නොදන්නා හරිය දැන් අපට කියන්න"

"ඔව් මහත්මයා" තරුණයා කතාව ඇරඹුවේය. "මට දී තිබුණු නම විලියම් හෝමන් ඩයිසන්. මාව අනාථ නිවාසයට ඇතුළු කෙරුණේ වයස අවුරුදු හයේදී. වයස දහසය වන තුරු අවුරුදු දහයක් ඔවුන් මාව අනාථ නිවාසයේ තබාගත්තා. මගේ අම්මාගේ සොහොන දකින්න යන්න මම අනාථ නිවාසයෙන් අවසර ලැබුණා. වයස අවුරුදු දහය ලැබුවට පස්සේ හැම අවුරුද්දකම නොවැම්බර් 14 වැනිදාට මං නේපියර් වෙත ආවේ, පුංචි මල්වඩමකුත් අරගෙන. ඇවිත් එය අම්මාගේ සොහොන ඉදිරියේ තියලා, දෙවියන් වහන්සේව යාච්ඤා කළේ කාටත් හොර රහසේ.

එක දවසක් මං මෙහෙම දණ ගහගෙන යාච්ඤා කරද්දි දේවගැතිතුමාට අහුවුණා. මගේ අසරණ අම්මාට අත්වුණු බේදජනක ඉරණම ගැන සත්‍ය කථාව, මට දැනගන්න ලැබුණේ එතුමාගෙන්. ඩයිසන් කියන නමටත් මං වෛර කළා. මගේ අම්මාගේ පෙළපත් නාමය වන ඩොවාඩ් නම මං පාවිච්චි කළා.

අවුරුදු දහසයේදී මාව යැවුණා කැනඩාවට. මං වැනි අනාථයන් රැසක් ඒ විදියට ගෙන ගියේ කර්මාන්තශාලා හා ආකර වල වැඩට. ඒක හරි දුෂ්කර ජීවිතයක්, නමුත් වාසනාවකට වගේ මං වැටුණේ වවුකාර්මිකයෙකු යටතට. මං උනන්දුවෙන් වැඩ කළ නිසා ඔහු ඒ ශාස්ත්‍රය මට ඉගැන්නුවා. සෑහෙන මුදලක් උපයාගෙන ඉතිරිකරගන්න මට හැකිවුණා. මගේ එකම අරමුණ වුණේ කවදාහරි ලංගලන්තයට එන්න. ඇවිත් මගේ ආදරණීය අම්මාගේ ජීවිතයත්, මගේ ජීවිතයත් විනාශයට ඇද දැමූ දුෂ්ටයාව හමුවී, ඔහුගෙන් පළිගන්න.

එංගලන්තයට ආ වහාම මං ගියේ මගේ අම්මාගේ සොහොන බලන්න. එතැන වල්බිහිවී තිබුණා. මට උවමනා වුණා එතැන අම්මාගේ සොහොන අසල, මං ශෝකවෙන හැටි දැක්වෙන ඡායාරූපයක් ගන්න. ඒ මගේ තාත්තා වන දුෂ්ට විලියම් ඩයිසන්ට පෙන්වන්නයි. ඡායාරූප ශිල්පියෙකු ලවා එය කරවාගන්න මට හැකිවුණා.

ඊට පස්සෙයි මගේ තාත්තා හොයමින් මං එංගලන්තය පුරා ඇවිද්දේ. අන්තිමේදී මට හැකිවුණා ඔහුගේ පදිංචිය හොයාගන්න. ඒ මේ ගෙදර. දින ගණනාවක් මේ කිට්ටුව ගැවසෙමින් මං සෙවිසියෙන් සිටියා. ඔහු ගෙදර යන එන හැටි මට දකින්න ලැබුණා. මුලින් මගේ හිතේ තිබුණෙ, ඔහුව තනියම අල්ලා ගෙන පිහියකින් ඇන, ඔහුව මරාදමන්නයි. නමුත් ටික දවසක් ගතවෙද්දී මගේ අදහස් ක්‍රමයෙන් වෙනස්වුණා. ඔහු විවාහවෙලා තරුණ දරුවන් දෙදෙනෙකු සිටින කෙනෙකු බවත්, සාර්ථක ව්‍යාපාරිකයෙකු බවත්, මට දැනගන්න ලැබුණා. ඔහු තරුණ කාලයේ මගේ හා අම්මාගේ ජීවිත විනාශකළ බව ඇත්තයි. නමුත් ඒ දුෂ්ට අතීතය ගැන ඔහු දැන් දුක්වෙනවා ඇති. පසුගිය අවුරුදු ගණනාවක් පසුතැවිලි වෙමින් කාලය ගතකරන්න ඇති. මාව හොයාගන්න දැඩි උත්සාහයක් දරන්න ඇති. ඔහු සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් පුද්ගලයෙකු වෙලා ඇති. මං ඔහුට අනුකම්පා කළ යුතුයි. කළයුත්තේ ඔහු හමුවෙන්න ගිහිං, මං කවුද කියා ඔහුට හඳුන්වාදීමයි.

එහෙම හිතූ මම දවසක් ඔහු හමුවෙන්න මේ ගෙදරට ආවා. මං කවුද කියන එක ඔහුට කීවා විතරයි. මගේ තාත්තා විලියම් ඩයිසන් යක්ෂවේශ වුණා. ඔහු එක දශමයකින් වෙනස් වෙලා නෑ. ඔහු උත්සාහ කළේ එවෙලේම මාව මරා දමන්නයි. මේ මෙනෙවිය සහ තවත් කිපදෙනෙකු නොහිටින්න, මට එදා අත්වෙන්නේ ඒ ඉරණම. කොහොම හරි බොරු නඩුවක් පටළවලා මාව හිරේට යවන්න ඔහු සමත්වුණා.

වඩුවැඩ හොඳින් දැනසිටි නිසා, හිරගෙදර දී මා වැටුණේ වඩුකාර්මික අංශයට. මගේ අම්මාගේ සොහොනේ ඡායාරූපය ප්‍රහේලිකාවක් ලෙස මේ ගෙදරට එවන්න හැකිවුණේ ඒ නිසයි. මං එක එව්වේ තාත්තාව භීතියට පත්කරන්න."

එංගලන්තයට ආ වහාම මං ගියේ මගේ අම්මාගේ සොහොන බලන්න. එතැන වල්බිහිවී තිබුණා. මට උවමනා වුණා එතැන අම්මාගේ සොහොන අසල, මං ශෝකවෙන හැටි දැක්වෙන ඡායාරූපයක් ගන්න. ඒ මගේ තාත්තා වන දුෂ්ට විලියම් ඩයිසන්ට පෙන්වන්නයි. ඡායාරූප ශිල්පියෙකු ලවා එය කරවාගන්න මට හැකිවුණා.

ඊට පස්සෙයි මගේ තාත්තා හොයමින් මං එංගලන්තය පුරා ඇවිද්දේ. අන්තිමේදී මට හැකිවුණා ඔහුගේ පදිංචිය හොයාගන්න. ඒ මේ ගෙදර. දින ගණනාවක් මේ කිරිටුව ගැවසෙමින් මං සෙඳිසියෙන් සිටියා. ඔහු ඔගදර යන එන හැටි මට දකින්න ලැබුණා. මුලින් මගේ හිතේ තිබුණේ, ඔහුව තනියම අල්ලා ගෙන පිහියකින් ඇන, ඔහුව මරාදමන්නයි. නමුත් ටික දවසක් ගතවෙද්දී මගේ අදහස් ක්‍රමයෙන් වෙනස්වුණා. ඔහු විවාහවෙලා කරුණ දරුවන් දෙදෙනෙකු සිටින කෙනෙකු බවත්, සාර්ථක ව්‍යාපාරිකයෙකු බවත්, මට දැනගන්න ලැබුණා. ඔහු කරුණ කාලයේ මගේ හා අම්මාගේ ජීවිත විනාශකළ බව ඇත්තයි. නමුත් ඒ දුෂ්ට අතීතය ගැන ඔහු දැන් දුක්වෙනවා ඇති. පසුගිය අවුරුදු ගණනාවක් පසුතැවිලි වෙමින් කාලය ගතකරන්න ඇති. මාව හොයාගන්න දැඩි උත්සාහයක් දරන්න ඇති. ඔහු සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් පුද්ගලයෙකු වෙලා ඇති. මං ඔහුට අනුකම්පා කළ යුතුයි. කළයුත්තේ ඔහු හමුවෙන්න ඕනිං, මං කවුද කියා ඔහුට හඳුන්වාදීමයි.

එහෙම හිතූ මම දවසක් ඔහු හමුවෙන්න මේ ගෙදරට ආවා. මං කවුද කියන එක ඔහුට කීවා විතරයි, මගේ තාත්තා විලියම් ඩයිසන් යක්ෂාවේශ වුණා. ඔහු එක දගමයකින් වෙනස් වෙලා නෑ. ඔහු උත්සාහ කළේ එවෙලේම මාව මරා දමන්නයි. මේ මෙනෙවිය සහ තවත් කීපදෙනෙකු නොහිටින්න, මට එදා අත්වෙන්නේ ඒ ඉරණම, කොහොම හරි බොරු හඬුවක් පටළවලා මාව හිරේට යවන්න ඔහු සමත්වුණා.

වඩුවැඩ හොඳින් දැනසිටි නිසා, හිරගෙදර දී මා වැටුණේ වඩුකාර්මික අංශයට. මගේ අම්මාගේ සොහොනේ ඡායාරූපය ප්‍රහේලිකාවක් ලෙස මේ ගෙදරට එවන්න හැකිවුණේ ඒ නිසයි. මං ඒක එව්වේ තාත්තාව ඕනියට පත්කරන්න."

"ඔබ එය එවැන්දේ ඔබේ පියා මියයිමින්." හෝම්ස් කීය. "එය උපුණේ ඔබේ සොයුරිය වන වික්ටෝරියා ඩයිසන් මෙනෙවියට. ඇගේ නමටත් රෙබෙක්කා කියන කොටස තිබෙනවා. ඒ නම සහිත සොයොන් කොත දැකලා ඇය ලොකු කැළඹීමකට පත්වුණා."

"ඒ ගැන මං ඔබෙන් සමාව අයදිනවා" තරුණයා කීය.

"තරුණ කාලයේ මගේ තාත්තා අතින් බරපතළ වැරැද්දක් සිදුවී ඇති බව පෙනෙනවා." වික්ටෝරියා ඩයිසන් මෙනෙවිය කීවාය. "මොනවා වුණත් ඔහු මගේ පියා. ඔහු වෙනුවෙන් මං ඔබෙන් සමාව අයදිනවා අපට අයත් දේපළෙන් සෑහෙන කොටසක් නිතාන්තුකුලව ඔබටත් දායිකියි. මගේ සොහොයුරා බර්ට්‍රම් සමග සාකච්ඡා කරලා, සැලකිය යුතු මුදලක් ඔබ වෙත ලබාදෙන්න අපි කටයුතු සූදානම් කරන්නම්"

"එහෙම මුදලක් ඔට ඕවමනා නැහැ" හෝම්ස් හොඩාඩ (ඩයිසන්) තරුණයා කීය. "මං ආවේ ඔබෙන් වත්දි ලබා ගැනීමට නොවෙයි. දැන් ඉතින් මං ආපහු කැනඩාව බලා යායුතුයි"

මෙම සිදුවීම ගැන උදෑසන දිනයක බේකර් වීදියේ නිවහනේදී අපි දෙදෙනා කතාබහ කරමින් සිටියෙමු. එයට අදාළ තවත් තරුණ කිහිපයක් හෝම්ස්ගෙන් ඔට දැනගන්නට ලැබිණි.

"හෝම්ස්. ඔබ දෙවැනි වාරයේ තෝරෝක් ගිහින්, අර දෙවිමැදුර පහසුවෙන්ම සොයා ගත්තේ කොහොමද?" මම ඇසීමි.

"ඊක ඒ තරම් පහසුවුණේ නැහැ වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "දෙවිමැදුරු ලේඛනයක් අරගෙන මං පුරුදු විදියට මගේ සෝදිසිය පටන්ගත්තා, කොයි තරමක් මහන්සි වුණත් හරි ගියේ නැහැ

ඔය අතරෙදී, එක් දෙවිමැදුරකදී ඔට හමුවුණා, ඒ පළාතේ ප්‍රයෝජනවත් ගොවි මහත්මයෙක්. මං ඔහුට පෙන්නුවා මගේ අතේ තිබුණු ඡායාරූපය. ඔහු මිනිත්තු දෙකක් තුනක් නිශ්ශබ්දව ඡායාරූපය නිරීක්ෂණය කළා. රැළහට මෙහෙම කිව්වා.

'නෑ මහත්මයා. මේ කොහේ දෙවිමැදුරක්ද කියල මං දන්නෙ නෑ. ඒ වුණත් මේ බිත්තියට ගෝත්තු කරල තියෙන විසිකැත්ත නම් ස්වොල්හැම් වල එකක්'

"ඔබ කොහොමද එහෙම කියන්නෙ?" මම ඇහුවා.

"අනෙක් හැම පළාතකම හදන විසිකැත්තේ තළය මීට වඩා දිගින් අඩුයි. අනික ඒ තළයේ කුඩා වක්‍රීමක් තියෙනවා, දැකැති නැඩේට. ඒ වුණාට මේ විසිකැත්තේ තළය දිගයි. ඒ වගේම සෘජුයි.

එංගලන්තයට ආ වහාම මං ගියේ මගේ අම්මාගේ සොහොන බලන්න. එතැන වල්බිහිවී තිබුණා. මට උවමනා වුණා එතැන අම්මාගේ සොහොන අසල, මං ගෝකවෙන හැටි දැක්වෙන ඡායාරූපයක් ගන්න. ඒ මගේ තාත්තා වන දුෂ්ට විලියම් ඩයිසන්ට පෙන්වන්නයි. ඡායාරූප ශිල්පියෙකු ලවා එය කරවාගන්න මට හැකිවුණා.

ඊට පස්සෙයි මගේ තාත්තා හොයමින් මං එංගලන්තය පුරා ඇවිද්දේ. අන්තිමේදී මට හැකිවුණා ඔහුගේ පදිංචිය හොයාගන්න. ඒ මේ ගෙදර. දින ගණනාවක් මේ කිට්ටුව ගැවසෙමින් මං සෝදිසියෙන් සිටියා. ඔහු මගදර යන එන හැටි මට දකින්න ලැබුණා. මුලින් මගේ හිතේ තිබුණෙ, ඔහුව තනියම අල්ලා ගෙන පිහියකින් ඇන, ඔහුව මරාදමන්නයි. නමුත් ටික දවසක් ගතවෙද්දී මගේ අදහස් ක්‍රමයෙන් වෙනස්වුණා. ඔහු විවාහවෙලා තරුණ දරුවන් දෙදෙනෙකු සිටින කෙනෙකු බවත්, සාර්ථක ව්‍යාපාරිකයෙකු බවත්, මට දැනගන්න ලැබුණා. ඔහු තරුණ කාලයේ මගේ හා අම්මාගේ ජීවිත විනාශකළ බව ඇත්තයි. නමුත් ඒ දුෂ්ට අතීතය ගැන ඔහු දැන් දුක්වෙනවා ඇති. පසුගිය අවුරුදු ගණනාවක් පසුතැවිලි වෙමින් කාලය ගතකරන්න ඇති. මාව හොයාගන්න දැඩි උත්සාහයක් දරන්න ඇති. ඔහු සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් පුද්ගලයෙකු වෙලා ඇති. මං ඔහුට අනුකම්පා කළ යුතුයි. කළයුත්තේ ඔහු හමුවෙන්න ගිහිං, මං කවුද කියා ඔහුට හඳුන්වාදීමයි.

එහෙම ගිහු මම දවසක් ඔහු හමුවෙන්න මේ ගෙදරට ආවා. මං කවුද කියන එක ඔහුට කීවා විතරයි, මගේ තාත්තා විලියම් ඩයිසන් යක්ෂාවේශ වුණා. ඔහු එක දශමයකින් වෙනස් වෙලා නෑ. ඔහු උත්සාහ කළේ එවෙලේම මාව මරා දමන්නයි. මේ මෙනෙවිය සහ තවත් කීපදෙනෙකු නොහිටින්න, මට එදා අත්වෙන්නේ ඒ ඉරණම. කොහොම හරි බොරු නඩුවක් පටළවලා මාව හිරේට යවන්න ඔහු සමත්වුණා.

වඩුවැඩ හොඳින් දැනසිටි නිසා, හිරගෙදර දී මා වැටුණේ වඩුකාර්මික අංශයට. මගේ අම්මාගේ සොහොනේ ඡායාරූපය ප්‍රහේලිකාවක් ලෙස මේ ගෙදරට එවන්න හැකිවුණේ ඒ නිසයි. මං ඒක එවේවේ තාත්තාව භීතියට පත්කරන්න."

වබ එය එවද්දි ඔබේ පියා මියගිහින්." හෝම්ස් කීය. "එය ලැබුණේ ඔබේ සොයුරිය වන වික්ටෝරියා ඩයිසන් මෙනෙවියට. ඇගේ තරවත් රෙජෙකා කියන කොටස තිබෙනවා. ඒ තම සහිත සොලොන් නොත දැකලා ඇය ලොකු කැළඹීමකට පත්වුණා."

"ඒ ගැන මං ඔබෙන් සමාව අයදිනවා" තරුණයා කීය.

"තරුණ කාලයේ මගේ තාත්තා අතින් බරපතළ වැරැද්දක් සිදුවී ඇති බව පෙනෙනවා." වික්ටෝරියා ඩයිසන් මෙනෙවිය කීවාය. "මොනවා වුණත් ඔහු මගේ පියා. ඔහු වෙනුවෙන් මං ඔබෙන් සමාව අයදිනවා. අපට අයත් දේපළෙන් සෑහෙන කොටසක් නීත්‍යානුකූලව ඔබටත් දායිකියි. මගේ සොහොයුරා බර්ට්‍රම් සමග සාකච්ඡා කරලා, සැලකිය යුතු මුදලක් ඔබ වෙත ලබාදෙන්න අපි කටයුතු සූදානම් කරන්නම්."

"එහෙම මුදලක් මට දිවමනා නැහැ" හෝමන් හොවාඩ් (ඩයිසන්) තරුණයා කීය. "මං ආවේ ඔබෙන් වත්දි ලබා ගැනීමට නොවෙයි. දැන් ඉතින් මං ආපහු කැනඩාව බලා යායුතුයි"

මෙම සිදුවීම ගැන එසුව දිනයක බේකර් වීදියේ නිවහනේදී අපි දෙදෙනා කතාබහ කරමින් සිටියෙමු. එයට අදාළ තවත් කරුණු කිහිපයක් හෝම්ස්ගෙන් මට දැනගන්නට ලැබිණි.

"හෝම්ස්. ඔබ දෙවැනි වාරයේ තෝරෝක් ගිහින්, අර දෙවිමැදුර පහසුවෙන්ම සොයා ගත්තේ කොහොමද?" මම ඇසීමි.

"ඊක ඒ තරම් පහසුවුණේ නැහැ වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "දෙවිමැදුරු ලේඛනයක් අරගෙන මං පුරුදු විදියට මගේ සෝදිසිය පටන්ගත්තා. කොයි තරමක් මහන්සි වුණත් හරි ගියේ නැහැ

ඔය අතරෙදි, එක් දෙවිමැදුරකදි මට හමුවුණා, ඒ පළාතේ ජයෝවාද්ධ ගොවි මහත්මයෙක්. මං ඔහුට පෙන්නුවා මගේ අතේ තිබුණු ඡායාරූපය. ඔහු මිනිත්තු දෙකක් තුනක් නිශ්ශබ්දව ඡායාරූපය නිරීක්ෂණය කළා. රළහාට මෙහෙම කිව්වා.

'නෑ මහත්මයා. මේ කොහේ දෙවිමැදුරක්ද කියල මං දන්නෙ නෑ. ඒ වුණත් මේ බිත්තියට හේත්තු කරල තියෙන විසිකැන්ත නම් ස්වොෆ්හැම් වල එකක්'

'ඔබ කොහොමද එහෙම කියන්නෙ?' මම ඇහුවා.

"අනෙක් හැම පළාතකම හදන විසිකැන්තේ හළය මීට වඩා දිගින් අඩුයි. අනික ඒ තළයේ කුඩා වක්වීමක් තියෙනවා, දැකැති හැඩේට. ඒ වුණාට මේ විසිකැන්තේ හළය දිගයි. ඒ වගේම සෘජුයි.

මේ ආයුධය මේ විදියට හදන්නේ ස්වොෆ්හැම් වල කම්මල්කාරයින් විතරයි. බලන්න මේකෙ ලී මිට දිහා. මේ විසිකැත්තෙන් තණකොළ කපද්දී, එය අතේ රඳවාගන්න පහසුවෙන්න, අමතර ලී අල්ලුවත් තියෙනවා. මේක ස්වොෆ්හැම් විසිකැත්තක් බව මට සහතිකයි."

"ඉතින් ඔබ කියන්නේ මේ දෙව්මැදුර තිබිය යුත්තේ ස්වොෆ්හැම් වල කියලද?"

"මං එහෙම දෙයක් කිව්වෙ නැහැනෙ මහත්තයො" ඔහු කීවා. "මං කිව්වේ ආයුධය එහේ හැදූ එකක් බව. ඒ කාලේ මිනිස්සු ආයුධ මිලට ගන්නේ ගමේ කම්මල්කාරයාගෙන්. මේ දුම්රිය ප්‍රවාහණය පටන් අරගෙන රටපුරා ආයුධ යැව්වට, ඒ කාලෙ අපි හැමදේකටම ගියේ ගමේ කම්මල්කාරයා ළඟට"

ඔහු කියූ දේ නිවැරදි බව ස්වොෆ්හැම් වෙත ගිය මං දුටුවා. බලන්න ඔහු නිරීක්ෂණයට දැක්වූ දක්ෂකම. ඊළඟට එම නිරීක්ෂණයෙන් මට දැන්නූ නිගමනය. මේ ගැටලුව විසඳාදෙන්න හැකිවීම ගැන, මං ඒ ගොවි මහත්තයාට ණය ගැනියි."

වික්ටෝරියා ඩයිසන් මෙනෙවිය චෝල්ටර් කොඩ්රිංටන් මහතා සමග අතිනත ගත් බවත්, නව යුවළ "ක්වීන් මේරි" නෞකාවෙන් ඉන්දියාව බලා යාත්‍රා කළ බවත්, මාස කිහිපයකට පසු පුවත්පත්වල පළ විය.

ස්පාඤ්ඤ යුද නැව

මගේ මිත්‍ර ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා විසඳීම සඳහා හැකි සෑම විටකම භාරගත්තේ, සාමාන්‍ය මිහජනයා මුහුණදුන් ගැටලු ය. එය ඔබ හොඳින් දන්නා කරුණකි. එහෙත් ඊට අමතරව ඉඳහිට, රජයෙන් පැවරෙන කටයුතුවල නිරතවීමට ද ඔහුට සිදුවිය. අග්‍රාමාත්‍යතුමාත්, යටත්විජිත භාර ලේකම්තුමාත් රජය මුහුණ දෙන සමහර අර්බුද වලදී, ෂර්ලොක් හෝම්ස්ගේ පිහිට පැතූහ. ඒ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කළේ ෂර්ලොක්ගේ සොහොයුරු මයික්‍රොෆ්ට් ය. මා මේ කියන 1897 කාලයේ දී ද, මගේ මිත්‍රයා එවැනි කටයුත්තක යෙදී සිටියේය. ඒ, ඉන්දියාවේ ත්‍රිතාත්‍ය යුධ කඳවුරුවල ඔත්තු බැලූ, ප්‍රංශ චරපුරුෂයන් පිළිබඳ කටයුත්තය.

එබඳු කටයුතු සඳහා මයික්‍රොෆ්ට් අපේ නිවහනට පැමිණෙද්දී, ඔවුනට නිදහසේ සාකච්ඡා කිරීමට ඉඩදී, මම නිවසෙන් බැහැර යාමට පුරුදු වූයෙමි. වැසි සහිත කාලගුණයක් නොතිබූ එවැනි එක් සෑඳුවක, මම රිජන්ට් උද්‍යානය තුළ සැතපුම් දෙකක් පමණ ඉහළ පහළ ඇවිද්දෙමි. ඉන්පසු ගෙදර යන අතරේ ක්‍රයිටීරියන් අවන්හලට ගොඩවැදුණෙමි. මට කරමක බඩගින්නක් මෙන්ම දැඩි පිපාසයක් දැනිණි. එබැවින් පළමුව කෑම පිඟානක් මිලට ගෙන, එය කා අවසන් කොට, පසුව බීර වීදුරුවක් බීමට සිතුවෙමි. කෑම ලෙස මා තෝරා ගත්තේ, බොහෝ දෙනෙකු අතර ජනප්‍රිය ආහාරය වූ බැදගත් මාළු සහ අලපෙකි ය. එය ද රැගෙන ඇතින් වූ නිදහස් මේසයක් වෙත ගොස්, හිඳගෙන, ආහාරය රසවිඳීමට පටන් ගත්තෙමි. මිනිත්තු පහක් ගතවීමට පෙර නාඳුනන පුද්ගලයෙක් මා අසලට පැමිණියේය.

"සමාවෙන්න මහත්මයා" ඔහු කීය. "ඔබ ඔය කෑම කන අතරේ, මේසය අසලින් හිඳගන්න මටත් අවසර ද?"

"එන්න එන්න. ප්‍රශ්නයක් නෑ" මම කීවෙමි.

මා ළඟම තිබූ අපුනේ ඔහු හිඳගත්තේ, දුඹුරු පැහැයට හැරුණු අතක් මා දෙසට දිගුකොට, ඔට අතට-අත දෙමිනි. අඩි හයකට

කිරිටු උස් හැඩ දැඩි සිරුරක් තිබූ ඔහුගේ, මුහුණ හා දෑත් තඹ පැහැයට හැරී තිබිණි. ඒ දැඩි අව් රශ්මියට නිතර විවෘතවීම නිසා බැව් මම තේරුම් ගත්තෙමි. ඔහුගේ කහ පැහැති කෙස් කෙටියට කපා තිබූ අතර, දෙනෙත් නිල්පැහැ විය. මොහු මීට පෙර හමුවූ බවක් මට නම් සිහිකර ගැනීමට හැකි නොවීය.

"මම චාල්ස් ඩාර්වෝ, වෘත්තියෙන් නීතිඥයෙක්" ඔහු කීවේ තම අතේ තිබූ අලපෙති පිඟාන මේසය මත තබා අසුනේ හිඳගනිමිනි. "ඔබ කවිද? වෘත්තියෙන් ඔබ වෛද්‍යවරයෙකු බව නම් මට අහන්න ලැබුණා"

මා යුද හමුදා සේවයෙන් විශ්‍රාමලත් වෛද්‍යවරයෙකු බවත්, බිරිඳගේ වියෝවෙන් පසු, ඩර්බිවර වෛද්‍ය වෘත්තියේ යෙදෙමින්, විශ්‍රාම වැටුපෙන් ජීවත්වෙන බවත් ඔහුට කීවෙමි.

"ඔබේ නම වොට්සන් කිව්වාම මට මතක් වෙන්නෙ, පාසලේදි මා සමග එකට ක්‍රිකට් ක්‍රීඩා කළ, මගේ හොඳම මිත්‍රයෙක්." ඔහු කීය. "ලෙස්ටර්යර් පිලට වෙඟපත්දු යැවූ කොලින් වොට්සන්, ඔබේ ඥාතියෙක් නොවෙයි ද?"

"නැහැ"

"ඊක නෙමෙයි දොස්තර මහත්තයා" ඔහු කීය. "මං මෙහෙම ඇහුවට තරහ වෙන්න එපා. හමුදාවේ විශ්‍රාමික වෛද්‍යවරයෙකු ලෙස, ඔබ ලබන විශ්‍රාම වැටුප ජීවත්වෙන්න ප්‍රමාණවත් ද? මේ කාලයේ හැම දේකම මිල ඉහළ යනවා. ගෑස් මිල වැඩියි. බෝඩිං ගාස්තු, ගෙවල් කුලී සීඝ්‍රයෙන් වැඩිවෙනවා. කෑමබීම හරි ගණන්. නමුත් ආණ්ඩුව ඔබේ විශ්‍රාම වැටුප නම්, එක පැන්සයකින්වත් වැඩිකරන්නේ නෑ. එහෙම නේද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්"

"ඒවා එහෙම වුණත්" අලුත්තා කීය. "ලන්ඩන් නගරයේ උණුසුම් වැඩිවෙද්දී, සමහර සල්ලිකාරයො පවුල් පිටින් ස්විට්සර්ලන්තයට යනවා සනිපගන්න. වෙළඳපොළට එන අලංකාර ඇඳුම් පැළඳුම්, නවීන විදුලි භාණ්ඩ ගන්න. ඔවුනට නම් සල්ලි තියෙනවා. දැන් දැන් විවෘත වෙන ඉතාලි අවන්හල්වල ඉතාම ප්‍රණීත කෑම තියෙනවා. ඒවාට වියදම් කරන්න අතට මිලමුදල් නැතිවුණාම, පිස්සු හැදෙනවා නේ ද?"

"ඔබේ කතාව සම්පූර්ණ ඇත්ත" මම කීවෙමි. නමුත් වයසට යන අපි මොනවා කරන්නද? මම කාලයක් පෞද්ගලික වෛද්‍ය

චිකිත්සාගාරයක් පවත්වාගෙන ගියා. ඒකෙනුත් ඒ තරම් විශාල ආදායමක් මට ලැබුණේ නෑ. වෛද්‍ය වෘත්තිය කියන්නේ සේවයක් නේ. ඒක විශාල ධනස්කන්ධයක් කෙටිකාලයක දී උපයාගන්න පුළුවන් ව්‍යාපාරයක් නෙමෙයි. සුඛෝපභෝගී ජීවිත ගත කරන කෝටිපතියො, වෛද්‍යවරුන් අතර නෑ"

"එතකොට ඔබේ චිකිත්සාගාරයට මොකද කළේ?"

"බිරිඳගේ මරණයෙන් පස්සේ මං ඒක විකුණා දැම්මා. අධිනිශ්චයකු ලෙස ඔබට නම් ඉඟක් සරුසාර ඇති?"

"වෘත්තියෙන් නිතිඥයෙක් වුණත් මමත් රැකියාව අත්හැර දැම්මා" ඔහු කීය. "නවීන කියන වැඩවලටත්, දැන් මිනිස්සුන්ට සල්ලි නෑ. මං සරුසාර බව ලැබුවේ වෙනත් ව්‍යාපාරයකින්"

"ඒ මොකද්ද?" මම ඇසුවෙමි.

"ඒක දිග කතාවක්. ඔබට කාලවේලා තියෙනවා නම්, මම ඒක බොහොම කැමැත්තෙන් ඔබට කියන්නම්....."

"මට හදිසියක් නෑ. තව පැයක් දෙකක් මම මෙතැන ගත කළත් මට ප්‍රශ්නයක් නෑ. මං එතනුරු ගෙදර බලාගෙන ඉන්න කිසිකෙනෙක් නෑ."

"බොහොම හොඳයි" ඔහු කීය. "අපි ඊට කලින් මොනවා හරි බීල ඉඳිමු. මේ දවස්වල තියෙන අධික උණුසුම නිසා, දියර කොයිතරම් බිව්වත් හරිම පිපාසයි. මොනවද ඔබ බොන්නෙ? බීර? බීර වෙනුවට ෂෙරි ටිකක් බීල බලන්න ඔබ කැමති නැද්ද? බ්‍රිස්ටල් ක්‍රීම් ෂෙරි ටිකක්?"

"අකමැත්තක් නෑ" මම කීවෙමි. "නමුත් එහි බීල අධික නිසයි, මං තවදාවත් ෂෙරි ඇණවුම් කරන්නේ නැත්තේ....."

"ඒ ගැන හිතන්න එපා" කී ඔහුවෝ අවන්හලේ සේවකයෙකු කැඳවා ක්‍රීම් ෂෙරි බෝතල් දෙකක් අපේ මේසයට ගෙන්වා ගත්තේ ය.

"නීතිය හදාරන්න මං නිශි විද්‍යාලෙට බැඳුණේ මගේ දෙමව්පියන්ගේ කරදරේට" ඔහු කීය. "ඒ වුණත් හැමදාමත් මගේ කැමැත්ත තිබුණේ පුරාවිද්‍යාවට - විශේෂයෙන්ම සාගර පුරා විද්‍යාවට. මගේ විවේක කාලය මං වැඩි වශයෙන්ම ගත කළේ බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාර පුස්තකාලයේ. දිගින් දිගටම ඒ අංශයෙන් අධ්‍යයනයක් කළා. ඉතින් මං ස්වෝන්සාහයෙන් සාගර පුරා විද්‍යාව ගැන තරමක විද්වතෙක් බවට පත්වුණා. ඒකෙන් මට අවාසියක් වුණේ නැහැ."

"ඒ කොහොමද?" මම ඇසීමි. "ඔබ කියන්නේ ඔබ නීතිඥයෙකු ලෙස ඉපැයුවාට වැඩි මුදලක්, ඔය ක්ෂේත්‍රයෙන් උපයාගන්නවා, කියල ද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්" ඔහු කීය. "ඒ හැම දෙයක්ම මං ඔබට කියන්නම්. වොට්සන් මහත්මයා, ඔබ අහලා තියෙනවාද 'ස්පැනිෂ් ආමඩාව' ගැන?"

"අහල නම් තියෙනවා. නමුත් ඒ ගැන මගේ දැනුම හුගක් දුර්වලයි. ඔය කියන්නේ අපේ රට ආක්‍රමණය කරන්න ආව, ස්පාඤ්ඤ යුද නැව් සමූහයක් ගැන නේද?"

"ඔබ ඒ ගැන ඒ හැටි දෙයක් නො දන්නා බවයි මට පෙනෙන්නේ" ඕරැවෝ කීය. "ඒකෙ පුදුමයකුත් නෑ. ඒ මොකද පාසල් යන කාලෙ, ඉතිහාස පාඨමාලවත් ඔය ගැන හරි හැටි උගන්වන්නෙ නැහැනේ. ඒ හින්දා ඒ ගැන ඔබට යමක් තේරුම්කර දෙන්න මට ඉඩදෙන්න.

එක්දහස්පන්සිය ගණන් වල අග භාගයේ එංගලන්තය පාලනය කළේ, එලිසබෙත් රැජින බව ඔබ දන්නවා ඇති. ඇය කාටවත් හිස නොනැමූ දරදඬු ගැහැනියක්. රජකමක් නොතිබුණත්, දැන් කාලේ අපේ ගෙවල්වල ඉන්නා ගැහැනුන් එහෙම නේ. කසාද බැඳලා අවුරුදු තුන හතරක් ගතවෙද්දී, තමන්ගේ ස්වාමිපුරුෂයාට හිස නමන්නවත් ඔවුන් කැමති නැහැ. එහෙම නේද?.

කොහොම හරි; මේ කාලයේ ස්පාඤ්ඤයේ රජ කළේ දෙවැනි පිලිප් රජ්ජුරුවෝ. එංගලන්තය පාලනය කළේ ගැහැනියක් නිසා, ඔහුට හිතුණා යුද ආක්‍රමණයක් කර අපේ රට යටත් කරගන්න. ඔහු හිතුවා ඒක බොහොම පහසු කටයුත්තක් වේවි කියලා. ඉතින් 1588 සැප්තැම්බර් මාසයේදී ඒ අරමුණ ඇතිව ඔහු, ස්පාඤ්ඤ යුද නැව් රාශියක් එව්වා එංගලන්තය දෙසට. අන්න ඒ නැව් හමුදාව තමයි "ස්පැනිෂ් ආමඩා" කියල හඳුන්වන්නේ. ඔහු ලිස්බන් වරායෙන් එංගලන්තය දෙසට එවූ ආයුධ සන්නද්ධ යුද නැව් ගණන 130 ක්. ඔවුන්ගේ සැලැස්ම වුණේ, ලොකු යුද නැව් විසි අටක් ඉංග්‍රීසි ඕඩය හරහා ඩෝවර් වෙත ළඟාවෙලා, අපේ නාවික හමුදා මූලස්ථානයට පහරදීම. ඒ අතරේ අනෙක් නැව් එංගලන්තය වටේම යාත්‍රා කරමින් අපේ සියලුම වරායවලට පහරදී, අපේ නැව් වලට කාලතුවක්කු ප්‍රහාර එල්ල කිරීම.

එංගලන්තයට එතරම් ප්‍රබල නාවික හමුදාවක් තිබුණෙ නෑ. අපි ගොඩබිම සිට ස්පාඤ්ඤ නැව්වලට පහර දෙන අතරේ, දෙවියන් වහන්සේ අපේ මුණ බැලුවා; අපේ උදව්වට ආවා. බටහිර අත්ලාන්තික් සාගරයෙන් හමා ආවා, සුළි සුළං සහිත මහා කුණාටු රැසක්. ඒවාට අනුවෙලා ස්පාඤ්ඤ නැව් සී සී කඩ විසිරුණා. ඒ අතරේ ඒ නැව්වලට අපේ කාලතුවක්කු ප්‍රහාරත් එල්ල වුණා. නැව් 130 ක් ආවත් ආපහු ස්පාඤ්ඤයට යන්න පුළුවන් වුණේ නැව් 67 කට පමණයි. නැව් 63 ක් විනාශවෙද්දී මියගිය ස්පාඤ්ඤ නාවික භටයන් ගණන දසදහසකට අධිකයි.

දැන් මං මේ කියන කාරණයත් හොඳින් හිතට ගන්න මහන්මයා. නැව් 130 ක නාවිකයන්ගේ වැටුප් ගෙවීමටත්, කෑම බීම, වතුර හා වයින් ආදිය මිලදී ගැනීමටත්, මුදල් එවන්න ස්පාඤ්ඤයේ රජතුමා අමතක කළේ නෑ. ඔහු ඒ සඳහා රන්කාසි විශාල වශයෙන් පැටවූ නැව් දෙකක් එව්වා. ඒ තමයි සැන් ජුවාන් බොටිස්ටා සහ සැන් ජුවාන් සිසිලියා කියන නැව් දෙක. මේ නැව් දෙකේ කපිතාන්වරුනට උපදෙස් ලැබී තිබුණේ, යුද්ධය සිදුවෙන නැව් වලට හෝ මුහුදු වෙරළට ළංනොවී, ඈත මුහුදේ නැංගුරම් දමාගෙන සිටින්න.

නමුත් අයහපත් කාලගුණය ඊට ඉඩදුන්නේ නෑ. පසුව සී ජුවාන් සිසිලියා නැව, ස්කොට්ලන්තයට බටහිරින් ටොබර්මෝරි බොක්ක දෙසට ගසාගෙන ගිහින් මුහුදුබත් වුණා. සැන් ජුවාන් බොටිස්ටා නැවේ කපිතාන්වරයා වුණේ, දොන් අන්තෝනියෝ පෙරෙයිරා නම් පළපුරුදු නාවිකයෙක්. නමුත් එංගලන්තය අවට සාගරයේ හොඳ - නරක තැන් ගැන ඔහුට ඒ තරම් වැටහීමක් තිබුණෙ නෑ. ඔවුන්ගේ නැව්වලට ඉංග්‍රීසිත් එල්ල කළ ප්‍රහාර ඉංග්‍රීසි ඔඩයෙදි වැඩි නිසා, ඔහු දකුණු මුහුදෙන් එංගලන්තයේ බටහිර පැත්තට යාත්‍රා කළා. ඒ කෝන්වෝල් වෙරළ පැත්තට. ගල්පර අධික වශයෙන් තිබෙන කෝන්වෝල් වෙරළ, රුවල් නැව්වල සුසාන භූමිය බව ඔබට අමුතුවෙන් කියන්න උවමනා නැහැනේ. එංගලන්තය අවට මුහුදුබත් වී තිබෙන නැව්වලින්, තුන් කාලක් ම තිබෙන්නේ කෝන්වෝල් මුහුදුපත්ලේ.

අත්ලන්තික් සාගරය දෙසින් හමා ආව චණ්ඩ කුණාටුවකින් සැන්ජුවාන් බොටිස්ටා ගල්පරයක හැපී, රන්කාසි නිධානය සමග

සුනු විසුනු වී මුහුදුබත් වුණා." මෙරේ විදුරුව හිස් කළ බැවෙන්, යළිත් වරක් එය පුරවාගෙන, කතාව ඇරඹුවේය.

"මේ නැව ගිලුණු තැන ගැන තොරතුරක් කට කතා තිබුණත් මං ඒවා විශ්වාස කළේ නෑ. මං ස්පාඤ්ඤයේ මැඩ්රිඩ් වෙත ගිහින්, ඔවුන්ගේ පුස්තකාල හා කෞතුකාගාරවල, පෞරාණික ලේඛන විමර්ශනය කළා. ලොකු මුදලක් ගෙවලා ඊට ස්පාඤ්ඤ සරසවි ඇදුරන්ගේ පිහිටක් ලබා ගත්තා. මේ ලේඛනවල හැටියට, ඔවුන් "බොටිස්ටා" සහ "සිසිලියා" හඳුන්වලා තියෙන්නේ, පාවෙන භාණ්ඩාගාර හැටියට. බොටිස්ටා නැවේ රන්කාසි පිරවූ පීප්ප 1038 ක් සහ රිදී කාසි පිරවූ පීප්ප 1217 ක් ගෙනැවිත් තිබෙනවා. ඒ බවට ස්ථිර සාක්ෂි තියෙනවා. පැරණි පොත්වල තොරතුරු සහ ඉතිහාසඥයින් ගේ මත ගැලපීමෙන්, මට හැකිවුණා එක් වැදගත් කරුණක් හොයා ගන්න. ඒ තමයි නැව ගිලී තිබෙන්නේ එංගලන්තයේ බොහොම දෙනෙක් හිතන විධියට පොල්ලු බොක්කේ නෙමෙයි; ඊට සැතපුම් ගණනක් උතුරෙන් සෙන්ට් ඇග්නස් අසල මුහුදු බොක්කේ."

ඔහුගේ කථාන්තරයට වශීවුණු මම මෙරේ විදුරුව තොල ගාමින්, ඉතා ආශාවෙන් අසා සිටියෙමි. මේ කථාව ගැන මගේ උනන්දුව දුටු බැවෙන්, නොනවත්වාම කථා කළේය.

"මේ ගැන තොරතුරු තවත් රාශියක් තියෙනවා. ඒත් මං ඔබට කෙටියෙනුයි කියන්නේ. පසුගිය අවුරුදු තුන්සියක කාලයක්, මොන තරම් පිරිසක්, මේ ගිලුණු නැව හොයාගන්න උත්සාහ දැරුවද? ඒකෙන් ප්‍රතිලාභ ලැබුවද, බංකොලොත් වුණා ද? ඒ ගැන කියල ඔබ වෙහෙසට පත්කරන්න මං කැමති නෑ. ඔබට කෙටියෙන් කියන්න තියෙන්නේ එක දෙයයි. ඒ තමයි දැඩි උත්සාහයකින් පස්සේ, මට හැකිවුණා, මුහුදු පත්ලේ සැඟවුණු ඒ නැව හොයාගන්න!"

"මගේ සුභ පැතුම්"

"ස්තූතියි මහත්මයා. ඒ සොයා ගැනීම කරන්න මට දැඩි වෙහෙසක් දරන්නත්, විශාල මුදලක් වියදම් කරන්නත් සිදුවුණා. නැව තියෙන්නේ බාදිය වෙලාවට වතුර තිබෙන මට්ටමට, බඹ දහයක් යටින්. තවත් කිමිදුම් කාරයන් දෙදෙනෙකු සමග කිමිදිලයි, මං ඒ කාරණා හොයාගත්තේ. අඩි හය හතක් ගනකම් වැලි හා රොන් මඩ කට්ටුවකින් නැව ආවරණය වෙලයි තියෙන්නේ. අපි

ර්ක සිදුරු කළා. අපට හැකිවුණා මුහුදු පත්ලේ තැන්පත්ව තිබුණු කාසි කිහිපයක් සොයාගන්න."

මෙසේ කී ඔහු සාක්කුවට අත දමා රන් කාසි දෙකක් අතට ගෙන පෙන්වීය. මම ඒවා පරීක්ෂා කර බැලීමි. බ්‍රිතානය කෞතුකාගාරයේ ද පොත්වල ඡායාරූප වල ද මා දැක තිබූ ස්පාඤ්ඤ රන්කාසි මේවා බවට සැකයක් නොවීය.

"ඉතින් මං ආපහු ලන්ඩනයට ආවෙ, මුහුදු පත්ලට යෑමට සහ එය හෑරීමට අවශ්‍ය යන්ත්‍රසූත්‍ර කිහිපයක් අරගෙන යන්න. ඔබ අවංක කෙනෙකු බව මට පෙනෙනවා. ඔබ කැමතිද මගේ කටයුත්තට හවුල් වෙන්න?"

"ඔය වගේ කටයුත්තකට වුදල් යොදවන්න තරම් වත්කමක් මට නැහැනෙ මහත්මයා" මම කීවෙමි. "ඇත්තම කියනවා නම් මං බොහොම දුප්පතෙක්"

"දොස්තර මහත්මයා. මං ඔබෙන් එක පැත්සයක්වත් බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ නෑ" ඔහු කීය. "මං ඔබට ආරාධනා කරන්නේ, ටික කාලයකට කෝන්වෝල් ඇවිත්, අපේ නිවසේ නවතින්න කියලයි. අපි හැමතිස්සේම කාලය ගතකරන්නේ එළිමහනේ; මුහුද යට ඕනල වතුරේ. ඒ නිසා වරින්වර අපි අසනීපවලට ගොදුරු වෙනවා. අපට උවමනා කරන්නේ ඒ ගැන හොයා බලන්න වෛද්‍යවරයෙක්. අපි ඔබට සාධාරණ වැටුපක් ගෙවනවා. ඔබ ස්ථිර ලෙස රැකියාවක යෙදෙන්නෙ නැති නිසා කල්පනා කර බලන්න. ඔබ හොඳ කෙනෙක් කියලා, ඔබෙන් ප්‍රතිකාර ගත් රෝගියෙක් මට රෙකමදාරු කළා. අපි යමක් හොයාගන්නා එක ස්ථිරයි. එතකොට ඔබටත් ස්පාඤ්ඤ රන්කාසි වලින් කොටසක් ලැබෙනවා. ඒ ගැන නම් සහතිකයි" එසේ කී බරෝෝ මා දෙස සෑදු බැල්මක් හෙළාගෙන සිටියේ, පිළිතුරක් අපේක්ෂාවෙනි. මම මඳක් කල්පනා කළෙමි.

"මට මුලින්ම කියන්න" මම කීවෙමි. "ගිලුණු නැව්වල වස්තුව සෙවීම නීති විරෝධී කටයුත්තක් ද?"

"මෙහෙමයි. එංගලන්තයේ මුහුදු සීමාව තුළ ගිලී තිබෙන හැම නැවක්ම අයිති අපේ මහරජිනට" බරෝෝ කීය. "ඒ වුණත් ඔය නැව් ආරක්ෂා කරන්නවත්, ඒවායේ තිබෙන වටිනා දේ ගොඩගන්නවත් රජයට හැකියාවක් නැහැ. නැව් ගිලී තිබෙන තැන්

ගැන මෙලෝ දෙයක් ඔවුන් දන්නේ නෑ. ඒ දැන ගත්තත් ඒවා ගවේෂණය කරන්න විද්‍යාඥයින්වත්, කාලයවත් රජයට නෑ.

මේවා ගවේෂණය කරන්න නම්, නාවික අද්මිරාල් කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි වී, මුදල් ගෙවා අවසර පත්‍රයක් ගත යුතු යි. මම ත් එවැනි අවසරයක් අරගත්තා. යමක් හොයාගත්තොත් එහි ප්‍රධාන කොටස ඔවුනට දෙන්න අපි බැඳී සිටිනවා. බඹ දහයක් මුහුද යටට කිමිදෙනවා කියන්නේ, ජීවිතය පරදුවට තබා කරන සටනක්. ඒක ඒ අය දන්නවා. මේවා හොයා ගැනීමේ ගෞරවය නම් අපට ලැබෙන එකක් නෑ. ඒක ලැබෙන්නේ සමුද්‍ර විද්‍යා අධිකාරියේ ලොක්කන්ට, වොට්සන් මහත්මයා. අපි රජයෙන් අවසර අරගෙන තේ කරන්නේ. ඒ බලපත්‍රය මං ඔබට පෙන්වන්නම්. නීතිවිරෝධී කිසිම දෙයක් කෙරෙන්නේ නෑ. මොකද ඔබ කියන්නේ?"

මා කල්පනාවකට වැටුණේ නොදැනුවත්වමය. ඉතිරි කළ මුදලක් ලෙස මගේ බැංකු ගිණුමේ තවත් ඉතිරිව තිබුණේ සුළු මුදලකි. තවත් වියපත් වූ පසු මා ගැන සොයා බැලීමට සිටින්නේ කවුරුන්ද? දූ දරුවන් හෝ තිරියක් නොමැති මට, අනිවාර්යයෙන්ම වැඩිහිටි නිවාසයකට ඇතුළුවීමට සිදුවනු ඇත. එහෙත් ඒ සඳහා සැලකිය යුතු තරම් මුදලක්, ඔවුන්ගේ අරමුදලේ තැන්පත් කළ යුතුය. එවැනි මුදලක් රැස්කරගැනීම, වියපත් මට සිහිනයකි. එහෙත් මේ අවස්ථාව ප්‍රයෝජනයට ගතහොත්, ඒ සිහිනය සැබෑකර ගැනීමට මට හැකිවනු ඇත. මේ නම් ප්‍රතික්ෂේප නොකොට වැඩියුර කල්පනා කර බැලිය යුතු අවස්ථාවකි.

"මට එක දවසක් කල් දෙන්න බිරෙවෝ මහත්මයා" මම කිවෙමි. "මේ ගැන කල්පනා කරල බලල, හෙට මං ඔබට වචනයක් දෙන්නම්. ඔබ හෙට උදේම කෝන්වෝල් වෙත පිටත් වී යන්නෙ නැහැනේ. මං කොහොමද ආයෙ ඔබව හමුවෙන්නෙ?"

"මට අවශ්‍ය බඩුබාහිරාදිය හෙටම හොයාගන්න හැකි වුණොත්, හැම දෙයක්ම දුම්රියට පටවලා, හෙට රාත්‍රී දුම්රියේ මං යනවා. හෙට හැන්දෑවට ඔබ මා හමුවෙන්න බලාපොරොත්තු වෙනවද? එහෙනම් මං ගමන අතිද්දා උදේට කල් දමන්නම්. හෙට හැන්දෑවේ නයට හතට මං මේ අවන්හලට එන්නම්. ඔබේ තීරණය එතකොට මට කියන්න.

අපි එහේ පදිංචිවෙලා ඉන්නෙ ලොකු ගෙයක් කුලියට අරගෙන. කෑම උයාදෙන්න කෝකියෙක් ඉන්නවා. ගෙන යන්න

උවමනා කරන්නේ ඔබේ ඇඳුම් පැළඳුම් සහ වෛද්‍ය වෘත්තිය සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය දේ පමණයි" ඔහු අවසන් වශයෙන් කීය.

බරුචෝගෙන් සමුගෙන මා බේකර් වීදියේ නිවහනට ආවත් හෝම්ස් ඒ වනවිට එහි පැමිණ තිබුණේ නැත. මගේ මිත්‍රයා ද කැඳවාගෙන කෝන්වෝල් වෙත යාමට තිබුණේ නම් කොපමණ හොඳ දැයි මම කල්පනා කළෙමි. දිගින් දිගටම රහස් පරීක්ෂණ වෘත්තියේ යෙදෙන ඔහු ගෙවන්නේ අවිවේකී දිවියකි. නිවාඩු ගතකිරීම සඳහා වෛද්‍යවරුන් දුන් උපදෙස් මත, අපි කිහිපවාරයක් ම පිට පළාත්වලට ගියෙමු. එහෙත් එවැනි තැන්වල දී ද නොයෙකුත් අභිරහස් හෝ මිනිමැරුම් හෝම්ස් වෙත ඉදිරිපත් වූයේ නොසිතූ අයුරෙනි.

මයික්‍රොෆ්ට් සමග එක්ව ඔහු යෙදෙන රාජ්‍යාරක්ෂක අමාත්‍යාංශයේ කටයුත්ත හැර, ඉක්මනින් අවසන් වන එකක් නොවන බැව් මම දැන සිටියෙමි. තවත් සති ගණනාවක් කම්මැලි කමෙන් ගතකිරීමට මට සිදුවනු ඇත. හදිසියේ නිවාඩු ගන්නා වෛද්‍යවරයෙකුගේ චිකිත්සාගාරයේ වැඩ කිරීමට, ඉඳහිට මට අවස්ථාව සැලසේ. එය ද හිතේ සතුටක් ඇති කළ කටයුත්තක් නොවිය. මා කළ යුත්තේ කෝන්වෝල් බලා පිටත්ව යාමයි. එහි කටයුතු කෙරෙන ආකාරය ගැන විමසිලිමත්ව බලමි. එය සතුටුදායක නොවේ නම් මා කළ යුත්තේ, රැකියාව අත්හැර දමා ආපසු පැමිණීමයි.

එදා රාත්‍රියේ හෝම්ස් අපේ නිවහන වෙත ආපසු එන විට බොහෝ ප්‍රමාද වී තිබිණි. ඔහු අධික ලෙස වෙහෙසට පත් ව සිටි බව ද මම තේරුම් ගතිමි.

"හෝම්ස් ඔබ අදත් හුඟක් මහන්සි වෙලා වගෙයි. ඕක ඉක්මනට ඉවර වෙන වැඩක්ද? නැත්නම් තවත් සෑහෙන කලක් යාවිද?"

"මොකද වොට්සන් ඔබ ඒ වගේ ප්‍රශ්නයක් ඇහුවේ?"

"මගේ හිතවත් මිත්‍රයා" මම කීවෙමි. "හරියට වෙලාවකට කෑමක්, බීමක් නින්දක්, විවේකයක් නැතුව, මෙහෙම මහන්සිවීම ශරීරයට නම් කොහොමටවත් හොඳ නෑ. ඒක ඔබට අලුතෙන් තිවයුතු කාරණයක් නොවෙයි තේ. ඔබ කැමති නැද්ද කෝන්වෝල් වල නිවාඩුවක් ගතකරන්න යන්න? එහිදී ඔබට හැකි වේවි ඔබ ආසා කරන ක්ෂේත්‍රයක් වන, සමුදු පුරා විද්‍යාවේ ගවේෂණයකත් යෙදෙන්න"

"මේ අද හෙටම?"

"ඔව්. මට ඒකට උවමනා ඔබේ කැමැත්ත විතරයි." මම කිවෙමි. "හවසින්න තැනත්, කෑමකිම, හැම්දෙයක් ගැනම මං බලාගන්නම්"

"එහෙම දෙයක් ඔය තරම් ඉක්මනට සූදානම් කරගන්න ඔබට හැකිවුණේ කොහොමද වොට්සන්?"

ක්‍රයිටීරියන් අවන්හලේ දී මට හමුවූ චාල්ස් බරුවෝ ගැනත්, ඔහුගෙන් අසන්නට ලැබුණු කරාන්තරයත් මම හෝම්ස්ට විස්තර කළෙමි.

"ඔබේ මිත්‍රයා "ස්පැනිෂ් ආමඩාව" ගැන තොරතුරු හුඟක් දන්න කෙනෙක් බවයි මට පෙනෙන්නේ" හෝම්ස් කීය. "මං මේ යෙදෙන කටයුත්ත, අපේ රටට ඉතාම වැදගත් එකක්. අග්‍රාමාත්‍යතුමා, විදේශ ලේකම්, යටත් විජිත භාර ලේකම්, රාජ්‍යාරක්ෂක ඇමැති, ආදී බොහොම දෙනෙක් මේ වැඩේට සම්බන්ධයි. ඒ වගේම මේක කෙරෙන්නෙ ඉතාම රහසිගතව. ඒ හින්දා මේකට ඔබව හවුල්කරගන්න මට හැකියාවක් නෑ. අනිත සින් ඇදගන්නා සුලු චිත්‍රමාන්විත දේවල්, කිසිවක් කෙරෙන්නෙත් නෑ. තවමත් කෙරෙන්නේ සැලසුම් සකස් කිරීම, පුද්ගලයන් තෝරා ගැනීම සහ ඔවුන් පුහුණු කිරීම පමණයි. මේක ඉවරවෙන්න තවත් කොයි තරම් කාලයක් ගතවෙවී ද කියල, මට කියන්න බැහැ වොට්සන්. ඒ හින්දා බේකර් වීදියට වෙලා කම්මැලි කමෙන් කාලය ගත නොකර, ඔබ කෝන්වෝල් වෙත ගියාට මගේ අකමැත්තක් නෑ. ඇත්තම කියනවා නම් ඔබ එහෙම යන එක හොඳයි. ඊකෙන් ඔබට යම් යම් අත්දැකීම් ලබා ලැබෙවි. ඔබේ ලිපිනය, ඔබේ තොරතුරු දන්වා ලිපි එවන්න. ඒ අතරේ මේ කටයුත්ත අවසන් වුණොත්, මමත් එන්නම් ඔබ සමග හවුලේ නිවාඩුව ගත කරන්න."

"එහෙම නම් අද හැන්දෑවේ ක්‍රයිටීරියන් අවන්හලට ගිහිං මං බරුවෝ හමුවෙලා, ඔහු සමග කෝන්වෝල් යන බව කියන්නම්?"

"ඔව්, ඒක හොඳයි වොට්සන්"

පසුවදා හැන්දෑවේ අවන්හලට වී බරුවෝ එනතුරු මම බලා සිටියෙමි. මඳක් පමාවී ඔහු එහි පැමිණියේය.

"ආයුබෝවන් වොට්සන් මහත්මයා" ඔහු කීය. "කොහොමද ඔබ තීරණය කළාද, මා එක්ක හෙට කෝන්වෝල් යන්න?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්"

"විශිෂ්ටයි" ඔහු කීවේ තම දකුණු අත මා වෙත දිගු කරමිනි. "මය ගත් තීරණය ගැන මට බොහොම සන්තෝශයි. හෙට උදේ පහට පැඩිංටන් දුම්රියපළෙන් පටන්ගන්නවා. සීඝ්‍රගාමී දුම්රියක්. ඒපෙ ගියොත් අපට පහසුයි"

පසුවදා නියමිත වේලාවට මම පැඩිංටන් දුම්රියපොළ වෙත ගියෙමි. චාල්ස් බර්චෝ මටත් පෙර එහි ගොස් සිටියේය. ඔහු පළමුවැනි පංතියේ දුම්රිය මැදිරියක, අප සඳහාම කුටියක් වෙන්කරගෙන සිටිණි. එබැවින් නිදහසේ කතාබහ කිරීමට අපට හැකි විය. යළිත් වරක් ඔහු තුම සාකච්ඡාව යොමු කළේ "ස්පාඤ්ඤ ආමඩා" ව එංගලන්තයට ප්‍රහාර එල්ල කිරීමට පැමිණි ආකාරය ගැනයි.

"මෙම යුද නැව් තමුදාව භාරව සිටි ප්‍රධානියා වූණේ, මෙදිනා සිඩෝනියා නම් ආදිපාදවරයා. මේ නැව් සමූහය එන බව ආරංචි වෙලා, එංගලන්තය සොදියෙන් හිටියා. අයහපත් කාලගුණය නිසා ඔවුන්ගේ ගමන ප්‍රමාද වූණා. ඔවුන් එන බව මුලින්ම දකින්න ලැබුණේ, සෝන්වෝල්හි සෙන්ට් මයිකල්ස් කඳුගැටය මුදුනට.

අපේ ප්‍රහාරවලට මුහුණ දෙන්න බැඳිවූණාම, ඔවුන් පලායන්න තීරණය කළේ වෙනස් මාර්ගයකින් - ඒ තමයි ස්කොට්ලන්තය හා අයර්ලන්තය වටේ ගිහිං. අත්ලන්තික් සාගරයේ උතුරු පැත්තෙන්. දීර්ඝ මුහුදු ගමනක යෙදුණු නිසා නැවියන්ට ආහාර සහ බොන වතුර අඩුවෙලයි තිබුණේ. අනෙක මඩුන් හුඟක් බටහිරින් යාත්‍රා කරන්න උත්සාහ කළත් ඒක සාර්ථක වූණේ නෑ. "ගල්ෆ් දියවැලෙන් ඔවුන්ගේ නැව්, නැගෙනහිර පැත්තට ගසාගෙන ගියා. 1588 අවුරුද්දේ අත්ලන්තික් සාගරයෙ හැමු තුණටවු, අනික් හැම අවුරුද්දකටම වඩා ප්‍රබලව හැමු බවයි ඉතිහාසඥයින් කියන්නේ.

සැන් ජුවාන් බොටිස්ටා නැව මුහුදුබත් වුණු ප්‍රදේශය ගැන, කාටවත් හරි වැටහීමක් තිබුණේ නෑ. හුඟක් අයගේ අදහස වෙලා තිබුණේ, එය පැඩ්ස්ටෝව් වරාය ඉසට එදදී ගල්පරයක ගැටී මුහුදුබත් වුණා කියලයි. ඒ හින්දා හැමදෙනෙක්ම ඔවුන්ගේ අවධානය යොමු කළේ, ඒ ප්‍රදේශයේ ගල්පර අවට මුහුදු පත්ලට.

නැව මුහුදුබත් වුණු හරිය පැඩ්ස්ටෝව් වෙන්න බැරි බව, පැරණි වාර්තා හා ඉතිහාසඥයින්ගේ මත කියවා බලද්දී මට පෙනී ගියා. ඒ හින්දා මං වෙරළ දිගේ තවත් තිරිතදිගට මගේ අවධානය යොමු කළා. මගේ නිගමනය වූණේ මේ තැන, සෙන්ට් ඇග්නස් වල සර්ප

ගල්පරය අවට වියයුතුයි කියලයි. මාස දෙකක පමණ කාලයක් ඒ අවට මුහුදේ කිමිදෙමින් අපි හොයා බැලුවා. අපට සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලැබුණේ ඊට පස්සෙයි."

"ඔබ ඒ ගැන රජයට හෙළි කළා ද?" මම ඇසීමි.

"මම කිසිම කෙනෙකුට කටක් හෙල්ලුවේ නෑ" ඔහු කිය. "මං මෙක කිව්වේ දොස්තර වොට්සන්ට විතරයි. අපි දෙන්නා හැරුණාම මේ කාරණාව ගැන දන්නේ මගේ කිමිදුම් කාරයො දෙන්නා විලී ට්‍රෙගෙනිස් සහ මර්වින් රූට්ස්ටොන් පමණයි. ඊට අමතරව අපේ කෝකියා හෙල්ෆඩ්ටත් දැනගෙන්න ඇති. වරින්වර අප අතර ඇතිවෙන කතාබහ නිසා."

ටිරූරෝ දුම්රිය පොළේ දී අපේ දුම්රිය ගමන අවසන් විය. එතැන් සිට අපි අග්ර කරන්තයක නැගී සෙන්ට් ඇග්නස් වෙත පිටත්ව ගියෙමු. ධීවර මධ්‍යස්ථානයක් වූ සෙන්ට් ඇග්නස් වෙත මා ගියේ පළමුවරටය. එහි පුරුල් මංතාවත් නෝ නවීන ගොඩනැගිලි නොතිබිණි. ගල් අතුරා සකස් කළ මාර්ග කිහිපයක ගමන් කොට. අන්තිමේදී අපි බිරුවෝ පදිංචිව සිටි නිවස වෙත ළඟාවූයෙමු. කඳු බෑවුමක පහළ පිහිටි එය, කලකට පෙර ධනවතෙකු සතු වූ පැරණි නිවාසයකි. කාමර හතක් පමණ තිබූ එහි, විහල මෙන්ම ජනෙල් දොරවල් ද බොහෝ දුරට අමලන්ව තිබිණි.

"මේ තමයි වොට්සන් දොස්තර මහත්තයා" ඔහු කීවේ නම සේවක මණ්ඩලයට මා හඳුන්වා දෙමිනි. "මේ ඉන්නේ හෙල්ෆඩ් රයා තමයි අපට කෑම සැපයීම ගැන බලාගන්නෙ" ඔහු කීවේ මිටි තරබාරු, මැදිවිය ද ඉක්ම වූ පුද්ගලයකු පෙන්වමිනි. "මේ විලී, මේ මර්වින් කිමිදුම්කරුවෝ දෙගොදනාම උස, කෙට්ටු අවුරුදු විසිගණන්වල තරුණයෝ වූහ. ඔවුන්ගේ මුහුණු අවවට පිළිස්සීම නිසා තඹ පැහැගැන්වී තිබිණි

"මේ බලන්න දොස්තර මහත්තයා" බිරුවෝ කීවේ ඔහුගේ සාලයේ තිබූ අරුමෝසම් බඩුවක් මට පෙන්වමිනි. විදුරු පෙට්ටියක දමා තිබුණේ, 16 වැනි සියවසේ ස්පාඤ්ඤ යුද නැවක අනුරුවකි. උසින් අඩි තුනක් පමණ ද, දිගින් අඩි පහක් පමණ ද වූ එය, රත්‍රන් ආලේප කර තිබූ ඉතා අලංකාර නිර්මාණයක් විය.

"මෙන්න මේවා තමා අපේ රට ආක්‍රමණය කරන්න ආවේ. මෙක මං මිලට ගත්තේ ස්පාඤ්ඤයේ මැද්‍රිඩ් නගරයේ සාප්පුවකින්"

"හරිම අලංකාරයි" මම කිවෙමි.

"දැන් අපට මුහුද යට තිබිල හමුවෙලා තියෙන්නෙත් මෙයින් එකක් තමා"

ඉන්පසු ඔහු ස්පාඤ්ඤ ආමඩාව ගැන ලියැවුණු ඔහු සතුව තිබූ පොත්පත් රාශියක් සහ, කරුණු පිටපත් කරගත් ෆුල්ස්කැප් කඩදාසි මිටියක් මට පෙන්විය. ඒ අසල රෝල්කර තිබූ කඩදාසි, කෝන්ටෝල් වෙරළ තීරයේ සිතියම් කිහිපයක් බැවි මම දුටුවෙමි.

පසුවදා උදයේ අපි බඩු පැටවූ අශ්වකරත්නයේ නැගී මුහුදු වෙරළ වෙත ගමන් කළෙමු. එහෙත් ගමනේ අන්තිම කොටස අපට පයින් යෑමට සිදුවිය. මුහුදු මිටිටමට වඩා බොහෝ ඉහළින් පිහිටි පොළොව අවසන් වූයේ තියුණු බෑවුමකිනි. එය කැබලිවලට කැඩී ගිය පර්වත කැබලි වලින් සමන්විත විය. ඒවාට අඩිය තබමින් මුහුදු වෙරළට ළඟාවීමට අපට හැකිවිණි.

"වොට්සන් මහත්මයා. අර ඇනින් මුඩට පෙනෙනවා නේද ගල්පරයක්? ඒකට කියන්නේ සර්පගල කියල. ඒ , ඒකෙ හැඩය සර්පයෙක් වගේ නිසා. මහාකාව හැපී තියෙන්නේ මය පර්වතයේ. අපට කිමිදෙන්න තියෙන තැන ඔය පර්වතය එහා පැත්තේ."

මහා සාගරය දෙසින් හමා ආ සිසිල් සුළඟේ පහස විඳිමින්, මම ගස් සෙවණකට වී බලාසිටියෙමි. බරුවෝ සහ ඔහුගේ කිමිදුම්කරුවන් දෙදෙනා අතර දීර්ඝ සාකච්ඡාවක් ඇතිවිය. ඒ අලුතෙන් මිලට ගත් කිමිදුම් උපකරණ සහ යන්ත්‍ර සූත්‍ර ගැන තාක්ෂණික කරුණුය. ඉරු අවරට යද්දී අපි ආපසු ඒමට පිටත් වූයෙමු.

"අද කිමිදීමේ කටයුතු කරන්නේ නැද්ද?" මම ඇසීමි.

"මේ දවස්වල කිමිදීම පටන් ගැනෙන්නෙ රෑ වෙලා" බරුවෝ කීය. " හුඟක් කාරණා ගැන අපට හිතන්න වෙනවා. වඩදිය-බාදිය වගේ දේවල් තමයි ප්‍රධාන. සුළං පාර වේගවත් වෙද්දී රැල්ලත් සැරයි. ඒ වෙලාවට වතුරෙ ඉන්න එක අවදානම්."

ආපසු එන අතරේ අපි ගමේ අවන්හල වූ "බ්ලූවෙල්" වෙත ගොඩ වැදුණෙමු. පැරණි ගොඩනැගිල්ලක පවත්වාගෙන ගිය එය, ඉතා අපිරිසිදු තැනක් විය. වීදි පුරා පැතිරෙමින් තිබූ කුණු මාළු හා පිළි ගඳ අවන්හල තුළ ද නොඅඩුව දැනිණ.

දිග බංකුවල වාඩිවී, බීර සහ අනෙක් මත්පැන් වර්ග පානය කළ පිරිස විස්සක් පමණ විය. ඒ අතර රළු පෙනුම තිබූ හැඩි දැඩි

තරුණයෝ ද, මැදිවියට ළංව සිටි ශක්තිමත් ධීවරයෝ ද සිටියහ. වයස අවුරුදු හැත්තෑව ඉක්මව වූ, හිසකෙස් මෙන්ම රැවුල ද පැසුණු මහල්ලෝ උස් හඬින් කතා බහ කළ හ. එය ලන්ඩනයේ අසන්නට නොලැබෙන ඉංග්‍රීසි උච්චාරණයකි. එබැවින් සමහර දේ තේරුම් ගැනීම පවා මට අපහසු විය.

අප එම අවන්හලට ඇතුළු වූ වහාම, හැටවරයෙක් පැමිණ බ්‍රැවෝගේ කනට කොඳුරා යමක් කීය. ඊ ඇසූ මගේ මිත්‍රයාගේ මුහුණ වෙනස් වූ බැව් මම දැක්කෙමි. මීළඟට ඔහු කළේ අවන්හල අයිතිකරු හමුවීමට යෑමය. මත්පැන් බෝතල් ඇසිරූ රාක්ක සහ බීර ගබඩා කළ පීප්පවල පිටිපසට වී, ඔවුහු රහස් සාකච්ඡාවක යෙදුණහ. පැය කාලකට පමණ පසු බ්‍රැවෝ ආපසු ආවේය. එහෙත් ප්‍රශ්නය කුමක්ද යන්න ඔහු සඳහන් නොකෙළේ ය.

දින කිහිපයක් ගතවී ගියේය. සෑමදිනකම හිරු බසිද්දී නිවසෙන් පිටවී යන, බ්‍රැවෝ සහ කිමිදුම්කරුවන් දෙදෙනා, ආපසු පැමිණෙන්නේ පසුවදා හිරු උදාවෙද්දීය. රාත්‍රිය පුරා නිදිමැරීම නිසා ඔවුහු දහවල් කාලයේ නිදාගත්හ. මා සමග සුහද කතාබහක් සඳහා ඔවුනට අවකාශයක් ලැබුණේ ඉඳහිටය. මගෙන් වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර අවශ්‍ය වූයේ ද සුළු තුවාල ඳෙකක් සඳහා පමණි. ප්‍රථමාධාර සඳහා අවශ්‍ය විවිධ ඖෂධ ගබඩා කළ විදුරු අල්මාරියක් ද නිවසේ විය. ස්පාඤ්ඤ ආක්‍රමණය, නෞකා සහ කිමිදීම ගැන ලියැවුණු පොත් හැර, කියැවීමට සුදුසු වෙනත් පොත් මේ නිවසේ මම නුදුටුවෙමි. අප පදිංචි ගම්මානයට පුවත්පත් බෙදාහැරීම ද නිසිලෙස සිදුනොවීය. බෙකර් වීදියේ නිවසේ වූ පාළුව මකාගැනීමට මෙහි පැමිණීම, කොතරම් නුවණැති ක්‍රියාවක්දැයි මම කල්පනා කරන්නට පටන්ගත්තෙමි. අන්තිමේදී හෝම්ස්ට ලිපියක් ලිවීමට මම තීරණය කළෙමි. රාත්‍රියේදී ලිපිය ලියා, එය තැපැල් කිරීම සඳහා පසුවදා තැපැල් කාර්යාලය වෙත ගියෙමි.

එහිදී මට හමුවූයේ, මා කිසිසේත් බලාපොරොත්තු නොවූ පුද්ගලයෙකි. සිවිල් ඇඳුමෙන් සැරසී එහි සිටියේ, ස්කොට්ලන්ඩ් යාඩ් පොලිසියේ රහස් පරීක්ෂකයෙකු වූ බ්‍රැඩ්ස්ට්‍රීට්ය. එකල හෝම්ස් සමග අබිරහස් පරීක්ෂණ කිහිපයක් විසඳීමට සම්බන්ධවුණු ඔහු ද, මා දැකීමෙන් අතිශය පුදුමයට පත්වීය. එහෙත් කටින් වචනයක් හෝ පිට නොකොට, ඔහු තම දෙතොල් හරහා දබරැඟිල්ල තැබුවේ එක් ක්ෂණයකිනි. මා ලිපිය තැපැල්කරන

අසුරු ඔහු හිඟඩව බලා සිටියේය. ඉන්පසු තමා පසුපස එන මෙන් රහසින් කී බ්‍රැඩ්ස්ට්‍රීට් පටු විදි හා මංසන්ධි අතරින්, සැකපුම් හාගයක පමණ දුරක් ගමන් කළේය. අන්තිමේදී ඔහු පැමිණියේ අබලන් නිවසක් වෙතයි. සාත්කුවෙන් යතුරු ගෙන එහි දොර විවෘත කළ ඔහු, නිවසට ඇතුළු වී • සඳහා දොර විවෘතව තැබුවේය. මා එහි ඇතුළු වූ සු. හු දොර වසා දැමීමේ ය. "අපි බොහොම පරෙස්සම් වෙන්න ඕන වොට්සන් මහත්තයා" ඔහු කීය. "මං පොලිසියෙ කෙනෙක් බව සමුරුවත් දන්නෙ නෑ. මේ පැත්තෙ මිනිස්සුන්ට පොලිසිය පෙන්වන්න බෑ, කෝ ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්තයා?"

"හෝම්ස් ආවෙ නෑ" මම කීවෙමි. "මං ආවෙත් රහස් පරීක්ෂණ වැඩකට නෙමෙයි"

මා පැමිණි කාර්යය මම ඔහුට කෙටියෙන් විස්තර කළෙමි.

"වොට්සන් මහත්මයා, ඔබ කිව්වේ මේ කියන බ්‍රැවෝ, අවංකවම ඒ කටයුත්තේ යෙදෙන කෙනෙක් කියලද?" බ්‍රැඩ්ස්ට්‍රීට් විමසීය.

"මට නම් පෙනෙන්නේ එහෙමයි," මම කීවෙමි. "ඔවුන් රාත්‍රිය පුරා සිම්දුම් කටයුතුවල යෙදෙනවා, සමහර දවස්වල දවාලටත් ඇයි ඔබ එහෙම ඇහුවෙ?"

"මේ කෝන්වෝල් වෙරළේ ගිලී තියෙන නැව් ගණන අප්‍රමාණයි," පොලිස් නිලධරයා කීය. "මෙහේ එන්න කලින් මටත් මය ගැන දේශනයක් අහන්න ලැබුණා. සැන් ජුවාන් බෞටිස්ටා නැව, එංගලන්තය කිට්ටුව මුහුදේ ගිලී විනාශ වුණු බව ඇත්ත. ඒකෙ රන්කාසි තිබුණු බවත් ඇත්ත. නමුත් ඒක ගිලුණෙ මේ හරියෙම ද කියන්න හම් මං දන්නෙ නෑ. ස්පාඤ්ඤ ආමඩාවේ නැව්වල රන්කාසි සහ පුරාවස්තු සෙව්මේ කටයුත්තේ, හුඟ දෙනෙක් යෙදුණාලු. ඒකට කාලය, ධනය හා ශ්‍රමය වැය කළ අයගේ ගණන නිමක් නෑ.

මේ විස්තර මට කිව්වේ ක්විලර් කවුච් නම් සාගර පුරා විද්‍යාඥයෙක්. ඔහු මට හුඟක් තොරතුරු කිව්වා. බොහොම දෙනෙක් සමාගම් හැදිලා, රජයේ නිසි අවසරය ගෙන මේක කරනවලු. සමහරු අවසර නොගෙන රහසිගතවත් මේක කරනවලු. නමුත් ඒව නොදැක්ක වගේ ඉන්න කියලයි, අපට ඉහළින් උපදෙස් ලැබිල තියෙන්නේ. ඒ මොකද මුහුදු පත්ලේ දේවල් ගොඩට

අරගෙන එන එක, ජීවිතයත් මරණයත් අතර සටනක් නේ. හැමෝම එගේ නවීන තාක්ෂණික උපකරණ ගෙනත්. කිමිදුම් කාරයන් යොදවලා සැහෙන මහන්සියක් දරනවා. නමුත්....."

"..... ඔබ කියන්නේ ඒක කිසිම විටක සාර්ථක ප්‍රතිඵල නොලබන බොරු වැඩක් කියලද?" මම ඇසීමි.

"මම එහෙමම කියන්නේ නෑ වොට්සන් මහත්මයා" බ්‍රැඩ්ස්ට්‍රීට් කීය. "මෙන අර දකුණු අප්‍රිකාවේ පොළොවෙන්, දියමන්ති කැට හොයන මිනිස්සුන්ගේ සටන එහෙයි. වාසනාව තියෙන අයට ඉඳහිට වටිනා දේ හම්බ වෙනවා. රත් ඝා රිදී කාසි, පිඟන් බඳු ආදී නොයෙකුත් වටිනා දේ වරින්වර ලැබිලා තියෙනවා. නමුත් ඒ විශාල ප්‍රමාණවලින් නෙමෙයි; බොහොම සුළුවෙන්"

මගේ මිත්‍ර චාල්ස් බ්‍රැඩ්ලේ යෙදෙන්නේ නිශ්චල කටයුත්තක යයි කියූ විට, මගේ සියලු බලාපොරොත්තු බිඳ වැටිණ. මගේ සිතේ ඇතිවූයේ කලකිරීමකි. මෙය අත්හැරී දමා ආපසු ලන්ඩනයට යා යුතු යයි මට සිතිණි.

"ඔබ මෙහේ ආවේ කවුරු හරි අපරාධකාරයෙක් පිටුපසද?" මම පොලිස් නිලධරයාගෙන් විමසුවෙමි.

"ඒක තමයි වොට්සන් මහත්මයා, මං ඔබට කියන්න සූදානම් වුණේ. මං ආවේත් සති තුනකට පෙර ගිලුණු "ගාලිමාර්" නැව සම්බන්ධ කාරණයකට"

"හැබෑට? එහෙම නැවක් ගිලුණු බව පුවත්පත්වල පළ වුණා. ඒත් ඒක ගැන සෙවීමක් කරන්නෙ කැතුව අත් ඇරල දැමීම නේ ද?"

"ඔබ කියන දේ ඇත්තයි" බ්‍රැඩ්ස්ට්‍රීට් කීය. "ඒ ගැන සොයා බැලීම අත්හැරියා කියල තමයි පුවත්පත්වල පළවුණේ. දැන් මං ඔබට කියන්නම්, ඔබ නොදන්න කාරණාවක්. ඔබ දන්නවද "ගාලිමාර්" නැවේ ගෙනාවේ මොනවද කියල?"

"නැහැ"

"ඒකෙ ගෙනාවේ දකුණු අප්‍රිකාවේ ඉඳල එංගලන්ත මහ බැංකුවට සපයන රත්තරන්. ආරක්ෂාව ගැන ගිතලා මේ කාරණා කවදාවත් ප්‍රසිද්ධ කරන්නේ නෑ. මේ නැව් හැමදාමත් යාත්‍රා කරන්නේ එකම වරායකට නෙමෙයි. සමහර විට ලන්ඩනය; නැත්නම් ලිවර්පූල්. ස්ලිමෙන් හෝ සවුත් හැම්ටන් වෙත. ඒ මොකද රත්රන් පොග ගොඩට බෑමෙන් පසු, ගබඩා කර තබාගැනීමේදී සහ ප්‍රවාහණයේදී, ආරක්ෂාව සලසා ගැනීම අමාරු නිසා. එක සැරයක්

කොහොම හරි හොර කල්ලියකට ඔත්තුවක් ගිහින් තියෙනවා. ඒ මීට අවුරුදු තුනකට කලින්. ජලිමත්ගිදි උන් රත්රන් මංකොල්ල කන්න හැදුවේ, නැවෙන් බැව දවසෙම. නමුත් ඊක සාර්ථක වුණේ නැහැ.

මෙවර රත්තරන් ගෙනා නැව, ලිවර්පූල් වෙත යවන්න ඉහළින් තීරණය කර තිබුණා. නමුත් බලාපොරොත්තු නොවූ විදියටයි උතුරු අත්ලන්තික් සාගරයෙන් දරුණු කුණාටුවක් හැමුවෙ. "ෂාලිමාර්" බොහොම ශක්තිමත් අලුත් නොකාවක්. නමුත් ප්‍රචණ්ඩ මුහුදු රැල්ලට මුහුණදෙන්න ඊයට හැකිවුණේ නෑ. කාර්ය මණ්ඩලය මොන තරම් උත්සාහ දැරුවත් නැව පාලනය කරගන්න බැරි වුණා. ඊය වේගයෙන් යසාගෙන ගිහින් සෙන්ට් ඇග්නස් අසල ගල්පරයක වැදී මුහුදුබත් වුණා. වාසනාවකට වගේ ජීවිත කිසිවක් විනාශ වුණේ නෑ. ජීවිතාර්ත්ථකෙ බෝට්ටුවල නැගලා ඇවිත්. තවුරුත් පණ බේරා ගත්තේ, මේ අනතුර වෙරළ කිට්ටුව සිදුවුණු නිසා."

"ඉතින්?"

"සතියක් යන්න කලින් මහ බැංකුව ක්‍රියාත්මක වුණා. නාවික හමුදාවේ කිමිදුම් අංශය, වෘත්තීය කිමිදුම් කරුවන් රාශියක්, සහ යන්ත්‍ර සූත්‍ර, බෝට්ටු දෙකකින් මේ ස්ථානයට ගෙන ආවා. නැව ගිලුණු තැන කපිතාන්වරයා නිවැරදිව පෙන්වා දුන්නා. නමුත් ප්‍රයෝජනයක් වුණේ නැහැ."

"ඒ ඇයි?"

"නැවේ ගබඩා කාමර විවෘත කරලා, ගබඩා කර තිබූ රත්තරන් හොරුන් පැහැරගෙන ගිහිං!"

"දෙයියෝ සාක්ෂි!"

"ඒ කටයුත්තට ඔවුන් යොදාගත් උපකරණ පවා නැවේ තිබී හමුවුණා." බැඩස්ට්‍රීට් කීය. "රජයට වෙන අපකීර්තිය නිසා මේ සිද්ධිය ප්‍රසිද්ධ නොකර යටපත් කළා, හෝම්ස් මහත්තයාට නම් මේ ගැන දැනගන්න ලැබෙන්න ඇති. මෙකට අදාල පුද්ගලයන් තවමත් කෝන්වෝල් වෙරළ තීරයේ කොහේ හරි ක්‍රියාත්මකවන බවට ආරංචියි. නමුත් ඔවුන් කවුද කියා හඳුනාගැනීම තමයි අපහසු වෙලා තියෙන්නෙ."

"මොනවද ඔබට හොයාගන්න හැකිවුණේ?" මම ඇසීමි.

"රත්රන් කියන්නේ බොහොම බර දෙයක්" ඔහු කීය. "මේවා කිමිදුම්කරුවන් විසින් මුහුදෙන් ගොඩට අරගෙන, පිට පළාතකට

ප්‍රවාහණය කරන එක පහසු වැඩක් නෙමෙයි. අනෙක මේක දවල් කාලයේ ප්‍රසිද්ධියේ කරන්න පුළුවන් වැඩක් නෙමෙයි."

"සැක කටයුතු අය අත්අඩංගුවට ගන්න ඔබට හැකිවුණේ නැද්ද?" මම ඇසීමි.

"නැව්වල සුන්බුන් වලින් පුරාවස්තු හොයන්න මුහුදේ කිමිදෙන අය මෙහේ අප්‍රමාණයි" බ්‍රැඩ්ස්ට්‍රීට් කීය. "ඒක තමයි මේ පළාතේ කරුණයන්ගේ රැකියාව. ඒ ගීන්දා කවුරුවත් සැක පිට අත්අඩංගුවට ගන්න පුළුවන් කමක් නෑ.

මුහුද කිට්ටුවම තිබෙන විශාල ගල්පරවල, ඇතුළට විහිදුණු ගල්ගුහා කීපයක් තියෙනවා. ඒක මට දැනගන්න ලැබුණෙ ඊයෙ. ඒවා බොහොම පහසයි. ඒ වගේම පටුයි. නමුත් සමහර ඒවා යාර තුන් හාරසීයක් දිගයි. ඛනිජාගෙන මිසක් ඉදිරියට යන්න බැරි තරම් පහසයි. රත්රන් ඒවා ඇතුළෙ හංගාගෙන ඉන්නවා වෙන්නත් පුළුවනි, පොලීසිය මග ඇරලා පසුව ප්‍රවාහණය කරන්න."

"ඔබ ගිහින් සෝදිසි කර බැලුවෙ නැද්ද?"

"ඒ ගුහා ඇතුළෙ සහ අන්ධකාරයි. වඩදිය වෙලාවට ඒ ඇතුළට වතුර ගලනවා. ඒ ඇතුළෙ මොන මොන විෂකුරු සත්තු ඉන්නවද කියලත් අපි දන්නේ නෑ. හොඳටම දන්නා සෙනෙකුට මිසක්, ඒවා ගවේෂණය කිරීම අපට කරන්න බෑ. ඒකට වෙනම කණ්ඩායමක් ලන්ඩනයෙන් ගෙන්වා ගන්න වෙනවා. මම තැපැල් කන්තෝරුවට ගියේ ලෙස්ට්‍රේඩ් මහත්තයාම ඒ ගැන දන්වා ලිපියක් යවන්න. වොට්සන් මහත්තයා තව දවස් කීයක් මෙහේ ඉන්න බලාපොරොත්තු වෙනවද?"

"දැන් නම් මට හිතිලා තියෙන්නේ ඉක්මනටම ආපහු යන්න"

"ඒක හොඳයි. ඒ මොකද මය නාදුනන මිනිස්සු යෙදෙන්නේ මොන කටයුතුවලද කියලා, අපි හරියට දන්නේ නෑ. ඒ අය එක්ක පටලැවෙනවාට වඩා, ආපහු ලන්ඩනයට යන එක හොඳයි."

ආපසු නවාතැනට ගිය පසු මම බරෝට් ඒ ගැන දැනුම් දුන්නෙමි.

"දේශගුණය වෙනස්වුණු නිසා වෙන්න ඇති" මම කීවෙමි. "මගේ ඇඟට ටිකක් සනීප මදි. යුද්ධයේදී ඇතිවුණු පරණ තුවාලයකත් වේදනාව වරින්වර එනවා. මං ආපහු ලන්ඩන් ගියාට ඔබේ අකමැත්තක් නැහැ නේද?"

"ආ ඒකට කමක් නෑ" බියවෝ කීය. "ඔබට නිතුණු දවසක ආපහු එන්න, මගේ දොර විවෘතයි. අර තැව මට හොයාගන්න හැකිවුණු බව විතරක්, කාටවත් කියන්න එපා."

"මං ඔබට ඒ ගැන සහතික වෙන්නම්" මම කීවෙමි.

පසුවදා උදයේ අශ්වකරන්නයෙන් ටිරෑරෝ වෙත ගොස් එතැන් සිට ලන්ඩන් බලා දුම්රියෙන් ගමන් ඇරඹීමි. දුම්රිය ප්‍රමාදයක් නිසා මා බෙකර් වීදියේ අපේ නිවහනට ළඟා වෙන විට ඇඳිරි වැටී තිබිණ.

"ඔබ ආ එක බොහොම හොඳයි වොට්සන්" හෝම්ස් මා සාදරයෙන් පිළිගත්තේය. "ඒක නෙමෙයි. මොකද ඔබට ගිය ඉක්මනින් ආපහු එන්න ඕනෙණෙ?"

"කෝන්වෝල් වල මං තිය වැඩේ මට එපාවුණා. ඒ හින්දා මං රිකෙන් අස්වෙලා ආවා. මයික්‍රොෆ්ට් එක්ක එකතු වෙලා ඔබ යෙදුණු කටයුත්ත අවසන් කළා ද?"

"ඔබ ඉක්මනින්ම ආපසු පැමිණි එක ගැන මට සන්තෝසයි" හෝම්ස් කීය. "අගමැතිතුමා ඇතුළු පිරිස අපට භාරදුන්නේ, ඉන්දියාවේ විසිරුණු ප්‍රංශ වරපුරුෂයන් අල්ලා ගැනීමට සැලැස්මක් සකස් කිරීමයි. ඒකෙ මූලික කටයුතු අපි අවසන් කළා. එය තරමක් වියදම් යන වැඩක්. ඒ හින්දා කැබිනට් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය අරගෙන, මීළඟ පියවර තැබීමට තීරණය වුණා. කොහොමද ඔබ එහේ ගත කළ ජීවිතය?"

මා කෝන්වෝල්හි කාලය ගත කළ හැටි, හමුවූ පුද්ගලයන් ගැන, මම මගේ මිත්‍රයාට පැවසුවෙමි. බැඩස්ටුට් ගෙන් අසන්නට ලැබුණු කාරණය ගැන ද මම හෝම්ස් ගෙන් විමසුවෙමි.

" 'මාලිමාර්' නෞකාවේ සිද්ධිය මයික්‍රොෆ්ට් මට කිව්වා. දැන් ඉසින් ඒ ගැන කතා කරලත් වැඩක් නැහැ කියලයි ඔහු කිව්වේ.

ඒක නෙමෙයි වොට්සන්. පහුගිය දිනවල වැඩක් නැතුව තනියම කල්පනා කර කර ඉඳිද්දී මට අපූරු අදහසක් පහළ වුණා."

"ඒ මොකක් ද?"

"ඔබට මතකද අපි පහුගිය කාලේ වැනැම් හි කළ පරීක්ෂණය[1]?"

"ඔය කියන්නේ අර වැන්ඩබිල්ට් සහ යෙග්මන්,..."

---

1. "ඉදිපහනාරයේ විනාශය" හි "වැනැම්හි ගැටලුව" නම් පරිච්ඡේදය බලන්න.

"අන්න හරි" හෝම්ස් කීය. "ඒ කටයුත්තෙදි මට "ගිප්සි ලිකිණියාව" අල්ලාගන්න බැරිවුණාතේ"

"ඉතින්?"

"දැන් සැහෙන කාලෙකින්, මහු සිදුකළ ඒ විධියේ හොරකමක් ගැන අහන්න ලැබුණෙ නෑ. අපරාධවල යෙදුණු ධය වගේ මිනිස්සු දිගින් දිගටම නිශ්ශබ්දව ඉන්නේ නෑ. මට හිතෙනවා පොඩි විවේකයක් ලැබුණු වෙලාවෙ, මහු අල්ලාගන්න උත්සාහයක් දරන්න"

"ඒ කොහොමද?"

"ඔබට මතක ද අපි අර ජේම්ස් ඩයිසන් අල්ලන්න යෙදූ උපාය?[1]

"ඔබ කියන්නේ පුවත්පතක දැන්වීමක් පළකරලා, මහු අපවෙත කැඳවාගන්න යෙදූ.....?" මම ඇසීමි.

"හරියට හරි වොට්සන්. හැබැයි මෙවර අපි ඒක කළ යුත්තේ සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් පිළිවෙළකට. මෙන්න මේකයි මගේ සැලැස්ම.

"ගිප්සි ලිකිණියා" හැම්විටකම හොරකම් කළේ මොනවද කියල ඔබට මතකද? බොහොම පෞරාණික, වටිනා දේවල්, නමුත් ප්‍රමාණයෙන් ඉතාම කුඩා, ප්‍රභූ පවුල්වලට පරම්පරාවෙන් උරුමවුණු දේවල් - ගිලියාඩ් ගේ සිතුවම්, ස්කොට්ලන්තයේ මේරි රැජිනට අයත්ව තිබූ යාච්ඤා පොත, ඇරගන්හි කැතරින්ගේ රන් කුසලානය..... ඒ වගේ දේවල් තේ. ඒ නිසා, මහුගේ හිතේ ඇඩි කැමැත්තක් ඇතිවෙන දේවල් ටිකක් විකිණීමට තිබෙන බව කියලා උත්සාහයක් දරල බලමු. අපට එච්චර පාඩුවක් වෙන්නෙ නෑ. මං දැන්වීමකුත් සකස් කළා"

"කෝ බලන්න ඔබ සූදානම් කළ දැන්වීම?"

හෝම්ස් එය මා අතට දුන්නේය.

"නිර්නාමිකව සිටීමට කැමැති වංශවත් ප්‍රභූවරයෙක්, පරම්පරාවෙන් තමාට උරුම වූ, පෞරාණික වස්තූන් සමහරක් විකිණීමට අපේක්ෂා කරයි.

කුපර් හා කොස්වේ විසින් 18 වැනි සියවසේ නිර්මාණය කරන ලද ඉතා කුඩා ප්‍රමාණයේ තෙල් සායම් චිත්‍ර (රාමුව ද සහිතව) සියුම් කැටයම් සහිත, රත්‍රනින් නිමකළ දුම්කුඩු පෙට්ටි, මැණික් ඇල්ලූ,

---

1. "සර් චාල්ස්" හි "ලොවන්ට් හෝටලයේ මිනිමැරුම" බලන්න.

රිදියෙන් නිම කළ ආහරණ පෙට්ටි, ප්‍රංශයේ මාරි ඇන්ටනට් බිසව සතුව තිබී, පසුව එංගලන්තයට ගෙන එනු ලැබූ ඇගේ අත් කැටපතක්, 18 වැනි සියවසේ විසූ යෝක් ආදිපාදවරිය හිස පැළැඳි මුතු සහ රතු කැට ඇල්ලූ බෝරිච්චි.

විකිණීම පෞද්ගලිකව පමණයි. අතරමැදියන් අනවශ්‍යයි. ඔබේ ලිපිවල රහසිගත බව රැකගන්නෙමු. මෙම ලිපිනයට ලියන්න. සී. ලොයිඩ්, නැපැල් කාර්යාලය බාරේ, කෙන්සිංටන්."

"දැන්වීමේ අඩංගු දේ නම් සිත පොළඹවන සුලුයි" මම කීවෙමි, "නමුත් ඔය දේවල් බලන්න ඔහු ආවොත් මොකද කරන්නෙ? පෙන්වන්න කියල කිසිම දෙයක් අපට නැහැනෙ"

"මගේ හිතවත් වොට්සන්, ඔබ හිතන්නෙ මං මේ දැන්වීම දාන්න සූදානම් වෙන්නේ, මේ කිසිම දෙයක් නැතුව කියලද? "ගිජුලිහිණියා" ගේ ගොදුරු බවට පත්වුණු හැමදෙනෙකුටම ලියුම් ලියලා, ඔවුන්ගේ නැතිවුණු බඩු ගැන විස්තරයක් මං ඒ දවස්වලම ලබාගත්තා. ඉතින් මං හොයා බැලුවා, දින කිහිපයකට මෙවැනි වටිනා බඩු මට ලබාගන්න පුළුවන් කාගෙන්ද කියලා. ඒක හරිම අමාරු වැඩක්. දින කිහිපයකට තියා එක සැයකට වත්, ඔවුන්ගේ වීදුරු අල්මාරි වලින් ඒවා පිටකරන්න, කිසිම ප්‍රභුවරයෙක් කැමති නෑ."

"ඔව්. ඒකෙ පුදුමයක් නෑ" මම කීවෙමි.

"නමුත් අන්තිමේදී මට හැකිවුණා කෙනෙකු කැමති කරවා ගන්න."

"කවුද ඒ?"

"සර් රොබට් ආගයිල්"

"ඔබ කියන්නේ වික්ටෝරියා ශල්‍ය රෝහලේ ස්නායු ශල්‍ය වෛද්‍ය විශේෂඥ, මහාචාර්ය ආගයිල් ගැනද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්" හෝම්ස් කීය. "ඔහුගේ සම්පූර්ණ අවධානය යොමුවෙලා තියෙන්නේ, වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ පර්යේෂණ වලට නේ. ආගයිල් පරපුර අවුරුදු තුන් හාර කීයක ඉතිහාසයක් තිබෙන එකක්. සර් රොබට් තමා ඒ පවුලේ අන්තිම පුරුක. ඔහු තමා සර් විලියම් ආගයිල්ගේ එකම දරුවා, එකම උරුමක්කාරයා. අනෙක් ප්‍රභුවරුන්ට වංශවතුන්ට නම්, මේ පෞරාණික වස්තු බොහොම වටිනවා. වීදුරු අල්මාරිවල දමාගෙන ගෙදරට එන අමුත්තන්ට ඒවා

පෙන්වනවා; මුතුන් මිත්තන්ගේ සාඩම්බර අතීතය, පෞරාණික ශ්‍රී විභූතිය ගැන කතා කරන්න ඔවුනට කාලය තියනවා.

සර් රොබට් ඉතාම විශිෂ්ට ගණයේ විද්වතෙක්. ඔහුගේ කාලය ඔහු සම්පූර්ණයෙන්ම යොදන්නේ මනුෂ්‍ය මොළය ගැන කරන පර්යේෂණ වලට. තමන්ගේ පියාගේ විදුරු අල්මාරියේ තිබෙන කෞතුක වස්තු මොනවාද කියලවත්, සර් රොබට්ට මතක තිබුණේ නැහැ."

"ඔබ කොහොමද ඔහු හමුවුණේ?"

"විශේෂඥ වෛද්‍ය ලුවර් ඒගාගෙ මාර්ගයෙන්, පෞද්ගලික හමුවීමක් යොදා ගත්තා" හෝම්ස් කීය. "තමන් හමුවෙන්න කිසිවෙකු එනවාටවත් සර් රොබට් කැමති නැහැ. මේ දවස්වල ඔහු ඇසේ පටක සහ අක්ෂි ස්නායුව ගැන පර්යේෂණ කරමින් ඉන්නේ. මට ලියුමක් ලියලා දුන්නා. ඔහුගේ වලව්වට ගිහින් මට උවමනා කරන දෙයක් ඔවගෙන් ඉල්ලාගන්න; වැඩේ ඉවරවුණාම ආපහු ගෙනැත් භාරදෙන්න කියලා.

"ඉතින් ඔබ ඒ දේවල් ලබාගත්තද?"

"ඔව්. සර් රොබට්ගේ ලියුමත් අරගෙන මම ඔවුන්ගේ වලව්වට ගියා. සර් රොබට්ගේ වෙ - මාවිතා ආගයිල් ආර්යාව තවම නිරෝගීව ඉන්නවා. වයස අවුරුදු අනූ තුනක් වන ඇය, ඉතාම කාරුණික තැනැත්තියක්, පුතාගේ ලියුම දුටු ගමන් මට උවමනා කරන දෙයක් දෙන්න කියලා, ප්‍රධාන ගෘහ සේවකයාට නියම කළා. කොහොම වුණත් මං තෝරාගන්නු බඩුවල ලේඛනයක් හැදුවා. ඊට පස්සේ ආගයිල් ආර්යාව ඉදිරියේ ඒවා භාරගෙන ලේඛනයට අත්සන යොදලා, ඒක ඔවුනට භාරදීලයි ආවේ. ඒ බඩු හැම එකක්ම මය රාක්කය උඩ තිබෙන හම් බෑගයේ තිබෙනවා. ඒ දේවල් ගැන තමයි මං මගේ දැන්වීමට දැම්මෙ."

"හොඳයි. ඒ ප්‍රශ්නය විසඳුණා. ඊ ළඟ පියවර මොකක්ද?"

"මගේ හිතවත් වොට්සන්. ගිය සැරේ ජේම්ස් ඩයිසන්ට පුරාවස්තු පෙන්වන කටයුත්ත කළේ මම. නමුත් මේ සැරේ "ගිජුලිහිණියාට" මේ දේවල් පෙන්වන කටයුත්ත කරන්න වෙන්නේ ඔබට"

"දෙයියෝ සාක්කි!" මට කියැවිණි. "මං මය දේවල් ගැන කිසිදෙයක් දන්නෙ නෑ. "ගිජුලිහිණියා" මගෙන් මොන ප්‍රශ්න

අහවිද මං දන්නෙත් නෑ. ඒවට මගෙන් සහතිකයක් පිළිතුරු නොලැබුණොත් මේක වංචාවක් බව මහු දැනගනිව්."

"මේ බඩු පරීක්ෂා කරන්න "ගිජු ලිහිණියාම" ඒවිද නැත්නම් මහුගේ නියෝජිතයෙක් එවාවි ද කියන්න අපි දන්නේ නෑ" හෝම්ස් කීය. "කවුරු ආවත් ඔහුට කියන්න ඔහ විස්තරය මං ඔබට උගන්වන්නම්. කුන්හතර වාරයක් කියවලා ඒක කටපාඩම් කරගත්තාම, ඒක ඔබට අමාරු වෙන්නේ නෑ. අනික කිසිම දෙයක් අපි ඔහුට එවේලෙම විකුණන්නෙ නැහැනෙ. ඒ ඒ දේවල් වලට මහු ගෙවන්න කැමති මුදල විමසලා, එය සටහන් කර ගැනීමයි ඔබට කරන්න තියෙන්නේ. මතක තියාගන්න! ඔවුන් හොරු! කොයි මොහොතේ හෝ ඔබ අහක බලනකොරු ඉඳලා. එකක් හංගාගනිවිද දන්නේ නැහැ. යමක් නැතිවුණොත්, අපි ඒවා කොහෙන් අරගෙන දෙන්නද? ඒ හින්දා වැදගත්ම කරුණු ඒවා පරෙස්සම් කර ගැනීමෙයි.

මේ භාණ්ඩවල නියම අයිතිකාරයාගෙන් විමසලා, ඔහු ඒ ගණනට කැමති නම්, දෙවැනි වාරයේ ආවාම අමුත්තාට පුළුවනි මුදල් ගෙවා අරගෙන යන්න. ඔහුට අපි කියන්නේ එහෙමයි. ඔබට කරන්න තිබෙන රාජකාරිය, එතරම් බැරෑරුම් එකක් කියා මං හිතන්නේ නෑ වොට්සන්"

"හෝම්ස්. ඉතින් ඇයි ඔබම ඒක බාරගන්නෙ නැත්තෙ?"

"මෙහෙමයි වොට්සන්. මේ ගනුදෙනුව ගැන සාකච්ඡාව කෙරෙන්නේ හෝටල් කාමරයක. ඒකට සම්බන්ධ තවත් කාමරයක ඉඳන්, මං ඒ කතාබහට කන්දෙනවා. ඊළඟට ඔහු පිටවී යද්දී ඔහු පිටුපසින් යනවා. ඒක හරි බැරෑරුම් කටයුත්තක්. මේ පුද්ගලයා ආපහු යන්නේ 'ගිජුලිහිණියාගේ' ගෙදරට. එතැනට ගිහිං ඔහුව අල්ලා ගන්න පෙර, මම එම ස්ථානය හඳුනාගත යුතුයි"

"ඔය දැන්වීමට පිළිතුරු එවන අය ඔහතරම් ඉඳිවි." මම කිවෙමි. "ඔබ කොහොමද අපට ඔහ කරන මිනිහා අඳුනා ගන්නෙ? ඔබ දන්නවාද මහුගේ අත් අකුරු?"

"ඔහු කලකට පෙර වංචෙකුන්ට යැවූ ලියුම් කිහිපයක් මා ළඟ තියෙනවා" හෝම්ස් කීය. "ඒත් ඒවා ඔහු කාට හරි කියා ලියවූ ඒවාද, මේ සැරෙත් එහෙම දෙයක් කරාවිද මට කියන්න බෑ. නමුත් මට ලොකු විශ්වාසයක් තියෙනවා, මේ පුද්ගලයා මහුගේ ලියුමෙන් මට හඳුනාගන්න හැකිවේවි කියලා."

තමන් සකස් කළ දැන්වීම හෝම්ස් පුවත්පත් කිහිපයක පළ කළේය. ඉන්පසු ඔහු කළේ දවසට දෙවරක් කෙන්සිංටන් තැපැල් කාර්යාලය වෙත ගොස්, සී. ලොයිඩ නමට තිබූ ලිපි රැගෙන ඒ මය.

පිළිතුරු ලිපි රාශියක් ලැබිණි. ඒවා එකින් එක විවෘත කර බැලූ මගේ මිත්‍රයා ඒවා ඉවතට විසි කළේ. ඒවා "ගිජුලිහිණියා" ගෙන් නොවන බව පවසමිනි. ඔහුට අවශ්‍ය ලිපිය දින ගණනාවක් ගතවුණත් නො ලැබිණි. මේ අනුව ගැටලුව විසඳීමට වෙනත් ක්‍රමයක් යොදා ගත යුතු බවට හෝම්ස් කියා, එම දැන්වීම වෙනත් පුවත්පත්වල යළිත් වරක් පළකිරීමේ මම යෝජනා කළෙමි. මෙවර දැන්වීම වෙනස් පුවත්පත්වල පළකරන ලදී. සතියක් පමණ ගතවන තුරු ලිපි නොගනවත්වාම ලැබිණි. එහෙත් ඔහු බලාපොරොත්තු වූ ලිපිය ඒ අතර නොවිය.

අන්තිමේදී දිනක් හෝම්ස් තැපැල් කාර්යාලයේ සිට ආපසු ආවේ ලිපි දෙකක් පමණක් අතැතිවය. ඉන් එකක් විවෘත කළ ඔහු සතුටෙන් කෑ ගැසී ය.

"වොට්සන්!" "ගිජුලිහිණියා අපේ ඇම කාලා."

"කෝ බලන්න"

එහි ලිපිනයක් හෝ අත්සනක් නොවිය.

"ඔබ මෙන්ම මම ද අනන්‍යතාවය හෙළි නොකර සිටීමට කැමති අයෙක්මි. දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පොරාණික දේවල් එකතු කරන පුද්ගලයෙකු නිසා, ඔබ අලෙවිකරන දේ ගැන සොයා බැලීමට මගේ සිතේ දැඩි ආශාවක් ඇතිවිය. ඒ නිසා මෙම පොරාණික දේවල් පරීක්ෂා කර බැලීමට හැකි ස්ථානය, දිනය සහ වේලාව, පහත සඳහන් ලිපිනයට දන්වා එවන්න. ඊ. ඩැලී, තැපැල් කාර්යාලය භාරේ, හැමර්ස්මිත්."

එය යතුරුලියනය කර තිබිණි.

"ඔබට පෙනෙනවාද වොට්සන්, අප යොදන උපක්‍රම ඔහුත් යොදනවා. ඩැලී කියන්නේ ඔහුගේ නියම නම නොවෙයි. තැපැල් කාර්යාලය භාරයේ ලියුම් ගෙන්වා ගන්න එකෙන්ම සියල්ල පැහැදිලියි නේ"

"කොහේදද අපි ඔහු හමුවෙන්නෙ?" මම ඇසීමි.

"අපි ඒකට යොදා ගමු ග්‍රොවිනර් හෝටලය. ඒකෙ කාමර තුනේ සංකීර්ණයක් ගන්නාම අපට පහසුයි. මං වහාම ඔහුට ලියුමක් ලියන්නම්. ඒ අතරේ ඔබ අර කෞතුක භාණ්ඩ ගැන තොරතුරු

හොඳින් පාඩම් කර ගන්න. ඒ විස්තර ටික මං ඔබට දුන්න නේද?

මීළඟ දින කිහිපයම මා ගතකළේ කෞතුක භාණ්ඩ පිළිබඳව මගේ මිත්‍රයා ලියා තිබූ තොරතුරු පාඩම් කරමිනි.

ඩැලී නම් "ගිජුලිහිණියා"ගේ නියෝජිතයා හමුවීමට හෝම්ස් යොදාගත්තේ, ඊළඟ සතියේ බ්‍රහස්පතින්දා දිනයේ උදේ දහයටය. මේ වන විට කෞතුක භාණ්ඩ ගැන දේශනයක් පැවැත්වීමට තරම්, මම හොඳ පුහුණුවක් ලබාසිටියෙමි. මගේ ඡායාරූපය ඉඳහිට පුවත්පත්වල පළවී තිබූ නිසා, ඩැලී මා හඳුනාගැනීමට ඉඩ ඇතැයි හෝම්ස් සැක පහළ කළේය. එබැවින් මගේ මුහුණ පුරා කළු පැහැති බොරු රැවුලක් ඇලවූ ඔහු , ඊන්වන් රාමුව සහිත උපැස් යුගලක් ද මට පැළඳුවේ ය.

ඩැලී හෝටලයෙන් පිටවූ වහාම ඔහු පිටුපස යෑමට, හෝම්ස් ද සූදානම්ව සිටියේය. දුඹුරු පැහැති බොරු කොණ්ඩයක් දමාගත් ඔහු, රස්තියාදුකාරයන් ගේ දැකිය හැකි ලොකු උඩුරැවුලක් අලවා ගත් පසු, හඳුනාගැනීම ඉතා අපහසු විය.

ග්‍රොවනර් හෝටලයේ අප වෙන්කරවා ගත් අංක 7 දරණ කාමර සංකීර්ණයට, අපි උදේ නවයටත් පෙර ළඟාවූයෙමු. එහි අමුත්තන් පිළිගැනීම සඳහා කුඩා විසිත්ත කාමරයක්, යාබද නිදන කාමරයක්, සහ නාන කාමරයක් විය. විසිත්ත කාමරයට මෙන්ම නිදන කාමරයට ද, එළියේ බරාඳයට සම්බන්ධවන, වෙන වෙනම දොරවල් දෙකක් විය.

"වොට්සන්. ඩැලී සමග ඔබ විසිත්ත කාමරයේ ඉඳගෙන කරන සාකච්ඡාවෙදි, ටිකක් ශබ්ද නගා කථා කරන්න" හෝම්ස් කීය. "ඒ මොකද ඔහු කියන හැම දෙයක්ම, මං හොඳින් අසාගන්න ඕන. ඔබේ කන් ඇසීම හුඟක් අඩුයි කියා ඔහුට අඟවන්න. එතකොට ශබ්ද නගා කථාකිරීම ගැන සැක හිතන එකක් නෑ. ඒ කොහොම වුණත් ඔහු කියන්න ඉඩ තියෙනවා, නිදන කාමරය පරීක්ෂා කරල බලන්න ඕන කියල"

"එතකොට අපේ සැලසුම අවුල් වෙනවා නේද?" මම ඇසීමි. "ඔබ කොහේද හැංගෙන්නෙ?"

"ඒකට තැනක් හොයාගන්න බලමු" හෝම්ස් කීය. "වොට්සන් මෙන්න මේ කාරණයත් අමතක කරන්න එපා. මේ කෞතුක භාණ්ඩවලට ඔබ කියන මිල ගණන්, ඉතාම ඉහළ ඒවා විය යුතුයි.

මහු කියන් ගෙවවත්, කිසිම බඩුවක් මහුට බැගයේ දමාගන්න ඉඩහරින්න එපා. එය විකිණීමට ආදිපාදවරයාගෙන් අවසර ගත යුතු බව කියන්න. බඩුවලට ඇහැ ගහගෙන හොඳ සෝදිසියෙන්, කල්පනාවෙන් ඉන්න. මහු පිටත්වෙන්න සූදානම් වෙද්දි, ඒක මට අහවන්නත් අමතක කරන්න එපා" හෝම්ස් කීවේ අවසන් වරටත් මා වෙත උපදෙස් ලබාදී, වැදගත් කාරණා සිහිගන්වමිනි. ඉන්පසු මහු නිදන කාමරය වෙත ගියේය.

හරියටම උදේ දහයට මා සිටි කාමරයේ, දොරට තට්ටු කරන ශබ්දයක් ඇසිණි.

"ඇතුළට එන්න" මම කීවෙමි.

අමුත්තා දොර විවෘත කරගෙන කාමරයට පිවිසියේ "සුභ උදෑසනක්" කියමිනි. මා දැකීමට බලාපොරොත්තුව සිටියේ හොඳින් හැඳ පැළඳගත්, නිරිහිත පෙනුමක් සහ ගැඹුරු කටහඬක් තිබූ හැඩදැඩි පුද්ගලයෙකි. "ගිජුලිහිණියා"ගේ පෙනුම එසේ විය යුතු යයි මම විශ්වාස කළෙමි. එහෙත් කාමරයට ඇතුළුවූයේ තරිට ගිසක් තිබූ මිටි, තරබාරු, සුදුමැළි පෙනුමක් තිබූ පුද්ගලයෙකි. මහුගේ මුහුණ තද කළු පැහැති ගොරෝසු රැවුලකින් වැසී තිබිණි. එය නම් මා පැළඳ සිටි ආකාරයේ බොරු රැවුලක් වීමට ඉඩ ඇතැයි මම අනුමාන කළෙමි.

කාමරයට ඇතුළු වූ වහාම මහු, මිඟුලකින් එළියට ආ මියෙකු මෙන්, කිහිපවාරයක්ම වටපිට බැලුවේය. ඒ හදිසියක් වූවොත් රිංගා ගැනීමට හෝ පැනදිවීමට තැනක් ඇතිදැයි මියෙකු බලන විලසිනි.

"ලොයිඩ් මහත්මයා, මම ඉන්නේ තනියමද?" මහු ඇසුවේ රළු කටහඬකිනි.

"ඇත්තෙන්ම ඔව්" මම අප්‍රමාදව පිළිතුරු දුන්නෙමි. "මේ කටයුතු හැමදෙයක්ම කෙරෙන්නේ පුද්ගලිකව රහසිගතව මහත්මයා. මගේ කන් ඇහීම දුර්වලයි. කරුණාකර ශබ්ද නගා කියන්න"

"එහෙනම් මොකටද අර කාමරයක්? අර සම්බන්ධ කරන දොරක්?"

බුද්ධිමතෙකු වූ හෝම්ස්ට මෙවැනි ප්‍රශ්නයක් ගැන කල් නබා වැටහුණු සැටි!

"මහත්මයා, ඒක තමයි මගේ නිදන කාමරය" මම උස් හඬින් කීවෙමි. ඒ අල්ලපු කාමරයේ සිටි හෝම්ස්ට පැහැදිලිව ඇසෙන

පරිදිය. "මං පිට පළාතක කෙනෙක්. නවාතැන් ගන්නෙ මේ හෝටලයේ. ඩැලි මහත්මයා, ඔබ කැමතිද ඒ කාමරය පරීක්ෂා කර බලන්න? ඒකට ඔබට සම්පූර්ණ නිදහස තියෙනවා. ඒ කාමරයේ කිසිම කෙනෙකු නොමැති බව, ඔබට පෙන්වා දෙන්න මං කැමතියි. මේ ගනුදෙනුව කෙරෙනවා නම්, ඊට කලින් අපි දෙන්නා අතර විශ්වාසයක් ගොඩනගා ගත යුතු යි. ඒක පරදු කරගන්න මං කැමති නෑ."

එසේ කී මම, කාමර දෙක සම්බන්ධ කරන දොර සම්පූර්ණයෙන්ම විවෘත කළෙමි. නිදන කාමරය තුළට ගිය ඩැලි හොඳින් පහත්වී ඇඳ යට පරීක්ෂා කළේය. මීළඟට ජනෙල් පේළිය අසල වූ උස තිර රෙදි දෙපසට විවර කර බැලීය. හෝම්ස්ගේ ලකුණක්වත් නොවීය. ඇඳුම් අල්මාරිය විවෘතකර බැලීමට උත්සාහ නොකොට අමුත්තා ආපසු හැරෙද්දී, මට ලොකු සැනසුමක් දැනිණ, (තමන් සැඟවී සිටියේ ඇඳුම් අල්මාරිය තුළ බැව් පසුව මගේ මිත්‍රයා කීය.)

"ඔබට පෙනෙනවා නේද? මෙකෙ කිසි කෙනෙක් හැංගිලා නෑ" මා කීවේ ආපසු අප විසින්න කාමරයට පැමිණ අසුන් ගනිද්දීය. අමුත්තාට හිඳගැනීම සඳහා සැප පහසු අසුනක් අපි කල්පනා සූදානම් කළෙමු. ඒ ඔහු ඊහි හිඳගනිද්දී නිදනකාමරයේ දොරට පිටුපා සිටින අයුරෙනි. ආපසු එද්දී මා ඒ දොර වැසුවේ අඟුල නොවැටෙන පරිද්දෙනි. අප හිඳගෙන කතාබහ පටන් ගනිද්දී, හෝම්ස් ශබ්ද නොනැඟෙන සේ අඟුලක් හෝ දෙකක් දොර ඉදිරියට තල්ලු කළ අයුරු මම දුටුවෙමි.

"ඔබේ කාමරය පරීක්ෂා කර බැලීම ගැන මට සමාවෙන්න මහත්මයා" ඩැලි කීය. "මා වැඩ කළ යුත්තේ මගේ ප්‍රධානියාගෙන් මට ලැබුණු උපදෙස් අනුවයි. ඔබ වගේ ඔ රහසිගතව කටයුතු කිරීම මනුත් අපේක්ෂා කරනවා"

සම් බෑගය තුළ අසුරා තිබූ කෙඟුකු වස්තු, මම එකින් එක එළියට ගන්නෙමි. අමුත්තා ඒ දෙස බලා සිටියේ දැඩි අවධානයකිනි. මීළඟට ඔහු තම කබා සාක්කුවෙන් එළියට ගන්නේ, ඔරලෝසු අලුත්වැඩියා කරන්නන් ඇසට පළඳින කාචයකි. එය ඇසේ පැළඳි අමුත්තා, එක් එක් භාණ්ඩය ඉතා පරෙස්සමෙන් අතට ගෙන පරීක්ෂා කළේය. කටපාඩම් කරගෙන තිබූ විස්තර මා කියන්නට පටන්ගත්තේ, මෙවැනි කටයුතු පළපුරුදු තැරැව්කරුවෙකු විලසිනි.

ඩැලී යනුවෙන් මේ පැමිණ ඇත්තේ "ගිප්සුලිහිණියා" ද? එය අපි තවමත් හරිහැටි නොදැනිමු. පැමිණ සිටි අමුත්තා කවුරු වුවත්, ඔහු කෞතුක භාණ්ඩ ගැන හොඳ වැටහීමක් තිබූ අයෙකු බැව් මම තේරුම් ගනිමි. ඒ, ඔහු ඒවා ඉතා සූක්ෂම අන්දමින් පරීක්ෂා කළ ආකාරය දැකීමෙනි. මේවා පිළිබඳ විස්තර රාශියක් මා කටපාඩම් කරගෙන සිටියත්, එහි අවශ්‍යතාවයක් නොවිය. ඔහු මගෙන් විමසුවේ ඒවායේ මිල ගණන් පමණි.

"ගණන් හුඟක්ම වැඩියි නේ" ඔහු කීය.

"එහෙම කියන්න එපා ඩැලී මහත්මයා. මේවා මේ ගණන්වලට දෙන්න වෙලා තියෙන්නේ, රහසිගතව පොද්ගලිකව විකුණන නිසා. පොරාණික භාණ්ඩ වෙන්දේසියේ විකුණන තැනකට දුන්නා නම්, මිට වඩා වැඩි මිලක් ගන්න තිබුණා. එහෙම කළා නම් අපටත් පහසුයි. අනික් කාරණාව මේකයි. මේ හැම එකකින්ම මේ ලෝකෙට තියෙන්නෙ එකයි. මං හිතන්නෙ නෑ ඔබට කොහේ ගියත්, මේ දේවල්ම හම්බ වෙවි කියල.

කොහොම වුණත් ඔබ කියන්නේ ගණන් වැඩියි කියලා නේ. අපි මෙහෙම කරමු. මේ එක් එක් දේට ඔබ ගෙවන්න කැමති මුදල කීයද කියල මට කියන්න. මං ඒක සටහන් කරගෙන මගේ ප්‍රධානියාගෙන් අහන්නම්. ඊළඟ දවසේ එනකොට ඔබ මුදල් අරගෙන එන්න. මගේ ප්‍රධානියා නියම කරන ගණනට ආවොත්, මෙයින් කිහිපයක් වත් මිලට ගන්න ඔබට බැරිවෙන්නෙ නෑ."

ඉතා ඉහළ මිල ගණන් ඔහුට කීමට, අපි කල්පනා තීරණය කරගෙන සිටියෙමු. ඒ මේවා විකිණීමට අප කිසිසේත් බලාපොරොත්තු නොවූ නිසයි. ඩැලී මේවා පරීක්ෂා කර බලා, අවසන් බැව් පෙනිණ. එක් එක් භාණ්ඩය සඳහා ඔහු ගෙවීමට කැමති මුදල ඔහු කියද්දී, මම එය පොතක සටහන් කරගත්තෙමි. ඒ සමගම එම භාණ්ඩය හමි බැගය තුළට දැමුවෙමි. අන්තිමට ඉතිරිව තිබුණේ සැමුවෙල් කුපර් විසින් නිර්මාණය කරන ලද, රිදී රාමුවක සවිකළ ඉතා කුඩා තෙල් සායම් සිතුවම පමණි. ඔහු එය එක්වරම අතට ගත්තේ උකුස්සෙකු විසින් ඩැහැගන්නා පරිද්දෙනි.

"ලොයිඩ් මහත්තයා කිව්වේ මේක පවුම් හත්සිය අනූවයි කියල නේ" කී ඩැලී සාක්කුවෙන් තම මුදල් පසුම්බිය එළියට ගත්තේය. "මෙන්න මුදල්. මෙතන පවුම් අටසීයක් තියෙනවා. මං ඒ චිත්‍රය ගන්නවා!" කී ඔහු මුදල් නෝට්ටු මේසය මතට දැමීමේය. ඉන්පසු සිතුවම තම කබා සාක්කුවට දමාගත්තේ එක් ක්ෂණයකිනි.

කළ යුත්තේ කුමක්දැයි සිතාගත නොහැකිව මම ගල් ගැසුණෙමි. මෙවැනි අවස්ථාවක මා කළ යුතු කුමක්ද යන්න ගැන, හෝම්ස් මට උපදෙස් දී නොතිබිණි. ඩැලී අල්ලා ගැනීමට මා ඉදිරියට පැන්නත්, ඊට මොහොතකට පෙර ඔහු කාමරයෙන් පිටවෙන දොර විවෘත කර ගත්තේය. අනතුරුව ඔහු බරාදයට පා තැබුවේ "ඔබේ ප්‍රධානියාට කියන්න, මං ඔහුට ඉක්මනින් ලියුමක් එවන බව"

අමුත්තා පිටවී යන බව හෝම්ස්ට ඇඟවීම පවා මට අමතක විය. අමුත්තා සමගම අතුරුදන් වූයේ ආගයිල් පවුලේ මිල කළ නොහැකි සිතුවමකි!

"හෝම්ස්! හෝම්ස්!" කියා කෑගසමින් මම නිදන කාමරයට කඩා වැදුණෙමි. එහෙත් ඔහු එහි නොසිටියේය. ඔහු නිසැකවම ඩැලී පසු පස යන්නට ඇත. මේ පුද්ගලයා ආගයිල් පවුලේ කුඩා සිතුවමක් බලෙන් ගෙන ගිය බැව් හෝම්ස් නොදනී. එය ආපසු ලබාගන්නේ කෙලෙසද? එම කරුණ හෝම්ස්ට දැනුම් දෙන්නේ කෙලෙසද?

මම වහාම හෝටලයේ ප්‍රධාන දොරටුව වෙත දිවගියෙමි. එහෙත් ඩැලී ගේ හෝ හෝම්ස්ගේ සලකුණක්වත් නොවීය. හෝටලයේ ගේට්ටුව අසලින් අශ්ව කරත්ත දෙකක් පිටවී ගිය අයුරු දක්නට ලැබිණි.

ඉතිරි සියලුම දේවල් හම් බෑගයේ අසුරාගෙන, කුලීරියක නැගී මම ආපසු බේකර් වීදිය වෙත ගියෙමි. මා විසින් කළ යුතුව තිබුණේ ඩැලීගේ අතකින් අල්ලාගෙන ශබ්ද නඟා කෑගැසීමය. එහෙත් එසේ කළා නම් අපේ සැලසුම් සියල්ල අවුල් වන්නට ඉඩ තිබිණි.

මගේ මිත්‍රයා ආපසු ආවේ රෑ දහයට පමණය. ඔහු අධික ලෙස විඩාපත්ව සිටියේය.

"මට සමාවෙන්න හෝම්ස්. මං අතින් ලොකු වැරැද්දක් සිදුවුණා. ආගයිල් පවුලේ අර සැමුවෙල් කුපර් චිත්‍රය, අර මිනිහා බලෙන් අරගෙන ගියා. ඒක ඔබට කියන්නවත් මට වෙලාවක් තිබුණෙ නෑ. දැං අපි කොහොමද ඒක ආපහු ගන්නෙ?"

"කලබල වෙන්න දෙයක් නෑ වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ අසුනක් මත ඇද වැටෙමිනි. "මං දැන් දන්නවා 'ගිජුලිහිණියා'ගෙ නියම නම මොකක්ද, ඔහු ඉන්නේ කොහේ ද කියල. අපට තියෙන්නේ හෙට උදේ ගිහිං, ඔහුව අත්අඩංගුවට ගැනීම පමණයි. මං හිතන්නෙ නෑ මේ පැය කීපයට ඔහු ඒ චිත්‍රය කාට හරි

විකුණන්න පියවර ගනිව් කියල. කොහොමටත් ඔහු කෞතුක භාණ්ඩ කලාකෘති එකතු කරනවා මිසක්, කාටවත් විකුණන්නෙ නෑ."

"ඩැලී එක්වරම කාමරයෙන් පිටවුණේ මගේ ඔළුව අවුල් කරල" මම කීවෙමි. "ඔහු යන බව ඔබට අඟවන්න වත් මට වෙලාවක් තිබුණෙ නෑ"

"ඒක ප්‍රශ්නයක් වුණේ නෑ වොට්සන්. ඔබ ඔබේ රාජකාරිය සාර්ථකව ඉටුකළා" හෝම්ස් කීය. "ඔහු කී හැම්දෙයක්ම මං අහගෙනයි හිටියේ. මං කල් ඇතුව කාමරයෙන් පිටවෙලා බරාඳයේ මුල්ලක සැඟවී හිටියා. ඩැලී කියන නමෙන් අප ළඟට ආවේ 'ගිජුලිහිණියා' නොවෙයි. ඒ නමයි පාතාල ලෝකයේ ජාවාරම් කාරයා සිඩනි මිලිබෑන්ඩ්. ඉකොතුකාගාර වලින් හොරකම් කරන පෞරාණික තෙල් සායම් චිත්‍ර හා ආභරණ, පාතාල ලෝකයේ අතින් අත යවන්නේ මිලිබෑන්ඩ්. පෞරාණික දේවල් ගැන ඔහු විශේෂඥයෙක්. වැඩිය උස නැති වුණාට ඔහු භයානක වෙඩික්කාරයෙක්.

හෝටලයෙන් පිටවුණු මිලිබෑන්ඩ් පිටුපස යෑම, කැලේට රිංගූ තරියෙකු පිටුපස යෑම වගේ හරි අමාරු වුණා. මං ඔහු ලුහුබඳින බව හිතාගන්න, මිලිබෑන්ඩට කිසිම හේතුවක් තිබුණෙ නෑ. නමුත් ඔහු කුන්වරක්, පිටත්ව ගිය කුලිරථ මාරු කළා. අන්තිමේදී ඔහු ළඟාවුණේ වික්ටෝරියා දුම්රිය පොළට. එතැනදී වටපිට බලමින් හිටි ඔහු ගියේ හයවැනි වේදිකාවට. මං ඉක්මනින් දුම්රිය සේවකයෙකුගෙන් විමසා බැලුවා. ඒ වෙලාවෙ ඒ වේදිකාවට ඒමට නියමිතව තිබුණේ, විවෙස්ටර් දක්වා යන මන්දගාමී දුම්රියක්. මමත් හොරෙන්ම ඒකට නැඟුණා. මිලිබෑන්ඩ් ඒකෙන් ගියේ මෙපල්ස්ටෙඩ් දක්වා පමණයි. ඒක කුඩා දුම්රියපොළක්. ඔහු දුම්රියෙන් බැස්සේ වේදිකාව පැත්තෙන් නොවෙයි, අනෙක් පැත්තෙන්. විමසිල්ලෙන් හිටි නිසා මං ඒක දුටුවා. මං ඉක්මනට වේදිකාවට බැහැලා, දුම්රිය පොළෙන් එළියට ගිහිං, බලාගෙන හිටියා. දුම්රිය පොළේ තිබුණේ එකම කුලීරියයි. ඔහු ඒකෙ නැඟලා පිටත්වෙලා ගියා. මට කරන්න කිසිම දෙයක් තිබුණෙ නෑ.

ඒ කුලීරිය ආපසු එනතුරු මට පැයකට වැඩි කාලයක් බලාගෙන ඉන්න සිදුවුණා. ඒක ආ වහාම මං ඒකට නැඟුණා.

"තුනයි කාලට මෙහේට ළඟාවුණු දුම්රියෙන්, නටටය තියෙන මිටි මහත්තයෙක් ආවා" මං රියැදුරාට කිව්වා. "එයා ගියේ කොහේටද? මාවත් එක්ක යන්න එතැනට. ඔබේ ගෑස්තුවට අමතරව මං රන්පවුමක් දෙනවා"

මගෙන් කිසිම ප්‍රශ්නයක් නො ඇසූ රියැදුරා, මාව ගෙන ගියේ මෙරිසයිඩ් ගම්මානයට. ඒ දුම්රිය පොළේ ඉඳන් හැතැක්ම දහයක් පමණ ඇත තැනක්.

"මහත්මයා ඔබට යන්න ඕන ඒ වලව්වට ම ද?" රියැදුරා ඇසුවේ ප්‍රධාන පාරෙන් හැරෙන තැනට ආවම,

"නෑ. මට උවමනා කරන්නේ එතැන බලාගන්න විතරයි. ඒ ගෙදර පදිංචි කවිද?"

"ඒකෙ ඉන්නෙ අර වින්සන්ට් මහත්මයා" රියැදුරා කිව්වා. "දැං එයා ව්‍යාපාර වැඩවලින් විශ්‍රාම අරගෙන වලව්වට වෙලා ඉන්නවා. ඒ වුණාට වටේටම ආයුධ ගත් ආරක්ෂක භටයන් ඉන්නවා. කාටවත් කිට්ටුවකට යන්න බෑ"

"මොන වින්සන්ට් මහත්මයා ද?" මං ඇහුවා. "එයා කළේ මොන ව්‍යාපාරයක් ද?"

"ඇයි මහත්මයා ඔබ දන්නෙ නැද්ද වින්සන්ගේ ඒ. පී. සී ? අර ගිස කැක්කුමටයි උණටයි හැම එකටම ඉස්සර අපි බොන්නේ?"

"ඔන්න එතකොටයි වොට්සන් මට මතක් වුණේ" හෝම්ස් කීය. "ඖෂධ ව්‍යාපාරයෙන් පාඩු සිදුවෙද්දී වින්සන්ට් ඒක විකුණා දැමීමා. ඊළඟට මහාචාර්ය මොරියාටිට හැකිවුණා, වින්සන්ටව පාතාල ලෝකයට බඳවාගන්න. කාලයක් මොරියාටිගෙ මහ මොළකාරයෙක් වුණේ රෙක්ස් වින්සන්ට්. මොරියාටි කල්ලිය බිඳ වැටෙද්දී, වින්සන්ට් පොලීසියට අහුනොවී පැනගත්තා. කොහොම හරි රියැදුරා මට දුන්නු උපදේශය මේකයි. මහත්තයා - මං මේ කියන්නේ ඔබේ හොඳටයි. ඔබට එහේට එන්න කියලා ආරාධනයක් තියෙනවද? නෑ? එහෙනම් එනැන ඔබට යන්න සුදුසු තැනක් නෙමෙයි. ඇයි කියල මගෙන් අහන්න එපා. ගියත් ඔබට ආපහු හැරිලා එන්න වෙන්නේ ඕන නරක් කරගෙන"

රියැදුරා වටින් ගොඩින් කියූ දෙය මං තේරුම් ගත්තා. මං ඒ කුලී රියේම ආපහු දුම්රියපොළට ආවා. ලන්ඩනයට ළඟාවුණු වහාම ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසියටත් ගොඩ වැදුණා. හෙට උදේ අපිත් එක්ක මෙරිසයිඩ් යන්න ඔවුනුත් ඒවි.

පසුවදා උදේ හයට පෙර අපි බේකර් වීදියෙන් පිටත් වී ගියෙමු. පොලිස් පරීක්ෂකවරුන් වූ ලෙස්ට්‍රේඩ් හා ග්‍රැඩ්ස්ටීට් දෙදෙනා අපටත් කලින් එහි පැමිණ සිටියහ. ඔවුන් සිරිත් පරිදි සැරසී සිටියේ සාමාන්‍ය ඇඳුමෙනි.

"හෝම්ස් මහත්මයා" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීවේ දුම්රියට නැඟුණු පසු එහි වූ අපටම වෙන් කරවා ගත් මැදිරියේ දීය. "ඔබේ උපදෙස් අනුව මං ඊයේ රාත්‍රියේම මෙහෙන් පොලිස් භටයන් විසිදෙනෙක් මේපල්ස්ටෙඩ් වෙත යැව්වා. එහි ස්ථානාධිපතිට මං දුරකතනයෙන් නියෝග කළා. අද පාන්දර හතරට කලින් ආයුධ සන්නද්ධ පොලිස් භටයන් දහදෙනෙක් යවලා, මෙරිසයිඩ් මන්දිරය වට කරන්න කියලා. උදේ හත වෙනකොට ඔවුන්ගේ ආධාරයට තවත් පොලිස්භටයන් දහදෙනෙක් යවනවලු. ගිහින් මෙරිසයිඩ් අවට කැලෑවේ තැන් තැන්වල සැඟවී ඉන්නවලු.

අප මේපල්ස්ටෙඩ් වෙත ළඟාවෙද්දී අප කැඳවාගෙන යාම සඳහා, එහි පොලිස් ස්ථානාධිපතිවරයා ලොකු කුලීරියකින්, දුම්රිය පොළට පැමිණ සිටියේය. "මහත්වරුනි, ඔබ දුන් උපදෙස් අනුව මං කටයුතු කළා. දැන් හැමදෙයක්ම, හැමකෙනෙක්ම, සූදානමින්. මෙරිසයිඩ් මන්දිරය වටා තමන් දමල තිබුණු ආරක්ෂාව වින්සන්ට් ඉවත් කරගෙන ඇති බවයි. මේ දැන් එහේ දෙල ආව පොලිස් භටයෙක් කිව්වේ"

අප රැගත් අග්වකරත්තය සැතපුම් දහයක පමණ දුරක් ගොස් රයිස්හැම් වලදී අතුරු පාරකට හැරිණි. කඳුපාරක් වූ එය දෙපස තිබුණේ එළිපෙහෙළි නොකළ වනාන්තරයයි.

පාරේ තැන් තැන්වලත්, මංසන්ධිවලත්, ආයුධ ගත් පොලිස් භටයන් රඳවා ඇති බැව් අපි දුටුවෙමු. පොලිස් ප්‍රධානීන්ගේ සංඥාව අනුව පොලිස් භටයෝ අපට ඉදිරියට යාමට අවසර දුන්හ.

"ඊයේ රාත්‍රි එකොළහෙන් පස්සේ කිසිම අග්ව කරත්තයක් මන්දිරයට ගියෙත් නැහැ. එහි සිට ආවෙත් නැහැ" එක් පොලිස් නිලධරයෙක් තම ප්‍රධානියාට රපෙර්තු කළේය.

"බොහොම හොඳයි"

"ගිජුලිහිණියා" සොරකම් කළේ තෝරාගත්, ඉතා කුඩා පෙරොණික බඩු පමණකි. කාලයක් මොරියාටිගේ කල්ලියේ සිට පැනගිය අයෙකු නම්, වින්සන්ට් දැනටත් මහ මංකොල්ලවල යෙදෙනවා ඇති. මෙවැනි වනයක් මැද වසන්නේ ද ඒ නිසා විය

යුතුය. ලෙස්ට්‍රේඩ්, ඕරඩ්ස්ට්‍රිට් ඇතුළු පිරිස හෝම්ස් සමග කළ සාකච්ඡාවෙන් මා තේරුම් ගත්තේ, මෙය හෝම්ස්ගේ සැලැස්මක් බවයි.

අප රැගත් අශ්වකරත්නය කිසිදු බාධාවකින් තොරව, මෙරිසයිඩ් මන්දිරයට ළඟාවිය. ඉදිරි දොරටුව අසල සිටි පොලිස් භටයෝ අපට ඉඩදී පසෙකට වූහ. අශ්වකරත්නයෙන් බැස අපි මඳ වේලාවක් නිවස ඉදිරිපිට රැඳී සිටියෙමු.

"මහත්වරුනි, ඔබ හැමදෙනාම මං සාදරයෙන් පිළිගන්නවා" ගෙතුළ සිටි ගෙහිමියා කීවේ එළියට එමිනි. "මාව අල්ලා ගන්න මේ තරම් ලොකු කණ්ඩායමක් එවීම නම්, මට කළ ලොකු ගෞරවයක් මහත්වරුනි. ඒ වුණත් ඔබට පෙනෙනවා ඇති, මා අතේ තබා මේ කිට්ටුවකවත් ගිනි අවියක් නැති බව"

"මේ ආකාරයට අප පිළිගැනීම ගැන මං ඔබට ස්තූතිවන්ත වෙනවා වින්සන්ට් මහත්මයා" හෝම්ස් කීවේ ගෙහිමියාට අතට අත දෙමිනි. "මම ෂර්ලොක් හෝම්ස්. මීට පෙර නම් අප හමුවී නෑ. ඒ වුණත් මං හිතුවේ ඔබ විශාල ආරක්ෂක භටයන් පිරිසකගේ රැකවරණය යටතේ ජීවත්වෙන කෙනෙක් කියලා?"

"සෑහෙන ආරක්ෂක පිරිසක් මට හිටියා" වින්සන්ට් කීවේ සිනාමුසු මුහුණෙනි. "වැන්ඩබිල්ට් සහ ඔහුගේ යෙග්මන් ඔබට අහුවුණේ මා නොසිතූ විදියට. ඊළඟට කොයි මොහොතක හෝ මං, ඔබේ උගුලක අහුවෙන්න ඉඩ තිබෙන බව මං දැනගෙන හිටියා. ඒ ගින්දා මං බොහොම පරෙස්සම් වුණා. පරම්පරාවකින් උරුම වී ආ කෞතුක වස්තූන් ගැන පුවත්පත්වල පළවුණු දැන්වීම, මගේ හිතේ ඇති කළේ දැඩි ආශාවක්. ඒකත් කොහොම හරි මා සතු කරගන්න මට උවමනා වුණා. මේක නම් ඔබේ ගැටයක් කියා මං කොහොමටවත් හිතුවේ නෑ. ඒකයි මං බඩු මිලට ගන්න මිලිබෑන්ඩ් එව්වේ. කෞතුක භාණ්ඩ ගැන හොඳ දැනුමක් තිබුණට උඟට මොළේ නෑ. මං ඔහුට කිව්වේ හෝටලයක රාත්‍රිය ගතකරලා, පුහුබඳින්නත් මඟ හැර එන්න කියලා. ඒ මූලික කරුණම ඔහුට අමතක වෙලා. එහෙම නොවෙන්න....."

" 'මාලිමාර්' නැවේ රත්රන් හොරකම ගැන ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලිසියටත් ඔබව උවමනාවෙලා තියෙනවා වින්සන්ට්"

"දෙයියන්ට ඔප්පු වෙච්චාවෙ!" වින්සන්ට් කීය. "මං ඒකටත් සම්බන්ධයි කියල කවුද කියන්නෙ?"

"නැව ගිලිලා ගතවුණේ සතියයි" හෝම්ස් කීය. "වතුර මට්ටමට බඹ දහයක් යටින් තිබුණු නැවේ. ගබඩාකාමර වල දොරවල් කඩලා, රත්රන් තොගය සොරකම් කිරීම බොහොම අමාරු වැඩක්. මෙහෙම වැඩක් කළ හැකි අති දක්ෂ හොරුන් ගැන, මගේ වාර්තාවල සඳහන්වෙලා තියෙනවා. එහෙම අය තවමත් ජීවතුන් අතර ඉන්නේ තුන්දෙනයි. එයින් එක්කෙනෙක් ඔබ.

කුඩා කෞතුක වස්තූන් සුක්ෂමව සොරකම් කරන පුද්ගලයා හඳුනාගන්න බැරිවුණාම, අපි ඔහුට 'ගිජුලිහිණියා' කියා නමක් දැම්මා. නමුත් 'ගිජුලිහිණියා' කියන්නේ, මං කලක් තිස්සේ තොරතුරු දන්නා වින්සන්ට් බව, මං දැනගත්තේ ඊයේ. කෝටි ගණන් වටිනා රත්කාසි සොරකම් කරන ඔබ, මේ කුඩා කෞතුක වස්තූන් සොරකම් කරන්න හිතුවේ ඇයි?"

"හෝම්ස් මහත්මයා, මේ පුංචි පුංචි දේවල් එකතු කිරීම මගේ විනෝදාංශය" වින්සන්ට් කීය. "අනෙක මගේ රැකියාව. ඔබ කැමතිද මගේ පෞද්ගලික කෞතුකාගාරය නරඹන්න?"

ඔහු අප කැඳවාගෙන ගියේ අලංකාර තිර රෙදි යොදා සැකසූ, ඉතා විශාල කාමරයකටය. මැනවින් ආලෝකමත් කර තිබූ එහි, දුර්ලභ කෞතුක වස්තූන් රාශියක් තිබිණ. ඒවා පිළිබඳ විස්තර, එක් එක් භාණ්ඩයට පනතින් වූ කාඩ් පතක සඳහන් විය. "මේ හැම දෙයක්ම සොරකම් කළ ඒවා නොවෙයි මහත්වරුනි" වින්සන්ට් කීවේ අප ඒවා පුදුමයෙන් නරඹන ආකාරය දුටු විටයි. "මෙයින් බොහොමයක් මං ඉතා විශාල මිල ගණන් ගෙවා මිලට ගත් ඒවා. සමහරක් සොරකම් කිරීමට සිදුවුණේ, ඒවා අයිතිකරුවන් ඒවා කියකටවත් මට විකිණීමට අකමැතිවුණු නිසා. නමුත් එවැනි දේ කිරීම ගැන අද මං කණගාටු වෙනවා"

"මට නොපැහැදිලි තවත් එක තැනක් තියෙනවා" හෝම්ස් කීවේ වින්සන්ට් අමතමිනි. "කෝන්වෝල් මුහුදේ රත්රන් ගොඩදාන ඔබේ කල්ලියේ වෛද්‍යවරයා ලෙස, මගේ මිත්‍ර දොක්ටර වොට්සන් තෝරාගත්තෙ ඇයි? ඒක ඔබට වුණු අත්වැරදීමක් ද?"

"කොහොමටවත් නෑ මහත්මයා" වින්සන්ට් කීය. "අපට වෛද්‍යවරයෙකුගේ සේවය උවමනා කරල තිබුණා. ඒ වුණත් තමන්ගේ පවුල් නෝ විකිත්සාගාර අත්හැර දමලා, ඒ වගේ දුෂ්කර පළාතකට ගිහින් ඉන්න, කිසිම වෛද්‍යවරයෙක් කැමති නැහැ.

මුලින් අප බඳවාගත් තරුණ වෛද්‍යවරු දෙදෙනෙක්ම, ඉන්න බැහැ කියල ආපහු ආවා.

අප මුහුදේ කිමිදෙමින් මොකක් හරි කටයුත්තක යෙදෙන බව පොලීසියට ඉව වැටී ඇති බව, අපි දැනගත්තා. දොස්තර චොට්සන් වගේ වැදගත් කෙනෙක් අපට සේවය කරනවා නම්, පොලීසියේ සැකය ඉවත්වෙනවා. මේ දොස්තර මහත්මයාට හොඳ වැටුපක් ගෙවන්නත් අප බලාපොරොත්තු වුණා. කොහොම වුණත් චොට්සන් මහත්මයා අපේ කැනින් යන්න ගියෙත්, කෝන්වෝල්හි කාන්තාර ජීවිතය එපාවෙලා"

" 'මාලිමාර්' නැවේ අභිරහස විසඳීමේ ගෞරවය නම් හිමිවෙන්නේ මට නෙමෙයි" හෝම්ස් කීය. "ඒක විසඳුවේ මේ බැඩ්ස්ට්‍රිට් මහත්තයා."

"ලන්ඩනයෙන් ගිය පොලිස් කණ්ඩායමට හැකි වුණා, කළු ගල් පර්වතවල තිබූ ගුහාවල සඟවා තිබූ, රත්රන්වලින් කොටසක් හොයාගන්න" බැඩ්ස්ට්‍රිට් කීය. "ඉතිරි කොටස හොයාගන්න තුරු අපි ඒ නොරතුරු පුවත්පත්වලට හෙළි කළේ නෑ. නමුත් කෝන්වෝල්හි රැඳී සිටි මුළු කල්ලිය, දින කිපයකට කලින් රැඳී සිටි ගෙදරින් අතුරුදන් වෙලා!"

මෙයට කිසිත් නොකී විත්සන්ට් දඟකාර සිනාවක් පෑවේය.

රෙක්ස් විත්සන්ට් සතුව තිබූ කෞතුක භාණ්ඩ ප්‍රමාණය අති විශාල විය. බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාරය වෙත ගෙන එන ලද ඒ සියල්ල, අංක යොදමින් විස්තර සහිතව ලේඛන ගතකරන ලද්දේ, ඒ පිළිබඳ විශේෂඥයින් දෙදෙනෙකු විසිනි. අනතුරුව තම පවුල්වල පරම්පරාගත කෞතුක භාණ්ඩ ලෙස තිබී, සොරුන් ගත් ඒවා වේ නම් ඒ පිළිබඳ විමසීම් කරන්නැයි පුවත්පත් මගින්, මහජනයා වෙත දන්වන ලදී.

හිරහාරයට පත් රෙක්ස් විත්සන්ට ට සොරකම් සම්බන්ධයෙන් සත් අවුරුදු සිර දඬුවමක් නියම විය. "මාලිමාර්" නැවේ රත්රන් හොරකම අධිකරණය වෙත ගෙන ඒම කල්දැමීමට, රජයේ අපරාධ නඩු අධ්‍යක්ෂවරයා තීරණය කර තිබිණි. ඊට හේතුව වූයේ විත්සන්ට ට එරෙහිව ප්‍රමාණවත් තරම් සාක්ෂි නොතිබීමත්, බැඩ්වෝ ප්‍රධාන කොල්ල කල්ලිය අල්ලා ගැනීමට නොහැකිවීමත්ය. ඔවුන් මුහුදු මාර්ගයෙන් යුරෝපයට පැන ගිය බවට පසුව ආරංචි විය.

රාජකීය ෆ්ලෝරල් ශාලාවේ තිබූ බෙවිඤ්ඤානි සහ ක්‍රිස්ටින් නිල්සන් ගේ සංධ්වනි සංගීත ප්‍රසංගයක් ගැන පුවත්පත් වල පළවිය. එය නැරඹීම සඳහා කුලීරියෙන් යමින් සිටියදී හෝම්ස් සහ මා අතර පහත සඳහන් සංවාදය ඇතිවිය.

"මගේ හිතවත් වොට්සන්. හොඳ වෙලාවටයි ඔබ පොලිසියට අහුනොවී ඛේරුණේ" හෝම්ස් කීය.

"ඛේරුණේ? මොකකින්ද?" මම ඇසීමි. "මට ඒ කතාව තේරුම් ගන්න බෑ?"

" 'ෂාලිමාර්' නැවේ රත්රන් හොරකම් කළ කල්ලිය අල්ලාගන්න පොලිසියට බැරිවුණා. එතෙම නේද?"

" ඔව්. ඉතින්?"

"තව සතියකට කලින්, ඔබ ඒ ගෙදර සිටි දවස්වල, හොර කල්ලිය අල්ලා ගන්න පොලිසිය එතැනට පැන්නා නම්, මොකද වෙන්නෙ? ඔබත් පොලිස් අත්අඩංගුවට පත්වෙනවා! ඔවුන් විත්තිකාරයන්ගේ ලේඛනයේ අන්තිමට ඔබේ නමත් දමාවි;

නම - වෛද්‍ය ජෝන් එච්. වොට්සන්. චෝදනාව - හොර කල්ලියකට ආධාර හා අනුබල දීම!" කී මගේ මිත්‍රයා හඬ නගා සිනාසුණේය.

"හැබෑමයි!" මට කිමටෙ තිබුණේ එපමණකි.

විශේෂඥ වෛද්‍යවරයාගේ ගැටලුව

මගේ හිතමිත්‍ර ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා දිගින් දිගටම අභිරහස් පරීක්ෂණ විසඳීමේ නියැලුණු බැව්, මා ඔබට හෙළිකර ඇත. හරි හැටි නින්දක්, විවේකයක් හෝ කෑමබීමක් නොමැතිව මෙසේ කටයුතු කිරීම නිසා, ඔහු වරින් වර රෝගී තත්ත්වයට ද පත් වූ බැව්, මම සඳහන් කළෙමි. හෝම්ස් මෙලෙස රෝගී වූ එක් අවස්ථාවක ඔහුට ප්‍රතිකාර කළේ ලන්ඩනයේ හාර්ලි වීදියේ කායික වෛද්‍ය විශේෂඥ මුවර් ඒගා මහතා බැව් ද මම සඳහන් කළෙමි. (මළගිය ඇත්තෝ සාක්ෂි දෙති පරීක්ෂණය)

"ජීවිතය ගැන ආසාවක් තියෙනවා නම්, ඔය වැඩ ඔක්කොම පැත්තකට දමල හොඳ විවේකයක් ගන්න." වෛද්‍ය ඒගා හෝම්ස්ට අවවාද කළ බැව් මට මතක ඇත. මෙම වෛද්‍යවරයා හෝම්ස්ට අඳුනාගන්නට ලැබුණේ ද එක් සුවිශේෂ ආකාරයකටයි.

පාඨකයන් ඒ පිළිබඳව නොයෙක් විට විමසූ නිසා, මම ඒ පිළිබඳව වාර්තාවක් ලියුවෙමි. එය ප්‍රසිද්ධියට පත්කිරීමේ වරදක් නැතැයි, එය කියවූ මගේ මිත්‍රයා කීය. එහෙත් ඒ ගැන විරෝධතාවය එල්ල වූයේ වෛද්‍යවරයාගෙනි. රෝගීනට ප්‍රතිකාර කිරීමේදී වෛද්‍යවරුන් රැකිය යුතු රහස්‍ය භාවය ගැන කියූ වෛද්‍ය ඒගා, අවුරුදු විස්සක් ගතවන තුරු මෙම කථාව ප්‍රසිද්ධියට පත් නොකරන මෙන් මගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. එබැවින් මෙය, මෙතෙක් හෙළි නොකළ අතිශය රහසිගත කථා අඩංගු, මගේ ට්‍රන්ක පෙට්ටිය තුළ තැන්පත් කිරීමට මම තීරණය කළෙමි.

මෙම සිදුවීම ඇරඹුණේ, එක් සැප්තැම්බර් මාසයක උදෑසනකය. රයිනේබාක් දිය ඇල්ල සමීපයේ, මහාචාර්ය මොරියාටි සමග කළ "මාරක පොරබැදීමෙන්" පසු, හෝම්ස් බේකර් වීදියට පැමිණ ගතවූයේ මාස කිහිපයක් පමණි. මේ අතර මගේ ආදරණීය බිරිඳ මියගියෙන්, මම වෛද්‍ය චිකිත්සාගාරය විකුණා දමා, බේකර් වීදියේ පරණ නිවහනේ පදිංචියට ගියෙමි.

එදා උදේ ආහාරය අප නිමකළා පමණි. හඬසන් මහත්මිය විසින් මෙම වෛද්‍යවරයා උඩ තට්ටුවට කැඳවාගෙන එන ලදී. අඩි හයක්

පමණ උස, හැඩදැඩි සිරුරක් තිබූ ඔහුගේ වයස අවුරුදු හැටක් පමණ වියයුතු යයි, මම අනුමාන කළෙමි. පැසුණු කෙස්ගස් නිසා, අළු මිශ්‍ර රිදී පැහැයට හැරී තිබුණු හිසත්, සෘජු නාසය හා පුළුල් තළල් තලයත් නිසා, ඔහු වෙතින් දිස්වූයේ බුද්ධිමතෙකුගේ පෙනුමය. ඊට අමතරව, තේජවන්ත මෙන්ම අවංක පෙනුමක් ද, ඒගා මහතා සතු වූ බැව් මම දුටුවෙමි. තම ආගන්තුක පත්‍රය හෝම්ස් අතට දුන් වහාම ඒගා, කෙළින්ම කාරණයට බැස්සේය.

"හෝම්ස් මහත්මයා" ඔහු කීය. "පෞද්ගලික රහස් පරීක්ෂකයන් හමුවීම, මට එච්චර හුරු පුරුදු කටයුත්තක් නෙමෙයි. ඒ වුණත් ඊයේ රාත්‍රී මුහුණ දුන් සිදුවීම්කින්, මගේ හිත කැලඹීමට පත්වුණා. මගේ හිතේ තිබෙන නොසන්සුන්භාවය නිසා, මට මගේ වැඩකටයුතුවල යෙදෙන්නත් අපහසුයි. ඒ නිසයි ඔබ හමුවීමට ආවේ."

"කරුණාකරල වාඩිවෙන්න මහත්මයා" කී හෝම්ස්, සුපුරුදු ලෙස තම පයිප්පය දල්වා ගත්තේය. එය දුටු වෛද්‍ය ඒගාගේ මුහුණ වෙනස් වූ බැව් අපි දෙදෙනාම, එක්වරම නිරීක්ෂණය කළෙමු. වහාම තම පයිප්පය නිවා දැමූ හෝම්ස්, එය ගල් අඟුරු දැමීමට තිබූ කුඩා භාජනය තුළ තැබුවේය.

"දුම්බීමෙන් ඔබට වන ඛිරිහැරය ගැන මට තේරුම් ගතහැකියි මහත්මයා" හෝම්ස් කීය. "ඒ ගැන මං සමාව අයදිනවා. මගේ හිතවත් මිත්‍රයා වන දොක්තර වොට්සන් ඔබේ කතන්දරයට සවන්දීම ගැන, ඔබ විරුද්ධ වෙන එකක් නැහැ කියල මං විශ්වාස කරනවා?"

"දොක්තර වොට්සන් මේ කථාව අසා සිටීම ගැන මගේ කිසිම විරුද්ධත්වයක් නැහැ" ඒගා කීය. "දුම් බොන්නන්ගේ සුරුට්ටු හා පයිප්ප දුම නම්, මා පිළිකුල් කරන බව ඇත්තයි. ඔබේ ගෙදර දී එය ඔබට තහනම් කරන්න මට අයිතියක් නෑ. නමුත් ශරීරයට අහිතකර ඒ දුම ආශ්වාස කිරීමට, වෛද්‍යවරයෙකු ලෙස මා හරිම අකමැතියි."

"හොඳයි මහත්මයා, දැන් ඔබේ කථාව කියන්න." හෝම්ස් කීය.

"මහත්මයා මං පදිංචිව ඉන්නේත් හාර්ලි වීදියේ" ඒගා කීය. "ඒ මා රෝගීන්ට ප්‍රතිකාර කරන, මගේ චිකිත්සාගාරය පිහිටි ගොඩනැගිල්ලේ උඩම තට්ටුවේ. ඊයේ රෑ දහයට පමණ මගේ නිවසේ සීනුව නාදවෙන හඬ මට ඇහුණා. ඊට මඳ වේලාවකට

පසු සේවිකාව. මගේ විසිත්ත කාමරයට අනුග්‍රාහකයෙකු කැඳවාගෙන ආවා. ඔහු තමන්ව මට අඳුන්වා දුන්නේ ජොසයියා වෙදර්බි තමින්. නමුත් ඔහු ළඟ ආගන්තුක පත්‍රයක් තිබුණේ නැහැ. තමන් හදිසියේ පිටත්ව ආ නිසා, ආගන්තුක පත්‍ර සහිත පසුම්බිය සාක්කුවේ දමාගැනීමට අමතක වුණු බැව්, ඔහු මට කිව්වා. ඔහු සිටියේ හරිම කැලඹීමකින් බව මට පෙනුණා. හදිසියේම අසනිප වූ තමන්ගේ දියණියට ප්‍රතිකාර කිරීමට තම නිවසට පැමිණෙන මෙන්, ඔහු මගෙන් ඉල්ලා සිටියා. කථා කරද්දී ඔහුගේ ඉංග්‍රීසි උච්චාරණයේ අඹුකු බවක් මා නිරීක්ෂණය කළා. මා තේරුම් ගත්තේ එය ඇමරිකානු උච්චාරණය ලෙසයි. මේ තරම් රෑ වුණු පසු රෝගීනට ප්‍රතිකාර කිරීම සඳහා මං ගෙදරින් බැහැර යන්නේ නෑ. විශේෂයෙන් ම මේ විදියේ කලින් නාඳුනන කෙනෙකුගේ ඉල්ලීමට. ඒ නිසා මං ඒ බව කියා, ඊට අකමැත්ත ප්‍රකාශ කළා.

"ඇයි ඔබේ පවුලේ වෛද්‍යවරයාට මේ කාරණය කියන්නේ නැත්තේ?" මම ඇසුවා.

"මහත්මයා, මං මේ එංගලන්තයට ඇවිත් තවම ගතවුණේ සති කිහිපයයි." ඔහු කිව්වා. "මට තවමත් පවුලේ වෛද්‍යවරයෙක් කියා කෙනෙක් නැහැ. ඔබ දක්ෂ කරුණාවන්ත වෛද්‍යවරයෙක් කියා මට අහන්න ලැබුණා. ඒ නිසයි මං මේ වෙලාවේ ඔබ හොයාගෙන ආවේ. මගේ දුවගේ ජීවිතය ගැන මට භයයි. ඒ නිසා කරුණාකර මා සමග එන්න."

මගේ පෞද්ගලික අග්වකරත්තය, මේ වෙලාවේ ගෙදර තිබුණේ නැහැ. එහි තිබූ කාර්මික දෝෂයක් අලුත්වැඩියා කරන්න, මගේ රියැදුරා කරත්තය කම්හලක් වෙත ගෙන ගියා. ඒ රෑ 7 ට පමණ. මේ වනවිටත් ඔහු රථය රැගෙන ආපසු පැමිණ සිටියේ නැහැ. එහෙම නොවෙන්න, මං යන්නේ මගේ රියෙන්. කොහොම වුණත් රියැදුරා එනතුරු කියලා, ගමන කල්දමන්න මට හැකියාවක් තිබුණේ නැහැ. අමුත්තා සමග යන්න මං එකඟවුණේ ගිනේ අකමැත්තෙන්.

ඔහු පැමිණි කුලීරිය අපේ ගේ දොරකඩ තවත්වා තිබුණා. අප එයට ගොඩනැගී හිඳගත්තා පමණයි, රිය වේගයෙන් පිටත්වුණා. රියේ ජනෙල් කවුළු සම්පූර්ණයෙන්ම ආවරණය කරලයි තිබුණේ. ඒ නිසා අපි ගියේ කොහේට ද කියා හිතාගන්න මට හැකියාවක් තිබුණේ නැහැ. අපි යන්නේ කොහේට ද කියා වෙදර්බි මහත්මයා මට කිව්වෙත් නැහැ. පැයක පමණ ගමනකින් පසු කණා මැදිරි

රළියක් තිබූ වීථියක, නිවසක් ඉදිරිපිට කරත්තය නැවැත්වූවා. අමුත්තා මාව ඔහුගේ නිවස තුළට කැඳවාගෙන ගියේ, මට වටපිට බැලීමට වත් ඉඩක් නොතබමින්. නිවසේ බිම තට්ටුවෙන් අපි දෙවැනි තට්ටුවට නැගුණා.

කාමරයේ ඇඳක වැතිරී සිටි රෝගියා, තවයොවුන් තරුණියක බව මා දුටුවා. මං ඇයට පරීක්ෂා කර බැලුවා. ඇගේ ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසය සිදුවුණේ බොහොම හෙමින්; ඒ වගේම අක්‍රමවත්ව. ඇය සිටියේ දැඩි නිදිමත ගතියකින්. ඔත් ද්‍රව්‍යයක් ශරීරගත වීම නිසා, ඇය මේ තත්ත්වයට පත් වී ඇති බවයි මං සැක කළේ"

"කොකේන් ද?" හෝම්ස් මේ අවස්ථාවේ විමසුවේය.

"මම නම් විශ්වාස කරන්නේ ඒ මෝෆීන් කියලයි." වෛද්‍යවරයා කීය. "තමන්ගේ දියණිය නිතර නිතර මේ විදියට රෝගී වන බව, වෙදරිගේ මහත්මයා කිව්වේ නොඉවසිල්ලෙන්. ඒ නිසා ඔගේ සැකය වඩාත් තහවුරු වුණා. දොස්තර වොට්සන් දන්නවා ඇති, මේ ආකාරයේ රෝග ලක්ෂණ තිබෙන නාකොලෙප්සි නම් රෝගයක් තිබෙනවා. නමුත් මේ එය නොවන බව මට විශ්වාසයි.

"මහත්මයා, ඔබේ දුව මේ විදියට නිතර නිතර රෝගී වෙනවාද? එහෙනම් ඔබට කරන්න තියෙන්නේ, ඇය රෝහලකට ඇතුළු කිරීම" මං කිව්වා.

"ඇය රෝහලකට ඇතුළුවෙන්න, කොහොමටවත් කැමති නැහැ" ඔහු පිළිතුරු දුන්නා.

"ඇතට නම් ඇයට බරපතල රෝගී තත්ත්වයක් නැහැ" මං කිව්වා. "කෝපි කෝප්පයක් හෝ දෙකක් සැරට වත්කර බොන්න දීමෙන්, ඇයගේ අසනීප ගතිය අඩුවෙලා යාවි"

හෝම්ස් මහත්මයා. මගේ හිතේ සැකයක් ඇතිවුණේ ඇයි කියල ඔබ අහවි. ඒ කාරණා කිහිපයක් නිසා. පළමුවෙන්ම ඒ තරුණිය සහ ඇගේ පියා යයි කියූ පුද්ගලයා අතර, පෙනුමෙන් කිසිම සමාන කමක් මං දුටුවේ නැහැ. ඇය සුකුමාර ලෙස හැදුණු වැඩුණු යුවතියක බවයි මට පෙනුණේ. ඔහුගේ තිබුණේ, අව්වැසි වලට, කටුක දේශගුණික තත්ත්වයන්ට මුහුණදුන් කෙනෙකුගේ, කර්කශ පෙනුමක්. ගෙදර වැඩ භාරව සිටි කාන්තාව ඇරෙන්න, වෙනත් කිසිම සේවකයෙකු ගෙදර සිටි බවක් මට පෙනුණේ නැහැ. ඒ කාන්තාව තමා කෝපි පිළියෙල කරගෙන ආවේ. තරුණියට එය පෙව්වේ මම යි.

ප්‍රතිකාර අවසන් කළ පසු තරුණිය ඉක්මනින් සුවය ලැබූ බව මං දුටුවා. මාව ඉක්මනින් රියට නංවාගත් වෙදර්බි හාර්ලි වීදියට මා ගෙනැවිත් බැස්සුවා. මේ සිද්ධියේදී මා අත්විඳි අභිරහස් බව නිසා, මගේ හිතේ තිබුණේ හරි කැලඹීමක්. මට රාත්‍රියේ නිදාගන්නත් අපහසුවුණා. මෙතැන මොකක් හරි සැකකටයුතු දෙයක් සිදුවෙනවා කියලයි මට හැඟුණේ. මට මුලින් හිතුණේ මේ ගැන පොලීසියට පැමිණිල්ලක් කරන්නයි. ඒත් මේ ගේ පිහිටියේ කොහේද ආදී කිසිම ලිපිනයක් මං දන්නේ නෑ"

"ජොසයියා වෙදර්බි නමින් තමන් හඳුන්වා දුන් පුද්ගලයාගේ පෙනුම කොහොම ද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ඔහු අඩි හයකටත් වඩා උසයි. උසට සරිලන විදියට තරබාරුයි, හැඩදැඩියි. මුහුණ වටා තිබුණු කළු රැවුල සහ කළු හිසකෙස් තැනින් තැන සුදුවී තිබුණා. වයස පහහත් හැටත් අතර බව මට කිවහැකියි. වටිනා ඇඳුම් පැළඳුම් වලින් සැරසී සිටියා. ඒත් ගති පැවතුම් වල තිබුණේ රළු බවක්; මහත්මයෙකුගේ හැසිරීම් ලීලාවක් නොවෙයි."

"ඔහුගේ ඉංග්‍රීසි උච්චාරණය ඇමරිකන් ?"

"ඔව්"

"ඔහුගේ පෙනුමේ තිබූ තවත් විශේෂතා ඔබ මොනවද දුටුවේ ?" හෝම්ස් ඇසීය. "දැත් වල අමුත්තක් ? මං හිතන කියන දෙයක් තමා, දැත් වලින් කෙනෙකුගේ සමාජ තත්ත්වය, රැකියාව නිගමනය කරන්න පුළුවන් කියලා....."

"හෝම්ස් මහත්මයා. ඔබ කියුවාමයි මට දැන් මතක් වෙන්නේ" වෛද්‍යවරයා කීය. "ඔහුගේ දැත් බොහොම රළු, මේරූ මාංශ පේශීන් සහිත ඒවා..... හරියට දැත් වලින් රැකියාව කරන කම්කරුවෙකුගෙ වගේ. මුහුණේ පෙනුම ගැනත් මං ඔබට කිව්වා"

"විශිෂ්ටයි" හෝම්ස් කීය. "අපි ඉදිරියට යන බවයි පෙනෙන්නේ. අර තරුණිය ගැන මොනවද ඔබට කියන්න පුළුවන්?"

"ඇයගේ සම බොහොම මෘදු පැහැපත් එකක්" වෛද්‍යවරයා කීය. "අව්වට එතරම් වාතාප නොවූ, මන්ද පෝෂණයට ගොදුරු නොවූ කෙනෙක්. හිසකෙස් රත්වන් පාටයි. සේවිකාව ගැන නම් මට කියන්න තියෙන්නේ, ඇය මිටි, තරබාරු මැදිවියේ හැනැත්තියක බව පමණයි."

"ගෙදර පෙනුම?"

"එය වත්තක් මැද තනිව පිහිටි නිවසක්. ඒ ඇරෙන්න වෙන යමක් තියන්න අමාරුයි. ගෙට ඇතුළු වන ප්‍රධාන දොරට වම් පැත්තේ බිත්තියට සවිකළ දිග වීදුරුවක් සහිත ජනේලයක් තිබුණා."

"දොරේ පාට? දොරට තට්ටු කිරීමට ලෝහ උපකරණයක් තිබුණ ද?"

"ආ ඔව්. දොර කළු පාටයි. දොරට තට්ටු කිරීමට සවිකර තිබුණේ, ඩොල්ෆින් මත්ස්‍යයකුගේ හැඩය ගත් ලෝහ වළල්ලක් බව දැන් මට මතකයි. හදිසියේ වුණත් මේ විස්තර මගේ හිතේ සනිටුහන් වුණු හැටි හරි පුදුමයි ..... ආ දැන් මට මතක් වුණා. ගෙදර අංකය 32"

"වෙන මොනවද ඔබට මතක් කරන්න පුළුවන් ?"

වෛද්‍යවරයා නළල රැළි කරගෙන කල්පනා කළේය. පැවසූ දේට අමතරව යමක් සිහිකිරීමට, ඔහුට අපහසු වූ බැව් පෙනිණ.

"පාර ඒ වෙලාවෙ තිබුණෙ හුඟක් දුරට අඳුරේ" ඔහු කීය. " ඒ නිසා මට ඒ හැටි දෙයක් බලාගන්න හැකිවුණේ නැහැ. මහ පාරේ ඉඳලා ගෙදරට යන අඩි පාරට, පාට දෙකක පිඟන් ගඩොල් සවිකරලා තිබුණා. අඳුරේ හරි හැටි නොපෙනුණත්, ඒ කළු පාට සහ රතු පාට විය යුතුයි කියලයි මං හිතන්නේ, භාප්පයත් ගෙයත් අතර තණකොළ වැවූ හිස් බිම් කඩේ, මොකක් හෝ විශාල ගහක් තිබුණා. කඳ බෙදී හොඳින් අතු විහිදුණු ඒ වෘක්ෂයෙන් වැටුණු කොළ වත්ත පුරා විසිරී තිබුණා. ඒ මිදුල ඇඳේමට සේවකයෙක් නොමැති නිසා වෙන්න ඇති."

"ඒ ගහ මොකක් ද කියා ඔබ හඳුනාගත්තා ද?"

"ඒ වෙලාවෙ නම් ගහ දිහා හොඳට බලන්න මට උවමනාවක් වත් අවකාශයක් වත් තිබුණෙ නැහැ." වෛද්‍යවරයා කීය. "ගෙදර ආවට පස්සෙ මං දුටුවා, මගේ සපත්තුවේ යටි පැත්තේ ඇළී තිබුණ පත්‍රයක කොටසක්. මං ඒක ඉවත දමලා තිබුණේ, නමුත් ඔබට ප්‍රයෝජනවත් වේවි කියල හිතල, කසළ බඳුනෙන් ඉවතට අරගෙන මෙහි ගෙන ආවා." තම සාක්කුවෙන් කුඩා පොතක් ගත් ඔහු එහි තිබූ වියළි පත්‍රයක් හෝම්ස් අතට දුන්නේය.

"මෙක සිල්වර්-බිච් ගහක පත්‍රයක්" හෝම්ස් කීවේ එය පරීක්ෂා කිරීමෙන් පසුවය. "සාමාන්‍ය බීච් වලට වඩා මෙය වෙනස් වෙන්නේ පත්‍රය අර්ධ වශයෙන් පහට බෙදී තිබීම නිසා. අනික පත්‍රයේ යටි පැත්තේ ඇති රිදී පැහැය නිසා තමයි සිල්වර්බිච් යන

නම් ලැබුණෙ. මේක ලන්ඩන් නගරයේ ඉතාම දුර්ලභ ගසකුත් නෙමෙයි. එහෙම වුණත් හැමතැනකම දකින්නත් නැහැ. ඉතාම හොඳ හෝඩුවාවක්. හෝඩුවාවත් හිග වෙලාවේ මෙහෙ දෙයත් ලැබෙන එකත් ලොකු දෙයක්.

වෛද්‍ය ඒගා මහත්මයා. දැන් අපි වෙනත් පැත්තකට හැරෙමු. කල්පනා කරල බලන්න..... ඔබේ දෙසවන්වලට මොනවා හරි විශේෂ ශබ්දයක් එහෙම ඇහුණ ද?"

ඒගා මහතා තම නළල රැළි කරමින්, දෙනෙත් ඉහළට යොමුකරමින්, මඳ වේලාවක් කල්පනා කළේය.

"හරි! මට ඇහුණා" ඒගා කීය. "මං ඒ ගෙදරින් පිටවෙද්දීත්, ගෙදර වටේටම තිබුණේ දැඩි නිශ්ශබ්දතාවයක්. ඉඳහිට පාරේ ගිය වාහනයක ශබ්දයක් තම කියෙන්න ඇති. නමුත් නිවසෙන් එළියට බහිද්දී වෙලාව, හරියටම රෑ දොළහ බව මට සනිටුහන් වුණා. ඒ කොහොමද කිව්වොත්, ඈත දෙවමැදුරක ඔරලෝසුවේ රෑ දොළහ වදින ශබ්දය මට ඇහුණා."

"විශිෂ්ටයි" හෝම්ස් කීය. "ඒගා මහත්මයා දැන් හොඳට කල්පනා කරල බලන්න. ඒ ශබ්දය, දෙවමැදුරුවල ඔරලෝසු කුලුනු වලින් සාමාන්‍යයෙන් අහන්න ලැබෙන ශබ්දසමද ? නැතිනම් එහි විශේෂත්වයක් තිබුණ ද?"

"සාමාන්‍ය ශබ්දයමයි. විශේෂත්වයක් තිබුණේ නැහැ."

"හොඳයි. ඔබට එය ඇසුණේ පාරේ කුමන දිසාවකින් ද කියා කිවහැකිද ?"

"ඒ ගැන නම් මට හරියටම කියන්න අමාරුයි මහත්මයා. සමහරවිට පාරේ හුඟක් ඉදිරියෙන් විය හැකියි"

හෝම්ස් එම කරුණු කඩදාසියක සටහන් කර ගත්තේය.

"ඔබට ඇසට දකින්නට ලැබුණු දේවල් ඔබ කිව්වා" හෝම්ස් කීය. "කනට ඇහුණු ශබ්ද ගැන කිව්වා. දැන් කියන්න නාසයට දැනුණු විශේෂ යමක් තිබුණ ද?..... දුගඳක් හෝ සුගන්ධයක් ?"

"ආ.....ඔව්. ඒ ගැනත් මට යමක් කියන්න පුළුවනි." ඒගා කීය. "පළමුවෙන්ම අර කාමරයේ ඔයිල් ඔෆ් වින්ටග්‍රීන් සුවඳ - එනම් මෙතිල් සැලිසිලේට් සුවඳ බොහොම තදින් තිබුණා. "වින්ටැල්ජිනෝ"බොහොම බහුල ලෙස යොදාගන්නා වේදනා නාශක ක්‍රීම් වර්ගයක්. ඉතින් රෝගියකු සිටින කාමරයකින් එම සුවඳ හැමීමේ පුදුමයක් නැහැ.

මං දුම්බීම නොකරන කෙනෙකු නිසා, මගේ ආඝ්‍රාණ ඉන්ද්‍රිය බොහොම සංවේදියි. ඉතින් ගෙට ඇතුළුවුණු වහාම දුම්කොළ ගඳ දැනුණා. ඒක ගේ තුළ සුරුට්ටු දුම රැඳී තිබීම නිසා ඇතිවුණු ගඳක්. වෙදර්බි මහතා දුම්බොනවා මා දුටුවේ නැහැ. නමුත් ඔහු වෙනත් දුම්බොන්නෙකුගේ ගඳක් තිකුත් වුණා කියලයි මට හිතෙන්නේ. මීට අමතරව මත්පැන් බීව තැනක, ඉහිරුණු මත්පැන් වලින් තැගෙන ගඳකුත් මට දැනුණා."

"ඔබ කොහොමද එය හොඳින් හඳුනන්නේ ?" හෝම්ස් විමසුවේය. "මං හිතන්නේ නෑ, ඔබ මත්පැන් පානය කරන කෙනෙක් කියා ?"

"මම මත්පැන් බොන්නේ නැහැ මහත්මයා. නමුත් මං වෛද්‍ය විද්‍යාලයේ ඉගෙනගත් කාලයේ, මත්පැන් බීව සිසුන් ගිය නේවාසිකාගාරයේ හිටියා. රාත්‍රියේ පැවැත්වුණු ඔවුන්ගේ සාදවලදී බීම හැළුණු මත්පැන් වලින්, පහුවදාට නැඟුණු දුර්ගන්ධය මට හොඳට මතකයි. එය හඳුනාගැනීම මට අපහසු නෑ."

"ඒක ඉතාම විශිෂ්ට නිරීක්ෂණයක්" හෝම්ස් කීය. "වෙන මොනවාද ඔබට ගේ ඇතුළෙ දකින්නට ලැබුණේ ?"

"මට යන්තමට දකින්න ලැබුණේ විසිත්ත කාමරය පමණයි. වෛද්‍යවරයා කීය. "නිවස ඇතුළත තිබුණේ දුර්වල ආලෝකයක්. ඒ නිසා යමක් පැහැදිලිව දුටුවා කියන්න අමාරුයි. නිවසේ ගෘහ භාණ්ඩ තිබුණේ ස්වල්පයයි. ඒවාත් පරණ මෝස්තරයේ අබලත්, දුර්වර්ණ වූ ඒවා. දිගු විදුරු ජනේලය කොටස් දෙකකින් සමන්විත තිරයකින් ආවරණය කර තිබුණා. බිත්තියක් සමීපයේ ලාච්චු අල්මාරියක් දුටු බව මට මතකයි."

ඉන්පසු පැවැතියේ මඳ නිහඬතාවයකි. වෛද්‍යවරයා තවත් යමක් පවසාවි දැයි අපි නිහඬව බලා සිටියෙමු. එහෙත් ඔහුට කීමට තවත් යමක් නොතිබුණු බැව් අපි දුටුවෙමු.

"මට මෙන්න මේ කරුණත් කියන්න දොක්ටර මහත්මයා" හෝම්ස් කීය. "ඔබ ඔබේ නිවස ඉදිරිපිටින් වෙදර්බිගේ අශ්වකරත්තයට නගිද්දී, එය හරවා තිබුණේ පාරේ මොන පැත්තටද ? රිජන්ට් උද්‍යානය පැත්තට ද? කැවෙන්ඩිෂ් චතුරශ්‍රය පැත්තට ද?"

"උද්‍යානය පැත්තට"

"ඊ ළඟට පිටත්වෙලා යද්දී, කරත්තය මෙ"කක් හරි පැත්තකට හරවන බවක් ඔබට තේරුණා ද?"

"ඔව් ..... මං හිතන්නේ මිනිත්තු දහයකට පමණ පසු වගට හැරී, ඊ ළඟට ඉස්මතින් දකුණට හැරුණා. මං ඔබට කලින් කිව්වා වගේ, කරත්තයේ තවුළු ආවරණය කර තිබූ නිසා ඒ හැටි දෙයක් මට දැකගන්නට ලැබුණේ නැහැ."

හෝම්ස් එම කරුණු ද සටහන් කරගත්තේය.

ලන්ඩන් නගරයේ එක් එක් පෙදෙස් විශාල ලෙස දක්වා තිබූ සිතියම් රැසක් මගේ මිත්‍රයා සතුව තිබිණි. ඒ සියල්ල අසුරා තිබූ ලිපිගොනුව දෙන මෙන් හෝම්ස් මට සංඥා කළේය. මේ එය මහුට ඉස්මතින් ලබා දුන්නෙමි. එය විවෘත කළ හෝම්ස් තමන්ට අවශ්‍ය සිතියම් තෝරා ගත්තේය.

"හරි. ඔන්න තියෙනවා හාර්ලි වීරිය" හෝම්ස් කීවේ දිගහැරි සිතියම් මත ඇඟිල්ල දුවඹමිනි. "ඊ ළඟට අපි යනවා රිජන්ට් උද්‍යානය පැත්තට. ඔව්..... ඊමට හැරිලා දකුණට හැරුණෙ ඇයි ..... ඔව් එතැනින් හැරෙන්න ඇත්තෙ පිකැඩිලි පෙදෙසට ද..... ඒගා මහත්මයා, කරත්තය ගමන් කළේ කැනිනලා ගිමන ද? නැත්නම් කන්දක් හැරුණා ද?"

"අපි පිටත් වූ ඉස්මතින්ම ද?"

"කොයි වෙලාවක හරි"

"අපි පිටත්වෙලා පැය හාගයකට පමණ පස්සෙ ගමන මන්දගාමී වුණා. මං හිතන්නේ අත්වයා ගමන් කළේ අසහසුවෙන්..... කන්දක් බෑවුම ගමන් කළා වගේ මට මතකයි. ඒ මොකද කරත්තයේ ගෑස්සෙන ගතිය හුඟක් අඩුවුණා."

"අන්න හරි. ඔබ ගිඹිත් තිබෙන කඳු ප්‍රදේශය ගැන මට හිතාගන්න පුළුවනි." හෝම්ස් කීය. " ඊට පස්සේ ඔබේ ගමන වේගවත් වුණා ද?"

"පැය කාලක් පමණ හෙමින් ගමන් කළ පසු ගමන වේගවත් වුණා. නොයෙක් අතට හැරී හැරී ගියා. නමුත් ඒ කිසිවක් මට දැන් හරියට මතක නැහැ."

"ඔබෙන් මට දැනගන්න ලැබුණු ඒ තොරතුරු බොහොම ප්‍රයෝජනවත් වෙච් කියා මට හිතෙනවා." හෝම්ස් කීවේ තම සටහන් පොත වසා දමමිනි.

"හෝම්ස් මහත්මයා - ඔබ හිතන්නේ ඒ කිවස හොයා ගන්න ඔබට හැකිවේවි කියල ද?" ඒගා විමසුවේය.

"මං ඒ සඳහා හැකි සෑම උත්සාහයක්ම යොදනවා. ඒ කටයුත්ත මං වහාම පටන්ගන්නවා" හෝම්ස් කිවේ අසුනෙන් නැගිට තම සුරත වෛද්‍යවරයාට දෙමිනි. "වැදගත් දෙයක් දැනගන්න ලැබුණු වහාම, මං හාර්ලි වීදියට ඇවිත් ඔබව හමුවෙන්නම්. මෙතැන යම් ආකාරයක අපරාධයක් සිදුවෙනවා නම්, අපට මේ කටයුත්තට පොලීසිය හවුල්කරගන්නත් සිදුවේවි. ඒකට ඔබේ විරුද්ධත්වයක් නැහැ නේ ද?"

"කොහොමටවත් නෑ ඔත්තුමයා" කී වෛද්‍ය ඒගා අපෙන් සමුගෙන නිවසෙන් පිටවී ගියේය. ඔහුගේ කරත්තයේ හඬ බෙකර් වීදියෙන් මැකී යද්දී හෝම්ස් තම පයිප්පය අතට ගත්තේ සිතාමුසු මුහුණෙනි.

"වෛද්‍ය ඒගා මොනවා කිව්වත් වොට්සන්" ඔහු කීය. "මොළේ අවුල් කරන පටලැවිල්ලක් විසඳන්න උත්සාහ කරන කොට, හොඳ දුම්කොළ ටිකක් පයිප්පයට දමා ඉමිම, බොහොම ප්‍රයෝජනවත්. ඒකෙන් මගේ මොළයට හොඳ උත්තේජනයක් ලැබෙනවා"

"හෝම්ස්, ඔබ හිතන්නේ, ඔය කියන තැන හොයාගන්න, ඔබට හැකිවෙවි කියල ද?"

"අපි උත්සාහ කරල බලමු වොට්සන්" කී මගේ මිත්‍රයා, විස්තර සටහන් කරගත් කොළය ළඟ තරගෙන, සිහියමක් දිග හැරියේය. මි ළඟට ඔහු පැය භාගයකට නිවටු කාලයක් ගතකළේ. නළල රැළිකරගෙන කල්පනා කරමිනි. ඒ අතරේ කුඩා පොතක යම් යම් කරුණු සටහන් කරගත් ආකාරය ද මම දුටුවෙමි. ඔහුට බාධා නොකොට මම ප්‍රවත්පත බැලීමට පටන් ගත්තෙමි.

"මගේ හිතවත් වොට්සන්" ඔහු අන්තිමේදී නිහඬතාවය බිඳිද්දී, කටහඬේ තිබුණේ ජයග්‍රාහී බවකි. "මං හිතන්නේ වෛද්‍ය ඒගා රියේ රැ ගමන් කළ මාර්ගය, සෑහෙන තරම් දුරට හොයාගැනීමට මට හැකි වුණා. මේ බලන්න" ඔහු කීවේ සිහියම මත ඇඟිල්ල තබා, එම මාර්ගය මට පෙන්වා දෙමිනි.

"මෙතැන හාර්ලි වීදිය, රථය රිජන්ට් උද්‍යානය පැත්තට හරවා තිබුණා. ඔවුන් ඉදිරියට ගිහින් වමට හැරුණා. එතකොට වැටෙන්නේ මැරිල්බෝන් පාරට. ඊ ළඟට දකුණට හැරුණා. සෑහෙන තරමක් ඉදිරියට ගියා නම්, ඒ වෙලිංටන් පාර ..... ස්විස් කොටේජ්. මේ පාරේ ගියොත් විතරයි ෆින්චලි පාර දිගේ කඳු ප්‍රදේශයකට යෑමෙන්නේ. ඔය තියෙන්නේ බෙල්සයිස් මාවත විය

යුතු යි. එතකොට බොහොම බැවුම් සහිත ආනත තලයක ඉදිරියට ගියාම ගීත් විදිය දිගේ හැම්ස්ටෙඩ් වලට වැටෙනවා. අපට උවමනා කරන තිවස තියෙන්නේ, හැම්ස්ටෙඩ් මුදුකිමට බටහිර පැත්තෙන් තිබෙන හරස්පාරක විය යුතුයි. හරස්පාරවල් තමි ගණනාවක් තියෙනවා. ඒ පැත්තට ගිහින් බලන්න කලින්, ඒ ප්‍රදේශයේ විස්තර සහිත වෙනත් සිතියමක් අරගෙන බැලිය යුතුයි." කී හෝම්ස් සේවකයා කැඳවීමට සීනුව නාද කළේය. එයට පිළිතුරු ලෙස සේවකයා වහා පැමිණියේය.

"බිලී, ඔබට තියෙනවා රාජකාරියක්" හෝම්ස් කීය. " මා හමුවීමට ඇවිත් යන බේකර් වීදියේ කොලු රැළ ඔබ දන්නවානේ. වීදියේ ටිකක් ඉහළ පහළ ඇවිද්දොත්, ඔවුන්ගෙන් කවුරු හරි හමුවෙන්න හැකිවෙවි, කියන්න මට ඉක්මනින්ම විගින්ස් හමුවීමට අවශ්‍ය බව"

යළිත් වරක් සිතියම් එකතුව අවුස්සා හැම්ස්ටෙඩ් හි සිතියමක් තෝරාගත් හෝම්ස්ට ඉතිරි තවත් දෙයක් අවශ්‍ය විය.

"මගේ ස්ක්‍රැප් පොත මොහොතකට මා අතට දෙන්න වොට්සන්" ඔහු කීය. පුවත්පත්වල තමාට වැදගත් කොටස් කපා අලවා, හෝම්ස් සාදාගෙන තිබූ ස්ක්‍රැප් පොත් රාශියක් විය. ඔහු තම ඇඟිල්ල දිගු කළේ රාක්කයේ තිබූ අලුත්ම ස්ක්‍රැප් පොත වෙත ය. මම එය ඔහුට අතට දුන්නෙමි. එය පෙරළා බලමින්, යළි සිතියම් පරීක්ෂා කරමින්, ඔහු පැය භාගයක් පමණ ගත කළේය. මේ අතර පණිවුඩය විගින්ස්ගේ මිත්‍රයෙකුට දුන් බව, කාමරය වෙත පැමිණි බිලී පැවසුවේය.

බේකර් වීදියේ කොලු රැළේ නායකයා වූයේ විගින්ස්ය. මගේ මිත්‍රයාගේ රහස් පරීක්ෂණ කටයුතු වලදී, ඔහුට මීට පෙර ද විගින්ස්ගේ කණ්ඩායමේ සහයෝගය ලැබී තිබිණ. තවත් පැයක් ගතවීමට පෙර විගින්ස් අපේ නිවහන වෙත පැමිණියේ හති දමමිනි.

"හෝම්ස් මහත්මයා, ඔබතුමා මට එන්න කියලා පණිවුඩයක් එව්වද? මොනවද අපෙන් කොරෙන්න ඕනෑ කටයුත්ත ?"

"ඉක්මනින් පැමිණීම ගැන ඔබට ස්තූතියි විගින්ස්" හෝම්ස් කීවේ කඩදාසි කිහිපයක් මේස ලාච්චුවෙන් ඉවතට ගනිමිනි. මීළඟට ඔහු තමා සොයන නිවසේ පෙනුම, එය පිහිටියේ යයි තමා සැක කරන අඩවිය, හා මාවත ගැන කොලුවාට විස්තර කළේය.

"මෙතැන කඩදාසි නවයක් තියෙනවා" හෝම්ස් කීය. "සෙදිසි කිරීමේ මට අවශ්‍ය පැත්තේ පාරවල් ගැන දළ සිතියම් තමා, මෙවල්ම ඇඳලා තියෙන්නේ. ඔබට තියෙන්නේ ඔබේ මිත්‍රයන් වෙත මේ කොළ බෙදල දීල, අප හොයන නිවස ගැන තේරුම් කිරීම පමණයි. වත්ත ඇතුළට යන්නවත්, ඒ ගෙදර අයට කතා කරන්නවත් එපා. තේරුණා ද?"

"ඔව් මහත්මයා"

"නිවස හොයාගැනීමට තියෙන වැදගත්ම සලකුණ තමයි, ගේට්ටුවේ සිට නිවස දක්වා පොළොවට රතු හා කළු පිගන් ගඩොල් අල්ලා තිබීම. ඔබට තියෙන්නේ එම පාරේ තමත්, එය පිහිටි පෙදෙසත්, නිශ්ශබ්දවම කඩදාසියේ සටහන් කර ගැනීම පමණයි. නිවසේ අංකය 32 කියල අපට දැනගන්න ලැබුණා. නමුත් ඒක බොරු අංකයක් කියලයි මට හිතෙන්නේ. අනික් අය නොමග යැවීමට කළ ප්‍රයෝගයක් වෙන්නත් පුළුවනි. ගෙවත්තේ ලොකු සිල්වර්-බර්ච් ගහක් තියෙනවා. ඒක අමතක කරන්න එපා. දැන් මෙන්න ඔබට හා මිත්‍රයින්ට ආස්තුව" ලාච්චුවෙන් කාසි අඟුරක් ගත් හෝම්ස් එය විගින්ස් අතට දුන්නේය. "ගෙවීම වෙනදා වගේමයි. මේ ගෙය අද දවසේම හොයලා දුන්නොත් අමතර සිලිං දෙකක් ලැබෙනවා."

අපට ආචාර කළ තොලුවා නිවසෙන් පිටවී ගියේය.

"දවසක් දෙකක් ඇතුළත මේ ගෙදර හොයාගන්න, අපේ අවධානේ රහස් පරීක්ෂක රැළට හැකිවේවි වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ තම පයිප්පය දල්වාගෙන හාන්සිපුටුවේ වැතිරෙමිනි. "ඒ වෙනකොටත් මේ මිනිස්සු ගෙදරින් ගිහින් ඉඳිවිද කියන එකයි, මට තියෙන භය. තරමක් දුරට මීට සමාන ඇරඹුමක් තියෙන පරීක්ෂණයක, මීට කලිනුත් අපි යෙදිල තියෙනවා"

"ඒ මොකක් ද?"

"අර හාදර්ලි නම් ඉංජිනේරුවාගේ ඇඟිල්ල සම්බන්ධ ගැටලුව ඔබට අමතක නැඟැනෙ. ඒකෙදි අපට හමුවුණු කර්නල් ලයිසැන්ඩර් ස්ටාක් විදේශ සම්බන්ධකම් තිබුණු කෙනෙක්. ඔහුත් හාදර්ලිව අරගෙන ගියේ මේ වගේ රාත්‍රියක. මේකෙ ප්‍රධාන චරිතය වෙදර්ශිත් විදේශිකයෙක්. මොවුන් යෙදිල ඉන්නේ මොන වගේ කටයුත්තක ද? ඒක දැනගන්න අපට නව ටිකක් ඉවසන්න වෙනවා.

සවස පහ පමණ වෙද්දී විගින්ස් අප සොයා පැමිණියේය.

"මහත්මයා. ඔබ තියු ට්‍රිස්තර වලට ගැළපෙන විදියේ නිවාස දෙකක් අපට හමුවුණා" විගින්ස් කීය. "එකක් ක්ලේටන් වීදියේ අංක 70 දරන නිවස. අනෙක මෙපල්වුඩ් මාවතේ අංක 23 දරන නිවස. දෙවැනුදරේ ඔරලෝසුවේ සීනුව නාදවෙන හඬ, මේ ගෙවල් දෙකටම ඇහෙනවා. ගෙවතු දෙකේම සිල්වර්-බිච් ගස් තිබුණා. ගේට්ටුව ළඟ ඉඳන් ඉදිරි දොරටුව ළඟට ගෙවල් දෙකේම රතු හා කළු පිඟන් ගඩොල් අල්ලා තිබුණා. ක්ලේටන් වීදියේ නිවසේ පුංචි උත්සවයක් තිබුණා කියලයි මට හිතෙන්නේ. සෙල්ලම් බඩු අතින් ගත් කුඩා ළමයි හතර පස්දෙනෙකු එහි ගෙවත්තේ සිටියා. මෙපල්වුඩ් මාවතේ නිවසේ ගෙවත්තේ කිසිවෙකු සිටියේ නැහැ. එහි ජනෙල් දොරවල් සියල්ලම වසා දමා තිබුණා"

"බොහොම ස්තුතියි විගින්ස්. දැනට ඔය තොරතුරු ප්‍රමාණවත්. මෙන්න මා ඔබට පොරොන්දුවුණු මුදල"

කොලුවා පිටවී ගිය වහාම කබාය හැඳගෙන හිස්වැස්ම දමාගත් මගේ මිත්‍රයා නිවසෙන් පිටවීමට සූදානම් විය.

"ඔබ එන්නේ නැද්ද වොට්සන් මා එක්ක ?"

" යමු යමු" මම ඉක්මනින් හැඳ පැලඳ ගනිමි.

අප මුලින්ම ගියේ මෙපල්වුඩ් මාවතටයි. අප ගිය කුලී රිය අංක 23 පහුකරද්දී, රියේ වේගය අඩු කරන මෙන් හෝම්ස් රියැදුරාට දැනුම් දුන්නේය. "යාර 50 ක් විතර ඉදිරියට ගිහින් රිය නවත්වන්න. අපි පයින් ඇවිදගෙන ගිහින් ඉක්මනින් ආපහු එනවා. එතෙක් රථය තබාගෙන ඉන්න"

"මේ බලන්න වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ ගේට්ටුවේ සවිකර තිබූ අංක 23 පෙන්වමිනි. "මේ බලන්න. මේ පිත්තල ඉලක්කම් සවිකර තිබෙන්නේ ඉස්කුරුප්පු ඇන වලින්. ඊයෙ රෑ මේ ඉලක්කම් දෙක ගළවලා, මාරු කරලා තියෙන්න ඇති අංක 32 විදියට. බලන්න මේ නිවස දෙපසින් තියෙන් අංක 21 හා අංක 25. අර තියෙන්නේ ලොකු සිල්ව බිච් ගහක්. ඉදිරි දොරට වම් පැත්තෙන් දිග වීදුරු ජනේලයකුත් තියෙනවා. අපට ඔනකරන නිවස මෙක වෙන්න පුළුවනි. අපි අර පාරෙන් එහා පැත්තේ තිබෙන කුඩා අවන්හලට ගිහිං කෝපි ටිකක් බොමු. ඒ අතරේ කල්පනා කරල බලමු, මී ළඟට ගත යුතු පියවර"

නිවසට යාර හැටක් හැත්තෑවක් ඇතින් තිබූ කුඩා අවන්හල දෙසට අපි පියවර මැන්නෙමු. අංක 16 වූ රති රතරම් සෙනගක් දක්නට නො ලැබිණ. වයස්ගත කාන්තාවකගේ පාලනය යටතේ තරුණියෝ තිදෙනෙක් මේහි සේවයේ යෙදී සිටියහ. අපි කෝපි ඇණවුම් කළෙමු. අංක 23 නිවස විකිණීමට ඇති බැව් වැඩිමහලු කාන්තාවට කියූ හෝම්ස්, ඇයගෙන් ඒ ගැන තොරතුරු දැනගැනීමට උත්සාහ කළේය.

"මම නම් ඔය ගෙවල් ගැන කිසිදෙයක් දන්නෙ නෑ මහත්මයා" ඇය කීවාය. "මේ පාරේ ගෙවල් විකිණීම හා කුලියට දීම කරන්නේ නිකොල්ස් හා ඇලිසන් දේපළ වෙළඳ සමාගම. එයාලගේ කාර්යාලය තියෙන්නේ මේ පාරේ අන්තිම කෙළවරේ. ගිහිං අහල බලන්න."

ඇයට ස්තුතිකොට අපි එතැනින් පිටත්වූණෙමු.

"වෛද්‍ය මුවර් ඒගා පැමිණි ගේ මේක ගමට මට කිසිම සැකයක් නෑ" හෝම්ස් කීවේ අප කුලීරිය වෙත ඇවිද යද්දීය. "නමුත් අපි කොහොමද මේ ගෙදර ඇතුළත බලාගන්නේ? පොලිසිය තැඳවන්න කලින් ඒක කළ යුතුයි. මේක නිවැරදි තැන බව තහවුරු කරගත හැකි සාක්ෂි, ගේ ඇතුළෙන් අපි හොයාගන්න ඕන. කොහොමද අපි ගේ ඇතුළට යන්නේ.....?" මගේ මිත්‍රයා කල්පනා කළේ දකුණතේ ඇඟිලි වලින් නළලට තට්ටු කරමිනි.

නිකොල්ස් හා ඇලිසන් නිවාස වෙළඳ සමාගම වෙත අපි ළඟා වූයෙමු.

"මහත්මයා අපට දැනගන්න ලැබුණා, මේපල්වුඩ් මාවතේ අංක 23 දරන නිවස බදු දීමට ඇති බව " හෝම්ස් කීය. " අපි කැමැතියි ඒක බද්දට ගන්න"

"ඒක දැනට අරගෙන ඉන්නේ ඇමරිකන් ජාතික මහත්මයෙක්" සමාගමේ හිමිකරුවෙකු යයි සිතිය හැකි වයස්ගත පුද්ගලයා කීය. "එයාලා ඒක අරගත්තෙ මාසයක කාලයකට. තව සතියකින් ....ඒ කියන්නේ ඔක්තෝබර් මුල සතියේ, එයාලා ගෙදරින් අස්වෙලා යනවා. දැන්ම අපට අත්තිකාරම් මුදලක් ගෙවිටොත්, ඔබට ඒ නිවස වෙන්කර කියන්න අපට පුළුවනි."

"බොහොම හොඳයි මහත්මයා" හෝම්ස් කීවේ කබා සාක්කුවට අත දමමිනි. "නමුත් මං කැමතියි ඊට කලින්, ඒ නිවසේ ඇතුළත ටිකක් බලන්න."

"දැනට එහි ඉන්න වෛද්‍යවරු මහත්මයා ටිකක් සැරපරුම කෙනෙක්" වයස්ගත ඇලිසන් මහතා කීය. "නාදැනන අය ගේ ඇතුළට එනවාට ඔහු කොහොමටවත් කැමැති වෙන්නේ නෑ; අපට බැණලා එළවාගනිවි"

"කීය ද මේකෙ කුලිය ?"

"සතියකට පවුම් දෙකයි."

"මං කැමතියි ඒ ගණනට, ගේ මාස හයකට කුලියට ගන්න" හෝම්ස් කීවේය. "ඒ වුණත් ගෙදර ඇතුළත නොබලා කොහොමද අත්තිකාරම් මුදලක් ගෙවන්නේ? ගේ ඇතුළත මොනවා හරි අලුත්වැඩියා කටයුත්තක් නැද්ද?"

"නැහැ මහත්මයා. ජල නළ ආදී නැම එකක්ම හොඳින් ක්‍රියා කරනවා."

"වහලේ තෙමෙන තැන් මොකුත් තියෙනව ද?"

"ඒ මොකුත් නැහැ මහත්මයා" ඇලිසන් කීය. "මාසෙකට කලින් අපි වහල ඔක්කොම අලුත්වැඩියා කළා."

"අපි ඉක්මනට එන්නම් ඔබ හමුවෙන්න." කී හෝම්ස් එතැනින් පිටවීමට සූදානම් විය.

"මට හොඳ අදහසක් ආවා වොට්සන්" ඔහු කීවේ අප පාරට බැස ඉදිරියට එද්දීය. "අපි උත්සාහයක් දරල බලමු. අපට නැතිවෙන්න දෙයක් නෑ. ගෙදර ඇති කරන දරුණු බල්ලො නැත්නම්, මේ වැඩේ ප්‍රශ්නයක් වෙන්නෙ නෑ. දැන් අපි ගෙදර යමු."

බේකර් වීදියට පැමිණි වහාම හෝම්ස් වෙස් මාරු කරගැනීමට පටන්ගත්තේය.

"අපි දෙන්නා රස්සාවල් නැති මිනිස්සු වගේ අඳිමු." කී ඔහු මට ද පරණ ඇඳුමක් දුන්නේය. අනතුරුව මුහුණුවල පෙනුම දුර්වර්ණ වන ලෙස සායම් තට්ටු කිහිපයක් ආලේප කොට, බොරු රැවුල් මුහුණේ අළවා ගත්තෙමු. මා ඒ පිළිබඳව වැඩිදුර ප්‍රශ්න කළේ ඔහුගෙන් එයට සතුටුදායක පිළිතුරක් නොලැබිණි. බේකර් වීදියෙන් කුලීරියක නැඟී පිටත් වූ අපි, ඉක්මනින් මේපල්වුඩ් මාවත සමීපයේ නීත් වීදියට ළඟාවූයෙමු. මගේ මිත්‍රයාගේ අණ පරිදි ආයතනයක් ඉදිරිපිට කුලීරිය නවත්වන ලදී.

ජෝන් ස්මෝල්වුඩ් සහ පුත්‍රයා

යනුවෙන් සඳහන්ව තිබූ නාම පුවරුවක් එම ආයතනයේ වහලේ සවිකර තිබිණි. ඒ ගොඩනැගිලි වල විදුරු, දුම්කවුළු වැනි

පිලි හා වහල පිරිසිදු කරදෙන ආයතනයක් විය. හෝම්ස් එහි හිමිකරුවා සමග මිනිත්තු කිහිපයක් සාකච්ඡා කළේය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අපට අවශ්‍ය උපකරණ සුළු මුදලකට කුලියට ලබා ගැනීමට මගේ මිත්‍රයාට හැකිවිණි. "ජෝන් ස්මෝල්වුඩ් සහ සමාගම ගොඩනැගිලි පිරිසිදු කරන්නෝ" යනුවෙන් ලොකු අකුරෙන් පින්තාරු කළ අත්කරන්නයක් අපට ලැබිණි. ජනෙල් සේදීමට ගන්නා කොඳු, බුරුසු, රෙදි කැබලි, කොටස් දෙකක ඉණිමගක්, එහි සවිකර තිබූ අතර, වතුර බාල්දි සහ සබන් කුටු සහිත බඳුන් ද කරත්තයේ තට්ටුව මත විය. ඊට අමතරව "ජෝන් ස්මෝල්වුඩ්" යනුවෙන් කළු පැහැති අකුරෙන් පින්තාරු කළ කහ පැහැති නිල ඇඳුම් දෙකක් සමග කැප් තොප්පි ද අප වෙත ලැබිණ. ඇතුළු කාමරයකදී ඇඳුම් මාරු කරගෙන අපි පාරට බැස්සෙමු.

"වෙන මොකක්වත් නම් හරි නොහියොත්, අපට කරන්න, මේ රස්සාව වුණත් නරක නෑ වොට්සන්" මගේ මිත්‍රයා කිවේ අත්කරන්නය තල්ලුකරගෙන, අප මෙහල්වුඩ් මාවතට පිවිසෙමින් සිටිය දිය. මගේ රෝගියකු මා දැක මා හඳුනාගත්තොත් යන බිය හා සැකය මගේ සිතේ තිබිණ.

කිසිදු ශබ්දයක් නො නැගෙන සේ අපි අංක 23 නිවසේ ගේට්ටුව විවෘත කළෙමු. කරත්තය වත්ත ඇතුළට ගත් හෝම්ස්, කොටස් දෙකකට තිබූ ඉණිමඟ එකක් එනසේ සවි කළේය. ඉන්පසු ඔහු එය ගේත්තු කළේ, මුවර් ඒගා මහතා පැවසූ දිග විදුරු ජනේලය අසලටයි. විදුරු පිරිසිදු කරන මුවාවෙන්, විදුරුව තුළින් නිවස ඇතුළත බලාගැනීම, හෝම්ස්ගේ අරමුණ විය. මම ඉණිමඟ අල්ලාගෙන සිටියෙමි. තරුණිය නිදා සිටි කාමරය ඇතුළත, මේ විදුරුව තුළින් දැක ගත හැකි බවක්, වෛද්‍ය ඒගා කියූ බැව් මට මතක තිබිණි.

ජනෙල් තිර රෙදි කැබලි දෙකක් මගින් විදුරුව ඇතුළතින් ආවරණය විය. එහෙත් එම තිර රෙදි කැබලි දෙක එකිනෙකට ඈත් ව තිබූ නිසා, විවරය තුළින් නිවසේ ඇතුළත බලාගැනීමට මගේ මිත්‍රයා උත්සාහ කළේය. මිනිත්තු දහයක් ගතවීමට පෙර හැඩිදැඩි මිනිසෙක් නිවසෙන් එළියට බැස්සේය. මුහුණ පුරා වැවුණු කළු රැවුලක් තිබූ ඔහු, ජොසයියා වෙදර්බි විය යුතු බැව්, මම අනුමාන කළෙමි. ඔහු හදිත්ම කෝපයට පත්ව සිටියේය.

"මොකද්ද මිනිහො තමුසෙ ඔය කරන යක්ෂ වැඩේ?" ඇමරිකානු ඉංග්‍රීසි උච්චාරණයෙන් ඔහු කෑ ගැසුවේය. ඒ ඉණිමඟ

මුදුනේ සිට ජනෙල් විදුරුවට මුහුණ ළංකරගෙන, රෙදි කැබැල්ලකින් එය පිස දමමින් සිටි හෝම්ස් ටයි.

"ඇයි මහත්තයෝ මොකක් කරනවා වගේ ද පෙනෙන්නෙ?" හෝම්ස් විමසුවේ කිසිදු අයුරකින් කලබල නොවෙමිනි.

"වහාම බහිනවා පහළට!" වෙදර්බි ගිගුරුවේය. ඔහුගේ දෙනෙත් කෝපයෙන් දිලිසිණි. "බහිනවා! බහිනවා! ජනෙල් පිරිසිදු කරන්න කියල මං ඉල්ලීමක් කළේ නෑ. කවුද තමුසෙට මේ වත්තට එන්න අවසර දුන්නෙ?"

"මෙක ඇටකින්සන් මහත්තයාගෙ ගෙදර නේ ද?" හෝම්ස් විමසුවේ කමකරුවෙකු විලසින් ඉංග්‍රීසි උච්චාරණය කරමිනි. "හැම මාසයකම අන්තිම සිකුරාදාට, ජනේල පිරිසිදු කරන වැඩේ ඇටකින්සන් මහත්තයා මට බාරදීලයි තියෙන්නේ"

"ඔය කියන්නේ ඉස්සරවෙලා මේ ගෙදර හිටි මිනිහෙක් වෙන්න ඇති" වෙදර්බි පවසද්දී, ඔහුගේ කෝපය මඳක් සංසිඳී තිබිණි. "එහෙම දෙයක් මං දැනගෙන හිටියෙ නෑ. දන්නවා නම් මං ඒක අවලංගු කරනවා."

"එහෙනම් මහත්තයා කියන්නේ, දැන් ජනේල පිරිසිදු කරන්න එපා කියල ද?" මගේ මිත්‍රයා විමසුවේය. "ඒ වුණත් මහත්තයෝ අපි දෙන්නගෙ අද දවසෙ කුලිය ?"

"දැනුත් එපා මීට පස්සෙත් එපා. වහාම පිටවෙලා යනවා මෙතැනින්!" වෙදර්බි කෑ ගැසීය. "මම තමුසෙලට දෙන්නෙ නෑ එක තඹ කාසියක්!"

"ඒ වුණාට මහත්තයෝ අපේ මහත්සිය?" හෝම්ස් විමසුවේ ඉණිමගෙන් බහිමිනි.

"ඒක ගිහින් ඉල්ලගන්නවා ඇටකින්සන් හරි, මොන යකාගෙන් හරි!"

"හැබෑට? ඒකත් එහෙමද?" හෝම්ස් කීවේ ඉණිමඟ කොටස් දෙකට වෙන් කිරීමට මට උදව් කරමිනි. සියලුම දේ කරත්තයට පටවාගෙන, අපි පාරට බැස්සෙමු. මඳ දුරක් ගමන් කළ පසු කරත්තය නැවැත්වූ හෝම්ස්, නොනවත්වාම සිනාසෙන්නට පටන් ගත්තේය.

"මොනවද හෝම්ස් ඔබ ජනෙල් විදුරුවෙන් දුටුවේ?"

"වෛද්‍ය ඒගා දුටු දේවල් මටත් දකින්න ලැබුණා." හෝම්ස් කීය. "ඔහුගේ හිතේ ඇතිවූ සැකය නිවැරදියි වොට්සන්. මෙතැන

සිදුවෙන්නේ මොකක් හරි හිනිවිරෝටි වැඩක්. මං දුටුවා රන්වන් පැහැති හිසකෙස් හිමි තරුණියක්, ඇඳක වැතිරී සිටින හැටි. ඒ ළඟම පුටුවක වාඩිවෙලා හිටියේ මැදිවියේ තරබාරු කාන්තාවක්. ඇය එතැන හිටියේ මූරට බව මට සහතිකයි. මට නිකමට හිතෙනවා ඇය වෙද්‍රබීගේ බිරිඳ කියලා"

"වහාම ඇවිත් මේ පුද්ගලයා අත්අඩංගුවට ගන්න කියලා. අපි ලෙස්ට්‍රේඩට කියමු." මම කීවෙමි.

"මගේ හිතවත් චොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "මෙහෙම තැනකදී ලෙස්ට්‍රේඩ් වුණත් අධිය කියන්නේ බොහොම පරෙස්සමින්. මේ ජවනිකාව බොහොම අවිහිංසක එකක් කියලා බැලූ බැල්මට පෙනේවි. ඇමරිකන් ජාතික වැදගතෙක් අපේ රටට ඇවිත්. ඔහුගේ දුව අසනීපෙන්. ඒ තත්ත්වය නිසා ඇය අඳුරු කාමරයක රඳවන්න වෙලා. ඇයට උපස්ථාන කිරීමට සේවිකාවක් ඉන්නවා ඇඳ ළඟ"

"මොනවද ඉතින් අපි කරන්නෙ?"

"මේ වැඩේට ලෙස්ට්‍රේඩ් පටලවා ගන්න නම් අපට සිද්ධ වෙනවා" හෝම්ස් කීවේය. "ඒකත් ලේසිවෙන්නෙ නෑ. අපි ඔහුට පොඩි බිලී කොක්කක් දාමු."

උපකරණ සහිත කරත්තය ස්මෝල්වුඩ්ස් සමාගමට භාර දී, අපි ආපසු බේකර් වීදියට පැමිණියෙමු. වෙස් මාරුව ඉවත්කොට කබායක් දමා ගත් මගේ මිත්‍රයා වහා නිවසෙන් පිටවී ගියේ, පොලිස් මූලස්ථානය වෙත යන බැව් පවසමිනි.

එදා හැන්දෑවේ හෝම්ස් ආපසු එද්දී රෑ අටට ළංවී තිබිණ.

"මත්කොම හරි වොට්සන්, කොක්ක අමුණා ගත්තා" ඔහු කීය.

"මොකක්ද එයින් ඔබ අදහස් කළේ?"

"ගෙවල් සෝදිසි කිරීමේ විශේෂ බලපත්‍රයක්, මහේස්ත්‍රාත් වරයෙකුගේ අත්සනින් ලබාගන්න. ලෙස්ට්‍රේඩට හැකිවුණා. සෝදිසිය කෙරෙද්දි ඔබටත් මටත් එන්න ඉඩදෙන්න ඔහු කැමැතිවුණා. ඊට අමතරව වෛද්‍ය ගුවර් ඒගාත් කැඳවාගෙන යන්න උවමනා බව මං ලෙස්ට්‍රේඩට කිව්වා"

"ඒ අර තරුණියට වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර උවමනා වුණොත් ලබාදෙන්න ද?"

"ඔව්"

රාත්‍රී දහය වෙද්දී අපි නිවහනෙන් පිටවූයෙමු. මෙපල්වුඩ් මාවතට පිවිසෙද්දී මඳ වැස්සක් ද ඇද හැලෙන්නට පටන්ගත්තේය.

එහෙත් වෙදර්බිගේ නිවසට ළංවීමට පෙර රිය නවත්වා, එයින් බැස පයින්ම යාමට හෝම්ස් තීරණය කළේය. වෛද්‍ය ඒගා, හෙදියක ද සමග එහි පැමිණියේ, තම පෞද්ගලික අත්වකරත්නයෙනි. ලෙස්ට්‍රේඩ් සහ පොලිස් භටයන් කිහිපදෙනෙකු එතැනට ළඟාවූයේ අප එහි යද්දීම ය.

වෛද්‍යවරයා සහ හෙදිය තවදුරටත් රියේ රැඳී සිටියදී, අපි පාගමනින් නිවස වෙත ගියෙමු. නිවසේ පිටුපස දොර රැකවල් කිරීම සඳහා පොලිස් භටයන් දෙදෙනෙකු යැවිවේ, වෙදර්බි හා ආධාරකාරිය පිටුපස දොරෙන් පලායාම වළක්වාලීමටයි.

නිවස තුළ පුහුන් කිහිපයක් දැල්වෙන ආකාරය අපි දුටුවෙමු. ඊයම් යොදා බරෙන් වැඩි කළ සැරයටියක් හෝම්ස් අතේ තිබිණි. මගේ හමුදා රිවෝල්වරය ගෙන ඒමට මට අමතක විය.

ඉදිරිපස දොරටුවට මදක් ඇතින් අප රැඳී සිටියදී, ලෙස්ට්‍රේඩ් දොරට තට්ටු කළේය. දොර ලෑලි කම්පනය වන අයුරෙන් කළ ඒ තට්ටු කිරීමේ හඬ මුළු නිවස තුළම දෝංකාර නඟන්නට ඇත. මිනිත්තු කිහිපයක් තිස්සේ නිවස තුළ තිබුණේ දැඩි නිහඬතාවයකි. මී ළඟට කලබලයෙන් කරා කරන හඬ, අඩි ශබ්ද හා අනතුරුව දොර අඟුළු බුරුල් කරන හඬ අසන්නට ලැබිණ. ඉදිරි දොර අඟල් කිහිපයක් පමණක් විවෘත විය. ඒ තුළින් අප දුටුවේ ජොසයියා වෙදර්බිගේ කළු රැවුල් මුහුණ ය.

"ඔහේලා කවුද? මොකක් ද උවමනාව ?" ඔහු ඇසුවේ තර්ජනාත්මක හඬකිනි.

"අපි පොලීසියෙන්" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය. "මහත්මයා. මේ ගේ ඇතුළත සෝදිසි කරන්න කියලා, මහේස්ත්‍රාත්වරයකු නිකුත් කළ බලපත්‍රයක් මා ළඟ තියෙනවා. ඔබේ දොරේ ආරක්ෂක දම්වැල ඉවත් කරන්න. අපට ඇතුළුවීමට හැකිවෙන පරිදි දොර අරින්න පුළුවන් නම් ලොකු උදව්වක්. මං ඔබට අනතුරු අඟවන්න කැමැතියි. මේ නිවසේ පිටුපස දොරටුව ළඟ, අපේ පොලිස් භටයන් දෙදෙනෙකු රඳවලයි ඉන්නේ"

එයට විරුද්ධව වචනයක් හෝ නොකියූ වෙදර්බි, දොර සම්පූර්ණයෙන්ම විවෘත කොට පිටුපසට විය. අපි ගෙට ඇතුළුවූයෙමු. ලෙස්ට්‍රේඩ් පසෙකට තල්ලු කළ හෝම්ස්, එකවරම වෙදර්බි වෙතට සැරයටි පහරක් වේගයෙන් එල්ල කළේ. අප මවිතයට පත් කරමිනි.

සිදුවෙන්නේ මොකක් හරි නිහිවිරෝධී වැඩක්. මං දුටුවා රන්වන් පැහැති හිසකෙස් තිබූ තරුණියක්, ඇඳක වැතිරී සිටින හැටි. ඒ ළඟම පුටුවක වාඩිවෙලා හිටියේ මැදිවියේ තරබාරු කාන්තාවක්. ඇය එතැන හිටියේ මුරට බව මට සහතිකයි. මට නිකමට හිතෙනවා ඇය වෙදර්බීගේ බිරිඳ කියලා"

"වහාම ඇවිත් මේ පුද්ගලයා අත්අඩංගුවට ගන්න කියලා. අපි ලෙස්ට්‍රේඩට කියමු." මෙම කීවෙමි.

"මගේ හිතවත් වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "මෙනෙම තැනකදී ලෙස්ට්‍රේඩ් වුණත් අධිය කියන්නේ බොහොම පරෙස්සමින්. මේ ජවනිකාව බොහොම අවිහිංසක එකක් කියලා බැලූ බැල්මට පෙනේවි. ඇමරිකන් ජාතික වැදගතෙක් අපේ රටට ඇවිත්. ඔහුගේ දුව අසනීපෙන්. ඒ තත්ත්වය නිසා ඇය අඳුරු කාමරයක රඳවන්න වෙලා. ඇයට උපස්ථාන කිරීමට සේවිකාවක් ඉන්නවා ඇඳ ළඟ"

"මොනවද ඉතින් අපි කරන්නෙ?"

"මේ වැඩේට ලෙස්ට්‍රේඩ් පටලවා ගන්න නම් අපට සිද්ධ වෙනවා" හෝම්ස් කීවේය. "ඒකක් ලේසිවෙන්නෙ නෑ. අපි ඔහුට පොඩි බිලි කොක්කක් දමමු."

උපකරණ සහිත කරත්තය ස්මෝල්වුඩ්ස් සමාගමට භාර දී, අපි ආපසු බේකර් වීදියට පැමිණියෙමු. වෙස් මාරුව ඉවත්කොට කබායක් දමා ගත් මගේ මිත්‍රයා වහා නිවසෙන් පිටවී ගියේ, පොලිස් මූලස්ථානය වෙත යන බැව් පවසමිනි.

එදා හැන්දෑවේ හෝම්ස් ආපසු එද්දී රෑ අටට ළංවී තිබිණ.

"ඔක්කොම හරි වොට්සන්, කොක්ක අමුණා ගත්තා" ඔහු කීය.

"මොකක්ද එයින් ඔබ අදහස් කළේ?"

"ගෙවල් සෝදිසි කිරීමේ විශේෂ බලපත්‍රයක්, මහේස්ත්‍රාත් වරයෙකුගේ අත්සනින් ලබාගන්න, ලෙස්ට්‍රේඩට හැකිවුණා. සෝදිසිය කෙරෙද්දි ඔබටත් මටත් එන්න ඉඩදෙන්න ඔහු කැමැතිවුණා. ඊට අමතරව වෛද්‍ය ඩුවර් ඒගාත් කැඳවාගෙන යන්න උවමනා බව මං ලෙස්ට්‍රේඩට කිව්වා"

"ඒ අර තරුණියට වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර උවමනා වුණොත් ලබාදෙන්න ද?"

"ඔව්"

රාත්‍රී දහය වෙද්දී අපි නිවහනෙන් පිටවූයෙමු. මෙපල්වුඩ් මාවතට පිවිසෙද්දී මඳ වැස්සක් ද ඇද හැළෙන්නට පටන්ගත්තේය.

එහෙත් වෙදර්බිගේ නිවසට ළංවීමට පෙර රිය නවත්වා, එයින් බැස පයින්ම යාමට හෝම්ස් තීරණය කළේය. වෛද්‍ය ඊශා, හෙදියක ද සමග එහි පැමිණියේ, තම පෞද්ගලික අත්වකරන්තයෙනි. ලෙස්ට්‍රේඩ් සහ පොලිස් භටයන් කිහිපදෙනෙකු එතැනට ළඟාවූයේ අප එහි යද්දීම ය.

වෛද්‍යවරයා සහ හෙදිය තවදුරටත් රියේ රැඳී සිටියදී, අපි පාගමනින් නිවස වෙත ගියෙමු. නිවසේ පිටුපස දොර රැකවල් කිරීම සඳහා පොලිස් භටයන් දෙදෙනෙකු යැව්වේ, වෙදර්බි හා ආධාරකාරිය පිටුපස දොරෙන් පලායාම වළක්වාලීමටයි.

නිවස තුළ පහන් කිහිපයක් දැල්වෙන ආකාරය අපි දුටුවෙමු. ඊයම් යොදා බරෙන් වැඩි කළ සැරයටියක් හෝම්ස් අතේ තිබිණි. මගේ හමුදා රිවෝල්වරය ගෙන ඒමට මට අමතක විය.

ඉදිරිපස දොරටුවට මඳක් ඈතින් අප රැඳී සිටියදී, ලෙස්ට්‍රේඩ් දොරට තට්ටු කළේය. දොර ලෑලි කම්පනය වන අයුරෙන් කළ ඒ තට්ටු කිරීමේ හඬ මුළු නිවස තුළම දෝංකාර නඟන්නට ඇත. මිනිත්තු කිහිපයක් නිස්සේ නිවස තුළ තිබුණේ දැඩි නිහඬතාවයකි. මී ළඟට කලබලයෙන් කරා කරන හඬ, අඩි ශබ්ද හා අනතුරුව දොර අගුළු බුරුල් කරන හඬ අසන්නට ලැබිණ. ඉදිරි දොර අඟල් කිහිපයක් පමණක් විවෘත විය. ඒ තුළින් අප දුටුවේ ජොසයියා වෙදර්බිගේ කළු රැවුල් මුහුණ ය.

"ඔහේලා කවුද? මොකක් ද උවමනාව ?" ඔහු ඇසුවේ තර්ජනාත්මක හඬකිනි.

"අපි පොලීසියෙන්" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය. "මහත්මයා, මේ ගේ ඇතුළත සෝදිසි කරන්න තියලා, මහේස්ත්‍රාත්වරයකු නිකුත් කළ බලපත්‍රයක් මා ළඟ තියෙනවා. ඔබේ දොරේ ආරක්ෂක දම්වැල ඉවත් කරන්න. අපට ඇතුළුවීමට හැකිවෙන පරිදි දොර අරින්න පුළුවන් නම් ලොකු උදව්වක්. මං ඔබට අනතුරු අඟවන්න කැමැතියි. මේ නිවසේ පිටුපස දොරටුව ළඟ, අපේ පොලිස් භටයන් දෙදෙනකු රඳවලයි ඉන්නේ"

එයට විරුද්ධව වචනයක් හෝ නොකියූ වෙදර්බි, දොර සම්පූර්ණයෙන්ම විවෘත කොට පිටුපසට විය. අපි ගෙට ඇතුළුවූයෙමු. ලෙස්ට්‍රේඩ් පසෙකට තල්ලු කළ හෝම්ස්, එකවරම වෙදර්බි වෙතට සැරයටි පහරක් වේගයෙන් එල්ල කළේ, අප මවිතයට පත් කරමිනි.

"හෝම්ස් මහත්මයා! ඔහොම දෙයක් කරන්න උවමනාවක් .....!"

යමක් කීමට සූදානම් වූ ලෙස්ට්‍රේඩ් ගේ වාක්‍යය අතරමග නැවතුණේ, වෙදර්බි අතේ තිබූ රිවෝල්වරය හෝම්ස්ගේ සැරයටි පහරින් කීමට වැටුණු ආකාරය දුටු විටයි.

වෙදර්බි වෙතට පිනු පොලිස් භටයන් ඔහු මෙල්ල කරගෙන දැතට විලංගු දැමුවේ, ලෙස්ට්‍රේඩ් ගෙන් අණක් නිකුත්වීමටත් පෙර ය. ඇමරිකන් ජාතිකයාගේ දෙතෙත් කෝපයෙන් දිළිසිණි. ඔහු යමක් කීමට උත්සාහ කළත්, කෝපාවිෂ්ටව සිටීම නිසා ඔහුට කතා කරගත නොහැකි විය.

"මෙයා ආයුධ පාවිච්චි කරන්න සූදානම් කෙනෙක් බව, හෝම්ස් මහත්මයා මට කලින් කිව්වෙ නැහැනෙ" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය.

"අද හවස දොර ළඟට ඇවිත් මට ඔහු කැඟැසුවා" හෝම්ස් කීය. ඒ වෙලාවේ ඔහුගේ දකුණු අත තිබුණෙ පිට කබායෙ සාක්කුවේ. ඒ වෙලාවේ මං දැක්කා, දකුණු කබා සාක්කුව උඩට නෙරා ඇවිත් තිබුණු හැටි. නිවැරදි, ඵල්ලයට- ක්ෂණිකව ක්‍රියාත්මක කරන්න පුළුවන් වුණොත්, සැරයටියක් වුණත්, ගිනි අවියකට දෙවැනි වෙන්නෙ නෑ. එහෙනම් අපි යමු උඩ තමිටුවට"

මගේ මිත්‍රයාගේ මඟපෙන්වීම අනුව, අපි ඉහළ තට්ටුවේ කාමරයට පිවිසුණෙමු. ඖෂධයකින් මත්කරනු ලැබූ තරුණිය, තවමත් ඇඳේ වැතිර සිටියාය. දොර අස්සේ සැඟවීමට තැත් කළ සේවිකාව ද පොලිස් භාරයට ගැනිණ. අග්ව කරන්නයේ රැඳී සිටි වෛද්‍ය ඒගා සහ හෙදිය කැඳවාගෙන ඒමට පොලිස්භටයෙකු යවන ලදී.

නිද්‍රාකාරකයකින් සිහිනැතිව සිටියත්, ඇය ඉතාම ආකර්ෂණීය පෙනුමක් තිබූ යුවතියක බැව් අපි දුටුවෙමු. රන්වන් පැහැති කෙස් කළඹක් හා රූවැති මුහුණක් ද ඇය සතු විය. හෘදය ස්පන්දන වේගයේ අඩුවීමක් තිබුණ ද , මේ මොහොතේ ඇගේ ජීවිතයට අනතුරක් නොමැති බැව් වෛද්‍ය ඒගා පැවසුවේය. වැඩිදුර පරීක්ෂාව සහ ප්‍රතිකාර සඳහා ඇය, වෛද්‍ය ඒගාගේ හාර්ලි වීථියේ චිකිත්සාගාරය වෙත කැඳවාගෙන යාමට සූදානම් කරන ලදී.

"හෝම්ස් මහත්මයා" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය. "ඔබ කිව්ව නේද ජනේලයෙන් බැලූ වෙලාවේ, මේ නිවස තුළ හොර නෝට්ටු මුද්‍රණය කරන යන්ත්‍රයක් ඇති බව ඔබ දුටුවා කියල. කෝ ඒක?"

"ඉතා ඒක නම් මට වුණු ලොකු වැරැදීමක් වගෙයි" හෝම්ස් කීවේ මුහුණට සිනාවක් නගා ගනිමිනි. "අර ඇත තිබෙන මේසය සහ ජෝගුව, අඩ අඳුරේ මට පෙනුණේ කුඩා මුදුණ යන්ත්‍රයක් වගෙයි. කොහොම වුණත් ඔබේ කාලය නාස්තිවුණේ නැහැ නේද ලෙස්ට්‍රේඩ් ? කරුණු කාන්තාවක් පැහැරගෙන ඇවිත්, ඇය නීති විරෝධී අන්දමින් සිරකර තබාගැනීමත් බරපතළ අපරාධයක්. ඒ අපරාධකාරයා අත් අඩංගුවට ගන්න ඔබට හැකිවුණා"

ඉතිරි රාජකාරි කටයුතු පොලිසියට භාර දී, අපි එතැනින් පිටත්වී ආවෙමු. මගේ මිත්‍රයා මා සමග කුලිරියට නැගුණු වහාම සිනාසෙන්නට පටන්ගත්තේය. "ඒක තමා වොට්සන් මං ලෙස්ට්‍රේඩ්ට දැමුවා කියා කොක්ක. ඔහුට හොර නෝට්ටු කාරයෙකු අල්ලාගන්න බැරිවුණු බව ඇත්තයි, නමුත් ඊට වඩා දරුණු අපරාධකාරයෙකු අල්ලාගන්න ලෙස්ට්‍රේඩ්ට හැකිවුණා."

වෛද්‍ය ඒශාගේ ප්‍රතිකාර හමුවේ තරුණ කාන්තාව ඉක්මනින් සුවය ලැබුවාය. ඉන්පසු අපි ඇය හමුවීම සඳහා ගියෙමු. මෙම සිද්ධියට හේතුවුණු කරුණු, ඇය අපට පැහැදිලි කළේ මෙලෙසය.

"මගේ නම ඇලිස් මේවිලන්ඩ්. මාව පැහැරගෙන ආව මිනිහගේ ඇත්ත නම වෙදර්බි නෙමෙයි; ඇන්ඩ්‍රෑ ඕනිල්. ඉස්සර කාලේ ඔහු මගේ තාත්තාගේ හොඳම මිත්‍රයෙක්. මගේ තාත්තා හෙන්රි මේවිලන්ඩ් හා ඕනිල් කාලයකට ඉස්සර කැලිෆෝනියාවේ රත්තරන් ඉල්ලම් හැරුවා. නමුත් ඔවුන්ට හොඳ ඉල්ලම් හමුවුණේ නැහැ. ඒ නිසා ව්‍යාපාරය සාර්ථක වුණේ නැහැ.

මගේ දෙමව්පියන්ට හිටි එකම දරුවා මං විතරයි. මගේ අම්මා මියගියේ මං කුඩා කාලෙදීමයි. තැනින් තැන කඳවුරු බඳිමින් රත්රන් ඉල්ලම් මගයන ජීවිතය තාත්තා පසුව අත්හැර දැමුවා. මාව රැකබලාගන්න ඔහු ගෙදර නැවතුණා. ඒ සමගම ඔහු වෙළඳ ව්‍යාපාරයක් ඇරඹුවා. ඒ රත්රන් ඉල්ලම් හාරන අයට අවශ්‍ය උපකරණ අලෙවිසැලක්.

මගේ තාත්තා වාත්තියෙන් ඉංජිනේරුවෙක්. පාෂාණවල හිරවී ඇති රත්රන් ඉල්ලම් සහිත පස් තට්ටු කඩා ගැනීමයි. ඉල්ලම් හාරන අයට ලොකු කරදරයක් වුණේ. ඒක නුඟක් පහසු කර ගැනීමට යොදාගත හැකි "ඩ්‍රිල් යන්ත්‍රයක්" තාත්තා නිෂ්පාදනය කර තිබුණා. එහි පේටන්ට් බලපත්‍රය ගැනීමටත් ඔහු අයදුම් කරලයි තිබුණේ. නමුත් ඒ යන්ත්‍රය අත්හදා බලන අවස්ථාවක ඔහුගේ හිස මතට

පාෂාණ තට්ටු සහිත ගල් කැබැලි වැටී අනතුරක් සිදුවුණා. එයින් සිදුවූ බරපතළ තුවාල වලින් තාත්තා මියගියා. තාත්තාගේ ඛේදජනක මරණයෙන් මං මේ ලෝකෙ තනිවුණා.

මේ යන්ත්‍රයේ පේටන්ට් අයිතියි අරගෙන, ඒක නිෂ්පාදනය කළොත්, විශාල ධනස්කන්ධයක් හොයාගන්න පුළුවන් බව ඔනිල් විශ්වාස කළා. ඒ අයිතිය තමන්ට පවරන මෙන් ඔහු මගෙන් ඉල්ලා හිටියා. මං ඒකට කැමැති වුණේ නැහැ.

ඊට පස්සේ ඔහු මගේ නෑදෑ හිතවතුන්ට කිවේ, තාත්තාගේ මරණයෙන් කම්පාවට පත්වී සිටීම නිසා, මා ඒ පරිසරයෙන් ඉවත් කළ යුතු බව. ඔනිල් තම බිරිඳ සමග එංගලන්තයේ සංචාරයක යන බව අපට කිව්වා. ඔවුන් සමග ගිහින්, දුක්ඛදායක සිදුවීම් අමතක කරන්න කියලා, මගේ නෑදෑහිතවතුන් මගෙන් ඉල්ලා හිටියා. ඔනිල්ගේ බිරිඳ ඇග්නසුත් ඔහු සමග ආ නිසා, ඔවුන් සමග මං එංගලන්තයට ආවේ කැමැත්තෙන්.

නිවසක් කුලියට අරගෙන ගුලින් අපි පදිංචි වුණේ පිකැඩලිය පැත්තේ. ඒ දවස්වල ඔවුන් මට හොඳින් සැලකුවා. රට බලන්න සංචාරය කරමින්, සාප්පු සවාරිවල යෙදෙමින්, අපි සතුටෙන් කාලය ගත කළා. රංගශාලා, කලාගාර හා කෞතුකාගාරවලටත් අපි ගියා. ඔහු මේ හැමදෙයක්ම කළේ මගේ හිත දිනාගැනීමේ අරමුණෙන් බව, මට වැටහුණේ පසුව. ඔහුගේ අරමුණ වුණේ තාත්තා නිෂ්පාදනය කළ යන්ත්‍රයේ පේටන්ට් අයිතිය, මගේ කැමැත්තෙන් ඔහුට පවරාගැනීම. මේ අතරේ අප ආපසු ඇමරිකාව බලා පිටත්විය යුතු දිනයත් ළංවුණා. තමන්ට උවමනා කරන අයිතිවාසිකම්, මං කැමැත්තෙන් නම් නොදෙන බව ඔනිල්ට අන්තිමේදී වැටහෙන්න ඇති. එත්කොට තමයි ඔහු මට තර්ජනය කළේ.

ඔවුන් මාව මේ ගෙදරට රැගෙන ආවේ, වයින්වලට දැමූ නිද්‍රාකාරක බෙහෙතක් මගින් මාව මත් කරලා. වත්තක් මැද තිබුණු ඒ පාළු ගෙය ගැන මං කිසිදෙයක් දැනගිටියෙ නෑ. දිගින් දිගටම මත් බෙහෙත් දීම නිසා, මට හිස ඔසවන්න වත් හැකියාවක් තිබුණෙ නැහැ. ඔනිල් මහත්මිය මගේ ඇඳ ළඟ මුරට හිටියා. වංචනික නිතිඥයෙකු අල්ලාගෙන, හැමදෙයක්ම කරගන්න තමන් සැලසුම් කරගෙන අවසන් බව, ඔනිල් තම බිරිඳ එක්ක කියනවා මට ඇහුණා. ඒ බෙහෙත්වල මත්ගතිය අවසන්වී මා නින්දෙන් අවදිවී

හිටි වෙලාවක. මා මත් බෙහෙත් වලට ඇබ්බැහි වූ අයෙකු හැටියට පෙන්වලා, මගේ අත්සන ලබාගන්නඩි, ඔහු බලාපොරොත්තු වෙන්න ඇත්තේ. නමුත් ඔබ සියලු දෙනාගේත් දෙවියන් වහන්සේගේත් පිහිටෙන් මං ඒ රාක්ෂයා ගෙන් ගැළවුණා"

වෛද්‍ය මුවර් ඒගාගේ ප්‍රතිකාර වලින් සම්පූර්ණ සුවය ලැබූ ඇලිස් මේටලන්ඩ් මෙනෙවිය, ඇමරිකාව බලා යාත්‍රා කිරීමට සූදානම් වූවාය. ඇය පිටත්වී යන දිනයට පෙර දිනයේ, ඇයට ගුභ පැතීමට භෝජන සංග්‍රහයක් සංවිධානය කෙරිණි. ඒ වෛද්‍ය ඒගාගේ නිවසේය.

තම ජීවිතය බේරාදීම ගැන අපට මුව නොසෑහෙන සේ ස්තුති කළ මේටලන්ඩ් මෙනෙවිය, අප දෙදෙනා අතට කුඩා පාර්සලය බැගින් දුන්නාය. එහි තිබුණේ අපගේ නම්වල මුලකුරු කැටයම් කළ, රිදී සිගරට් අසුරණ දෙකකි. දුම්පානය අනුමත නො කළ වෛද්‍ය ඒගාගේ මුහුණ අඳුරු විය.

තමා ඉදිරිපත් කළ ගැටලුව විසඳා, අසරණ තරුණියක ගේ ජීවිතය ගැළවීම ගැන, හෝම්ස්ට විශාල මුදලක් ගෙවීමට වෛද්‍ය ඒගා සූදානම් විය. එහෙත් හෝම්ස් එය මුරමනින්ම ප්‍රතික්ෂේප කළේ. කිසිම ආකාරයක මුදලක් තමා භාර නොගන්නා බව පවසමිනි.

"හෝම්ස් මහත්මයා" වෛද්‍ය ඒගා කීය. "එහෙනම් මං ඔබට වෙනත් විධියක ත්‍යාගයක් පිරිනමන්නම්. ඔබට කවදා හෝ විශේෂෙ වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර අවශ්‍ය වුණොත්, මා හොයාගෙන එන්න පසුබට වෙන්න එපා. ඒ වෙනුවෙන් මා ඔබෙන් මුදල් අය නොකරන බව, අමුතුවෙන් කියන්න ඊවමනා නැහැ. කොහොම වුණත් ඔබේ ඔය දුම්පීමේ පුරුද්ද අත්හැරියොත්, ඔබට දීර්ඝ කාලයක් නිරෝගීව ජීවත්වෙන්න හැකිවෙන බවත් මට ඉරහඳ වගේ විශ්වාසයි."

විම්බල්ඩන් බෙදවාචකය

1895 වසර මගේ ඕනෑ ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතාට බොහෝ කාර්ය බහුල වසරක් වූ බැව් මම හොඳහැටි මතක ඇත. ටොස්කා නම් අග්‍රරාජගුරු ප්‍රසාදීත් වහන්සේ, අද්භූත ලෙස මරණයට පත්වීම සිදුවූයේ මේ වසරේය. ඒ පිළිබඳව විශේෂ පරීක්ෂණයක් පැවැත්වීම සඳහා හෝම්ස් චතිකානුවට ගියේ, ගුද්ධෝත්තම පාප් වහන්සේගේ ආරාධනයෙනි. වුඩ්මන්ස් ලී ගම්මානයේ විසූ, පීටර් කේරිගේ අභිරහස් මරණය පිළිබඳ පරීක්ෂණය ද හෝම්ස්ට භාරවූයේ මේ කාලයේයි.

ග්‍රීෂ්ම සෘතුවේ උණුසුම විඳ දරා ගැනීමට නොහැකිව, ලන්ඩන් නගරවාසීහු බොහෝ දෙනෙක් විවේකය සඳහා, නගරයෙන් බැහැර ගොස් සිටියහ. නිව් පොරස්ට් නම් වනාන්තර ප්‍රදේශයට හෝ සවුත්සී නම් මුහුදුබඩ ප්‍රදේශයේ නිවාඩුවක් ගතකිරීමට, බොහෝ කාලයක සිට මගේ සිතේ ආශාවක් තිබිණ. එහෙත් අතමිට හිඟකම නිසා එය ද කල් දැමීමට සිදුවිය.

'ඇබනෙටි' යන නම රංගුලන්තයේ එතරම් බහුලව අසන්නට ලැබෙන නමක් නොවේ. "ඇබනෙටි පවුලේ අවුල" නමින් කතන්දරයක් මම මීට පෙර ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කළෙමි. ඒ කැනේඩියානු ජාතිකයෙකු වූ ආචාර්ය චාල්ස් ඇබනෙටි සම්බන්ධ පවුලක කතාවකි. මේ කථාන්තරය ද ඇබනෙටි නාමය දරන පවුලක කථාවකි. එහෙත් මේ පවුල් දෙක අතර කිසිදු ඥාතිත්වයක් නොමැත.

"අයිරින් ඇබනෙට් නම් තැනැත්තියක් මාව හමුවෙන්න අවස්ථාවක් ඉල්ලා ලියුමක් එවල තියනවා වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "ඒ මොකක් සම්බන්ධයෙන් ද කියල නම් සඳහන් කරල නෑ. ඇය විවාහක ද නැද්ද යන කරුණත් නෑ. මේ දවස්වල අපට වැඩරාජකාරිත් අඩු නිසා, මං ඊට කැමැත්ත පළකරලා යැව්වා. මෙන්න මට ලැබුණු ලියුම.

"ලැවෙන්ඩර් ලොජ්",
කාසල්බරි මාවත,
විම්බල්ඩන්.

ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතාණෙනි,

පෞද්ගලික කරුණක් ගැන ඔබ හමුවී සාකච්ඡා කිරීමට මට අවස්ථාවක් ලබාදෙනු මැනවි. ඔබට අපහසුවක් නොවේ නම් මිළඟ සඳුදා සවස 3.00ට ඒ සඳහා පැමිණීමට තැමැත්තෙමි. ඔබේ පිළිතුර බලාපොරොත්තු වෙමි.

මෙයට
අයිරින් කෙන්ට්"

"මට ලියුම ලැබුණෙ සෙනසුරාදා උදේ" හෝම්ස් කීය. "ඇය කියන වෙලාව අපට පහසුයි කියලා, මං ඇයට විදුලිපුවතක් යැව්වා. අපට තවත් දැය කාලක් ගමණ තියෙනවා වොට්සන්. මෙන්න ලියුම, පරීක්ෂා කරල බලන්න. මට කියන්න මේ තැනැත්තිය ගැන ඔබට කියන්න පුළුවන් මොනවද කියල"

ලිපිය අතටමගෙන, ඔහු එහි අක්ෂරුරු, කඩදාසිය, හිත්ත, මුද්දර සහ තැපැල් මුද්‍රාව වෙත මගේ අවධානය යොමු කළෙමි. එතරම් වැදගත් කිසිවක් මට සිතාගැනීමට නොහැකි විය. එහෙත් පරාජය පිළිගැනීමට මගේ කැමැත්තක් නොවිය. එබැවින් කුමක් හෝ කියා, ඊට මගේ මිත්‍රයා දක්වන ප්‍රතිචාරය බැලීමට සිතුවෙමි.

"ලියුම නාස්‍යට ළං කළාම "ඉංග්‍රීසි රෝස්" විලවුන් සුගන්ධය යන්තමින් හඳුනාගන්න පුළුවනි" මා කීවේ ලිපියෙන් නිකුත්වූ සුවඳ ආඝ්‍රාණය කරමිනි. "තරුණ වියේ කාන්තාවක් නම්, මේ චර්ගයේ විලවුන් පාවිච්චි කරනවා කියා හිතන්න අමාරුයි. ඒ නිසා මං හිතන්නේ ඇය තරුණ විය ඉක්මවූ කාන්තාවක විය යුතුයි"

"ඔබ කියන්නේ ඇයට වයස කියක් විතරද? විවාහකද අවිවාහකද?"

"මං හිතන්නේ අවුරුදු පනහත් හැටත් අතරේ විය යුතුයි. බොහෝවිට විවාහකයි"

"හැබෑට? ඔබට හිතෙන්නේ එහෙමද? හොඳයි වොට්සන්. වෙන මොනවද ඔබට කියන්න පුළුවන්?"

"එතරම් ධනවත් තැනැත්තියක් නොවෙයි" මා කීවේ ලිපිය ආලෝකයට අල්ලා එහි දිය සලකුණු පරීක්ෂා කරමිනි. "ජෝන්

විත්සත් සමාගමෙන් නිෂ්පාදනය කරන "ක්‍රොක්ස්ලි කේමල්‍රික්" වර්ගයේ කඩදාසිය. මෙහි ඔබැම පොත් වෙළඳ සලකින් මිලට ගතහැකි, මිල අඩු කඩදාසියක්"

"ඒක හරි"

"ඇය බොහොම කලබලයෙන් වැඩ කටයුතු කරන්නියක්"

"ඇයි එහෙම කියන්නේ?"

"ඇය මුද්දරය, කවරයේ අලවා තිබෙන්නෙ, වික්ටෝරියා රැජිනගේ මුවව් පහළට සිටින සේ!"

"විශිෂ්ටයි වොට්සන්" මගේ මිත්‍රයා කීවේ හඬනගා සිනාසෙමිනි. "වෙන මොනවද?"

"ඇගේ වැඩ තරමක් නොසැලකිලිමත් බව තවදුරටත් ඔප්පු වෙනවා. ලිපිය ලියා අවසන් කළත්, තින්ත පොවන කඩදාසියෙන් එය වියළා නැහැ. ඒ නිසා ලිපිය නැමීමේදී තින්ත බොදවෙලා අනවශ්‍ය ලෙස තැවරිලා....."

"විශිෂ්ටයි ඔගේ මිත්‍රයා" හෝම්ස් කීය. "ඔබේ නිරීක්ෂණ හැකියාව එන්න එන්නම දියුණුවෙනවා. කාන්තාවන්ගේ සුවඳ විලවුන් තෝරා ගැනීම ගැන නම්, මං කිසි දෙයක් දන්නෙ නෑ. නමුත් මං හිතන්නේ ඇය අවුරුදු තිහත් තිස්පහත් අතර අවිවාහක තැනැත්තියක් කියලයි."

"මේ අත්අකුරු නම් වයස අනහ ඉක්මවූ කෙනෙකුගේ විය යුතුයි හෝම්ස්" මම කීවෙමි. "බලන්න 'i' හා 'j' අකුරු වලට තින් තැබීම, නැවතීම ලකුණු යෙදීම, සහ 't' අකුරේ හරස් ඉරි කැල්ල යෙදීම ගැන ඇය සැලකිලිමත් වෙලා නෑ. තරුණියක් නම් ඒ ගැන මීට වඩා සැලකිලිමත් වෙනවා. මං එහෙම කියන්නේ, අත් අකුරු විශ්ලේෂණය ගැන ඔබ ලියූ පොත්පිංවේ, කරුණු අධ්‍යයනය කර ඇති නිසා."

"මගේ හිතවත් මිත්‍රයා. ඔබ ඒ ගැන කියවා නොදින් සිටට ගෙන තිබීම ගැන මට ආඩම්බරයි. ඒ වුණත්....."

ඔහුගේ කථාවට බාධාකරමින්, අප නිවහනේ සීනුව නාදවෙන හඬ අසන්නට ලැබිණ. අපේ දෙනෙත් එක්වරම යොමුවූයේ බිත්ති ඔරලෝසුව දෙසටයි. සවස තුනට තවත් මිනිත්තු දහයක් තිබිණි.

"හො හෝ....." ඔහු කීය. "මට වැරැදීමක් නොවෙයි නම් මේ එන්නේ අපේ අනුග්‍රාහිකාව. ඇය ඉන්නේ ලොකු හදිසියකින් විය යුතුයි. තව මොහොතකින් ඇය උඩුමහලට ඒවි, හඬසන් මහත්මිය සමග....."

එහා තම අසුනෙන් නැඟී සිටි හෝම්ස්, අත තිබූ පයිප්පය ඉවතින් තබා, මේසය මත තිබූ පයිප්ප දුම්කොළ හා අළු ඉවතට පිසදා දැමීමේය. එදා උණුසුම් දිනයක් නිසා අපේ ජනේල විවෘතව තිබිණි. ඇය පැමිණි කුලිරිය ආපසු පිටත්වී ගිය අයුරු මම ජනේලයෙන් දුටුවෙමි. මිනිත්තු දෙකක් ගතවීමට පෙර ඇය අපේ ගෙහිමි කාන්තාව සමග උඩුමහලට පැමිණියාය.

අයිරින් කෙන්ට් වයස 30 ත් 35 ත් අතරේ, තරුණ විය නො ඉක්මවූ කාන්තාවක බැව් අපට දකින්නට ලැබිණි. කළු පැහැති අලංකාර ඇඳුමකින් සැරසී සිටි ඇයගේ, මුහුණ රුමත් එකක් විය. නුපුරුදු තැනකට පැමිණියත් ලැජ්ජාශීලී නොවූ ඇය, කෙළින්ම කාරණයට බැස්සාය.

"හෝම්ස් මහත්මයා, ඔබට හිතේවිද මං දන්නෙ නෑ, මම අනවශ්‍ය ලෙස කලබල වෙලා කියල. එහෙම නම් මට සමාවෙන්න.

මම රුසියාවෙන් ගිය පාලිකාවක්. ඒ ධනවත් වෘත්තාරිකයෙකු වන ඩොමිනික් ඇබනෙටි මහත්මයාගේ නිවසේ. මම ඒ නිවසේ සේවයට බැඳිලා දැන් අවුරුදු පහකට ළං වෙනවා. මෙක ඒ තරම් වැදගත් කාරණයක් නොමෙයි. නියා ඔබට හිතෙන්න පුළුවනි. නමුත් මේ කාරණය මගේ හිතට වධ දෙනවා. මට නිතරම හිතෙනවා ඇබනෙටි මහත්මයාගේ ජීවිතය අනතුරේ තියලා. ඇයි මං මේ ගැන මොනව හරි නොකරන්නේ කියලා, මගේ හෘද සාක්ෂිය මට දොස් කියනවා. ඒකයි මං ඔබ හමුවෙන්න ආවේ"

"මෙබඳු ගැටලුවක විසඳීමේදී, අපට මුලින්ම උවමනා වෙන්නේ ඔබ ගැන තොරතුරු" හෝම්ස් කීය. "ඊට පසු ඔබේ සේවා ස්ථානය හා ස්වාමියාත්, සෙසු සේවකයන් ගැනත් විස්තර. මට මුලින්ම කියන්න ඔබ විවාහකද?"

"නෑහැ මහත්මයා" ඇය කිවේ ලැජ්ජාවෙන් රතුවෙමිනි. "ඩොමිනික් ඇබනෙටි මහත්මයා, මගේ මියගිය පියා තරමට ම මට කරුණාවන්තයි. ඒ නිසයි මගේ හිතට මේ තරම් වේදනාවක් දැනෙන්නේ"

"කෙන්ට් මෙනෙවිය, කරුණාකර ඔබේ කතාවේ හැමදෙයක්ම මුල ඉඳලම මට කියන්න." හෝම්ස් කීවේ හාන්සිපුටුවේ වැතිරී දත්වල ඇඟිලිතුඩු එකට ළංකරගනිමිනි.

"ඩොමිනික් ඇබනෙටි මහත්මයා ගේ දැන් වයස අවුරුදු හැත්තෑහයක් වෙනවා" ඇය කීවාය. "කොටස් වෙළඳපොළේ

කැරැව්කාර සමාගමක් වන, ඇබනෙට් සහ සිම්සන් සමාගමේ ජ්‍යෙෂ්ඨ හවුල්කරුවා මහු. මහුට මුදල් හදල්, ගෙවල් දොරවල් ඉඩකඩම් අතින් කිසිම අඩුපාඩුවක් නැහැ. මහුට හිටියේ රිචඩ් ඇබනෙට් නම් එකම පුත්‍රයෙකු පමණයි. මහු කේම්බ්‍රිජ් සරසවියේ අධ්‍යාපනය ලබා, පසුව පියාගේ සමාගමට බැඳුණාලු. රිචඩ් මහත්මයාත් එම වෘත්තියේ ලොකු සාර්ථකත්වයක් දක්වා තිබෙනවා. ඒ නිසා තම ව්‍යාපාර කටයුතු පුහාට භාරදී, ඩොමිනික් ඇබනෙට් මහත්මයා රැකියාවෙන් විශ්‍රාම ගත්තාලු. මං ඔබට කියන මේ කරුණු සමහරක් මට දැනගන්න ලැබුණේ, අසල්වැසි නිවසක ගෘහපාලිකාවක ලෙස සේවය කරන, මගේ මිතුරියක වන රොවීනාගෙන්.

තරුණ රිචඩ් ඇබනෙට් මහත්මයා සරසවි ගිහිපයෙකු කාලෙ ඉඳලම, ගීත සංකුවේදී යුරෝපයට යනවා. ඒ හිම ක්‍රීඩාවල යෙදීමට ඇති කැමැත්ත නිසා. ඔහු යන්නේ ප්‍රංශය, ඉතාලිය, ස්විට්සර්ලන්තය හා ස්කැන්ඩිනේවියානු රටවල පැවැත්වෙන, හිම ක්‍රීඩා තරඟවල යෙදීමට. 93 අවුරුද්දේ ඔහු ගියේ නෝවේ රටේ ලිල්හාමර් නගරයට. එහිදී ඔහු අනතුරකට ඔහුණ පෑවා"

"මොකක්ද ඒ අනතුර?"

"ඔහු යෙදෙන ඉසව්ව ඇල්පයින් සකීං ක්‍රීඩාව. ඒ කියන්නේ කඳුමුදුන්වල සිට පහතට හිම මතින් ලිස්සා ඒම. එහෙම තරඟයකදී ප්‍රපාතයකට ඇද වැටිලා, ඔහුගේ කකුලක් කැඩුණා. ඔහු නෝවේහි රෝහලකට වහාම ඇතුළත් කරලා තියෙනවා. එහේ මාස දෙකක් පමණ ප්‍රතිකාර ලැබුවා. ඒ අතරෙදි තමයි ඔහුට ඒ රෝහලේ සේවය කළ, ඉන්ග්‍රිඩ් ලෙමිං නම් ස්වීඩන් ජාතික හෙදිය අඳුනාගන්න ලැබිල තියෙන්නේ. ඒ හමුවීම ආදර සම්බන්ධයකට හැරුණාලු. රිචඩ් ඇබනෙට් මහත්මයා වැඩිදුර ප්‍රතිකාර සඳහා එංගලන්තය බලා ආවා. මෙහේදී ඔහු ඇතුළත් කෙරුණේ වික්ටෝරියා ගල්‍ය රෝහලට. එහි මාස දෙක තුනක් ගත කළ පසු ඔහුට සම්පූර්ණ සුවය ලැබුණු. මේ අතරේ ඉන්ග්‍රිඩ් ලෙමිං මෙනෙවියත් එංගලන්තයේ පදිංචියට ආවා. ඉන්පසුව තමයි ඔවුන් දෙදෙනා අතරේ විවාහය සිදුවුණේ....." කථාව මඳකට නැවැත්වූ කෙන්ට් මෙනෙවිය මඳ වේලාවක් නිහඬව හෝම්ස් දෙස බලා සිටියාය.

"මං මේ කියන විස්තර ඔබට අනවශ්‍ය නොරතුරු ද මං දන්නෙ නෑ හෝම්ස් මහත්මයා....." ඇය කීවාය. "ඒ වුණත් වෙන කොහැනින්ද මං මේ කතාව පටන්ගන්නෙ?"

"ඔබ කියන විස්තර මට අතෘප්තයි" හෝම්ස් කීය. "කරුණාකර කියාගෙන ආව පිළිවෙළකම විස්තර කියන්න"

"ඔබට ස්තුතියි මහත්මයා" කෙන්ට් මෙනෙවිය කීවාය. "මේ විවාහය ගැන පවුලේ ප්‍රධානියා - එනම් ඩොමිනික් ඇබනෙට් මහත්මයා කොහොමටවත් කැමැත්තක් දැක්වූයේ නැහැ. කතෝලික ආගම භක්තිමත්ව අදහන ඔහු, සාම්ප්‍රදායික ඉංග්‍රීසි ඒවන රටාවට නුරුවුණු කෙනෙක්. ස්කැන්ඩිනේවියානු ජාතීන්ගේ සිරිත්විරිත් අපට කොහොමටවත් නොගැළපෙන බවයි ඔහු කිව්වේ. ක්ලෝඩියා ඇබනෙට් මහත්මිය, එනම් ඔහුගේ බිරිඳ එංගලන්තයේ පදිංචිවූ, ඉතාලි පරපුරකින් පැවත එන්නියක්. මේ වෙලාවේ ඇය ගත්තේ පුතාගේ පැත්ත. ඇය මේ විවාහයට විරුද්ධවුණේ නැහැ. ඒ නිසා විවාහය සිදුවුණා. රිචඩ් මහත්මයා ක්ලැප්හැම්හි නිවසක් මිලට ගෙන, තමන්ගේ බිරිඳ සමඟ එහි පදිංචියට ගියා. ඔවුන් දෙදෙනා සතියකට වරක් නැම සිකුරාදාවකම දෙමව්පියන් බැලීමට මහගෙදරට ඒමට පුරුදුව සිටියා."

"මේ අලුත් මනාලියට ඉංග්‍රීසි භාෂාව හොඳින් කතාකරන්න හැකියාව තිබුණාද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ඉන්ග්‍රිඩ් ඇබනෙට් මහත්මියට ඉතාම හොඳින් ඉංග්‍රීසි කතාකිරීමේ හැකියාව තියෙනවා." කෙන්ට් මෙනෙවිය කීවාය. "ඇය ස්වීඩනයේ උපන ලැබුවත්, ඇගේ ඥාතීන් රැසක් එංගලන්තයේ සිටිනවාලු. ඇය උසස් අධ්‍යාපනය ලබල තියෙන්නේ එංගලන්තයේමයි. අවුරුද්දක කාලයක් හෙදියක ලෙස එංගලන්තයේ රෝහල්වල සේවය කර ඇති බව අපට කිව්වා. ඇය ඉංග්‍රීසි කථාකරද්දී, ස්කැන්ඩිනේවියානු උච්චාරණය තරමක් දුරට තිබෙනවා. නෝවේහි ආරෝග්‍යශාලාවක රිචඩ් මහත්මයා ප්‍රතිකාර ලබද්දී, ඔහු රැකබලාගැනීම ඇයට පැවරිලා තියෙන්නෙත්, ඉංග්‍රීසි භාෂාවේ ඇයට තිබූ නිපුණත්වය නිසා."

"හොඳයි ඔබේ කතාව දිගටම කියන්න"

"විවාහ වී අවුරුද්දක් පමණ ගතවෙද්දී රිචඩ් මහත්මයා රෝගාතුර වුණා" ඇය කීවාය. "මුලදී ඔහුට තිබුණේ සිරුර කෙටටුවීම හා දුර්වලවීම පමණයි. ක්‍රීඩාවල යෙදීම ඔහු සම්පූර්ණයෙන්ම අත්හැර දැම්මා. රැකියා ස්ථානයට යාම පවා ක්‍රමයෙන් අඩුකළ බවයි අපට අසන්නට ලැබුණේ. මුලින් ඔහුට ප්‍රතිකාර කළේ පවුලේ වෛද්‍යවරයා වුණු දොක්තර පෝල් ක්ලිෆඩ්"

"ඔහු විශේෂඥ වෛද්‍යවරයෙක්ද?" මා විසෙවේ එවැනි වෛද්‍යවරයෙකු ගැන මං මීට පෙර අසා නොතිබුණු නිසාය.

"එහෙම බවත් මං දන්නෙ නෑ මහත්මයා" කෙන්ට් මෙනෙවිය කිවාය. "මේ ගෙදර හැම අසනීපෙකටම කැඳවන්නේ ඔහු තමයි. ඔහු පදිංචිත් කාසල්බරි මාවතේ, අපේ නිවසට යාර දෙසීයක් පමණ දුරින්. ඔහුගේ වයස මං හිතන්නේ හැටඅහක් හැත්තෑවක් ඇති.

ඔහුගේ ප්‍රතිකාර වලින් රිචඩ් මහත්මයාට සුවයක් ලැබුණේ නෑ. ඒ නිසා ඩොක්ටර් මහත්මයා තමන්ගේ පුත්‍රයාව, සර් චාල්ටර් ඩේවිඩ්සන් නම් කායික වෛද්‍ය විශේෂඥයාට යොමු කළා. සතියක් පමණ ඔහුගෙන් ප්‍රතිකාර ලබද්දි රිචඩ් මහත්මයාට සම්පූර්ණ සුවය ලැබුණා. ඒත් ගෙදර ඇවිත් මාස තිහිපයක් යද්දි යළිත් අසනීප වුණා. තවත් වරක් ඩේවිඩ්සන් සාන්තු නිවාසයේ නැවතී ප්‍රතිකාර ලබද්දි, සුවවී යළි ගෙදර ආවා. ඒත් සම්පූර්ණ සුවයක් පෙනුණේ නැහැ. මෙවර ඉන්ග්‍රිඩ් ඇබනෙට් මහත්මිය කිව්වේ, තම සැමියා විශේෂඥ ප්‍රතිකාර සඳහා නෝවේ වෙත කැඳවාගෙන යා යුතු බව. ඊට කවුරුවත් විරුද්ධවුණේ නෑ. ක්ලෝඩියා මහත්මියත් ඔවුන් සමග යෑමට කැමැත්ත පළ කළා. නමුත් ඇයගේ දණහිස්වල තිබූ ආතරයිටිස් රෝගය නිසා, අන්තිම මොහොතේ ඇගේ ගමන වැලකුණා. නෝවේ බලා ගියේ රිචඩ් ඇබනෙට් මහත්මයා සහ ඔහුගේ බිරිඳ පමණයි.

තවත් සති තුනක් පමණ ගතවෙද්දි අපේ ලොකු මහත්මයාට, නෝවේහි ඔස්ලෝ සිට විදුලිපුවතක් ලැබුණා. ඒ ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මියගෙන්. ඇය කියා තිබුණේ, රිචඩ් මහත්මයාගේ අසනීපය අසාධ්‍ය අතට හැරී ඇති බව. නෝවේහි වෛද්‍ය විශේෂඥයන් කියා ඇත්තේ, මෙය ආහාර මාර්ගයේ ඇතිවූ පිළිකාවක් බව. රසායනික ද්‍රව්‍ය එකතු කළ ටින්කළ මස්වර්ග ආහාරයට ගැනීමෙන්, එම පිළිකාව සෑදී ඇති බවයි, ඒ රටේ වෛද්‍යවරුන් පවසා තියෙන්නේ. කොහොම්වුණත් ලොකු මහත්මයා, වහාම නෝවේ බලා පිටත්ව ගියා. තම පුත්‍රයාට ලැබී තිබුණු ප්‍රතිකාර ගැන ඔහු සෑහීමකට පත්ව තිබුණේ නැහැ. අධ්‍යේෂී බෝට්ටුවකින් රිචඩ් මහත්මයා ලන්ඩන් වෙත ගෙන ආවා. විශේෂඥ ප්‍රතිකාර ලබා දුන්නත් දින තුනකට පසු රිචඩ් මහතා මියගියා"

"ඔහුගේ බිරිඳ ආපසු නෝවේ සලායන්න ඇති?" හෝම්ස් ඇසීය.

"නැහැ" කෙන්ට් මෙනෙවිය කිවාය. "ඇය සිටියේ දැඩි ශෝකයකට මෙන්ම කම්පාවකට පත්වෙලා. ක්ලැප්හැම් හි ඔවුන්

මිලට ගත් නිවසේම ඇය පදිංචිවුණා. ඉන්පසු සේවක සේවිකාවන් කිහිපදෙනෙකු සමග ඇය තනිව ජීවත්වීමට පටන්ගත්තා. දීර්ඝ කාලයක් යනතුරු ඇය ඇන්දේ කලපාට ඇඳුම් පමණයි; කිසිම උත්සවයකට සහභාගිවුණේ නැහැ. සනිපතා නොකඩවාම ඇය කළේ, ඇබනෙටි දෙමහල්ලන්ගේ සුවදක් බැලීමට ඒම පමණයි"

"ඇය ආවාම ඇබනෙටි නිවසේ නවාතැන් ගන්නවාද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"නැහැ මහත්මයා" කෙන්ට් මෙනෙවිය කීවාය. "ඇය කුලීරියකින් තමයි අප පදිංචි විම්බල්ඩන් වෙත එන්නේ. ඒ සිකුරාදා උදේ දහයමාර වෙද්දී. ඒ එන්නේ ඇගේ මැහුම් ගෙතුම් කරන නුල්, රෙදිකැලි, ඉදිකටු ආදී එම්බ්‍රොයිඩරි ආම්පන්න සහිත මල්ලත් අරගෙන.

රිචඩ් මහත්මයාගේ අකල් මරණය නිසා, ඔහුගේ මව දැඩි කම්පාවකට පත්වුණා. ඒ නිසාම ඇය වරින්වර අසනිප වෙන්න පටන්ගත්තා. වයස හැත්තෑවකට ළංව තිබුණත්, මීට කලින් ඇය සෑහෙන්න නිරෝගිව හිටියා. ඇයට තිබුණේ සන්ධිප්‍රදාහය (ආතරයිටිස්) රෝගය පමණයි. ඇය කොහොමටත් තරබාරුයි. වෛද්‍යවරුන් කියා තිබුණේ තරබාරුකම අඩුකරගත්තොත්, ඇගේ අසනිප තත්ත්වය බොහොම දුරට අඩුවෙමි කියලා. පුතාගේ අකල් වියෝව ඇයට දරාගන්න බැරිවුණා. දොක්ටර් ක්ලිෆඩ් ගේ නියමය අනුව, ඇයට දත් ආහාරවල පවා අපි වෙනසක් කළා. නමුත් ප්‍රයෝජනයක් වුණේ නැහැ. ඇය ඒ රෝග වලින්ම මියගියා."

"ඇගේ මරණය සිදුවුණේ ගෙදරදීමද? නැත්නම් රෝහලකට ගෙනගියාද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"වෛද්‍ය උපදෙස් මත ඇය කීප වාරයක්ම රෝහල් ගතවෙලා හිටියා" කෙන්ට් මෙනෙවිය කීවාය. "නමුත් දිගටම රෝහලේ ඉන්න ඇය කැමැතිවුණේ නැහැ. යන්නමින් හෝ සුවයක් ලැබුණාම ඇයට උවමනා වුණේ ගෙදර එන්න. අපි කවුරුත් වැඩිහිටි ඇබනෙටි මහත්මිය හොඳින් රැකබලා ගත්තා. ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මියත් තමන්ගේ නෑන්දණිය ගැන සොයා බලන්න අමතක කළේ නෑ. සතියකට දෙතුන් වතාවක් ආවා. සමහර වෙලාවට ක්ලෝඩියා මහත්මිය කන්න කැමති කෑම වර්ග සාදාගෙන ආවා. හොඳ සිහි කල්පනාවෙන් රාත්‍රියේ නින්දට ගිය ක්ලෝඩියා මහත්මිය, නින්දේදීම මියගොස් තිබුණා. ඇගේ මරණය ගැන කාටවත් කිසි සැකයක් ඇතිවුණේ නෑ"

"ඔබ කී කාරණා හැම එකක්ම මට පැහැදිලියි" හෝම්ස් කීවේ ඇගෙන් අවසරගෙන තම පයිප්පය දල්වා ගනිමිනි.

"දැන් මං කැමතියි ඔබ මෙහි පැමිණි කාරණය දැනගන්න"

"ඔව් හෝම්ස් මහත්මයා, මං ඒ හැමදෙයක්ම කියන්නම්." ඇය කීවාය. "මං කලිනුත් කිව්වා වගේ ඉන්ග්‍රිඩ් ඇබනෙට් මහත්මිය, හැම සිකුරාදාවකම ඇගේ මාමණ්ඩිය බැලීමට එනවා. ඒ එන්නේ අර මං කලින් කියූ විදියට දවල් කෑම වෙලාවට. ඔහුගේ නිතේ ඇය ගැන තිබූ ආකල්ප දැන් වෙනස් වෙලා. වයසක ඇබනෙට් මහත්මයා දැන් ඇයට ආදරය දක්වන්නේ, තමන්ගේම දියණියකට වගේ. ඇය එන්නුරු ඔහු මඟබලාගෙනයි ඉන්නේ. ඇය වෙනුවෙන් විශේෂ කෑම වර්ග පිළියෙල කිරීමටත් ඔහු අපට නියම කරනවා. ඔහුගේ නියෝග අනුව මුළුතැන්ගෙයි සේවිකාවත් හුඟක් මහන්සි වෙනවා. ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මියත් තමන්ගේ මාමණ්ඩියට හරි ආදරෙයි. ඔහුගේ සැපසැනීප ගැන හොඳට හොයා බලනවා. ඔහුට දියයුතු කෑමවර්ග සහ නොදියයුතු කෑමවර්ග ගැන, මට හරියට උපදෙස් දෙනවා. මං ගෘහ පාලනය ගැන ලන්ඩනයේ ශාස්ත්‍රාගාලාවක උගත් කෙනෙක්, ගෝධීන්ට සහ වැඩිහිටි අයට දියයුතු - නොදියයුතු ආහාර ගැන, මං හොඳට දන්නවා. ආහාරවල ඇති පෝෂ ගුණය, ගැනත් මං ඉගෙනගෙන තියෙනවා. ඇයත් හෙදියක් නිසා මේවා ගැන දන්නවා ඇති. නමුත් මගේ පාලනය යටතේ තිබෙන ගෙදරක, මුළුතැන්ගෙයි කටයුතු කෙරෙන්න ඕන හැටි ගැන, ඇය ඇඟිලි ගැසීම වැරැදියි. මං ඒකට කැමති නෑ.

මං මේ ගෙදර රැකියාවට එද්දී, එලන් මැකාති නම් ගෘහ පාලිකාවක් මේ ගෙදර සේවය කළා. මේ ගෙදරම අවුරුදු විස්සකට වඩා සේවය කරගිටි ඇය, පවුලේ කෙනෙකු තරමට ඇබනෙට් පවුලට හිතවත්ව හිටියා. ඇය ඉතාම කාරුණික මැදිවිය පසුකළ තැනැත්තියක්. මමත් ඇයගෙන් හුඟක් දේවල් ඉගෙනගත්තා.

වයස්ගත ක්‍රිස්ලෝඩියා මහත්මිය ගැන හැමදෙයක්ම හොයා බැලුවේ එලන්. ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය එලන්ගේ වැඩටත් ඇඟිලි ගැසුවා. ඒකට එලන් කොහොමටවත් කැමති වුණේ නෑ. ඇය ඒවා ඉවසාගෙන හිටියේ බොහොම අමාරුවෙන්. ඒ නිසා ඇබනෙට් මහත්මියගේ මරණයෙන් පසු එලන් රැකියාව අත්හැරදමා යන්න ගියා. යන දාට කලින්දා ඇය මා සමග කිව්වේ;

"අයිරින් උඹටත් ඉක්මනටම වෙනත් තැනක රස්සාවකට යන්න වේවි. මෙහේ ඉන්න ඉඩලැබෙන එකක් නෑ. ස්කැන්ඩිනේවියාවේ වයිකිංලා මුහුදු කොල්ලකාරයෝ. උන්ට හොඳ නෝවේ ස්විඩන් වගේ රටවල් මිස, එංගලන්තය වගේ රටවල් නෙමෙයි. ආත්ම ගෞරවයෙන් රැකියාව කරන්න, මේ ගෙදර තවත් නම් ඉඩ ලැබෙන එකක් නෑ."

"එහෙම කියූ එලන් රැකියාවෙන් ඉවත් වී යද්දී ගෙදර කවුරුත් කණගාටු වුණා." කෙන්ට් මෙනෙවිය කීවාය. "ඇය කියූ දේ දැන් අනාවැකියක් වගේ ඔප්පු වෙලයි තියෙන්නේ. මේ රැකියාවෙන් අස්වෙන්න මමත් කීපවාරයක් හිතුවා. නමුත් එහෙම කරන්නත් මගේ හිතම මට ඉඩදෙන්නෙ නෑ. ඇබනෙට් මහත්මයා ඉතාම කරුණාවන්ත ලිකනෙකු බව මං ඔබට කිව්වා. ඔහුත් දැන් වරින්වර අසනීප වෙනවා. මමත් ගියොත් ඔහුගේ ඉරණම මොකක් වේද කියල මට කියන්න බැහැ. ඔහුට දියවැඩියා රෝගයත් තියෙනවා. මේ අසනීපය ඉසාගයක්තේ කාලයකට පෙර. ඔහුට දියයුතු ආහාර ගැන මට උපදෙස් දුන්නේ විශේෂඥ වෛද්‍යවරු. සතිය පුරාම ඇබනෙට් මහත්මයාට මං ආහාර දෙන්නේ ඒ පිළිවෙළට. ඉතින් මං මොකටද ඇගේ කීමට කත්දෙන්නේ?"

"ඔබ ආහාර දෙන පිළිවෙළ වැරැදියි කියලද ඇය කියන්නේ?"

"ඒකෙ වැරැද්දක් හොයාගන්න, ඇය ලොකු උත්සාහයක් ගන්නවා. ඒ වුණත් ඇබනෙට් මහත්මයා රෝගී වෙන්නේ සිකුරාදා හැන්දෑවට. ඒ කියන්නේ ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය ඔහු බලන්න ඇවිත් ගිය දාට"

"හැබෑට? මොනවද එදාව ඔහුගේ දකින්න ලැබෙන රෝග ලක්ෂණ?"

"හැන්දෑවෙද්දී මහත්මයාට වමනය, ඇගේ දුර්වලකම ඇතිවෙනවා. ඊළ වෙද්දී බඩේ කැක්කුම සහ පාචනය ඇතිවෙනවා"

"ඔබ වහාම වෛද්‍යවරයා කැඳවන්න ඇති?"

"ඔව් මහත්මියා" ඇය කීවාය. "පසුගිය සිකුරාදා හතරෙම අපි ඔලිවර් යැව්වා ලොස්කර ක්ලිෆඩ් කැඳවාගෙන ඒමට. ඔලිවර් කියන්නේ උද්‍යාන පාලකයාගේ පුතා"

"වෛද්‍යවරයාගේ රෝග විනිශ්චය මොකක්ද?"

"ඔහු කියන්නේ මේක අජීර්ණයක් කියලා" ඇය කීවාය. "දිරවන්න පහසු කෑම පමණක් දෙන්නලු. ඒ කියන්නේ ක්‍රීම් ක්‍රැකර්

විස්කෝතු, බවිරිල් සහ එළවළු සුප්. ඒ සමඟම විවේකගන්න සලස්වන්නලු. බඩේ දැවිල්ලටත් බෙහෙත් දෙනවා. දවස් දෙක තුනක් ගතවෙද්දි, ඇබනෙටි මහත්මයාගෙ අසනීපෙ හොඳ වෙනවා. ඒත් ඒ අසනීපවුණු වාරයක් පාසා, ඔහුගේ ශරීර සෞඛ්‍යය හැරුණේ නරක අතට. ඔහු එන්න එන්නම දුර්වල වුණා. ඒ මිසත් සිරුර ශක්තිමත් වෙන පාටක් මම නම් දුටුවෙ නෑ. ඔහු ඉතාම කරුණාවන්ත ත්‍යාගශීලී කෙනෙක් හෝම්ස් මහත්මයා. මට බය තියෙන්නේ ඔහු ඊළඟට අසනීප වෙද්දී, ඒක ඔහුගේ අවසන් අසනීපය වේවිද කියලා.

ගෙදර සේවක මණ්ඩලයේ අපි හැමෝම ඇබනෙටි මහත්මයාට ආදරෙයි. ඒ නිසා ඔහු ඉන්නා තත්ත්වය ගැන අපට කණගාටුයි. ඔහු තමන්ගේ දේපළෙන් කොටසක් අපේ නමට ලිව්වේ, තමන්ගේම කැමැත්තෙන්. මීළඟට එතුමා බලාපොරොත්තු වෙනවා, අන්තිම කැමැති පත්‍රයක් මගින් දේපළ ඉතිරි කොටස ලියන්න. ඒ වැඩිහිටි නිවාස, ළමා නිවාස හා ආබාධිත සොල්දාදුවන්ට පිහිටවීමේ අරමුදලකට. මේ මනුෂ්‍යයා රැකබලාගැනීම අපේ යුතුකමක්"

"කලින් සිකුරාදා ඔහුට වුණු අසනීප ගැන, ඔබ ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මියට දැනුම් දුන්නද?" හෝම්ස් ඇසීය. "එතකොට ඇය මොනවද කිව්වෙ?"

"ඇය මහ දුෂ්ඨ ගැහැනියක් කෙන්ට් මෙනෙවිය කිව්වා. "එහෙම අසනීප වුණු එකේ වැරැද්දත් ඇය මගේ පිටට දැම්මා. ඇබනෙටි මහත්මයාට දවල් කෑමෙන් පස්සෙ අතුරුපසට, මං ඇපල් - අන්නාසි ස්ටූ කරල පුඩිමක් හැදුවා. ඔහුට සීනි අගුණ නිසා මං ස්ටූ එක කන්න දුන්නේ ක්‍රීම් සමග. ඒ ගෑනි කියනවා මහත්තයා අසනීප වුණේ ක්‍රීම් පරණවුණු නිසාලු! ක්‍රීම් කොහොමද පරණ වෙන්නේ? ඒකු ගොවිපොළෙන් ගෙනාව ගමන්, මං ඒක දැම්මේ අයිස් පෙට්ටියටයි.' කෑමට ගන්න මිනිත්තු දහයකට කලිනුයි එළියට ගත්තේ. එළදෙනකුගෙන් දොවා ගත්තු කිරි වලින්, මංම හැදුව වගේ ක්‍රීම් ටික හොඳ අලේට තිබුණා."

"ඔව්. ඔබේ වචනය මට විශ්වාසයි" කී හෝම්ස් මිනිත්තුවක් දෙකක් කල්පනා කරමින් සිටියේය. මීළඟට ඔහුගේ දෙනෙත් කෙළින්ම ඇය වෙත යොමුවිය.

---

* ආහාර කල්තබා ගැනීමට අයිස්කැබලි ඇසිරූ ලෝහපෙට්ටි ගතවර්ෂ දෙක තුනක් තිස්සේ භාවිතයට ගැනිණි. ශීතකරණය එක්දොළ බැලීමේ වෙටමෙන් මුල්වරට නිෂ්පාදනය කෙරුණේ 1840 දී පමණය.

"කෙන්ට් මෙනෙවිය මෙන්න මේ කාරණය මට කියන්න. ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය ඔබේ ගෙදරට එන්නෙ දවල් කෑමට. ඒ දෙදෙනා කෑමට අරගෙන මේසෙ ඉතිරිවෙන කෑම ටිකට මොකද වෙන්නෙ?"

"ඒ ඔක්කොම අපි ආපහු කුස්සියට ගෙනියනවා මහත්මයා" ඇය කීවාය. "මුළුතැන් ගෙයි සේවිකාව, වැඩකාර කෙල්ල, අශ්වකරත්ත රියැදුරා සහ මම ඒවා කෑමට ගන්නවා"

"ඒ කෑම කාලා කවදාහරි කාටවත් අසනීපයක් හැදුණද?"

"නැහැ මහත්මයා"

"කාටවත් බඩේ අමාරුවක්, වමනයක් හෝ වෙනත් අපහසුවක් ඇතිවුණේ නෑ?"

"නැහැ මහත්මයා"

"කෑම ටික මේසයට අරින්නේ කවුද?"

"වැඩකාර කෙල්ල මේරි සහ මුළුතැන්ගෙයි සේවිකාව ඇලිස් තමයි, කෑම දිසිවලට බෙදන්නේ. ඊළඟට ඒවා පැන්ට්‍රියේ මේසය උඩින් ගෙනැවිත් තියන්නේ මේරි, මම හැඳි ගෑරුප්පු සහ පිඟන් තියනවා. ඊළඟට ඇබනෙටි මහත්මයාට සහ ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මියට කෑම බෙදමින් සංග්‍රහ කරන්නේ මම"

"මොනවා හරි සැක කටයුතු දෙයක්, ඔබට කවදාහරි දකින්න ලැබිල තියෙනවද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

ඒ ප්‍රශ්නයෙන් කෙන්ට් මෙනෙවිය තිගැස්සුණු බැව් මම දුටුවෙමි. එක්වරම තළළ රැළිකරගත් ඇය, මිනිත්තුවක් පමණ නිහඬව හෝම්ස් දෙස බලාසිටියාය.

"දෙවියෝ සාක්ෂි හෝම්ස් මහත්මයා!" ඇයට කියැවිණි. "ඔබ ඔය අනුමාන කරන්නේ මොකක්ද කියන එක මට හිතාගන්න පුළුවනි. දෙවියන් වහන්සේ විතරයි දන්නෙ. ඔය දේම කිපවාරයක් මගේ හිතටත් ආවා. ඒත් මං ඒක කාටවත් කිව්වෙ නෑ. ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය වයසක ඇබනෙටි මහත්මයාගේ කෑමට මොනවා හරි දානවද? ඒක හේද ඔබ මගෙන් අහන්නෙ?

ඒක ඇයට එච්චර අමාරු වැඩක් නෙමෙයි. කෑමට ගන්න දේවල් මේසය උඩ තියන්න ඕන පිළිවෙළ නියම කරන්නෙ නම් ඇය තමයි. නමුත් ඒකෙන් කිසිම දෙයක් ඔප්පු වෙන්නෙ නෑ. කිසිම සැකයක් නෑ. කොයිම වෙලාවක හරි ඇබනෙටි මහත්මයා හදිසියේ මියගියොත්, දොස්තර ක්ලිෆඩ් මරණ සහතිකය ලියාවි.....

'ස්වාභාවික හේතුන් නිසා සිදුවුණු මරණයක්'..... කියලා. ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය ගැන සැකයක් ඇතිකරගන්න, දොස්තර මහත්තයාට කිසිම හේතුවක් නෑ. ඇත්තම කියනවා නම්, දොස්තර ක්ලිෆඩ් ඇය ගැන හරියට පැහැදිලා. ඔහු එදා කිව්වා; මේ විදියට තමන්ගේ මාමණ්ඩලා ගැන හොයන බලන සැලකිල්ලක් දක්වන ලේලිලා ගැන, දැං කාලේ අහන්නවත් ලැබෙන්නෙ නෑලු.

ඉතින් හෝම්ස් මහත්මයා, මගේ හිතේ ඇතිවුණු සැකය ගැන කාටද මං ගිහින් කියන්නේ? පොලීසියටද? ඒත් මගේ සැකය ඔප්පු කරන්න, කෝ සාක්ෂි? ඒකයි මං මේ ගැන ඔබ හමුවෙන්න ආවේ. මොකක්ද මං මේකට කළයුත්තේ?"

අසුනෙන් නැගී සිටි හෝම්ස් පියවර තිහිපයක්, විසිත්ත කාමරයේ ඉහළ පහළ ඇවිද්දේය. නිවි ගිය පයිප්පය යළි දල්වා ගැනීමට ඔහුට අමතක වී තිබිණ. හෝම්ස් සක්මන් කළ ආකාරය දෙස කෙන්ට් මෙනෙවිය බලා සිටියේ කඳුළුපිරි දෙනෙතිනි. එක්වරම තම ඔක්මන නැවැත්වූ හෝම්ස් ඇය ඇමතුවේය.

"මට තේරෙනවා මේනෙවිය. ඔබ ඉන්නේ මහා උභතෝකෝටික ප්‍රශ්නයකට මුහුණදීලා. උපදෙසක් හැටියට මට මේ වෙලාවේ නම් ඔබට කියන්න පුළුවන් ස්වල්පයයි. ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය ලබන සිතුරාදා දවල් කෑමට ආඩම්බර, සාමාන්‍ය විදියට වෙනදා වගේම හැසිරෙන්න. ඇය සැකකරන බවක් හෝ කිසිම අමුත්තක් පෙන්වන්න එපා. ඒක ඉතාම වැදගත්. ඒ සමගම ඇය කරන දේවල් ගැන කල්පනාවෙන් හා සෝදිසියෙන් ඉන්න; ඉතාම හොඳ සෝදිසියකින් බලමින් ඉන්න. සිතුරාදා දවස්වල ඇය මේ ගමන එන්නේ එකම වෙලාවකට ම ද?"

"මං ඔබට කලින් කිව්වා වගෙයි මහත්මයා. ක්ලැප්හැම් ඉඳලා ඇය එන්නේ කුලීරියෙන්. සාමාන්‍යයෙන් උදේ 10 1/2 ට අපේ ගෙදරට ළඟාවෙනවා. ඔහු නම් මිනිත්තු පහක් පමාවෙලි. එච්චරයි. දවල් කෑමට සහ සවස තේවලට ඇය ඉන්නවා. ඇය හැමදාමත් අරගෙන එනවා ඇගේ "එම්බ්‍රොයිඩරි" හා "ක්‍රොස්ස්ටිච්" තියෙන මැහුම් ගෙතුම් මල්ල. ඇබ්නෙට් මහත්මයා සමග කතාකරකර ඉන්න ගමන්, ඒ මැහුම් වැඩ වල යෙදෙනවා. එක මිනිත්තුවක් අපතේ යවන්නේ නෑ. කතාකරන අතරේ කතිර මැස්ම මහනවා; නැත්නම් ඇඳුම්වල කුරුල්ලන් එම්බ්‍රොයිඩර් කරනවා. ඒ කටයුත්තට ඇය හරිම දක්ෂයි.

කාලගුණය අයහපත් නම් මේ කතාබහ කෙරෙන්නේ, ගේ ඇතුළේ විසිත්ත කාමරයේ. නමුත් සීතලවත් වැහිපොද වත් නැත්නම්..... හරියට මේ කාලයේ වගේ..... එහෙම නම් ඉන්නේ මිදුලේ. මල්පඳුරු සෙවණේ තබා තියෙන, මෙස හා බංකුවල ඉඳගෙන තමයි කතාබහ කෙරෙන්නේ.

අපි තේ පිළිගන්වන්නේ හවස හතරට. හතරයි තිහ දක්වා තේ බොනවා. හැන්දෑවේ හය පමණ වෙනතුරු ඇය අපේ ගෙදර රැඳී ඉන්නවා. ඊළඟට කුලීරියක් ගෙන්වා ගෙන ආපහු ක්ලැප්හැම් බලා යනවා."

"එතකොට ඇබනෙටි මහත්මයාට බඩේ අමාරු ඇතිවෙන්නේ කොයිවෙලාවටද?" හෝම්ස් ඇසීය.

"රෑ හතහමාරේ, අට වෙනකොට"

"මේ ගැන ඔබ ඇයව දැන්නුවද?"

"දැන්නුවා. ඒත් හැමවිටකම නෙමෙයි. ඇයට දැනුම්දීම තීරණය වුණේ, මහත්මයාගේ අසනිපය කොයිතරම් තදබලද යන්න මත. දෙවරක්ම අසනිපය බරපතළ වුණා. ඒ දෙවාරයේම මං ඇයට විදුලි පුවත් යැව්වා. එක දවසක් ඇය එදා රෑ ආවා. අනෙක් දවසේ ආවෙ පහුවදා උදේ"

"ඇබනෙටි මහත්මයා මීළඟට අසනිප වෙන්නෙ කවදද කියා, අපට හරියටම කියන්න අමාරුයි." හෝම්ස් කීය. "ඔබ මෙන්න මේ දේ කළ යුතු ම යි. සිකුරාදා දවල් කෑම මෙසෙන් සහ සවස තේ මෙසෙන් ඉතිරිවෙන කෑමබීම, හැම්දෙයක්ම ආරක්ෂා කරල තියාගන්න. පාවිච්චිකරන පිඟන්, කෝප්ප, වීදුරු පවා නොසෝදා එහෙමම තියන්න. ඔබට තේරුණාද?"

"ඔව් මහත්මයා. අපි මේවා ආරක්ෂා කර ගත යුත්තේ කවදා වෙනතුරුද?"

"පහුවදා උදේ වෙනතුරු" හෝම්ස් කීය. "ඇබනෙටි මහත්මයාට කිසිම අසනිප ගතියක් නැහැ කියලා ඔබට වැටහෙන තුරු. සේවකයන්ගේ හිත්වල සැකයක් ඇති නොවෙන පිළිවෙළට, මේක කරන්න ඔබට පුළුවන්ද?"

"පුළුවන් මහත්මයා" ඇය කීවාය. "ක්ලෝඩියා මහත්මිය මියගියාට පස්සෙ සේවක මණ්ඩලය තවත් අඩුකළා. දැන් හැමදේකටම ඉන්නේ අපි තුන්දෙනෙක් විතරයි. ඇලිස්, මේරි සහ මා පමණයි."

"ඔබ ළඟ අයිස් පෙට්ටියක් තියෙනවා කිව්ව නේද?"

"ඔව් මහත්මයා, ඒක සෑහෙන්න ලොකු එකක්. දිගින් අඩි හතරක් පමණ පළල අඩි තුනක් විතර. අපේ ඉණ හරියට උසයි."

"බොහොම හොඳයි" හෝම්ස් කීය. "ඉතිරි වෙන කෑම හැමදෙයක්ම පුළුවන් තරමක්, භාජන පිටින්ම ඒකෙ තියන්න. ඒ මොකද මේ තියෙන උණුසුම් කාලගුණය නිසා, හැමදෙයක්ම ඉක්මනින් නරක් වෙන්න බලනවා.

ඊළඟට ඔබට කීමට තියෙන්නේ ඉතාම වැදගත් කරුණක්. ඇබනෙටි මහත්මයා රෝගී වුණොත් මට වහාම විදුලිපුවතක් එවන්න. ඒක අමතක කරන්න එපා. විදුලිපුවත වහාම එවන්න. ඒක හරිම වැදගත්. ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මියට දන්වා යැවීම කළ යුත්තේ ඊට පස්සේ. ඒක හැකිතරම් පහසු කළ හැකි නම් මං ඔබට කෘතඥ වෙනවා. ඒ මොකද ඇය මේ ගෙදරට එන්න පෙර, කෑම ජාති මං පරීක්ෂාකරල බලන්න ඕන. අපි ප්‍රාර්ථනා කරමු ඇබනෙටි මහත්මයාට කරදරයක් නොවේවා කියල"

"එපමණද හෝම්ස් මහත්මයා මං කළ යුත්තේ?" ඇය විමසුවාය.

"දැනට මගේ හිතට එන්නේ ඒ කරුණු පමණයි. තවත් මොනවා හරි වැදගත් දෙයක් මතක්වුණොත්, ඔබට දැනගැනීමට සලස්වන්නම්. දැන් ඉතින් ඔබ ආපසු ගියාට අපේ විරුද්ධත්වයක් නෑ.

වොට්සන් සීනුව නාද කරල සේවක ළමයා කැඳවන්න. මේ මෙනෙවියට කුලීරියක් ගෙන්වා දෙන්න කියල මහුට කියන්න"

තරුණ කාන්තාව අපෙන් සමුගෙන පිටවී ගියාය.

"හෝම්ස් ඔබට ඇත්තෙන්ම හිතෙන්නේ, ඇබනෙටි මහත්මයාගේ ජීවිතය අනතුරේ කියලද?" මම ඇසීමි. "පවුලේ වෛද්‍යවරයා නම් කියල තිබුණේ, කෑම අජීර්ණවීමක් මිස වෙනත් භයානක තත්ත්වයක් නැහැ කියලයි?"

"වොට්සන්, මං අවංකවම ප්‍රාර්ථනා කරනවා ඇත්ත තත්ත්වය එහෙම වේවා කියල. ඒ වුණත් මෙතැන මොකක්දෝ අද්භූත දෙයක් සිදුවෙනවා කියල, මට ඉවෙන් වගේ දැනෙනවා. ඒ අප්‍රසන්න ගතිය කෙන්ට් මෙනෙවියටත් දැනිල තිබුණා. ඉන්ග්‍රිඩ් ඇබනෙටි මහත්මිය හමු වී කතාබහ කරන්න මට අවස්ථාවක් ලැබුණා නම් ඒක බොහොම වටිනවා. නමුත් මේ වෙලාවේ මං

ඇය හමුවෙන්න ගියොත්, ඒක ඇගේ හිතේ සැකයක් ඇතිකරන්න පුළුවනි."

"හෝම්ස්, මගට යම් කාරණයක් ඉවෙන් වගේ දැනුණා කියල හිතමු. නමුත් ඒක අපරාධයක් සිදුවන බවට සාක්ෂියක් නෙමෙයි"

"එහෙම කියන්න එපා වොට්සන්." හෝම්ස් කීය. "ඔබේ යටි සිතට ඇඟෙන දේ, කොයි වෙලාවකවත් අවතක්සේරු කරන්න එපා. යටි සිතට ඉවෙන් වගේ දැනෙන දේ, රහස් පරීක්ෂකයාගේ ආයුධ කට්ටලයේ ප්‍රබල අවියක්."

අපි මෙහෙම කල්පනා කරල බලමු. ඇබනෙටි මහත්මයා ඉතාමත් ධනවත් වයස්ගත කෙනෙක්. ඔහුගේ බිරිඳ හෝ පුත්‍රයා ජීවතුන් අතර නෑ. ඉතිරි වී ඉන්නා එකම නෑදෑයා ඔහුගේ ලේලිය - ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය පමණයි. ඔහු මරණයට පත්වුණොත් හැමදෙයක්ම උරුම වන්නේ ඇයට....."

"ටික කලක් ගතවෙද්දී ඇයට ඒවා ස්වාභාවිකවම උරුම වෙනවා" මම කීවෙමි. "ඒකෙ සැකයක් නෑ. අපි සර්ව අශුභවාදීව හිතන්න නරකයි හෝම්ස්....."

"ඒක ඇත්තයි" හෝම්ස් කීය. "නමුත් සමහර පුද්ගලයන් ඉන්නවා; ඕනෑම කටයුත්තක අවසානය ඉක්මනින් දකින්න ඔවුන් කැමතියි. කාරණා කටයුතු ස්වාභාවික පිළිවෙළට සිදුවෙන අයුරු, මන්දගාමී බවයි ඔවුනට පෙනෙන්නෙ. විශේෂයෙන්ම තමන්ට වාසියක් අත්වෙන වෙලාවට.

කෙන්ට් මෙලනිය තවත් කරුණක් අපට කිව්වා. ඒ ඇබනෙටි මහත්මයා ළඟදී අන්තිම කැමැති පත්‍රයක් ලිවීමට බලාපොරොත්තු-වෙන බව. ඒකෙදි ඔහු තමාගේ ධනයෙන් විශාල කොටසක් අනාථ නිවාස, වැඩිහිටි නිවාස හා ආබාධිත සොල්දාදුවන් වෙනුවෙන් වෙන් කරන්න බලාපොරොත්තු වෙනවලු. එහෙම වුණොත් පාඩු සිදුවෙන අයත් ඉඳිවි."

"හෝම්ස්, ඔබ හිතන්නේ ඇය හෙදියක් නිසා, විෂ ද්‍රව්‍ය ගැන හොඳ දැනුමක් ඇති; ඒ නිසා ඇබනෙටි මහතාට විෂ දෙන්න උත්සාහ කරාවි කියල නේද?" මම ඇසීමි.

"වොට්සන්, ඔබ මේ ගැටලුව දකින්නේ වෙනත් පැත්තකින්" හෝම්ස් කීය. "ඒකත් හොඳයි. මං කැමතියි මේ අවුල ගැන ඔබට හිතෙන කාරණා දැනගන්න"

"මෙහෙමයි, ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය දැන් රෝහලක සේවය කරන්නේ නෑ" මම කියෙමි. "ඉතින් කොහොමද ඇය විෂ ද්‍රව්‍ය ලබාගන්නේ? රිළඟට වෛද්‍යවරයෙකුගේ නිර්දේශයකින් තොරව විෂ සහිත බෙහෙතක්, පාෂය ගාලාවකින් නිකුත් කරන්නෙත් නැහැ. ඒ නිකුත් කරන්නෙත් ලේඛනයක සටහන් කරගෙන. හෙදියක ලෙස ඇය ලබල තියෙන දැනුම නිසාම, මෙතැන තියෙන අවදානම ඇය දන්නවා. අපි නිතමු ඇය ආසනික්, සයනයිඩ් හෝ වෙනත් ප්‍රබල විෂ වර්ගයක් ගැවිච්ච කළා කියලා. ඒ හැම විෂ වර්ගයක්ම පහසුවට හඳුනාගන්න ක්‍රමවේද පරීක්ෂණ දැන් තියෙනවා. දැන් විදහාව හුඟක් දියුණුයි. මේ කාරණා ඇයත් හොඳහැටි දන්නවා ඇති. තමන්ට කොහොමත් ලැබෙන්න තියෙන දේපළක්, වඩාත් ඉක්මනට ලබාගන්න, ඇය ඒ වගේ අවදානම වැඩක් කරාවිද? අලුගෝසුවාගේ තොණ්ඩුවේ බෙල්ලි හිරවෙන බව දැන දැනම, ඇය මෙවැනි අපරාධයකට පෙළඹෙවිද?"

"ඔබට තිතෙන්නේ එහෙමද වොට්සන්?"

"මට නම් තිතෙන්නේ එහෙමයි. ඒක නෙමෙයි, මේ සම්බන්ධයෙන් මොනවද අපට කතාකිරි ඉදිරි පියවර?"

"ඉවසීමෙන් බලාසිටීම හැර, අපට වෙන කළ හැකි කිසිම දෙයක් නෑ" මගේ මිත්‍රයා කීය. "ඒ අතරේ....."

ඔහුගේ කථාවට බාධාකරමින් කිසිවෙකු උඩුමහල වෙත එන හඬ ඇසිණි. බරට පා තබා එන පුද්ගලයා, තරබාරු අයෙකු වියයුතු බැව් මම අනුමාන කළෙමි. දොරට තට්ටු නොකොටම කාමරයට ඇතුළුවූයේ, මගේ මිත්‍රයාගේ වැඩිමහල් සොහොයුරා වූ මයික්‍රොෆ්ට් හෝම්ස්ය. ඔහුගේ සිරුරේ තරබාරුකම ගැනත්, බුද්ධිමත්කම ගැනත්, ඔහු ලෙබවූ රජයේ ඉහළම තනතුර ගැනත්, මීට පෙර මම ඔබට පවසා ඇත්තෙමි. සුවපහසු සෝපාවක් මතට ඇදවැටුණු මයික්‍රොෆ්ට් ඩහදිය වගුරුවමින් හතිදඹමින් සිටියේය.

"සුබ සන්ධ්‍යාවක් මයික්‍රොෆ්ට්" හෝම්ස් කීය. "මොකද අද හදිසියෙම මේ පැත්තේ? ජර්මනියයි ප්‍රංශයයි රංගලන්තයට විරුද්ධව යුද්ධ ප්‍රකාශ කරලද?"

"සුබ සන්ධ්‍යාවක්" යයි අපහසුවෙන් මිමිණූ ඔහු නවදුරටත් නති ඇරියා මිස, තම මලණුවන් කී දේට පිළිතුරු දීමට උත්සාහ නොකළේය. අන්තිමේදී ඔහු කරා කළේ මෙසය මතට විකැන්ටරයෙන් වතුරු විදුරු කිහිපයක්ද පානය කිරීමෙන් අනතුරුවය.

"මේ අහන්න ෂර්ලොක්" මයික්‍රොෆ්ට් කීය. "තවත් සැරයක් අපට ලොකු ප්‍රශ්නයකට මුහුණ දෙන්න වෙලා. මෙහේ නෙමෙයි, ඉන්දියාවේ"

"මොකක්ද ප්‍රශ්නේ?"

"ඔබ දන්නවා නේ, ඉන්දියාවේ කොටසක් යටත් කරගෙන ඉන්න ප්‍රංශ හමුදා, අපට නොරෙන් ස්වදේශිකයන්ට උදව් කරන බව. කෑමබීම දුන්නාට නම් අපට කමක් නෑ. නමුත් ප්‍රංශකාරයින් දෙන්නේ ගිනි ඉව්, පතරොම් සහ වෙඩිබෙහෙත්. ඔවුන්ගේ අරමුණ බ්‍රිතාන්‍ය හමුදා පරදවා දිල්ලිය අල්ලාගැනීම"

"ඉතින්?"

"ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් විධියට හැඳ පැළඳ ගත් ප්‍රංශ ජාතිකයන් උතුරු ඉන්දියාව පුරා සැරිසරමින් ඔත්තු හොයනවා. අපේ යුද්ධකඳවුරු වල සැලසුම්, හා අපේ හටයන් ගැන විස්තර සොයමින් ස්වදේශිකයන් සමග රහසේ සම්බන්ධකම් පවත්වනවා. පසුගිය සතියේ ලක්නව් හා ග්වාලියෝර් යන තැන් දෙකේදීම, ප්‍රංශ ඔත්තුකාරයන් දෙදෙනෙක් අපට අහුවුණා. ඔවුන් තව දුසිම් දෙකක්වත් ඇති. බාගවෙලාවට ඊටත් වැඩිය. ටික කාලෙකට ඉන්දියාවට යන්න ෂර්ලොක්ට පුළුවන් නම්, ඔය ඔත්තුකාරයන්ගේ රහස් සංගමයේ පිටතොන්ද බිඳින්න ඕබට පුළුවනි. එහෙම වුණොත් ඉන්දියාව අපේ මහරජින වෙනුවෙන් ආරක්ෂා කරගැනීම, බ්‍රිතාන්‍ය හමුදාවලට අපහසු වෙන්නෙ නෑ"

"මාව ඉන්දියාවට යවන එක කාගෙ අදහසක්ද? ඔබේ යෝජනාවක්ද?"

"කොහොමවත් මගේ අදහසක් නෙමෙයි" මයික්‍රොෆ්ට් කීය. "ඒක අගමැතිතුමාගේ යෝජනාවක්. එතුමා ඒ ස්ථාවරයට ඇවිත් තියෙන්නේ ධටත්විජින භාර ලේකම්වරයා සමග කළ සාකච්ඡාවකට පස්සේ....."

"..... මං භාරගත්තු වැඩ හුඟක් තියෙනවා මයික්‍රොෆ්ට්" ෂර්ලොක් කීය. "මං කොහොමද මගේ අනුග්‍රාහකයන් අකරමං කරල දාල....."

"ඔබ භාරගත් වැඩ හැම එකක්ම ජනේලයෙන් එළියට විසිකරන්න ෂර්ලොක්" මයික්‍රොෆ්ට් කීවේ උස්හඬෙනි. "තමන්ගේ රට ආරක්ෂා කර ගැනීම ඔය හැමදේකටම වඩා ලොකුයි..... මේ අහන්න. අගමැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් විශේෂ රැස්වීමක්

ඉක්මනින්ම පවත්වන්න තීරණය කළා. ඒකට රාජ්‍යාරක්ෂක ඇමතිවරයා, යටත්විජිත භාර ලේකම්වරයා, යුද්ධ හා නාවික හමුදාවල සේනාධිනායක වරු සහභාගිවෙනවා. අප දෙදෙනාගේ සහභාගිත්වය අනිවාර්යයි. ඒක අගමැතිතුමාගේ නියමයක්!"

"තව්දාටද?"

"බ්‍රහස්පතින්දා වෙන්නත් පුළුවනි..... බොහෝ විට සිකුරාදා"

"දෙයියෝ සාක්ෂි! සිකුරාදා කියලද කිව්වෙ?" මගේ මිත්‍රයා විමසුවේ ඉමහත් කැලඹීමෙනි."

"ඇයි මොකක්ද ප්‍රශ්නෙ?"

"ඔය වගේ රැස්වීමකට හිඟිං මං ප්‍රමාද වුණොත්, ඒකෙන් අසරණ වයසක මහත්මයෙකුගේ ජීවිතය නැතිවෙන්න පුළුවනි" ෂර්ලොක් හෝම්ස් කීයා.

"ඔබ රැස්වීමට සහභාගි නොවී, ඒ කටයුතු අවුල්වුණොත්, ඉන්දියාවේ ඉන්න ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් දහස් ගණනකගේ ජීවිත අනතුරේ. ප්‍රංශ ජාතිකයන් ඉන්දියාවේ කොටසක් අල්ලාගනිවි." මයික්‍රොෆ්ට් කීවේ අසුනෙන් නැගිටිමිනි. "ෂර්ලොක් ඔබට එන්න වෙන දවසයි වෙලාවයි. මං විදුලිපුවතකින් දන්වා එවන්නම්. ශුභ රාත්‍රියක්"

තරප්පුපෙළේ මහ ශබ්දයක් නැවමින් බැස ගිය මයික්‍රොෆ්ට්, තම අශ්වකරත්තයේ නැගී පිටවී ගිය හඬ අපට ඇසිණි.

අහහරුවාදා හා බදාදා දින දෙකම හෝම්ස්ට වැඩ කටයුතු අධික වූ දින දෙකක් විය. ඒ දෙ දිනම උදේ ආහාරයෙන් පසු ඔහු නිවසෙන් පිටවී ගියේ කුලීරියක් කැඳවාගනිමිනි. ඔහු ගියේ කොහේටද, ඒ කුමක් සඳහාද යන්න මම දැන නොසිටියෙමි. දහවල් ආහාරයටද නිවසට නො ආ හෝම්ස්, ආපසු එද්දී සවස පහ පමණ වී තිබිණි.

සැන්දෑවේ ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් රහස් පොලීසියේ පරීක්ෂකයන් වූ ලෙස්ට්‍රේඩ් හා ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් දෙදෙනා, මගේ මිත්‍රයා හමුවීමට ආවේ වෙන් වෙන්වය. ඒ කතාබහට සහභාගී වීමට හෝම්ස් මා කැඳෙවේ නැත. බ්‍රහස්පතින්දා උදේ වරුවම ඔහු නිශ්ශබ්දව ගත කළේ හාන්සිපුටුවට වී කල්පනා කරමිනි. කෙන්ට් මෙනෙවිය අප වෙත ගෙන ආ ඇඹනෙටි පවුලේ ගැටලුව විසඳීමට ඔහු උත්සාහයක යෙදෙන්නට ඇතැයි මම අනුමාන කළෙමි.

ඉතාස්පතින්දා තවස් වරුවම ෂර්ලොක් හෝම්ස් ගත කළේ යම් රසායනික අත්හදා බැලීමක යෙදෙමිනි. නොයෙක් රසායන ද්‍රව්‍ය පිරවූ පරීක්ෂණ නළ ඔන්සත් ඇල්ලෙන් රත් කරමින්, එයින් පිටවූ වාෂ්පය පිඟන් හෝ කම්බිදැල් මතට සිසිල් කරමින්, ඔහු බොහෝ වේලාවක් ගත කළේය. විසිත්ත කාමරය පුරා පැතිරගියේ විෂ සහිත දුමාරයකි. හුස්ම ගැනීමට අපහසුවී, මට කැස්සක් ද සෑදිණි. ජනෙල් කවුළු හැරදැමීමද එයින් පලක් නොවීය. ඔහුගේ රසායනික පර්යේෂණ සිදුවේ කරගැනීමව ඔහුට ඉඩ හැර, මම මගේ කාමරයට වැඳී මදාර වසාගත්තෙමි.

සිකුරාදා උදේ නවය වෙද්දී අග්‍රකරත්තුයක් පැමිණ අපේ නිවස ඉදිරිපස තවත්මන හඬ ඇසිණ. ඒ වන විටත් උදෑසන තේ පානය අප අවසන්කොට නොතිබිණි.

"ෂර්ලොක් ඔබ සූදානම්ද?" යයි විමසමින් පියගැටපෙළ ඉහළට නැඟුණේ මයික්‍රොෆ්ටය.

"මට මිනිත්තු දහයක් දෙන්න." කී මගේ මිත්‍රයා ඉක්මනින් හැඳ පැළඳගෙන පිටවී ගියේය.

ඉන්ග්‍රිඩ් ඇඟහෙවි ගහන්මිය සිය භාමණ්ඩිය සමග දහවල් ආහාරය සහ සවස තේ පානය සඳහා පැමිණෙන්නේ ද සිකුරාදා දිනයේ දීය. එබැවින් සිකුරාදා විශේෂ දිනයකි. අලුත් යමක් කොයි මොහොතේ හෝ සිදුවිය හැක. ඒ පිළිබඳව තොරතුරු දන්වා කෙන්ට් මෙනෙවිය අප වෙත, විදුලි පුවතක් එවීමට ඉඩ ඇති බැව් මම දැන සිටියෙමි. එහෙත් එවැන්නකට මා දැක්විය යුතු ප්‍රතිචාරය කුමක්ද? එවැනි අවස්ථාවක මා කුමක් කළ යුතුද යන්න ගැන, හෝම්ස් මට උපදෙස් දී තිබුණේ නැත. එබැවින් ඔහු ඉක්මනින් ආපසු පැමිණෙතැයි අපේක්ෂා කරමින් මම මහ බලා සිටියෙමි.

ග්‍රීෂ්ම සෘතුවේ දැඩි උණුසුම අඩුවෙන උකුණක් හෝ නොවීය. මගේ මුළු සිරුරෙන්ම උහදිය ගලා කැළෙමින් තිබිණි. නිදනකාමරය තුළට වී ඇඳේ වැතිර සිටීමටවත් අපහසු බවකි මට දැනුණේ. බේකර් වීදිය පැත්තට තිබූ ජනෙල් සියල්ල මම විවෘත කළෙමි. ඒ හරහා හමා ආ සුළඟේද එතරම් සිසිලසක් නොවීය.

සවස දෙකයි තිහ පමණ වෙද්දී, විදුලිපුවත් ගෙන එන පණිවිඩකරුවෙකු පදික වේදිකාව දිගේ ඉදිරියට ඇවිද ආ ආකාරය මම දුටුවෙමි. පාරේ දෙපස වූ නිවාසවල අංක පරීක්ෂා කරමින් ඉදිරියට ආවේ කෙසඟ, උස තරුණයෙකි. අප නිවසේ අංකය දුටු

වහාම ඔහුගේ දුනුණට එළියක් වැටිණි. ඔහු පාර හරහා පනිද්දී මගේ ඉස්මතින් පහළ තට්ටුවට බැස්සෙමි. හෝම්ස් හමට තිබූ විදුලිපුවත හාරගෙන, මම එය වහා විවෘත කළෙමි.

"වහාම එන්න. ඇබනෙට් මහතාට අසාධ්‍යයි. ඩොක්ටර මහතා මේ ඈන් ආවා. අයිරින් කෙන්ට්."

මගේ මිත්‍රයා සිතූ අයුරින් සියල්ල සිදුවී ඇත. මේ ඔහු නිවසේ සිටිය යුතුම වේලාවයි. ඔහු මලක් නොදක්වා කෙලින්ම විමබල්ඩන් වෙත යන්නට ඇත්ද? මේ විදුලිපුවත අනුව නම් ප්‍රමාදවීම එතරම් නුවණට හුරු නොවේ.

කෙන්ට් මෙනවිය මේ විදුලිපුවත භාරදී ඇත්තේ මිට මිනිත්තු විස්සකට කලිනි. මේ වනවිටත් කුමකින් කුමක් සිදුවී ඇත්දැයි සිතාගැනීමට අපහසුය. ඇය විසින් කළ යුතුව තිබුණේ, රෝගියා අප්‍රමාදව මහාරෝහශාලාවක් වෙත ගෙනයෑම නොවේද? ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය සවස හය පමණ වන තුරු නිවසේ රැඳී සිටින බැව් කෙන්ට් මෙනවිය කීවාය. මේ වෙලාවේ සියලු කටයුතු සිදුකෙරෙන්නේ ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිටට ඕනෑ පිළිවෙළට විය යුතුය. ඩොක්ටර ක්ලිෆඩ්ට මෙම අසාධ්‍ය රෝගියාට, ලබාදියහැකි ප්‍රතිකාරය කුමක්ද? ආමාශයේ වේදනාවට ඔහු මැග්නීසියම් හයිඩ්‍රොක්සයිඩ් වැනි ඖෂධයක් දෙනු නොඅනුමානය. එහෙත් ප්‍රබල විෂක් ශරීරයට ඇතුළු වී ඇත්නම්? ආහාර මාර්ගයට නළයක් දමා ආමාශයේ ඇති සියල්ල වහා ඉවත් කළ යුතුය; ආමාශයික - ශෝධනයක් කළ යුතු වේලේ බෙහෙත් පෙති දීම අනුවණ ක්‍රියාවකි.

දින කිහිපයකට පෙර හෝම්ස් කී තරුණ වල සත්‍යතාවය මට මඳින් මඳ වැටහෙන්නට විය. හෝම්ස් නිවසට ආ වහාම අප පිටත් වී යායුතුය. මම හැදපැලඳ ගෙන පහළ තට්ටුවට බැස්සෙමි. ඉන්පසු නොඉවසිල්ලෙන් මගා බලා සිටියේ මගේ මිත්‍රයා එනතුරුයි. අගමැතිතුමා සමග සාකච්ඡාවක් සිකුරාදාටම යොදාගත් මයික්‍රොෆෝට් කෙරෙහි ද මගේ සිතේ කෝපයක් ඇතිවිය.

මිනිත්තු දහයක ගතවෙද්දී අපේ නිවස දෙසට වේගයෙන් එන කුලීරියක් දුටුවෙමි. ඒ මගේ මිත්‍රයා බැව් පැහැදිලිය. විදුලිපුවත අතැතිව පාරට බැස, මම ඔහුට එය පෙන්වීමි. ඔහු සියල්ල සමඟිකව වටහාගත්තේය.

"නගින්න වොට්සන් කරත්තෙට" කී ඔහු මිළඟට රියැදුරා ඇමතුවේය. "විම්බල්ඩන්හි කාසල්බරි මාවතට යමු විදුලි වේගයෙන්"

අශ්වකරත්තය ගමන් ගන්නා අතරේ ඔහුගේ මුවෙන් පිටවූයේ එක් වදනක් පමණි. "මං හිතනවා අපි ප්‍රමාද නැහැ කියල"

එසේ කී ඔහු ඉන්පසුව නිශ්ශබ්දව, හඳල රැළි කරගෙන කල්පනා කළේය. මම ඔහුට ප්‍රශ්න කිහිපයක් ඉදිරිපත් කළෙමි. එහෙත් ඔහු ඊට පිළිතුරු දීමට කැමැත්තක් නොදැක්විය. ඔහුගේ සිතේ තිබූ කැලඹීම මා තේරුම් ගත්තේ, හෝම්ස් නොනවත්වාම ඇඟිලි තුඩු වලින් අසුනට තට්ටු කළ අයුරු දුටුවිටයි.

කාසල්බරි මාවතේ ඉදිරියට ගිය කුලීරිය හෝම්ස්ගේ උපදෙස් අනුව නිවසක් ඉදිරියේ නැවැත්විණි. සැරැණි ගෘහනිර්මාණ ශිල්පය අනුව ඉදිකළ එය, එතරම් සැරණි නොවූ අලංකාර දෙමහල් මැඳුරක් විය. සෑහෙන තරම් විශාල ඉඩම කැබැල්ලක් මැද පිහිටි නිවස වටා මල් වවා තිබූ අලංකාර උද්‍යානයක් විය.

මැඳුරේ දොරටුව අසලම පොදුගලික අශ්වකරත්තයක් නවත්වා තිබිණ. එය ඩොක්ටර් ක්ලිෆර්ඩ්ගේ රිය විසයුතු යයි මම අනුමාන කළෙමි. පහත මාලයේ කාමරවල සහ විසිත්ත කාමරයේ ජනේල වල තිරරෙදි සිසල්ල වසා තිබිණ.

"මං හිතන්නේ අපි ප්‍රමාද වැඩියි වගේ වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ අප කුලීරියෙන් බැස "ලැබෙන්ඩර් ලොජ්" මැඳුර දෙසට ගමන් ගන්නා අතරේ ය. "හැම දෙයක්ම සිදුවෙලා අවසන් වගෙයි"

මැඳුරේ ඉදිරි දොරටුව වෙත නොගොස්, එහි පිටුපසට යෑමට තිබූ බොරලුහාර දෙසට ඔහු හැරුණේය. "අනෙක් අයගෙන් කිසිදෙයක් විමසන්න කලින් අපි කෙන්ට් මෙනෙවියට කතාකරල ඉඳිමු. සීනුව නාදනොකර ගේ පිටිපස්සෙන් ඇතුල්වුණොත්, ඒ කටයුත්ත වඩාත් පහසුයි"

නිවසේ පිටිපස දොරද වසා තිබිණි. අප එයට තට්ටු කරද්දී තරුණ සේවිකාවක් දොර විවෘත කළාය. ගෘහසේවිකා ඇඳුමෙන් සැරසී සිටි ඇය, අප දෙස බැලුවේ විමතියට පත්වය. අප කළ විමසීම අනුව අයිරින් කෙන්ට් මෙනෙවිය අප ඉදිරියට පැමිණියාය. ඇගේ දෙනෙත් කඳුළෙන් පිරී තිබිණ. හෝම්ස් දුටු විගස ඇය ඔහුගේ දෑත් අල්ලා ගත්තේ ඉකිගසා හඬමිනි.

"කොයි වෙලාවෙද මේක සිද්ධවුණේ?" හෝම්ස් ඇසීය.

"මිට පැයකට විතර කලින් මහත්තයට හරියට අමාරුවුණා" ඇය කිවාය. "බඩේ කැක්කුමයි, වමනෙයි ඇතිවුණා. ඊට අමතරව ක්ලාන්ත ගතිය ආවා. හුස්ම ගන්න අමාරු බව කිව්වා. මං වහාම ඔලිවර් යැව්වා. ඩොක්ටර් මහත්තයා කැඳවාගෙන එන්න. ඩොක්ටර් ක්ලිෆඩ් ඉක්මනටම ආවා. නොයෙක් බෙහෙත් බොන්න දුන්නා. බෙහෙතක් විද්දා. නමුත් වැඩක් වුණේ නෑ. අසරණ ඇබනෙටි මහත්මයා..... පැය' බාගෙකට විතර කලින් නැතිවුණා!" කී ඇය යළිත් හැඬීමට පටන් ගත්තාය.

"ඩොක්ටර් ක්ලිෆඩ් තවමත් මෙහෙත් ගියේ නැහැ නේද?"

"නැහැ මහත්මයා" කෙන්ට් මෙනෙවිය කීවාය. "පහළ විසිත්ත කාමරයේ තිරරෙදි වසා දැමීම නිසා, ඔහු උඩුමහලේ අමුත්තන්ගේ කාමරයට ගියා. ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මියත් එතැන. ඇය නම් කියන්නෙ තමන් දරාගන්න බැරි දුකෙන් කම්පනයට පත්වුණු බව..... මට නම් ඒක විශ්වාස කරන්න අමාරුයි"

"ඇබනෙටි මහත්මයා මේ ආකාරයට හදිසියේ මියයාම, ඔහුම කෙනෙකුට සැක හිතෙන්න කාරණාවක් නේ" හෝම්ස් කීය. "මේක කවුරු හරි කළ අපරාධයක් කියල, ඩොක්ටර් ක්ලිෆඩ් සැක කළේ නැද්ද?"

"මං හිතන්නේ නෑ හෝම්ස් මහත්මයා" ඇය කිවාය. "ඩොක්ටර් මහත්මයා කිව්වෙ මෙහෙමයි. "ඇබනෙටි මහත්මයාට ආහාර මාර්ගයේ මේ ලක්ෂණය තියෙන්නේ, දැන් සැහෙන කාලෙක ඉඳල නේ. මේක ඛොද කරන්න බැරි අසනීපයක්. මං ඒක දැනගෙන හිටියා. මේ වගෙස හැටියට ඉක්මනින් හෝ ප්‍රමාද වී ඔහු මිය යන බව මං තේරුම් අරගෙනයි තිබුණෙ" හෝම්ස් මහත්තයාට උවමනාද ඔහුට කතාකරන්න?"

"නෑ නෑ, දැන්ම උවමනා නෑ" ඔහු කීය. "ඒක නෙමෙයි කෙන්ට් මෙනෙවිය. ඕං ඔබට කිව්වා, ඇබනෙටි මහත්මයාගේ කෑම මේසයට තැබූ හැම දෙයක්ම, ආරක්ෂා කොට තියන්න කියලා. එහෙම කළාද?"

"ඔව් හෝම්ස් මහත්මයා. එන්න මා සමග"

ඇය කුස්සිය අසල වූ කාමරයක් වෙත අප කැඳවාගෙන ගියාය. බන්දේසි වල ඇසිරූ ලොකු කුඩා කෑම බඳුන් රාශියක් රාක්කවල

හබා තිබිණ. ඒ සමගම නොසේද ඉදුල් පිඟන් කිහිපයක් සමග බිමවැටිදරු ද විය.

"මම නියම කළ විදියට මං හැම දෙයක්ම පරෙස්සම් කර තැබුවා" ඇය කිවාය. "අතුරුපසට සෑදූ ජීව-ස්ට්‍රෝබෙරි පලතුරු සලාදයේ ඉතිරි කොටස. ක්‍රීම් සමගම අයිස් පෙට්ටියේ තැබුවා."

හෝම්ස් තම අවධානය මුලින්ම යොමු කළේ අයිස් පෙට්ටියටයි. ලෝහයෙන් සෑදූ ලොකු පෙට්ටගමක් බඳු එහි, පියන ඔසවා ඉවතෙන් තැබීමට මම හෝම්ස්ට උදව් කළෙමි. ඇතුළත බිත්තියේ තිබූ ලෝහ කුටීර තුළ අයිස්කුට්ටි අසුරා තිබූ අතර, මධ්‍යයේ වූ කුටිය තුළ ආහාර බඳුන් ගබඩාකර තිබුණේ අයිස්කුට්ටි සමඟිනි. පියන වැසූ විදුරු පෝලුවක් තුළ ක්‍රීම් තිබූ අතර, අතුරුපස සහිත ලොකු විදුරු බඳුන එනැමල් ඔයාගනකින් වසා තිබිණි. පිළියෙල කළ මස් මාංශ සහිත ලොකු දිසිද, අයිස් පෙට්ටියේ මධ්‍යම කුටියේ විය. ඒ භාජන කිසිවක් වසා නොතිබිණි. විදුරු පියනක් සහිත කුඩා රවුම් විදුරු බඳුනක්ද හෝම්ස්ගේ අවධානයට ලක් විය. එහි තිබුණේ කුඩා පාර්සලි ඉත්තක් තබා සැරසූ, ගිරි ගතරස් බටර් කුට්ටියකි. එහි එක් කෙළවරකින් පමණක් බටර් ස්වල්පයක් පාවිච්චියට ගෙන තිබිණි.

මෙම ආහාර බඳුන් එකින් එක අතට ගනිමින්, ඒවා පරීක්ෂා කොට යළිත් අයිස් පෙට්ටිය තුළම හෝ රාක්කවල තබමින්, හෝම්ස් සෑහෙන වේලාවක් ගතකළේය. ඒ අතරම ඔහු නළල රැළි කරගෙන නිහඬව කල්පනා කළේය. ගෑස් පහනේ ආලෝකය පැවිකළ ඔහු, තාවයද උදවිකරගෙන සමහර බඳුන් දැඩි පරීක්ෂාවකට ලක් කළේය. ඔහු තම ප්‍රශ්න කෙන්ට මෙතෙක්විය වෙත ඉදිරිපත් කළේ, මෙම සෝදිසිය අවසන් කළ පසුවය.

"මේසෙට කෑම ඇරියෙ හරියටම කියටද?"

"හරියටම දොළහයි කාලෙ." ඇය කිවාය. "ඇබනෙට් මහත්තයට දවල් දොළහමාර වෙද්දි කෑම ඕන"

"මේසෙ තිබුණු කෑම ඉවත්කළේ කියටද?"

"සවස 2 ට පමණ මහත්මයා"

හෝම්ස් හිස සෙලෙව්වේ ඇගේ පිළිතුරෙන් සෑහීමට පත්වූ බව හඟවමිනි.

"මේසෙට කෑම අරිද්දි, මුලින්ම මේසෙ උඩින් ගෙනැත් තැබුවෙ මොනවද?"

"මුලින්ම පිඟන් සහ නැඳි ගැරුප්පු" ඇය කීවාය. "රිළඟට සීනලට පිළිගැන්වූ හැමා ටිටත් පස්සෙ ඇබනෙට් මහත්මයාත් ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මියත් මේසෙට වාඩිවුණාට පස්සෙ තමයි. උණු කෑම ගෙනාවෙ"

"ඒ කිව්වෙ?"

"උණුවෙන් පිළිගැන්වෙන එළවළ"

"එතකොට ලුණු ගම්මිරිස්?"

"ලුණු ගම්මිරිස්?" යයි විසෙමින් ඇය හෝම්ස්ගේ මුහුණ බැලුවාය. ඒ ප්‍රශ්නය ගැන පුදුමයට පත්වන බැව් හඟවමිනි. "පිඟන් කෝප්ප මේසෙට තියල, හැඳි ගැරුප්පු තියද්දිමයි, හැමදාම ලුණු ගම්මිරිස් භාජන තියන්නෙ"

"එතකොට බටර්?"

"සීනල ගතිය අඩුවෙන්න උවමනා නිසා, මං බටර් පෝච්චිය කල් ඇතුවම එළියෙන් තියනවා. ඒ කියන්නේ එකොළහමාරට විතර. අයිස් පෙට්ටියෙන් හැමි භාජනය අරගෙන එද්දිමයි, මං බටර් තියෙන භාජනය මේසෙට ගෙනාවෙ."

"ඒක මේසෙට තියලා, ඔබ බටර් භාජනයේ විදුරු පියන අරිනවද? නැත්නම් වහලම තියෙන්න අරිනවද?"

"නෑ නෑ පියන අරිනවා" ඇය කීවාය. "ඇරලා, පියන එතැනම මේසය උඩ තියනවා. සීනල ගතිය අඩු නොවුණොත් පිඟියට උවමනා තරමට බටර් ගැනීම අමාරුයි නේ"

"කෑම කාමරය මුහුණ දාල තියෙන්නෙ මොන දිශාවටද?" හෝම්ස් ඇසීය. "උතුරටද නැගෙනහිරටද, බස්නාහිරටද දකුණටද?"

තවත් පුදුමයට පත් ඇය, මිනිත්තු කිහිපයක්ම කල්පනා කළාය. ඒ හිරු නැගෙන දිශාවට එක් අතක් දිගු කොට, හිරු බැස යන දිශාව මෙය බැව් අනෙක් අතෙන් සලකුණු කරමිනි. ඉන්පසු දිශාවන් ගැන විනිශ්චයකට පැමිණීමට ඇයට හැකිවූ බැව් පෙනිණ.

"කෑම කාමරයේ ප්‍රධානම බිත්තිය තියෙන්නේ ගිනිකොණ පැත්තට" ඇය අන්තිමේදී කීවාය. "ජනේලත් එක්ක එක බිත්තියක කොටසකට හිරිතදිග පැත්තත් අනුවෙනවා."

"ඒ කියන්නේ මුළු උදේ වරුවම..... දවල් 12 ට හොඳටම ළංවෙනතුරු, ඒ බිත්තියට හොඳටම අව්ව වැටෙනවා. එහෙම නේද?"

"ඔව් මහත්මයා"

"ඊළඟට අපරාධයේ මුල හරියේ අර්වත් ඒ බිත්තියට වැටෙනවා. හරිද?"

"ඔව් මහත්මයා" හිස කසමින් ඇය කීවේ කැලඹීමට පත් මුහුණෙනි."

"කෙන්ට් මෙනෙවිය, දැන් මට කියන්න. ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය එද්දි අදත් ඇගේ මැහුම් ගෙතුම් මල්ල අරගෙන ඇවිත්, එම්බ්‍රොයිඩරි වැඩ කරමින්ද හිටියේ?"

"මැහුම් ගෙතුම් මල්ල නම් ඇය ගෙනාවා. නමුත් අද නම් ඇය කළේ එම්බ්‍රොයිඩරි වැඩ නෙමෙයි. පාට පින්තූර තියෙන පොතක් දිගහැරගෙන, අද ඇය කළේ කතිර මැස්ම"

"හරි. මට දැනගන්න උවමනා එපමණයි" කී හෝම්ස් තම කබා සාක්කුවෙන් සටහන් පොත එළියට ගත්තේය. එහි පිටුවක් ඉරා වචන කිහිපයක් කුරුටු ගෑ ඔහු, එම කඩදාසිය දෙකට නමා කෙන්ට් මෙනෙවිය අතට දුන්නේය.

"මේක දෙන්න උද්‍යානයේ වැඩට උදව් වෙන ඔලිවර්ට. ඔහුට කියන්න හැකිතරම් වේගයෙන් විම්බල්ඩන් පොලිස් ස්ථානයට දුවල ගිහින්, මේක එහි ස්ථානාධිපති ෆ්‍රෑන්ක් රෙනෝල්ඩස් මහත්මයා අතටම දෙන්න කියල."

හෝම්ස්ට හිස නමා ආචාර කළ ඇය ලියුම් කැබැල්ල හාරගත්තාය.

"ඔබේ සෝදිසිය ඉවරද හෝම්ස්?" මම ඇසීමි. "මොනවද ඔබට හොයාගන්න හැකිවුණේ?"

"ඒ ටික මං පස්සෙ කියන්නම් ඔගේ හිතවත් වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ සිනාමුසු මුහුණෙනි. "මේ තරම් පිපාසයක් මට දැනුණේ බොහොම කාලෙකට පස්සෙ. අපට මේ තරමට උණුසුම දැනෙනවා නම්, උෂ්ණ කලාපික රටවල මිනිසුන්ට කොහොම දැනෙනවා ඇද්ද. කෙන්ට් මෙනෙවිය අපට ආරාධනා කරනවා සිසිල් බීම විදුරුවක් බීල ඉන්න කියල. රට පස්සෙ මං ඔබේ ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු දෙන්නම්"

මම ද දැඩි පිපාසයකින් සිටියෙමි. සංග්‍රහය භුක්තිවිඳ අවසන් කළ පසු හෝම්ස් ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු දීම ඇරඹුවේය.

"වොට්සන්. මට හමුවුණා මිනීමැරීමක් කර ඇති බවට සාක්ෂි"

"කෙරි? කොහෙද?"

"ඇයි අපි සෙඩිඩි කළ කෑම හාජන ආදියෙ? ඇබනෙටි මහත්මයා කෑම ගෙන ඉතිරි වූ බඳුන්වල" හෝම්ස් කීය.

"මම නම් කිසිම දෙයක් දුටුවේ නෑ" මම කිවෙමි.

"අන්න ඒකයි මිත්‍රයා අපි දෙන්නාගෙ වෙනස. සැක සහිත දෙයක් දෙස ඔබ නිකම් බලනවා විතරයි; නමුත් මං නිරීක්ෂණය කරනවා. මං දුටුවේ මොනවද කියන එක මං ඔබට විස්තර කරලා කියන්නම්. ඒ වුණත් පොලිස් ඉන්ස්පෙක්ටර් ලෙස්ට්‍රේඩ් එනතුරු අපට ටිකක් වෙලා බලාගෙන ඉන්න වෙනවා."

මා නොදුටු හෝම්ස් දුටු දේ මොනවාදැයි මම කල්පනා කර බැලීමි. මිනිමැරීම පිළිබඳ සාක්ෂි එවැන්නක් ඔහු නිරීක්ෂණය කළා නම්, ඒ අයිස් ලපට්ටියේ තිබූ කෑම ද්‍රව්‍යවල විය යුතුය. නැතිනම් රාත්‍රිකවල තිබූ බත්දෙසි වල ඇසිරූ ලොකු තුඩා දිසි වලද? අයිස් පෙට්ටියේ තිබුණේ මොනවාද? ඒ ලීච්-ස්ට්‍රෝබෙරි පලතුරු සලාදයේ ඉතිරි කොටස, ක්‍රීම් ජෝගුව, බටර් සහිත බඳුන සහ හැමි ස්වල්පයක් පමණි.

ඉන්ග්‍රිඩ් ඇබනෙටි මහත්මිය කෑම වලට වස එකතු කළා නම්, සේවිකාවගට මෙතෙක් කලක් කිසිදු ආහාර විෂවීමක් සිදුනොවූයේ ඇයි? ආමාශයේ රෝගයක් නිසා දුර්වල, වයස්ගත කෙනෙකු මියයාම, එතරම් දුර්ලභ සිදුවීමක් යයි කිව නොහැක. එහෙත් එම ආහාරම ගත් තරුණ නිරෝගී සේවිකාවන් තිදෙනෙකුට ආහාර විෂවීමක් ඇතිවුණොත්? එවැනි අවදානම් කටයුත්තක් කිරීමට තරම් ඇබනෙටි මහත්මිය මෝඩද? අනෙක් අතට මෙතරම් කාලයක් සැක කටයුතු යමක් සිදුවූවා නම්, වෛද්‍ය ක්ලිෆර්ඩ්ගේ අවධානය ඊට යොමු නොවූයේ ඇයි? ගෙදර කිසිවෙකුට කිසිම විටෙක, ආහාර විෂවීමක් සිදු නොවූ බව කෙන්ට මෙතෙක්විය ස්ථිරවම කිවාය.

ගෙදර කෑම කාමරයේ බිත්තිය තිබෙන්නේ කුමන දිශාවකදැයි හෝම්ස් විමසුවේ ඇයි? එය මුහුණ දා තිබෙන්නේ ගිනිකොණටද, වයඹට ද යන්න, මෙම ප්‍රශ්නයට අදාළ වන්නේ කෙලෙසද? මෙසයට කෑම ඇරීමේදී මුලින් ගෙනත් තැබුවේ කෑම පිගන්ද, ලුණු-ගම්මිරිස් ද, පිසූ එළවළු උණු උණුවේ ද යන්න, වැදගත් වන්නේ ඇයි? මේ හැම දේකටම වඩා, තම මාමණ්ඩිය සමග කෑම ගන්නා අතරේ ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය යෙදෙන්නේ, කතිර මැස්මේ ද

එම්බ්‍රොයිඩරි කිරීමේ ද යන්න. අපට ප්‍රයෝජනවන් වන්නේ කෙලෙසද?" මේ කිසිවක් පැහැදිලිව තේරුම් ගැනීමට මට හැකි නොවිණි.

මිනිත්තු තිහකට පමණ පසු නිවසේ පසුපස දොරට තට්ටුකරන හඬක් ඇසිණ. ඔහුගේ අසුනකට වී කයිප්පය උරමින් සිටි මගේ මිත්‍රයා අසුනෙන් නැගිට්ටේය. ඔහුගේ මුහුණේ සිනා රැල්ලක් මතුවෙන අසුරු මම දුටුවෙමි.

විවෘත කරනු ලද දොරෙන් නිවසට ඇතුළුවූයේ තරුණ පොලිස් පරික්කෙවරයෙකි. හැඩිදැඩි සිරුරක් නොතිබුණු ඔහු දුටු මගේ සිහියට නැඟුණේ. පළමුවැනි වසරේ සරසවි සිසුවෙකි. පුළුල් නළල් තලයක් ද රතු හිසකෙස් ද තිබූ ඔහු, හෝම්ස් මීට පෙර දැන හැඳින සිටි අයෙකු බැවි මට වැටහිණි.

"හෝම්ස් මහත්මයා, මට අහන්න ලැබුණු ආරංචිය නම් එච්චර සතුටුදායක නෑ. අදාළ කාන්තාව - ඇබනෙටි මහත්මිය නවමත් මේ ගෙදර ඉන්නවාද?"

"ඔව්. මට අහන්න ලැබුණු හැටියට මේ වෙලාවේ ඇය ඉන්නේ උඩුමහලේ අමුත්තන්ගේ කාමරයේ" හෝම්ස් කීවේ අසුනෙන් නැගී සිටිමිනි. "ඇය එහි සිටින්නේ දොස්තර ස්ලිෆාඩ් සමග සාකච්ඡා කරමින්. දොස්තර වොට්සන් සමග මං මෙහේ ආව බවවත්. පොලිසියේ පැමිණීම ගැනවත්. ඒ දෙන්නා කිසිවක් දන්නේ නෑ"

"ඒ වුණත් හෝම්ස් මහත්මයා, කෝ ඇය අපරාධයක් කළ බවට සාක්ෂි?" පොලිස් නිලධරයා විමසුවේය. "ඒ ගැන ඔබට අමුතුවෙන් කියන්න උවමනා නැහැනේ. මිනිමැරුමක් කළා යයි සැක පිට මට පුළුවනි ඇය අත්අඩංගුවට ගන්න. මං ඒ සඳහා පොලිස් මේට්‍රන්වරියකුත් කැඳවාගෙන ආවා. ඒ වුණත් ඇබනෙටි මහත්මියට විරුද්ධව චෝදනා එල්ල කිරීමට, අපට මිනෑ පැහැදිලි සාක්ෂි"

"ඒ ගැන නම් බයවෙන්න එපා රෙනෝල්ඩ්ස්. ඒ ගැන වැඩි විස්තර මං තව ටික වෙලාවකින් පෙන්වන්නම්" හෝම්ස් කීවේ තෙන්ටි මෙනෙවිය දෙසට හැරෙමිනි. "ඔබට පුළුවන්ද අප උඩුමහලේ අමුත්තන්ගේ කාමරයට කැඳවාගෙන යන්න?"

"මං බොහොම සතුටෙන් ඒ කටයුත්ත කරන්නම් මහත්මයා" ඇය කීවාය.

ඉතා විශාල මන්දිරයක් වූ "ලැවෙන්ඩර් ලොජ්" මැඩුර. ඩොමිනික් ඇබනෙටි මහතා සිය ධනය යොදවා, මෑතකදී ඉදිකළ එකක් බැව් අපට අසන්නට ලැබිණි. උඩුමහලේ පිටිපස වූ කාමරයක් අසලට ගිය කෙන්ට් මෙනෙවිය දොරට තට්ටු කළාය.

"කවුද?" ඇතුළෙන් විමසිණි.

"මම ගෘහපාලිකාව අයිරින් කෙන්ට්"

"ඇතුළට එන්න" කාන්තාවකගේ කටහඬ ඇසිණි.

"නෝන මහත්මයා" දොර විවෘත කළ කෙන්ට් මෙනෙවිය කීවාය. "මේ ගේලොක් හෝම්ස් මහත්මයා, දොස්තර වොට්සන් සහ පොලිස් පරීක්ෂක ලෙස්ට්‍රේඩ්ස්. ඔවුන් ඇවිත් ඉන්නේ ඔබ හමුවෙන්න"

මේ අමුත්තන්ගේ කාමරය ද කුසේ පුටු, සෝපා, මල් පෝච්චි වලින් සමන්විත වූ සුවපහසු එකක් විය. එහි සිටියේ වයස්ගත මිනිසෙකු සහ තරුණ කාන්තාවකි. ඉස්තර සෝල් ක්ලිෆඩ් අවුරුදු හැටපහට වඩා හැත්තෑවට ළංවී සිටි පුද්ගලයෙකු බැව් මම දුටුවෙමි. කේඩැරි, මඳක් කුඳු ගැසුණු සිරුරක් තිබූ ඔහු තරුණ කාන්තාවගේ රිහිළුවලට උස්හඬින් සිනාසෙමින් සිටියේය.

ඉන්ග්‍රිඩ් ඇබනෙටි මහත්මියට තිබුණේ, මා කිසිසේත් නොසිතූ අන්දමේ පෙනුමකි. ඉතාම ශෝභා සම්පන්න පුහුණුත් ඇය සතුවිය. රන්වන් පැහැති කේශ කලාපයත්, නිල් පැහැති දෙනෙත් හා සුදුම සුදු සම නිසා, රූපසුන්දරියන් රැසක් ඉදිරියේ වුවද, ඇයට හිමිවන්නේ ප්‍රමුඛ ස්ථානය බවට සැකයක් නොවීය. ස්කැන්ඩිනේවියානු රටවලටම පමණක් උරුම මෙවැනි රූමත් කාන්තාවන්, ලන්ඩනයේ දකින්නට ලැබෙන්නේ කලාතුරකිනි. අවුරුදු විසි පහක පමණ පෙනුමක් තිබූ ඇය හැඳ සිටියේ, ඉතාලි මෝස්තරයේ රතු පැහැති ගවොමකි. ගෙල බැඳි දියමන්ති මාලය සහ අත්වල තිබූ මරකත මැණික් සවි කළ මුදු, දීප්තියෙන් බැබළිණි.

මෙම කාමරය තුළ තිබුණේ අභාවයක් සිදුවූ නිවසක දැකිය හැකි කාලකතුල බවක් නොවේ. ඔවුන් දෙදෙනාගේ සුහද කතාබහ තරට නාඳුන්න අයගේ පැමිණීම, ඇය කිසිසේත් අපේක්ෂා කළ දයක් නොවේ. එබැවින් අප දැකීමෙන් දැඩි කෝපයට පත්වූ ඇය අසුනෙන් නැගිට්ටේ දුන්නකින් මුදාහළ විලසිනි.

"තමුසෙල කවුද? මොනවටද මෙහේ ආවේ?" ඇගේ ඉංග්‍රීසි උච්චාරණයේ තිබූ විදේශික බව මට පහසුවෙන් හඳුනාගත හැකි විය.

"මේ ඉන්ග්‍රිඩ් ඇබනෙට් මහත්මිය නේද? අපි ආවේ ඩොමිනික් ඇබනෙට් මහත්මයා අඹිරහස් ලෙස මියයාම ගැන, පරීක්ෂණයක් පටන්වන්න" හෝම්ස් කියද්දී ඇගේ රෝස පැහැති මුහුණ සැදුමැලි විය.

"අඹිරහස් ලෙස මියයාම?" ඇය මෙන්ම දොස්තර ක්ලිෆර්ඩ් ද විමසුවේ එක්හඬෙනි.

ඇය මෙතෙක් වේලා අසුන්ගෙන සිටියේ, කළු පැහැති විල්ලුද රෙදිකින් කුඩත් කළ, දිගු සෝපාවක කෙළවරේය. හෝම්ස් එහිම අනෙක් කෙළවරේ හිඳගත්තේ, ඇයගෙන් කිසිදු ආරාධනාවක් නොමැතිවය. ඒ සමගම බිමත් පහත් වූ හෝම්ස්, බිම තිබූ ඇගේ මැහුම් ගෙතුම් මල්ල ඩැහැගත්තේ, පොළොවේ තිබූ ගොදුරක් එක් ක්ෂණයකින් ඩැහැගන්නා උකුස්සෙකු පරිද්දෙනි.

"තමුසෙ කාගෙන් අහලද ඕක ගත්තේ? දෙනව ඕක මෙහාට!" කෝපාවිෂ්ඨව කෑගැසූ ඇය ඔහු දෙසට පැන්නාය. ඒ තම මල්ල හෝම්ස්ගෙන් උදුරාගන්නා අපේක්ෂාවෙනි. එහෙත් පන්දුව රැගෙන දුවන රග්බි ක්‍රීඩකයෙකු සේ, මල්ල තුරුළු කරගත් හෝම්ස්, මා සිටි තැන වූ මේසයක් අසලට පැන්නේ අඩියට, දෙකට ය. ඇය එතැනට පැමිණියත්, හෝම්ස් ඊට පෙර මල්ලේ තිබූ දෑ මේසය මතට හැලුවේය.

අපට මුලින්ම දකින්නට ලැබුණේ අලංකාරව එම්බ්‍රොයිඩරි හා කතිර මැස්ම කළ රෙදි කැබලි කිහිපයකි. ඊළඟට කුඩා කතුරු දෙකක්, ටෙප්පටියක්, මැහුම් ලිහන උපකරණයක්, නොයෙක් වර්ණවල සිල්ක් නූල් කැරලි හා නූල් ගෝද, ඉඳිකටු සවිකළ කාඩ්පත් කිහිපයක් හා මැහුම් මෝස්තර පොතක් ද එහි විය. ඊට අමතරව එහි තිබුණේ "ටොෆී ටින්" ලෙස කුඩා දරුවන් හඳුන්වන ආකාරයේ ලෝහයෙන් සෑදූ පෙට්ටියකි. එක් පැත්තක් අඟල් හයක් පමණ වූ හරි හතරැස්, උසින් අඟල් පහක් පමණ වූ කළු පැහැති ඒ පෙට්ටිය දුටු වහාම, හෝම්ස් එය අතට ගත්තේ, දුර්ලභ පුරාවස්තුවක් දුටු පුරාවිද්‍යාඥයකු මෙත් සොම්නසෙනි. මෙතෙක් වේලා කෝපාවිෂ්ඨව හෝම්ස්ට බැණවදිමින් සිටි ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය, ඔහු අතට පත්වූ පෙට්ටිය දුටු වහාම, යටි උගුරෙන් මරළහෝනි දීමට පටන්ගත්තාය. ඒ යක්ෂාවේශ වූවෙකු පරිද්දෙනි. මීළඟට ඇය ක්ලාන්ත වී සෝපාව මතට ඇද වැටුණාය.

පෙට්ටියේ අඩංගු වූයේ, "එලිට" නම් ස්විට්සර්ලන්ත සමාගම විසින් නිෂ්පාදිත චොකලට් බැව්, පිටතින් වූ ලේබලයේ සඳහන් විය. මේ වන විට හෝම්ස් එය විවෘතකරමින් සිටියේය. එහි කුමක් අඩංගු වේද යන හැඟීමක් හෝම්ස්ට හැර අප කිසිවෙකුට නොතිබිණ. දියවී යන අයිස් කැබලි රැසකින් වටවී එහි තිබුණේ විදුරු පියන වැසූ, කුඩා වටකුරු විදුරු බඳුනකි. හෝම්ස් එය පෙට්ටියෙන් එළියට ගත්තේය. එය ද බටර් දිසියක් බැව් මම තේරුම ගතිමි. එය තුළ තිබූ බටර් කුට්ටිය දැඩි උණුසුම නිසා බොහෝදුරට දියවී තෙල් බවට පත්වී තිබිණ. දිය නොවුණු බටර් ස්වල්පය සමග පැත්තව පෙරළී තිබුණේ පාර්ස්ලි ඉත්තකි. අප සියලු දෙනා විමතියෙන් බලා සිටියදී, යමක් කියා ගත හැකි වූයේ කෙන්ට් මෙනෙවියටයි.

"හො හෝ! බටර් දිසිය ගියේ එතැනටයි එහෙනම්!" ඇය කිවාය. "මං හිතුවේ මේ දිසිය මෙරි අතින් බිඳිලා. ඇය ඒකෙ කෑලි කුණු ගොඩට විසිකරලා කියල. ඒකි කොච්චරවත්ම හිටිවෙ "ඔය කියන චිදියෙ බටර් දිසියකට වුණු දෙයක් මං දන්නෙ නැහැ" යි කියල. ඒත් මෙරිගෙ වචන මං විශ්වාස කළේ නෑ."

"මෙක අතුරුදන් වුණේ කොයිකාලෙද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ක්ලෝඩියා මහත්මියගෙ මරණෙට මාස හතට අටකට කලින්" ඇය කිවාය. "අසරණ මෙරි කෙල්ල ඒක බිඳල කියලමයි මං හිතුවේ"

මේ සිදුවීම් වලින් හෝ කතාබහෙන්, පොලිස් පරීක්ෂක රෙනෝල්ඩ්ස් පැහැදීමට පත්වූ බවක් නොපෙනිණ. ඔහු මේ සියල්ල බලාසිටියේ අවඥාව මුසු සැක සහිත බවකිනි.

"මේ අහන්න හෝම්ස් මහත්මයා" ඔහු කීය. "අපරාධයක් කළ බවට සාක්ෂි කිව්වාම, මං අදහස් කළේ ඕට වඩා වැදගත් යමක්. බටර් දිසියකින් අපට ඇති වෑඩේ මොකක්ද? නෝනා කෙනෙකුගේ මැහුම් ගෙතුම් මල්ලක එවැනි දෙයක් තිබීම නම්, තරමක අමුතු දෙයක් බව ඇත්තයි. ඒත් ඒකෙ තිබෙන වැදගත් කම මොකක්ද?"

"වැදගත්කම?" හෝම්ස් එය ප්‍රතිරාවය කළේය. "රෙනෝල්ඩ්ස් ඔබ දුටුවේ සාක්ෂි වලින් භාගයක් පමණයි. ඔහොම ඉන්න මං ඉතිරි බාගෙන් පෙන්වන්නම්. කෙන්ට් මෙනෙවිය. ඔබට පුළුවන්ද මට උදව්වක් කරන්න? කරුණාකළ අර අයිස්පෙට්ටිය තුළ තබා තිබූ පියන වහපු බටර් දිසිය අරගෙන එන්න"

ගෘහපාලිකාව පහළ නටවුවට දිව ගියාය. ඒ අතරේ හෝම්ස් ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මියගේ මල්ලෙන් හමු වූ බටර් දීසියේ පියන ඉවත් කොට, එය දැල්වෙන ගෑස් පහනේ ආලෝකයට ළං කළේය. "ඔබට පෙනෙනවා ඇති, දියවුණු බටර් මත පාවෙන සුදුපාට කුඩු වර්ගයක්. බැලූ බැල්මට කෙනෙකුට හිතේවි, ඒ බටර් මතට වැටුණු ලුණු කුඩු කියල. නමුත් එයින් ස්වල්පයක් අපි දෙමු රජයේ විශ්ලේෂකයාට, එහි ස්වභාවය හොයන්න කියල. ඔහු ඔබට සහතික කරාවි ඒ උග්‍රවිෂක් බව.

ඉන්ග්‍රිඩ් ඇබනෙටි මහත්මිය ඉතාම ක්‍රමානුකූලව වරකට ස්වල්පයක් බැගින් භාවිත කරමින්, මේ දුෂ්ඨ ක්‍රියාවේ යෙදුණා. ඒක තේරුම් ගැනීම මට අපහසු වුණේ නැහැ. ඇය කළේ තමන්ගේ මාමණ්ඩිය පියවරෙන් පියවර ඝාතනය කිරීම! ඒ බව අයිරින් කෙන්ට් මෙතෙවිය අනුමාන කර තිබුණා."

මේ අවස්ථාවේ අයිස් පෙට්ටියේ තිබූ බටර් බඳුන රැගෙන කෙන්ට් මෙතෙවිය අප සිටි තැනට පැමිණියාය. හෝම්ස්ගේ ඉල්ලීම පරිදි ඇය එම බඳුන, තුලින් තිබූ බටර් බඳුන අසලින්ම තැබුවාය.

"මහත්වරුනි, ඉතාම හොඳින් සමීප වෙලා නිරීක්ෂණය කරන්න" හෝම්ස් කීය. "බඳුන් දෙකම එකම වර්ගයේ එකම ප්‍රමාණයේ ඒවා. හැම අතින්ම එක සමානයි. නමුත් විවෘතකර බැලුවොත් ඔබට පෙනේවි බටර් දියවී තියෙන්නේත්, සුදු පැහැති කුඩු තියෙන්නේත්, ඇබනෙටි මහත්මියගේ මැහුම් ගෙතුම් මල්ලෙන් ගත් දීසියේ පමණක් බව. කොහොම වුණත් මිනිමැරුමක් සිදුකර ඇති බව මං තේරුම් ගත්තේ, කෙන්ට් මෙතෙවිය මේ දැන් අයිස් පෙට්ටියෙන් ගෙනා බඳුනෙන්. ඒ කොහොමද? එය තේරුම් කර දෙන්න ඔබ කිසිවෙකුට පුළුවන්ද? බැහැ? හොඳයි එහෙනම් මං කියන්නම්.

බලන්න මිස්ටර්වරුනි අයිස් පෙට්ටියෙන් ගෙන ආ බඳුනේ බටර් දිහා. බටර් කුට්ටිය මත රඳවා ඇති පාර්ස්ලි ඉති කෑල්ල බටර් තුළට ගිලී ඇත්තේ, අඟල් කාලකටත් අඩු ප්‍රමාණයක්. කොහොමද එහෙම දෙයක් වුණේ? අද දවසේ උෂ්ණත්වය ෆැරන්හයිට් අංශක 94 ටත් වැඩියි. කැමතාමරය තියෙන්නේ ගිනිකොන පැත්තට මුහුණ දමලා. ගෙදර බිත්තියට කෙළින්ම අව් රශ්මිය වැටෙනවා. එය ආවරණය කළ හැකි ලොකු ගසක් මේ කිට්ටුවකවත් නැහැ. එතකොට මුළු

උදේ වරුවේත්, අපරභාගයේ මුල් කොටසේත්, අව්ව මේ බිත්තියටයි වැටෙන්නේ. ඒ නිසා කෑම කාමරයේ තියෙන්නේ අධික උෂ්ණයක්.

කෙන්ට් මෙනෙවිය කිව්වා, මේසෙට කෑම අරින්නේ දොළහයි කාලට බව. ඒවා ඉවත් කරන්නේ හවස දෙකට. පැයකුත් කාලක් අයිස් පෙට්ටියෙන් එළියේ තිබූ මේ තරම් කුඩා බටර් කැබැල්ලක් පැය දෙකකට කිට්ටු කාලයක් කෑම මේසය උඩ තිබුණා නම්, මොකක්ද සිදුවෙන්නේ? ඒ තත්ත්වය උඩ බටර් කැල්ලේ වැඩි ප්‍රමාණයක් දියවෙලා, කහ පැහැති තෙල් ගොඩක් ලෙස, බඳුනේ අඩියේ විසිරී යනවා. නොදිඹුවී ඉතිරිවෙන බටර් ස්වල්පය පවා ඉතාම මෘදු වෙනවා. බටර් මුදුනේ තබා ඇති පාර්සලි ඉත්ත ඉතා පහසුවෙන්ම ඒ තුළට කිඳාබහිනවා.

මෙයින් අපට හිතාගන්න පුළුවනි, අදත් අනිත් හැම සිකුරාදාවකමත් දවල් කෑම වෙලාවේ සිදු වුණේ මොකක්ද කියල. දවල් දොළහයි කාලට මේසට කෑම ඇරලා සම්පූර්ණයි. කෙන්ට් මෙනෙවිය එළියට ගිය මොහොතක, තමන්ගේ මල්ලේ තිබුණු විෂ කුඩු සහිත බටර් බඳුන මේසය උඩින් තියල, අනික තමන්ගේ මල්ලට දමාගන්න, ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මියව ගෙනවෙන්නේ එක් කෑණයයි. ඊළඟට කෑම මේසය අස්කරන්නව පෙර, ඒ හුවමාරුව ඇය යළිත් කරනවා. ඒ කෙන්ට් මෙනෙවිය කාමරයෙන් පිටවුණු මොහොතක, අයිස් පෙට්ටියෙන් ගෙනා දීසියේ බටර් ටිකක් කෑමට ගත් බව පෙන්වන්න, එකී මුදුනෙන් බටර් ස්වල්පයක් ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය ඉවත්කරනවා. කෙන්ට් මෙනෙවිය හැමදාම තියන්නේ එකම ප්‍රමාණයක බටර් කැල්ලක්. ඒ නිසා ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය ගෙදරින් ගෙනෙන්නේ ඒ ප්‍රමාණයේම බටර් කැල්ලක්. බඳුන් දෙකත් එකම වර්ගයේ නිසා මේ හුවමාරුව කාටවත් හේරුම ගන්න බෑ"

"දෙවියනේ මෙහෙම දෙයක් මං දැනගෙන හිටියා නම්....." කෙන්ට් මෙනෙවිය කීවේ ඇගේ දෙතොත් කඳුළෙන් පිරෙද්දිය.

"ඇබනෙට් මහත්මයා හැම වෙලාවකම බටර් ආහාරයට ගැනීම ප්‍රිය කළාද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ඔව් මහත්මයා" ඇය කිවාය. "ඔහුට තුන්වේලටම බටර් ඕනෑ. අපේ වත්තේ වගා කළ අලුත් අර්තාපල් තම්බා කෑමට ගන්න, ඔහු හරියට ආශා කළා. තැම්බූ බෝංචි, අර්තාපල් හා ග්‍රීන්පීස් වලට,

ගුණු ගම්මිරිස් හා බටර් ස්වල්පයක් දමා කන්න, ඔහු ලොකු කැමැත්තක් දැක්වූවා"

"ඇත්තෙන්ම ඒක රසවත් කෑමක්" හෝම්ස් කීය. "ක්ලෝඩියා ඇබනෙට් මහත්මියගේ මරණයට පෙරත්, ඒ සිරිත මේ ගෙදර තිබුණද?"

"ඔව් මහත්වයා" ඇය කීවාය. "ක්ලෝඩියා මහත්මිය වැඩි කැමැත්තක් දැක්වූයේ ජෝන්ගිම්, අර්තාපල් සමග මැකරෝනි වලට. ඒවා කෑමට ගනිද්දීත් බටර් ස්වල්පයක් දමාගන්න ඇය අමතක කළේ නෑ."

"මහත්වරුනි, දැන් ඔබට පෙනෙනවා ඇති ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය මේ මිනිමැරුම් දෙක කළ ආකාරය" හෝම්ස් කීය. "ඇගේ නෑන්දණියගේ දිවි හෙංචගිරිමෙන්, නොතැවතුණු ඇය, තම මාමණ්ඩියටත් ඒ ඉරණම අත්කළා. කාමේවත් සැකයක් තමන් වෙත එල්ල නොවෙන ආකාරයට, මේ ඝාතනයන්ම ඇය කළේ එක් අරමුණකින්. ඒ මුදලකද? ඇබනෙට් පවුල සතු මහා ධනස්කන්ධය තමන් සතු කරගැනීම. රෙනෝල්ඩස්. මේ අපරාධකාරිය අත්අඩංගුවට ගැනීම සඳහා මේ සාක්ෂි ඔබට ප්‍රමාණවත්ද නැද්ද කියන්න මම දන්නෙ නෑ. ඔබට කැමති-නම් ඇය නිදහස් කළත් මට ඊට කළ හැකි හදයක් නෑ. හමුත් තව මිනිත්තු දහයක් ඇතුළත විදුලිපුවතක් ඔබින්. මං මේ ගැන ස්කොට්ලන්ඩ්යාඩ් පොලීසියට දැනුම් දෙනවා. අපි යමු වොට්සන් එළියට"

මද වේලාවක් ගතවෙද්දී දොස්තර ක්ලිෆඩ් නිවසෙන් එළියට බැස්සේය. සුදුමැලි වී සිටි ඔහු, පැයක් ඇතුළත අවුරුදු දහයකින් වයසට ගියාක් මෙන් දිස්විය. වෙවුළමින් අග්වකරත්තයට නැඟුණු ඔහු අපහසුවෙන් "ලැවෙන්ඩර් ලොජ්" නිවසෙන් පිටවී ගියේය. තවත් මිනිත්තු කිහිපයකට පසු දෑතට විලංගු දමනු ලැබූ ඉන්ග්‍රිඩ් ඇබනෙට් මහත්මිය, පොලිස් මේට්‍රන්වරිය සමග මිදුලට බැස්සාය. ෆ්‍රෑන්ක් රෙනෝල්ඩස් සහ සෙසු පොලිස් නිලධරයන් පැමිණියේ ඔවුන් පිටුපසිනි. ගේට්ටුව අසල තවත්වා තිබූ කුලීරථ දෙකකට නැඟුණු ඔවුහු, කාසල්බරි වීථියෙන් පිටවී ගියහ.

"මෙ තරම් සුන්දර කාන්තාවක් භයානක අපරාධකාරියක් කියා මට නම් හිතන්නවත් බැහැ" මා කීවේ මගේ මිතුයා අමතමිනි. "ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ, ඇය මනුෂ්‍ය ඝාතන දෙකක් සිදුකළ බවට ඔබට සැක හිතුණේ ඇයි?"

"මම නම් හිතන්නේ සාතන දෙකක් තෙමෙයි, තුනක්" හෝම්ස් කීය. "ඇයි අකාලයේ මියගිය ඇගේ සැමියා? ඒ ගැන සාක්ෂි තවමත් මට ලැබී නොමැති බව ඇත්තයි. නමුත් ඔහුගේ මෘත ශරීරය ගොඩ අරගෙන, පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණය නිවැරදිව කළොත් අපට පුළුවනි බලාගන්න. මේ කාරණය මං මීට පෙරත් ඔබට කියා තිබෙනවා චොට්සන්. සමහර ගැනු රූපශ්‍රීයෙන් වීනස් දෙවඟනට සමානයි. නමුත් හදවතින් ඔවුන් විෂවලින් පිරී ඉතිරෙන විෂඝෝර සැපින්නන් වගෙයි.

ඇබනෙටි නිවසේ ගෘහපාලිකාව ඇගේ කතන්දරය කිව්වාම, ඉන්ග්‍රිඩ් මහත්මිය ගැන මගේ හිතේ සැකයක් ඇතිවුණා. ඉතින් මං මුලින්ම කළේ ඇය ගැන සොයාබැලීම. පසුවදාම මං විම්බල්ඩන්හි "ලැවෙන්ඩර් ලොජ්" නිවසට ආවා. රිචඩ් ඇබනෙටි මහතාගේ සහ ඉන්ග්‍රිඩ්ගේ මංගල ඡායාරූපයේ පිටපතක්, මට කෙන්ට් මෙනෙවියගෙන් ලැබුණා. මං ඒක විශේෂ පැකිවුඩ කරුවෙකු අතේ යැව්වා, ෆින්ලන්තයේ ඉන්නා මගේ මිත්‍රයෙකුට. ඒ තමයි ෆින්ලන්තයේ හෙල්සිංකි සරසවියේ, අපරාධ විද්‍යාව පිළිබඳ මහාචාර්ය ජොහැන්නස් රිටොලා, පසුගිය අවුරුදු පනහකට අධික කාලයක්, ස්කැන්ඩිනේවියානු රටවල සිදුවූ අපරාධ ගැන හා අපරාධකරුවන් ගැන තොරතුරු, ඔහු ළඟ තියෙනවා. ඡායාරූපය දුටු වහාම ඔහු ඇය හඳුනාගෙන. ඇය ගැන තොරතුරු මගේ මිත්‍රයා මට වහාම දන්වා එව්වා. ඔබ දන්නවාද ඉන්ග්‍රිඩ් යන නමෙන් පෙනී හිටියේ කවුද කියලා?"

"කවුද?"

"එල්ව්රා සෝල්හයිම් නම් රහස් ඔත්තුකාරිය! ඔබ අහලා තියෙනවාද චොට්සන් ඇය ගැන?"

"ඔය නම තියෙන ගැහැනියක් බෙල්ජියන් පාර්ලිමේන්තුවේ ආරක්ෂක ඇමති ගැන හුටපටයකට මැදිවුණු බව, මට යන්නමකට මතකයි....." මම කීවේම්. "මං දන්නෙ එච්චරයි"

"බෙල්ජියන් ආණ්ඩුවේ ආරක්ෂක ඇමතිවරයා සමග අයථා සම්බන්ධයක් පවත්වාගෙන යමින්, ඔවුන්ගේ රාජ්‍ය රහස් ගණනාවක් හෙළිකරගන්න ඇය සමත්වුණා" හෝම්ස් කීය. "ඇය ඒ රහස් වෙනත් රටකට විශාල මුදලකට විකුණුවා කියලයි ආරංචිවුණේ. මේ හුටපටය එළිවුණාම, ආරක්ෂක ඇමතිට යන එන මං නැතිවුණා. හිරබාරයට ගන්න පැය කිහිපයකට කලින්, ඔහු

හිසට වෙඩි තබාගෙන සිය දිවි හානිකරගත්තා. වෙනත් ඇමතිවරු කීප දෙනෙක් හිරබාරයට ගැනුණා. ආණ්ඩුව කඩා වැටුණා. අප්‍රිකාවේ ඔවුනට තිබුණු යටත්විජිතයක් බෙල්ජියමට අහිමිවුණා. මේ කලබල අස්සේ එල්වීරා අතුරුදන්වුණා.

ඇයට සිදුවුණේ කුමක්ද කියා කවුරුවත් දැන හිටියේ නෑ. ඇය වියානාවට ගිහින්, වෝසෝ හරහා මොස්කව් වෙත පැනගිය බවයි ආරංචිවුණේ.

කොහොම නමුත් කාටත් හොරා, බොහොම රහසිගතව, ඇය ආපසු ඇගේ මව් රට වන, නෝවේ වෙත ඇවිත් තිබෙන බවයි දැන් පෙනෙන්නේ. ඇයට තිබුණේ දුඹුරු හිස කෙස්, ඇය කෙස්වැටිය රන්වන් පැහැයට වෙනස් කරගෙන, බොරු නමකුත් අරගෙන. ඇය ඔස්ලෝවල රැඳී ඉන්න ඇත්තේ හොඳ වාසියක් වෙනතුරු.

ඇගේ පරම්පරාවම භයානක අපරාධකාරයන්. ඇගේ පියාවූ ඊබට සෝල්හයිම් ජාත්‍යන්තර මංකොල්ල කල්ලියක නායකයෙක්. ඔහු කෝපත්හේගන් නුවර බැංකුවක් කොල්ලකමින් සිටියදී පොලිස් වෙඩි පහරින් මියගියා. ඊළඟට ඔහුගේ පුතා වුණු ඊඩි සෝල්හයිම් දැන් ජාත්‍යන්තරව සුප්‍රසිද්ධ අපරාධකාරයෙක්. ඔහු තමයි චීනයෙන් යුරෝපයට අබිං ගෙන්වන්නේ. ඊට අමතරව අපරාධකාරයන්ට නවීන ආයුධ සහ අධිබල පුපුරණ ද්‍රව්‍ය විකිණීමේ මූලිකයාත් ඔහු.

කොහොම හරි අසරණ රිචඩ් ඇබනෙටි, ලිල්හාමර්හි ගිමන්‍රිඩා වලට ගිහින් ඉඳීමෙන්, එල්වීරාට හැකිවුණා රිචඩ් ඇබනෙටි සමග මිත්‍රත්වයක් ගොඩනගා ගන්න. ලෝකයාගෙන් හැංගී හැංගී ඉඳපු ඇයට පෙනෙන්න ඇති මෙක හොඳ අවස්ථාවක් බව. කෝටිපති තරුණයෙකු සමග විවාහ වෙලා, අනන්‍යතාවයත් වෙනස්කරගෙන එංගලන්තය වගේ ඈත රටක පදිංචි වෙන්න ලැබෙන එක, මොන තරම වාසියක්ද?"

"නමුත් මොකක්දෝ අවාසනාවක් නිසා ඇය යොමුවුණේ මිනීමරන්න?"

"ඒක මං හිතන්නේ ඇයට ලේ වලින් උරුම වූ දෙයක්" හෝම්ස් කීය. "නෝවේහි සෝල්හයිම් පරම්පරාවම අපරාධකාරයන්ලු. ඔවුන්ගේ මුත්තා වුණු එරික් සෝල්හයිම්, කුඩා දරුවන් සහ කාන්තාවන් මරා දැමූ කුරිරු ඝාතකයෙක්. ඒක මට කිව්වේ

මහාචාර්ය ජොහැන්නස් රිටොලා. මට හොඳටම විශ්වාසයි රිචඩ් ඇබනෙට්ටත් ඇය දන්නේ, ඔහුගේ පියාට හා මවට දැන් විෂ වර්ගය බව?"

"මොකක්ද හෝමස් ඒ විෂ වර්ගය? ඔබ ඒක කුමක්ද කියා කලින් සඳහන් කළේ නෑ?" මම ඇසීමි.

"එය කුමක්ද කියා මං ඔබට කියන්නම්" ඔහු කීය. "නමුත් ඒ ඔබ මට දිය යුතු පොරොන්දු දෙකක් උඩ. කවදාහරි මෙම කතන්දරය ඔබ පාඨකයා වෙත ඉදිරිපත් කරනවා නම්, ඒ විෂ වර්ගය කුමක්ද කියා සඳහන් නොකළ යුතු යි. ඒක ජනසමාජයේ යහපත සඳහා ඔබ විසින් ගත යුතු ආරක්ෂක පියවරක්, අනෙක දශක කීපයක යනතුරු මේක පාඨකයාට ඉදිරිපත් කරන්න එපා. දැනට එය ඔබේ "අතිශය රහසිගත" ලිපිගොනුවට දමන්න.

ඒ අනුව එල්වීරා සෝල්හයිම් ඇගේ බියකරු ඝාතන සඳහා යොදාගත් විෂ වර්ගය කුමක්දැයි, ඔබට හෙළි නොකරමි. හෝම්ස්ගේ මෙහෙයවීම නිසා රිචඩ් ඇබනෙට් මහතාගේ සහ ක්ලෝඩියා ඇබනෙට් මහත්මියගේ, මිහිදන් කර තිබූ මෘත ශරීර ගොඩගැනිණ. මෘතශරීර තුනම පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණවලට භාජනය විය. ඒ කටයුතු භාරවූයේ, අධිකරණ වෛද්‍ය විද්‍යාවේ පුරෝගාමියෙකු වූ මහාචාර්ය කීත් ජෝන් ස්පිල්ස්බරි මහතාටයි. එම භයානක විෂ, ඉතා විශාල මට්ටම්වලින් මෘත ශරීර තුනේම තිබූ බැව් මහාචාර්යවරයා හෙළි කළේය.

නඩු විභාගයේදී අපරාධකාරියට මරණ දඬුවම නියම විණි. ඇය බේරාගැනීමට ඇගේ සොහොයුරා දැඩි උත්සාහයක් දැරිය. ඒ පිළිබඳව ඇතිවූ ත්‍රාසජනක සිදුවීම ඔබට මතක ඇතැයි සිතමි.

එල්වීරා සෝල්හයිම්ට එල්ලුම් ගසට යෑමට ඉතිරිව තිබුණේ තවත් දින තුනකි. ඇය රඳවා තිබූ ග්‍රෝඩ්මුවර් සිරගෙදරට හොරෙන් ඇතුළුවීමට, එඩී සෝල්හයිම්ගේ මැරකල්ලියේ ආයුධ සන්නද්ධ සිව්දෙනෙක් සමත්වූහ. එල්වීරා රඳවා තිබූ ගොඩනැගිල්ලේ වහලට නැගගත් ඔවුහු, ආරක්ෂක භටයනට වෙඩිතබා ඇය පැහැරගැනීමට ද සමත් වූහ. එහෙත් ඔවුනට යාමට හැකිවූයේ හිරගෙදර තාප්පය තෙක් පමණි. යුද හමුදාවේ ඉලක්ක වෙඩික්කරුවන් සැඟවී සිට එල්ල කළ වෙඩිපහරින්, මැරවරයෝ සිව්දෙනා සහ එල්වීරා ජීවිතක්ෂයට පත්වූහ.

සමුදුරේ සටන

මගේ හිතවත් ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා යෙදුණු පරීක්ෂණ සංඛ්‍යාව ඉතා විශාල බැව්, ඔබට අමුතුවෙන් කිවයුතු නොවේ. මේ හැම එකක්ම කියවා රසවිඳීමට, ඔබ ඉතා ආශාවෙන් සිටින බැව් මම දනිමි.

මහ සමුදුරේ වුණු සිදුවීම් ගැන ඔහු කළ පරීක්ෂණ රැසකි. ඒවා එකකට එකක් වෙනස් බැව් මගේ සටහන් කියවීමේදී පෙනී යයි. මහාසාගරය මැද සිදුවන නොයෙකුත් අපරාධ පිළිබඳව ලෝකවාසීන් දැනගන්නේ, ඒවා සිදුවී සෑහෙන කලකට පසුවය. අප මවිතයට ලක්කළ "සොෆී ඇන්ඩසන්" නෞකාවේ සිද්ධිය ද එවැන්නකි. ගොඩම ඇට පහට සම්බන්ධ "ලෝන් ස්ටාර්" නැවේ සිදුවීම, රෙබෙකා මෝගන් අප වෙත ගෙන ආ "ඇලිසියා" නම් රුවල් නැවේ සිද්ධිය ද ඒ අතර වේ. තවමත් ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට නොලැබුණු "ෆිස්ලන්ඩ්" හා "මැටිල්ඩා බ්‍රිග්ස්" නෞකා සම්බන්ධ සිදුවීම්, අනාගතයේ ඔබ වෙත ගෙන ඒමට හැකිවෙතැයි මම විශ්වාස කරමි. මගේ මිත්‍රයාගෙන් මට අසන්නට ලැබුණු පහත දැක්වෙන කථාව ද, මහාසාගරය හා බැඳුණු එකකි.

මේ ගීත සෘතුවේදී උත්තර ධ්‍රැවය දෙසින් හමා ආවේ හිමකුණාටු සමූහයකි. ලන්ඩන් නගරයේ තැන් තැන් හිමෙන් වැසී යද්දී ගමනාගමනය ඇන හිටියේය. "ඔකොළ කැඳ" මිදුම වෙනදාටත් වඩා තදින් බෙකර් වීදිය අවට විසිරී තිබිණි. නිවහනට කොටුවී සිටි අප දෙදෙනාට කථා කිරීමට බොහෝ දේ තිබිණි. වාසනාවකට මෙන් හඩසන් මහත්මිය අප වෙත නිරතුරුවම උණු කෝපි සැපයීම අතපසු නොකළාය.

"වොට්සන්, මේ කථාව මට මීට කලින් විස්තර සහිතව ඔබට කියන්න නොලැබුණු එකක්. ඔබට මතකද "මේරි සෙලෙස්ට්" නෞකාව හමුවී, ලෝකය පුරා ඇතිවුණු මහා ආන්දෝලනය?"

"මට යන්තම් මතකයි. ඒ මම ලන්ඩන් විශ්වවිද්‍යාලෙට ඇතුල්වුණු මුල්කාලෙ. හැත්තෑගණන් වල මුල හරියෙ නේද?" මම ඇසීමි.

"ඔව්, හරියටම කියනවා නම් 1872 දෙසැම්බර් වල. මේකෙ කාරණා බොහොමයක් සමහරවිට ඔබට අමතකත් ඇති. ඒ ගින්දර මං ඒ කථාව මුල ඉඳලම කියන්නම්. තොරතුරු ඔක්කොම නිවැරදිව අහගන්න ඔබ කැමැති වේවි." කී ඔහු ලිපිගොනු පිරුණු රාක්කය අවුස්සා බැලීමට පටන්ගත්තේය. මදවෙලාවකින් දුවිලි පිරුණු ගනකම් ලිපිගොනුවක් අතට ගත්තේය. හාත්පසි පුටුවේ හිඳගෙන ඔහු එම ලිපිගොනුව උකුළ මත දිග හැරියේය. මීළඟට කතාව ඇරඹුවේ තම ඕනෑමැටි පයිප්පයට, වර්ජිනියා දුම්කොළ පුරවමිනි.

" 'මෙරි සෙලෙස්ටි' කියන්නේ ටොන් 282 ප්‍රමාණයේ කුඩා ගස් දෙකේ රුවල් නැවක්. මුලින්ම මෙකට දීල තිබුණු නම 'ඇමේසන්' එය නිෂ්පාදනය කළේ 1861 අවුරුද්දෙදි කැනඩාවෙ. ඉතාමත් ශක්තිමත් ආකාරයට මේ නැව නිෂ්පාදනය කරල තිබුණෙ අත්ලන්තික් සාගරය හරහා භාණ්ඩ ප්‍රවාහණයට. මෙක කිසියම් විදියකින් අවාසනාව දුරුමකරගත් නැවක් කියල. ඒ කාලෙම නාවිකයන් අතර කතාබහට ලක්වුණාලු.

'ඇමේසන්' නැවේ මුල්ම අණදෙන්නා වුණේ, රොබට් මැක්ලේලන්ඩ් නම් පළපුරුදු කපිතාන්වරයෙක්. නැවේ මංගල ගමනෙදිම ඔහුට නියුමෝනියා රෝගය වැලඳුණා. ගමන පිටත්වී දවස් නවයකින් ඔහු නැවේදිම මියගියා. 'ඇමේසන්' නැවේ මීළඟට කපිතාන් ධුරයට පත්වුණු දෙදෙනෙක්ම රෝගීවී අකාලයේ මියගියා. ඊළඟට පත්වුණු කපිතාන්වරයා මුහුණ දුන්නේ වෙනත් ප්‍රශ්නයකට. මහමුහුදෙදී ධීවර යාත්‍රාවක ගැටීමෙන් නැවට හානි සිදුවුණා. මේකෙ වැරැද්ද එල්ලවුණේ කපිතාන්ට. ඔහුට රැකියාව අහිමිවුණා. ඊළඟට පත්වුණා දක්ෂ තරුණ කපිතාන්වරයෙක්. ඔහු දැඩි අවධානයකින් 'ඇමේසන්' නැව පැදෙව්වා. නමුත් ඉංග්‍රීසි මුහුදේදී තවත් නැවක ගැටීමෙන් 'ඇමේසන්' නැවට හානි සිදුවුණා. ඒ කපිතාන්ටත් රැකියාව අහිමිවුණා. මීළඟට නැව තවත් වාරයක් අනතුරකට මුහුණදුන්නා 1867 දී. ඒ කැනඩාවට අයත් නෝවා ස්කෝෂියා දූපත් අසලදී. කුණාටුවකට අහුවුණ නැව පාලනය කරගන්න බැරිවුණා. ප්‍රචණ්ඩ රැළි වලට අහුවෙලා ගසාගෙන ගිය නැව, ගල්පර සහිත තැනකට ගොඩගැසුවේ නැවට බරපතළ අලාභ හානි සිදුකරමින්. "ඇමේසන්" නොකාව දිගින් දිගටම අවාසනාවන්ත ඉරණමේ වලට මුහුණ දුන්නු නිසා, අධිතිකරුවන් එය විකුණා දමන්න තීරණය කළා.

රිළහට ඒක මිලට ගත්තේ නිව්යෝක් නගරයේ කුඩා නැව් සමාගමක්. නාවික ක්ෂේත්‍රයේ කිහිප දෙනෙකුට අයත් මේ සමාගමේ ප්‍රධානියා වුණේ ජේම්ස් වින්චෙස්ටර් නම් මහත්මයෙක්. කපිතාන් බෙන්ජමින් බ්‍රිග්ස් එහි එක් කොටස් කරුවෙක්. මිල දී ගත් නැවේ කපිතාන් තනතුරට පත්වුණේ මේ බෙන්ජමින් බ්‍රිග්ස් ම යි. ඔවුන් මේ නැවේ නම "මේරි සෙලෙස්ටි" යනුවෙන් වෙනස් කළා. කපිතාන් බ්‍රිග්ස් දීර්ඝ කාලයක් සප්ත මහා සාගරයේ නැව් පදවා පළපුරුද්දක් ලැබූ නාවිකයෙක්. මේ නැව් දියත් කරන්න කලින්, ඔවුන් විශාල මුදලක් වියදම් කර නැව අලුත්වැඩියා කළා. තඹ තහඩු යොදා නැවේ බඳ ශක්තිමත් කළා. ඒ සමගම පරණ රුවල් වෙනුවට අලුත්ම රුවල් සවිකළා.

1872 නොවැම්බර් මාසය මුලදී, මේ ඇමරිකන් නෞකාව නිව්යෝක් වරායේ නැංගුරම් දමා තිබුණා. ඒ පිරිපහදු නොකළ මද්‍යසාරය විශාල භාණ්ඩයක්, ඉතාලියට ප්‍රවාහණය කිරීමේ අරමුණෙන්. "ඩේ ග්‍රාෂියා" නම් ඉංග්‍රීසි නැවත් මේ අසලම නැංගුරම් දමා තිබුණා. ඒකත් කුඹගස් ඉඳකේ රුවල් නැවක්. ඒකෙ කපිතාන් වුණේ ඩේවිඩ් ඩෙවිහවුස් නම් ඉංග්‍රීසි ජාතිකයා. තරුණ කාලයේදී එකම යාත්‍රාවල, එකට සේවය කළ සිටි කපිතාන්වරු දෙදෙනා, දීර්ඝ කාලීන මිත්‍රයෝ. නැව් දෙකටම යාත්‍රා කරන්න තිබුණේ අත්ලන්තික් සාගරය හරහා ගිහින්, ජිබ්‍රෝල්ටා සමුද්‍ර සන්ධිය හරහා මධ්‍යධරණී මුහුදට.

කොහොම හරි "මේරි සෙලෙස්ටි" නැවට බඩු පැටවීම ඉක්මනින් අවසන් වුණා. ඒ නිසා ඔවුන් නොවැම්බර් 7 වැනිදා, ඉතාලියේ ජිනෝවා බලා යෑමට පිටත් වුණා. "ඩේ ග්‍රාෂියා" පිටත්වුණේ ඊට දවස් අටකට පස්සේ නොවැම්බර් 15 වැනිදා.

"මේරි සෙලෙස්ටි" නැවේ ගමන් කළ පිරිස ගැන මේ අවස්ථාවේ මං ඔබට යමක් කිව යුතුයි. මං මේ ඔබට තොරතුරු කියන්නේ, නැව් සමාගමේ පොත්පත්වල සඳහන්ව තිබුණු අන්දමට. නැවේ කපිතාන් 37 හැවිරිදි බෙන්ජමින් බ්‍රිග්ස්. ඔහුගේ බිරිඳ සේරා එලිසබෙත් බ්‍රිග්ස් මහත්මිය. ඔවුන්ගේ දියණිය අවුරුදු දෙකක් වයසැති සොෆියා මැටිල්ඩා නම් කුඩා දැරිය. නැවේ කාර්ය මණ්ඩලයට අට දෙනයි. එයින් දෙදෙනෙක් ඇමරිකානු ජාතිකයන්. ඒ කපිතාන්ගේ දෙවැනියා වුණු ඇල්බට් රිචඩසන් සහ කෝකියා එඩ්වඩ් හෙඩ්. ඊට අමතරව ජර්මන් ජාතිකයන් හතර දෙනෙක් සහ එක් ඩෙන්මාක් ජාතිකයෙක්. ඔක්කොම දහදෙනයි.

මේ අය හැමදෙනෙක්ම කපිතාන් බ්‍රිග්ස් සමග, ඔහු යටතේ නැව්වල යාත්‍රා කර තිබූ, මහමුනුදු පළපුරුදු, කීකරු එමෙන්ම දක්ෂ නාවිකයන්. ඒ සමගම ඔවුන් කවුරුත් ඉතාම සමගියෙන් තම රාජකාරියේ නිරතවුණු හික්මුණු පිරිසක්.

මං කලින් කිව්වා වගේ "මේරි සෙලෙස්ට්" යාත්‍රා කරලා දින අටකින්, "ඩේ ග්‍රාෂියා" නිව්යෝක් වරායෙන් පිටත්වුණා. එහි ගබඩා කර තිබුණේ පීප්පවල ඇසිරූ බොරතෙල්.

වාරතා වී තිබුණු හැටියට, ගතවුණු ඔක්තෝබර් මාසය පුරාම අත්ලන්තික් සාගරයේ සිබි ඇත්තේ, අයහපත් කාලගුණයක්. නමුත් නොවැම්බර් වෙද්දී එය යහපත් අතට හැරී තිබුණා. "ඩේ ග්‍රාෂියා" නොකාවේ ගමනට කිසිම ගැහැටක් තිබුණෙ නෑ. නැගෙනහිර දෙසට යාත්‍රා කළ ඔවුන් දෙසැම්බර් 4 වැනිදා වෙන කොට, අත්ලාන්තික් සාගරයේ එක්තරා තැනකට ළං වුණා. ඒ පාතුගාලයට හැතැක්ම 600 ක් බටහිරින් පිහිටි තැනකට.

මෙතැනදී ඔවුනට දකින්න ලැබුණා, හැතැක්ම පහක් පමණ ඈත මුහුදේ නැවක්. ඒකට තවත් ළංවුණාමයි ඔවුන් දුටුවේ ඒ "මේරි සෙලෙස්ට්" නොකාව බව. "ඩේ ග්‍රාෂියා" නොකාවේ කපිතාන් මෝහවුස් මේ දසුනෙන් හරිම පුදුමයට පත්වුණා. ඔහු හිතාගෙන හිටියේ කලින් ගමන් ඇරගු නිසා මේ වෙනකොට, "මේරි සෙලෙස්ට්" ඉතාලියට ගිහින් ඇති කියලයි. ඔවුනට යම් කරදරයකට මුහුණදෙන්න සිදුවෙලාද? මෝහවුස් තීරණය කළා තමන්ගේ නැව "මේරි සෙලෙස්ට්" කිට්ටුවටම ගිහිං, තවදුරටත් නිරීක්ෂණය කරන්න. "මේරි සෙලෙස්ට්" නැවේ රුවල් සියල්ලම ඔසවා තිබුණා. ඒත් එය මුහුදේ පාවුණේ කිසිම පාලනයකින් තොරව වගෙයි. මෝහවුස්ට පෙනුණේ. නැව් තට්ටුව මත හෝ සුක්කානම් රෝදය ක්‍රියාකරවීමට, කිසිවෙකු ඉන්නා බවක් දුරේක්ෂ වලට පෙනුණේ නැහැ. ඔවුන් කළ සංඥා වලට "මේරි සෙලෙස්ට්" නැවෙන් කිසිම ප්‍රතිචාරයක් ලැබුණෙත් නැහැ. සෝදිසියෙන් හිටියත් එහි කිසිම මිනිස් ප්‍රාණයක් තිබෙන බවට සලකුණක් දුටුවෙත් නැහැ. ඒ නිසා, "මේරි සෙලෙස්ට්" සමීපයටම යාත්‍රා කරන්න මෝහවුස් තීරණය කළා.

මීටර් 400 ක් තරම් ළඟට ගිය මෝහවුස් ඒ සඳහා කුඩා බෝට්ටුවක් දියත් කළා. "ඩේ ග්‍රාෂියාවේ" දෙවැනියා වුණු ඔලිවර් ඩෙවෝ සහ තවත් දෙදෙනෙක් ඒ බෝට්ටුව පැදගෙන "මේරි

අත්ලන්තික් සාගරය
"ලමර් ලොලෙස්ට්" නගරයට සහ "ලව් ෆුමියා" නගරයට අත්ලන්තික් සාගරය වටවන තනු තමු නගරය සහ වැදගත් ස්ථාන දැක්වෙන රූප සිතියම (ලම්බාගෙයට අනුවයි)
"ලව් ෆුමියා"
"ලමර් ලොලෙස්ට්"
ලම්බ්ලි මාර්ග
ලොන්ඩන්
ලිවර්පූල්
ලිවර්පූල් සමුද්‍රය
ලිවර්පූල් සමුද්‍රය
ලිවර්පූල් සමුද්‍රය

සෙලෙස්ටි" වෙත ළංවුණා. ටික වෙලාවකට පස්සෙ ඔවුන් ආපහු තමන්ගේ නැවට ආවේ හරිම කැලඹීමකට පත්වෙලා.

"මෝ හවුස් මහත්මයා" ඩෙවෝ කිව්වේ තමන්ගේ නැවේ ප්‍රධානියා අමතමින්. "මේරි සෙලෙස්ටි නැව සම්පූර්ණයෙන්ම හිස්! එහි කිසිම මනුෂ්‍ය ප්‍රාණයක් නෑ! නැවේ පහළම තට්ටුවලට වතුර ගලලා අවුල් ජාලයක් වෙලා"

මේ කතාව විශ්වාස කරන්නත් අමාරු තරම්. "මේරි සෙලෙස්ටි" නැව නිරුපද්‍රිතව මුහුද මැද තිබෙද්දී, ඒකෙ ගමන්කළ මනුස්සයින්ට මොකද වුණේ? තමනුන් ඒකට ගිහිං සෝදිසි කරල බලන්න, කපිතාන් මෝහවුස් තීරණය කළා.

ඩෙවෝගේ කතාව ඇත්තක් බව "මේරි සෙලෙස්ටි" නැවට ගිය කපිතාන්ට දකින්න ලැබුණා. නැවේ තිබිය යුතු සමහරක් දේවල් අතුරුදන්වෙලා බව ඔහු දුටුවා.

නැවක තිබියයුතු ලොග් සටහන් පොත එහි තිබුණා. නමුත් අනෙක් කඩදාසි, ලිපි ලේඛන, සිතියම් ආදී කිසිදෙයක් තිබුණෙ නෑ. ලොග්පොතේ අන්තිමට සටහන් වෙලා තිබුණේ නොවැම්බර් 25 වැනිදා. ඒ කියන්නේ මේ හමුවීමට සති එකහමාරකට කලින්. ඒ වෙලාවේ ඔවුන් සිටි ස්ථානයත් ලොග්පොතේ සටහන් කර තිබුණා. ඒ ඇසෝරේස් දූපත් වලට සැතපුම් 100 ක් බටහිර දෙසින්. ඇසොරේස් කියන්නේ පෘතුගාලයට අයිති දූපත් සමූහයක්.

ගණනය කිරීම් වලදී කෙරෙන කටු වැඩ සඳහා තිබෙනවානෙ ගල්ලෑල්ලක්. ඒකෙ ලියා තිබුණා නොවැම්බර් 25 වෙනිදා උදේ 5 ට සාන්ත මරියා දූතතට ළංවුණු බව. ඒ කලින් කී ඇසෝරේස් දූපත් සමූහයේ එකක්. නොවැම්බර් 25 වැනිදායින් පස්සේ කපිතාන් බ්‍රිග්ස් ලොග්පොතේ කිසිම සටහනක් කර නැහැ. ඒ කටයුත්ත කපිතාන්වරයා දිනපතාම කළ යුතුයි කියලා නීතියක් නැහැ. සමහරවිට ඔවුන් ඒ දින සටහන් තියන්නේ දවස් තුන හතරකට වරක්. ඒ හින්දා නොවැම්බර් 25 වැනිදාම ඔවුන් නැව අත්හැර ගියා කියන නිගමනයට අපට එන්න බැහැ.

මීට අමතරව "මේරි සෙලෙස්ටි" නැව මහ අවුලකට මුහුණ දුන්නු බව සාක්ෂි රැසක් තිබුණා. නැවේ නියමු කාමරයේ ප්‍රධාන ඔරලෝසුව අක්‍රිය වෙලා. දිශාව ගණනය කරන්න යොදාගන්නා ප්‍රධාන මාලිමා යන්ත්‍රය විනාශවී තිබුණා. තරුවල ආධාරයෙන් නැවේ පිහිටීම හොයාගන්නා සෙක්ස්ටන්ට් මානය සහ සමුද්‍ර

කාලගණක යන්ත්‍ර අතුරුදන්වෙලා. ප්‍රධාන රුවල ඉහළ පහළ දැමීමට තිබුණු ශක්තිමත් කඹ දෙකකටත් වුණු දෙයක් නෑ. "මේරි සෙලෙස්ට්" නැවට තිබුණේ එකම ජීවිතාරක්ෂක බෝට්ටුවත් පමණයි. ඒකත් අතුරුදන් වෙලා"

"එහෙම නම් ඔවුන් හදිසියක් වෙලා ජීවිතාරක්ෂක බෝට්ටුවේ නැගී ගියා වෙන්න බැරිද?" මම ඇසීම.

"එහෙම කිතන්නත් අමාරුයි" හෝම්ස් කීය. "ඒ මොකද වැස්සටත් තද සීතලටත් ඔරොත්තු දෙන ඇඳුම්, නැව්වල යන හැම නාවිකයෙකුම ගෙනියනවා. ජීවිතාරක්ෂක බෝට්ටුවකින් පිටවෙලා යනවා නම්, අනිවාර්යයෙන්ම ඒවා අරගෙන යනවා. නමුත් මෙතැනදී හැම කෙනෙකුගේම ඇඳුම් නැවේ සුරක්ෂිව තිබුණා. "මේරි සෙලෙස්ට්" නැවෙත් ඒවා පිටතට අරගෙන ගිහින් නැහැ.

තවත් කාරණයක් ඔබට කිව්සුතුයි වොට්සන්. නැවක් අතහැරදමා යද්දී කපිතාන් වරයෙකු, අනිවාර්යයෙන්ම කළයුතු දේවල් කිහිපයක් තියෙනවා. ඒ මූලික දේවල් ඔහු නොවරදවාම කළ යුතුයි. ඒ තමයි; නැවේ සියලුම රුවල් හකුළා දැමීම; නැවට නිදහසේ ගමන් කිරීමට නොහැකි වෙන විදියට සුක්කානම් රෝදය කඹ වලින් බැඳ දැමීම. අනෙක නැවේ නැංගුරම සියල්ලම දැමීම. කපිතාන් බ්‍රිග්ස් මේ කිසි දෙයක් කරල තිබුණෙ නෑ. මහා සාගරයේ දිගු කලක් යාත්‍රා කොට පළපුරුදු කපිතාන්වරයෙකු අතින්, මේ වගේ දේවල් අනුපසු වුණේ කොහොමද? හදිසියේ නැව අතහැර ගියා නම්, ඇයි ඔවුන් එහෙම කළේ?

නැවේ ගබඩා කාමර තුළ, හැමදේම විශාල ප්‍රමාණයක් ගබඩා කළ හැටියටම තිබුණා. ටින් කළ මස්, මාළු, ධාන්‍ය, කිරි ආහාර, කේජු, එළවළු හා පලතුරු ඒ අතර තිබුණා. එපමණක් නොවෙයි, බීමට ගන්නා පිරිසිදු ජලය විශාල ප්‍රමාණයක් තිබුණා. ඒ ගබඩාකර තිබූ ආහාර වලට කොතම ආකාරයකවත් උපද්‍රවයක් වෙලා තිබුණෙ නෑ. ජීවිතාරක්ෂක බෝට්ටුවක ගෙන ගියා නම්, ආහාර හා ජලය ගෙනියන්න ඇත්තේ බොහොම ස්වල්පයයි.

ඊළඟට නැවේ ප්‍රවාහණය කළ බඩු. මේ නැවේ ඉතාලියට ගෙනගියේ මද්‍යසාරය පීප්ප 1700 ක් පමණ. පීප්ප නවයක් පමණ ඔස් වී තිබුණා. අනික් පීප්ප සියල්ල එලෙසම තිබුණා. මද්‍යසාරය නැව තුළට කාන්දුවුණු බවට සලකුණක් තිබුණෙත් නෑ.

ඊළඟට නැවේ ගමන්කළ අය සතු වටිනා බඩුබාහිරාදිය හැම එකක්ම තිබුණා. ඒ කියන්නේ රිදී රන්තරන්, මුතුමැණික්, මුදු, මරලෝසු, මුදල් දමා තිබූ පසුම්බි පවා, ඒ අයුරින්ම තිබුණා. මුහුදු කොල්ලකාරයින් නැව මංකොල්ලකෑවා නම්, ඒ කිසිවත් ඉතිරි කරන්නේ නෑ. ඊට අමතරව ඔවුනට දකින්න ලැබුණා, ඇඳුම් කෙන කුඩා අත් මැෂිමක්. ඒකෙ තිබුණා බාගෙට මසා තිබූ, පුංචි ළමයෙකුගේ ඉඩොමක්. කැස්සට ළමයින්ට දෙන බෙහෙත් පැණි බෝතලයක්, පිඟු, එහෙත් කෑමට නොගත් ආහාර, කපිතාන්ගේ ලුට සපත්තු, කාන්තාවකගේ ඇඳුම් ආදිය ද නැවේ තිබුණා. මේ දක්වා මා කියූ දේ ඔබට පැහැදිලි වෝටසන්?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්. ඔබේ කතාව දිගටම කියන්න" මම කිවෙමි.

"හොඳයි. කපිතාන් මෝහවුස් තීරණය කළා "මේරි සෙලෙස්ට්" නොකොවත් ඉදිරියට ගෙනියන්න. ඒ නැව කිසිම ආකාරයක අනතුරුදායක තත්ත්වයකින් තිබුණෙ නෑ. නැව ගිලියාමෙ අවදානමක් තිබුණෙත් නෑ. ඔවුන්ගේ මිළඟ නැවතුම්පොළ වුණේ ජිබ්‍රෝල්ටා සමුද්‍ර සන්ධිය. ඒක බ්‍රිතාන්‍ය පාලනය යටතේ තිබුණු ප්‍රදේශයක්. "ඩේ ග්‍රාමියා" නැවේ දෙවැනියා වුණු ඔලිවර් ඩෙවෝ "මේරි සෙලෙස්ට්" නැව පදවාගෙන ගියා. කපිතාන් මෝහවුස් තමන්ගේ නැව පැදෙව්වා. සති එකහමාරකදී ඔවුන් ජිබ්‍රෝල්ටාවට ළඟාවුණා.

එහි බ්‍රිතාන්‍ය නාවුක අද්මිරාල් කාර්යාලයෙදි මේ ප්‍රශ්නය ගැන විභාගයක් පැවැත්වුණා. මේ අතරේ ඔවුන් ලොව පුරා වරායවලට සහ නාතාපති කාර්යාලවලට දැනුම්දීමක් කළා. "මේරි සෙලෙස්ට්" නැවෙන් අතුරුදන්වුණු අය ගැන විස්තරයක් කරලා, ඔවුන් ගැන හරි ආරංචියක් ලබා දුන්නොත් තෑගි දෙන බවට ප්‍රසිද්ධ කළා. නමුත් කිසිම ආරංචියක් ලැබුණෙ නැහැ. ඇසොරේස් දූපත් වල මුහුදුබඩව ජීවත්වෙන වැසියන්ගෙන් තොරතුරු විමසුවා. නමුත් සතුටුදායක තොරතුරක් සපයන්න කාටවත් හැකිවුණේ නැහැ.

මේ කාලය වෙනකොට මං විශ්වවිද්‍යාලයේ මගේ ඉගෙනීම අවසන් කරමිනුයි හිටියෙ. ජිබ්‍රෝල්ටාහි පැවැත්වුණු නාවික නඩු විභාගය අවසන්වුණු කාලෙ තමයි, රහස් පරීක්ෂක ක්ෂේත්‍රයට මගේ හිත ඇදී ගියේ.

"මේරි සෙලෙස්ට්" නොකාවේ සිද්ධියට මගේ අවධානය යොමු කළේ, විශ්වවිද්‍යාලයේ මා සමග ඉගෙනගත් මිත්‍රයෙක්. ඔහු තමා

ඩෙනිස් ඕ. ස්මිත්, යෝක්ෂරයේ උපත ලැබූ ඩෙනිස් ගේ පියා, තරුණ කාලයේ ඇමරිකාවට සංක්‍රමණය වුණු කෙනෙක්. පුංචි කාලෙ ඇමරිකාවෙ හැදුණු වැඩුණු ඩෙනිස්, වැඩිදුර අධ්‍යාපනය සඳහා එංගලන්තයට එවනු ලැබුවා.

මගේ නිරීක්ෂණ සහ ඒ මගින් මං නිගමන වලට එළඹුණු ආකාරයට, ඔහුගේ සිත ඇදී ගිහින් තිබුණා. ඒ නිසා ඔහු ඒවා හොඳින් අධ්‍යයනය කළා. 1873 වසන්ත සෘතුව එද්දීත් "මේරි සෙලෙස්ටි" අභිරහස විසඳිලා තිබුණේ නැහැ. ඩෙනිස් මට යෝජනාවක් කළා, මේ අභිරහස විසඳන්න උත්සාහයක් දරන්න කියලා. විශ්වවිද්‍යාලයෙන් පිටවෙලා රහස් පරීක්ෂණ වෘත්තිය ගැන සිතමින් සිටි මම, එක්වරම මෙකට එකඟ වුණා. මට තිබුණු ප්‍රශ්නය වුණේ, ඇමරිකාවට යාමට සහ එහි නැවසී සිටීමට, මුදලක් නොමැතිකම.

මේ වෙනකොට නැවේ අයිතිකරුවන් "මේරි සෙලෙස්ටි" නැව ඇමරිකාවට ගෙනගිහින්. මේ මාස කිහිපයට දහසකුත් එකක් දෙනා ඒ තුළ ඇවිදිමින් නැව පරීක්ෂා කරල බලන්න ඇති. නැවේ තිබුණු දේවල් අතික් පැත්ත පෙරළන්න ඇති. ඉතින් නැව පරීක්ෂා කරල යමක් හොයාගන්න හැකිවෙච්චි කියල මගේ කිසිම විශ්වාසයක් තිබුණෙ නෑ. නමුත් නැවේ ස්වභාවය බලා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය බව මං දැනගෙන හිටියා.

"අපි පුළුවන් උත්සාහයක් දරල බලමු හෝම්ස්" මගේ මිතු ඩෙනිස් කිව්වා. "මේ නැව අයිති ජේම්ස් වින්චෙස්ටර් මහා ධනවතෙක්. මේ අභිරහස විසඳාගන්න ඕනෑම මුදලක් වියදම් කරන්න එයා පසුබට වෙන එකක් නැහැ"

තමන්ගේ ඥාතියෙකුගේ මාර්ගයෙන් වින්චෙස්ටර්ලා සම්බන්ධ කරගන්න ඩෙනිස් සමත්වුණා. ඉතින් 1873 දී අපි නිව්යෝක් බලා යාත්‍රා කළේ "ජෝජ් වොෂිංටන්" නම් මගී නෞකාවෙන්. එක්සත් ජනපදයේදී අපේ සියලු වියහියදම් දැරුවේ ඩෙනිස් ගේ පියා"

අපේ කතාවට බාධාකරමින් හඩිසන් මහත්මිය එනැනට පැමිණියේ, දුම් දමන කෝපි පෝච්චියක් අතැතිවය. හෝම්ස් ගේ පයිප්පය නිවී ගොස් තිබිණි. එය ඉවතින් තැබූ ඔහු කෝපි කෝප්පයක් වත්කරගත්තේය.

"මේරි සෙලෙස්ටි" නැවේ සෙනග අතුරුදන්වුණු හැටි පැහැදිලි කරන්න, නොයෙක් දෙනා නොයෙක් මත ඉදිරිපත් කළා." හෝම්ස්

කිය. "එයින් අපේ අවධානයට හා සාකච්ඡාවට ලක්වුණු උපකල්පන කිහිපයක් මං ඔබට කියන්නම් වොට්සන්.

මෙයින් ප්‍රධානම එක වුණේ, ඔවුන් මුහුදු මංකොල්ලකාරයින්ගේ ගොදුරක් වුණාද කියන එකයි. මේ ප්‍රදේශය මුහුදු කොල්ලකාරයින් ශතවර්ෂ ගණනාවක් තිස්සේ, නැව් කොල්ල කෑ ප්‍රදේශයක්. ස්පාඤ්ඤ, පෘතුගීසි, මොරොක්කෝ, සෝමාලියානු සහ තවත් සමහර අප්‍රිකානු මුහුදු කොල්ලකාරයින්, අත්ලන්තික් සාගරයේ මේ කොටසේ එදා ජයවම ක්‍රියාත්මක වුණා.

නමුත් ඒ උපකල්පනය වැරැදි බව පෙන්වන සාක්ෂි නුගක් තිබුණා. ආවෙ මුහුදු කොල්ලකාරයින් නම්, ඔවුන් වටිනා කිසිවක් නැවේ ඉතිරිකර යන්නේ නෑ. අනික නැවියන් අට දෙනෙකු, ගැහැනියක හැකුඩා දරුවෙකු, ඔවුන් මොනවට අරගෙන යනවද?

ලෝකයේ ප්‍රබලම නාවික හමුදාව බ්‍රිතාන්‍ය නාවික හමුදාව බව, මුළු ලෝකයම අවිවාදයෙන් පිළිගන්නා කරුණක්. කාලතුවක්කු වලින් සන්නද්ධ අපේ නෞකා, ජිබ්‍රෝල්ටාවේ සිට ඇසෝරේස් දක්වා නිතර මුර සංචාරයේ යෙදුණා. මේ අඩවියේ නැවත් කොල්ල කෑ බවට, දශක ගණනාවකින් වාර්තා වෙලා තිබුණෙ නෑ.

දෙවැනි මතය වුණේ මුහුදේ "භූමිකම්පාවක්" නැත්නම් "සමුද්‍ර කම්පාවක්" වුණාද කියන මතයයි. විශ්‍රාමලත් කපිතාන්වරයෙකු කිව්වේ එහෙම දෙයක් වෙලා කුස්සියේ ගින්දර, නැවේ අනික් තැන්වලට පැතිරී ගියාද දන්නෙ නැහැ; නැවේ ගෙනියන මද්‍යසාරයට ගිනි ඇවිළී පිපිරීමක් ඇතිවුණොත් මරණය නියතයි; ඒ බව තේරුම් අරගෙන නාවිකයන් ජීවිතාරක්ෂක බෝට්ටුවට නගින්න ඇති. ඔවුන් බලාපොරොත්තු වෙන්න ඇත්තේ, ප්‍රශ්නයක් නොවුණොත් නැව අල්ලාගන්න. නමුත් වේගවත් රළපහර සමග බෝට්ටුව ඈතට ගහගෙන යන්න ඇති කියලයි.

නමුත් මේකට විරුද්ධවත් මත ඉදිරිපත් වුණා. සමුද්‍ර හෝ භූමිකම්පාවක් වුණා නම් උදම් රළ ඇතිවෙනවා. ඒවා පැහැදිලිවම ඇසෝරේස් දූපත්වලට බලපෑමක් කරනවා. නමුත් එවැනි දෙයක් කිසිම දූපතකින් වාර්තා වෙලා නැහැ.

තවත් මතයක් වුණේ නැවේ කැරැල්ලක් ඇතිවුණාද කියන එකයි. ඔවුන් කපිතාන් හා පිරිස මරාදමලා බෝට්ටුවකින් පැන ගියාද? නමුත් එහෙම නම් ඔවුන් මීට වඩා දේවල් නැවෙන් ගෙනියනවා. අනික කපිතාන් බ්‍රිග්ස් ඉතාම කරුණාවන්ත,

A Brig's Officers Believed to Have Been Murdered at Sea.

From the Boston Post. Feb. 24.

It is now believed that the fine brig Mary Celeste, of about 236 tons, commanded by Capt. Benjamin Briggs, of Marion, Mass., was seized by pirates in the latter part of November, and that, after murdering the Captain, his wife, child, and officers, the vessel was abandoned near the Western Islands, where the miscreants are supposed to have landed. The brig left New-York on the 17th of November for Genoa, with a cargo of alcohol, and is said to have had a crew consisting mostly of foreigners. The theory now is, that some of the men probably obtained access to the cargo, and were thus stimulated to the desperate deed.

The Mary Celeste was fallen in with by the British brig Dei Gratia, Capt. Morehouse, who left New-York about the middle of November. The hull of the Celeste was found in good condition, and safely towed into Gibraltar, where she has since remained. The confusion in which many things were found on board, (including ladies' apparel, &c.,) led, with other circumstances, to suspicion of wrong and outrage, which has by no means died out. One of the latest letters from Gibraltar received in Boston says: The Vice-Admiralty Court sat yesterday, and will sit again to-morrow. The cargo of the brig has been claimed, and to-morrow the vessel will be claimed.

The general opinion is that there has been foul play on board, as spots of blood on the blade of a sword, in the cabin, and on the rails, with a sharp cut on the wood, indicate force or violence having been used, but how or by whom is the question. Soon after the vessel was picked up, it was considered possible that a collision might have taken place. Had this been the case, and the brig's officers and crew saved, they would have been landed long ere this. We trust that if any of New-England's shipmasters can give any information or hint of strange boats or seamen landing at any of the islands during the past ninety days, that they will see the importance thereof.

සේවකයන්ගේ හොඳ හිත දිනාගත් කෙනෙක්. ඔහු නැවට බඳවාගෙන හිටි අයට උවමනාවටත් වඩා ඉහළින් වැටුප් ගෙවූ බවත්, කාරුණිකව සැලකූ බවත්, කිසිප පැත්තකින්ම සනාථ වුණා.

කුමන හෝ හේතුවක් නිසා සාගරයේ කැලඹීමක් ඇතිවෙලා යෝධරැළි ඇවින්, නැව ඇතුළට විශාල ලෙස වතුර ගලා ආවද? "ඩේ ග්‍රාෂියා" නැවේ ඔලිවර් ඩෙවෝ මේ බව දැකල තිබුණා. වතුර ගලා ඒම නිසා නැව ගිලේවි කියන බියෙන්, ඔවුන් නැව අත්හැරදමා ජීවිතාරක්ෂක බෝට්ටුවෙන් පැන ගියාද? නමුත් අවුරුදු විස්සක පමණ කාලයක් මුහුද සමඟ සටන් කර සිටි කපිතාන් ග්‍රිග්ස්, එවැනි දේකින් කලබල වෙවී කියා හිතන්න අමාරුයි.

එක්සත් ජනපදයට ළඟාවුණු අපි මුලින්ම ගියේ මැසචුසෙට්ස් ප්‍රාන්තයේ බොස්ටන් වෙත. ඒ මොකද "මේරි සෙලෙස්ට්" නැවේ අයිතිකරුවන් පදිංචිව සිටියේ එහි. ඔවුන් - වින්වෙස්ටර් ඇතුළු පිරිස බලාගෙන හිටියේ පුළුවන් ඉක්මනින් නැව විකුණන්න.

ඔබට කලිනුත් කිව්වා වගේ, මම සුරුට්ටු අළු හෝ අධි සටහන් ගැන මගේ අවධානය යොමුකළේ නෑ. නමුත් අනික් අය නුදුටු කාරණා කිහිපයක්ම, මට "මේරි සෙලෙස්ට්" නැවේ දකින්න ලැබුණා. එකක් තමයි නැවේ තිබුණු කාමර ගණන. කපිතාන් සහ නැවේ කාර්ය මණ්ඩලයට වෙන්වුණු කාමරවලට අමතරව, තවත් කාමර තුනක් මේ නැවේ තිබුණා. නැව ඉදිකරද්දී මේවා නිර්මාණය කර තිබුණේ, අවශ්‍ය වුණොත් මගීන් හෝ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට. නැවේ අයිතිකරු වින්වෙස්ටර් කිව්වේ ඔවුන් අමතර මගීන් ගෙනියන්නේ නැහැ කියලයි. ඒ නිසා කාමරවල ජලය හා ආහාර ගබඩා කළ බව ඔහු කිව්වා.

නමුත් කිව්යෝත් වරායේදී මං රහසිගතව කළ විමසීමකදී දැනගන්න ලැබුණේ වෙනත් දෙයක්. බඩු ප්‍රවාහණය කරන නැව්වල මගීන් ගෙනයාම කිසියෙන් නහනම්. ඒ, මගීන්ට ලැබෙන ආරක්ෂාව වගේම සැපපහසුකම් ප්‍රමාණවත් නැති නිසා. නමුත් සමහර නැව්වල අප්‍රසිද්ධියේ මගීන් ගෙනයෑම කරනවලු, අමතර මුදලක් උපයාගැනීම සඳහා.

ඒ කොහොම වුණත් තවත් දේවල් කිහිපයක් සොයාගැනීමට මට හැකිවුණා. කාමර දෙකක් වෙන්කිරීමට තිබූ තුනී බිත්තියක් වෙඩි පහරකින් පසාරු වී තිබුණා. කපිතාන් නැව හසුරුවන ප්‍රධාන

කුටියේත්, තවත් කුටි දෙකකත් බිත්ති වල තිබී, මූණිස්සම් කිහිපයක් සොයා ගැනීමට මට හැකිවුණා. ඒවා ඒ තැන්වලට ආවෙ කොහොමද කියන්න, කවුරුවත් දැනගෙන හිටියෙ නෑ.

මීට අමතරව එක් කාමරයක ඇඳුම් දමන ලාච්චුවක තිබී මට හමුවුණා, වෛද්‍යවරුන් පාවිච්චිකරන ස්ටෙතස්කෝපය හෙවත් වෙදනළාවක කැබැල්ලක්. මේ නැවේ වෛද්‍යවරයෙකු ගමන් නොගත් බව ඉපි දන්නවා. නැවක කපිතාන්ට සහ දෙවැනියාට, ලෙඩරෝග සහ ඒවාට කළයුතු ප්‍රතිකාර ගැන යම් පුහුණුවක් ලැබෙන බව ඇත්තයි. හමුත් හෘද ස්පන්දනයට සවන්දීමට, ශ්වසන රෝග වලදී මපණහලු වල ඇතිවෙන ශබ්ද හඳුනාගැනීමට නාවිකයන් දන්නෙත් නෑ. ඒ සඳහා ඔවුන් පුහුණු කරන්නේ නෑ. මට හමුවුණේ ස්ටෙතස්කෝපයේ පපුව මත තබන ප්‍රධාන කොටස. එය "හයිනමාන්" වර්ගයේ ජර්මන් නිෂ්පාදනයක් බව සඳහන් වී තිබුණා. සමහරවිට එය මීට කලින් නැවේ ගමන්කළ වෛද්‍යවරයෙකුගේ වෙන්නත් පිළිවත්."

"මොනවද ඔහෝමස් ඔබ මිළඟට කළේ?"

"මට හිතුණා මේ නොකාව පිළිබඳ හැකි තරමක් දන්න එකතු කරගන්න." හෝමස් කීය, "කපිතාන්ගේ මව පදිංචිව හිටියේ මැසචුසෙට්ස් හි මෙරියන් නාගරයේ. කපිතාන්ගේ හත්හැවිරිදි පුත්‍රයා ආතර් හාරදිල ගිහින් තිබුණත්, මෙ වයස්ගත කාන්තාවට, කපිතාන් බෙන්ජමින් බ්‍රිග්ස් තමන්ගේ අම්මට එවල තිබුණු අන්තිම ලියුමින් මට දකින්න ලැබුණා. එහි දිනය නොවැම්බර් 3. එහි අපට අදාළ වැදගත් කරුණු තිබුණේ ස්වල්පයයි.

"..... ඊයේ රාත්‍රි බඩු පෑගවීම අවසන් කළා. හෙට රෑ පිටත් නොවුණොත්, දෙවියන්ගේ ආධාරයෙන් අපි යන්නේ අඟහරුවාදා උදේ. "මේරි ඇසලෙස්ට්" හොඳ තත්ත්වයේ ඉන්නවා. ඇය යාත්‍රාකරද්දි කොහොම වේවිද කියල නම් මට කියන්න බැහැ..... අම්මා ලියුම් එවිනවා නම් මෙහෙම එවන්න. දින 20 ක් ඇතුළතදී නම් ඇමරිකන් නාවාපති බාරේ, ජිනෝවා නරගයට. ඊට පස්සේ ඇමරිකන් නාවාපති බාරේ මෙසිනාවට."

වයස්ගත බ්‍රිග්ස් මහත්මයගෙන් අපට දැනගන්න ලැබුණේ එපමණයි.

ඊළඟට මං ගියා නිව්යෝක්හි වින්චෙස්ටර් නැව් සමාගමේ කාර්යාලයට. මට හැකිවුණා නැවේ ගමන් කළ කාර්ය මණ්ඩලයේ

අයගේ පවුල්වල ලිපින හා තොරතුරු ලබා ගන්න. ඊටත් පස්සේ නාවික ගමනාගමනය පිළිබඳ අධිකාරිය වන ලොයිඩ්ස් ආයතනයට. නමුත් මට තවත් අඟලක් වත් ඉදිරියට යන්න හැකියාවක් තිබුණේ නෑ.

දින කීපයක්ම මං හෝටලයේ කාමරයට වෙලා කල්පනා කළා. මට කිරීමට තවත් කිසිම දෙයක් ඉතිරි වී තිබුණේ නැහැ. අන්තිමේදී මං තීරණය කළා මේ විදියේ සොයා බැලීමක් කරන්න. ඒ මොකක්ද, නොවැම්බර් 2 වැනිදා හා 5 වැනිදා අතර නිව්යෝක් සමීපයෙන් අභිරහස් ලෙස මියගිය නාඳුනන තරුණයන් ගැන වාර්තා වී තිබෙනවද? එසේනම් ඒ තොරතුරු මොනවාද?

දෙවැනි එක තමයි, මේ කාලය ඇතුළත යුරෝපය බලා යාත්‍රා කරන බව පවසා ගොස්, ආගිය අතක් නැතිව අතුරුදන් වූ අය කවුද? එහෙම අය ගැන පොලීසියට නැවත නැවතත් පැමිණිලි ලැබී තියෙනවාද?

චොට්සන් ඕබ දැන් අහවි, ඒ මගේ සොයා බැලීමක් කරන්න මං හිතුවෙ ඇයි කියල. ප්‍රශ්නය විසඳුනත හැකි කිසිම හෝඩුවාවක් මට ලැබුණෙ නෑ. ලැබෙන සලකුණක්වත් තිබුණෙ නෑ. අන්තිමට මං කල්පනා කළා ඉලක්කයක් නොපෙනුණත්, ඊතළ දෙකක් යවල බලන්න. ඔන්න ඊතළ දෙකෙන් සතුටුදායක ප්‍රතිඵල ලැබුණා.

නාඳුනන තරුණයන් දෙදෙනෙකුගේ මළසිරුරු පොලීසියට හමුවී තිබුණා. ඒ නිව්යෝක් වරාය සමීපයේ අත්හැර දමනු ලැබූ පාළුගෙයක තිබී. ඔවුන් මියගිහින් තිබුණේ හිසට වැදුණු වෙඩිපහර වලින්. මේ දෙදෙනාගේ මළ සිරුරු ඝාරගැනීමට කිසිවෙකු ඇවිත් නැහැ. නමුත් ඔවුන්ගේ ඡායාරූප පොලීසියේ තිබුණා. ඒවායේ පිටපත් ගෙන ගිහින් මට හැකිවුණා යම් හෝඩුවාවක් ලබාගන්න"

"ඒ මොනවද?"

"මං ඒ ඡායාරූප ජේම්ස් වින්චෙස්ටර්ට පෙන්නුවා. ඔහුට හැකිවුණා ඔවුන් හඳුනාගන්න. ඒ "මේරි සෙලෙස්ට්" නැවේ රැකියාව කළ ජර්මන් ජාතික සොහොයුරන් දෙදෙනෙක් - වොල්කර්ට් ලොරෙන්සන් සහ බෝයි ලොරෙන්සන්. මළ සිරුරු හමුවී තිබුණේ නැව පිටත්වී ගිය දිනයට දින දෙකකට පසුව. නමුත් පශ්චාත් මරණ පරීක්ෂණයේදී හෙළිවුණා මරණ සිදුවී දින පහක් ගතවී ඇති බව. එහෙනොට පළපුරුදු කපිතාන්වරයෙකු වූ ග්‍රිග්ස්

සේවකයන් දෙදෙනෙකු නොමැතිව තැව යාත්‍රා කරාවිද? මං ඒ ප්‍රශ්නය ඇසුවාම ජේම්ස් වින්චෙස්ටර් විමතියට පත්වුණා"

"එතකොට දෙවැනි එක?"

"නිව්යෝක් අපරාධ විමර්ශණ ආයතනයෙන් මට මේ ගැන තොරතුරු ලැබුණා. නිව්යෝක් නගරයේ වෛද්‍යවරයෙකු අතුරුදන් වී, ඔහු ගැන කිසිම ආරංචියක් නොමැති බවට පැමිණිලි, මාස දෙකකට වැඩි කාලයක් කිහිපවාරයක්ම ලැබුණලු.

ඒ ආකාරයෙන්ම පැමිණිලි ලැබී තිබුණලු. ජෝන් හාටන් නම් තරුණ ලිපිකරුවෙකු ගැනත්, ඔහුගේ අතුරුදන්වීම ගැන පැමිණිලි කරල තිබුනේ ඉජින් හාටන්ගේ මව. මං මුලින් ගියා ඒ ලිපිනයට. නමුත් අවාසනාවක හැටි, ඇය ගැන හොයා බලන්න හිටි ඇගේ එකම පුත්‍රයා අතුරුදන්වීම නිසා, ඇය ඉඳලා තියෙන්නේ දැඩි කම්පාවකින්. ඊළඟට බරපතළ ලෙස අසනීප වුණු ඇය, මා එහි යන්න දෙසතියකට පෙර මියගිහින්!

ඉන්පසු මං ගියා අර වෛද්‍යවරයාගේ ලිපිනයට. ඔහුගේ නම ජෝසෆ් හබකුක් ජෙෆ්සන්. ඔහුන්ගේ නිවස, තරමක් පැරණි, එහෙත් ඉතා විශාල මන්දිරයක්. මං කළ විමසීමට එළියට ආවෙ ඔහුගේ බිරිඳ.

"මහත්මයා, මොනවද ඔබට දැනගන්න උවමනා?" ඇය ඇසුවා. "ඔබ කවුද පොලිසියෙන්ද? පුවත්පතකින්ද?"

"ඒ දෙකෙන්ම නොවෙයි" මං කිව්වා. "ගිය අවුරුද්දේ නොවැම්බර් හා දෙසැම්බර් මාස වලදී, ඔබ කිහිප වතාවක් පොලීසියට පැමිණිලි කර තියෙනවා, ඒ ඔබේ ස්වාමිපුරුෂයා වන ජේ හබකුක් ජෙෆ්සන් හිව්යෝක් චරාදේදී නදිසියේ අතුරුදන්වුණු බවට. නමුත් ඊට පසු ඔහු ගැන විමසීමක් කර නැහැ. අලුත් තොරතුරු දැනුනේ බවටත් දැනුම්දීමක් කර නැහැ. අත්ලන්තික් සාගරයේදී අතුරුදන් වූ පිරිසක් ගැන අපි සොයා බලනවා. අපට දැනගන්න උවමනා ඔබේ සැමියාත්....."

"..... ඔහු ආපසු ගෙදර ආවා" ඇය කීවේ මගේ කතාවට බාධාකරමින්. "මාස කිහිපයක සිට ඔහු ඉන්නේ තරමක් අසනීපෙන්. දීර්ඝ කතාබහක යෙදීමට නම් ඔහුගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය හොඳ මදි. වෛද්‍ය විශේෂඥයින් උපදෙස් දී තිබෙන්නේ ඔහුට සම්පූර්ණයෙන්ම විවේකගන්න කියලයි"

"මහත්මිය" මං කිව්වා. "ඔබට පුළුවන්ද කරුණාකර මේ ලියුම් කැබැල්ල ඔහු අතට දෙන්න?" කී මම සටහන් පොතේ කොළයක් ඉරාගෙන මෙහෙම ලිව්වා.

"මේරි සෙලෙස්ටි" අඟිරහසෙන් අඩස් හෙළිවුණා. ඔබ කැමතිද ඉතිරි අඩ හෙළිකරන්න? අපරාධකාරයින් අල්ලා ගන්න අපට උදව්වෙන්න?

ෂර්ලොක් හෝම්ස්"

ලියුම කැබැල්ල අරගෙන ගේ ඇතුළට ගිය කාන්තාව මිනිත්තු පහක් ගතවෙන්න කලින් ආපහු ආවා.

"මගේ ස්වාමියා කැමතියි ඔබ සමග කතා කරන්න" ඇය කිව්වා. "ඔහු සූදානම් වෙනතුරු විසිත්ත කාමරයේ හිඳගන්න"

පැය භාගයක් පමණ ගතුවෙද්දී සේවකයෙකුගේ ආධාර ඇතිව වෛද්‍ය ජේ. එච්. ජෙන්සන් රෝදපුටුවකින් මා ඉදිරියට ආවා. ඔහු හුඟක් වයස්ගත කෙනෙකු නොවේයි. නමුත් සැනෙන තරම් බරපතළ අසනීපයකට මුහුණ දී ඇති බව මට පෙනුණා. මුහුණ සුදුමැලි වෙලා. ශරීරය හොඳටම කෙට්ටු වෙලා. ඔහුට ජීවත්වෙන්න තවත් දිරිය කාලයක් ඉතිරි වී නොමැති බවයි මට හැඟුණේ. වෛද්‍යවරයෙකු නිසා සලකාවිට ඔහුත් ඒ බව දැනගෙන ඉන්න ඇති.

"ඔබ කවුද කියලා මං අඳුනන්නේ නැහැ" ඔහු කිව්වේ දුර්වල කටහඬකින්. ඒ සමගම සේවකයාගේ උදව් ඇතිව හාන්සිපුටුවක වැතිරුණා. ඊළඟට යළිත් වරක් කතාකළා.

"ඔබ කවුරු වුණත් කමක් නෑ. නමුත් මම නිවයුතු කතාවක් තියෙනවා. ඒ ඔබ මට ලියා එව "මේරි සෙලෙස්ටි" ගැන. ඔබ කොහොමද ඒක දැනගත්තෙ?"

"මහත්මයා" මං කිව්වා. "මේ වගේ රහස් හෙළිකිරීම මගේ විනෝදාංශය. ඇයි ඔබ ආපහු ආව ගමන් මේ ගැන ලෝකයට හෙළි නොකළෙ?"

"ලෝකයට හෙළි නොකළෙ?" ඔහු මා කියූ දෙය ප්‍රතිරාවය කළා. "මහත්මයා ඒ කතාව මේ ලෝකෙ කිසිකෙනෙක් විශ්වාස කරන්නෙ නෑ. ඒක ඒ තරමට පුදුමයි. මං ඒක මගේ පවුලෙ අය සමග කිව්වා. ඒ කිසිවක් ඔවුන් විශ්වාස කළේ නෑ. ඔවුන් අවඥාවෙන් මට හිනාවුණා. මගේ බිරිඳගේ අයියා ජෝන් වැන්බර්ගර් කිව්වෙ, මගේ මොළේ අමාරුවක් හැදිගෙන එනවා

කියල. ඒකෙන් අප අතර සණ්ඩුවකුත් ඇතිවුණා. අද දක්වාම මං ඔහු එක්ක කතා කරන්නෙ නෑ.

මගේ මිතුරන් කිහිප දෙනෙකුට මං ඒ කතාව කියන්න උත්සාහ කළා. ඔවුන් කිව්වේ ඔය වගේ දේවල් කාටවත් නොකියා නිහඬවීම වඩාත් හොඳ බව. රංගලන්තයේ ලිවර්පූල්හි මහේස්ත්‍රාත්වරයෙක් මගේ කතාවේ මූල හරියට තනිදී, ඉතිරි හරිය ඇසීම ප්‍රතික්ෂේප කළා. ඒ මං ප්‍රසිද්ධිය හඟා යන ඉස්සෙක් කියල හිතාගෙන.

අන්තිමේදී මං තීරණය කළා. මගේ කතාව කිසිම කෙනෙකුට නොකියන්න. ඒක මාත් එක්කම මිහිවළට ගියාවේ කියල මං හිතාගත්තා. මගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වයත් ඉක්මනින්ම නරක අතට හැරෙමිනුයි තියෙන්නේ. ඔබේ ලියුම් දුටු වහාම, මගේ හිතේ සතුටක් ඇතිවුණා. ඒ මොකද මගේ කතාව විශ්වාස කරන එකම එක මිනිහෙක් හරි, මේ ලෝකයේ ඉන්නවා කියල."

"චොට්සන්, එහෙම කියූ වෛද්‍යවරයා ඔහුගේ දීර්ඝ කතාව මා සමග කියුවා. ඔහු ඒක කියද්දීම මං ඒ තොරතුරු ඉක්මනින් සටහන් කරගන්නා. ඊට අමතරව ඔහු ළඟ තිබූ සටහන් පොතකුත් මට තෑගි කළා. ඒ සටහන් බලාගෙන මං ඒ සම්පූර්ණ කතාන්තරයම ඔබට කියන්නම්. නමුත් ඔබේ පාඨකයන් ඒ කතාව විශ්වාස කරාවිද කියන එක මට සැකයි. ඒ මොකද මේ වගේ අද්භූත කතාවක් විශ්වාසයට ගන්න, ලෝකවාසීන් තවමත් දැනුමෙන් බුද්ධියෙන් දියුණුවෙලා නැහැ. තවත් අවුරුදු සීයක් විතර යද්දී, මේකෙ සත්‍යතාවය මවුනට වැටහේවි. චොට්සන් මේ කතාව මං ඔබට කියන්නේ වෛද්‍ය ජෙෆ්සන් එය මට කියූ ආකාරයෙන්මයි."

ලිපිගොනුව තුළ වූ දුරවර්ණ කඩදාසි සහිත සටහන් පොතක් අතට ගත් මගේ මිත්‍රයා, එහි තිබූ දුවිලි ඉවත්වන සේ පොතට තට්ටු කළේය. අනතුරුව ගෑස් පහනේ ආලෝකය වැඩිකොට එය කියවීමට පටන් ගත්තේය.

"මගේ නම ජෝසෆ් හබකුක් ජෙෆ්සන්. මං මගේ වෛද්‍ය උපාධිය ලබා ගත්තේ හාවඩ් සරසවියෙන්. පසුව පෙණහලු රෝග ගැන විශේෂ අධ්‍යයනයක් කර විශේෂඥ පුහුණුවක් ලැබුවා. ඊට පස්සේ බෲක්ලින්හි සමරිටන් රෝහලේ විශේෂඥයකු ලෙස සේවය කළා. මගේ කතන්දරය වඩාත් පැහැදිලිවීම සඳහා, අමතර කරුණු කිහිපයක් කියන්නත් මට ඉඩ දෙන්න.

වෛද්‍ය විලිස් නම් ජනප්‍රිය වෛද්‍යවරයෙක්, බෲක්ලින්හි පෞද්ගලික වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානයක් පවත්වාගෙන ගියා. සමරිටන් රෝහලෙන් ඉවත්වෙලා, මම විලිස් ගේ රෝහල් කොටස්කාරයෙකු බවට පත්වුණා.

ඔය අතරේ නමයි සුද්ධය පටන්ගත්තේ. මං තීරණය කළා පෞද්ගලික වෛද්‍යකම අතහැරලා, වෛද්‍යවරයෙකු ලෙස හමුදාවට බැඳෙන්න. මං බැඳුණේ හිට්ලර්ගේ 113 වැනි සේනාංකයට. බුල්සරන් හා බොට්ස්බර්ග් වල දවුණු සටන් සිදුවෙද්දී, මං හිටියේ ඒ තැන්වල. ඇන්ටිඊටම් වලදී සතුරුන්ගෙන් අපට දරුණු ප්‍රහාරයක් එල්ලවුණා. ඒකෙදී මට බරපතළ තුවාල සිදුවුණා.

මගේ නම් වැලිලිකාර මහත්මයාගේ කරුණාවන්න කම නොවෙන්න, මං එදාම මියගිහින්. මගේ මහත්මයා මාව ඔහුගේ දෑතින්ම ඔසවාගෙන, අරගෙන ගියේ ඔහුගේ වතු බංගලාවට. ඊට පස්සේ මට සෞඛ්‍ය සත්‍යායම කරමින් මාව රැකබලා ගත්තා.

මට හරියටම උදව් උපකාර කළේ, ඔහුගේ වත්තේ හා ගෙදර සේවකයන් වුණු, නීග්‍රෝ ජාතික වගේ මිනිසුන්. මගේ පියා වගේම මමත් නීග්‍රෝ මිනිසුන්ට ආදරෙයි කළා. ඔවුන්ගේ හමේ පාට කළුවුණු නිසා, අපි කවදාවත් ඔවුන් පහත් කර බැලුවේ නෑ. තුවාල ක්‍රමයෙන් සුව අතට ගැහෙද්දී, මං ඇවිදින්න උත්සාහ කළා. සැරයටියක ආධාරයෙන් ඇවිදින්න හදන මගේ පරෙස්සම ගැන බැලුවේ ඒ නීග්‍රෝ මිනිස්සු. මගේ කතාවට සම්බන්ධ වැදගත් සිදුවීමක් වුණේ මෙන්න මේ කාලෙ.

නීග්‍රෝ ජාතික සේවක සේවිකාවන් අතර ඉතාම වයසක ගැහැනියකුත් සිටියා. ඔවුන් අතර නායිකාව වුණු ඇයට, අනික් කළු මිනිසුන් යටගත් පහත්ව කීකරු වුණා. ඇය මට විශේෂ කරුණාවක් දැක්වුවා. ඇය මං ගැන මීට කලින් අසා තිබුණා. ඒක මං දැනගත්තේ අප අතර ඇතිවුණු කතාබහකදී. කළු මිනිසුන්ට කෘර ලෙස සැලකීම වැරැදි බවට, මගේ තිබූ ආකල්පය ඇය හරියට අගය කළා.

එක දවසක් ගෙදර ඉස්තෝප්පුවට වෙලා, මම තනියම අව්ව තපිමින් හිටියා. මං කල්පනා කරමින් හිටියේ මම ආයෙමත් වරක්, ජෙනරාල් ග්‍රාන්ට්ගේ යුද හමුදාවට බැඳෙනවාද නැද්ද කියන එක ගැනයි. එක්වරම මට දකින්න ලැබුණා, අර වයසක කළු ගැහැනිය මා හිටි පැත්තට බොහොම අමාරුවෙන් ඇවිදගෙන එන හැටි.

ඊළඟට ඇය කිපවාරයක් වටපිට බැලුවේ, ඒ ළඟ කවුරු හරි ඉන්නවාද කියා. කිසිවෙකු හිටියේ නෑ. ඇය වහාම ඇගේ ගවොමේ ඉදිරිපස බොත්තම් බුරුල් කළා. ඊළඟට සුදුපාට නූලකින් ඇගේ බෙල්ලේ එල්ලාගෙන සිටි යමක් ඇය එළියට ගත්තා. ඒක සම්බලින් මැසූ කුඩා මල්ලක් වගෙයි මං දුටුවේ.

"මහත්මයා" ඇය කීවේ මගේ කනට ළංවෙමින්, "මං බොහොම නාකි ගැහැනියක්, මට ජීවත්වෙන්න එච්චර කාලයක් ඉතිරිවෙලා නෑ."

"එහෙම කියන්න එපා මාර්තා" මං කිව්වා. "ඔබට තවත් හුඟක් කල් ජීවත්වෙන්න පුළුවනි. ඔබ දන්නවානේ මං වෛද්‍යවරයෙක් බව? ඔබට මොකක් හරි අසනීප ගතියක් දැනෙනවා නම් මට කියන්න. ඔබේ අසනීපය සුවකරන්න මං පුළුවන් උත්සාහයක් දරන්නම්"

"තවත් ජීවත්වෙන්න මට උවමනාවක් නෑ මහත්මයා" ඇය කීවා. "මැරෙනවා නම් මං කැමතියි. මං දෙවියන් ළඟට යන්නයි හදන්නේ.

මහත්මයා ඒ කොහොම වුණත්, මං යන දවසට ගෙනියන්න බැරි දේකුත් මා ළඟ තියෙනවා. මට ඒක ස්වර්ග රාජ්‍යයට අරගෙන යන්න බෑ. ඒක මේ ලෝකෙ හැම දේකටම වඩා ඉද්ධ වූ උතුම් වටිනා වස්තුවක්. මං බොහොම දුෂ්පත් නාකි ගැහැනියක්. ඒ වටිනා දෙය මා ළඟ තියෙන්නෙ ඇයි? ඒක අපේ ඔතුන්මිත්තන් උපන්න රටේ, අපේ ශ්‍රේෂ්ඨ කළු මිනිසුන්ගෙන් මට ලැබුණු දෙයක්. මේ කාරණා කළු මිනිසුන්ට තේරුම් ගන්න පහසුයි. ඒ වුණාට ඔබට තේරෙන්නෙ නෑ. ඒක මගේ තාත්තට දීල තියෙන්නේ ඔහුගේ සීයා. මගේ තාත්තා ඒක මට බාරදුන්නා. ඒ වුණාට දැන් ඉතින් මං ඒක දෙන්නෙ කාටද?

මේ නාකි මාර්තාට ළමයි නෑ. නෑදෑයො කිසිකෙනෙක් නෑ. මේ වගේටම කළු අය නම් ඉන්නවා. නමුත් උන්ගෙන් වැඩක් නෑ. මිනිස්සු හරිම නරක අය. ගෑනු හරිම මෝඩයි. වටිනා පාෂාණය තෑගි කරන්න තරම්, උන් කිසි එකෙකුගේ වටිනාකමක් නෑ. ඉතින් මං කල්පනා කළා. මෙන්න ඉන්නවා ජෙෆ්සන් කියල දොස්තර මහත්තයෙක්. එයා සුද්දෙක් වුණත් කළු නිග්‍රෝ මිනිසුන් වෙනුවෙන් සටන් කරන කෙනෙක්, ඔහු හොඳ කෙනෙක් විය යුතුයි. එයා මේක කොහෙත් ආවද කියල දන්නෙ නෑ. මේකෙ වටිනාකම දන්නෙත් නෑ. කවුද දන්නෙ මේක එයාට කොයි

වෙලාවෙ පිනිට වෙයිද කියල. ඒ හින්දා සුද්දෙක් වුණත් මේ පාරොණය නැගි කරන්න ඕන එයාටමයි"

එහෙම කියූ ඇය අර පුංචි මල්ලේ කට ඇරල. එය තුළින් කරපාට ගලක් එළියට ගත්තා. තරමක් පැතලි එකක් වුණු එහි මැදින් සිදුරක් විද තිබුණා.

"මෙන්න මේක හාරගන්න" ඇය කීවේ ඒ ගල මගේ අතේ තබමින්. "හොඳ දේකින් කවදාවත් හරකක් වෙන්නෙ නෑ. මේක පරෙස්සම් කරලා තියාගන්න. නැතිකරගන්න එපා!" එහෙම කියූ ඇය එතැනින් යන්න ගියේ, කවුරුත් අපේ කතාවට කන් දුන්නා ද කියා වටපිට බලමින්.

ඇය ඒ දේවල් කිව්වේ අවංකව. ඒ වුණත් මට නම් ඒවා, හාස්‍යය උපදවන දේවල් වුණා. ඇගේ හිත රිදේවි කියන බයට මං හිනාව නවත්වාගත්තා. ඇය එතැනින් ගියාට පස්සේ, ඇය දුන් දෙය මං මගේ අතට ගත්තා. ඒක තද කරපාට මධ්‍යල හැඩයේ ගලක්. මුහුදු වෙරළක හරි ගංඉවුරක හරි ඇවිදින කෙනෙකුට දකින්න ලැබෙන්නේ, අත්ලක ප්‍රමාණයේ පැතලි ගලේ ඇතට විසිකරන්න හිතුණාම, කෙනෙක් අතට ගන්නා දිදිලය එකක්. දිගින් අඟල් තුනක් පමණ. පළල අඟල් එකහමාරක් පමණ. අර්ධ කවාකාර රේඛා රාශියක් ඒ මතුපිට තිබුණා. ඒ නිසා බැලූ බැල්මට පෙනුණේ ඒක මනුස්සයෙකුගේ කන්පෙත්තක් වගේ.

ඒක මගේ මිත්‍රයෙකු වන මහාචාර්ය ත්‍රරුඩර්ට පෙන්වන්න ඕන කියල මං හිතාගත්තා. භූගර්භ විද්‍යාඥයෙකු වුණු ඔහු සේවය කළේ නිව්යෝර්කහි භූගර්භ විද්‍යා පර්යේෂණ ආයතනයේ. ගල සාක්කුවට දමාගෙන, මං එතැනින් නැගිටලා ගියේ මේ සිද්ධිය අමතක කරමින්.

මේ වෙනකොට මගේ තුවාල සුවවෙලයි තිබුණේ. මගේ මහත්මයාගෙන් ඉක්මනින් සමුගත්තු මං සූදානම් වුණා. අපේ හමුදා සටන්කළ හැම්කැනකදීම ජයලබමින් හිටියා. සතුරා පරාජය කරමින් ඔවුන් හැමපැත්තකින්ම ළං වෙමින් සිටියේ ඔවුන්ගේ ඉලක්කයට. ඒ රිච්මන්ඩ් නගරය වෙන. ඔවුනට මගේ උදව් උවමනාවුණේ නැහැ.

මං ආපසු බාක්ලින්හි මගේ වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානය වෙත ගියා. මට සුපුරුදු විදියට. වෛද්‍යවරයෙකු ලෙස යළිත් වරක් මගේ රාජකාරි ඇරඹුවා.

ටික කලක් ගතවෙද්දී මං විවාහවුණා. ඒ සුප්‍රකට දැව කැටයම් ශිල්පියෙකු වුණු ජෝන් වැන් බරුගර්ගේ දෙවැනි දියණිය සමග. ඊටපසු දිගටම රෝගීන්ට ප්‍රතිකාර කරමින්, මගේ වෛද්‍ය වෘත්තියේ යෙදුණා. පෙණහලු රෝගවලට සාර්ථකව ප්‍රතිකාර කිරීම ගැන, මට කීර්ති නාමයක් ලැබුණේ ඔය අතරේ. අර කළුපාට ගලත් දිගටම මා ළඟ තිබුණා.

එක දවසක් මං ඒක මගේ මිත්‍ර මහාචාර්ය ෂ්‍රූඩර්ට පෙන්නුවේ. ඊට සම්බන්ධ කතාන්තරය කියමින්. ඒ කතාවට වගේම ගලටත් මගේ මිත්‍රයාගේ ඇතිවුණේ දැඩි උනන්දුවක්. ඔහු කිව්වා ඒක නිසැකවම, වෙනත් ග්‍රහලෝකයකින් කඩාවැටුණු උල්කාපාතයක කැබැල්ලක් බව. ඊළඟට ඔහු මට පෙන්වා දුන්නේ එහි අපූර්ව හැඩය. ඒක මනුස්සයෙකු ගේ කන්පෙත්තක හැඩය ගෙන තිබුණේ ස්වාභාවික නොවෙන බව, මහාචාර්ය ෂ්‍රූඩර් කිව්වා. එහි කැටයමක් කර තිබුණේ කන් පෙත්තක දකින්න ලැබෙන රේඛා සහ නෙරායැම් වල ආකාරයට.

"කැටයම් කළ පුද්ගලයා කවුරු වුණත් ඔහු දක්ෂයෙක්." මගේ මිත්‍රයා කිව්වා. "මේක ගලකින් නෙවෙ ලෝකු පිළිමයකින්, කඩාගත් කැල්ලක් කියල කවුරු හරි කිව්වොත්, මං පුදුම වෙන්නෙ නෑ. නමුත් මේ වගේ දැඩි පාෂාණයකින්, නිවැරදි ආකාරයට කෙනෙක් පිළිමයක් නෙවේවේ කොහොමද? ඒක නම් මට හිතාගන්නවත් බැහැ. එහෙම පිළිමයක් තියෙනවා නම් ඒක දකින්නත් මං බොහොම කැමතියි!" මටත් එදා නම් හිතුණේ එහෙම තමයි. නමුත් දැන් නම් මං ඒ අදහස වෙනස් කරගෙන.

මගේ ජීවිතේ තවත් අවුරුදු හතඅටක් ගෙවිල ගියා. කියන්න තරම් විශේෂ සිදුවීමක්, ඒ කාලයේ සිදුවුණේ නැහැ. වසන්ත සෘතුව ගෙවිල ගිහින් ග්‍රීෂ්මතාය උදාවුණා. යළිත් හේමන්තය ඇවිත් ශීත සෘතුව ළඟාවුණා. ඔහොම කාලය ගතවෙද්දී අපේ වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානයට ආව රෝගීන් ගණන, දෙගුණ තෙගුණ වුණා. අපි ජේ. එස්. ජැක්සන් නම් තවත් වෛද්‍යවරයෙකු වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානයට බඳවාගත්තා.

දිගින් දිගටම අවිවේකීව පෙණහලු රෝගීන්ට ප්‍රතිකාර කළ මං, අන්තිමට රෝගියෙකු බවට පත්වුණා. මගේම බෙහෙත් වලින් මට හොඳ සුවයක් ලැබුණේ නෑ. මගේ බිරිඳ නොනවත්වාම කියා

හිටියේ, නිව්යෝක්හි හොඳ වෛද්‍ය විශේෂඥයෙකුගෙන් මගේ අසනීපය ගැන උපදෙස් ලබා ගත යුතු බව.

ඒ අනුව මං ජෝන් හොප්කින්ස් විශ්වවිද්‍යාලයේ, වෛද්‍ය පීඨයේ මහාචාර්ය, කවනා ස්මිත් නම් විශේෂඥයා හමුවෙන්න ගියා. මාව පරීක්ෂණ වලට භාජනය කරල ඔහු කිව්වේ, මගේ වම් පෙණහැල්ලේ කොටසක් ආබාධයකට ලක්වී විනාශ වී ඇති බව.

"ඔබ රැකියාවෙන් ඉවත්වෙලා හොඳ නිවාඩුවක් ගත යුතුයි. අවුරුද්දක කාලයක් ඕමට තුනක් නොකඩවා ගැනීමට ඔබට සිදුවෙනවා. ඒ අතරේ දීර්ඝ මුහුදු ගමනක යෙදෙන්න. ඒකෙන් ඔබ සුවපත් වේවි"

මෙපමණ කාලයක් මගේ ජීවිතේ තිබුණෙ දැඩි අවිවේකී බවක්. ඒ නිසා මුහුදු සංචාරයක යෙදෙන්න කළ අවවාදය මං ඉස්මුදුනින් භාරගත්තා. මට මුලින්ම උවමනා වුණේ මගේ බිරිඳත් මෙ ගමනට කැඳවාගෙන යන්න. ඒ වුණත් මේ වේලාවෙ ඇය හිටියේ, නැවක ගමන් කරන්න සුදුසු තත්ත්වයක නෙමෙයි. ඒ නැතත් මුහුදේ කෙරෙන ගමන්බිමන් ඇයට හරි ගියේ නෑ. ඇය පහසුවෙන් "සමුදුරු ආබාධයට" ලක්වුණා. ඒ හින්දා අන්තිමට අප තීරණයකට ආවා. ඒ මේ ගමනේ මා ප්‍රමණක් යෙදිය යුතු බවටත්, ඇය නිවසේ රැඳී සිටිය යුතු බවටත්. මං භූවිචර තදින් ආශාම අදහන කෙනෙක් නෙමෙයි. ඒ වුණත් අපේ ඒ තීරණය ගැන දෙවියන්ට ස්තුති වේවා. අපේ වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානයේ වැඩ ගැන මගේ හිතේ බයක් තිබුණේ නෑ. ඒ මොකද වෛද්‍ය ජැක්සන් කැපවීමෙන් වැඩ කළ වෛද්‍යවරයෙකු නිසා.

මගේ බිරිඳගෙන් සහ ගොනීන්ගෙන සමුගෙන, මං බොස්ටන් සිට නිව්යෝක් වෙත ආවා. ඒ දිගු මුහුදු ගමනක යෙදෙන බලාපොරොත්තුවෙන්.

වයිට්, රසල් සහ වයිට් සමාගමේ අයිතිකරුවෙකුගේ පුතා වන පීටර් රසල් මගේ මිත්‍රයෙක්. ඔවුනට අයත් "පිරනීස්" නම් නෞකාවෙන් ගමනේ යෙදෙන්නයි මං හැමදෙයක්ම සැලසුම් කර තිබුණේ. ඒ නැව ෆ්ලොරිඩාවේ සිට ආපසු නිව්යෝක් බලා එන්න නියමිතව තිබුණා. ඒ ඇවිත් දින දෙකකින් යුරෝපය බලා පිටත්වෙන බව මගේ මිත්‍රයා මට කිව්වා.

නමුත් අවාසනාවක හැටි. 'පිරනීස්' නැව ආපසු නිව්යෝක් වරායට ළඟාවෙද්දී වේනත් නැවක ගැටිලා අනතුරට පත්වුණාලු.

නැව් දෙකටම දැඩි හානි සිදුවෙලා. එය අලුත්වැඩියා කර මුහුදු ගමන යළිත් පිටත්වෙන්න හැකි වෙන්නේ, තවත් මාස තුන හතරකින් බවයි අපට දැනුම් දුන්නේ. මේ බව මං මගේ බිරිඳට ලියා යැව්වා.

ඊළඟට, මම, තවත් නැවක් ගැන හොයා බැලුවා. 'බ්‍රයිටස්ටාර්' නැව් සමාගමට අයිති "ක්වීබෙක්" නම් නැව ගැන මට දැනගන්න ලැබුණෙ ඔය අතරෙදි. ඒක කුඹගස් තුනේ මගී නෞකාවක්. ගමනට හැම දෙයක්ම සූදානමව තමා තිබුණෙ. නමුත් අන්තිම මොහොතෙදි හමන කල් දමන්න කපිතාන් තීරණය කළා. ඒ මොකද කුඹගසක කොටසක් දිරාගොස් ඇති බව පරීක්ෂණවලදී හෙළිවෙලා. මේ බවත් මං මගේ බිරිඳට ලියා යැව්වා. ඇය කියා තිබුණේ අලෙරියයට පත් නොවී, ඉවසීමෙන් වෙනත් නැවක් ගැන හොයා බලන ලෙස.

දෙවරක්ම බාධාවුණාම මගේ සිතේ ඇතිවුණේ කැලඹීමක්. ඒත් මං තවත් උත්සාහයක යෙදුණා. "ට්‍රාන්ස් වර්ල්ඩ්" නැව් සමාගමට අයත් "හිමාලයා" නම් මගී නෞකාව පෙරදිග බලා යාත්‍රා කරන බවට ප්‍රවෘත්තිවල දැන්වීම් පළවුණා. ඒක සුඛෝපභෝගී මගී නෞකාවක්. මං මුදල් ගෙවලා කාමරයක් වෙන්කරගත්තා. නමුත් නැව පිටත්වීමට නියමිත දිනයට කලින් දිනයේ, නැවේ කාර්ය මණ්ඩලය පුදුමාකාර ලෙස රෝගී බවට පත්වුණා. ඔවුන් ගොදුරුවුණේ ආහාර විෂවීමකට. නැවේ අරක්කැමියාත් කපිතාන්ගේ දෙවැනියාත් ආහාර විෂවීමෙන් මියගියා. තවත් සෑහෙන ගණනක් රෝහල් ගතකිරීමට සිදුවුණා. මෙවැනි ඛේදවාචකයක් වුණාම නැවක් පිටත්වෙලා යන්නෙ කොහොමද? නැව්වල පිළිගැන්වෙන ආහාර ගැන, නැව් සමාගම් හොඳ අවධානයක් යොමු නොකරන බවට චෝදනා ගලා ආවා.

තුන්වාරයක්ම මගේ ගමනට බාධා ඇතිවුණා. මගේ බලාපොරොත්තු සම්පූර්ණයෙන්ම බිඳ වැටුණා. ගමන අත්හැර දමලා ආපහු ගෙදර යනවාදෝ කියල මං කල්පනා කළා. මුහුදු ගමන්වල යෙදෙන නාවිකයන්, මිථ්‍යා ඇදහිලි හා විශ්වාස හිස්මුදුනින් භාරගන්නා අය බවට කතාවක් තියෙනවා. ඒවා විශ්වාස කළ කෙනෙක් නොවුණත්, මගේ හිතෙත් ලොකු චකිතයක් ඇතිවුණා. මට දිගින් දිගටම හිතුණේ ගමන අත්හැරදමල ගෙදර එන්නයි. මේ බව දන්වා බිරිඳට ලියුමක් යවන්නත් හිතල ආයෙ

නො ලියන්න හිතුවා. මං ගෙදර යනවා නම් ලියුම් යවන එකේ තේරුමක් නෑ. මං නිව්යෝක් වරායේ දියකඩනය අසල ඉහළ පහළ ඇවිදිමින් කල්පනා කළා. මගේ හිතමිතුරන් නැදැයින්ගෙන් සමුගෙන මං ආවේ, අවුරුද්දක කාලයක් මුහුදු ගමනක යෙදෙනවා කියල. මං ගොඩබඟින වරාය වලින් ඔවුනට සිහිවටන මිලදී ගන්න බවටත් මං පොරොන්ද වුණා. දැන් කොහොමද මං ආපහු යන්නෙ? ගියොත් මං ඔවුන්ගේ සිනාවට ලක්වේවි.

හදිසියේම මා හිටි තැනට ආවෙ පැරණි නාවිකයෙකු බව පෙනුණු, කෙට්ටු සිරුරක් තිබූ මැදිවියේ කෙනෙක්.

"මහත්මයා කොහේ හරි යන්න නැවක්ද හොයන්නේ?" ඔහු ඇසුවා.

"ඔව්"

"ඔබට යන්න උවමනා කොහේටද?" මං ඔහුට මගේ කතන්දරය කිව්වා.

"මහත්මයා, ඔබේ ගමනට මං අපූරු නැවක් හොයල දෙන්නම්" ඔහු කිව්වා. "මේක මගී නෞකාවක් නෙමෙයි. ඒ නිසා ගාස්තුත් අඩුයි. බඩු ප්‍රවාහණය කරන කුඹ ගස් දෙකේ නැවක්. නමුත් සුඛෝපභෝගී කාමර තුනක් තියෙනවා. ඔබ කැමැති නම් මට පුළුවනි කතාකරල බලන්න"

මට පෙනී ගියේ ඔහු මුහුදු මගීන්ට කාමර හොයා දෙන තැරැව්කාරයෙකු බවයි. නියම වෙලාවට වරායට එන්න බැරිවෙලා නැව් වරදින අයටත්, සෙනග වැඩි කාලෙට තදබදය නිසා කාමර වෙන්කරවා ගන්න බැරිවෙන අයටත්, තැරැව්කාරයන් කාමර හොයා දෙන බවට මං අහල තිබුණා.

"කීයද ඔහේගේ ගාස්තුව?" මං ඇහුවා.

"ඩොලර් හතරයි"

මෙතන ටිකක් ලොකු ගණනක්, නමුත් මගේ අවශ්‍යතාවයත් වෙලාවෙත් හැටියට කරන්න දෙයක් නෑ.

"හැබැයි මං මුදල් ගෙවන්නේ, නැවේ කප්පිත්තා මාව බාර ගත්තොත් විතරයි" මං කිව්වා. "අනෙක ඔහේ කියන ඔය සුඛෝපභෝගී කාමරය, මං ඉස්සර වෙලා බලල ඉන්න ඕන. ඒ නැවේ යන්නෙ වෙන කවුද? මගෙන් අයකරන ගාස්තුව කීයද? ප්‍රවාහණය කරන්නෙ මොනවද? කියන එකත් මං දැනගන්න ඕන. ඊට පස්සෙ තමයි මං මුදල් ගෙවන්නෙ"

"හරි හරි මහත්මයා" ඔහු කිව්වා. "ඔබට මේ මොහොතෙම පුළුවනි, ඒ හැමදෙයක්ම දැනගන්න. නැවේ නම "මෙරි සෙලෙස්ටි." නැව යන්නෙ ඉතාලියට, වයින් නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය මදසාරය තමයි ප්‍රවාහණය කරන්නෙ. එහි කප්පිත්තා බෙන්ජමින් බ්‍රිග්ස් නම් මහත්මයෙක්, ඔබට පුළුවනි ඔහු හමුවෙලා හැමදෙයක්ම දැනගන්න. මේ වෙලාවෙ නැවට බඩු පටවනවා. බොහොම වෙලාවට ඔහු නැවේ ඇති. යමු බලන්න."

වෙනත් විකල්පයක් නො තිබුණු නිසා මම ඒ යෝජනාවට කැමැතිවුණා. ඕහිත් බැලුවාම ඒ නැවට අකමැතිවෙන්න තරම් කාරණයක් මට තිබුණේ නැහැ. නැවේ කාමර නම් එතරම් සුඛෝපභෝගී ඒවා නෙමෙයි. නමුත් සතුටුදායක තත්ත්වයේ තිබුණා.

කපිතාන්වරයා මට හමුවුණා. ඔහු බොහොම ප්‍රසන්න පුද්ගලයෙකු බවයි මට පෙනුණේ. කපිතාන් සමග ඔහුගේ බිරිඳ සහ කුඩා දියණියත් යාත්‍රා කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන බව මට දැනගන්න ලැබුණා. ඉතිරි වී තිබුණේ තවත් කාමර දෙකයි. එයින් කාමරයක් වෙන්කරගන්න මං තීරණය කළා. බඩු පැටවීම ඉක්මනින් අවසන් වුණොත්, නොවැම්බර් 4 වැනිදා පිටත්වෙන බවයි කපිතාන් කිව්වේ. මුදල් ගෙවා කාමරය වෙන් කරවා ගැනීම සඳහා මම නැවේ කාර්යාලයට ගියා. එතකොටම එහි ආව පුද්ගලයෙකු වෙත මගේ අවධානය යොමුවුණා.

අඩි හයයි අඟල් තුනක් පමණ උස, උසේ තරමට මහත පුද්ගලයෙකු වූ ඔහු, ඇවිදගෙන ආවෙ වේගයෙන්. මුදල් ගෙවන කවුන්ටරය හරහා නැමී ඔහු ලිපිකරුවාගෙන් ප්‍රශ්න කිහිපයක් ඇසුවා. මට පෙනුණේ මේ අමුත්තාගේ මුහුණේ පැත්තක් පමණයි. ඔහු සුදු මිශ්‍ර නීග්‍රෝ සම්භවයක් ඇති, කළු ජාතිකයන්ට වඩා සම්පූර්ණ ඇත්තක් ඇති, කෙනෙකු බවයි මට පෙනුණේ. හමේ පාට සුදුත් නෙමෙයි කළුත් නෙමෙයි; දුඹුරුවට හුරු කහ පැහැයක්. කෙටි අක්ඛමරු හිසකෙස්, පළල දෙතොල්. ඒ සමග ඉතාම සුදු දන්වලින් පෙනුණේ අප්‍රිකානු ඥාතිත්වයයි. වසූරිය රෝගය නිසා ඇතිවුණු කැළැල් වලින්, ඔහුගේ මුහුණ විරූපී වී තිබුණා. ඔහු දිහා බැලූ වහාම මගේ සිතේ ඇතිවුණේ පිළිකුල් සහගත හැඟීමක්. නමුත් ඔහු කතාකළේ මෘදු කටහඬකින්, ආචාරශීලී විලසින්. ඔහු සැහෙන තරම් උගත් පුද්ගලයකු බව කතාතළ ආකාරයෙන් පෙනුණා.

"මං කැමතියි 'මේරි සෙලෙස්ට්' නැව ගැන කාරණා කිහිපයක් දැනගන්න." ඔහු කීවේ ලිපිකරුවා අමතමින්. "ඇය යාත්‍රා කරන්නේ අනිද්දාට. එහෙම නේද?"

"ඔව් මහත්මයා"

"කොහේද යාත්‍රා කරන්නේ?"

"ඉතාලියේ ජිනෝවා වෙත"

"කාර්ය මණ්ඩලයේ කීදෙනාද?"

"අට දෙනයි"

"මගීන්?"

"දැනට එක්කෙනයි. තව දෙන්නෙකුට ඉඩ තියෙනවා"

"මෙත් ඔබ සමග එනවා. මං වහාම මුදල් ගෙවනවා. ලියාගන්න මගේ නම සෙප්ටිමියස් ගෝරිං. ලිපිනය - නිව්ගිලියන්ස්"

පෝරමයක් පිරවූ ලිපිකරුවා, එහි අත්සන් කළ යුතු තැන මගියාට පෙන්නුවා. ඔහු එය අත්සන් කිරීමට පෑන දකුණු අතට ගත්තා. ඒ වහාම දකින්න ලැබුණු දෙය මගේ සිතේ ඇතිකළේ භීතියක්. ඔහුගේ දකුණු අතේ ඉතිරිව තිබුණේ මහපටැඟිල්ල පමණයි! අනෙක් ඇඟිලි හතරම කපා ඉවත්කරලා. අත්සන් කිරීමට ඔහු පෑන ඇල්ලුවේ මහපටැඟිල්ලට හා අත්ලට හිරකරමින්. යුද්ධයේදී මිනිසුන් දහස් ගණනින් ඝාතනය වන හැටි මං දැකලා තියෙනවා. සෑම ආකාරයකම ශල්‍යකර්ම වලට හවුල් වී තියෙනවා. ඒ වුණත් මේ ගෝරිංගේ අතේ පෙනුම, මගේ සිතේ ඇති කළේ චකිතයක් මෙන්ම අප්‍රසන්න හැඟීමක්. එය අතක් නෙවෙයි; මහපටැඟිල්ලක් එළියට නෙරා ආ, දුඹුරුපාට කොට කැබැල්ලක් වැනි විකෘතියක්!

මම එදා හවසම නැවට නැඟුණා. මගී කාමර පිහිටා තිබුණේ බරාදයක දෙපැත්තේ. මට ලැබුණු කාමරයට යාබද කාමරය ගෝරිං මහතාට ලැබී තිබුණා, බරාදයේ අනෙක් පැත්තේ කපිතාන්ගේ කාමරය සහ ඊට යාබද මගී කාමරය. එහි ගමන් කළේ ජෝන් හාටත් නම් ලිපිකරුවෙක්.

බරාදය අවසන්වුණේ නැව් කට්ටුව හා පාලන කුටිය අසලින්. ඔක් සහ මැහෝගනි ලී වලින් තැනූ එහි බිමට බෙල්ජියන් කළාල දමා තිබුණා. හිඳගැනීමට සුවපහසු අසුන් ද තිබුණා. නැවේ කපිතාන් බෙන්ජමින් ට්‍රිග්ස් එක්ක, නිදහසේ වචන කිහිපයක් කතා කරන්න මට අවස්ථාව ලැබුණා. දීර්ඝ කාලයක් නැව් වල සේවය

කර තිබුණත්, ඔහු ඉතාම ආචාරශීලී ප්‍රසන්න කෙනෙක්. මාව හඳුනාගන්න ලැබීම ගැන සතුටට, ඔහු මාව හමන්ගේ නිල කුටියට කැඳවාගෙන ගොස්, මා වෙනුවෙන් ඉස්තරම් වයින් බෝතලයක් විවෘත කළා. සැහෙන වෙලාවක් අපි සුහද කතාබහක යෙදුණා. ඔහුගේ කිරිඳ නෝ දියණිය මට දකින්න ලැබුණෙ නෑ.

නැවේ ගතකළ මුල් දින කිහිපයේ විස්තර, මං පොතක සටහන් කරන්න පටන්ගන්නා. ඒක බැලුවොත් හැමදෙයක්ම ඔබට පිළිවෙළින් කිම මට පහසුවෙනවා"

එසේ කියා කතාව මඳකට නැවැත්වූ ජෙෆ්සන් දොස්තර මහතා තමන්ට කාමරයට යාමට උවමනා බව සේවකයාට කිව්වා. ඒ අනුව යළිත් රෝද පුටුමව් හිඳගත් ඔහු, කාමරය වෙත තල්ලුකරගෙන ගියා. මිනිත්තු දහයක් පමණ ගතවෙද්දී ඔහු ආපසු ආවා. ඒ අතරේ සේවකයෙක් අපට කෝපි ගෙන ආවා. අපේ කතාබහ යළි පටන් ගත්තේ, කෝපි කෝප්පයක් බීමෙන් අනතුරුව.

තම උපැස් සුගල පැලඳගත් දොස්තර ජෙෆ්සන් මීළඟට පොතේ පිටු කිහිපයක් පෙරළා බැලුවා. කතාව පටන්ගත්තේ ඊට පසු.

"එදා රෑ ආපහු මගේ කුටියට ආවම මට දැනුණේ පාළුවක්. එය නැතිකරගන්න චාරිකාවේ විස්තර පොතක සටහන් කළ යුතුයි කියල මට හිතුණා.

නොවැම්බර් 7 - අපේ නැව පිටත්වුණු වෙලාව සවස 2.30 යි. වරායේ නැව ගැටගසා තිබූ රැහැන් ලිහා දැමුණා. "අලියා" බෝට්ටුව මගින් නැව වරායෙන් ඉවතට ඇදගෙන ගිහින් නිදහස් කෙරුණා. රුවල් සියල්ලම ඉහළට එසෙව්වා. පැයකට නාවික සැතපුම් අටක පමණ වේගයෙන් අපි යාත්‍රා කළා. නැවේ පිටුපස කෙළවරේ උස් පුවරුව මතට වෙලා, මං බලාගෙන හිටියේ ඇමරිකානු ගොඩබිම ක්‍රම ක්‍රමයෙන් කිතිජයේ නොපෙනී යන ආකාරය.

නැවෙන් පිටත් වී යන්න කලින්, මා කළ යුතුව තිබූ එක් කටයුත්තක් මට අමතක වෙලා. මං යන නැව, පිටත් වන දිනය සහ අනික් සියලුම විස්තර සඳහන් ලියුමක්, මගේ බිරිඳට ලිවීමට මං බලාපොරොත්තු වී සිටියා. නමුත් එය මට අමතක වුණා. ඇයට ලියුමක් තැපැල්කිරීමට මීළඟට මට අවස්ථාවක් ලැබෙන්නේ මොන වරායෙදිද? ඒ ගැන කපිතාන්ගෙන් විමසා බලන්න ඕන.

ඉර බැහැගෙන යනතුරුම මං බලාගෙන හිටියේ ක්ෂිතිජය දිහා. රතු පැහැයෙන් බැබළෙමින් ඉර නොපෙනී ගියා; ඒ මුහුදේ ලේවලින් සලකුණක් කළා වගේ, මුහුදත් රතුපාට කරමින්.

කපිතාන් ඉන්නේ තරහකින් වගේම හිතේ කැලඹීමෙන්. මේ ගමනට යායුතුව සිටි නැවේ ස්ථිර සේවකයන් දෙදෙනෙක්, නියමිත වෙලාවට ආපහු ඇවිත් නැහැ. ඔවුන් ආපසු එයි කියා දවස් බාගයක් ගමන ප්‍රමාද කළාලු. නමුත් ප්‍රයෝජනයක් වෙලා නැහැ. මේ දෙන්නා ඉබාහොම විශ්වාසවන්ත ජර්මන් ජාතික තරුණයන් දෙන්නෙක්. දිගු කලක් කපිතාන් සමග මුහුදු ගමන්වල යෙදී ඇති ඔවුන්, පළපුරුදු දක්ෂ අය බවයි මට අහන්න ලැබුණේ. අට දෙනෙකුගේ කාර්ය මණ්ඩලය සිටිය යුතු තැන දෙදෙනෙක් අඩුවුණාම, වැඩකටයුතු සුගක් අමාරුවෙනවා. මෙය මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ රූවල් නැවක්. කුණාටු හමන රළු කාලගුණයේදී, පළපුරුදු දක්ෂයින් අත්‍යවශ්‍යයි.

නැවේ කාර්ය මණ්ඩලයට අලුතෙන් දෙදෙනෙකු හදිසියේ බඳවාගන්න කපිතාන්ට සිදුවුණාලු. නැව නැංගුරම දමා තිබූ තැන අසල ජැටියේ ගැවසුණු, නීග්‍රෝ තරුණයන් දෙදෙනෙකු කැඳවා ගැනීමට, කපිතාන්ට හැකිවී තිබෙනවා. ඔවුන් ශක්තිමත් අය. නමුත් රූවල් නැවක සේවය කරලා පළපුරුද්දක් තිබෙන අය නෙමෙයි. තමන්ගේ පෞද්ගලික සේවකයා ලෙස, සෙප්ටිමියස් ගෝරිං මහත්මයා තරුණයෙක් කැඳවාගෙන ඇවිත් ඉන්නවා. ඔහුත් නීග්‍රෝ ජාතිකයෙක්. ඒ නිසා දැන් අපේ පිරිස සුදු-කළු මිශ්‍ර පිරිසක්.

මා මෙතෙක් විස්තර සඳහන් නොකළ අතික් ගියා - ජෝන් හාටන් මට අඳුනාගන්න ලැබුණා. ඔහු තරුණ ලිපිකරුවෙක්. කොයි වෙලෙක් සතුටු සිතින්, විනෝදයෙන්, සිනාමුසු මුහුණින් සිටි හාටන් පොහොසතෙක් නෙමෙයි. තමන් යුරෝපය බලා ගමන්කරන්නේ, වඩා හොඳ රැකියාවක් සොයා ගැනීමේ අරමුණෙන් බව ඔහු මට කිව්වා. ගෝරිං නම් පොහොසතෙක් බවට සැකයක් නෑ. ඒ වුණත් ඔහුගේ හිතේ මොකක් හරි ලොකු ප්‍රශ්නයක් තියෙන බවයි මට හිතුණේ. අනමිට සරුවුණත් ප්‍රශ්න; නොවුණත් ප්‍රශ්න; මටත් තියෙනවා පෙණහැල්ලේ ප්‍රශ්නයක්. අනමිට සරු නැති හාටන් අපි දෙන්නටම වඩා සංතෝසෙන්!

නොවැම්බර් 8 වැනිදා - ක්‍රිස්ස් මහත්මිය අපට මුල්වරට දකින්න ලැබුණේ අදයි. ඇය පුංචි දියණිය සොෆීත් අරගෙන උදේ නැව්

නටවුවට ආවා. ප්‍රංචි සොරී අවුරුදු දෙකක හරිම සුරතල් දරුවෙක්. තරුණ හාටත් ප්‍රංචි ළමයින්ට හුගක් කැමති කෙනෙක්ලු. ඔහු දරුවා වඩාගෙන සුරතල් කළේ, හුඟක් කාලෙක සිටි අඳුනන කෙනෙකු දුටුවා වගේ. ක්‍රිග්ස් මහත්මිය දුබුරු පැහැති හිසකෙස් හා සිහින් සිරුරක් ඇති රූමත් කාන්තාවක්. නැව්පතියාගේ බිරිඳ වුණත් ඇය හරිම නිහතමානියි. කිසිම ආඩම්බර ගතියක් නැහැ.

නොවැම්බර් 12 - තිරිත දිගින් සුළඟ හමාගෙන ආවා. කිසිම සෙලවීමක් නැතිව නැව ගමන් කළා. අපට හිතුණේ එය සාගරය මැද එකම තැනක රැඳී තිබෙනවා වගෙයි. එහෙම නොවෙන බව අපට මතක් කර දුන්නේ, වරින් වර පිම්බෙන හැකිළෙන රුවල්වලින් සහ ඇදෙන ඝණ වලින් නිකුත්වුණු ශබ්ද. ඊට අමතරව නැව ගමන්කරද්දී, එය පිටුපසින් මුහුදේ සලකුණු වුණු සුදුපැහැති පෙණ කඳ. එය එක් මොහොතකට දිස්වුණේ දියේ කැපූ කාණුවක් වගේ.

නොවැම්බර් 15 - මුර උදේ-සරුවල මම ගත කළේ කපිතාන් ක්‍රිග්ස් සමග නැව් තට්ටුවේ. සාගරයේ දිය වැල් ගැන මෝරි නම් විද්‍යාඥයා පළකර තිබූ අදහස් ගැන, අප අතරේ විවාදයක් ඇතිවුණා. කොතොම වුණත් මහා සාගරයෙන් හමා ආ නැවුම් සුළඟින් මගේ ශ්වසන පද්ධතියම ප්‍රඛෝධමත් වෙලා. ව්‍යායාමයේ යෙදුණත් එයින් මට මහන්සියක් දැනුණේ නෑ.

"මෝරි කර තිබූ සමහර ප්‍රකාශ විවාදාත්මකයි" කපිතාන් කිව්වා. "මං කියන කාරණා ගැන වෛද්‍ය ජෝන්සන්ට එකඟවෙන්න බැරිද?"

"මෝරි කියූ හැමදෙයක්ම, මට දැන් හරි හැටි මතක නෑ....." මං කිව්වා.

"යමු මගේ රාජකාරි කුටියට" කපිතාන් එක්වරම කිව්වා. "දියවැල් ගැන මෝරි ලියූ පොත් ඔක්කොම මා ළඟ තියෙනවා"

ඔහු මා කැඳවාගෙන ගියා. යකුරු නොදමා වසා තිබූ කුටියේ දොර විවෘත කළා පමණයි!

"ආන්!" කපිතාන්ට කියැවුණේ තමන්ගේ රාජකාරි කුටිය තුළ සිටි අමුත්තා දුටුවිටයි. එහි සිටියේ ලොට්ටිමියස් ගෝරිං. මෙතෙන ආරාධනයක් නොලැබුණොත්, පිටකෙනෙකු ඇතුළුවෙන තැනක් නෙමෙයි.

"ඔබ මොකද ගෝරිං මහත්මයා මෙහෙ?"

"සමාවෙන්න, මට එන්න අයිති නැති තැනකට මං ආව නම්" ගෝරිං කිව්වා. "මං ආවේ මෙන්න මේ යන්ත්‍ර දිහා බලන්න" ඔහු කිවේ නැවේ ගමන් මාර්ගය හඳුනාගැනීමට උපයෝගී කරගන්නා, මාලිමා යන්ත්‍රය, කාලගණක යන්ත්‍ර හා අනෙකුත් උපකරණ පෙන්වමින්. "මේවා ක්‍රියාකරන හැටි දැකලා මං පුදුමයට පත්වුණා. ජ්‍යාමිතිය හා ත්‍රිකෝණමිතිය ගැන මටත් තරමක දැනීමක් තියෙනවා. මං බැලුවේ මේ යන්ත්‍ර වලින් කෙරෙන්නේ එවැනි කටයුත්තක්ද කියලා. මේවායේ මිල මං හිතන්නේ....."

ගෝරිං කියූ මිල බොහොම දුරට නිවැරදි බව, පසුව මට කපිතාන්ගෙන් දැනගන්න ලැබුණා.

ගෝරිං එතැනින් පිටවී යන්න හැදුවත් කපිතාන් ඔහු රඳවා ගත්තා. මාලිමා යන්ත්‍රයේ ක්‍රියාකාරීත්වය ගැනත්, එහි පාඨාංක අනුව දිශාව සොයාගැනීම් ගැනත්, ගෝරිංට හොඳ අවබෝධයක් තිබුණා. ඔහුට ඒ ගැන ඒ තරම් දැනුමක් තිබීම ගැන මට පුදුමත් හිතුණා. ඒ වගේමයි සාගරයේ දියවැල් ගැන ඔහුට තිබුණු දැනුම.

නොවැම්බර් 17 - දහවල් වෙද්දී කළ නිරීක්ෂණ වලින් පෙනුණේ අප මේ වනවිට සැතපුම 220 ක් යාත්‍රා කර ඇති බව. හැන්දෑවෙද්දී සුළං හැමීම ක්‍රමයෙන් වැඩිවුණා. කුණිගස් මුදුනේ රුවල් පහතට දමන ලෙස. නැවේ දෙවැනියා සේවකයන්ට අණ දුන්නා. ඒ රාත්‍රී කාලයේ සුළං හැමීම වේගවත් වේ යයි උපකල්පනය කරමින්.

වායුපීඩන මානය අනුව පීඩනය 29 ට පහළ බැහැලා. මේ ගමන තදබල කුණාටු සහිත මුහුදු ගමනක් වේවිද? එහෙම වුණොත් ඊකෙන් මගේ ශරීර සෞඛ්‍යයට වෙන්නේ නරකක් මිස හොඳක් නෙමෙයි. ඒ නිසා කාලගුණය ඉක්මනින් යහපත් අතට හැරේවා කියල මං ප්‍රාර්ථනා කළා. රෑ කෑමෙන් පස්සේ බ්‍රිග්ස් මහත්මිය සමග කාඩ් ක්‍රීඩාවේ යෙදුණා. හාටන් ඔහුගේ වයලීනය වාදනය කර අපව විනෝදමත් කළා.

නොවැම්බර් 20 - ඊයේ රාත්‍රී කාලගුණය හිතූ තරම් අයහපත් වුණේ නැහැ. ඒත් ගිනිකල් එන්න එන්නම වැඩියි. මගේ ස්වේටරය මං ඇඳ ගත්තා. ඊත මගේ බිරිඳ මට ගොතා දුන් එකක්.

උදේ වරුවේ හාටන් මගේ කුටියට ආවා. අපි දෙන්නා සුරුට්ටු දෙකක් දල්වාගෙන කතාබහට වැටුණා.

"හබකුක් දොස්තර මහත්තයා, මේ ගෝරිං මහත්තයව ඔබ කලින් ඉඳන් අඳුනනවද?"

"නැහැ. ඇයි එහෙම ඇහුවේ?"

"1869 අවුරුද්දෙ මං හිටියේ ඔහායෝ ජනපදයේ ක්ලීවලන්ඩ් නගරයේ." හාටන් කිව්වා. "මය මිනිහා ඒ කාලෙ එහේ ගැවසුණු බව මට හොඳට මතකයි. එයාගෙ පිළිවෙළ එදත් එහේ මිනිසුන්ට හරි ප්‍රහේලිකාවක් වුණා. ඔහු මහ අබිරහස් පුද්ගලයෙක්. ඔහු මොනම රැකියාවක හෝ ව්‍යාපාරයක යෙදෙන බවක් පෙනෙන්නෙත් නෑ. ඒ වුණත් හොඳට සල්ලි තියෙනවා. අනික එයාගෙ ඒ පුද්ගලික තොරතුරු කිසිදෙයක් අපට කියන්නෙත් නැහැ."

"මය විදියේ පුදුමාකාර, අද්භුත ගතිගුණ ඇති මිනිස්සු ලෝකෙ ඉන්නවා හාටන්" මං කිව්වා. "මට හිතෙනවා මිනිහගේ හැසිරීම හොඳින් අධ්‍යයනය කරන්න. ඒක නෙමෙයි හාටන්. අද හෝජනාගාරයෙදි මං උදේ කෑම ගන්න වෙලාවෙ, ටිකක් අමුතු සිදුවීමක් වුණා. මං උන්නේ මගේ කෑම පිඟාන දිහා බලාගෙන. එතකොට මගේ හිතුණා කවුරු හරි මා දිහා බලාගෙන ඉන්නවා කියල. මං එක්පැරම හිස ඔසවා බැලුවා. ගෝරිං මං දිහා ඇසිපිය නොහෙළා බලාගෙන හිටියේ, මාව කන්න වගේ. ඔහුගේ මුහුණේ පෙනුම මං දැකල බව මිනිහ තේරුම් ගත්තා. එතකොට ඔහු කාලගුණය ගැන බොරු කතාවක් ඇදල ගත්තා."

"දොස්තර මහත්තයා" හාටන් කිව්වා. "හරි පුදුම දෙයක් තේ. ඊයෙ උදේ කෑම මෙසෙදි මටත් ඔය දේම වුණා"

"ඒකත් හරි පුදුමයක් තමයි" මං කිව්වා. "මිනිහා නිග්‍රෝ (කළු) මිනිසුත් එක්ක හරිම මිත්‍රශීලියි. එයාලට ළංවෙලා හෙමින් සීරුවේ මොනවාදෝ ඉදාඩවන හැටි මං දැකල තියෙනවා. එයාගෙ වැඩකාර කොල්ලාට, ගෝරිං දෙවියෙක් වගේ"

"මිනිහා නම් ඉතාම පුදුමාකාර ගතිගුණ රාශියක් තියෙන කෙනෙක් කියලයි මට හිතෙන්නේ" හාටන් කිව්වේ කාමරයෙන් පිටවෙමින්.

අද කිහිපවතාවක්ම මට කපිතාන් බ්‍රිග්ස් දකින්න ලැබුණා. ඒ කොයිම වෙලාවකවත් ඔහු සිටියේ සතුටෙන් නෙමෙයි. කාලගුණක යන්ත්‍රවල දැක්වෙන්නේ විවිධ වෙලාවන්වලදී ඔහු කියන්නේ නාවික සේවයේදි, ඔහුට මෙවැනි දෙයක් දකින්න ලැබුණු පළමු අවස්ථාව මෙය බව. අද අහස වලාකුළු වලින් වැහිලයි තිබුණෙ. ඒ නිසා අපි දැන් ඉන්නේ මොන හරියකද කියා

දැනගැනීමට හැකිවුණේ නෑ. නමුත් අනුමාන කිරීම් වල හැටියට පසුගිය පැය 24 ඇතුළත, අපි හැතැක්ම 170 ක් වත් යාත්‍රා කරන්න ඇති.

කපිතාන් මුලදී කියූ විදියමයි. අන්තිම මොහොතේ නැවට බඳවාගත් ගිලිග්‍රේ සේවකයන් හරිම අදක්මයි. රුවල් එසවීම, ඒවා පහත්කිරීම ආදී කටයුතු ගැන කිසිම වැටහීමක් නෑ. එපමණක් නොවෙයි. කොයිතරම් වාර ගණනක් කිව්වත්, ඒ ගැන මොළයට ගන්නවත් ඔවුනට හැකියාවක් නෑ. ඒ කරියුතු පළපුරුදු නාවිකයන් අතට දීලා, ගිලිග්‍රේ අයට සුක්කානමේ රාජකාරි බාරදෙන්නයි සිදුවෙලා තියෙන්නෙ. හැන්දෑවේ අපට ඇත මුහුදේ යෝධ නල්මසෙකු දකින්න ලැබුණා.

නොවැම්බර් 24 - හමා ආ සුළං පාර හරිම සීතලයි. ඒ නිසා අද දවස පුරාම මං කුටියම වී සිටියා. එළියට ආවෙ කෑමට විතරයි. නැව කුටිය ඉතාම කුඩා එකක් වීමේ වාසියකුත් තියෙනවා. මගේ පොත්පත් හෝ පයිප්පය, මට නිදාගන්න ඇඳේ ඉඳගෙන ගන්න පුළුවනි. ඒවා තියෙන්නේ අතේ දුරෙන්. කලකට පෙර ඇතිවී නොඳවූ මගේ තුවාලයකින් වේදනාවකුත් දැනුණා. මං හිතන්නේ සීතල නිසා වෙන්න ඇති. හැන්දෑවේ ඛාටත් මගේ කාමරයට ආවෙ කපිතාන්ගෙ පුංචි බබා කොලීත් වඩාගෙන. ටික වේලාවක් යද්දී කපිතානුත් ආවා. මගේ ළඟ තිබුණු වයින් වලින් ඔවුනට සංග්‍රහ කරදීලා, අපි සුහඳ කතාබහක යෙදුණා.

නොවැම්බර් 25 - අද උදේ ඇසොරේස් දූපත් සමූහයට අයිති සාන්ත මරියා දූපත් අපට දකින්න ලැබුණා. සීතල හමමත් අඩු නෑ. ඒ මදිවාට දවස පුරාම පොදි වැස්සක් ඇද හැළුණා. ඒ නිසා මට කුටියෙන් එළියට යාමට පුළුවන් කමක් තිබුණේ නෑ.

මේ විදියට ඇතුළට වී තනියම සිටියාම හිතේ ඇතිවෙන්නෙ හරිම සාංකාවක්. ගෝරිං මගේ කාමරයට ආවා. ඒත් මගේ හිතේ ප්‍රසන්න බවක් ඇතිකරන්න ඔහුට හැකිවුණේ නැහැ. ගෝරිං කතාකරන්න ඇත්තේ වචනයයි නැත්නම් දෙකයි. ඔහු මුළුකාලයම ගත කළේ මහ අමුතු විධියට මං දිහාව බලාගෙන. ඒකෙන් මගේ හිතේ ඇතිවුණේ නොරිස්සුම් බවක්. ඊළඟට ගෝරිං එක්වරම මගේ කුටියෙන් පිටවෙලා ගියේ, මට වචනයක් හෝ නොකියා. දැන් මට හිතෙන්නේ මේ මිනිහා උමතු පුද්ගලයෙක් කියලයි. ඔහුගේ කුටිය තියෙන්නේ මගේ කුටියට යාබදව බව, මෙම මීට කලිනුත් සඳහන්

කළා. අපේ කුටි දෙක වෙන්වී තියෙන්නේ ඉතාම තුනී ලෑලි බිත්තියකින්. ඒකෙ තැන් තැන් කැඩී බිඳී ගිහින් සිදුරු සෑදී තියෙනවා. ඒවා කොයිතරම් ලොකුද කිව්වොත්, ගෝරිං කාමරයේ කරමින් සිටින දේ පවා මට පෙනෙනවා. ඔහුගේ හැසිරීම ගැන මං මත්තු බලනවා තෙමෙයි. නමුත් ඔහු කරන කටයුත්ත ගැන මගෙ අවධානය යොමු වෙන්නෙ මං නොදැනුවත්වම.

ඔහු කොයි වෙලෙත් යෙදී ඉන්නෙ එකම කටයුත්තක. විශාල කඩදාසියක් දිගහැරගෙන ඔහු ඒ මත කුඩා මාලිමා යන්ත්‍ර තියමින් බලනවා; පැන්සලකින් ගණනය කිරීම් කරනවා. නොකාව ගමන් කරන මාර්ගය හැන ඔහු දැඩි උනන්දුවක් දක්වන බව, මම කලිනුත් සඳහන් කළා. ඒ වුණත් නැවේ ගමන් මඟ හොයන්න ගෝරිං මොකටද මේ හැටි උනන්දුවෙන්නෙ? ඒකයි මට පුදුමෙ. මං හිතන්නෙ දවස ගෙවාගන්න, ඔහු මෙහෙම දෙයක් කරනවා වෙන්න පුළුවනි. ගණනය කිරීම වලින් ඔහුට ලැබෙන ප්‍රතිඵල කපිතාන්ගේ ඒවත් එක්ක සසඳා බලනවා ඇති.

මේ මිනිහා මගේ ශොළයට ඇතුල්වෙන්නෙ නැත්නං මං ඒ තරමට කැමතියි. පෙරේදා රෑ මං භයානක හීනයක් දුටුවා. නැව් කුටියේ මා වෑකිර සිටි ඇඳ, මිනිපෙට්ටියක් වගෙයි මට පෙනුණේ. මං එය ඇතුළේ ඉඳිද්දීම, පෙට්ටියේ පියන වහලා ඇන ගහන්න ගෝරිං දැඩි උත්සාහයක යෙදුණා. ඔහුට ඒ කටයුත්ත කරන්න ඉඩ නොදී, මං මිනිපෙට්ටි පියන ඉවතට තල්ලු කළා. හීනෙන් බයවෙලා අවදිවුණත්, මට හිතුණෙම මං ඉන්නේ මිනිපෙට්ටියක් ඇතුළේ කියලයි. සිහිනෙන් භයවීමට හේතුව මොකක්ද කියලා වෛද්‍යවරයෙකු ලෙස මං දන්නවා. ඒ ශොළයේ සමහර කොටස්වලට රුධිරය නිසිලෙස නොලැබීම. මගේ හිත තිබෙන්නේ දුර්වල තත්ත්වයකයි. ඒ නිසා සිහිනෙන් දුටුව දේ මට නිතර නිතර මතක් වෙනවා.

නොවැම්බර් 26 - යාපන් කාලගුණය ඇති දවසක්. නිරිත දිග පැත්තෙන් අලුතෙන් සුළං හමන්න පටන්ගත්තා. එයින් රුවල් පිරී ගිය නිසා අපේ ගමන වේගවත් වුණා. නැව් තට්ටුවේ එහා මෙහා ඇවිදින්න මට අවස්ථාව ලැබුණා. රැල්ල අනුව නැව දෙපසට පැද්දෙන ආකාරයට ගැළපෙන්න, පියවර සමබරව තැබීම, පළපුරුදු නාවිකයන්ට නම් පහසු දෙයක්. මට නවමත් ඒ හැකියාව ලැබිල

නෑ. පුංචි කුරුල්ලන් රාශියක් පියඹාගෙන ඇවිත් රුවල් ගැටගැසූ කඹවල වහන හැටි මං දුටුවා.

හවස 4.40 ට හැන්දෑවේ කුටියෙන් පිටවෙලා මං හැව් තට්ටුවට ගියා. ඒ කවදාවත් මං කාමරයෙන් පිටවී ඉන්න වෙලාවක් නොවෙයි. මං හැව් තට්ටුවේ ඇවිදිමින් සිටියදී මගේ කාමරය දෙසින් අහන්න ලැබුණේ මහා පිපුරුම් ශබ්දයක්. මං ඒ පැත්තට දිව ගියා. මගේ ජීවිතය මරණයෙන් බේරී ඇත්තේ අනුනවයෙන් බව මං දැනගත්තේ එවිටයි.

ගෝරිං ඉඳලා තියෙන්නේ ඔහුගේ කාමරයට වී රිවෝල්වරය පිරිසිදු කරමින්. ඔහු හිඳලා තියෙන්නේ ඒකෙ කාණුදෙකම ගිස් කියලා. නමුත් ඔහු නොදැනුවත්වම එකක උණ්ඩ පුරවා තිබිල තියෙන්නේ. එක්වරම රිවෝල්වරය ක්‍රියාත්මක වෙලා. උණ්ඩය ගිහින් තියෙන්නේ ඔහුගේ බිත්තිය පසාරු කරගෙන, මගේ කාමරය දෙසට. එය බැඳිලා තිබුණේ මං නිදාගනිද්දී මගේ හිස තබන තැනටම යි. වෙනදා වගේ ඒ වෙලාවේ මං ඇඳේ හිටියා නම්, මට අත්වන්නේ ක්ෂණික මරණයක්, මං කාමරයේ නොහිටි බව නොදන්න ගෝරිං අප්‍රමාණ භයකට පත්වෙන්න ඇති. මිනිහා එයාගෙ කාමරයෙන් එළියට ආවෙ, දුම්දමන රිවෝල්වරයත් අරගෙන. මාත් කාමරය පැත්තට එන හැටි දුටුවාම ඔහු සුදුමැලි වුණා. මිනිහෙක් ඒ තරමට භයෙන් ත්‍රස්තවුණු හැටි මං කවදාවත් දැකල නෑ. ඊළඟට ඔහු සමාව ඉල්ලා මට ආයාචනා කළා. මෙක ගණන් ගත යුතු දෙයක් නොවෙන බව, මං කිව්වෙ සිනාමුසු මුහුණෙන්.

රාත්‍රී 11 ට - මහ අවාසනාවන්ත දෙයක් සිදුවෙලා. එය මොහොතරම් සිත් කම්පා කරවන ශෝචනීය සිද්ධියක්ද කිව්වොත්, උදේ මං මුහුණදුන් සිදුවීමත් මට අමතක වුණා. කපිතන්ගේ බිරිඳ ඩ්‍රග්ස් මහත්මිය සහ පුංචි සොෆී අතුරුදන් වෙලා! ඒ දෙන්නා ආශිය අතක් නෑ. මේ විස්තර මේ විධියට සටහන් කරන්නවත් මගේ හිතේ සැනසීමක් නෑ.

අපි එය දැනගත්තේ මෙහෙමයි. රෑ අටහමාරට විතර කපිතන් මගේ කුටියට කඩාවැදුණා. ඔහුගේ මුහුණ හොඳටම සුදුමැලි වෙලා. ඔහු මගෙන් ඇහුවේ තමන්ගේ බිරිඳ දුටුවාද කියල. ඊළඟට ඔහු පිස්සුවෙන් වගේ ඇය නොයමින් එළියට දිවගියා. මං ඔහු පසුපස

යියේ එය කලබල වෙන්න තරම් කාරණයක් නොවෙන බව කියමින්.

ඒ වුණත් දෙවියනේ! අපි පැය එකහමාරකට වැඩි කාලයක් මුළු නැව පුරාම බ්‍රිග්ස් මහත්මිය හා කුඩා දරුවා හෙව්වා. ඇගේ නම කියා කෑගසමින්, කපිතාන් කොයි තරම් වාරයක් කෑගසන්න ඇත්ද? අන්තිමට ඔහුගේ උගුර බැරෑන්ඩ් වෙලා ශබ්දයක් වත් පිටවුණේ නෑ. නැව්වල සේවකයන් සැලකෙන්නෙ කිසිදේකින් නොසැලෙන සිත් ඇති අය ලෙස. නමුත් කපිතාන් තමන්ගේ බිරිඳ හා දරුවා හොයමින් වැලපුණු හැටි දුටුවාම, කව්රුත් දැඩි කම්පාවකට පත්වුණා. ඔවුන් කොහොමටවත් සිටීමට ඉඩක් නැති බඩු ගබඩාවල පවා අනුමුලු පිරිමින් අපි ඔවුන්ව හෙව්වා.

නාවිකයෙක් අන්තිමට බ්‍රිග්ස් මහත්මිය දැකල තියෙන්නේ රෑ හතට විතර. සොෆා නින්දව දමන්න කලින්, ඇයට පිරිසිදු වාතය ආශ්වාස කරන්න සැලැස්වීම බ්‍රිග්ස් මහත්මියගේ සිරිතක්. ඇය කුඩා දරුවාත් අරගෙන නැවේ පිටුපස උස් පුවරුව මත වාඩිවී සිටි හැටි, එඩ්වඩ් හෙඩ් නම් නැවේ කෝකියා දැක තිබුණා. ඒ වෙලාවෙ සුක්කානම හාරව සිටියේ නීග්‍රෝ සේවකයෙක්. ඔහු නම් කිව්වේ තමන් කොහොමටවත් බ්‍රිග්ස් මහත්මිය නුදුටු බවයි.

මේක මහ පුදුමාකාර අබිරහසක්. මට නම් හිතෙන්නේ නැව ගැස්සුණු වෙලාවක කුඩා දරුවා මුහුදට විසිවෙන්න ඇති. දරුවා බේරාගන්න අම්මත් මුහුදට පනින්න ඇති. මුහුදේ සැඩ පාරකට අනුවෙලා දෙන්නම ගඟාගෙන යන්න ඇති. මේ දෙන්නාගේ අතුරුදන්වීම ගැන මට කළ හැකි එකම උපකල්පනය ඒකයි.

සුක්කානම ක්‍රියාකරවමින් හිටි සේවකයාට මේක නොදැනුණු එකේ, එක අන්කින් පුදුමයකුත් නෑ. එක පැත්තකින් මේ හතරවටේම සක් අන්ධකාරයෙන් වැසුණු වෙලාවක්. මුහුදේ ශබ්දය නිසා ඇගේ විලාප හඬ පවා නැසී යන්න පුළුවනි.

නැවේ දෙපැනියා පුණු රිවඩසන් වහාම රුවල් අකුලා නැවේ ඉදිරි ගමන අත්හිටෙව්වා. ඊළඟට නාවිකයන් සහ ජීවිතාරක්ෂක බෝට්ටුව යොදලා අවට සෝදිසි කිරීමක යෙදුණා. නමුත් ඔවුන් දකින්න ලැබේවි කියල විශ්වාසයක් තිබුණෙ නෑ. කපිතාන් හඬා වැලපුණේ දරාගන්න බැරිතරම් ශෝකයකින්. ඔහුව ටිකක් සන්සුන් කරන්න මං තීරණය කළා. කෝපි සමග අබිං ස්වල්පයක් දී මං

ඔහුට නිදාගැනීමට සැලැස්සුවා. පැය කීපයකටවත් ඔහුට එයින් සහනයක් ලැබෙවි.

පසුවදා - උදේ අවදිවෙද්දී මට හිසබර ගතියක් තිබුණා. ඒ හරිහැටි නින්ද නොයාම නිසා. ඊයේ රාත්‍රියේ වුණු අවාසනාවන්ත සිදුවීම මගේ සිහියට නැගුණේ එවිටයි.

නැව තට්ටුව මතට ආ මට දකින්න ලැබුණේ අසරණ කපිතාන් බ්‍රිග්ස්. ඔහු ආරක්ෂක වැටට හේත්තු වෙලා, ඈත සාගරය දිහා බලාගෙන හිටියා. මේ ලෝකයේ තමන් අධ්‍යාත්ම ආදරය කරන වස්තුන් සඟවාගත් මුහුද! මං උත්සාහ කළේ කපිතාන් සමග වචන කිහිපයක් කතාකරන්න. නමුත් ඊට අකමැත්තෙන් ඔහු ඉවතට ගියා. ඔහුගේ බිරිඳ හා දරුවා නැවේ නොමැති බව දැන් අපට පැහැදිලියි. ඒ වුණත් නැවේ අනුමුලු පසුකර යද්දී තවමත් කපිතාන් ඒ තැන්වලට එබී බලනවා.

මට පෙනෙන්නේ ඔහු ඊයේ උදේ දුවුවාට වඩා, අවුරුදු දහයකින් වයසට ගිහිං වගෙයි. හාටන් තමයි පුංචි සොෆීව නිතර සුරතල් කළේ. ඔහු ඉන්නේත් දැඩි ශෝකයකින්. ගෝරිංටත් කණගාටු වගෙයි පෙනෙන්නෙ. මුළු දවස පුරාම ඔහු ඉන්නේ තමන්ගේ කුටියටවත් වෙලා දොරවහගෙන. අප තරම් අවාසනාවන්ත පිරිසක්, හැවක ගමන් කරන්න නැතුව ඇති කවදාවත්. මේ කතාව ඇසූ දවසක මගේ බිරිඳ මොන තරම් කම්පා වේවිද!

මං මේ නැවේ පිටත්වී ආ බව වත් ඇයට දන්වා යවන්න බැරිවුණා. මං අන්තිමට යැවූ ලියුමේ දැන්නුවේ, මගේ ගමන කොහොම හරි යන්න නැවක් හොයනවා කියලයි. මගෙන් ලියුමක් එනතුරු ඇය මඟ බලාගෙන ඇති. මට මොකක් වුණාද කියල ඇයට හිතාගන්න බැරුව ඇති. තැපැල් සේවයක් තියෙන මොකක් හරි තොටුපොළකට ළඟාවුණු වහාම, බිරිඳට කෙටි ලියුමක් හරි යවන්න ඕන.

හොඳ සුළඟක් හමා එන නිසා, අපි නොමැ අටක පමණ වේගයෙන් ඉඳිරියට යාත්‍රා කරනවා. නැව යාත්‍රා කරවීමේ කටයුතු කපිතාන් තම දෙවැනියාට භාරදීලා. ශෝකය ඉවසා දරාගන්න කපිතාන් බ්‍රිග්ස් තවමත් උත්සාහ කරනවා. ඔහු ඉන්නේ නාවුක රාජකාරි කටයුතුවල යෙදෙන්න තරම්, හොඳ මානසික තත්ත්වයක නොවෙයි.

රළඟ දවස - මේක ඔහා ශාපයකට ලක්වුණු නෙකාවක්ද? ඉතාම සුන්දර ආකාරයකට ඇරගුණු මුහුදු ගමනක්, මේ තරම් ඛේදජනක ආකාරයට වෙනස් වුණේ කොහොමද? කපිතාන් බ්‍රිග්ස් ඊයේ රෑ ඔහුගේ ගිසට වෙඩිතබාගෙන මියගිහින්!

පාන්දර තුනට පමණ මං නිගැස්සී නින්දෙන් ඇහැරුණා. ඒ වෙඩි ශබ්දයක් ඇහිලා. ඇඳෙන් බිමට පැන්න මං වහාම දිව්වේ කපිතාන්ගේ කුටිය දෙසට. මං කොයිතරම් ඉක්මනට ගියත්, ගෝරිං මට ඉස්සර මෙලා එතැනට ඇවිත්. ඔහු කපිතාන්ගේ කුටියේ සිටියේ, ඔහුගේ මළසිරුර දෙසට පහත්වෙලා බලමින්. ඒක කෙනෙකුට බලන්න බැරි තරම් ඛේදජනක දර්ශනයක්. වෙඩි පහරින් කපිතාන්ගේ මුහුණ කැලිවලට කැඩී ගිහින්. කුටිය පුරා ලේ ගංගාවක් ගලායන්න පටන් අරගෙන. පිස්තෝලය ඒ අසලම බිම වැටී තිබුණා.

ගෝරිං සහ මම කපිතාන්ගේ සිරුර ඔසවලා ඇඳ උඩින් තැබුවා. හැවේ කාර්ය මණ්ඩලයේ සුදු මිනිසුන් වහාම එතැනට දිව ආවා. ඔවුන් සෑම දෙනෙකුම සිටියේ දැඩි කම්පාවකින්. ඔවුන් කවුරුන් කපිතාන් බ්‍රිග්ස් සමග, දීර්ඝ කාලයක් මුහුදේ යාත්‍රා කළ අය. ඔවුන්ගේ මුහුණුවල තිබුණේ ශෝකය පමණක් නොවෙයි. අද්භුත ආකාරයෙන් එක පිට එක ආ මේ භයානක සිදුවීම්, ඔවුන්ගේ සිත්වල ඇතිකර තිබුණේ සැකයක්. ඒ බව ඔවුන්ගේ මුහුණු වලින් පැහැදිලිවම පෙනුණා. කිසියම් භූතයෙකු විසින් මේ නැව ගොදුරු කරගෙන ඇති බව එක් අයෙක් එළිපිටම කිව්වා.

දහවල් දොළහට අපි කපිතාන්ගේ අවසන් කටයුතු සිදුකළා. ඊංගලන්ත සභාවේ අවමංගල දේවමෙහෙය කියෙව්වේ ගෝරිං. අනතුරුව කපිතාන් බෙන්ජමින් බ්‍රිග්ස්ගේ මෘතශරීරය අපි මහමුහුදට භාර කළා.

සුළං හැමී යළිත් වේගවත් වුණා. අපේ නැව දිනකට තාවුක සැතපුම් දහයක් හෝ දොළහක් යාත්‍රා කෙරුණා. ඉතාලියේ ජිනෝවා වෙත ළංවුණු වහාම මේ නැවෙන් බැස යායුතුයි. මේක අවාසනාව උරුමකරගත් ශාපලත් නෙකාවක්. මේකෙන් ඉක්මනින් සමුගන්නා තරමට ඔබේ හිතට හොඳයි. මට හිතෙන්නේ අප යාත්‍රා කරන්නේ පාවෙන මිනිපෙට්ටියක කියලයි. නාවිකයන් මිථ්‍යා විශ්වාස අදහන අය වීමේ පුදුමයක් නෑ. උගත් කෙනෙක් වුණත් දැන් මගේ හිතෙත් තදින්ම ඇතිවෙන්නේ එවැනි හැඟීම්.

ඊළඟ දිනය - අපි වේගයෙන් ඉදිරියට යනවා. ඒත් හිතේ කිසිම සතුටක් නෑ; තියෙන්නේ කලකිරුණු හැඟීමක්.

අද උදේ ගෝරිං, හාටන් සහ මම කතාබහකට වැටුණා. හාටන් ලොකු උත්සාහයක යෙදුණා, ගෝරිංගෙන් කාරණා දැනගන්න. ගෝරිංගේ රැකියාව කුමක්ද? ඔහු යුරෝපයට යන්නේ කුමන අරමුණකින්ද? ආදී කරුණු හාටන් විමසුවා. නමුත් ගෝරිං ඒ කිසිදේකට පිළිතුරු නොදී මඟහැරියා. ඒ ආකාරයට කාරණා විමසීම ගැන කේන්ති ගිය ගෝරිං එතැනින් පිටව් ගියා. ඊළඟට තමන්ගේ කුටියට වැදිලා ගෝරිං දොර වසාගත්තා.

මේ පුද්ගලයා ගැන අපි දෙන්නගේම හිත්වල දැඩි උනන්දුවක් ඇතිවෙන්නෙ ඇයි? ඒ ඔහුගේ සුවිශේෂ පෙනුම නිසාද? නැත්නම් ඔහුගේ හැසිරීමේ අද්භුත බව නිසාද? එහෙමත් නැත්නම් ඔහුගේ ධනවත්කම නිසාද? හාටන් හමි කිව්වේ මේ පුද්ගලයා, රහස් පරීක්ෂකයෙකු විය හැකි බවයි. අපරාධකාරයෙක් කොහොම හරි ඉතාලියට පැනගෙන තියෙනවා; ඔහු ලුහුබැඳ යාමේ නමයි මේ ගෝරිං යෙදී ඉන්නේ. මේ ආකාරයට රහසිගතව, අපරාධකාරයා වෙත ළඟාවෙලා, ඔහු බෙල්ල මුලින්ම අල්ලා ගන්න ගෝරිං බලාපොරොත්තු වෙනව ඇති. මට නම් එහෙම දෙයක් හිතෙන්නේ නෑ. හාටන් එවැනි නිගමනයකට ආවේ කොහොමද කියා මං විමසුවා.

"මං සැරයක් දෙකක් දැක්කා ගෝරිං තැව් තට්ටුවේ පාර තැනකට වෙලා පොතක් කියවූ හැටි." හාටන් කිව්වා. "එක දවසක් ඔහුට අමතක වෙලා, ඒ පොත එතැන දාල ගිහින් තිබුණා. මං ඒක පෙරළා බැලුවා; ඒක මුද්‍රිත පොතක් නෙමෙයි; පුවත්පත් වලින් කපාගත් ප්‍රවෘත්ති අලවා හැදූ "ස්ක්‍රැප්" පොතක්. එහි ඇතුළත්ව තිබුණේ, පහුගිය අවුරුදු විස්සක පමණ කාලයක්, එක්සත් ජනපදයේ සිදුවුණු මිනීමැරුම් රාශියක් ගැන වාර්තා. ඒකෙ පුදුමය කියන්නේ, ඒ හැම එකක්ම අබිරහස් මිනීමැරුම්. මුදල් මංකොල්ල කෑමකට, පළිගැනීමට හෝ ක්ෂණික කෝපයට සිදුකළ ඒවා නෙමෙයි. ඒවා සිදුකළ අපරාධකාරයින් අල්ලා ගන්නත් පොලීසිය සමත්වෙලා නෑ. මිනීමැරුම් වලට ගොදුරු වී තිබුණේ විවිධ සමාජ තරාතිරම් වල, විවිධ වයස් වල පුද්ගලයින්, පොලීසිය සැක කළා මේවට වගකිව යුත්තේ එකම පුද්ගලයෙක් හෝ එකම කණ්ඩායමක් කියලා. නමුත් ඒ අපරාධකාරයින් තවමත් නිදැල්ලේ!"

නාටත් එහෙම කියුවාම, ඔහු අර විදියේ නිගමනයකට ආව එකේ පුදුමයකුත් නැහැ කියල මට හිතුණා.

"කවුද දන්නේ?" මං කිව්වා, "සමහරවිට ගෝරිං ඔය තොරතුරු එකතුකරනවා ඇත්තේ, අපරාධ පිළිබඳ පොතක් ලියන්න වෙන්නත් පුළුවනි. කොහොම වුණත් ඔහුගේ පොද්ගලික තොරතුරු හාරා අවුස්සන එක අපට අයිති වැඩක් නෙමෙයි."

ඊළඟ දවස - සුළං හැමීම තවමත් වේගවත්, අපේ ඉදිරිගමන සතුටුදායක අයුරින් සිදුවෙනවා. බ්‍රිග්ස් පවුල ගැන අපට මතක් වෙන්නෙ නැතිකරමයි. එක් පවුලක්ම අපේ මතකයෙන් මේ තරම ඉක්මනට ඇත්වෙන්නෙ කොහොමද? ඒක හිතාගන්නත් අමාරුයි.

නැව්පති කුටියේ දැන් පදිංචි වී ඉන්නේ අපේ දෙවැනියාව සිටි ඇල්බට් රිචඩ්සන්. ඔහු කපිතාන් තනතුරේ වැඩකටයුතු කරනවා. නැවේ ගමන පෙර පරිදිම සිදුවෙනවා. කපිතාන් බ්‍රිග්ස්ගේ නම සඳහන් නොවෙන තරමයි. බ්‍රිග්ස් මහත්මියගේ කුඩා මහනමැඹිම අපට නැව් තව්වුවේ එක් කෙළවරක තවමත් දකින්න ලැබෙනවා.

අද නැවේ තවත් හදිසි අනතුරක් සිදුවුණා. ඒක ඒ තරම් බරපතළ එකක් නොවී බේරුණේ කාගෙත් වාසනාවකට. ගොට්ලීබ් නම් සුජාතික නැව්යෙකුට, රුවල් ඇඳිමට අමතර කඹයක් ගන්න උවමනාවී තියෙනවා. පහතම් තිබෙන බඩු ගබඩාවට, ඇතුළුවෙන දොර තිබෙන්නේ නැව් තව්වුව මත. ඒක ගළවා ඉවත්කර පැත්තකින් තියන පියනක්. ඒක සාදා තිබෙන්නේ බරලෑලි කැබලි කීපයක් එකට තබා ඇත ගැසීමෙන්. පියන ඉවත්කර පැත්තකින් තබලා, ගොට්ලීබ් ඉණිමඟක් දිගේ පහළට බැහැලා. ඔහු කඹය සොයන්න සූදානම් වුණා විතරයි, උඩ තිබූ ලෑලි පියන පහළට වැටිලා. ඒ දුටු වහාම ඉවතට පෑන ගැනීමට ගොට්ලීබට හැකිවෙලා තියෙනවා. ඒකෙන් ඔහුගේ ජීවිතේ බේරුණා. නමුත් ලෑලි පියන වැටුණේ ඔහුගේ කකුලක් උඩට. එයින් ඔහුට බරපතළ තුවාල සිදුවෙලා. ජීවිතය බේරාගත්තත්, කකුලේ තුවාල හොඳකරගන්න, සෑහෙන කලක් ගතවේවි. නැවේ කටයුතු වලට සහය වෙන්න ගොට්ලීබට හැකිවෙන්නේ නෑ.

ඔහු කිව්වේ මේ අනතුරට ප්‍රධාන හේතුව, ඔහුට උදව් කළ නීග්‍රෝ සේවකයාගෙ නොසැලකිලිමත්කම බවයි. ලෑලි පියන හුගක් ඇතට නොදැමීම එක මොන තරම් මෝඩ කමක්ද? නීග්‍රෝ

සේවකයා කිව්වෙ මුහුදේ රැල්ලක් සමග නැව ගැස්සී එක් පැත්තකට පහත්වීමෙන් මෙය සිදුවුණු බවයි.

හේතුව කුමක් වුණත් මෙක අපට තවත් පාඩුවක්. පළපුරුදු සේවකයන්ගේ අඩුපාඩුවක් දැනටමත් තිබෙන නොකාවේ, තවත් කෙනෙක් මෙවැනි ආබාධයකට ලක්වීම විශාල පාඩුවක්. හාටත්ගේ කවදාවත් තිබූ ප්‍රසන්න ගතිය නැතිවී ගිහින්. තවමත් සකුටින් ඉන්නේ ගෝරිං පමණයි. ඔහු තමන්ගේ කුටිය තුළට වී මුහුදු මාර්ග සටහන්, සිතියම් අධ්‍යයනය කරන අයුරු මට තවමත් දකින්න ලැබෙනවා. අපේ වත්මන් කපිතාන් ඇල්බට් රිචඩසන්ට මොකක් හරි කරදරයක් වුණොත් (දෙවියනි! එසේ නොවේවා!) ගෝරිංගේ නාවික දැනුම අපට ප්‍රයෝජනවත් වේවි.

රළඹ දවස - මේ ගමනේදී මුහුණ දෙන්න වුණු කණගාටුදායක සිදුවීම වලින්, මගේ ස්නායු දැඩි කම්පනයකට පත්වෙලා. පෙණහැල්ලේ රෝගී බවට අමතරව ස්නායු කම්පනයක් ඇතිවී. ඒක මගේ ශරීර සෞඛ්‍යයට තදින් බලපානවා. මගේ ශරීරය නිගැස්සී කිළිපොළා යන්න, දැන් සුළු සිදුවීමත් වුණත් ඇති. මම තවමත් එදා සිටි වෛද්‍ය ජෙන්සන්මද? ඒක මටත් ප්‍රශ්නයක්. එදා ඇන්ටිල්ටම වල සටහනේදී, සතුරන්ගෙන් දරුණු වෙඩි ප්‍රහාරයක් එල්ල වෙන අතරේ, මම ගලංකෝමියකුත් කළා. ඒක ඉතා පරෙස්සමෙන් කළ යුතු එකක්. සෙබළෙකුගේ කකුලේ ඌර්ධව ධමනිය සම්බන්ධ සියුම් සැත්කම, වෙඩිහඬ මැද්දේ මං කළේ, කිසිම නිගැස්සීමකින් තොරව. හමුත් දැන් මං තැතිගත් කුඩා දරුවකු වගෙයි.

ඊයේ රෑත් මට හරිහැටි නින්ද ගියේ නෑ. දෙගොඩ හරි ජාමෙත් මං හිටියේ අඩ නින්දෙන් වගේ. මගේ කුටිය ඇතුළෙ මොකක්වත් එළියක් දැල්වුණේ නෑ. නමුත් කාමරයේ වාතාශ්‍රය සඳහා මුහුද පැත්තට තිබෙන රවුම් කවුළුව හරහා, හඳඑළිය ඇබින්දක් මගේ කාමරයට වැටුණා. ඒ එළිය මගේ කුටියේ දොර වෙතට විහිදී තිබුණේ කවාකාර තැටියක හැඩයකට. මගේ නිදිබර දෙනෙත් යොමු වී තිබුණේ මේ ආලෝක රවුම වෙත. එක් වරම මේ මැද්දේ කළු පැහැයට යමක් දකින්න ලැබී මං නිගැස්සුණා. මං අඩ නින්දෙන් පිබිදුණේ ඒ නිගැස්සීම නිසා. මේ කළු පැහැති දේ ක්‍රමක්‍රමයෙන් විශාල වෙන්න පටන්ගත්තා. මං පුදුමයෙන් ඒ දිහා බලාගෙන හිටියේ ඇසිපිය නොහෙළා. මේ කුමක්ද යන්න මට තේරුණේ මඳවේලාවක් ගතවෙද්දී.

මගේ කුටියේ දොර බාගෙට ඇරී තිබුණා. ඒ හිඩැසෙන් මිනිස් අතක් තමා කළුපාටට මතුවුණේ. ඒ ඇඟිලි නොමැති අතක් බව මට පැහැදිලිව පෙනුණා. දොර තවත් ටිකක් ඇරුණා. ඒ සමගම ඇතුළට ආවේ ගෝරිංගේ මුහුණ. යන්තමින් වැටුණු සඳඵලියෙන් ඔහුගේ මුහුණ මට දිස්වුණේ. දත් විලිස්සාගත් යක්ෂයෙකුගේ මුහුණ වගේ. තොල් දෙක දෙපසට ඇදිලා. දත් ඇඳි දෙකේම සුදුපාට දත් මතුවී පෙනුණා. ඔහුගේ කළුපාට කෙස් නළලට ඉහළින් ඉදිරියට දික්වී තිබුණේ, නාගයෙකුගේ ඩෙණගොබය වගේ.

ඒ රූපය කිසිම ශබ්දයක් නොනගා කාමරය තුළට ආවා. අවතාරයක් දුටුවා වගේ මං භීතියට පත්වුණා. මගේ මුළු ඇඟම වෙව්ලන්න ගත්තා. මං මගේ රිවෝල්වරය අතට ගත්තේ ඇඳේ හිඳගනිමින්.

"මට සමාවෙන්න දොස්තර මහත්තයා" ගෝරිං කිව්වා. "මේ විදියට ඔබේ කාමරයට ඇතුළුවීම ගැන මට සමාවෙන්න. මං දැන් පැය ගණනක ඉඳලා, දරුණු දත් කැක්කුමකින් පීඩා විඳිමින් ඉන්නේ. ඉවසන්න බැරිම තැනයි මේ විදියට ඔබේ කාමරයට එන්න තීරණය කළේ. ඒ වේදනා නාශකයක් ඉල්ලා ගන්න. ඔබ ළඟ මෝඩේ මංජුසාවක් තිබෙනවා නේද? මේ දත් කැක්කුම අඩුවෙන්න මට මොනවා හරි බෙහෙත් ටිකක් දෙන්න. එහෙම කළොත් ලොකු උදව්වක්" ඔහු කිව්වා.

මං ඔහුට ලෝඩනම් බිංදු විස්සක් දුන්නා. ඔහු කාමරයෙන් පිටවී ගියේ මට ස්තුති කරමින්.

මේ වගේ සුළු දෙයකින් භයට පත්වීම ගැන, මගේ හිතේ ලොකු ලැජ්ජාවක් ඇතිවුණා. අන්ධකාරයේ තිබුණු ඔහුගේ මුහුණට, සඳකිරණ කිඹිළියක් වැටුණේ එකම කෝණයකින් නිසා වෙන්න ඇති; ඒ වේලාවේ මට ඔහු පෙනුණේ යක්ෂයෙකු වගේ. ඔහුගේ මුහුණ කොහොමටත් හැඩකාර කඩවසම් මුහුණක් නෙමෙයි. මෙයින් මගේ හිතේ ඇතිවුණු කැලඹීම නිසා, රිට පස්සේ මට නින්ද ගියෙත් නෑ. මේ නිසාම, මුළු දවස පුරාම මගේ ඇඟට දැනුණේ අපහසු බවක්.

අද උදේ වරුවම මං ගෙනකළේ හාටන් සමග, නැවේ පිටුපස කෙළවරේ තිබූ උස් පුවරුව මත.

"අක්ෂාංශක හා දේශාංශක වෙනස්වීම නිසා වෙන්න ඇති. දැන් අපට දැනෙන්නේ උණුසුම් ගතියක්. කලින් තිබුණු සිසිලස කොහෙන් ගියාද කියල නෑ" මං කිව්වා.

"මං හිතන්නේ දැන් අපේ ගමනේ තුනෙන් දෙකක් පමණ අවසන්" හාටන් කිව්වා. "කොළ පාට ගස් එක්ක වෙරළ තීරයක් දකින්න අපි ඉන්නේ මොන තරම් නොඉවසිල්ලකින්ද? වරායකට ළංවුණොත් අපට ඉක්මනින් මේ අවාසනාවන්ත නැවෙන් සමුගන්න පුළුවනි"

පාළුවෙන් කාලය ගතකළ හාටන්ගේ සිතට, යම් සැනසීමක් ගෙන එන්න මං මොකක්ද කළ යුත්තේ? මගේ ජීවිතයේ පරණ අත්දැකීම් ගැන ඔහුට කතන්දර කිව්වා නම්, ඒක අපි දෙන්නාගේම හිත්වලට හොඳයි කියා මට හිතුණා. හාවඩ් විශ්වවිද්‍යාලයේ වෛද්‍ය ශිෂ්‍යයකු හැටියට, මං ගත කළ කාලය හරිම රසවත්. මං ඒ අත්දැකීම් කියද්දී හාටන් ඒවාට කන්දුන්නේ හරිම ආසාවකින්.

මෙහෙම කතා කියද්දී මං ඔහුට කිව්වා, යුද්ධයේදී තුවාල වෙලා ඔරේ මහත්මයාගෙ වත්තේ, මං ගතකළ ජීවිතය ගැන. එහිදී මට හමුවුණු මාර්තා නම් නිග්‍රෝජාතික මහලු සේවිකාව; ඇය මට තෑගි කළ කළුපාට පාෂාණය ගැනත් මං හාටන්ට කිව්වා.

"ඒ පාෂාණය තවමත් මගේ කුඩා සාක්කුවක ඇති. මං එය ඔබට පෙන්වන්නම්" ඔහුගේ ඇඳුම් මල්ලේ තිබූ කුලිසම් සාක්කුවක එය තිබුණා. මං එය අරගෙන ඇවිත් හාටන්ට පෙන්නුවා.

"මේ බලන්න මේකෙ පෙනුම" මං හාටන්ට කිව්වා. "මේක නිමකරලා තියෙන්නේ මනුෂ්‍යයෙකුගේ කන්පෙත්තක හැඩයට..... ඇතුළත තිබෙන මේ රේඛා දිහා බලන්න"

මං එය පෙන්වද්දී අපේ කතාවට හොරෙන්ම ඇහුම්කන් දෙන අයෙකුත් ළඟ සිටි බව මිරි වැටහුණා. ඒක මං දැනගත්තේ අප ඉදිරියට වැටී තිබුණු හෙවණැල්ලකින්. ආපසු හැරී බැලූ මට දකින්න ලැබුණේ සෙප්ටිමියස් ගෝරිං. ඔහු මගේ කතන්දරය හොරෙන්ම අහගෙන ඉඳලා. ඒකට ඔහුගේ හිත බොහොම කලබලයට පත්වෙලා. ඒ කොයිතරමක්ද කිව්වොත්, තමන්ගේ හැඟීම් පාලනය කරගන්නවත් ඔහුට හැකියාවක් තිබුණෙ නෑ.

"මේ මොකක්ද?" ගෝරිං ඇසුවේ ඔහුගේ අතේ ඉතිරිවී තිබූ එකම ඇඟිල්ල වන මහපටැඟිල්ල පාෂාණය දෙසට දිගුකරමින්. "ඔබට කොහොමද මේක හම්බවුණේ? කාගෙන්ද කවදද?"

ඔහු එය ඇහූ කාලෙට ඇත්තෙන්ම, මට තරහයන්න වුණත් ඉඩ තිබුණා. නමුත් ගෝරිංගේ අද්භුත ගතිපැවතුම්, කතාබහ ගැන

දන්නා නිසා මම තරහගන්නේ නෑ. මං මගේ කතාව තවත් වරක් ඔහුට කිව්වා.

"ඔබ දන්නවද ඇත්තටම මේක මොකක්ද කියලා?" ඔහු විමසුවා.

"භූගර්භ විද්‍යාඥයෙකුට මං මේක පෙන්නුවා" මම කිව්වා. "ඔහු කිව්වේ මේක වෙනත් ග්‍රහලෝකයකින් පොළොවට කඩාවැටුණු පාෂාණයක් බව"

"ඔබ මේක කවදහරි නීග්‍රෝ ජාතිකයෙකුට පෙන්වලා තියෙනවද?"

"නැහැ"

"එන්න. අපි වලලු සුක්කානමේ ඉන්න නීග්‍රෝ ජාතිකයා මේකට මොනවද කියන්නෙ කියලා....." ඒ ගෝරිං, පාෂාණය රැගෙන සුක්කානම පැත්තට ගියා. මං ටික දුරක් ඒ පැත්තට ගියත්, ඔහු නැවතී ඈතින් සිට ඒ දෙස බලාගෙනයි හිටියේ.

පාෂාණය ඉටුවා විතරයි — නීග්‍රෝ ජාතිකයා පුදුමයටත් කැලඹීමටත් පත්වුණා. ඔහුගේ මුහුණේ ඇතිවුණු හැඟීම මං නිරීක්ෂණය කළා. එහි තිබුණේ ගෞරව සම්ප්‍රයුක්ත භයක්. මං ඒ බව හොඳට දැටුවා. ඒ සමගම ඔහු ගෝරිංට යම් විස්තරයකුත් කිව්වා.

ගෝරිං ආපහු අප සිටි තැනට ආවේ පාෂාණ කැබැල්ල මගේ දෙසට දිගුකරමින්.

"ඒ මිනිහ කියනවා මේක කිසි වටිනාකමක් නැති, වැඩකට නැති එකක්ලු. ඒ නිසා මේක ඔහුදට විසිකර දමන්නලු" එහෙම කියූ ගෝරිං දකුණු අත ඉහළට ඔසවා, නැවේ ආරක්කෙ වැට අසලට ගියේ, ඒක ඔහුදට විසිකරන්නයි. නමුත් මං ඔබට කලිනුත් කිව්වා වගේ, ඔහුගේ අත්ලට සම්බන්ධව තිබුණේ මහපටැඟිල්ල විතරයි. තරමක් බර පාෂාණය අත්ලට නදකරන්න, ඒ ඇඟිල්ලට හැකිවුණේ නෑ. ඔහුගේ අතින් ගිලිහුණු පාෂාණය බිමට වැටුණා. තව ටිකෙන් ඔහු ඒක ඔහුදට දමනවා. එහෙම වුණා නම් ඒ මගේ පාෂාණ කැබැල්ලේ අවසානය තමා.

මේ සිද්ධිය දැකලා සුක්කානමේ සිටි නීග්‍රෝ ජාතිකයා වහාම රතැනට පැත්තා. ඔහු පාෂාණය අතුලාගෙන මට ගෙනත් භාර දුන්නේ බොහොම ගෞරවයෙන්. තමන්ගේ වැයම අසාර්ථක වුණු

බව දුටු ගෝරිං, තමන්ගේ කුටියට ආපහු ගියේ තරහෙන්. මේ කිසිදෙයක් තේරුම් ගන්න මට හැකියාවක් තිබුණේ නෑ.

ගෝරිං මොන වගේ කෙනෙක්ද කියන එක ගැන මං තීරණයකට ආවා. එක්කෝ ඔහු මානසික විකෘතියක් ඇති කෙනෙක්. නැත්නම් ළඟදීම එහෙම තත්ත්වයකට පත්වෙන කෙනෙක්. මේ පාෂාණය දුටු වේලේ ඔහුගේ මුහුණේ පළවූ විමතිය මට අමතක නෑ. ඒ වගේමයි. මාර්තා ඒක මට හැඟී කළේ, ඇයගේ සිතේ මා ගැන තිබූ ගෞරවය, ආදරය සහ භක්තිය නිසා. ඇය ඒකෙ වටිනාකම දැනගිටියා. නීග්‍රෝ සේවකයා වුණත් මට ඒක ආපහු භාරදුන්නේ ලොකු ගෞරවයකින්. මේ පාෂාණ කැබැල්ල නීග්‍රෝ ජාතිකයෙක් මනත් භක්තියකින් අදහන, ගෞරවනීය දෙයක් විය යුතු බව, ඔබ හිතාගත්තා. ඒක යළිත් වරක් ගෝරිංගේ අතට නම් මං දෙන්නේ නෑ.

පසුදින - මේ දවස් දෙකේ තිබුණේ මොන තරම් අපූරු කාලගුණයක්ද! මේ තරම් දවසකට යාත්‍රා නොකළ තරම් දුරක් අපි මේ දින දෙකේ යාත්‍රා කළා.

මා ළඟ තියෙන "වටිනා" පාෂාණය ගැන, සුක්කානමේ නීග්‍රෝ ජාතිකයා ඔහුගේ මිතුරාටත් කියලා වගෙයි. ඒ දෙන්නා දැන් මට විශේෂ ගෞරවයක් දක්වනවා.

කපිතාන් රිචඩසන් එක් පුදුමාකාර දෙයක් ගැන අපේ අවධානය යොමුකළා. ඒ අප සිටි හරියට උතුරෙන්, ඈත අහසේ දකින්න ලැබුණු ත්‍රිකෝණාකාර දෙයක් ගැන. මේක දෘෂ්ටි මායාවක්ද කියන්න බැහැ. මං හිතන්නේ එහෙම විය යුතුයි.

දෘෂ්ටි මායාව කියන්නේ, ඇත්ත ඕගයෙන්ම නො තිබුණත්, අපේ ඇස් රවටන මායා දසුනක්. හරියට මිරිගුව වගේ දෙයක්.

රිචඩසන් කිව්වෙ ඒ දිස්වුණු දේ හරියට, ටෙනෙරිෆ් කඳු ගැටය ඈත සිට බලද්දී පෙනෙන හැටි වගෙයි කියලා. නමුත් දැන් අපි යාත්‍රා කරන ගමන් මාර්ගයේ හැටියට ඒක කොහොමටවත් වෙන්න විදියක් නෑ. මේ වෙද්දී ටෙනෙරිෆ් තියෙන්න ඕන අපි ඉන්න ඉසව්වට හැතැක්ම පන්සීයක් පමණ දකුණෙන්. අපි ඒකට දකුණෙන් ඉන්න විදියක් නෑ.

දෘෂ්ටි මායාවලින් ඉතාම අද්භුත දේ මැවී පෙනෙන්න පුළුවනි. සමහර විට ඒක වලාකුළක් වෙන්නත් ඇති. වලාකුළේ අඩංගු

ජලබිඳු හරහා, ආලෝකය වර්තනය වෙනවා ඇති. එහි හැඩය අනුව මුළු වලාකුළම යෝධ අවතල කාචයක් හැටියට ක්‍රියාකලොත්, මෙවැනි දෙයක් සිදුවිය හැකි බවයි මට හිතුණේ. දකුණේ තිබෙන ටෙනෙරිෆ් කන්දේ ප්‍රතිබිම්බය උතුරු ආකාශයේ සෑදෙනවද දන්නෙත් නෑ.

මේ දිනවල අපි මුහුණ දෙන්නේ ඉතාම උණුසුම් දේශගුණයකට. කපිතාන් රිචඩ්සන් කියන්නේ, කිසිම දවසක ඔහු මේ තරම් උණුසුම්කට, පානුගාලය සමීපයේ මුහුණ දී නැති බවයි. හැන්දෑවේ මං හාටන් සමඟ චෙස් ක්‍රීඩාවේ යෙදුණා.

රිළඟ දිනය... දැන් උණුසුම එන්න එන්නම වැඩියි. අපි තවමත් ඉන්නේ ගොඩබිමකට ඈතෙන පමණ දුරින්. නමුත් ගොඩබිම වසන කුරුල්ලන් පියාඹලා ඇවිත්, අපේ රුවල් ගැටගැසූ කඹවල වහනවා. උණුසුම් දේශගුණය නිසා කිසිම කටයුත්තක යෙදෙන්න කම්මැලියි.

ගෝරිං මා මුවතට ඇවිත්, පාඨාණයට අදාල ප්‍රශ්න කිහිපයක් මගෙන් ඇහුවා. මං ඒවාට කෙටියෙන් උත්තර දුන්නේ ඕනෑවට එපාවට වගේ. මගේ පාඨාණයට ඔහු කරන්න හැත් කළ දේ මට අමතක නෑ.

ඉදිරි ගමන සතුටුදායක ලෙස සිදුවෙනවා. මධ්‍යධරණිය මේ තරමට උණුසුම් කියලා මං කවදාවත් හිතුවෙ නෑ. සැකයක් නෑ. ඉතාලිය ඇතුළේ සීතල ඇති. මේ හරියේ මේ තරම් උණුසුමක් තිබීම ගැන රිචඩ්සන්ටත් පුදුමයි.

පසුදිනෙක - අදත් පුදුමාකාර දෙයක් සිදුවුණා. ඒකට හේතුවක් තේරුම් කරන්න අමාරුයි. එක්කෝ රිචඩ්සන් අතින් ලොකු වැරැද්දක් වෙලා, එහෙමත් නැත්නම් අපේ නැව අපි නොදන්නා යම් ඩුම්බක ශක්තියක බලයකට අනුවෙලා. අපේ මාලිමා යන්ත්‍රවල තවු වලින් පෙන්නුම් කරන්නේ නියම දිශාව නොවෙයිද?

ඈත කිනිස්සිය ගැන සුපරීක්ෂකාරී වෙන්න, හැමදාකම උදේටත් හැන්දෑවටත් මිනිහෙකු කුඹගහ මුදුනට යැවීම, නිරතුරුවම සිදුවෙන දෙයක්. අද එළිවෙන යාමයේ ඒ මිනිහා කෑගහල තියෙනවා, මුහුද රැළ ගහන හැටි ඈතින් පෙනෙනවා කියල. ඒ කියන්නේ ගොඩබිමක් රිචඩ්සන් කිව්වේත් එවැනි දෙයක්. ඔහු බොහොම ඈතින්, ගොඩබිමක් කියා සිතූ යමක් නොපැහැදිලිව දුටු බව. නැව

සෑම පැත්තකටම කරකවා වැඩිදුර නිරීක්ෂණ කළා. ඒත් ගොඩබිමක තිබෙන ආලෝකයක් නම් දකින්න ලැබුණේ නෑ. ඒ වුණත් ගිතුවාටත් වඩා ඉක්මනින් අපි ජිබ්‍රෝල්ටාවට ළඟාවෙලා වගෙයි. නෞකාව තවත් ඉදිරියට යාත්‍රා කළා.

දවල් වෙද්දී දර්ශනය තවත් වෙනස් වුණා. නැවේ දෙපැත්තෙන්ම දකින්න ලැබුණේ නුපුරුදු දසුනක්. පෙනෙන තෙක් මානයේ දුරට, කොළපාට සෝඩ දියරැළි කඩා හැලුණේ, සුදුපාට පෙණකැටි සාදමින්. ඒ වුණත් දියරැල්ලට එපිටින් තිබුණේ මොකක්ද? අප බලාපොරොත්තු වුණු කොළ පාට වෙරළ තීරයක් හෝ ගොඩබිමක් නෙමෙයි. කඩතොලු වුණු වෙරළක් සහිත උස් බිම් නෙමෙයි. අපට දකින්න ලැබුණේ වැලිවලින් පමණක් සැදුණු, නිසරු, දිගු ගොඩබිම් තීරුවක්. ඒක ඇත පසිනිජය දක්වාම විහිදුණා. දකුණු පැත්තෙනුත් වම් පැත්තෙනුත් පෙනුණේ, මේ කහපාට "වැලිබිම" විතරයි. සමහර තැන්වල වැලි එකට ගොඩගැසී, අඩි සිය ගණනක් උසට කඳුගැට සෑදී තිබුණා.

නැව් තට්ටුව මතට ආ මමත් භාටනුත් මේ අද්භූත දසුන් දැක්කේ එකටමයි. මේක විශ්වාස කිරීමටත් අපහසු පුදුමයක්. අපි දෙන්නා මුහුණට මුහුණ බලාගත්තා. ඊළඟට භාටත් එක්වරම මහ හඬින් සිනාසුණා.

දකින්න ලැබුණු දෙයින්, කපිතාන් රිචඩසන් නම් හයෙන් භ්‍රාන්තවෙලා ඉන්නේ. කපිතාන්ගේ නියමු කුටියේ තිබෙන මාලිමා යන්ත්‍ර, කාලගණක යන්ත්‍ර, ඔරලෝසු පමණක් නොව, සූක්කානමත් කාගෙ හරි, වැවිනික බලපෑමකට යටත් වෙලා බවයි, රිචඩසන් කියන්නේ.

මේ නම් අප්‍රිකා මහාද්වීපය බවට කිසිම සැකයක් නෑ. දින කිහිපයකට පෙර උතුරු ආකාශයේ අපට දකින්න ලැබී තිබුණේ ටෙනෙරිෆ් කඳු මුදුන තමයි. කුරුල්ලන් රාශියක් අපේ නැවට පියාඹා එද්දී, අප යාත්‍රා කරමින් ඇත්තේ කැනරි දූපත් අසලින්. මේ මාර්ගයේ දිගටම ඉදිරියට යාත්‍රා කළොත්, අප ගිහින් වැටෙන්නේ බ්ලැන්කෝ තුඩුවේ උතුරට. ඒ කියන්නේ සහරා කාන්තාරය වටේ ඇති, ගවේෂණය නොකළ භූමි ප්‍රදේශයට. දැන් අපට කරන්න ඉතිරි වෙලා තියෙන්නේ එක දෙයයි. අපේ යන්ත්‍ර සූත්‍ර, ගණක, මාපක, හැකි තරම් දුරට නිවැරදි කරගෙන, ජිබ්‍රෝල්ටාව දෙසට හැරී අලුතෙන් ගමන් ඇරඹීමයි.

රෑ 8.30 ට - අද දවස පුරාම තිබුණේ නිසංසල බවක්. වෙරළ තීරය තිබෙන්නේ අප සිටි හරියට, හැකැක්ම එකහමාරක් පමණ ඈතින්. රීවඩසන් ඔහුගේ මාලිමා යන්ත්‍රය, කාලගණක යන්ත්‍රය ආදී හැම දෙයක්ම ඉතා හොඳින් පරීක්ෂා කර බැලුවාලු. නමුත් ඒවායේ තිබූ පුදුමාකාර අද්භුත දිශා දැක්වීම, පාඨාංක, කොහොම ඇති වුණාද කියා හිතාගන්නත් අපහසුයි ලු.

මේ මං දිහා බලාගෙන තවත අන්තිම සටහන. මෙතැනින් ඉදිරියට හැමදෙයක්ම ඔහු කිරයුත්තේ මගේ මතකයෙන්."

මෙතෙම කිසු පේ හබකුක් පෙෆ්සන් මහත්මයා, ඔහුගේ අතේ තිබුණු සටහන් ඔපාත මේසය උඩින් තැබුවා. එක දිගට කතා කරලා ඔහු සිටියේ විඩාපත්ව. ඔහුගේ කිරීද කැමතිම සහිත කුඩා කරත්තයක් අසලින් එළියට අමතකු කළේ නැහැ.

කබා සාක්කුවට අත දමා මං ප්‍රයිප්පය එළියට ගත්තේ එය දල්වා ගැනීමට. නමුත් එය නුසුදුසු බව එක්වරම මට වැටහුණා. වෛද්‍ය ජෙෆ්සන් රෝගියෙක්. එපමණක් නොවෙයි. ඔහු පෙණහලු රෝගියෙක්. ඒ බව මට මතක්වුණේ හොඳ වෙලාවට. මගෙන් මොනවා හරි ප්‍රශ්න ඉදිරිපත් වේවිද කියලා, වෛද්‍යවරයා මොනොතක් ඈ දිහා බලා හිටියා. මගෙන් ප්‍රශ්න තිබුණේ නෑ. ඒ නිසා ඔහු යළිත් වරක් කතාබ ඇරඹුවා.

"ඉතින් මහත්මයා, පොතක් නොකලා කිව්වත්, ඔබට ඉදිරිපත් කරන කාරණාවල වැරදීමක් අඩුපාඩුවක් වෙන්නෙ නෑ. ඒ මොකද ඒ හැමදෙයක්ම ගලක කොටු අකුරු වගේ, මගේ මතකයේ සටහන් වී තිබෙනවා. දින ගණනාවක් තිස්සේ අප වටා කැරකෙමින් තිබූ සුළිසුළඟ, අපේ තිස්මත පුපුරාගිය ඒ රාත්‍රිය, මං කොහොම අමතක කරන්නද? ඇස්දෙකම නොපෙනුණු අන්ධයෙකුට වගේ, මේ තිසිම දෙයක් මට කලින් නොපෙනුණු හැටි! සිදුවුණු හැමදෙයක්ම මං ඔබට කියන්නම්.

එදා රෑ එකොළහමාරට මං මගේ කුටියට ගියේ නිදාගැනීමට. එයට සුදානම් වෙද්දී කවුදෝ මගේ දොරට තට්ටු කළා. දොර විවෘත කළ මට දකින්න ලැබුණේ, ගෝරිංගේ සේවක නීග්‍රෝ ඉලන්දාරියා. මට යමක් කීමට ගෝරිං මහත්තයට උවමනා වෙලාලු. මාව තැවේ පහළ නට්ටුවට කැඳවා ගෙන එන්න කියා ගෝරිං මහත්තයා කිව්වලු. මේ තරම් රෑ වෙලා, ඔහු මා එක්ක මොනව කතා කරන්නද කියලා මට හිතුණා. ඒත් මම පමා නොවී ගියා.

මට නැවේ පහළ තට්ටුවට අඩිය තියන්න ලැබුණේ නෑ. කවුදෝ මගේ පිටුපසින් ඇවිත් එකපාරටම මාව බදා අල්ලා ගත්තා. කැගහන්න බැරි වෙන විදියට, රෙදි කෑල්ලකින් මගේ කට තදකරලා බැන්දා. ඊළඟට පහළ නැව් තට්ටුව මත, මාව බිම දිගේ ඇදගෙන ගියේ උඩුබැලි අතට. මේ ග්‍රහණයෙන් බේරෙන්න මං උත්සාහ දැරුවා. නමුත් කවුරුන් හෝ මගේ ඇඟ වටේ කඹයක් මතලා මාව බැඳදැම්මා. ඉන්පස්සේ මාව කෙළින් හිටවලා, කණුවකට තියා මාව බැන්දා. කිසිම දෙයක් කරන්න මට ඉඩක් ලැබුණේ නෑ. එක වචනයක් කතාකරන්න අවසර ලැබුණෙ නෑ. කවුරු හරි මගේ බෙල්ලට උල් පිහියක් තියල තදකළේ, මගේ දැඟළීම නවත්වන්න.

එදා රාත්‍රිය මහා අන්ධකාර එකක්. මාව උන්ගේ ග්‍රහණයට ගත් මේ අපරාධකාරයින් කවුද? අඳුර නිසා එක්වරම, මට ඔවුන් හඳුනාගන්න බැරිවුණා. මඳ වෙලාවක් ගතවෙද්දී මගේ දෑස් අඳුරට හුරු වුණා. සඳ වසාගෙන තිබු කළු වලාකුළු ඉවතට පාවී යද්දී, නැවට යන්නමින් සඳපැලියක් වැටුණා. මගේ දෙපැත්තෙන් හිටියේ හැඩිදැඩි නීග්‍රෝ ජාතිකයන් දෙදෙනෙක්. ඒ තමා කපිතාන් බ්‍රිග්ස් නැවේ සේවයට බඳවාගත් නාවිකයන් දෙන්නා. ඒ ළඟම මගේ ඕත්‍ර මඟියා ගෝරිං ඒ ළඟම ඔහුගේ සේවකයා.

සෙවණැලි වලට වැතිලා, අඳුරේම බිම තවත් කවුරු හරි හිටියා. නිශ්චලව සිටි ඔහු කවුද කියා හඳුනාගන්න මට හැකිවුණේ නෑ.

මේ හැම දෙයක්ම සිදුවෙන්න මිනිත්තු දෙකක් ගතවෙන්න නෑ. මොකක්ද සිදුවුණේ කියන එක තේරුම් ගන්නවත් මට වෙලාවක් තිබුණෙ නෑ. මේ නීග්‍රෝ කල්ලියේ උන් - උන්, කෙඳිරිලි හඬකින් මොනවා හරි කතාබහවුණු හඬ මට ඇහුණා. උන් කතාවුණේ මාවත් මරාදමනවද නැද්ද කියන එක. ඒ බව මට ඉවෙන් වගේ වැටහුණා. ගෝරිං කතාකළේ අනික් අයට ආඥා කරන ආකාරයෙන්. ගෝරිංගේ කටහඬේ තිබුණේ කෝපය. ඊළඟට උන් හැමකෙනෙකුම පහළ තට්ටුවේ අනෙක් කෙළවරට ගියා. එතකොට මට ඔවුන් නොපෙනුණත් කතාකරන හඬ ඇහුණා.

මේ වෙනකොට ඉහළ නැව් තට්ටුව මත සුදු නාවිකයන් කතාබහ කරන හඬ, උස් හඬින් සිනාවෙන හඬ මට අහන්න ලැබුණා. ඔවුන් සිටියේ කණ්ඩායමක් ලෙස එකට විනෝදවෙමින්. නමුත් එතැනට යාර පහක් නුදුරින්, සිදුවෙමින් තිබුණු දේ ගැන

හීනෙකින්වත් හිනත්න, ඔවුනට හැකියාවක් තිබුණෙ නෑ. දෙවියනි! මගේ ජීවිතේ නැතිවුණත් කමක් නෑ. ඔවුනට අනතුරු ඇඟවිය හැකි ක්‍රමයක් මට තිබුණා නම්. නමුත් එවැන්නක් කිරීමට මට කිසිම හැකියාවක් තිබුණෙ නෑ.

කැටිවලට වෙන්වුණු වලාකුළු අතරින් සඳඑළිය වැටෙන්න පටන්ගත්තා. නැව අසල මුහුද මතුපිටට සඳඑළිය වැටී, එහි තිබුණේ රිදීමය දීප්තියක්. ඊටත් ඇතින් මට දකින්න ලැබුණේ කාන්තාර වැලිතලාව සහ වැලිකඳු.

මං මගේ දෙනෙත් යොමුකළේ, මගේ ඉදිරියෙන් ඕම පෙරළී නොසෙල් වී ඉන්න පුද්ගලයා වෙත. ඔහු කවුද කියා මං කල්පනා කළා. එක් මොහොතකට සඳ එළිය ස්වල්පයක්, උඩුබැලිව තිබූ ඔහුගේ මුහුණට වැටුණා. අහෝ දෙවියනි! ඒ මගේ මිත්‍රයා හාටන්! දැන් මාස ගණනක් ගතවිත්, ඒ දර්ශනය සිහිවෙලා මගේ මුළු ඇඟම වෙව්ලා යනවා. ඔහු එතැන වැටී සිටීමේ මියගිහින් බව කියන්න මට මගේ වෛද්‍ය විද්‍යා දැනුම අවශ්‍ය වුණේ නෑ. එළියට නෙරා ආ දෙනෙත් හා විරූපී වුණු මුහුණත් දැන් තිබුණත්, ඒ හැම විටම සතුටින් සිටි ලිපිකරුවා හාටන් ම යි! ඔහුගේ කට වටා ගැටගසා තිබූ ලේන්සුවට අමතරව, බෙල්ල හිරවෙන සේ ගැට ගැසූ තවත් ලේන්සුවක් මට පෙනුණා. මේ බිහිසුණු යක්ෂයන් හාටන් මරා දැමීම ආකාරය වටහාගැනීම මට අපහසු වුණේ නෑ. මේ ළබැඳි මිත්‍රයාගේ ඛේදජනක මරණය ගැන මගේ හිත හඬා වැටුණා.

අපේ ගමන පිටත්වුණු දා ඉඳන් ඇතිවුණු අද්භූත සිදුවීම්, ඒ අවස්ථාවලදී අපට තේරුම්ගන්න හැකියාවක් තිබුණෙ නෑ. දැන් නම් ඒ හැමදෙයක්ම පියවරෙන් පියවර සක්සුදක් සේ පැහැදිලියි.

ගිනිකූරක් දල්වන ශබ්දය මට අහන්න ලැබුණා. ඊළඟට මං දුටුවේ නැව් තුට්ටුවේ ආරක්ෂක වැට අසල තැබිට සිටි ගෝරිං. ඔහුගේ අතේ තිබුණා ලන්තෑරුමක්. ඒක විටෙක ආවරණය කළ හැකි, විටෙක ආලෝකය පෙන්විය හැකි ලන්තෑරුමක්. ඔහු ආරක්ෂක වැටෙන් එළියට ලන්තෑරුම පහත් කරලා, එය දෙපසට වනමින් යම් කටයුත්තක යෙදුණා. මට හිතුණේ ඒක සංඥාවක් වෙන්න ඇති කියලයි. මාව පුදඹයට පත්වුණේ, ඒකට ඉක්මනින්ම ලැබුණු පිළිතුරෙන්. වැලිකඳු තිබුණු ගොඩබිම පැත්තෙන් එවැනිම ආලෝක සංඥාවක් දකින්න ලැබුණා. ගෝරිං ඕළඟට ලන්තෑරුම

ඉහළට ඔසවලා සංඥා කළා. යළිත් වරක් වැලිකඳු පැත්තෙන් පිළිතුරු ලැබුණා. ඊළඟට ගෝරිං පහළට බැස යන හඬ මට ඇසුණා.

එක දිගට පැය දහඅයක් රාජකාරි කළ කඩිනාන් රිචඩසන්, මේ වෙලාවේ තමන්ගේ කුටියට වෙලා නිදි ඇති. නැව හාරව කටයුතු කරනවා ඇත්තේ, දැන් දෙවැනියා ලෙස සිටින ඩෙන්ම්යාක් පානික ඇන්ඩරු ගිලිං. ඔහු තවත් සගයන් දෙදෙනෙක් එක්ක, ප්‍රධාන කුඹ ගහ අසල කඩිනාන්ගේ කුටියේ ඇති. මං ඒ කරුණ හොඳින් දැනගෙන හිටියා. ඒත් මං කොහොමද මේ අපරාධකාරයන් ගැන ඔවුනට දැනුම් දෙන්නෙ? මගේ දෑත් දෙපා කිටි කිටියේ බැඳලා. කැගැසීමට බැරි විදියට කටත් බැඳ දමලා. මැරුම් කෑ මිත්‍රයා මගේ දෙපාමුල. මට කළ හැකි කිසිවක් නෑ. මේ ඛේදජනක නාටකයේ ඊළඟ ජවනිකාව නැරඹීමට, මං බලාගෙන හිටියේ දැඩි කම්පාවකට පත්වෙලා.

අපරාධකාරයන් හතරදෙනා මේ වෙනකොට, නැවේ පහළ තට්ටුවේ අනික් කෙළවරේ. දෙදෙනෙකුගේ අත්වල තිබුණා උල්පිහි. එකෙකුගේ අතේ මොකක් හරි උල් ආයුධයක්. ගෝරිංගේ අතේ රිවෝල්වරයක්. වැවට හේත්තු වෙලා, ඔවුන් හතරදෙනාම බලාගෙන හිටියේ මුහුද දිහා. ඒ යම්කිසි දෙයක් දැකීමේ බලාපොරොත්තුවෙන් වගේ.

එකෙක් ඔොඩබිම දෙසට අතදිගුකරලා අනෙකාට යමක් පෙන්නුවා. මං ඒ දෙසට නෙත් යොමු කළා. අඩ අඳුරේ මට දකින්නට ලැබුණේ අපේ නෞකාව දෙසට ආ ඔරුවක් වැනි යාත්‍රාවක්. එය තවත් ළංවෙද්දී, මට එය පැහැදිලිව දැකගැනීමට හැකිවුණා. එය විශාල ලී කොටයක් හාරා තැනූ ඔරුවක්. එය මිනිසුන්ගෙන් පිරී තිබුණා. ඔවුන් හබල් ගසමින් වේගයෙන් ඉදිරියට එන ආකාරයයි මං දුටුවේ.

උඩ නැව් තුට්ටුවේ මුරට සිටි මාටිනස් නම් සුදු නාවිකයා මේ දර්ශනය දකින්න ඇති. ඔහු අනතුරු අඟවා කෑගැසූ හැටි මට ඇහුණා. ගෝරිං සහ නිග්‍රෝ යක්ෂයින් මාටිනස් වෙත කඩා පැන්නේ ආයුධ දිගුකරගෙන. ඔහුට තවත් වරක් කෑගහන්න ඉඩක් ලැබුණේ නෑ. ඒ කෑගැසීම ඇසී දුව ආ අනෙක් අයත් නිග්‍රෝ කොල්ලකාරයින්ගේ ග්‍රහණයට අසුවුණා. ඔවුනුත් බැඳ දමනු ලැබුවා. තිත්දෙන් ඇහැරුණු රිචඩසන් දොර ඇරගෙන කුටියෙන්

එළියට එන්න ඇති. ඒ සමගම ඔහු වෙනත් ප්‍රහාර එල්ල වුණා. රිළඟට මට ඇසුණේ රිචඩසන් උදව් ඉල්ලා කෑගැසූ හඬ. ඔහුට උදව්කරන්න කෙනෙක් නැවේ හිටියේ නෑ. ඊට පස්සේ මං දුටුවා ඔහුගේ නළල විහිපාරකින් කැපී ලේ ගලාගිය හැටි. මදවේලාවකින් දැක්ක, දෙපා හා කට බැඳදමනු ලැබූ රිචඩසන්, නැව් තට්ටුව වෙත ඇදගෙන එනු ලැබුවා.

ඔරුවෙන් ඇවිත් නැවට නැගුණු නීග්‍රෝ ජාතිකයන් සහ නැවේ සිටි ගෝරිංගේ පිරිස, සාකච්ඡාවක් පැවැත්වූවා. ඔවුන් කතාකරන්න ඇත්තේ අපේ අවසන් ඉරණම ගැන වෙන්න ඇති. නැවේ සුක්කානම හැසිරවූ නීග්‍රෝ ජාතිකයා මා දිහාට ඇඟිල්ලක් දිගුකරමින්, අනෙක් අයට යමක් කියන ආකාරය මං දුටුවා. ඔහු යමක් විස්තර කරමින් කියද්දී, අනෙක් අය අහගෙන හිටියේ පුදුමයෙන් වගේ.

රිළඟට වනචාරීන්ගෙන් එකෙකු සමග නාවිකයා මා වෙත ආවා. ඔහු මගේ සාක්කුඛට අත දමා, මා ළඟ තිබූ කළු පාෂාණය අතට ගත්තා. හඳ එළියෙන් එය පරීක්ෂා කළ ඔහු, තමන්ගේ අනෙක් සගයන් අතට එය දුන්නා. එය ඔවුන්ගේ අතෙන් අතට ගියා. මේ මොහොතත් මට කවදාවත් අමතක වෙන එකක් නෑ.

යෝධ කුඹගස් දෙක අතරින් සඳ එළිය ඉපරි ආවා. මගේ එක පසෙකින් ආයුධ වලින් සන්නද්ධ වනචාරීන්. අනෙක් පසින් කඹ වලින් බඳිනු ලැබූ, මුහුණු සුදුමැලි වුණු සුදුජාතික නැවියන්. මගේ දෙපාමුල, මරණයට පත් මගේ මිත්‍රයා හාටන්.

වනචාරීන්ගේ නායකයා යළිත් වරක් මගේ පාෂාණය අතට ගෙන, ගෝරිං අමතා කථා කළා. ඒ මං නොදන්නා ඔවුන්ගේ භාෂාවකින්. ඔහු කුමක් කීවද මං දන්නේ නෑ. නමුත් ඒ වචන වලින්, යම් තීරණයකට ඒමට ගෝරිංට සිදුවුණු බැව් මට පෙනුණා.

ඔහු මා බැඳ දමා සිටි තැනට ආවේ, මට යමක් කියන සූදානමෙන්.

"ඔබට මෙතෙන්න ඇති" ගෝරිං කිව්වා. "ඔබේ ජීවිතය බේරෙන්නේ මගේ උවමනාවකට නෙමෙයි. ඒ තීරණය ගන්න තිබුණේ මට නම්, තව මොහොතකින් අනික් අය වගේ, ඔබත් යන්නේ මළවුන් අතරට. ඔබ සමග වත් අනෙක් නාවිකයන් සමග වත්, පෞද්ගලිකව මගෙ අමනාපයක් නැහැ. නමුත් මං මගේ ජීවිතය කැපකර ඉන්නේ, මේ ලෝකයේ සුදු හම ඇති මනුෂ්‍යයින්

විනාශකර දැමීමට. මගේ බලයට යටත්වෙලා අන්තිමේදී ජීවිතය ගලවාගන්නා එකම සුදුජාතිකයා ඔබයි. ඔබේ පණ බේරාදීම ගැන අර පාශාණය ඔබට දුන් වයසක ගැහැනියට ස්තුතිකරන්න, මේ නුගත් මිනිසන් ඔබේ ගල් කැබැල්ලට සලකන්නේ දේවත්වයෙන්.

නමුත් හොඳින් හිතාගන්න. ගොඩබිමට ගියාම මෙක ඔවුන් හිතන දෙය නොවෙයි නම්, මෙක ඔවුනට වුණු වැරැදීමක් නම් ඔබට අත්වෙන්නේ මරණය. ඒ අතරේ ඔබට හොඳින් සලකන්න අපි බලාපොරොත්තු වෙනවා. මේ නැවෙන් පිටවී යද්දී ඔබ කුටියෙන් ගෙන යා යුතු යමක් තියෙනවාද? එහෙම නම් ආපහු කුටියට ගිහින් ඒවා එකතුකර ගන්න ඔබට අවසර ලැබෙනවා"

කතාව අවසන් කරලා ගෝරිං අනෙක් අයට සංඥාවක් කළා. මගේ අත් පා ලිහා දමා ඔවුන් මගේ කුටියට මා කැඳවාගෙන ගියා. මට ප්‍රයෝජනවත් වේ යයි සිතුණු සම්භාරක් දේවල්, මං මගේ සාක්කුවට දමාගත්තා. සාක්කු මාලිමා යන්ත්‍රයක්, මෙතෙක් ගමන් විස්තර ලියාගත් සටහන් පොත, නොකඩවා ගැනීමට මට නියම කළ මාධ්‍ය ඒ අතර වුණා. ඊළඟට මා වටේ සිටි ආරක්ෂකයින් මා ඇදගෙන ගොස් මරුවකට නංවා ගත්තා. ඒක වනචාරීන් නැවට ආ විශාල මරුව නෙමෙයි. ඒ අසල තවත්වා තිබූ කුඩා එකක්. ඊළඟට ඔවුන් හබල් ශසමින් ඒ කුඩා මරුව ගොඩබිම දෙසට පදවන්න පටන්ගත්තා.

අපේ මරුව යාර සියයක් යන්නටත් පෙර එකෙකුගේ සංඥාව අනුව ගමන මඳකට අත්හිටෙව්වා. ඔවුන් තමන්ගේ අවධානය යොමු කළේ නැව දෙසයි. ඒ දෙසින් මට දිගටම අහන්න ලැබුණේ විලාප නගන හඬ. ඒ සමගම මිනිස් සිරුරු මුහුදට වැටෙන හඬ. ඒ තමා "මේරි සෙලෙස්ටි" නැවේ සිටි අසරණ සුදු ජාතිකයන්ගේ අවසානය.

වැඩි වෙලා යන්නට පෙර ගෝරිං සහ අනෙක් නිග්‍රෝ ජාතිකයන්, අපේ පිටුපසින් ගොඩබිමට යාත්‍රා කරන බව මං දුටුවා. නැවේ කපිතාන්ගේ කුටියෙන් ගෝරිං මොන දේවල් ඉවත්කරගත්තාද කියා මං දුටුවේ නෑ. නමුත් නැවේ ජීවිතාරක්ෂක බෝට්ටුව ඉවත්කරගෙන නිග්‍රෝ නැවියන් දෙදෙනා එය පැදගෙන ආ හැටි මට දකින්න ලැබුණා. ඊළඟට නැව නැංගුරම් දැමූ කඹ කපා හැරි බවත් මං තේරුම් ගත්තා. ඒ අනුව "මේරි සෙලෙස්ටි" නැව රළ පහරන් සමග මහමුහුදට ගසාගෙන යන්න ඇති.

අපි මුහුදු වෙරළට ළංවෙද්දී තමයි නැගෙනහිර ආකාසයෙන් හිරුඑළියක් දිස්වුණේ. නීග්‍රෝ මිනිසුන් වැලිකඳු අතරින් රට ඇතුළට ගමන් කළා. ඔවුන් මාව ගෙන ගියේ ඉදිරියෙන්ම. මට කිසිම හිරිහැරයක් කළේ නෑ. ඒ හරියේ වැල්ලේ තිබුණේ බොහොම මෘදු ගතියක්. එහි අඩිය තබද්දී වළලුකර දක්වා දෙපා වැල්ලේ එරුණා. සෑහෙන දුරක් එහෙම ගමන් කරලා තමයි ඔවුන්ගේ ගම්මානයට ළඟාවුණේ.

ඒ වනචාරී මිනිසුන්, ඔවුන්ගේ ගෙවල් හා සිරිත්විරිත් ගැන, මං ඔබට කියන්න යන්නේ නෑ. නීග්‍රෝ ජාතිකයන් විශාල පිරිසක් බෙරගසමින් යුද ඝෝෂා නඟමින් අප වටකරගත්තා. ඔවුන් අප දේවාලයක් වෙත කැඳවාගෙන ගියා. එහි ප්‍රධාන පූජකයා වුණේ පැසුණු හිසකෙස් තිබූ වයස්ගත මිනිහෙක්.

දේවාලයේ තිබුණේ තද කළු පැහැති ගලකින් තෙළූ විශාල ප්‍රතිමාවක්. ඒ ඔවුන්ගේ හිටපු රජ කෙනෙක්ද නැත්නම් දෙවි කෙනෙක්ද කියන්න මං දන්නේ නෑ. ඒ පිළිමයට ළංවී බලද්දී එක් විශේෂ කරුණක් දකින්න ලැබුණා. ඒ තමයි එහි එක් කන්පෙත්තක් කැඩී ගොස් ඇති බව.

මෙ වනවිට මාර්තා මට දුන් පාෂාණය තිබුණේ පූජකයාගේ අතේ. අනෙක් අයගේ ආධාරයෙන් ඉහළට නැඟුණු ඔහු ඒ පාෂාණ කැබැල්ල, පිළිමයේ කැඩී ගොස් තිබුණු තැනට තබා තද කළා. එය මෙ පිළිමයෙන් කැඩී ගිය කැබැල්ලම බවට කිසිම සැකයක් නැහැ. එය අන්තිම නූලටම ගැලපුණා. රැස්ව සිටි මහජනයා බිම වැතිරී ඝෝෂා කළේ ඔහත් භක්තියෙන්.

මෙතෙක් වේලා ඔවුන්ගේ සිරකරුවෙකුව සිටි මා, එක් මොහොතකින් ඔවුන්ගේ දේවදූතයෙකු බවට පත්වුණා. මට නැවතීමට ඔවුන්ගේ පැල්පතක් දී, මා වටා ආයුධ ගත් ආරක්ෂකයින් රැඳෙව්වා.

නමුත් මුළු දිවස පුරාම මගේ සිතේ තිබුණේ එකම අරමුණයි. ඒ කොහොම හරි මෙතැනින් පැන ගැනීමයි. හිතේ තිබුණු කැලඹීම නිසා එදා රෑ මට එක මොහොතක් නින්ද ගියේ නෑ. එදා මධ්‍යම රාත්‍රියේ විතර ගෝරිං මගේ පැල්පතට ආවා. මං හිතුවේ ඔහු එන්න ඇත්තේ මා මරාදැමීමට වෙන්න ඇති කියලයි. ඔහු මගේ සිහිවිලි තේරුම් ගන්න ඇති.

"මං ආවේ ඔබ මරා දැමීමට නොවෙයි" ගෝරිං කිව්වා. "මං ආවේ ඔබ මෙතැනින් නිදහස් කර යැවීමට"

මං ඒ කතාව විශ්වාස නොකළ බව මගේ මුහුණෙන් පෙනෙන්න ඇති.

"මං ඔබට ඇත්තම කියන්නම්" ඔහු කිව්වා. "මට උවමනා කරන්නේ මොවුන්ගේ රජු බවට පත්වීමට. ඔබට අර හෙළු ගැහැනිය ගෙන් ලැබුණු පාෂාණයෙන් ඔබේ ජීවිතය බේරුණා. ඊපමණක් නොවෙයි. ඔවුන් හිතන්නේ ඔබ දෙවියන් විසින් මෙහි එවනු ලැබූ දිව්‍ය පුත්‍රයෙකු ලෙසයි. ඔබ මෙහේ ඉන්නා තුරු, මට මෙහේ රජකම ගන්න අවස්ථාවක් නෑ. ඔබ මරා දමන්න ක්‍රමයකුත් නෑ. ඒ නිසා මං ඔබට මෙහෙන් පැනයන්න උපකාර කරනවා. ඒකට හැම දෙයක්ම සූදානම්"

"මට තියෙනවා ඊට කලින් ඔබෙන් ඇසිය යුතු ප්‍රශ්න කිහිපයක්" මං කිව්වා. "මොකක්ද අර පිළිමය? කවුද මේ මිනිස්සු?"

"ඒ හැම දෙයක්ම මං ඔබට කියන්නම්" ඔහු කිව්වා. "ඔබ දුටු පිළිමය මුලින් යෝධ පාෂාණ කැබැල්ලක්. ඔබ තියු අයුරින් එය උල්කාපාතයක් ලෙස අහසින් මහපොළොවට කඩා වැටුණු එකක්. ඉතින් මේ වනචාරීන් එය දෙවියන් විසින් එවනු ලැබූ තෑග්ගක් ලෙස විශ්වාස කිරීමේ ප්‍රශ්නයක් නැහැ නේද. දක්ෂ කැටයම් ශිල්පියෙක් එයින් විශාල ප්‍රතිමාවක් තෙළුවා. මොවුන් එය දේවත්වයෙන් අදහනවා.

මේ කාන්තාර බිමේ ජීවිතය දුෂ්කර වෙද්දී, මේ වනචාරීන්ගේම පිරිසක්, ජලය සහිත සරුසාර බිම් හොයාගෙන, අප්‍රිකාවේ බටහිර දෙසට සංක්‍රමණය වුණාලු. දෙවියන්ගේ ආරක්ෂාව ලබාගන්න, වාසනාවේ සංකේතයක් ලෙසට, ඔවුන් දේව පිළිමයේ කතක් කඩාගෙන අරගෙන ගියාලු. කවදා හරි ඒ කැබැල්ල දෙවියන් විසින් තමන් වෙත ආපසු එවන බව, මේ මිනිසුන් විශ්වාස කළා. ඒ පාෂාණ කැබැල්ල ගෙන ගිය නීග්‍රෝ ජාතිකයන්, වහල් වෙළඳුන්ට අහුවෙන්න ඇති. එය ඇමරිකාවෙන් හමුවුණේ ඒ නිසයි. ඔබේ ඥාති සුදුජාතිකයන් වෙත ඔබ ගෙන යායුතු පණිවුඩයක් තියෙනවා"

"ඒ මොකක්ද?"

"මං එය ඔබට කියන්නම්" ගෝරිං කිව්වා. "මේ මුළු ලෝකයම ක්‍රූර ලෙස තමන්ගේ පාලනයට ගෙන, ලෝකයේම මිනිසුන් තමන්

යටත් වැසියන් කරගැනීමයි. සුදු මිනිසුන්ගේ අරමුණ. විශේෂයෙන්ම ඇමරිකාවේ සුදු මිනිසුන්ට ඒ හැඟීම තදින්ම තියෙනවා. මම නම් ඔවුනට වෛර කරනවා; ඔවුන් ගෙන් පළිගන්නවා. පහුගිය අවුරුදු විස්සක් තිස්සේම, මං යෙදී හිටියේ ඒ කටයුත්තේ. ඔවුනට අනුනොවී, නොදැනී, මං සුදු ජාතිකයන් රාශියක් ඝාතනය කළා. නමුත් එය කළේ කවුරුන්දැයි ඔවුන් දන්නේ නෑ. මේක නිග්‍රෝ සතුරෙකු විසින් සුද්දන්ගෙන් පළිගැනීමට කළ එකක් බව ඔවුන් තේරුම් ගත්තේ නෑ. එතකොට ඒ පළිගැනීමෙන් ඇති වැඩකුත් නෑ. ඒ නිසාම මට ඒ කටයුත්ත එපාවුණා."

"ඇයි ඔබ සුදුජාතිකයන් සමග මේ හැටි වෛරයක්?" මං ඇහුවා.

"මේ බලන්න" ඔහු කිව්වේ ඇඟිලි හතරක් නොමැති ඔහුගේ දකුණු අත පෙන්වමින්. "මේක සුද්දෙක් ඔහුගේ මස්කපන පිහියෙන් කළ අපරාධයක්. මගේ තාත්තා සුදු මිනිහෙක්. අම්මා නිග්‍රෝ ජාතික වහලියක්. තාත්තාගේ මරණයෙන් පස්සේ මා ඇතුළු නිග්‍රෝ වහලුන් පිරිසා තවත් ඉඩම කිමියෙකුට විකුණනු ලැබුවා. ඔහු වහලුන්ට වධහිංසා කළ ක්‍රූර මිනිහෙක්. ඔහුගේ කුරිරු පාලනයෙන් මිදී පැනයන්න මං උත්සාහ කළා. නමුත් ඔහු මාව අල්ලාගත්තා.

දඬුවමක් ලෙස ඔහු මගේ දකුණු අතේ ඇඟිලි හතරක් මුලින්ම කපා දැම්මා. මගේ සිතේ සුදු ජාතිකයන් ගැන එදා ඇතිවුණේ නොසංසිඳෙන වෛරයක්. දෙවියනේ! සදාකාලයටම..... මගේ ජීවිත කාලයම උන්ගෙන් පළිගන්නා බවට මං දිවිරුවා.

මෙන් සිට ෆ්ලොරිඩා දක්වාත් බොස්ටන් සිට සැන්ෆ්‍රැන්සිස්කෝ දක්වාත් මං ඝාතන වල යෙදුණා. පසුගිය අවුරුදු 20 ක කාලයක්, පොලිසියට ප්‍රහේලිකාවක් වුණු, අරමුණක් නැති ඝාතන ගැන ඔබට අහන්න ලැබෙන්න ඇති. ඒවා පුවත්පත් වල පළවෙද්දී, කපා එකතුකරා, මං "ස්ක්‍රැප්" පොතක ඇලෙව්වා. ඒ පොත තවමත් මා ළඟ ඇති.

මේ ඝාතන වලින් මට කිසිම ප්‍රයෝජනයක් නැති බව, මං අන්තිමේදී තේරුම් ගත්තා. ඊළඟට මගේ අරමුණ වුණේ නිර්ගීත නිග්‍රෝ ජාතිකයන් පිරිසක් මා වටා එකතුකරගෙන, ශ්‍රේෂ්ඨ කළු අධිරාජ්‍යයක් ගොඩනංවන්න. අවුරුදු දෙකක් තිස්සේ මං ලෝකය පුරා සංචාරය කළා. ඒ එම කටයුත්තට සුදුසු තැනක් හොයමින්. මට උවමනා වුණේ සුද්දන්ගේ අධ්‍යාපනයෙන්, ගතිපැවතුම් වලින්,

ශිෂ්ටාචාරයෙන් අපවිත්‍ර නොවුණු නීග්‍රෝ ජාතිකයන්. අන්තිමේදී මං හෙවූ විදියේ මේ වනචාරීන් මට හම්බවුණේ අහම්බෙන් වගේ. මං ඔවුන් සමග එකතු වුණා. ඒ වුණත් සුද්දන්ගෙන් පලිගැනීමට මගේ තිබුණු පුරුද්දට, මං අවසන් වතාවටත් ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයට ආවා. ඊළඟට මං ආපහු මෙහේ එන්න පිටත්වුණේ "මේරි සෙලෙස්ට්" නෞකාවෙන්.

නැවේ නීග්‍රෝ බලය වැඩිකිරීමට, එහි සේවය කළ පළපුරුදු සේවක සොයුරන් දෙදෙනෙකු අතුරුදන් කරන්න මට සිදුවුණා. ඒ වනවිටත් නැව පිටත්වීය යුතු දිනයේ ප්‍රමාදයක් තිබුණා. කපිතාන් බ්‍රිග්ස් හිටියේ ගමන පිටත්වෙන්න නොඉවසිල්ලෙන්. ඒ හරහා සුපමෙව මගේ මිනිසුන් දෙදෙනෙකු නැවේ සේවයට දමාගන්න මට හැකිවුණා.

මුහුදු ගමන මේ විදියේ එකක් වුණේ කොහොමද කියන එක දැන් ඔබට සිතාගන්න අපහසු නැතුව ඇති. මාලිමා යන්ත්‍ර හා කාලගණක යන්ත්‍ර, හොර රහසේ වෙනස් කිරීමට මට හැකිවුණා. මං ඒවා කළේ මගේ කරු මිත්‍රයන්ගේ උපකාරයෙන්. නැව යා යුතු ගමන්මාර්ගය මං සැලසුම් කළේ, මගේ කුටිය තුළ ඉඳගෙන. කපිතාන් බ්‍රිග්ස්ගේ බිරිඳ හා දියණිය මුහුදුව තල්ලු කළේ මමයි. මොනවා? ඔබ පිළිකුලෙන් හා වෛරයෙන් ද මා දෙස බලන්නේ? මං හිතුවා මේ වෙනකොට ඔබ ඒක අනුමාන කර තියෙන්න ඇති කියලා. රිවෝල්වරය පිරිසිදුකරන මුවාවෙන්, කුටියේ බිත්තිය හරහා එදා, මං ඔබට වෙඩි පහරක් එල්ල කළා. නමුත් මගේ අවාසනාවට ඔබ එදා කුටියේ හිටියේ නෑ. ඊළඟට තවත් දවසක් රෑ ඒ කටයුත්ත කිරීමේ අරමුණෙන් පිහියක් අරගෙන ඔබේ කුටියට ආවා. නමුත් එදා ඔබට ඇහැරුණා.

කපිතාන් බ්‍රිග්ස්ගේ කුටියට කඩාවැදී ඔහුව ඝාතනය කළේ මමයි. ඒක සිය දිවිනඟා ගැනීමක් ලෙස පෙන්වන්න මට හැකිවුණා. අපට උවමනා කරන රට ළඟට නැව ගෙනාවම ඉතිරි ටික පහසුවුණා. මගේ නම් බලාපොරොත්තුව තිබුණේ නැවේ හැමදෙනෙකුටම එකම ඉරණම අත්කරදෙන්නටයි. නමුත් ඔබේ පාමාණ කැබැල්ල ඒකට හරස්වුණා"

ගෝරිංගේ මේ කතාව මං අහගෙන හිටියේ භීතියෙන් මෙන්ම පිළිකුලෙන්. ඔහු වගේ ඉතාම නින්දිත විදියට අසරණ මනුෂ්‍යයන් ඝාතනය කළ කෙනෙකු, කවදාවත් මේ ලෝකෙ බිහිවෙලා නැතුව

ඇති. මේ බිහිසුණු යක්ෂයා සමග, තවත් එක වචනයක් වත් කතාකරන්න, මට කිසිම කැමැත්තක් නිතුණෙ නෑ.

"දැන් ඉතිරිවෙලා තියෙන්නේ ඔබේ පැනයාම" ගෝරිං කිව්වා. "ඒක එච්චර අමාරු වෙන්නෙත් නෑ, මගේ මෝඩ නෑදැයින් කියාවි දෙව්ලොවින් ආව ඔබ, ආපහු ඒ ලෝකෙටම ගිහින් කියල. මේ වෙලාවේ සුළං හමන්නේ ගොඩබිම සිට මුහුද දෙසට. ඔබ වෙනුවෙන් සූදානම් කළ බෝට්ටුවක් තියෙනවා. ඒ තමයි "මේරි සෙලෙස්ටි" නැවේ ජීවිතාරක්ෂක බෝට්ටුව, ඒකෙ සෑහෙන තරම් කෑම සහ වතුර ගබඩාකර තියෙනවා. මව උවමනා කරන්නේ ඔබෙන් නිදහස් වෙන්නයි. විහාම නැගිටලා මා පිටුපසින් එන්න. ඔබ යා යුතු මාර්ගය මං පෙන්වන්නම්"

මං ඔහුගේ අණට කීකරු වුණා.

"මේක රහස්‍යතව කළ යුතු දෙයක්" ඔහු කිව්වා. "ඒ නිසා ඔබේ ආරක්ෂක භටයන් කල්පනා ඉවත් කිරීමට මට හැකිවුණා. ඔබ වෙනුවෙන් සූදානම් කළ ඒ බෝට්ටුව තිබෙන්නේ, අපි මෙතෝට ගොඩබැස්ස තැනමයි. මගේ සේවකයා එහි රැවල සවිකළේ, මං බලාගෙන ඉඳිද්දී. මගේ පණිවුඩය ඇමරිකන් ජාතිකයන්ට දෙන්න. මං සුද්දන්ගෙන් පළිගත්තා....."

එසේ කියමින් ඉදිරියට ගිය ගෝරිං, මා සමග බෝට්ටුව පෙනෙන තෙක් මාතයටම පැමිණියා. වලාකුළු ඉවත්වී ගිහින් සඳ එළියෙන් වෙරළ දීප්තිමත් වුණා. පාවහන් සහිතව වැල්ලේ ගමන්කිරීම අපහසු බව, ගෝරිං කිව්වේ පාවහන් ගලවමින්. මං කලිනුත් කිව්වා වගේ මඳු වැලිතලාවේ, කකුල් වළලුකරටත් වඩා යටට එරුණා.

ගෝරිං වැල්ලේ ඉදිරියට ගියේ පියවර තුන හතරක් පමණයි. එක්වරම වේදනාවෙන් මරළතෝනි නැගූ ඔහු, ඉදිරියට ඇද වැටුණේ තම කකුලක් බදාගනිමින්. ඊට හේතුව මොකක්ද කියල වටහාගන්න මට හැකිවුණේ නෑ. මොහු පිළිකුල් සහගත දෝහියෙකු බව, මට ඒ මොහොතේ අමතක වුණා. මගේ සම්පූර්ණ ශක්තිය යොදා මං ගෝරිංව ඉවතට ඇද්දා. ඔහුගේ මුළු ශරීරයෙන්ම ඩහදිය ගැලුවේ, මහ වැස්සකට අහුවුණු කෙනෙකු සිහිගන්වමින්. ගෝරිං දිගින් දිගටම මරළතෝනි නැගුවේ වේදනාව ඉවසගන්න බැරුව. බිම පෙරළි පෙරළී දැඟළූ ඔහුගේ දකුණු කකුල වෙත මම මගේ නෙත් යොමු කළා.

සඳඑළියෙන් මට දකින්න ලැබුණේ කුමක්ද? මැදැඟිල්ලක් තරම් ගනකම් වූ පුල්ලි සහිත ලණු කැබැල්ලක්, ගෝරිංගේ කකුල වටේ

එහි තිබුණා. එහි කෙළවරක් ඉහලට එසවුණේ මං බලා හිටිද්දී. ඒ කුමක්දැයි එක් ක්ෂණයකින් හඳුනාගන්න මට හැකිවුණා. ඒ තමයි දරුණු විෂ සහිත අප්‍රිකානු වැලි පොළගා! පුල්ලි සහිත වගුරු පොළගා නම්නුත් හඳුන්වනු ලෑ ගැන, මං වෛද්‍ය විද්‍යාවට ඉගෙන ගෙන තිබුණා. උගේ විෂ ශරීර ගතවුණාම එය බලපාන්නේ මොළයට හා ස්නායු පද්ධතියට. ඒ නිසයි මුළු ශරීරය පුරාම දැඩි වේදනාවක් දැනෙන්නේ. වේදනාව ඉවසාගැනීමට නොහැකිව, ගෝරිං වැල්ලේ බිම පෙරළුණේ, යටිගිරියෙන් මර ළතෝනි නගමින්. මිනිත්තු හතරක් පමණ ඒ විදියට වේදනාවෙන් කෑගැසූ ගෝරිං අන්තිමේදී අවසන් හුස්ම හෙළුවා. ඔහුගේ දෙනෙත් සහ මුඛය විවෘත වී තිබුණු අතර, මුහුණේ තිබුණේ බලන්නත් භය හිතෙන බියකරු පෙනුමක්.

එතැන තවත් රැඳී සිටීම අවදානම් බව මට වැටහුණා. වහාම දුවගෙන ගිහිං බෝට්ටුව දියට ඇද්ද මම එයට නැග්ගා. සුළං පාරත් සමග බෝට්ටුව දියඹට ඇදී ගියා. මං හතිව යෙදුණු මුහුදු ගමන ගැන, දිගින් දිගටම විස්තර කරන්න මං උත්සාහ කරන්නේ නෑ. දින පහකට පස්සේ මගී නෞකාවකට මගේ බෝට්ටුව දකින්න ලැබුණා. ඒ බ්‍රිතානය වාෂ්ප නැව් සමාගමට අයත් "මොන්රෝවියා" නෞකාව. එහි කපිතාන්වරයාගේ කාරුණික උපකාරයෙන් ලිවර්පූල් වෙත ඇවිත් එක්සත් ජනපද නෞකාවක නිව්යෝක් දක්වා ආවා."

ගෝරිං කියන්නේ මොළය විකෘති වූ, භයානක අපරාධකාරයෙක් වොට්සන්. ඔහු සිටියේ එක් ජනවර්ගයක් හෝ මිනිස් කොට්ඨාසයක් සමග බද්ධ වෛරයකින්. ඒකයි මෙතැන තිබෙන භයානකම කරුණ, ඔවුන් කිසිම හේතුවක් නැතිව, අසරණයින් මරන්නේ ලක්ෂ කෝටි ගණනින්. මේ වගේ මිලේච්ඡ සාතිකයන් අනාගතයේදීත් බිහිවන්න පුළුවනි. එවැනි පුද්ගලයෙකු කල්තියා හඳුනාගත්තොත්, මිනීමරුවා සමග ඔහුගේ කල්ලිය විනාශකරලා, අසරණයින් දසදහස් ගණනකගේ ජීවිත බේරාගන්න පුළුවනි. මෙකැනදී අප්‍රිකානු වැලි පොළගා, තරමක් ප්‍රමාද වී හෝ ඒ දේ කළා. ගෝරිංට සුදුසු දඬුවම ලැබුණා. ඒක මුළු මහත් ජනසමාජයේම වාසනාවක්"

සමාප්තයි.

Reading Purpuse Only.Not For Commercial Use.

සමුදුරේ සටන

සහ තවත් ෂර්ලොක් හෝම්ස් කථා

- රිජන්ට් උද්‍යානයේ මිනිමැරුම
- නේපියර් ප්‍රහේලිකාව
- ස්පාඤ්ඤ යුද නැව
- විශේෂඥ වෛද්‍යවරයාගේ ගැටලුව
- විම්බල්ඩන් බේදවාචකය
- සමුදුරේ සටන

ISBN 978-955-1262-10-5

9 789551 262105

මිල රු. 295/-

චන්දන මෙන්ඩිස් ප්‍රකාශන